

EVANGHELIA DUPĂ MATEI

*Cartea neamului lui Isus
Hristos.*

1 Cartea neamului* lui Isus Hristos, fiu** al lui David, fiu † al lui Avraam.

* Luc. 3. 23. ** Ps. 132. 11. Isa. 11. 1. Ier. 23. 5. Cap. 22. 42. Ioan 7. 42. Fapt. 2. 30; 13. 23. Rom. 1. 3. † Fec. 12. 3; 22. 18. Gal. 3. 16.

2 Avraam * a născut pe Isaac, iar Isaac ** a născut pe Iacob, iar Iacob † a născut pe Iuda și pe frații lui;

* Fec. 21. 2, 3. ** Fec. 25. 26. † Fec. 29. 35.

3 iar Iuda * a născut pe Fares și pe Zara din Tamar, iar Fares ** a născut pe Esrom, iar Esrom a născut pe Aram; * Fec. 38. 27, etc. ** Rut. 4. 18, etc. 1 Cron. 2. 5, 9, etc.

4 iar Aram a născut pe Aminadab, iar Aminadab a născut pe Naason, iar Naason a născut pe Salmon;

5 iar Salmon a născut pe Boaz din Rahab, iar Boaz a născut pe Obed, din Rut, iar Obed a născut pe Iese,

6 iar Iese * a născut pe David împăratul, iar David împăratul ** a născut

pe Solomon din văduva lui Urie;

* 1 Sam. 16. 1; 17. 12. ** 2 Sam. 12. 24, 7 iar Solomon * a născut pe Roboam, iar Roboam a născut pe Abia, iar Abia a născut pe Asa;

* 1 Cron. 3. 3, 10, etc

8 iar Asa a născut pe Iosafat, iar Iosafat a născut pe Ioram, iar Ioram a născut pe Ozia;

9 iar Ozia a născut pe Ioatam, iar Ioatam a născut pe Ahaz, iar Ahaz a născut pe Ezechia;

10 iar Ezechia * a născut pe Manase, iar Manase a născut pe Amon, iar Amon a născut pe Iosia;

* 2 Reg. 20. 21. 1 Cron. 3. 13.

11 iar Iosia * a născut pe Iehonia și pe frații lui, pe vremea strămutării ** în Babilon.

* 1 Cron. 3. 15. 16. ** 2 Reg. 24. 14, 15, 16; 25. 11. 2 Cron. 36. 10, 20. Ier. 27. 20; 39. 9; 52. 11, 15, 28, 29, 30. Dan. 1. 2.

12 Iar după strămutarea în Babilon Iehonia * a născut pe Salatiel, iar Salatiel a născut pe Zorobabel. **

* 1 Cron. 3. 17. 19. ** Ezra 3. 2; 5. 2. Neem. 12. 1. Hag. 1. 1.

MATEI 1, 2

13 Iar Zorobabel a născut pe Abiud, iar Abiud a născut pe Eliachim, iar Eliachim a născut pe Azor;

14 iar Azor a născut pe Sadoc, iar Sadoc a născut pe Achim, iar Achim a născut pe Eliud;

15 iar Eliud a născut pe Eleazar, iar Eleazar a născut pe Matan, iar Matan a născut pe Iacob,

16 iar Iacob a născut pe Iosif, bărbatul Mariei, din care s'a născut Isus care se cheamă Hristos.

17 Deci toate neamurile dela Avraam până la David sunt patrusprezece neamuri; și dela David până la strămutarea în Babilon sunt patrusprezece neamuri; și dela strămutarea în Babilon până la Hristos sunt patrusprezece neamuri.

Năsterea lui Isus Hristos.

18 Iar năsterea* lui Isus Hristos a fost așa. Când era logodită mama sa Maria cu Iosif, mai multe de a fi ei împreună, ea s'a aflat având în pântece din Duhul Sfânt.**

* Luc. 1. 27. ** Luc. 1. 35.

19 Dar Iosif, bărbatul ei, fiind un om drept și nevoind să dea în vîleag,*

și-a pus de gând să-l lasă în ascuns. * Deut. 24. 1.

20 Dar pe când cugeta el acestea, iată un inger al Domnului i s'a arătat în vis, zicând: Iosife, fiu al lui David, nu te teme să iei la tine pe Maria, nevasta ta, căci ce s'a zămislit în ea este din Duhul Sfânt. * Luce. 1. 35.

21 Și ea va naște* un fiu și-i vor pune numele Isus, căci el** va răsuflare pe poporul său de păcatele lor. * Luce. 1. 31. ** Fapt. 4. 12; 5. 31; 13. 23, 38.

22 Iar toate acestea s'au făcut ca să se împlinească ce s'a spus de Domnul prin proorocul care zice:

23 Iată* fecioara va avea în pântece și va naște un fiu, și-i vor pune numele Emanuil, care este tâlmăcit: Dumnezeu este cu noi. * Isa. 7. 14.

24 Și după ce s'a desfășurat Iosif din somn, a făcut cum îi poruncise ingerul Domnului și a luat la el pe nevasta sa.

25 Și n'a cunoscut-o până ce ea a născut un fiu: * și el i-a pus numele Isus. * Exod. 13. 2. Luce. 2. 7, 21.

Magii la Ierusalim. — Irod.

26 Și după ce s'a născut* Isus în Betleem din Iudea, în zilele lui Irod

MATEI 2

împăratul, iată niște magi dela răsărit** au venit la Ierusalim, * Luce. 2. 4, 6, 7. ** Fac. 10. 30; 25. 6. 1 Reg. 4. 30.

2 zicând: Unde* este cel ce s'a născut Împărat al Iudeilor? Căci i-am văzut steaua** în răsărit și am venit să ne închinăm lui. * Luce. 2. 11. ** Neem. 24. 17. Isa. 60. 3.

3 Și când a auzit aceasta împăratul Irod, s'a tulburat și tot Ierusalimul cu el.

4 Și adunând împreună pe toți mai marii preoții și** cărturarii poporului, a cercetat † dela ei unde era să se năsească Hristosul. * 2 Cron. 36. 14. ** 2 Cron. 34. 18. † Mal. 2. 7.

5 Și ei i-au zis: In Betleemul din Iudea căci aşa este scriis prin proorocul:

6 Și tu, Betleeme, * pământ al lui Iuda, nicidecum nu ești cel mai mic între povățitorii lui Iuda: căci din tine va ieși un povățitor, care va paște** pe poporul meu Israel. * Mio. 5. 2. Ioan 7. 42. ** Apoc. 2. 27.

7 Atunci Irod a chemat în ascuns pe magi și a aflat dela ei cu deamărunțul în ce vreme s'a arătat steaua.

8 Și i-a trimis la Betleem și a zis: Duceți-vă, cercetați cu deamărunțul despre prunc și când îl

veți afla, dați-mi de știre ca să vin și eu să mă închin lui.

9 Și ei, ascultând pe împăratul, au plecat. Și iată steaua pe care o văzuseră în răsărit mergea înaintea lor până a venit și a stătut deasupra unde era pruncul.

10 Și când au văzut steaua, s'au bucurat cu bucurie foarte mare.

11 Și au venit în casă și au văzut pe prunc cu Maria, mama lui, și au căzut jos și i s'au închinat. Și deschizându-și visierile, i-au adus* daruri: aur și tămâie și smirnă. * Ps. 72. 10. Isa. 60. 6.

12 Și fiind înștiințați de Dumnezeu prin vis* să nu se întoarcă la Irod, s'au dus pe altă cale în țara lor. * Cap. 1. 20.

Fuga în Egipt. Omorirea pruncilor.

13 Și când au plecat, iată un inger al Domnului se arăta în vis lui Iosif, zicând: Scoală-te, ia pruncul și pe mama lui și fugi în Egipt și fii acolo până îți voi spune: căci Irod are să caute pe prunc ca să-l piardă.

14 Și s'a seculat și a luat pe prunc și pe mama lui

noaptea și a plecat în Egipt.

15 Și a fost acolo până la moartea lui Irod; ca să se împlinească ce s'a spus de Domnul prin proorocul care zice: Am chemat pe fiul meu* din Egipt.

* Osea 11, 1.

16 Atunci Irod, când a văzut că a fost luat în râs de magi, s'a mâniat foarte tare și a trimis și a ucis pe toți copiii de parte bărbătească cari erau în Betleem și în toate hotarele lui, dela doi ani și mai jos, după vremea pe care o afișase cu deamărunțul dela magi.

17 Atunci s'a împlinit ce s'a spus prin Ieremia * proorocul care zice:

* Ier. 31, 15.

18 Un glas s'a auzit în Rama, plângere și tânguire multă: Rabela plângând pe copiii ei și nu voia să fie măngâiată pentru că nu sunt.

Moartea lui Irod. Întoarcerea din Egipt.

19 Și după ce a murit Irod, iată, un inger al Domnului se arăta în vis lui Iosif în Egipt,

20 zicând: Scoală-te, ia prințul și pe mama lui și du-te în țara lui Israel căci

au murit cei ce căutau sufletul prințului.

21 Iar el s'a sculat și a luat prințul și pe mama lui și a intrat în țara lui Israel.

22 Dar când a auzit că Arhelau domnește peste Iudea în locul tatălui său Irod, s'a temut să plece acolo; și fiind înștiințat de Dumnezeu în vis, s'a dus în părțile* Galileii.

* Cap. 3, 13. Luc. 2, 33.

23 Și a venit și s'a așezat într-o cetate zisă* Nazaret, ca să se împlinească ce s'a spus* prin prooroci că se va cheme Nazarinean.

* Ios. 1, 45. ** Jude. 13, 5. 1 Sam. 1, 11. Propovăduirea lui Ioan Botezătorul.

3 Și în zilele acelea vine Ioan* Botezătorul propovăduind în** pustia Iudeei,

* Marc. 1, 4, 15. Luc. 3, 2, 3. Ioan 1, 28.

** Ios. 14, 10.

2 zicând: Pocăiți-vă, căci s'a apropiat împărăția cerurilor.*

* Dan. 2, 44. Cap. 4, 17; 10, 7.

3 Căci acesta este cel spus prin Isaia proorocul care zice: Glasul * unuia care strigă în pustie: Gătiți ** calea Domnului, faceti-i drepte cărările.

* Ios. 40, 3. Marc. 1, 3. Luc. 3, 4. Ioan 1, 23. ** Luc. 1, 76.

4 Și acest Ioan * iși avea

** îmbrăcămintea de perie de cămilă și o încingătoare de piele împrejurul coapselor sale, iar hrana lui era lăcuse și miere sălbatică.†† * Marc. 1, 6. ** 2 Reg. 1, 8, 26, 33. Fapt. 1, 5; 11, 16; 19, 4. ** Isa. 4, 4; 44, 3. Mal. 3, 2. Fapt. 2, 3, 4. 1 Cor. 12, 13.

5 Atunci Ierusalimul * și toată Iudea și toată împrejurimea Iordanului ieșau la el, * Marc. 1, 5. Luc. 3, 7.

6 și erau bolezați * de el în râul Iordan mărturisindu-și păcatele. * Fapt. 19, 4, 18.

7 Dar când a văzut pe mulți dintre Farisei și Saduchi venind la botezul lui, le-a zis: Pui de năpârți, * cine v'a înștiințat să fugiți de urgia ** viitoare?

* Cap. 12, 34; 23, 33. Luc. 3, 7, 8, 9, 10. ** Rom. 5, 9. 1 Tés. 1, 10.

8 Faceți deci rod vrednic de pocăință.

9 Și nu gândiți să ziceți în voi însivă: Avem pe Avraam ca tată! * căci vă spun că Dumnezeu poate din pietrele acestea să scoale copii lui Avraam.

* Ios. 8, 33, 39. Fapt. 13, 26. Rom. 4, 1, 11, 16.

10 Și chiar acum secură stă la rădăcina pomilor, deci orice pom * care nu face rod bun se taie și se arunce în foc.

* Cap. 7, 19. Luc. 13, 7, 9. Ioan 15, 6.

11 Eu în adevăr * vă * botez în apă spre pocăință dar cel ce vine după mine

este mai puternic decât mine, căruia nu sănt vrednic să-i duc încălțămintea; el ** vă va boteza cu Duhul Sfânt și cu foc;

* Marc. 1, 8. Luc. 3, 16. Ioan 1, 15, 26, 33. Fapt. 1, 5; 11, 16; 19, 4. ** Isa. 4, 4; 44, 3. Mal. 3, 2. Fapt. 2, 3, 4. 1 Cor. 12, 13.

12 a cărui * lopată este în mâna lui și își va curățî în totul aria și își va aduna grâul în grânar, iar pleava o va arde ** în foc nestins.

* Mal. 3, 3. ** Mal. 4, 1. Cap. 13, 30. Botezul lui Isus.

13 Atunci * vine Isus din Galilea ** la Iordan către Ioan, ca să fie botezat de el.

* Marc. 1, 9. Luc. 3, 21. ** Cap. 2, 28.

14 Dar Ioan îl opria zicând: Eu am trebuință să fiu botezat de tine și tu vîi la mine?

15 Și răspunzând Isus, i-a zis: Lasă acum, căci așa ni se cade să împlinim orice dreptate. Atunci i-a lasă.

16 Și după ce a fost botezat * Isus, îndată a ieșit din apă și iată i s'a deschis cerurile și a văzut pe Duhul ** lui Dumnezeu pogorindu-se ca un porumbel și venind peste el.

* Marc. 1, 10. ** Isa. 11, 2; 42, 1. Luc. 3, 22. Ioan 1, 32, 33.

17 Și iată un glas din ceruri * zicând: Aceasta **

este Fiul meu cel iubit, în care mi-am găsit plăcerea.

* Ioan 12. 28. ** Ps. 2. 7. Isa. 42.1. Cap. 12. 18; 17. 5. Marc. 1. 11. Luc. 9. 35. Efes. 1. 6. Col. 1. 13. 2 Pet. 1. 17.

Ispitirea lui Isus.

4 Atunci Isus* a fost dus

în pustie de Duhul, ** ca să fie ispitit de diavolul.

* Marc. 1. 12, etc. Luc. 4. 1, etc. ** 1 Reg. 18. 12. Ezec. 3. 14; 8. 3; 11. 1, 24; 40. 2; 43. 5. Tapt. 8. 39.

2 Si dupăce a postit patruzeci de zile și patruzeci de nopți, la urmă a flămânzit.

3 Si ispititorul s'a apropiat și i-a zis: Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, zi că pietrele acestea să se facă pâni.

4 Dar el a răspuns și a zis: Este scris: Nu numai* cu pâne va trăi omul ci cu orice cuvânt care iese din gura lui Dumnezeu.

* Deut. 8. 3.

5 Atunci diavolul îl ia în sfânta cetate* și-l punе pe aripa templului,

* Neem. 11. 1, 18. Isa. 48. 2; 52. 1. Cap. 27. 53. Apoc. 11. 2.

6 și-i zice: Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, aruncă-te jos; căci este scris: Va porunci ingerilor săi* pentru tine și ei te vor ridica pe mâni, ca nu cumva să-ți izbești piciorul de o piatră.

* Ps. 91. 11, 12.

7 Isus i-a zis: Iarăș este

scris: Să nu ispitești* pe Domnul Dumnezeul tău.

* Deut. 6. 16.

8 Iarăș diavolul îl ia într-un munte foarte înalt și-i arată toate împărațiile lumii și slava lor,

9 și-i zice: Toate acestea îți le voiu da ție, dacă vei cădea jos și te vei închină mie.

10 Atunci Isus îi zice: Pleacă, Satano, căci este scris: Domnului Dumnezeului tău* să te închini și numai lui să-i slujești.

* Deut. 6. 13; 10. 20. Ios. 24. 14. 1 Sam. 7. 3.

11 Atunci diavolul îl lasă; și iată, ingeri* s'au apropiat și-i slujiau.

* Evr. 1. 14.

Isus la Capernaum.

12 Si când a auzit* că Ioan a fost dat prins, a plecat în Galilea.* Marc. 1. 14. Luc. 3. 20; 4. 14, 31. Ioan 4. 43.

13 Si părăsind Nazare-tul, a venit și a locuit în Capernaum, care este lângă mare, în hotarele lui Zabulon și Neftali,

14 ca să se implinească ce s'a zis prin Isaia proorocul care zice:

15 Tara* lui Zabulon și țara lui Neftali, pe calea mării, dincolo de Iordan, Galilea Neamurilor,

* Isa. 9. 1, 2.

Isus învață pe popor și tămăduiește pe bolnavi.

23 Si Isus străbătea toată Galilea, învățându-i* în sinagogile lor și propovăduind Evanghelia ** împărației și vindecând† orice boală și orice neputință în popor.

* Cap. 9. 35. Marc. 1. 21, 39. Luc. 4. 15, 44. ** Cap. 24. 14. Marc. 1. 14. † Marc. 1. 34.

24 Si s'a răspândit slirea despre el în toată Siria, și au adus la el pe toți cari le era rău, cuprinși de felurite boale și chinuri și pe îndrăești și lunatici și slabănoși și i-a vindecat.

25 Si l-au urmat* gloate multe din Galilea și Decapole și Ierusalim și Iudea și de dincolo de Iordan.

* Marc. 3. 7.

Cuvântarea de pe munte. — Fericirile.

5 Si văzând gloatele, s'a suiat* în munte, și după ce a șezut jos, ucenicii săi au venit la el.

* Marc. 3. 13.

2 Si si-a deschis gura și învăță zicând:

3 Fericiti* sunt cei săraci în duh, căci a lor este împărația cerurilor.

* Luc. 6. 20. Ps. 61. 17. Pro. 19. 19; 29. 23. Isa. 57. 15; 66. 2.

4 Fericiti* sunt cei plângă, căci ei vor fi mărgăniți.

* Isa. 61. 2, 3. Luc. 6. 21. Ioan 16. 20. 2 Cor. 1. 7. Apoc. 21. 4.

5 Fericiti sunt cei blâzni, căci ei vor moșteni pământul.

* Ps. 37. 11. ** Rom. 4. 13.

6 Fericiti sunt ceice flămândesc și însetează de dreptate, căci ei vor fi săturați.

* Isa. 55. 1; 65. 13.

7 Fericiti sunt cei mîlostivi, căci ei vor fi miluiți.

* Ps. 41. 1. Cap. 6. 14. Marc. 11.

25. 2 Tim. 1. 16. Evr. 6. 10. Iac. 2. 13.

8 Fericiti sunt cei curați cu inima, căci ei vor vedea pe Dumnezeu.

* Ps. 15. 2; 24. 4. Evr. 12. 14. ** 1 Cor.

13. 12. 1 Ioan 3. 2, 3.

9 Fericiti sunt făcălorii de pace, căci ei se vor chema fiilii lui Dumnezeu.

10 Fericiti sunt cei prigoniți pentru dreptate, căci a lor este împărăția cerurilor.

* 2 Cor. 4. 17. 2 Tim. 2. 12. 1. Pet. 3. 14.

11 Fericiti sunt cei când vă vor batjocori și vă vor prigoni și vor zice împotriva voastră orice rău,** mințând, din pricina mea.

* Luc. 6. 12. ** 1 Pet. 4. 14

12 Bucurați-vă și veseleți-vă căci răsplata voastră este mare în ceruri, căci aşa** au prigonit pe proorocii cari au fost înainte de voi.

* Luc. 6. 23. Fap. 5. 41. Rom. 5. 3. Iac.

1. 2. 1 Pet. 4. 13. ** 2 Cron. 36. 16.

Neem. 9. 26. Cap. 23. 34, 37. Fapt. 7. 52.

1 Tes. 2. 15.

Sarea pământului. Lumina lumii.

13 Voi sunteți sarea pământului; dar dacă sarea * și-a pierdut gustul, prin ce se va săra? De nimic nu mai este bună decât să fie aruncată afară și să fie călcată în picioare de oameni.

* Marc. 9. 50. Luc. 14. 34, 35.

14 Voi * sunteți lumina lumii. Nu se poate ascunde o cetate aşezată deasupra muntelui.

* Prov. 4. 18. Filip. 2. 15.

15 Nici nu aprind * ei o făcile și o pun sub obroc,

ci în sfeșnic, și luminează tuturor celorce sunt în casă.

* Marc. 4. 21. Luc. 8. 16; 11. 33.

16 Tot așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca ei * să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească ** pe Tatăl vostru care este în ceruri.

* 1 Pet. 2. 12. ** Ioan 15. 8. 1 Cor. 14. 25.

Implinirea Legii și proorocilor.

17 Să * nu socotiți că am venit să stric legea sau proorocii; n'am venit să stric, ci să împlinesc.

* Rom. 8. 31; 10. 4. Gal. 3. 24

18 Căci adevarat vă spun, până * va trece cerul și pământul, o iota sau o frântură de slovă nu va trece nicidcum din lege, până se vor împlini toate.

* Luc. 16. 17.

19 Deci cine * va desfîntă una din aceste porunci foarte mici și va învăța așa pe oameni, se va chema cel mai mic în împărăția cerurilor; dar cine le va face și va învăța pe alții, acela se va chema mare în împărăția cerurilor.

* Lue. 2. 10.

20 Căci vă spun că dacă nu va prisosi * dreptatea voastră mai mult decât a cărturilor și a Fariseilor, nicidcum nu veți intra în împărăția cerurilor.

* Rom. 9. 31; 10. 3.

Despre ucidere.

21 Ați auzit că s'a zis celor de demult: Să*nu ucizi; iar cine ** va ucide va fi supus judecății.

*Exod. 20. 13. Deut. 5. 17. ** 1 Ioan 3. 15.

22 Dar eu vă spun că oricine care se mânie pe fratele său va fi supus judecății, iar cine va zice fratelui său: Raca! va * fi supus sinedriului. Iar cine va zice: Nebunule! va fi supus la gheena focului.

* Iac. 2. 20.

23 Deci dacă * îi-ai aduce darul la altar și acolo îi-ai aduce aminte că fratele tău are ceva împotriva ta,

* Oap. 8. 4; 23. 19.

24 Iasă-ți * darul acolo înaintea altarului și mergi întâi, împacă-te cu fratele

tău, și apoi vino și adu-ți darul.

* Iov 42. 8. Cap. 18. 19.

1 Tim. 2. 8. 1 Pet. 3. 7.

25 Invoiește-le * cu protivnicul tău repede, până** ești pe cale cu el, ca nu cumva protivnicul tău să te dea judecătorului și judecătorul să te dea slujitorului, și vei fi aruncat în lemnită.

* Prov. 25. 8. Lue. 12. 58, 59. ** Ps. 32. 6. Isa. 55. 6.

26 Adevarat îți spun, nu vei ieși nicidcum de acolo până nu vei da cel din urmă bănuț.

Despre preacurvie și despărțire.

27 Ați auzit că s'a zis: Să * nu preacurvesti.

* Exod. 20. 14. Deut. 5. 18.

28 Dar eu vă spun, că oricine care se uită * la femeie ca s'o poftească, a și preacurvit cu ea în inima lui.

* Iov 31. 1. Prov. 6. 23.

Fac. 34. 2. 2 Sam. 11. 2.

29 Dar dacă * ochiul tău cel drept te face să te potinești, scoate-l ** afară și aruncă-l dela tine; căci îți este de folos să piară unul din mădularele tale și nu tot trupul tău să fie aruncat în gheenă.

* Cap. 18. 8, 9. Marc. 9. 43-47. ** Cap. 19. 12. Rom. 8. 13. 1 Cor. 9. 27. Col. 3. 5.

30 Si dacă mâna ta cea dreaptă te face să te potinești, taie-o și aruncă-o dela tine; căci îți este de

folos să piară unul din mădularele tale și nu tot trupul tău să se ducă în gheenă.

31 S'a zis: Cine* iși va lăsa nevasta, să-i dea o carte de despărțire.

* Deut. 24. 11. Ier. 3. 1. Cap. 19. 3, etc. Marc. 10. 2, etc.

32 Dar eu vă spun că oricine* care iși lăsa nevasta afară de pricina de curvie, o face să precurvească, și cine va lăsa pe cea lăsată preacurvește.

* Cap. 19. 9. Luc. 16. 18. Rom. 7. 3. 1 Cor. 7. 10, 11.

Despre jurământ.

33 Iarăș ați auzit că* s'a zis celor de demult: Să nu ** juri strâmb, ci să + împlinești Domnului jurământele tale.

* Cap. 23. 16. ** Exod. 20. 7. Lev. 19. 12. Num. 30. 2. Deut. 5. 11. † Deut. 23. 23.

34 Dar eu vă spun: Nu jurați* nicidecum; nici pe cer, pentru că este scaunul ** de domnie al lui Dumnezeu;

* Cap. 23. 16, 18, 22. Iac. 5. 12. ** Isa. 66. 1.

35 nici pe pământ, pentru că este așternutul picioarelor lui; nici pe Ierusalim, pentru că este cetatea * marelui Impărat.

* Ps. 48. 2; 87. 3.

36 Nici pe capul tău nu jura, pentru că nu poți face un singur păr alb sau negru.

37 Ci cuvântul* vostru să fie: Da, da; nu, nu; iar ce este peste acestea este dela cel rău.* Col. 4. 6. Iac. 5. 12.

Suferirea răului. Iubirea vrăjinașilor.

38 Ați auzit că s'a zis: Ochiu * pentru ochiu și dintre pentru dinte.

* Exod. 21. 24. Lev. 24. 20. Deut. 19. 21.

39 Dar eu vă spun: * Nu vă împotriviți celui rău, ei oricine* te lovește peste falca la cea dreaptă, întoarce-i și pe cealaltă.

* Prov. 20. 22; 24. 29. Luc. 9. 20. Rom. 12. 17, 19. 1 Cor. 6. 7. 1 Tes. 5. 15. 1 Pet. 3. 9. ** Isa. 50. 6. Plin. 3. 30.

40 Și celuice voiește să se judece cu tine și să-ți ia haina, lasă-i și mantaua.

41 Și oricine te va sili să mergi o milă, du-te cu el două. * Cap. 27. 32. Marc. 15. 21.

42 Celuice cere dela tine dă-i și dela celce voiește să se împrumute dela tine nu * te abate.

* Deut. 15. 8, 10. Luc. 6. 30, 35.

43 Alii auzit că s'a zis: Să * iubesti pe aproapele tău și să ** urăști pe vrăjinașul tău.

* Lev. 19. 18. ** Deut. 23. 6. Ps. 41. 10.

44 Dar eu vă spun: Iubiti * pe vrăjinașii voștri și rugați-vă pentru ceice vă prigonesc. **

* Iac. 6. 27, 35. Rom. 12. 14, 20. ** Luc. 23. 34. Fapt. 7. 60. 1 Cor. 4. 12, 13. 1 Pet. 2. 23; 3. 9.

45 ca să fiți fii ai Tatălui vostru cel din ceruri; pentru că el face să răsără* soarele său peste cei răi și cei buni, și trimete ploaie peste cei drepti și cei nedrepti.

* Iov 25. 3. 46 Căci dacă iubiți * pe ceice vă iubesc pe voi, ce răsplătă aveți? Nu fac oare și vameșii acelaș lucru?

* Iac. 6. 32.

47 Și dacă îmbrățișați numai pe frații voștri, ce faceți mai mult decât altii? Oare nu fac și cei dintre Neamuri acelaș lucru?

48 Voi deci fiți * desăvârșiți, cum ** Tatăl vostru cel cercesc este desăvârșit.

* Fac. 17. 1. Lev. 11. 44; 19. 2. Luc. 6. 36. Col. 1. 28; 4. 12. Iac. 1. 4. 1 Pet. 1. 15, 16. ** Efes. 6. 1.

Despre milostenie și rugăciune.

6 Luați aminte să nu faceți dreptatea voastră înaintea oamenilor ca să fiți văzuți de ei; altfel n'aveți răsplătă dela Tatăl vostru care este în ceruri.

2 Deci când faci * milostenie, nu sună cu trâmbița înaintea ta, cum fac fățurnicii în sinagogi și în școli, ca să fie slăviți de oameni. Adevărat vă spun: și iau răsplata.

* Rom. 12. 8.

3 Dar tu, când faci milostenie, să nu știe stânga ta ce face dreapta ta,

4 ca milostenia ta să fie în ascuns și Tatăl tău care vede în ascuns îți va răsplăti.

* Iac. 14. 14.

5 Și când vă rugați, nu fiți ca fățurnicii; căci ei iubesc să se roage stând în sinagogi și în colțurile școlilor ca să fie văzuți de oameni. Adevărat vă spun, și iau răsplata.

6 Dar tu, când te rogi, intră* în cămara ta și închizând ușa ta, roagă-te Tatălui tău care este în ascuns și Tatăl tău care vede în ascuns, îți vă răsplăti.

* 2 Reg. 4. 33.

Tatăl nostru. Iertarea greșelilor.

7 Și când vă rugați, nu spuneți * într'una aceleiași vorbe ca cei dintre Neamuri; căci ** li se pare că în vorbirea lor multă vor fi ascultați.

* Ecl. 5. 2. ** 1 Reg. 18. 26, 29.

8 Deci nu vă asemănați lor, căci știe Tatăl vostru de ce aveți trebuință mai înainte de a-i cere voi.

9 Deci voi așa rugați-vă: Tatăl * nostru care ești în ceruri, să înțelească-se numele tău;

* Luc. 11. 2, etc.

10 vie împărăția ta, facă-se * voia ta precum ** în cer așa și pe pământ;

* Cap. 26. 39, 42. Fapt. 21. 14. ** Ps. 103. 20, 21.

11 pânea noastră * cea de
toate zilele dă-ne-o nouă
astăzi; * Iov. 23. 12. Prov. 30. 8.

12 și ne * iartă nouă da-
toriile noastre cum și noi
am iertat datornicilor no-
ștri; * Cap. 18. 21, etc.

13 și * nu ne duce în is-
pită, ci ne izbăvește ** de
cel rău. Căci † a ta este
împărăția și puterea și
slava în veci. Amin.

* Cap. 26. 41. Luc. 22. 40, 46. 1 Cor. 10.
13. 2 Pet. 2. 9. Apoc. 3. 10. ** Iov. 17.
15. † 1 Cron. 29. 11.

14 Căci dacă * ierăți o-
amenilor greșelile lor, vă va
ierta și vouă Tatăl vostru
cel ceresc.

* Marc. 11. 25, 26. Efes. 4. 32. Col. 3. 13.

15 Dar dacă nu * ierăți
oamenilor greșelile lor, nici
Tatăl vostru nu vă va ierta
greșelile voastre.

* Cap. 18. 35. Iac. 2. 13.

Despre post.

16 Iar când postuți, * nu
fiți ca fățarnicii, posomo-
rișii; căci își schimbați
fetele, ca să se arate oame-
nilor că postesc. Adevărat
vă spun, își iau răsplata

* Isa. 58. 5.

17 Dar tu când postești,
unge-ți * capul și spălă-ți
fața, * Rut. 3. 3. Dan. 10. 3.

18 ca să nu te arăți o-
amenilor că postești ci Ta-
tălui tău care este în as-
cuns: și Tatăl tău, care vede
în ascuns, îți va răsplăti.

Comorile și îngrijorările.

19 Nu vă adunați * co-
mori pe pământ, unde mo-
lia și rugina strică și unde
hoții sparg și fură. * Prov. 28. 4.
1 Tim. 6. 17. Evr. 13. 5. Iac. 5. 1. etc.

20 Ci * adunați-vă co-
mori în cer, unde nici mo-
lia nici rugina nu strică
și unde hoții nu sparg nici
nu fură. * Cap. 19. 21. Luc. 12.
33, 34; 18. 22. 1 Tim. 6. 19. 1 Pet. 1. 4.

21 Căci unde este co-
moara ta acolo va fi și
inima ta.

22 Candela* trupului este
ochiul. Dacă ochiul tău
este curat, tot trupul tău
va fi plin de lumină.

* Luc. 11. 34, 36.

23 Dar dacă ochiul tău
este rău, tot trupul tău va
fi plin de întuneric. Deci
dacă lumina care este în
tine este întuneric, căt de
mare este întunericul!

24 Nimeni * nu poate
sluji la doi stăpâni; căci
sau va urî pe unul și va
iubi pe celălalt; sau se va
ținea de unul și va dis-
prețui pe celălalt. Nu **
puteți sluji lui Dumnezeu
și lui Mamona.

* Luc. 16. 13. ** Gal. 1. 10. 1 Tim. 5. 17.
Iac. 4. 4. 1 Ioan. 2. 15.

25 De aceea vă spun: Nu
vă îngrijorați pentru sufle-
tul vostru, ce să mâncați
sau ce să beți, nici pentru

trupul vostru, cu ce să vă
îmbrăcați. Oare sufletul nu
este mai mult decât hrana
și trupul decât îmbrăcă-
mintea? * Ps. 55. 22. Luc. 12. 22, 23.
Filip. 4. 6. 1 Pet. 5. 7.

26 Uitați-vă * bine la pă-
sările cerului că nu sa-
mănă nici nu seceră nici
nu adună în grănare și
Tatăl vostru cel ceresc le
hrănește; oare nu sunt ei
voi de mai mare preț de-
cât ele?

* Iov. 38. 41. Ps. 147. 9. Luc. 12. 24, etc.

27 Și cine dintre voi,
îngrijorându-se, poate a-
dâuga un singur cot la
înălțimea sa?

28 Și ce vă îngrijorați
pentru îmbrăcăminte? U-
itați-vă cu băgare de seamă
la crinii câmpului cum
cresc: nu se oslenește nici
nu torc.

29 Totuș vă spun că nici
Solomon, în toată slava lui,
nu se îmbrăca așa ca unul
din aceștia.

30 Dar dacă astfel îm-
bracă Dumnezeu iarba
câmpului, care este astăzi
și mâne se aruncă în cup-
tor, oare nu vă va îmbrăca
el cu mult mai mult pe
voi, puțin credincioșilor?

31 Deci nu vă îngrijo-
rați zicând: Ce să mânca, sau
ce să be, sau cu ce să
ne îmbrăcăm?

32 Căci toate acestea
Neamurile le caută; căci
știe Tatăl vostru cel ceresc
că aveți trebuință de toate
acestea.

33 Căutați * dar mai în-
tai împărăția lui Dumne-
zeu și dreptatea lui și toate
acestea vi se vor adăuga.
* 1 Reg. 3. 13. Ps. 37. 25. Marc. 10. 30.
Luc. 12. 31. 1 Tim. 4. 8.

34 Deci nu vă îngrijo-
rați pentru ziua de mâne;
căci ziua de mâne se va
îngrijora de sine; ajunge
zilei răutatei ei.

Despre judecațile aspre. —
Bârna și păiu. Lucrurile
sfinte.

7 Nu * judecați ca să nu
fiți judecați.

* Luc. 6. 37. Rom. 2. 1; 14. 3, 4, 10, 13.
1 Cor. 4. 3, 5. Iac. 4. 11, 12.

2 Căci * eu ce judecată
judecați veți fi judecați și
cu ce măsură măsurăți vi
se va măsura.

* Marc. 4. 24. Luc. 6. 38.

3 Și * de ce vezi păiu
care este în ochiul fratelui
tău și nu zărești bârna din
ochiul tău? * Luc. 6. 41, 42.

4 Sau cum vei zice fra-
telui tău: Lasă-mă să sco-
pi din ochiul tău! și
iață bârna este în ochiul
tău.

5 Fățurnice, scoate mai
înlău bârna din ochiul tău
și alunici vei vedea lămu-

rit să scoți paiul din ochiul fratelui tău.

6 Nu *dați ce este sfânt cânilor, nici nu aruncați mărgăritarele voastre înaintea porcilor, ca nu cumva să le calce în picioare și să se întoarcă să vă sfâșie și pe voi.

* Prov. 9. 7, 8; 23. 9. Fapt. 13. 45, 46.

Stăruința în rugăciune.

7 Cereți * și vi se va da, căutați și veți afla, bateți și vi se va deschide.

* Cap. 21. 22. Marc. 11. 24. Luc. 11. 9, 10; 13. 1. Ioan 14. 13; 15. 7; 16. 23. 24. Iac. 1. 5, 6. 1 Ioan 3. 22; 5. 14, 15.

8 Căci oricine * cere căptă și cine cauță află și celui ce bate se va deschide. * Prov. 8. 17. Ier. 29. 12, 13.

9 Sau cine * este omul dintre voi care, dacă-i va cere fiul său o pâncă, să-i dea o piatră? * Luc. 11. 11, 12, 13.

10 Sau dacă va cere un peste, să-i dea un șarpe?

11 Decei dacă voi, răi * fiind, știți să dați daruri bune la copiii voștri, cu cât mai mult Tatăl vostru cel din ceruri va da cele bune celor cari-i cer.

* Fuc. 6. 5; 8. 21

12 Toate deci * câte ați voi să vă facă oamenii, așa faceti-le și voi lor, căci aceasta ** este legea și proorocii.

* Luc. 6. 31. ** Lev. 19. 18. Cap. 22. 40. Rom. 13. 8—10. Gal. 5. 14. 1 Tim. 1. 5

Poarta cea strâmtă.

13 Întrați * pe poarfa cea strâmtă, pentru că largă este poarta și lată este calea care duce la peire și mulți sunt ceice intră pe ea.

* Luc. 13. 24.

14 Pentru că strâmtă este poarta și îngustă este calea care duce la viață și puțini sunt ceice o află.

Proorocii mincinoși.

15 Fericiti-vă * de prooroci mincinoși ** cari vin la voi în îmbrăcăminte de oi, iar pe dinăuntru sunt † lupi răpitori.

* Deut. 13. 3. Ier. 23. 16. Cap. 24. 4, 5, 11, 24. Marc. 13. 22. Rom. 16. 17, 18. Efes. 5. 6. Col. 2. 8. 2 Pet. 2. 1—3. 1 Ioan 4. 1. ** Mic. 3. 5. 2 Tim. 3. 5. † Fapt. 20. 29, 30.

16 După * roadele lor îi veți cunoaște; oare se culeg ** struguri din spini sau smochine din mărăcini?

* Verz. 20. Cap. 12. 33. ** Luc. 6. 43, 44.

17 Tot așa orice * pom bun face roade bune, iar pomul rău face roade rele.

* Ier. 11. 19. Cap. 12. 33.

18 Un pom bun nu poate aduce roade rele, nici un pom rău aduce roade bune.

19 Orice * pom care nu face rod bun se taie și se aruncă în foc.

* Cap. 3. 10. Luc. 3. 9. Ioan 15. 2, 6.

20 De aceea după roadele lor îi veți cunoaște.

Casa zidită pe stâncă.

21 Nu oricine care îmi zice: Doamne, * Doamne! va intra în împărăția cerurilor ei celce face voia Tatălui meu care este în ceruri. * Osea 8. 2. Cap. 25. 11, 12. Luc. 6. 46; 13. 23. Fapt. 19. 13. Rom. 2. 13. Iac. 1. 22.

22 Mulți îmi vor zice în ziua aceea: Doamne, Doamne, n' am * proorocit noi în numele tău și n' am scos noi afară draci în numele tău și n' am făcut noi multe puteri în numele tău? * Num. 24. 4. Ioan 11. 51. 1 Cor. 13. 2.

23 Si atunci * le voi urmări: Niciodată nu v' am cunoscut, depărtați-vă ** dela mine ceice lărați farădelegea.

* Cap. 25. 12. Luc. 13. 25, 27. 2 Tim. 2. 19. ** Ps. 5. 5; 6. 8. Cap. 25. 41.

24 Decei, oricine * care aude aceste cuvinte ale mele și le face va fi asemănat cu un bărbat cu minte care și-a clădit casa pe stâncă.

25 Si s'a pogorât ploaia și au venit râurile și au suflat vânturile și au bătut în casa aceea și n'a căzut: căci era întemeiată pe stâncă.

26 Si s'a pogorât ploaia și facți ca să venă râurile și au suflat vânturile și au bătut în casa aceea și n'a căzut: căci era întemeiată pe stâncă.

27 Si s'a pogorât ploaia și au venit râurile și au suflat vânturile și au izbit în casa aceea și a căzut: și cădere ei a fost mare.

28 Si a fost așa: când a sfârșit Isus cuvintele acestea, gloatele au rămas uimite * de învățătura lui.

* Cap. 13. 54. Marc. 1. 22; 6. 2. Luc. 4. 32.

29 Căci * îi învăță ca având putere iar nu ca înșiși cărturarii lor. * Ioan 7. 46.

Vindecarea unui lepros.

30 Si după ce s'a pogorât de pe munte, l-au urmat gloate multe.

31 Si atunci * le voi urmări: Niciodată nu v' am cunoscut, depărtați-vă ** dela mine ceice lărați farădelegea.

* Marc. 1. 40, etc.

32 Si Isus a întins mâna și l-a atins zicând: Voiesc, fii curățit. Si îndată lepra lui a fost curățită.

33 Si Isus îi zice: Vezi * să nu spui la nimeni, ci mergi, arăta-te preotului și adu darul pe care l-a rănduit ** Moise, spre mărturie lor.

* Cap. 9. 30. Marc. 5. 43.

** Lev. 14. 3, 4, 10. Luc. 4. 14.

Vindecarea robului unui sutsă.

34 Si când * a intrat în Capernaum, s'a apropiat de el un sutsă, rugându-l

* Luc. 7. 1, etc.

35 Si zicând: Doamne,

sluga mea zace în casă slăbănoză, chinuindu-se cumplit.

7 Și îi zice: Voiu veni și-l voiu însămătoși.

8 Și sutașul a răspuns și a zis: Doamne, nu* sănt vrednic ca să intre sub acoperișul meu ci zi** numai cu un cuvânt și sluga mea se va întări.

*Luc. 15. 19, etc. **Ps. 107. 20.

9 Căci și eu sănt un om sub stăpânire, având sub mine însumi ostași, și zic acesteia: Du-te. Și se duce. Și altuia: Vino. Și vine. Și robului meu: Fă aceasta. Și face.

10 Și când a auzit Isus, s'a mirat și a zis celorcei urmău: Adevarat vă spun: nu'am găsit nici în Israel atâtă credință.

11 Dar vă spun că mulți vor veni dela răsărit și dela apus și vor sta la masă cu Avraam și Isaac și Iacob în împărăția cerurilor,
* Fap. 12. 3. Isa. 2. 2, 3; 11. 10. Mal. 1. 11. Luc. 13. 29. Fapt. 10. 45; 11. 18; 14. 27. Rom. 15. 9, etc. Efes. 3. 6.

12 Iar*ii împărăției vor **fi aruncați în întunericul de afară: acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților.

*Cap. 21. 43. **Cap. 13. 42, 50; 22. 13; 24. 51; 25. 30. Luc. 13. 28. 2 Pet. 2. 17. Jude. 13.

13 Și Isus a zis sutașului: Du-te, fie-ți cum ai

crezut. Și sluga să a întărit în ceasul acela.

Vindecarea soacrei lui Petru și mai multor bolnavi.

14 Și când a venit Isus* în casă lui Petru, a văzut pe soacra **acestuia zăcând acolo și prinșă de friguri. * Marc. 1. 29-31. Luc. 4. 38, 39. ** 1 Cor. 9. 5.

15 Și i-a atins mâna și au lăsat-o frigurile. Și ea să a seculat și-i slujia.

16 Și când să a făcut scară, *i-au adus mulți îndrăciți și a seos afară duhurile prin cuvânt și a întărit pe toți cari erau bolnavi,

* Marc. 1. 32, etc. Luc. 4. 40, 41.

17 ca să împlinească ce să a zis prin Isaia proorocul, care zice: El *însuș a luat slăbiciunile noastre și a purtat boalele noastre.

* Isa. 53. 4. 1 Pet. 2. 24.

Cum să urmăm pe Isus.

18 Și când a văzut Isus gloale multe împrejurul său a poruncit să treacă dincolo.

19 Și *unul, un cărturar, să apropie și i-a zis: Învățătorule, te voi urma oriunde vei merge.

* Lue. 9. 57, 58

20 Și Isus îi zice: Vulpile au vizuini și păsările cerului *au* locuințe, dar

Fiul omului n'are unde să-și plece capul.

21 Și un *altul dintre ucenici i-a zis: Doamne, dă-mi **voie mai întâi să mă duc și să îngrop pe tatăl meu.

* Lue. 9. 59, 60. ** 1 Reg. 19. 20.

22 Dar Isus îi zice: Urmează-mă și lasă morții să-și îngroape pe morții lor.

Potolirea furtunii.

23 Și când a intrat în corabie, ucenicii lui l-au urmat.

24 Și *iata să a făcut o furtună cumplită pe mare încât corabia se acoperia de valuri: iar el dormia.

* Marc. 4. 37, etc. Lue. 8. 23, etc.

25 Și s'a apropiat de el și l-au deșteptat, zicând: Doamne, scăpa-ne; pierim!

26 Și el le zice: De ce sunteți fricoși, puțin credinciosilor? Atunci să a seculat, *a certat vânturile și marea și să a făcut o liniste mare.

* Ps. 65. 7; 89. 9; 107. 29.

27 Și oamenii s'a mirat zicând: Ce fel de om este acesta că și vânturile și marea îl ascultă?

Doi îndrăciți sunt întăriți.

28 Și când *a venit el dincolo în ținutul Gadarenilor, l-au întâmpinat doi îndrăciți, ieșind din morținte, foarte înfiriați, în-

cât nimeni nu putea trece pe calea aceea.

* Marc. 5. 1, etc. Lue. 8. 26, etc.

29 Și iată au strigat zicând: Ce avem noi cu tine, Isuse, Fiul al lui Dumnezeu? Ai venit aici ca să ne chinuiești mai înainte de vreme?

30 Și de parte de ei era o turmă de porci mulți, păscând.

31 Și dracii îl rugau zicând: Dacă ne scoți afară, trimite-ne în turma de porci.

32 Și el le-a zis: Mergeți. Iar ei au ieșit și s'a dus în turma de porci. Și iată, toată turma s'a repetit depe râpă în mare și a pierit în ape.

33 Iar ceice îi păsteau au fugit și s'a dus în cetate și au spus toate și cele *întâmplate* cu îndrăciții.

34 Și iată, toată cetatea a ieșit în întâmpinarea lui Isus. Și când l-au văzut, l-au *rugat să treacă din hotarele lor.

* Deut. 5. 25.

1 Reg. 17. 18. Luc. 5. 8. Fapt. 16. 39.

Vindecarea unui slăbănoză.

9 Și intrând în corabie, a trecut dincoace și *a venit în cetatea sa. *Cap. 4. 13.

2 Și *iata i-au adus pe un slăbănoză zăcând pe pat. Și Isus văzând **credința

lor, a zis slăbănuogului: Îndrăznește, fiule, iertate-ți sunt păcatele.

* Marc. 2. 3. Luc. 5. 18. ** Cap. 8. 10.

3 Și iată, unii dintre cărturari au zis în ei însiși: Omul acesta hulește.

4 Dar Isus, știind* gândurile lor, a zis: Pentruce cugetați rele în inimile voastre?

* Ps. 139. 2. Cap. 12. 25. Marc. 12. 15. Luc. 5. 22; 6. 8; 9. 47; 11. 17.

5 Căci ce este mai lesne, a zice: Ierlate-ți sunt păcatele! sau a zice: Scoală-te și umblă?

6 Dar ca să știi că are putere Fiul omului pe pământ să ierte păcatele, (atunci zice slăbănuogului): Scoală-te, ridică-ți patul și mergi la casa ta.

7 Și s'a sculat și s'a dus la casa lui.

8 Iar gloatele când au văzut, s'au temut și au slăbit pe Dumnezeu, care a dat oamenilor o astfel de putere.

Chemarea lui Matei.

9 Și pe când trecea* Isus de acolo, a văzut pe un om șezând la vamă, numit Matei. Și-i zice: Urmează-mă. Și el s'a sculat și l-a urmat.

* Marc. 2. 14. Luc. 5. 27.

10 Și a fost așa: * când s'edeau el la masă în casă,

iată, mulți vameși și păcătoși au venit și au șezut la masă cu Isus și cu ucenicii lui.

* Marc. 2. 15, etc. Luc. 5. 29, etc.

11 Și când au văzut* Fariseii, ziceau ucenicilor lui: Pentruce mănâncă învățătorul vostru cu vameșii ** și păcătoșii?

* Cap. 11. 19. Luc. 5. 30; 15. 2. ** Gal. 2. 15.

12 Iar când a auzit Isus, a zis: Cei ce sunt sănătoși n'au trebuință de doctor, ci cei bolnavi.

13 Duceți-vă dar și învățați ce însemnează: Milă * voiesc iar nu jertfă. Căci n'am venit să chem pe drepti ci ** pe păcătoși.

* Osea 6. 6. Mic. 6. 6-8. Cap. 12. 7.

** 1 Tim. 1. 15.

Întrebarea ucenicilor lui Ioan despre post.

14 Atunci vin la el ucenicii lui Ioan zicând: Pentruce* noi și Fariseii postăm des iar uceniei tăi nu postesc?

* Marc. 2. 18, etc. Luc. 5. 33, etc. 18. 12.

15 Și Isus le-a zis: Nu cumva pot fi și odăii de nuntă* să se întristeze cătă vreme este mirele cu ei? Dar vor veni zile când mirele va fi luat dela ei și atunci ** vor posta. * Ioan 3. 29. ** Fapt. 13. 2, 3; 11. 23. 1 Cor. 7. 5.

16 Dar nimeni nu pune o bucată de postav nou la

un veșmânt vechiu, căci umplutura lui rupe din veșmânt și se face mai rea ruptură.

17 Nici nu pun vin nou în burdufuri vechi; altfel burdufurile se sparg și vinul se varsă și burdufurile se nimicesc; ci pun vin nou în burdufuri noi și amândouă se păstrează împreună.

Invierea fiicei lui Iair și vindecarea unei femei.

18 Pe când* le vorbia acestea, iată unul, un mai mare, a venit la el și i s'a închinat zicând: Fiica mea a murit acum; ci vino și pune-ți mâna peste ea și va trăi.

* Marc. 5. 22, etc. Luc. 8. 41, etc.

19 Și Isus s'a sculat și l-a urmat precum și ucenicii lui.

20 Și *iată, o femeie cu o scurgere de sânge de doisprezece ani s'a apropiat de el pe dinapoi și i-a atins ciucurele veșmântului.

* Marc. 5. 25. Luc. 8. 43.

21 Căci zicea în sine: Numai de-i voiu ainge, veșmântul, voiu fi sămădită.

22 Dar Isus întorcându-se și văzând-o a zis: Îndrăznește, fiică, credința* ta te-a lămaduit. Și femeia

a fost lămaduită din cearșul acela.

* Luc. 7. 50; 8. 48; 17. 19; 18. 42.

23 Și când* a venit Isus la casa mai marei ** și a văzut pe cântătorii din fluer și gloata făcând zarvă, *Mare. 5. 38. Luc. 8. 51. **2 Cron. 35. 25.

24 a zis: Depărtați-vă: * căci fata n'a murit ei doarme. Și își rădeau de el.

* Fapt. 20. 10.

25 Și când a fost dată afară gloata, el a intrat, i-a apucat mâna și copila s'a sculat.

26 Și a ieșit vestea aceasta peste tot ținutul acela.

Vindecarea a doi orbi.

27 Și pe când trecea Isus de acolo, l-a urmat doi orbi strigând și zicând: Ai milă de noi, Fiu* al lui David.

* Cap. 15. 22; 20. 30, 31. Marc. 10. 47, 48. Luc. 18. 38, 39.

28 Și când a intrat el în casă, orbiii s'au apropiat de el. Și Isus le zice: Credeți că pot face aceasta? Ei îi zic: Da, Doamne.

29 Atunci le-a atins ochii, zicând: Fie-vă după credința voastră.

30 Și li s'au deschis ochii. Și Isus le-a poruncit aspru zicând: Vedeți, * nimenei să nu știe.

* Cap. 8. 4; 12. 16; 17. 9. Luc. 5. 14.

31 Dar *când au ieșit, au

răspândit vestea despre el
în tot ținutul acela.

MATEI 9, 10.

nului secerișului ca să
scoată lucrători la seceri-
șul său. ^{* 2 Tes. 3. 1.}

Vindecarea unui mut
îndrăcit.

32 Și pe ^{*}când plecau ei
afară, iată i-au adus un
om mut îndrăcit.

* Cap. 12. 22. Lue. 11. 14.
33 Și după ce a fost seos
dracul afară, mutul a vor-
bit. Și gloatele s-au minu-
nat zicând: Niciodată nu s'a
arătat așa ceva în Israel.

34 Dar Fariseii ziceau:
El scoate ^{*} afară pe draci
prin mai marele dracilor.

* Cap. 12. 24. Marc. 3. 22. Lue. 11. 15.
Lui Isus îi este milă de
gloate.

35 Și Isus străbătea ^{*}
toate cetățile și satele, în-
vățându-i ^{**} în sinagogile
lor și propovăduind evan-
ghelia împăratiei și vinde-
când orice boală și orice
slăbiciune.

* Marc. 6. 6. Lue. 13. 22. ** Cap. 4. 23.

36 Iar când ^{*} a văzut
gloatele, i s'a făcut milă
de ele pentru că erau leși-
nate și risipite ca ^{**} niște
oi neavând păstor.

* Marc. 6. 34. ** Num. 27. 17. 1 Reg. 22.

17. Eze. 34. 5. Zah. 10. 2.

37 Atunci zice ucenicilor
săi: Secerușul ^{*} în adevar
este mult, dar lucrătorii
sunt pușini.

* Lue. 10. 2. Ioan 4. 35.
38 Rugați-vă ^{*} deci Dom-

Trimiterea celor doisprezece
apostoli.

10 Și a chemat ^{*} la sine
pe cei doisprezece u-
cenici ai săi și le-a dat
putere peste duhurile ne-
curate ca să le scoată a-
fară și să tămauduască ori-
ce boală și orice slăbiciune.

* Marc. 3. 13, 14; 6. 7. Lue. 6. 13; 9. 1.
2 Iar numele celor doi-
sprezece apostoli sunt n-
astea: cel dintâi Simon
iazis ^{*} Petru, și Andrei, fra-
tele lui, Iacob al lui Ze-
bedei și Ioan, fratele lui.

* Ioan 1. 42.
3 Filip și Bartolomeu,
Toma și Matei vameșul,
Iacob al lui Alfeu și Levi,
numit Tadeu.

4 Simon ^{*} Cananitul și
Iuda Iscarioteanul, ^{**} care
l-a și dat prins.

* Lue. 6. 15. ** Lue. 1. 13. ** Ioan 13. 26.

5 Isus a trimis pe acești
doisprezece și le-a poru-
nit, zicând: ^{*} Nu mergeți pe
calea Neamurilor și nu in-
trați în nici o cetate de
Samariteni; ^{**}

* Cap. 4. 15. ** 2 Reg. 17. 24. Ioan. 3. 20.

6. ci ^{*} mergeți mai de-
grabă la oile ^{**} cele pier-
dute ale casei lui Israel.

* Cap. 15. 24. ** Cap. 13. 46. ** Isa. 52. 6.
Ier. 50. 6, 17. Eze. 34. 5, 18. 1 Pet.

2. 23.

MATEI 10.

7 Iar ^{*}când mergeți, pro-
povăduiți, zicând: S'a a-
propiați împăratia ^{**} ceru-
rilor.

* Lue. 9. 2. ** Cap. 3. 2; 4. 17. Lue. 10. 9.

8 Tămauduți pe cei ne-
putincioși, seculați pe morți,
ecurătiți pe leproși, scoa-
teți-i afară pe draci; în ^{*}
dar ați luate, îi dar dați.

* Lue. 8. 18, 20.

9 Nu ^{*}căștiți aur, nici
argint, nici aramă ^{**} la în-
cingătorile voastre,

* 1 Sam. 9. 7. Marc. 6. 8. Lue. 9. 3; 10.
4; 22. 35. ** Marc. 6. 8.

10 nici traistă pentru
cale, nici două haine, nici
încălțăminte, nici toiaj;
căci ^{*} vrednic este lucrăto-
rul de hrana sa.

* Lue. 10. 7. 1 Cor. 9. 7, etc. 1 Tim. 5. 18.

11 Și în ^{*} orice cetate sau
sat veți intra, cercetați cine
este vrednic în el și ră-
mâneți acolo până când
veți ieși.

* Lue. 10. 8.

12 Iar când intrați în
casă, urați-i de bine.

13 Și ^{*} dacă este casa
vrednică, pacea voastră să
vie peste ea; ^{**} iar dacă nu
este vrednică, pacea voa-
stră să se întoarcă la voi.

* Lue. 10. 5. ** Ps. 33. 43.

14 Și ^{*} cine nu vă va
primi, nici nu va asculta
cuvintele voastre, când ie-
șiți din casa sau din cetatea

* 2 Sam. 23. 2.

** Cap. 4. 8; 6. 10. 2 Tim. 4. 17.

21 Și frate ^{*} va da pe
frate la moarte și tatăl pe

aceea, scuturați ^{**} praful
de pe picioarele voastre.

* Marc. 6. 11. Lue. 9. 5; 10. 10, 11.

** Neem. 5. 13. Fapt. 13. 51; 18. 6.

15 Adeverat vă spun,
mai ^{*} ușor va fi pământul
Sodomei și Gomorei în ziua
judecății decât cetății ace-
leia.

* Cap. 11. 22, 24.

Primirea apostolilor de lume.

16 Iată, ^{*} eu vă trimiț ca
niște oi în mijlocul lupi-
lor; fiți dar ^{**} înțelepți ca
serpi și fără răutate [†] ca
porumbei.

* Lue. 10. 3. ** Rom. 16. 19. Efes. 5. 15.

† 1 Cor. 14. 20. Filip. 2. 15.

17 Dar feriți-vă de oameni;
căci vă ^{*} vor da în-
sinedrii și vă ^{**} vor biciuți
în sinagogile lor.

* Cap. 24. 9. Marc. 13. 9. Lue. 12. 11;

21. 12. ** Fapt. 5. 40.

18 Și veți ^{*} fi duși în-
mea stăpânitorilor și îm-
păraților pentru mine, spre
mărturie lor și Neamurilor

* Fapt. 12. 1; 24. 10; 25. 7, 23. 2 Tim. 4. 16.

19 Iar ^{*}când vă vor da,
nu vă îngrijorați cum sau
ce să vorbiți, căci vi ^{**} se
va da în acel ceas ce să
vorbiți. * Marc. 13. 11–13. Lue. 12.
11; 21. 14, 15. ** Exod. 4. 12. Ier. 1. 7.

20 Căci ^{*} nu voi sunteți
cei care vorbiți ci Duhul Ta-
tălui vostru este cel ce vor-
bește în voi.

* 2 Sam. 23. 2.

** Cap. 4. 8; 6. 10. 2 Tim. 4. 17.

copilul său: și copiii se vor secula împotriva părinților și-i vor omorî.

* Mic. 7. 6. Vers. 35, 36. Luc. 21. 16.

22 Si veți * fi urăți de toți pentru numele meu; dar ** cine rabdă până în sfârșil, acela va fi măntuit.

* Luc. 21. 17. ** Dan. 12. 12, 13. Cap.

24. 13. Marc. 13. 13.

23 Si când * vă prigonește în cetatea aceasta, fugiți în cealaltă; căci adevarat vă spun, nu veți sfârși cetățile lui Israel până ** va veni Fiul omului.

* Cap. 2. 13; 4. 12; 12. 15. Fapt. 8. 1; 9. 25; 14. 6. ** Cap. 16. 28.

24 Ucenicul nu * este mai pe sus de învățătorul său, nici robul mai pe sus de domnul său.

* Luc. 6. 40. Ioan 13. 16; 15. 30.

25 Destul este ucenicului să fie ca învățătorul său, și robului să fie ca domnul său. Dacă pe * domnul casei l-au numit Beelzebul, eu căl mai mult vor numi așa pe casnicii lui. * Cap. 12. 24. Marc. 3. 22. Luc. 11. 15. Ioan 8. 48, 52

26 Deci nu vă temeți de ei: căci * nimic nu este acoperit care nu va fi descoperit și ascuns care nu va fi cunoscut.

* Marc. 4. 22. Luc. 8. 17; 12. 2, 8.

27 Ce vă zic eu la întuneric, spuneți la lumină și ce auziți la ureche, povăduiți de pe case.

28 Si nu * vă temeți de ceicea ucid trupul dar sufletul nu-l pot ucide: ci temeți-vă mai degrabă de acela care poate să piardă și sufletul și trupul în gheenă.

* Isa. 8. 12, 13. Luc. 12. 4. 1. Pet. 3. 14.

29 Oare nu se vând două vrăbii pentru un ban? Si nici una din ele nu va cădea pe pământ fără Tatăl vostru.

30 Chiar * și perii capului vostru, toți sunt numărăți. * 1 Sam. 14. 45. 2 Sam. 14. 11. Luc. 21. 18. Fapt. 27. 34.

31 Deci nu vă temeți, voi sunteți mai de preț decât multe vrăbii.

32 Deci * oricine care va mărturisi pentru mine înaintea oamenilor, voiu mărturisi și ** eu pentru el înaintea Tatălui meu care este în ceruri.

* Luc. 12. 8. Rom. 10. 9, 10. ** Apoc. 3. 5.

33 Dar * oricine mă va tagădui pe mine înaintea oamenilor, și voiu tagădui și eu pe el înaintea Tatălui meu care este în ceruri.

* Marc. 8. 38. Luc. 9. 26. 2 Tim. 2. 12.

34 Nu * seociți că am venit să arunc pace pe pământ; n'am venit să arunc pace ci sabie.

* Luc. 12. 49, 51—53.

35 Căci am venit să învățbesc pe om cu * tatăl

său și pe fiică cu mamă-
sa și pe noră cu soacra ei.

* Mic. 7. 6.

36 Si vrăjinași * ai omu-
lui sunt casnicii lui.

* Ps. 41. 9; 55. 13. Mic. 7. 6. Ioan 13. 18.

37 Cine * iubește pe tată
sau pe mamă mai mult
decât pe mine, nu este
vrednic de mine; și cine
iubește pe fiu sau pe fiică
mai mult decât pe mine,
nu este vrednic de mine.

* Luc. 14. 26.

38 Si oricine * nu-și ia
crucea sa și nu mă ur-
mează, nu este vrednic de
mine. * Cap. 16. 24. Marc. 8. 34.
Luc. 9. 23; 14. 27.

39 Cine * își află viața,
o va pierde și cine își
pierde viața pentru mine,
o va afla.

* Cap. 16. 25. Luc. 17. 33. Ioan 12. 25.

Primirea ucenicilor.

40 Cine * vă primește pe
voi, pe mine mă primește
și cine mă primește pe
mine, primește pe cele
mă trimis pe mine.

* Cap. 18. 6. Luc. 9. 48; 10. 16. Ioan 12.
44; 13. 20. Gal. 4. 14.

41 Cine * primește un
prooroc în nume de pro-
oroc, va lua răsplata de
prooroc și cine primește
pe un drept în nume de
drept, va lua răsplata unui
drept.

* I Reg. 17. 10; 18. 4. 2 Reg. 4. 8.

42 Si * cine va adăpa pe
unul din acești mici nu-
mai cu un pahar de apă
rece în nume de ucenic, a-
devărat vă spun, nu-și va
pierde răsplata nicidcum.

* Cap. 18. 5, 6; 25. 40. Marc. 9. 41.
Evr. 6. 19.

Trimisii lui Ioan Botezătorul.

11 Si a fost așa: când a
sfârșit Isus de dat în-
vățături celor doisprezece
ucenici ai săi, a trecut de
acolo ca să-i învețe și să
propovăduiască în cetățile
lor.

2 Iar Ioan * când a auzit
în ** temniță faptele lui
Hristos, a trimis prin uce-
nicii săi

* Luc. 7. 18, 19, etc. ** Cap. 14. 3.

3 Si i-a zis: Tu ești cel ce
* vine sau să așteptăm pe
altul? * Pao. 40. 10. Num. 24. 17.
Dan. 9. 24. Ioan 6. 14.

4 Si Isus a răspuns și
le-a zis: Mergeți și spu-
neți lui Ioan celece auziți
și vedeți:

5 orbii * își capătă ve-
reala, și schiopii umbără, le-
prosii se curățesc și surză-
aud, morții se scoală și să-
racilor ** li se vestește E-
vanghelia;

* Isa. 20. 18; 35. 4—6; 42. 7. Ioan 2. 23;
3. 21; 5. 36; 10. 25, 38; 14. 11. ** Ps. 22. 26.

Ioan 61. 1. Luc. 4. 18. Ioan 2. 5.

6 și fericit este cine nu

MATEI 11.

va găsi * un prilej de potenire în mine.

* Ioh. 8. 14, 15. Cap. 13. 57; 24. 10; 26. 31. Rom. 9. 32, 33. 1 Cor. 1. 23; 2. 14. Gal. 5. 11. 1 Pet. 2. 8.

Mărturia lui Isus despre Ioan.

7 Iar pe când * pleau el, a început Isus să vorbească gloatelor despre Ioan: Ce ați ieșit în puștie să priviți? O trestie ** cătinându-se de vînt?

* Lue. 7. 24. ** Efes. 4. 14.

8 Dar ce ați ieșit să vedeți? Un om îmbrăcat în veșmintă moi? Iată, ceice pioară cele moi sunt în casele împărașilor.

9 Dar pentru ce ați ieșit? Să vedeți un prooroc? Da, vă spun, și * mai mult decât un prooroc.

* Cap. 14. 5; 21. 26. Lue. 1. 76; 7. 26

10 Acesta este cel despre care s'a seris: Iată, * eu trimit înaintea feței tale pe solul meu, care va pregăti calea ta înaintea ta.

* Mal. 3. 1. Marc. 1. 2. Lue. 1. 76; 7. 27.

11 Adevărat vă spun, între cei născuți de femei nu s'a scutat unul mai mare decât Ioan Botezătorul. Dar cine este mai mic în împărăția cerurilor este mai mare decât el.

12 Și din * zilele lui Ioan Botezătorul până acum împărăția cerurilor se ia cu năvală și ceice dau năvală, * Lue. 16. 16

13 Căci Ioan * proorocii și legea au proorocit până la Ioan. * Mal. 4. 6.

14 Și dacă voi și să primiți, el este Ilie * care are să vină.

* Mal. 4. 5. Cap. 17. 12. Lue. 1. 17. 15 Cine * are urechi să audă. * Cap. 13. 9. Lue. 8. 8.

Apoc. 2. 7. 11, 17, 29; 3. 6, 13, 22.

16 Dar cu * cine voi asemăna neamul acesta? Este asemenea unor copii cări stau în târguri și strigă către ceilalți

* Lue. 7. 31. 17 și zic: Văm cântări din fluer și năji jucat: văm cănuț de jale și nu văji bățut în piept.

18 Căci Ioan a venit nici măncând nici bând și ei zic: Are drac.

19 Fiul omului a venit măncând și bând și ei zic: Iată un om măncăios și băutor de vin, pricin * ai vameșilor și al păcătoșilor. Si ** înțelepciunea este îndreptățită din faptele ei.

* Cap. 9. 10. ** Lue. 7. 30.

Mistrarea cetăților nepocăite

20 Alunici * a început să mustre cetățile în cari se făcuseră cele mai multe puteri ale lui pentru că nu s'au pocăit. * Lue. 10. 13, etc.

21 Vai de tine, Horazine! Vai de tine, Betsaid! Pentru că dacă s'ar fi făcut în

MATEI 11, 12.

Tir și Sidon puterile cari au fost făcute în voi, de mult s'ar fi pocăit în * sac și cenușă. * Ioh. 3. 7, 8.

22 Dar vă spun, va * fi mai ușor Tirului și Sidonului în ziua judecății de cătă vrouă. * Cap. 10. 15. Vers. 24.

23 Și tu, Capernaume, vei fi înălțat * până la cer? Până la Hades vei fi pogorât. Pentru că dacă s'ar fi făcut în Sodoma puterile cari au fost făcute în tine, ea ar fi rămas până astăzi.

* Isa. 14. 13. Plin. 2. 1.

24 Dar vă spun că va fi mai ușor * pământului Sodomei în ziua judecății de cătă tie.

* Cap. 10. 15.

Lucrările descoperite pruncilor. Jugul lui Hristos.

25 În * vremea aceea Isus a răspuns și a zis: Te laud, Tată, Doamne al cerului și al pământului, că ai ** ascuns acestea de înțelepți și pricepuți și te-ai descooperit pruncilor.

* Lue. 10. 21. ** Ps. 8. 2. 1 Cor. 1. 19. 27; 2. 8. 2 Cor. 3. 14. † Cap. 16. 17.

26 Da, Tată, pentru că așa a fost bunăplăcere înaintea ta.

27 Toate * mi-au fost date de Tatăl meu și ** nimeni nu cunoaște deplin pe Fiul decât Tatăl, nici pe Tatăl nu-l cunoaște deplin cineva decât Fiul și aceia

căruiua va voi Fiul să î-l descopere. * Ccp. 28. 18. Lue. 10. 22. Ioh. 3. 35; 13. 3; 17. 2. 1 Cor. 15. 27.

** Ioh. 1. 18; 6. 46; 10. 15.

28 Veniți la mine toți cei osteriți și împovărați și eu vă voi da odihnă.

29 Luăți jugul meu asupra voastră și * învățați dela mine, pentru că sănătățile și smerit ** cu inima și înțeptă afila odihnă pentru sufletele voastre.

* Ioh. 13. 15. Filip. 2. 5. 1 Pet. 2. 21.

† Ioh. 2. 6. ** Zah. 9. 9. Filip. 2. 7. 8.

† Ier. 6. 16.

30 Căci * jugul meu este bun și sarcina mea este ușoară.

* Ioh. 3. 3.

Spicele și ziua Sabatului.

12 În vremea aceea Isus a mers * în Sabat prin sămănături și uccenicii săi au flămânzit și au început să smulgă spice și să mănușe.

* Deut. 23. 25. Marc. 2. 23. Lue. 6. 1.

2 Iar Fariseii, când au văzut, i-au zis: Iată, uccenicii tăi fac ce nu se cade să facă în Sabat.

3 Dar el le-a zis: Năji citit ce * a făcut David, când a flămânzit, el și cei ce erau cu el? * Sam. 21. 6.

4 Cum a intrat în casa lui Dumnezeu și a măncat pâniile * punerii înainte, ceeace nu i se cădea să mănușe, nici celorce erau

cu el ci ^{**} numai preoților? * Mo. 3. 25; 30. Lev. 24. 5. ^{**} Exod. 29. 32, 33. Lev. 8. 31; 24. 9.

5 Sau nălăi citit în lege, * că în ziua Sabatului preoții în templu păngăresc Sabatul și sunt fără vină?

* Num. 28. 9. Ioan. 7. 22.

6 Dar vă spun că aici este ceva ^{*} mai mare decât templul. * 2 Cris. 6. 18. Mat. 3. 1.

7 Dar dacă ați fi știut ce este: Milă ^{*} vădese iar nu jertfă! nălăi fi osândit pe cei fără vină.

* Osea 6. 6. Mic. 6. 6-8. Cap. 9. 13.

8 Căci Fiul omului este domn al Sabatului.

Omul cu mâna uscată.

9 Si ^{*} a trecut de acolo și a venit în sinagogă lor.

* Marc. 3. 1. Luc. 6. 6.

10 Si iată un om având o mâna uscată. Si l-a întrăbat zicând: Se cade ^{*} a înmădui în ziua Sabatului? Ga să-l învinuiască.

* Luc. 13. 14; 14. 3. Ioan. 9. 16.

11 Iar el le-a zis: Ce om va fi între voi care va avea o singură oară și dacă va cădea ea în groapă, în ziua Sabatului, n'o va apuca și o va scoate afară?

* Exod. 23. 4, 5. Deut. 22. 4.

12 Cât de mult deci se deosebește un om de o oară! Deaceea se cade a face bine în ziua Sabatului.

13 Atunci zice omului: Înținde-ți mâna. Si el a

înțins-o și s'a făcut sănătoasă ca cealaltă.

14 Dar Fariseii ^{*} au ieșit și s'aștăruit împotriva lui cum să-l piardă.

* Cap. 27. 1. Marc. 3. 6. Luc. 6. 11. Ioan. 5. 18; 10. 39; 11. 53.

Isus Robul Domnului.

15 Dar Isus cunoșcând, s'a depărtat ^{*} de acolo. Si ^{**} l-a urmat mulți și i-a înmădui pe toți.

* Cap. 10. 23. Marc. 3. 7. ^{**} Cap. 19. 2.

16 Si le-a poruncit ^{*} aspru să nu-l dea pe față,

* Cap. 9. 30.

17 ca să se împlinească ce s'a spus prin Isaia proorocul, care zice:

18 Iată ^{*} robul meu pe care l-am ales, iubitul meu în ^{**} care sufletul meu și-a găsit plăcerea; voiu pune Duhul meu peste el și va vesti judecată Neamurilor.

* Isa. 42. 1. ^{**} Cap. 3. 17; 17. 5.

19 Nu se va certa, nici nu va striga, nici nu-i va auzi cineva glasul pe ulițe.

20 Nu va frângă trestia sădrobită și nu va stinge o festiță ce face sum, până va scoate judecata la bîruință.

21 Si Neamurile vor nădădui în numele lui.

Îndrăcîțul mut și orb. Păcătul împotriva Duhului Sfânt.

22 Atunci ^{*} i s'a adus un îndrăcîț orb și mut. Si l-a

înădui înălțat mutul vorbia și vedeau.

* Cap. 9. 32. Marc. 3. 11. Luc. 11. 14.

23 Si toate gloatele se mirau și ziceau: Nu cumva este acesta Fiul lui David?

24 Iar Fariseii când ^{*} au auzit aceasta, ziceau: Acesta nu scoate afară draci, decât prin Beelzebul, mai multe dracilor.

* Cap. 9. 34. Marc. 3. 22. Luc. 11. 15.

25 Dar Isus cunoșcându-le ^{*} gândurile, le-a zis: Orice împărăție desbinată împotriva sa însăș este puștiță și orice cetate sau casă desbinată împotriva sa însăș, nu va sta.

* Cap. 9. 4. Ioan. 2. 25. Apoc. 2. 23.

26 Si dacă Satana scoate afară pe Satana, el este desbinat împotriva lui însuș; deci cum va sta împărăția lui?

27 Si dacă eu scot afară pe draci prin Beelzebul, fiți voștri prin cine-i scot afară? Deaceea ei vor fi judecătorii voștri.

28 Iar dacă eu scot afară pe draci prin Duhul lui Dumnezeu, atunci împărăția ^{*} lui Dumnezeu a ajuns peste voi. * Dan. 2. 44; 7. 14. Luc. 1. 33; 11. 20; 17. 20, 21.

29 Sau ^{*} cum poate cineva să intre în casa ce-lui tare și să-l răpească sculele dacă nu va lega

mai întâi pe cel tare? Si atunci îi va prăda casă.

* Isa. 49. 24. Laò. 11. 21-23.

30 Cine nu este cu mine, este împotriva mea și cine nu strângă cu mine, risipește.

31 De aceea vă spun: Ori ce ^{*} păcat și hulă vor fi ieritate oamenilor, dar ^{**} hula împotriva Duhului nu va fi ierată.

* Marc. 3. 28. Luc. 12. 10. Evr. 6. 4, etc. 10. 26, 29. 1 Ioan 5. 16. ^{**} Iap. 7. 51.

32 Si oricine va vorbi ^{*} un cuvânt împotriva Fiului omului, îi va fi ierat, ^{**} dar oricine va vorbi împotriva Duhului Sfânt, nu-i va fi ierlat nici în veacul acesta, nici în cel viitor.

* Cap. 11. 19; 13. 55. Ioan 7. 12, 52.

^{**} 1 Tim. 1. 13.

33 Sau faceți pomul bun și rodul ^{*} lui bun sau faceți pomul stricat și rodul lui stricat. Căci din rod se cunoaște pomul.

* Cap. 7. 17. Luc. 6. 43, 44.

34 Pui ^{*} de năpârți, cum puteți vorbi cele bune, răi fiind? Căci ^{**} din prisosul inimii vorbește gura.

* Cap. 3. 7; 23. 33. ^{**} Luc. 6. 45.

35 Omul bun din co moara lui bună scoate afară lucruri bune și omul rău din comoara lui rea scoate afară lucruri rele.

36 Dar vă spun că de orice vorbă nefolosităre

pe care o vor rosti oamenii, vor da socoteală de ea în ziua judecății.

37 Căci din cuvintele tale vei fi îndreptățit și din cuvintele tale vei fi osândit. *Minunea cu proorocul Iona.*

38 Atunci * unii dintre cărturari și Farisei i-au răspuns zicând: Invățătorule, voim să vedem un semn dela tine.

* Cap. 16. 1. Marc. 8. 11. Luc. 11. 16. 29. Ioan 2. 18. 1 Cor. 1. 22.

39 Iar el le-a răspuns și le-a zis: Un neam rău și preacurvar * cere un semn și nu i se va da semn decât semnul lui Iona proorocul.

* Isa. 57. 3. Cap. 16. 4. Marc. 8. 38. Ioan 4. 48.

40 Căci * după cum Iona a fost în pântecele chitului trei zile și trei nopți, astfel va fi Fiul omului trei zile și trei nopți în inima pământului. * Iona 1. 17.

41 Bărbații * din Ninive se vor seula la judecăta cu neamul acesta și-l ** vor osândi penfrucă și ei s'au po căif la propovăduirea lui Iona și iată aici este mai mult decât Iona.

* Ioa. 11. 22. ** Ior. 3. 11. Eze. 16. 51. 52. Rom. 2. 27. † Iona 3. 5.

42 Impăratăesa * dela miazăzi se va ridica la judecăta cu neamul acesta și-l va osândi penfrucă ea

a venit dela marginile pământului să asculte înțelepciunea lui Solomon și iată aici este mai mult decât Solomon. * 1 Reg. 10. 1. 2 Cron. 9. 1. Luc. 11. 31.

43 Iar când duhul * necurat a ieșit din om, umbără ** prin locuri fără apă căutând odihnă și nu găsește. * Luc. 11. 24. ** Iov. 1. 7. 1 Pet. 5. 8.

44 Atunci zice: Mă voi întoarce în casa mea de unde am ieșit. și când vine, o află goală, mătrată și gătită.

45 Atunci se duce și iată cu sine alte șapte duhuri mai rele decât el și intră și locuiesc acolo. și * sta rea din urmă a omului acelui se face mai rea decât cea dințăi. Așa va fi și cu acest neam rău. * Eze. 6. 4; 10. 26. 2 Pet. 2. 20-22.

Mama și frații lui Isus.

46 Pe când vorbia el încă gloatelor, iată * mama și frații lui stăteau afară, căutând să-i vorbească.

* Marc. 3. 31. Ioa. 8. 19-21.

47 Si cineva i-a zis: Iată mama ta și frații * tăi stau afară căutând să-i vorbească.

* Cap. 13. 55. Marc. 6. 3. Ioa. 2. 12; 7. 3, 5. Fapt. 1. 14. 1 Cor. 9. 5. Gal. 1. 19

48 Dar el a răspuns și a zis celuice-i spunea: Cine

este mama mea și cine sunt frații mei?

49 Si și-a întins mâna spre ucenicii săi și a zis: Iată mama mea și frații mei.

50 Căci oricine * va face voia Tatălui meu care este în ceruri, acela îmi este frate și soră și mamă. * Ioan 15. 14. Gal. 1. 5, 6; 6. 15. Col. 3. 11. Fapt. 2. 11.

Pilda sămănătorului

13 În ziua aceea Isus a ieșit din casă și se dedea * lângă mare. * Marc. 4. 1.

2 Si gloate multe s'au adunat la el încât el a intrat într-o corabie ca să șadă ** și toată gloata stătea pe lârmă.

* Ioa. 8. 4. ** Luc. 5. 3.

3 Si le-a vorbit multe în pilde, zicând: Iată a ieșit sămănătorul să samene.

4 Si pe când sămăna el, unele semințe au căzut lângă cale și au venit păsările și le-au mâncați.

5 Iar altele au căzut pe locuri stâncioase, unde n'aveau pământ mult și îndată au răsărit penfrucă n'aveau adâncime de pământ.

6 Iar după ce a răsărit soarele, au fost arse de arșiță și penfrucă n'aveau rădăcină, s'au uscat.

7 Iar altele * au căzut

peste spini și spinii au crescut și le-au înăbușit.

* Luc. 8. 6.

8 Iar altele au căzut peste pământul cel bun și au dat rod una o sulă, * alta șai zeci și alta treizeci.

* Fac. 26. 12.

9 Cine * are urechi, să audă. * Cap. 11. 15. Marc. 4. 9.

10 Si ucenicii s'au apropiat și i-au zis: Pentru ce le vorbești în pilde?

* Cap. 25. 29

11 Iar el a răspuns și le-a zis: Vouă * vi s'au dat să cunoașteți tainele împăratășiei cerurilor dar lor nu li s'au dat. * Cap. 11. 26; 16. 17. Marc. 4. 11. 1 Cor. 2. 10. 1 Ioan 2. 27.

12 Căci * cine are i se va da și va avea de prisos: iar cine n'are chiar și ce are i se va lăua. * Cap. 25. 29

Marc. 4. 25. Luc. 8. 18; 19. 26.

13 De aceea le vorbesc în pilde penfrucă văzând, nu văd și auzind, nu aud, nici nu pricep.

14 Si în ei se împlineste proorocia lui Isaia care zice: Cu auzul veți * auzi dar nu veți înțelege și văzând veți vedea dar nu veți cunoaște.

* Isa. 6. 9. Eze. 12. 2. Marc. 4. 12. Luc. 8. 10. Ioan 12. 40. Fapt. 28. 26, 27. Rom. 11. 8. 2 Cor. 3. 14. 15.

15 Căci inima acestui popor s'ă îngroșă și au auzit greu * cu urechile și și-au închis ochii ca nu cumva

să vadă cu ochii și să audă cu urechile și să înțeleagă cu inima și să se întoarcă și să-i vindesc. * Evr. 5. 11.

16 Dar fericiti sunt ochii voștri că văd și urechile voastre că aud.

*Cap. 16. 17. Luc. 10. 23, 24. Ioan 20. 29.

17 Căci adevărat vă spun că mulți * prooroci și drepti au dorit să vadă ce vedeti voi și n'au văzut și să audă ce auziți voi și n'au auzit.

* Evr. 11. 13. 1 Pet. 1. 10, 11.

18 Voi deci, ascultați * pilda sămănătorului.

* Marc. 4. 14. Luc. 8. 11.

19 Când aude cineva cuvântul împărației * și nu-l înțelege, atunci vine cel rău și răpește ce este sămănăt în inima lui; acesta este cel sămănăt lângă cale.

* Cap. 4. 23.

20 Iar cel sămănăt pe locuri stâncoase, acesta este cel ce aude cuvântul și îndată îl primește cu * bucurie.

* Isa. 58. 2. Eze. 33. 31, 32. Ioan 5. 35.

21 Dar n'are rădăcină în sine ci este pânăla o vreme și când se face un necaz sau prigonire pentru cuvânt, îndată se * poticenește.

* Cap. 11. 6. 2 Tim. 1. 15.

22 Iar cel sămănăt * în ** spini, acesta este cel ce aude cuvântul și grija veacului și înșelăciunea bogăției înă-

bușește cuvântul și se face neroditor.

* Cap. 19. 23. Mare. 10. 23. Luc. 18. 24. 1 Tim. 6. 9. 2 Tim. 4. 10. ** Ier. 4. 3.

23 Iar cel sămănăt pe pământul bun, acesta este cele ce aude cuvântul și înțelege, care și rodește și face unul o sută, altul șaizeci și altul treizeci.

Pilda neghinei.

24 Le-a pus înainte altă pildă, zicând: Împărația cerurilor este asemenea unui grăunte de muștar pe care un om l-a luat și l-a sămănăt în țarina sa:

la seceriș și la vremea se-

cerișului voiu zice secerătorilor: Culegeți întâi neghina și legați-o snopii ca să fie arsă de voi, iar grâul strângăți-l în grâunca meu.

Pilda grâuntelui de muștar și aluatului.

31 Le-a pus înainte altă pildă zicând: Împărația cerurilor este asemenea unui grăunte de muștar pe care un om l-a luat și l-a sămănăt în țarina sa:

* Isa. 2. 2, 3. Mic. 4. 1. Marc. 4. 30, etc. Luc. 13. 18, 19.

32 care, în adevăr, este mai mic decât toate semințele, dar când a crescut, este mai mare decât ierburile și se face copac înăcat păsările cerului vin și locuiesc în ramurile lui.

33 Le-a vorbit * altă pildă: Împărația cerurilor este asemenea cu un aluat pe care o femeie l-a luat și l-a ascuns în trei măsuri de făină până s'a dospat tot.

34 Isus a vorbit toate acestea * gloateelor în pilde și fără pildă nu le vorbia nimic.

* Marc. 4. 33, 34.

35 ca să se împlinească ce să spus prin proorocul care zice: Imi voi * deschide gura în pilde, voi **

roști lucruri ascunse dela înțemeierea lumii.

* Ps. 78. 2. ** Rom. 16. 25. 26. 1 Cor. 2. 7. Efes. 3. 9. Col. 1. 26.

Tâlcuirea pildei neghinei.

36 Atunci a lăsat gioatele și s'a dus în casa sa. Și neenigie lui s'au apropiat de el zicând: Deslușește-ne pilda cu neghina țarinci.

37 Si el a răspuns și a zis: Cel ce sămână sămânța cea bună este Fiul omului;

38 iar țarina * este lumea; iar sămânța cea bună, aceștia sunt fiii împărației, iar neghina sunt fiii ** celui rău.

* Cap. 24. 14; 28. 10. Marc. 16. 16, 20. Luc. 21. 47. Rom. 10. 18. Col. 1. 6.

** Marc. 3. 15. Ioan 8. 44. Iap. 13. 10. 1. Ioan 3. 8.

39 Si vrăjniașul care a sămânăt-o este diavolul iar secerișul * este sfârșitul veacului și secerătorii sunt îngerii.

* Ioel 3. 13. Apoc. 14. 15.

40 După cum deci neghina se alege și se arde în foc, astfel va fi la sfârșitul veacului.

41 Fiul omului va trimite pe îngerii săi, și * ei vor culege din împărația lui toate prilejurile de potențire și pe ceice fac sărădegea. * Cap. 18. 7. 2 Pet. 2. 12.

42 Si-i * vor arunca în cuporul de foc; acolo **

va fi plângerea și scrâșnirea dinților.

* Cap. 3. 12. Apoc. 19. 20; 20. 10

** Op. 8. 12. Vers. 50.

43 Atunci * drepții vor străluci ca soarele în împărăția Tatălui lor. Cine ** are urechi, să audă.

* Dan. 12. 3. 1 Cor. 15. 42, 43, 58.

** Vers. 9.

Pilda comorii ascunse și a mărgăritarului.

44 Impărăția cerurilor este asemenea unei comori ascunse în țarină, pe care un om a găsit-o și a ascuns-o și de bucuria ei se duce și vinde * tot ce are și cumpără ** țarina aceea. * Filip. 3. 7, 8. ** Iea. 55. 1. Apoc. 3. 18.

45 Impărăția cerurilor este iarăș asemenea unui negustor care cauă mărgăritare bune.

46 Și găsind un * mărgăritar de mult preț, s'a dus și a vândut tot ce avea și l-a cumpărat.

* Prov. 2. 4; 3. 14, 15; 8. 10, 19.

Pilda năvodului.

47 Impărăția cerurilor este iarăș asemenea unui năvod aruncat în mare și care a adunat * pești de tot felul. * Cap. 22. 10.

48 Și când s'a umplut l-au tras pe țărīm și au sezut jos și au adunat ce era bun în vase iar ce era rău au aruncat afară.

49 Asfel va fi la sfârșitul veacului: îngerii vor ieși și vor despărți * pe cei răi din mijlocul celor drepti, * Cap. 25. 32.

50 și-i * vor arunca în cuporul de foc: acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților. * Vers. 42.

51 Atunci întăles toate acestea? Ii zic: Da, Doamne.

52 Și el le-a zis: Deacea orice cărturar care a fost făcut ucenic al împărăției cerurilor este asemenea unui om, stăpân al casei, care scoate afară din comoara sa lucruri noi * și vechi. * Cânt. 7. 18.

Isus la Nazaret. Necredința locuitorilor.

53 Și a fost așa: Când a sfârșit Isus pildele acestea, s'a dus de acolo.

54 Și * venind în patria sa, îi învăța în sinagoga lor, încât săteau uimiți și ziceau: De unde are omul acesta înțelepciunea aceasta și puterile?

* Cap. 2. 23. Marc. 6. 1. Luc. 4. 16, 23

55 Nu * este el fiul lămpliarului? Nu se numește oare mama lui Maria și frații ** săi Iacob și Iosif și Simon și Iuda?

* Iea. 49. 7. Marc. 6. 3. Luc. 3. 23. Iea. 6. 42. ** Marc. 15. 40. † Cap. 12. 46.

56 Și surorile lui nu sunt

oare toate la noi? Deci de unde are el toate acestea?

57 Și găsiau în el un priilej de poltenire. * Dar Isus le-a zis: Un prooroc nu ** este disprețuit decât în patria și casa sa. * Cap. 11. 6. Marc. 6. 3, 4. ** Luc. 4. 24. Ioan 4. 44.

58 Și n'a * făcut acolo multe puteri din pricina necredinței lor. * Marc. 6. 5, 6.

Moartea lui Ioan Botezătorul.

14 In vremea aceea Irod * tetrarhul a auzit veste despre Isus. * Marc. 6. 14. Luc. 9. 7.

2 și a zis slujitorilor săi: Acesta este Ioan Botezătorul; el s'a secolat dintre cei morți și de aceea lucează puterile în el.

3 Căci * Irod prinse pe Ioan, îl legase și-l puse în temniță pentru Irodiada, nevasta lui Filip, fratele său. * Marc. 6. 17. Luc. 3. 19, 20.

4 Căci Ioan îi zicea: Nu și * se cuvine s'o ai pe ea.

* Lev. 18. 16; 20. 21.

5 Și voind să-l omoare, se temea de gloață pentru că * îl socotiau ca pe un prooroc. * Cap. 21. 26. Luc. 20. 6.

6 Dar când a fost ziua nasterii lui Irod, fiica Irodiadei a jucat în mijlocul tuturor și a plăcut lui Irod.

7 De aici a făgăduil cu jurământ să-i dea orice ar cere.

8 Iar ea împinsă de ma-

mă-sa: Dă-mi, zice, aici pe blid capul lui Ioan Botezătorul.

9 Si împăratul s'a întristat, dar pentru jurăminte și pentru ceice se deau împreună cu el la masă a poruncit să îl dea.

10 Și a trimis și a lăsat capul lui Ioan în temniță.

11 Și capul lui a fost adus pe blid și a fost dat fetei și ea l-a dus mamei sale.

12 Și ucenicii lui au venit și au luat trupul mort și l-au înmormântat și au venit și au dat de știre lui Isus.

Inmulțirea pânzilor.

13 Și când a auzit * Isus, s'a depărtat de acolo într'o corabie într'un loc pustiu la o parte. Și când au auzit gloatele, l-au urmat pe jos din cetăți. * Cap. 10. 23; 12. 15.

Marc. 6. 32. Luc. 9. 10. Ioan 6. 1, 2.

14 Și a ieșit și a văzut gloață multă și i * s'a făcut milă de ei și a tămăduit pe bolnavii lor.

* Cap. 9. 36. Marc. 6. 34

15 Și când * s'a făcut seară, ucenicii s'au apropiat de el zicând: Locul este pustiu și ceasul a trece acum; dă drumul gloațelor ca să se ducă în sate să-și cumpere de mâncare.

* Marc. 6. 35. Luc. 9. 12. Ioan 6. 5.

16 Dar Isus le-a zis: Nu au trebuință să se ducă; dați-le voi să mănânce.

17 Și ei îi zic: Nu avem aici decât cinci pâni și doi pești.

18 Și le-a zis: Aduceți-mi aici.

19 Și a poruncit ca gloațele să șadă pe iarbă; și a luat cele cinci pâni și cei doi pești și ușându-se spre cer a binecuvântat* și a frânt și a dat ucenicilor pânille, iar ucenicul gloațelor.

* Cap. 15. 36.

20 Și toți au mâncaț și s-au săturat și au strâns prisoșul de fărâmituri douăsprezece coșuri pline.

21 Și ecice mâneasera erau ca la cinci mii de bărbăți, afară de femei și copii.

Umblarea pe mare.

22 Și îndată a silit pe ucenicii săi să intre în corabie și să treacă înaintea lui de cealaltă parte până va da drumul gloațelor.

23 Și dupăce* a dat drumul gloațelor, săi săt în munte la o parte ca să se roage. Și când săi făcul seară, ** era singur acolo.

* Marc. 6. 46. ** Ioan. 6. 16.

24 Iar corabia era acum în mijlocul marii muncindu-se de valuri deoarece vântul era prolinic.

25 Și la a patra strajă din noapte a venit la ei umblând* pe mare. * Iov. 9. 8.

26 Și când l-au văzut ucenicii, umblând pe mare, s'au spământat, zicând: Este o nălucă. Și de frică au strigat.

27 Dar Isus îndată le-a vorbit zicând: Îndrăzniți, eu sănăt; nu vă temeți.

28 Și Petru i-a răspuns și a zis: Doamne, dacă ești tu, poruncește să vin la tine pe ape.

29 Și el a zis: Vino. Și Petru s'a pogorât din corabie și umbila pe ape ca să vină la Isus.

30 Dar când a văzut că vântul era tare, săi temut și începând să se afunde, a strigat zicând: Doamne, scapă-mă.

31 Și îndată Isus a întins mâna, l-a apucat, și-i zice: Pușin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit?

32 Și când s'au suit în corabie, a stat vântul.

33 Și cei din corabie au venit și s'au* închinat înaintea lui zicând: Adevărat ești Fiul lui Dumnezeu.

* Ps. 2. 7. Cap. 16-18; 26. 63. Marc. 1. 1. Iac. 4. 41. Ioan. 1. 49; 6. 69; 11. 27. Fapt. 8. 37. Rom. 1. 2.

34 Și dupăce* au trecut dincolo, au venit în ținutul Ghenezaretului. * Marc. 6. 53.

35 Și când l-au cunoscut oamenii locului acelaia, au trimis în tot ținutul același i-au adus pe toți cei bolnavi;

36 și-i rugau ca numai să-i atingă ciucurii vășmântului. Și toți cățărișau atins, au fost scăpați cu desăvârsire. * Cap. 9. 20. Marc. 3. 10. Lac. 6. 19. Fapt. 19. 12.

* Marc. 7. 6.

Fariseii și datina bătrânilor.

15 Atunei cărturarii și Fariseii din Ierusalim * vin la Isus zicând:

* Marc. 7. 1.

2 Pentruce* ucenicii tăi ealcă datina ** bătrânilor? Căci nu-și spală mânile când mănjâncă pâne.

* Marc. 7. 5. ** Col. 2. 8.

3 Iar el a răspuns și le-a zis: Pentruce călcăți și voi porunca lui Dumnezeu pentru datina voastră?

4 Căci Dumnezeu a zis: Cinstește* pe tatăl tău și pe mama ta; și: Cine* vorbește de rău pe tată sau pe mamă să moară negreșit.

* Exod. 20. 12. Lev. 19. 3. Deut. 5. 16. Prov. 23. 22. Efes. 6. 2. ** Exod. 21. 17. Lev. 20. 9. Deut. 27. 16. Prov. 20. 20; 30. 17.

5 Iar* voi ziceți: Cine va zice tatălui său sau mamei sale: Orice ai putea folosi dela mine este dăruit lui Dumnezeu! — * Marc. 7. 11, 12.

6 nu va cinsti nicidecum

pe tatăl său sau pe mamăsa. Și ați nimicit cuvântul lui Dumnezeu pentru datina voastră.

7 Fățarnicilor, * bine a proorocit Isaia despre voi zicând:

* Marc. 7. 6.

8 Poporul acesta * mă cinstește cu buzele lui, dar inima lor este de departe de mine. * Isa. 29. 13. Ezec. 33. 31.

9 Dar înzădăr mă cinstește ei învățând* ca învățături porunci omenești.

* Isa. 29. 13. Col. 2. 18. 22. Tit. 1. 14.

Lucrurile cari spurcă pe om.

10 Și a chemat* la sine gloata și le-a zis: Ascultați și înțelegeți: * Marc. 7. 14.

11 Nu* ce intră în gură spurcă pe om ci ce iese din gură, aceea spurcă pe om. * Fapt. 10. 15. Rom. 14. 14, 17, 20. 1 Tim. 4. 4. Tit. 1. 15.

12 Atunei ucenicii s'au apropiat și-i au zis: Știi că Fariseii când au auzit cuvântul acesta, au găsit un prilej de potinire?

13 Iar el a răspuns și a zis: Orice* săd pe care nu l-a sădit Tatăl meu cel cerasc va fi desrădăcinat.

* Ioan 15. 2. 1 Cor. 3. 12, etc.

14 Lăsați-i; sunt * călăuze orarbe de orbi; dar dacă un orb călăuzește pe un orb, amândoi vor cădea în gopă. * Isa. 9. 16. Mal. 2. 8. Cap. 23. 16. Lac. 6. 39.

15 Si Petru* a răspuns și i-a zis: Deslușește-ne pilda.

* Marc. 7. 17.

16 Dar el a zis: Si * voi sunteți încă fără pricepere?

* Cap. 16. 9. Marc. 7. 18.

17 Nu înțelegeți că orice * intră în gură se duce în pântec și se aruncă în hazna? * I Cor. 6. 13.

18 Dar celece * pornesc din gură ies din inimă și acelea spurcă pe om. * Iac. 3. 6.

19 Căci * din inimă ies gânduri rele, omoruri, preacurvi, curvii, furturi, mărturii mincinoase, hule. * Fac. 6. 5; 8. 21. Prov. 6. 14. Ier. 17. 9. Marc. 7. 21.

20 Acestea sunt celece spurcă pe om, dar a mânca cu mâni nespălate nu spurcă pe om.

Femeea Cananeană.

21 Si Isus * a ieșit de acolo și s'a dus în părțile Tirului și Sidonului. * Marc. 7. 24.

22 Si iată o femeie Cananeană a ieșit din laturile acelea și a strigat zicând: Ai milă de mine, Doamne, Fiul al lui David; fiica mea este muncită rău de un drac.

23 Dar el nu i-a răspuns un cuvânt. Si ucenicii săi s'au apropiat și-l rugau zicând: Dă-i drumul pentru că strigă după noi.

24 Dar el a răspuns și a zis: * Nu sănt trimis de căl la oile cele pierdute ale casei lui Israel.

* Cap. 10. 5, 6. Wapt. 3. 25, 26; 13. 46. Rom. 15. 8.

25 Dar ea a venit și s'a închinat lui zicând: Doamne, ajută-mi.

26 Si el a răspuns și a zis: Nu este bine să iei pânea copiilor și s'o arunci la căței. * Cap. 7. 6. Filip. 3. 2.

27 Iar ea a zis: Da, Doamne, dar și cățeii mănușă din fărâmiturile cari cad dela masa stăpânilor lor.

28 Atunci Isus a răspuns și i-a zis: O, femeie, mare este credința ta, fie-ți cum voiesti. Si fiica ei s'a întăruit din ceasul acela.

A doua înmărtire a pânzilor.

29 Si Isus * a trecut de acolo și a venit lângă ** marea Galileei și s'a suit în munte și a șezut acolo.

* Marc. 7. 31. ** Cap. 4. 18.

30 Si * gloale multe au venit la el având cu ei schiopi, orbi, muți, strâmbi și alii mulți, și i-au aruncat la picioarele lui și el i-a întăruit.

* Isa. 35. 5, 6. Cap. 11. 5. Luc. 7. 22.

31 Încăl gloata să a minunat văzând pe muți vorbind, pe strâmbi sănătoși, pe schiopi umblând și pe

orbi văzând: și au slăvit pe Dumnezeul lui Israel.

* Cap. 12. 38. Marc. 8. 11.

Luc. 11. 16; 12. 54; 56. 1 Cor. 1. 22.

32 Iar Isus * a chemat la sine pe ucenicii săi și a zis: Imi este milă de gloață pentru că de acum trei zile stâruiesc lângă mine și n'au ce să mănușe. Si nu vreau să le dău drumul nemâncate ca nu cumva să leșine pe drum. * Marc. 8. 1.

33 Si ucenicii * ii zic: De unde să avem noi în pustie atâtea pâni încât să sățurăm atâta gloață? * 2 Reg. 4. 43.

34 Si Isus le zice: Câte pâni aveți? Iar ei au zis: Sapte și puțini peștișori.

35 Si a poruncit gloaței să șadă jos pe pământ.

36 Si a luat * cele șapte pâni și pești, a mulțumit, ** și a frânt și a dat uceniciilor iar ucenicii gloațelor. * Cap. 14. 19. ** I Sam. 9. 13. Luc. 22. 19.

37 Si au mâncați toti și s'au sățurat și au luat prisoșul de fărâmuri șapte coșnițe pline.

38 Iar ceice au mâncați erau patru mii de bărbați afară de femei și copii.

39 Si dupăce * a dat drumul gloațelor, s'a suit în corabie și a venit în hotările Magadanei. * Marc. 8. 10.

Aluatul Fariseilor.

16 Si Fariseii * și Sadu- cebi s'au apropiat și îspitindu-l au cerut dela ei

să le arate un semn din cer.

* Cap. 12. 38. Marc. 8. 11.

Luc. 11. 16; 12. 54; 56. 1 Cor. 1. 22.

2 Dar el a răspuns și le-a zis: Când se face seară, ziceți: Va fi seara pentru că cerul este ros.

3 Si dimineață: Astăzi va fi furtună pentru că cerul este ros posomoril. Fața cerului știți s'o deosebi și de semnele vremurilor nu puteți deosebi?

4 Un neam * rău și preacurvar cere un semn și nu î se va da semn afară de semnul lui Iona. Si i-a lăsat și a plecat. * Cap. 12. 39.

5 Si ucenicii au venit * în cealaltă parale și uităseră să ia pâni. * Marc. 8. 14.

6 Iar Isus le-a zis: Vedeți și feriți-vă * de aluatul Fariseilor și Saducieilor.

* Luc. 12. 1.

7 Si ei se gândiau în ei își zicând: N'am luat pâni.

8 Si Isus cunoșcând a zis: Ce vă gândiți în voi însivă, puțin credinciosilor, că n'aveți pâni?

9 Nu * pricepeți încă, nici nu vă aduceți aminte de cele cinci pâni ale celor cinci mii și câte coșuri alii luat? * Cap. 14. 17. Ioan 6. 9.

10 Nici * de cele șapte

pâni ale celor patru mii și căte coșnițe aji luat?

* Cap. 15. 34.

11 Cum nu pricepeți că nu despre pâni v'am zis? Ci feriți-vă de aluatul Fariseilor și Saducheilor.

12 Atunci au înțeles că nu le-a zis să se ferească de aluatul pânilor ci de învățătura Fariseilor și Saducheilor.

Isus în tinutul Cezareii lui Filip.

13 Și când a venit Isus în părțile Cezareii lui Filip, a întrebat pe ucenicii săi, zicând: Cine* zice oamenii că este Fiul omului?

* Marc. 8. 27. Ioh. 9. 18.

14 Iar ei* au zis: Unii zic: Ioan Botezătorul; alții: Ilie. Iar alții: Ieremia sau unul dintre prooroci:

* Cap. 14. 2. Ioh. 9. 7—9.

15 El le zice: Dar voi, cine ziceți că sunt eu?

16 Și Simon Petru a răspuns și a zis: Tu * ești Hristosul, Fiul Dumnezeului celui viu.

* Cap. 14. 33. Marc. 8. 29. Ioh. 9. 20. Ioh. 6. 69; 11. 27. Fapt. 8. 37; 9. 20. Evr. 1. 2. 3. 1 Ioh. 4. 15; 5. 5.

17 Și Isus a răspuns și-a zis: Fericit ești Simone, fiul lui Iona, căci * carnea și sângele nu î-au descoperit-o, ci Tatăl** meu cel din ceruri.

* Efes. 2. 8. ** 1 Cor. 2. 10. Gal. 1. 16.

18 Și eu de asemenea îi zic că tu * ești Petru și pe ** această stâncă voi zidi biserică mea și † porțile Hadesului nu o vor birui. * Ioh. 1. 42. ** Efes. 2. 20. Apoc. 21. 14. † Ioh. 38. 17. Ps. 9. 18; 107. 18. Ioh. 38. 10.

19 Îți * voi da cheile în- părăției cerurilor și orice vei lega pe pământ va fi legat în ceruri și orice vei deslega pe pământ va fi deslegal în ceruri.

* Cap. 18. 18. Ioh. 20. 23.

20 Atunci * a poruncit u- cenicilor să nu spună nimăriu că el este Hristosul.

* Cap. 17. 9. Marc. 8. 30. Ioh. 9. 21. Isus vestește patimile și moartea sa.

21 De atunci Isus a ini- ceput să arate* ucenicilor săi că el trebuie să meargă la Ierusalim și să suferă multe dela bătrâni și dela mai mari preoților și dela cărturari și să fie omorât și a treia zi să învieze.

* Cap. 20. 17. Marc. 8. 31; 9. 31; 10. 33. Ioh. 9. 23; 18. 31; 24. 6, 7.

22 Și Petru l-a luat deo- parte și a început să-l ceră, zicând: Dumnezeu să-ți fie milostiv, Doamne; nicidcum nu va fi pentru tine aceasta.

23 Dar el s'a întors și a zis lui Petru: Mergi în- poia mea, Satano; * tu ** îmi ești o piatră de potic-

Schimbarea la față.

17 Și după * sase zile Isus ia cu sine pe Petru și pe Iacob și pe Ioan, fra- tele lui, și-i duce într-un munte înalt la o parte.

* Marc. 9. 2. Ioh. 9. 28.

2 Și s'a schimbat la față înaintea lor și față lui a strălucit ca soarele iar veș- mintele lui s'au făcut albe ca lumină.

3 Și iată Moise și Ilie li s'au arătat vorbind împreună cu el.

4 Și Petru a răspuns și a zis lui Isus: Doamne, este bine să fim aici. Dacă voiești, voi face aici trei colibe, șie una și lui Moise una și lui Ilie una.

5 Pe când * vorbia el încă, iată, un nor luminos î-a umbrat, și iată un glas din nor zicând: Acesta ** este Fiul meu cel iubit, în † care mi-am găsit plăce- rea; ascultați de †† el.

* 2 Pet. 1. 17. ** Cap. 3. 17. Marc. 1. 11. Ioh. 3. 22. † Ioh. 42. 1. †† Deut. 18. 15. 19. Fapt. 3. 22; 23.

6 Și când * au auzit ucenicii, au căzut pe față lor și s'au temut foarte mult.

* 2 Pet. 1. 18.

7 Și Isus s'a * apropiat; i-a atins și a zis: Scula- ții-vă și nu vă temeți.

* Dan. 8. 18; 9. 21; 10. 10, 18.

8 Iar ei ridicându-și o-

* Marc. 9. 1. Ioh. 9. 27.

chii n'au văzut pe numeni decât numai pe Isus.

9 Si pe când se pogorăru din munte Isus *le-a poruncit zicând: Să nu spuneți nimării vedenia până se va scula Fiul omului din morți.

* Cap. 16. 20. Marc. 8. 30; 9. 9.

10 Si ucenicii l-au întrebăt zicând: Pentru ce *zic deci căturarii că trebuie să vie întâi Ilie?

* Mal. 4. 5. Cap. 11. 14. Marc. 9. 11.

11 Iar el a răspuns și a zis: Ilie vine într-adevăr și va întocmi *iarăș toate.

* Mal. 4. 6. Lue. 1. 16, 17. Tapt. 3. 21.

12 Dar *eu vă spun că Ilie a și venit și nu l-au cunoscut ci au **făcut cu el tot ce au voit. Astfel și † Fiul omului are să sufere dela ei. * Cap. 11. 14. Marc. 9. 12, 13. ** Cap. 15. 3, 10. † Cap. 16. 21.

13 Atunci *au întăles ucenicii că le vorbă despre Ioan Botezătorul.

* Cap. 11. 14.

Vindecarea unui lunatic.

14 Si pe când *veniau spre gloată să apropie de el un om care a îngenuinchiat la el și a zis:

* Marc. 9. 14. Lue. 9. 37.

15 Doamne, fie-ți milă de fiul meu pentru că este lunatic și sufere rău. Căci de multe ori cade în foc și de multe ori în apă.

16 Si l-am adus la uce-

nicii tăi și n'au putut să-l întăduiască.

17 Iar Isus a răspuns și a zis: O, neam necredințios și sucit, până când voi fi eu voi? Până când vă voi îngădui? Aduceți-mi-l aici.

18 Si Isus l-a certat și dracul a ieșit dela el și băietul a fost întăduit din ceasul acela.

19 Atunci ucenicii s'au apropiat de Isus la o parte și au zis: Pentru noi n'au putut să-l scoatem afară?

20 Iar el le zice: Pentru necredința voastră. Căci adevărul vă spun, dacă *ați avea credință ca un grăunte de muștar, veți grăunte de aici colo! și se va muta și nimic nu vă va fi cu neputință.

* Cap. 21. 21. Marc. 11. 23. Lue. 17. 6. † Cor. 12. 9; 13. 2.

21 Dar acest soiu nu iese decât cu rugăciune și post.

Isus vestește moartea și invierea sa.

22 Si pe *când locuiau ei în Galilea, Isus le-a zis: Fiul omului are să fie dat în mâinile oamenilor:

* Cap. 13. 21; 20. 17. Marc. 8. 31; 9. 30, 31; 10. 33. Lue. 9. 22, 44; 18. 31; 24. 6-7.

23 și-l vor omori și a

treia zi va invia. Si ei s'au întăristat foarte mult.

Isus plătește darea pentru Templu.

24 Si când au venit *în Capernaum, ceice iau cele două drahme s'au apropiat de Petru și au zis: Invățătorul vostru nu plătește cele două drahme?

* Marc. 9. 33.

25 El zice: Da. Si când a intrat în casă, Isus i-a luat înainte zicând: Ce își se pare, Simone? Impărații pământului dela cine iau vamă sau dare? Dela fiii lor sau dela străini?

26 Si el zice: Dela străini. Isus i-a zis: Așa dar fiii sunt scuși.

27 Dar că să nu-i facem să se potinească unul singur din acești miciuți cari cred în mine, i-ar fi de folos să îi se atârne de gât o piatră de moară și să fie afundat în adâncul mării.

* Marc. 9. 42. Lue. 17. 1, 2.

28 Vai de lume din pricina prilejurilor de potinire. Căci trebuie să vină prilejuri *de potinire dar vă **de omul prin care vine prilejul de potinire.

*Lue. 17. 1. † Cor. 11. 19. **Cap. 26. 24.

29 Iar dacă *mâna ta sau piciorul tău te face să te potinești, taie-le și aruncă-le dela tine; este bine pentru tine să intră în viață ciung sau șchiop decât a-

* Marc. 9. 33. Lue. 9. 46; 22. 24.

30 Si el a chemat la sine

vând două mâni sau două ceruri să piară unul singur din acești mici.

* Cap. 5. 29, 30. Marc. 9. 43, 45.

9 Și dacă ochiul tău te face să te poticieniști, scoate-l și aruncă-l dela tine; este bine pentru tine să intri în viață cu un ochiu decât având doi ochi să fii aruncat în gheena soecului.

Pilda cu oaia rătăcită.

10 Vedeți să nu disprețuiți pe unul singur din acești mici. Căci vă spun că ingerii * lor în ceruri totdeauna privesc ** fața Tatălui meu care este în ceruri. * Ps. 34. 7. Zah. 13. 7. Evt. 1. 14. **Est. 1. 14. Luc. 1. 19.

11 Căci * Fiul omului a venit ca să măntuiască ce era pierdut.

* Luc. 9. 56; 19. 10. Ioan 3. 17; 12. 47.

12 Ce * vi se pare? Dacă un om are o sută de oi și se rătăcește una dintre ele, oare nu lasă el pe cele nouăzeci și nouă pe munți și pleacă și caută pe ceea rătăcită? * Luc. 15. 4.

13 Și * dacă se întâmplă să o afle, adevărat vă spun că se bucură de ca mai mult decât de cele nouăzeci și nouă încrălcite.

* Lev. 19. 17. Luc. 17. 3.

14 Tot așa nu este voia Tatălui vostru care este în

ceruri să piară unul singur din acești mici.

tertarea greselilor.

15 Iar dacă va păcătui fratele tău împotriva ta, mergi, dovedește-i vina între tine și el singur. Dacă va asculta de tine, ai * căștigat pe fratele tău.

* Luc. 5. 20. 1 Pet. 3. 1.

16 Dar dacă nu te va asculta, ia cu tine încă unul sau doi ca prin gura a doi sau trei martori să fie statornicită orice vorbă.*

* Deut. 17. 6; 19. 15. Ioan 8. 17. 2 Cor. 13. 1. Wcr. 10. 28.

17 Și dacă nu va asculta de ei, spune bisericii; iar dacă nu va asculta nici de biserică, să-ți fie ca cel dintre Neamuri * și vameșul. * Rom. 16. 17. 1 Cor. 5. 9. 2 Tes. 3. 6, 14. 2 Ioan 10.

18 Adevărat vă spun, căte * veți lega pe pământ vor fi legate în cer și căte veți deslega pe pământ vor fi deslegate în cer.

* Cap. 16. 19. Ioan 20. 23. 1 Cor. 5. 4.

19 Iarăș vă * spun, că dacă doi dintre voi se vor învoi pe pământ asupra oricărui lucru ce vor cere, li se va face ** dela Tatăl meu care este în ceruri.

* Cap. 5. 24. ** 1 Ioan 3. 22; 5. 14.

20 Căci unde sunt doi sau trei adunați în na-

mele meu, acolo sănătate eu în mijlocul lor.

Pilda robului nemilostiv.

21 Atunci Petru s'a apropiat și i-a zis: Doamne, de câte ori va păcătui față de mine fratele meu și-i voi ierta? Până * de săptă-

ori? * Luc. 17. 4.

22 Isus îi zice: Nu-ți zic până de săptă ori ci * până de săptizeci de ori săpte-

* Cap. 6. 14. Marc. 11. 25. Col. 3. 13.

23 De aceea împărăția creșterilor este asemănătă cu un împărat care a voit să facă socoteala cu robii săi.

24 Și când a început să facă socoteala, i s'a adus unul care-i datora zece mii de talanți.

25 Dar fiindcă n'avea cu ce să plătească, domnul său a poruncit să * fie vândut el și nevasta lui și copiii și tot ce are și să se plătească *datoria*.

* 2 Reg. 4. 1. Neem. 5. 8.

26 Deci robul a căzut la picioarele lui și i s'a închinat zicând: Doamne, îngăduiște-mă și-ți voiu plăti tot.

27 Și domnul aceluia rob având milă i-a dat drumul și i-a iertat împrumutul.

28 Și robul acela a ieșit și a găsit pe unul din trei cei împreună robi cu el,

care-i datora o sută de dinari și a pus mâna pe el și-l strângea de gât zicând: Plătește dacă ești dator.

29 Deci cel împreună rob cu el a căzut jos și l-a rugat zicând: Ingăduiște-mă și-ți voiu plăti.

30 Iar el nu voia: ci s'a dus și l-a aruncat în temniță până va plăti ce era dator.

31 Deci cei împreună robi cu el, când au văzut cele întâmplări, s'au întrișat foarte mult și au venit și au spus domnului lor cu deamărunțul toate cele petrecute.

32 Atunci domnul său l-a chemat la sine și-i zice: Rob rău, ți-am iertat toată datoria aceea fiindcă m'ai rugat.

33 Oare nu se cădea că și tu să ai milă de cel împreună rob cu tine după cum și eu am avut milă de tine.

34 Și domnul său s'a mânăstiră și l-a dat pe mâna chinuitorilor până va plăti tot ce era dator.

35 Astfel * vă va face și tatăl meu cel ceresc dacă nu veți ierta fiecare frate lui său din inimile voastre.

* Prov. 21. 13. Cap. 6. 12. Marc. 11. 26. Luc. 2. 13.

Despărțirea bărbatului de nevastă.

19 Si a fost așa: când * a sfârșit Isus cuvintele acestea, a trecut din Galilea și a venit în hotarele Iudeii pe dincolo de Iordan.

* Marc. 10. 1. Ioan 10. 40.
2 Si * l-au urmat gloate multe și i-a tămaduit acolo.

* Cap. 12. 15.

3 Si Fariseii au venit la el ispitindu-l și zicând: Oare se eade omului să-si lase nevasta pentru orice pricină?

4 Iar el a răspuns și a zis: Năji cîlit că * celece i-a făcut dela început, i-a făcut parte bărbătească și parte femeiască?

* Fac. 1. 27; 5. 2. Mal. 2. 15.

5 Si a zis: Deaceea * va lăsa omul pe tatăl său și pe mamă-sa și se va lipi de nevastă-sa și cei doi vor ** fi o singură carne,

* Fac. 2. 24. Marc. 10. 5—9. Efes. 5. 31.
** 1 Cor. 6. 16; 7. 2.

6 Încăl nu mai sunt doi ci o singură carne. Deci ce a împreunat Dumnezeu omul să nu despartă.

7 Ei și zic: Pentruce * deci a rănduit Moise să dea o carte de despărțire și s'o lase?

* Deut. 24. 1. Cap. 5. 31.

8 El le zice: Fiindcă Moise pentru învărtișarea

inimii voastre vă dat voie să vă lăsați nevestele dar dela început n'a fost așa.

9 Iar eu * vă spun că oricine își va lăsa nevasta afară de curvă și se va însura cu alta preacurvește; și cine s'a însurat cu cca lăsată, preacurvește.

* Cap. 5. 32. Marc. 10. 11. Luc. 16. 18.
1 Cor. 7. 10, 11.

10 Ucenicii și zic: Dacă * astfel este pricina omului cu nevastă, nu este de folos a se însura.

* Prov. 21. 19.
11 Iar el le-a zis: Nu * toți cuprind cuvântul acesta ci aceia cărora le este dat.

* 1 Cor. 7. 2, 7, 9, 17.

12 Găci sunt famenii cari au fost născuți așa din pântecele mamei lor și sunt famenii cari au fost săcuși famenii * de oameni și sunt famenii cari singuri s'au făcut famenii pentru împărtăția cerurilor; cine poate cuprinde să cuprindă.

* 1 Cor. 7. 32, 34; 9. 5, 15.

Isus și copilașii.

13 Atunci * au fost aduși copilași la el ca să-si pună mâinile peste ei și să se roage, iar ucenicii i-au ceritat.

* Marc. 10. 13. Luc. 18. 15.

14 Dar Isus le-a zis: Lăsați copilașii și nu-i opriți să vînă la mine căci împărtăția cerurilor este a unora ca aceștia.

* Cap. 18. 3.

15 Si a pus mâinile peste ei și s'a dus de acolo.

Tânărul bogat.

16 Si iată * unul a venit la el și a zis: Invățătorule, ** ce lăceru bun să fac ea, decât să intre nu bogat în împărtăția lui Dumnezeu.

* Marc. 10. 17. Luc. 18. 18. **Luc. 10. 25.

17 Si el i-a zis: Ce mă întrebă despre ce este bun? Unul singur este Cel bun; dar dacă voi că să intre în viață, păzește poruncile.

18 El ii zice: Cari? Iar Isus a zis: Să*nu omori, să nu preacurvești, să nu furi, să nu mărlurisești minciună, * Exod. 20. 13. Deut. 5. 17.

19 cinstește * pe tatăl tău și pe mama ta; Să ** iubești și apropa-te tău că pe tine însuți.

* Cap. 15. 4. ** Lev. 19. 18. Cap. 22. 39. Rom. 13. 9. Gal. 5. 14. Iac. 2. 8.

20 Tânărul ii zice: Toate acestea le-am păzit; ce-mi lipsește?

21 Isus i-a zis: Dacă voi că să fi desăvârșit, mergi, * vinde-ți ce ai și dă la săraci și vei avea comoară în ceruri și vino, urmează-mă. * Cap. 6. 20. Luc. 12. 33; 16. 9. Iap. 2. 45; 4. 34, 35. 1 Tim. 6. 18, 19.

22 Dar Tânărul când a auzit cuvântul, a plecat întristat căci avea multe avuții.

23 Si Isus a zis uceniciilor săi: Adevărat vă spun că greu * va intra un bo-

gat în împărtăția cerurilor.

* Cap. 13. 22. Marc. 10. 24. 1 Cor. 1. 26.
1 Tim. 6. 9, 10.

24 Si iarăș vă spun că mai lesne este să treacă o cămilă printre ureche de ac, decât să intre nu bogat în împărtăția lui Dumnezeu.

25 Si când au auzit, ucenicii s'au înfișat foarte tare zicând: Cine dar poate fi măntuit?

26 Si Isus, nitându-se la ei, le-a zis: La oameni aceasta este cu neputință dar * la Dumnezeu loate sună cu putință.

* Fac. 18. 14. Iov 42. 2. Ier. 32. 17. Zah. 8. 6. Luc. 1. 37; 18. 27.

Moștenirea vieții vecinice.

27 Atunci * Petru a răspuns și i-a zis: Iată noi ** am lăsat loate și î-am urmat; deci ce vom avea noi?

* Marc. 10. 28. Luc. 18. 28. ** Deut. 33. 9. Cap. 4. 20. Luc. 5. 11.

28 Si Isus le-a zis: Adevărat vă spun că voi cări măți urmat, la naștere din nou, când Fiul omului va sedea pe scaunul de domnie al slavei sale, veți * sădeea și voi pe douăspăzeze scaune de domnie, judecând pe cele douăspăzeze seimiștii ale lui Israel.

* Cap. 20. 21. Luc. 22. 28—30. 1 Cor. 6. 2, 3. Apoc. 2. 26.
29 Si oricine * care a lăsat cașe sau frași sau su-

rori sau tată sau mamă sau nevastă sau copii sau țărini pentru numele meu, va primi însuțit și va moșteni viața vecinică.

* Marc. 10, 29, 30. Lue. 18, 29, 30.

30 Dar * mulți dintâi vor fi cei din urmă și cei din urmă vor fi cei dintâi.

* Cap. 20, 16; 21, 31, 32. Marc. 10, 31. Lue. 13, 30.

Pilda lucrătorilor viei.

20 Căci împărtășia cerurilor este asemenea unui om stăpân de casă, care a ieșit din de dimineață ca să locmească lucrători în via sa.

2 Si dupăce să învoi cu lucrătorii cu un dinar pe zi, i-a trimis în via sa.

3 Si a ieșit pe la al treilea ceas și a văzut pe alții stând în piață fără lucru.

4 Si acelora le-a zis: Mergeți și voi în vie și vă voi da ce este cu dreptul. Si ei au plecat.

5 Si a ieșit iarăs pe la al șaselea și al nouălea ceas și a făcut tot așa.

6 Si pela al unsprezece-lea ceas a ieșit și a găsit pe alții stând acolo și le zice: Pentruce stați aici toată ziua fără lucru?

7 El și zice: Pentru că nimeni nu ne-a locuit. El le zice: Mergeți și voi în vie.

8 Si când s-a făcut seară,

domnul viei zice îngrijitorului său: Chiama pe lucrători și dă plata, începând de la cei de pe urmă până la cei dintâi.

9 Si când au venit cei depe la ceasul al unsprezecelea, au primit fiecare câte un dinar.

10 Si când au venit cei dintâi, socotiau că vor primi mai mult, dar au primit și ei câte un dinar.

11 Si când l-au primit, cărtiau împotriva stăpânlui casei.

12 zicând: Acești din urmă au muncit *numai* un ceas și i-au făcut deopotrivă cu noi cari am purtat greutatea zilei și arșița.

13 Dar el a răspuns și a zis unuia dintre ei: Prietene, nu te nedreptășesc: oare nu te-ai învoit cu mine cu un dinar?

14 Ia-ți al tău și pleacă.

Dar vreau să dau acestui din urmă ca și ţie.

15 Nu mi se cade * să fac ce vreau cu ale mele? Ori ** este ochiul tău rău pentru că sunt bun?

* Rom. 9, 2. ** Deut. 15, 9. Prov. 23, 6. Cap. 6, 23.

16 Astfel * cei din urmă vor fi întâi și cei dintâi pe urmă. Căci ** mulți sunt chemați, dar puțini alesi.

* Cap. 19, 30. ** Cap. 22, 11.

Isus văsteste moartea și învierea sa.

17 Si pe când * se suia Isus la Ierusalim, a luat la o parte pe cei doisprezece ucenici și le-a zis pe acele:

* Marc. 10, 32. Lue. 18, 31. Ioan. 12, 12.

18 Iată * ne suim la Ierusalim și Fiul omului va fi dat mai marilor preoților și cărturarilor și-l vor osândi la moarte. * Cap. 16, 21.

19 Si-l * vor da Neamurilor ca să-l batjocorească și să-l biciuască și să-l răstignească și a treia zi va învia.

* Cap. 27, 2. Marc. 15, 1, 16, etc. Lue. 23, 1. Ioan 18, 28, etc. Fapt. 3, 13.

Cererea fiilor lui Zebedei.

20 Atunci * mama fiilor * lui Zebedei s-a apropiat de el cu fiii ei, închinându-se lui și cerând ceva dela el. * Marc. 10, 35. ** Cap. 4, 21.

21 Iar el i-a zis: Ce vă iești? Ea și zice: Zi ca acesții doi fiți ai mei să șadă * unul la dreapta ta și unul la stânga ta în împărtășia ta.

* Cap. 19, 28.

22 Si Isus a răspuns și a zis: Nu știi ce cereți. Oare puteți bea paharul * pe care am să-l beau eu? El și zice: Putem.

* Cap. 20, 39, 42. Marc. 14, 36. Lue. 22,

42. Ioan 8, 16. ** Lue. 12, 50.

23 El le zice: Iută ade-

văr * veți bea paharul meu: dar a ședea la dreapta mea și la stânga *mea* nu este al meu să ** dau aceasta ci se va da celor pentru cari a fost pregătit de Tatăl meu. * Fapt. 12, 2. Rom. 8, 17. 2 Cor. 1, 7. Apoc. 1, 9. ** Cap. 25, 34.

24 Si când * au auzit cei zece său supărat mult pe cei doi frați.

* Marc. 10, 41. Lue. 22, 24, 25.

25 Iar Isus i-a chemat la sine și a zis: Știi că mai marii Neamurilor domnesc peste ei și ei mari stăpânește asupra lor.

26 Nu va fi așa între * voi; ci celei ** ar voi să fie mai mare între voi, va fi slujitorul vostru. * I Pet. 5, 3. ** Cap. 23, 11. Marc. 9, 35; 10, 43.

27 Si * cel ce ar voi să fie întâi între voi, va fi robul vostru; * Cap. 18, 4.

28 după cum * Fiul ** omului n'a venit ca să i se slujească ci și ca să slujească și să-și și dea viața preț de răscumpărare pentru * mulți.

* Ioan 13, 4. ** Filip. 2, 7. † Lue. 22, 27. Ioan 13, 14. †† Isa. 53, 10, 11. Dan. 9, 24, 26. Ioan 11, 51, 52. 1 Tim. 2, 6. Tit. 2, 14. I Pet. 1, 19. * Cap. 26, 28. Rom. 5, 15, 19. Eze. 9, 28.

Dac orbi vindecați la Ierihon.

29 Si pe când * ieșau ei din Ierihon, l-a urmat gloață multă.

* Marc. 10, 48. Lue. 18, 35.

30 Si iata doi * orbi cari sedean lângă cale, când au auzit că trece Isus, au strigat zicând: Fie-ți milă de noi, Doamne, Fiu al lui David.

* Cap. 9. 27.

31 Iar gloata i-a certat ca să tacă dar ei strigau și mai mult zicând: Fie-ți milă de noi, Doamne, Fiu al lui David.

32 Si Isus a stat, i-a chemat și a zis: Ce voi să vă fac?

33 El și zic: Doamne, să ni se deschidă ochii.

34 Si Isus, făcându-i-se milă, le-a atins ochii și îndată au căpătat vederea și l-au urmat.

Întrarea lui Isus în Ierusalim.

21 Si când * s-au apropiat de Ierusalim și au venit la Betfaghe la muntele ** Măslinilor, atunci Isus a trimis pe doi ucenici,

* Marc. 11. 1. Lue. 19. 29. ** Zah. 14. 14.

2 zicându-le: Mergeți în satul dinaintea voastră și îndată veți afla o măgăriță legată și un măgăruș cu ea; desleagați-i și aduceți-mi-i.

3 Si dacă cineva vă zice ceva, veți spune: Domnul are trebunță de ei. Si îndată îi va trimite.

4 Iar aceasta s-a făcut ca să se împlinăcească ce s'a

spus prin proorocul care zice:

5 Spunești * fiiciei Sionului: Iată Impăratul tău vine la tine, bland și călare pe o măgăriță și pe un măgăruș, mânușul celei de sub jug.

* Isa. 62. 11. Zah. 5. 9. Ioan 12. 15.

6 Si ucenicii * s-au dus și au făcut cum le poruncise Isus.

* Marc. 11. 4.

7 Au adus măgăriță și măgărușul și au pus * pe ei vesminte lor și el s-a așezat deasupra.

* 2 Reg. 9. 13. Lev. 23. 40. Ioan 12. 13.

8 Iar parțea cea mai mare a gloatei și-a așternut vesminte pe cale iar alții * tăiau ramuri din copaci și le așterneau pe cale.

* Lev. 23. 40. Ioan 12. 13.

9 Si gloatele cari mergeau înaintea lui și cele cari veniau după el strigau zicând: Osana * Fiul lui David, binecuvântat ** este cel ce vine în numele Domnului, Osana în cele prea înalte.

* Ps. 118. 25. ** Ps. 118. 95. Cap. 23. 39.

Gonirea vânzătorilor din Templu.

10 Si când * a intrat în Ierusalim, toată cetatea a fost mișcată zicând: Cine este acesta?

* Marc. 11. 15. Lue. 19. 45. Ioan 2. 13. 15.

11 Iar gloatele ziceau: Acesta este proorocul *

Acesta este proorocul *

Blestemarea smochinului.

18 Iar dimineața * pe când se întorcea în cetate, a flămânzit.

* Marc. 11. 12.

19 Si văzând * un smochin lângă cale, a venit la el și n'a găsit nimic în el decât numai frunze. Si-i zice: Deacum înainte să nu se facă rod din tine în veac. Si smochinul s'a uscat îndată.

* Marc. 11. 13.

20 Si când * au văzut ucenicii, s-au mirat zicând: Cum s'a uscat smochinul îndată?

* Marc. 11. 20.

21 Dar Isus a răspuns și le-a zis: Adevărat vă spun, dacă * veți avea credință și nu ** vă veți îndoi, veți face nu numai ce s'a făcut cu smochinul ci și chiar dacă veți zice muntelui acestuia: Ridică-te și aruncă-te în mare! se va face.

* Cap. 17. 20. Lue. 17. 6. ** Inc. 1. 6. † 1 Cor. 13. 2.

22 Si toate * căte veți cere în rugăciune, crezând, veți primi.

* Cap. 7. 7. Marc. 11. 24. Lue. 11. 9. Inc. 5. 16. Ioan 3. 22. 5. 15.

Puterea lui Isus. — Pilda celor doi fii.

23 Si când a venit el * în templu, mai marii preoților și bătrânilor poporului s-au apropiat de el pe când îi învăța, zicând: ** Cu ce putere faci aceste lucruri?

* Marc. 11. 11. Ioan 11. 18.

Și cine ți-a dat puterea a-
ceasta? * Marc. 11. 27. Lue. 20. 1.
** Exod. 2. 14. Fapt. 4. 7; 7. 27.

21 Iar Isus a răspuns
și le-a zis: Vă voi întreba
și eu un cuvânt, pe care
dacă mi-l spuneți, și eu vă
voiu spune cu ce putere
fac acestea.

25 Botuzul lui Ioan de
unde era? Din cer sau dela
oamenii? Iar ei eugetau în
sine zicând: Dacă zicem:
Din cer! ne va zice: Pe-
truce dar nu l-ați crezut?

26 Iar dacă zicem: Dela
oameni! ne temem de gloată
căci * toți țin pe Ioan drept
prooroc.

* Cap. 14. 5. Marc. 6. 20. Lue. 20. 6.

27 Și au răspuns lui
Isus și au zis: Nu știm.
Le-a zis și el: Nici eu
nu vă spun cu ce putere
fac acestea.

28 Dar ce vi se pare?
Un om avea doi copii și
a venit la cel dintâi și a
zis: Copile, du-te azi, lu-
crează în vie.

29 Și el a răspuns și a
zis: Nu vreau. În urmă
însă, părându-i rău, s'a dus.

30 Și a venit la cel de
al doilea și a zis tot așa.
Și el a răspuns și a zis:
Eu, domnule, mă duce! dar
nu s'a dus.

31 Care din acești doi
a făcut voia tatălui? El zic:

Cel dintâi. Isus le zice:
Adevărat * vă spun că va-
meșii și curvele merg în-
aintea voastră în împărăția
lui Dumnezeu. * Lue. 7. 29, 30.

32 Căci Ioan * a venit la
voi pe calea dreptății și
nu l-ați crezut iar ** vame-
șii și curvele l-au crezut;
iar voi când ați văzut, nici
nu vă părat rău în urmă
ca să-l credeți.

* Cap. 3. 1, etc. ** Lue. 3. 12, 13.

Pilda vierilor.

33 Ascultați o altă pildă.
Era un om stăpân de casă,
care * a sădit o vie și a im-
prejunit-o cu gard și a
săpat un teasc în ea și a
clădit un turn și a aren-
dat-o unor vieri iar el s'a
dus ** din țară.

* Ps. 80. 9. Oânt. 8. 11. Isa. 5. 1. Jer.
2. 21. Marc. 12. 1. Lue. 20. 9. ** Cap.
25. 14, 15.

34 Iar când s'a apropiat
vremea roadeelor, a trimis
pe robii săi la vieri ca * să
ia roadele lui. * Chat. 8. 11, 12.

35 Și vierii * au luat pe
robii lui și pe unul l-au
bătut iar pe altul l-au o-
morit iar pe altul l-au ucis
cu pietre.

*2 Cron. 24. 21; 36. 16. Neem. 9. 26. Cap.
5. 12; 23. 34, 37. Fapt. 7. 52. 1 Tis. 2.
15. Evr. 11. 36, 37.

36 Iarăș a trimis pe alți
robii, mai mulți decât cei
dintâi: și le-au făcut tot așa.

37 În urmă a trimis la

ei pe fiul său, zicând: Se-
vor sfii de fiul meu.

38 Dar vierii când au
văzut pe fiul, au zis între
ei: Acesta * este moștenitorul;
veniți ** să-l omorîm și
să avem noi moștenirea lui.
* Ps. 2. 8. Evr. 1. 2. ** Ps. 2. 2. Cap.
26. 3; 27. 1. Ioan 11. 53. Fapt. 4. 27.

39 Și l-au luat și l-au
scos afară din vie și l-au
omorit.

* Cap. 26. 50, etc. Marc. 14. 46, etc. Lue.
22. 54, etc. Ioan 18. 12, etc. Fapt. 2. 23.

40 Când va veni deci
domnul viei, ce va face
vierilor acelora?

41 El îi zic: * Pe cei răi
cu rău îi va pierde ** și †
via o va arenda altor vieri,
cari să dea roadele la vre-
mile lor. * Lue. 20. 16. ** Lue. 21.
24. Evr. 2. 3. † Fapt. 13. 46; 15. 7; 18. 6;
38. 28. Rom. 9. 10; 11.

42 Isus le zice: Nății *
citată niciodată în scripturi;
Piatra pe care au lepădat-o
ziditorii, aceea a fost fă-
cută cap de unghiu; acea-
sta a fost dela Domnul și
este minunată în ochii no-
ștri? * Ps. 118. 22. Isa. 28. 16.
Marc. 12. 10. Lue. 20. 17. Fapt. 4. 11.
Efes. 2. 20. 1 Pet. 2. 6, 7.

43 De aceea vă spun că *
împărăția lui Dumnezeu
va fi înălțată dela voi și va
fi dată neamului care face
rondele ei. * Cap. 8. 12.

44 Și eiue va * cădea pe
plută aceasta va ** fi sfâ-

râmat iar pe acela pe care
va cădea ea, îl va spulbera.

* Isa. 8. 14, 15. Zah. 12. 3. Lue. 20. 18.
Rom. 9. 33. 1 Pet. 2. 8. ** Isa. 60. 12.
Dan. 2. 44.

45 Și când au auzit mai
marii preoților și Fariseii
pildele lui, au cunoscut că
vorbește despre ei,

46 și căutau să pună
mâna pe el, dar s'au temut de gloate fiindcă * îl
țineau drept prooroc.

* vers. 11. Lue. 7. 16. Ioan 7. 40.

Pilda nunții fiului de împărăție.

22 Și Isus a * răspuns și
le-a vorbit iarăș în
pilde zicând:

* Lue. 14. 16. Apoc. 19. 7.

2 Impărăția cerurilor a
fost ascemănată cu un îm-
părat care a făcut nuntă
fiului său.

3 Și a trimis pe robii
săi ca să chemă pe cei
poftiți la nuntă dar ei nu
voiau să vină.

4 A trimis iarăș alți robi
zicând: Spuneți celor poftiți:
Iată am gătit prânzul
meu; boii * mei și cele
îngărate ale mele sunt în-
junghiate și toate sunt
gata; veniți la nuntă. * Prov. 9.

5 Dar ei nu le-a păsat
și au plecat unul la băldă
sa și altul la negustoria sa.

6 Iar ceilalți au pus mâna
pe robii săi, i-au înfruntat
rușinos și i-au omorit.

7 Iar împăratul s'a umplut de înânie și a trimis oșile * sale și a nimicit pe ucișa și le-a ars cetatea.

* Dan. 9. 26. Luc. 19. 27.

8 Atunci zice robilor săi: Nunta este gata dar cei poftiți n'au fost vrednici. *

* Cap. 10. 11. 13. Fapt. 13. 46.

9 Mergeți deci pela ieșirile drumurilor și pe căi îi veți găsi poftișii la nuntă.

10 Si robii aceia au ieșit la drumuri și au strâns pe toți pe cari i-au aflat și răi și buni și s'a umplut nunta de ceice sedreau la masă.

* Cap. 13. 38. 47.

11 Iar când a intrat împăratul să privească pe ceice sedreau la masă, a văzut acolo un om neîmbrăcat * în haină de nuntă.

* 2 Cor. 5. 3. Efes. 4. 24. Col. 3. 10. 12. Apor. 8. 4; 16. 15; 19. 8.

12 Si zice: Prietene, cum ai intrat aici neavând haină de nuntă? Iar el a amuțit.

13 Atunci împăratul a zis slujitorilor: Legați-i picioarele și mâinile și aruncați-l în * înjungherecul de afară: acolo va fi plângerea și scrâșnirea dintilor.

* Cap. 8. 12.

14 Căci * mulți sunt cheamăți dar puțini aleși.

* Cap. 20. 16.

Birul.

15 Atunci * Fariseii s'a dus și s'au sfătuit cum să-l prindă în cuvânt.

* Marc. 12. 13. Luc. 20. 20.

16 Si trimit la el pe un cenușic lor cu Iordanii când: Invățătorul, știm că ești jubitor de adevăr și înveli pe alții calea lui Dumnezeu în adevăr și nu-ți pasă de nimeni pentru că nu te uiți la fața oamenilor.

17 Spune-ne deci, ce ți se pare? Se cuvine a da bir Cesarului sau nu?

18 Dar Isus, cunoscând rănitatea, a zis: Ce mă ispiți, fățuricilor?

19 Arătați-mi banul pentru bir. Si i-au adus un dinar.

20 Si le zice: Al cui este chipul acesta și scrierea?

21 El zic: Al Cezarului. Atunci le zice: Dați * deci Cesarului cele ale Cesarului și lui Dumnezeu cele ale lui Dumnezeu.

* Cap. 17. 25. Rom. 13. 7.

22 Si când au auzit aceasta, s'au mirat și i-au lăsat și au plecat.

Despre inviere.

23 In ziua aceea * au venit la el Saduciei cari ** zic că nu este inviere și i-au întrebat

* Marc. 12. 18. Luc. 20. 27. ** Fapt. 23. 8.

24 zicând: Invățătorule, Moise * a zis: Dacă va muri cineva neavând copii, frațele său va lua pe nevasta lui și va ridica sămânță fratelui său.

* Deut. 25. 6.

33 Si când au auzit, găoțele au * rămas uimite de invățătura lui.

* Cap. 7. 28.

Porunca cea mai mare.

34 Dar Fariseii, când * au auzit că a închis gura Saduciei, s'au adunat la un loc,

* Marc. 12. 28.

35 și unul dintre ei, invățător de lege, * l-a întrebat, ispitindu-l:

* Luc. 10. 25.

36 Invățătorul, care este porunca cea mare în lege?

37 Iar el i-a zis: Să * iubești pe Domnul Dumnezeul tău cu toată inima ta și cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău.

* Deut. 6. 5; 10. 12; 30. 6. Luc. 10. 27.

38 Aceasta este porunca cea mare și cca dintăi.

39 Iar a doua asemenea ei este: Să * iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți.

* Lev. 19. 18. Cap. 19. 19.

Marc. 12. 31. Luc. 10. 27. Rom. 13. 9.

Gal. 5. 14. Iac. 2. 8.

40 În aceste * două porunci atârnă toată legea și proorocii. * Cap. 7. 12. 1 Tim. 1. 5. *Al cui fiu este Hristos?*

41 Si pe * când erau adunați la un loc Fariseii, Isus i-a întrebat,

* Marc. 12. 35. Luc. 20. 41.

32 Eu * sănăt Dumnezeul lui Avraam și Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacob? Dumnezeu nu este Dumnezeul morților ei al viilor. * Exod. 3. 6, 16. Marc. 12. 26. Iac. 20. 37. Fapt. 7. 32. Evt. 11. 16.

42 zicând: Ce vi se pare despre Hristos? — Al cui fiu este? El fi zic: Al lui David.

43 El le zice: Cum deci David, în Duh, îl numește Domn, zicând:

44 Domnul * a zis Domnului meu: Șezi la dreapta mea până voi pune pe vrăjmașii tăi sub picioarele tale? * Ps. 110. 1. Fapt. 2. 34. 1 Cor. 15. 25. Evr. 1. 13; 10. 12. 13.

45 Deci, dacă David îl numește Domn, cum este el fiul lui?

46 Și nimeni * nu putea să-i răspundă un cuvânt, nici n'a ** îndrăznit cineva din ziua aceea să-i mai pună întrebări.

*Luc. 14. 6. **Marc. 12. 34. Luce. 20. 40. Isus iustră pe cărturari și Farisei.

23 Atunci Isus a vorbit gloatelor și ucenicilor săi.

2 zicând: Cărturari și Farisei sed pe scaunul lui Moise. * Neem. 8. 4. 8. Mal. 2. 1. Marc. 12. 38. Luce. 20. 45.

3 Deci toate căte vă zic ei, faceți și păziți-le, dar nu faceți după faptele lor, căci ei * zic și nu fac.

* Rom. 2. 19, etc. 4 Da, ei * leagă sarcini grele și cu anevoie de purtat și le pun pe umerii oamenilor, iar ei cu degetul lor nu voesc să le miște.

* Luce. 11. 46. Fapt. 15. 10. Gal. 6. 13.

5 Dar toate faptele lor le fac * ca să fie priviți de

oameni: căci își lătesc filacteriile și își ** măresc ciucurii *veșnițelor lor*.

* Cap. 6. 1, 2, 5, 16. ** Num. 15. 39. Dent. 6. 8; 22. 12. Prov. 3. 3.

6 Și iubesc * cel dintâi loc la ospețe și cele dintâi scaune în sinagogi * Marc. 12. 38, 39. Luce. 11. 43; 20. 46. 3 Ioan 9.

7 și îmbrățișările în piețe și să fie numiți de oameni: Rabi!

8 Dar voi * să nu fiți numiți Rabi: căci ** unul singur este dasealul vostru: *Hristosul*; iar voi toți sunteți frați. * Iac. 3. 1. 2 Cor. 1. 24. 1 Pet. 5. 3. ** Mal. 1. 6.

9 Și să nu numiți pe nimeni tatăl vostru pe pământ, căci unul singur este Tatăl vostru, cel cerește.

10 Nici nu vă numiți învățători căci unul este învățătorul vostru: *Hristosul*.

11 Iar cine * este mai mare între voi va fi slujitorul vostru. * Cap. 20. 26, 27.

12 Iar oricine * se va înălța pe sine va fi smerit și oricine se va smeri pe sine va fi înălțat.

* Iov. 22. 29. Prov. 15. 33; 29. 23. Luce. 14. 11; 18. 14. Iac. 4. 6. 1 Pet. 5. 5. *Nelegivirile cărturarilor și Fariseilor.*

13 Dar voi * de voi, cărturari și Farisei fățarnici! pentru că închideți împărația cerurilor înaintea oamenilor, căci voi nu intrați

întră nu-i lăsați să intre. * Luce. 11. 52.

nici pe ceice intră nu-i lăsați să intre. * Luce. 11. 52.

14 Vai de voi, cărturari și Farisei fățarnici! pentru că mâncăți casele văduvelor și de ochii lunii vă rugați rugaciuni lungi; pentru aceasta veți lua mai multă osândă. * Marc. 12. 40.

Luce. 20. 47. 2 Tim. 3. 6. Tit. 1. 11.

* Ps. 11. 4. Cap. 5. 34. Fapt. 7. 49.

22 Și cine a jurat pe cer jură pe scaunul de domnie * al lui Dumnezeu și pe celice stă pe el.

* Ps. 11. 4. Cap. 5. 34. Fapt. 7. 49.

23 Vai de voi, cărturari și Farisei fățarnici! pentru că dăți zeciuială din

izmă și mărar și chimen și ați lăsat ** cele mai grele ale legii: judecata și mila și credința: pe acestea trebuia să le faceți și pe a-

celea să nu le lăsați nefă-

cute. * Luce. 11. 42. ** 1 Sam. 15. 22.

Osa. 6. 6. Mic. 6. 8. Cap. 9. 13; 12. 7.

21 Povățuitori orbi, cări

șirecrați tanțarul dar în-

ghitii cănila!

25 Vai de voi, cărturari și Farisei, fățarnici! pentru că este mai mare? Aurul sau * templul care sfîntește aurul?

* Exod. 30. 29.

17 Nebuni și orbi! căci ce este mai mare? Aurul sau altul * care sfîntește darul?

* Exod. 29. 37.

18 Și: Cine va jura pe altar, nu este nimic; dar cine va jura pe darul care este deasupra lui, este dator.

19 Orbilor! căci ce este mai mare? Darul sau altul * care sfîntește darul?

* Exod. 29. 37.

20 Deci cine a jurat pe altar, jură pe el și pe toate celece sunt deasupra lui.

dinăfară se arată frumoase
iar înăuntru sunt pline de
oase de morți și de orice
necurătenie.

* Luc. 11. 44. Fapt. 23. 3.

28 Astfel și voi pe dină-
fară vă arătați drepti oamenilor
iar pe dinăuntru sunteți plini de fătănicie
și fărădelege.

29 Vai * de voi, căturari
și Farisei, Tățarnici! pen-
tru că zidiți mormintele
proorocilor și împodobiți
monumentele dreptilor,
* Luc. 11. 47.

30 și ziceți: Dacă am fi
fost noi în zilele părinților
noștri, n'am fi fost pă-
rași cu ei la săngele pro-
roocilor.

31 Încăt vă mărturisipi
singuri că sunteți * fii ai
celorce au omorit pe pro-
roci. * Fapt. 7. 51. 52. 1 Tis. 2. 16.

32 Si voi,— umpleți mă-
sura părinților voștri!

* Fap. 15. 16. 1 Tis. 2. 16.

33 Șerpi, pui * de nă-
părți! cum veți fugi de ju-
decata gheenii?

* Cap. 3. 7. 12. 34.

34 De aceea, * iată, eu tri-
mit la voi prooroci și înțe-
lepti și căturari. Pe ** unii
din ei îi veți omori și-i veți
răstigni și pe unii din ei
îi veți bieui în sinagogile

voastre și-i veți prigoni din
cetate în cetate;

* Cap. 21. 34, 35. Luc. 11. 49. ** Fapt.
5. 40; 7. 58, 59; 22. 19. † Cap. 10. 17;
2 Cor. 11. 24, 25.

35 ca * să vie asupra voa-
stră orice sănge drept văr-
sat pe pământ, dela ** săn-
gele † lui Abel cel drept
până la săngele lui Zaharia,
fiul lui Barachia, pe
care l-ați omorit între tem-
plu și altar.

* Apoc. 18. 24. ** Fap. 4. 8. 1 Ioan. 3. 12.
† 2 Cron. 24. 20, 21.

36 Adevărat vă spun,
toate acestea vor veni a-
supra neamului acestuia.

Pedeapsa Ierusalimului.

37 Ierusalime, * Ierusa-
lime, cetatea care omoară
pe prooroci și ** ucide cu
pietre pe cei trimiși la
sine! De cătorei am voit
să † strâng pe copiii tăi
cum strâng găina puii săi
sub † aripile sale și n-ați
voit! * Luc. 13. 34. ** 2 Cron. 24. 21.
† Deut. 32. 11, 12. † Ps. 17. 8; 91. 4.

38 Iată vi se lasă casa
pusliei.

39 Căci vă spun, nu mă
veți mai vedea de acum
până când veți zice: Bine-
cuvântat * este cel ce vine
în numele Domnului.

* Ps. 118. 20. Cap. 21. 9.

Dărimarea Ierusalimului.

24 Si Isus a ieșit * dela
templu și mergea; și
muncie săi s-au apropiat

de el că să-i arate zidurile
templului. * Marc. 13. 1, Luc. 21. 5.

2 Iar el a răspuns și le-a
zis: Nu vedeti voi toate a-
cestea? Adevărat vă spun, *
nu va fi lăsată aici pială
pe piatră care nu va fi
desfăcută. * 1 Reg. 9. 7. Ier. 26. 18.
Mic. 3. 12. Luc. 19. 44.

3 Si pe când sedea el
pe muntele Măslinilor, u-
cenicii * au venit la el la
o parte zicând: Spune-ne**
când vor fi acestea și care
este semnul venirii tale și
al sfârșitului veacului?

* Marc. 13. 3. ** 1 Tis. 5. 1.

4 Si Isus a răspuns și
le-a zis: Lăuați seama * să
nu vă amăgească cineva.
* Efes. 5. 6. Col. 2. 8, 18. 2 Tis. 2. 3
1 Ioan 4. 1.

5 Căci * mulți vor veni în
numele meu zicând: Eu
sunt Hristos! și ** vor a-
măgi pe mulți. * Ier. 14. 14; 23. 21,
25. Vers. 24. Ioan. 5. 43. ** Vers. 11.

6 Si veți auzi de răs-
boie și svenuri de răs-
boie, veДЕti să nu vă spă-
mântați, căci *aceste Iu-
cruri* trebuie să fie dar nu
este încă sfârșitul.

7 Căci se va scula * neam
peste neam și împărație
peste împărație și vor fi
foamele și cutremure pe
nlocuri. * 2 Cron. 15. 6. Iis. 19. 2.
Iag. 2. 22. Zal. 14. 13.

8 Iar toate acestea vor
fi începătul durerilor.

9 Atunci * vă vor da la
necaz și vă vor omori și
veți fi urși de toate nea-
murile pentru numele meu.
* Cap. 10. 17. Marc. 13. 9. Luc. 21. 12.
Ioan. 15. 20; 16. 2. Fapt. 4. 2, 3; 7. 59; 12.
1, etc. 1 Pet. 4. 16. Apoc. 2. 10, 13.

10 Si atunci mulți se
vor * polițni și se vor da
unii pe alții și se vor ur-
uii pe alții.

* Cap. 11. 6; 13. 57. 2 Tim. 1. 15; 4. 10, 16.

11 Si mulți * prooroci
minciuni se vor scula și
vor ** amăgi pe mulți;
* Cap. 7. 15. Fapt. 20. 23. 2 Pet. 2. 1.
** 1 Tim. 4. 1. Vers. 5. 24.

12 si de înmulțirea fără-
delegii iubirea multora se
va răci.

13 Dar * cine rabă pă-
năla sfârșit, acela va fi
mântul. * Cap. 10. 22. Marc. 13. 13.
Evr. 3. 6, 14. Apoc. 2. 10.

14 Si această Evanghelie
* a împărației va ** fi pro-
povăduită în tot pământul
locuit spre mărturie la
toate neamurile și atunci
va veni sfârșitul. * Cap. 4. 23;
9. 35. ** Rom. 10. 18. Col. 1. 6, 23.

Pustirea Ierusalimului și
venirea Fiului omului.

15 Deci * când veți ve-
dea uriciunea pustiirii cea
spusă prin Daniel ** pro-
procu, stând în locul sfânt
(cine † citește să înțeleagă),

* Marc. 13. 14. Luc. 21. 20. ** Dan. 9.
27; 12. 11. † Dan. 9. 23, 25.

16 Atunci ceice sunt în Iudea să fugă în munți,

17 cine este pe acoperis să nu se pogoare că să ia cele din casa lui,

18 și cine este în câmp să nu se întoarcă înapoi că să-și ia veșmântul.

19 Dar vă * de cele ce au în până și de cele ce au tăiat în acele zile!

* Lvc. 21. 29.

20 Și rugați-vă ca să nu fie fuga voastră iarna nici în Sabat:

21 Căci * atunci va fi un necaz mare cum n'a fost dela începutul lunii până acum nici nu vă mai fi.

* Dan. 9. 26; 12. 1. Iob. 2. 2.

22 Și dacă n'ar fi fost scurtațe acele zile, n'ar fi fost măntuită nicio carne, dar * pentru cei aleși zilele aceleia vor fi scurtațe.

* Isa. 65. 8, 9. Zah. 14. 2, 3.

23 Atunci * dacă vă va zice cineva: Iată aici este Hristosul. Sau: Colol să nu credeți.

* Marc. 13. 21. Lvc. 17. 23; 21. 8.

24 Căci se * vor sența Hristoși minelniș și prooroci minelniș și vor da semne mari și minuni în cît să amăgească dacă * este cu putință și pe cei aleși.

* Deut. 13. 1. Vers. 5, 11. 2 Tes. 2. 9-11. Apoc. 13. 13. ** Iona 6. 9; 7. 10, 28. 29. Rom. 8. 28-30. 2 Tim. 2. 19.

25 Iată vă am spus dinainte.

26 Deci dacă vă vor zice: Iată este în pustie! nu ieșiți. Iată este în cămărușe! nu credeți.

27 Căci * cum ieșe fulgerul dela răsărit și se arată până la apus, așa va fi venirea Fiului omului.

* Lvc. 17. 24.

28 Orăjunde * este stârval acolo se vor aduna vulnerii.

* Iov. 39. 30. Lvc. 17. 37.

29 Iar îndată * după necazul acelor zile, soarele * va fi întunecat și luna nu-si va da lucirea și stelele vor cădea din cer și puterile cerurilor vor fi sguduite.

* Dan. 7. 11, 12. ** Isa. 13. 10. Ezec. 32. 7. Iob. 2. 10, 31; 3. 15. Amos. 5. 20; 8. 9. Marc. 13. 24. Luc. 21. 25. Iap. 2. 20. Apoc. 6. 12.

30 Și atunci * se va arăta însemnul Fiului omului în cer: și atunci se vor jăli toate * semințile pământului și vor vedea pe Fiul omului venind pe norii cerului cu putere și slavă multă.

* Dan. 7. 13. ** Zah. 12. 12.

+ Cap. 16. 27. Marc. 13. 26. Apoc. 1. 7.

31 Și * va trimite pe ingerii săi cu sunet mare de trămbiță și vor strănge pe aleșii lui din cele patru vînturi, dela cea mai devenitură, dela cea mai deținută margine a cerurii.

lor până cealaltă mărime a lor.

* Cap. 13. 41. 1 Cor. 15. 52. 1 Tes. 4. 16.

32 Iar dela smochin învățați pilda lui. Când ramura lui este fragedă și dă frunze, cunoașteți că ** vara este aproape.

* Lvc. 21. 29. ** Iac. 5. 9.

33 Astfel și voi, când veți vedea toate acestea, să cunoașteți că el este aproape, lângă ușă.

34 Adevărat vă spun, nu va trece neamul acesta până când vor fi toate acestea.

* Cap. 16. 28; 23. 36.

Marc. 13. 30. Luc. 21. 32.

35 Cerul * și pământul vor trece dar cuvintele mele nu vor trece nici decum.

* Ps. 102. 26. Isa. 51. 6.

Ier. 31. 35, 36. Cap. 5. 18. Marc. 13. 31.

Luc. 21. 23. Evr. 1. 11.

Indemn la veghere.

36 Iar despre * ziua aceea și despre ceas nu știe nimeni, nici ingerii cerurilor, nici Fiul, decât numai ** Tatăl.

* Marc. 13. 32. Fapt. 1. 7. 1 Tes. 5. 2.

2 Pet. 3. 10. ** Zah. 14. 7.

37 Și cum erau zilele lui Noe așa va fi venirea Fiului omului.

38 Căci cum * erau în zi-

lele acele dinainte de popor, mânăcând și bând, însurindu-se și măritându-se, până în ziua când va intra

Noe în corabie.

* Fac. 6. 3-5;

† B. Luc. 17. 26. 1 Pet. 3. 20.

39 și n'au știut până a venit poporul și i-a luat pe toți, așa va fi venirea Fiului omului.

40 Atunci * doi vor fi în câmp: unul este luat și unul este lăsat.

* Luc. 17. 34, etc.

41 Două vor răsni la moară: una este luată și una este lăsată.

42 Deci * veghiati pentru că nu știți în care zi vine Domnul vostru.

* Cap. 25. 13. Marc. 13. 33, etc. Lvc

21. 36.

43 Dar cunoașteți * acasă că, dacă ar fi știut săpânul casei în care strajă vine hoțul, ar fi veghiat și n'ar fi lăsat să i se săpe casa.

* Lvc. 12. 39. 1 Tes. 5. 2.

2 Pet. 3. 10. Apoc. 3. 3; 16. 12.

44 De aceea * și voi fiți gata pentru că în ceasul în care nu găndiți vine Fiul omului.

* Cap. 25. 13. 1 Tes. 5. 6.

45 Cine este dar * robul credincios și cuminte pe care l-a pus domnul său pește slugărimie sa ca să le dea de mâncare la vreme hotărâtă?

* Lvc. 12. 42.

Fapt. 20. 23. 1 Cor. 4. 2. Evr. 3. 5.

46 Fericit * este robul acela pe care când va veni domnul său îl va găsi făcând astfel.

* Apoc. 16. 15.

47 Adevărat vă spun că

* Și va pune peste toate avuțiile sale.

* Cap. 25. 21, 23. Luce 22. 29.

48 Dar dacă acel rob rău va zice în inimă sa: Domnul meu zăboveste!

49 Si va începe să bată pe cei împreună robi cu el și va mânca și bea cu bețivii,

50 domnul aceluia rob va veni într-o zi în care el n'așteaptă și în ceasul în care nu știe,

51 și-l va despica în două și-i va pune parie cu fățunicii; acolo * va fi plângerea și scrâșirea dimiților.

* Cap. 8. 12; 25. 30.

Pilda celor zece fecioare.
25 Atunci împărăția cerurilor va fi asemănătă cu zecile fecioare care și-au luat candeletele și au ieșit în întâmpinarea mirelui.*

* Efes. 5. 29, 30. Apoc. 19. 7; 21. 2, 9.

2 Si cinci * din ele erau nechibzuite iar cinci cuniminte.

* Cap. 13. 47; 22. 10.

3 Căci cele nechibzuite, când și-au luat candeletele, n'au luat unideleme cu ele.

4 Iar cele cuniminte au luat unideleme în vasele lor cu candeletele lor.

5 Si pe când zăbovia mirele, au * aștipit toate și au adormit.

* Efes. 5. 6.

6 Iar la miezul nopții s'a * făcut o strigare: Iată

mirele, ieșiți-i în întâmpinare.

* Cap. 24. 31. 1 Tesc. 4. 16.

7 Atunci toate acele fecioare s'a deșteptat și și-au * gătit candeletele.

* Luce 12. 35.

8 Si cele nechibzuite au zis celor cuniminte: Dați-ne din unideleme vostru pentru că n' se sting candeletele.

9 Dar cele cuniminte au răspuns zicând: Nu: că poate nu ne va fi deajuns și nouă și vouă. Duceți-vă mai bine la ceice vând și cumpărați-vă.

10 Si pe când se duceau ele să cumpere, a venit mirele și cele gala au intrat cu el la nuntă și s'a * închis ușa.

* Luce 13. 23.

11 În urmă vin și celealte fecioare zicând: Doamne, * Doamne, deschide-ne.

* Cap. 7. 21-23.

12 Dar el a răspuns și a zis: Adevărat vă spun, nu * vă cunosc.

* Ps. 5. 5. Hab. 1. 13. Ioan 9. 31.

13 Vegheati deci * pentru că nu știți ziua, nici ceasul.

* Cap. 24. 42, 44. Marc. 13. 33, 35. Luce.

21. 36. 1 Cor. 16. 13. 1 Tesc. 5. 6. 1 Pet. 5. 8. Apoc. 16. 13.

Pilda talanților.

14 Căci * este că ** un om care a plecat din țară și a chemat pe robii săi și le-a dat avuțiile sale.

* Luce 19. 12. ** Cap. 21. 33.

15 Si unuia i-a dat cinci talanți iar altuia doi iar altuia unul, fiecărui după puterea sa deosebită și a plecat din țară.

* Rom. 12. 6.

1 Cor. 12. 7, 11, 20. Efes. 4. 11.

16 Indată cel ce luase cei cinci talanți s'a dus și a lucrat cu ei și a câștigat alți cinci talanți.

17 Tot așa cel ce luase cei doi a câștigat alți doi.

18 Dar cel ce luase unul, a plecat, a săpat în pământ și a ascuns argintul domnului său.

19 După multă vreme vine domnul robilor acelora și le face socotala.

20 Si cele ce luase cei cinci talanți s'a apropiat și a adus alți cinci talanți zicând: Doamne, mi-ai încredințat cinci talanți; iată am câștigat alți cinci talanți.

21 Domnul său i-a zis: Bine rob bun și credincios, ai fost credincios peste * puține, te voi pune peste multe; intră în bucuria ** domnului tău.

* Cap. 24. 47.

Vers. 31, 46. Luce 12. 44; 22. 29, 30.

** 2 Tim. 2. 12. Efes. 12. 2. 1 Pet. 1. 8.

22 Si cele ce luase cei doi talanți s'a apropiat și el și a zis: Doamne, mi-ai încredințat doi talanți; iată am câștigat alți doi talanți.

23 Domnul său i-a zis:

Bine, * rob bun și credincios, ai fost credincios peste puține, te voi pune peste multe; intră în bucuria domnului tău.

* Vers. 21.

24 Si cel ce luase un talant s'a apropiat și el și a zis: Doamne, te-am știut că ești un om aspru, seceri unde n'ai sămănat și strângi de unde n'ai împrăștiat,

25 și m'am temut și am plecat și și-am ascuns talantul în pământ: iată ai al tău.

26 Si domnul său a răspuns și i-a zis: Rob rău și lenes, știai că secer unde n'am sămănat și strâng de unde n'am împrăștiat;

27 deci trebuie ca tu să fi pus argintul meu la schimbători și când aș fi venit aș fi luat înapoi al meu cu dobândă.

28 Luati deci dela el talantul și dați-l celuice are cei zece talanți.

29 Căci * celuice are i se va da și-i va prisosi iar dela cel ce luase i se va lăsi ce are.

* Cap. 13. 12. Marc. 4.

25. Luce 8. 18; 19. 26. Ioan 15. 2.

30 Si pe robul nefolosit aruncați-l în * înținerecul de afară; acolo va fi plângerea și scrâșirea dimiților.

* Cap. 8. 12; 24. 51.

MATEI 25.

Judecata Neamurilor.

31 Iar când* va veni Fiul omului în slava sa și toti îngerii cu el, atunci va se dea pe scaunul de domnie al slavei sale,

* Zah. 14. 5. Cap. 16. 27; 19. 28. Marc. 8. 38. Fapt. 1. 11. 1 Tis. 4. 16. 2 Tis. 1. 7. Iuda 14. Apoc. 1. 7.

32 și toate neamurile vor fi adunate înaintea lui și ** le va despărți pe unele de altele, cum desparte păstorul oile de capre.

* Rom. 14. 10. 2 Cor. 5. 10. Apoc. 20. 12. ** Eze. 20. 38; 34. 17, 20. Cap. 18. 49.

33 Și va pune oile la dreapta sa iar caprele la stânga.

34 Atunci Impăratul va zice celor dela dreapta sa: Veniți binecuvântații Tatălui meu, moșteniți * împărația ** gălită vouă dela în temeierea lumii.

* Rom. 8. 17. 1 Pet. 1. 4, 9; 3. 9. Apoc. 21. 7. ** Cap. 20. 23. Marc. 10. 40. 1 Cor. 2. 9. Evr. 11. 16.

35 Căci * am fost flămând și mi-ați dat să mă-nânc; am fost însetat și mi-ați dat să beau; am fost străin ** și mi-ați luat la voi; * Isa 58. 7. Eze. 18. 7. Iac. 1. 27. ** Evr. 13. 2. 3 Ioan 5.

36 gol * și mi-ați imbrăcat; am fost bolnav și mi-ați căutat; am fost în ** temniță și ati venit la mine.

* Iac. 2. 15, 16. ** 2 Tim. 1. 16.

37 Atunci dreptii și vor răspunde zicând: Doamne,

când te-am văzut flămând și ți-am dat de mâncare sau însetat și ți-am dat să bei?

38 Și când te-am văzut străin și te-am luat la noi? sau gol și te-am imbrăcat?

39 Și când te-am văzut bolnav sau în temniță și am venit la tine?

40 Și Impăratul va răspunde și le va zice: Adevărat vă spun, întrucât * ați făcut unuia din acești frați ai mei, foarte mici, mie mi-ați făcut. * Prov. 14. 31; 19. 17. Cap. 10. 42. Marc. 9. 41. Evr. 6. 10.

41 Atunci va zice și celor dela stânga: Duceți-vă * dela mine, blestemaiilor, în ** focul cel vecinic, cel gătit diavolului și îngerilor săi. * Ps. 6. 8. Cap. 7. 23. Lue. 13. 27. ** Cap. 13. 40, 42. † 2 Pet. 2. 4. Iuda 6.

42 Căci am fost flămând și nu mi-ați dat să mă-nânc; am fost însetat și nu mi-ați dat să beau;

43 am fost străin și nu mi-ați luat la voi; gol și nu mi-ați imbrăcat; bolnav și în temniță și nu mi-ați căutat.

44 Atunci vor răspunde și ei zicând: Doamne, când te-am văzut flămând sau însetat sau străin sau gol sau bolnav, sau în temniță și nu ți-am slujit?

45 Atunci le va răspunde

MATEI 25, 26.

zicând: Adevărat vă spun, întrucât * n-ați făcut unuia din aceștia foarte mici, nici mie nu mi-ați făcut.

* Prov. 14. 31; 17. 5. Zah. 2. 8. Fapt. 9. 5.

46 Și aceștia se vor * duce la pedeapsă vecinică iar dreptii la viață vecinică.

* Dan. 12. 2. Ioan 5. 29. Rom. 2. 7, etc.

Sfântirea împotriva lui Isus.

26 Și a fost așa: când a sfârșit Isus toate cunvintele acestea, a zis uce-

niciilor săi:

2 Știi * că peste două zile sunt Paștele și Fiul omului este dat ca să fie răstignit.

* Marc. 14. 1. Lue. 22. 1. Ioan 13. 1.

3 Atunci * mai marii preoților și bătrâni poporului s-au adunat în curtea marelui preot numit Caiafa, * Ps. 2. 2. Ioan 11. 47. Fapt. 4. 25, etc.

4 și s-au sfătuț împreună ca să pună mâna pe Isus prin violenie și să-l omoare.

5 Dar ziceau: Nu în sărbătoare ca să nu se facă tulburare în popor.

Vânzarea lui Isus.

6 Iar * pe când era Isus în Betania ** în casa lui Simon leprosul, * Marc. 14. 3. Ioan 11. 1, 2; 12. 3. ** Cap. 21. 17.

7 a venit la el o femeie învând un alabastru cu mir foarte scump și l-a turnat

pe capul lui când sedea la masă.

8 Iar când au văzut u-

* Ioan 12. 4.

9 Căci acest mir se putea vinde cu mult și să se dea săracilor.

10 Dar Isus cunoscând, le-a zis: Pentru ce faceți să părare femeii? Căci a făcut un lucru bun față de mine.

11 Căci * pe săraci și aveți întotdeauna cu voi dar pe ** mine nu mă aveți în totdeauna. * Deut. 15. 11. Ioan 12. 8. ** Cap. 18. 20; 28. 20. Ioan 13. 33; 14. 19; 16. 5, 28; 17. 11.

12 Căci ea turnând mirul acesta pe trupul meu, a făcut-o spre înmormântarea mea.

13 Adevărat vă spun, oriunde va fi propovăduita Evangelia aceasta în toată lumea, se va vorbi și despre ce a făcut femeia aceasta spre pomenirea ei.

14 Atunci * unul din cei doișprezece, cel zis Iuda ** Iscarioteanul, s-a dus la mai marii preoților și a zis:

* Marc. 14. 10. Lue. 22. 3. Ioan 13. 2, 30.

** Cap. 10. 4.

15 Ce * voiți să-mi dați și eu vi-l voi da prinț?

Iar ei i-au cumpănat treizeci de arginți.

* Zeh. 11, 12. Cap. 27, 3.

16 Si de atunci căuta vreme nimerită ca să-l dea prin.

Descoperirea vânzătorului.

17 Iar în* cea dintâi zi a azimilor ucenicii au venit la Isus zicând: Unde văști să-ți gătim ca să mânănci Paștile?

* Exod. 12, 6, 18. Mare. 14, 12. Luc. 22, 7.

18 Si el a zis: Mergeti în cetate la cutare și spuneți-i: Invățătorul zice: Vremea mea este aproape; la tine fac Paștile cu ucenicii mei.

19 Si ucenicii au făcut cum le poruncise Isus și au gătit Paștile.

20 Iar când s-a făcut seară, * s-a așezat la masa cu cei doisprezece ucenici.

* Mare. 14, 17—21. Luc. 22, 14. Ioan 13, 21.

21 Si pe când mâncau, el le-a zis: Adevărat vă spun că unul din voi mă va da prin.

22 Si ei s-au întristat foarte mult și au început să-i zică fiecare: Nu cumva sănăt eu, Doamne?

23 Iar el a răspuns și a zis: Cel ce * a muiat cu mine mâna în blid, acesta mă va da prin.

* Ps. 41, 9. Luc. 22, 21. Ioan 13, 18.

24 Intr'adefăr Fiul omu-

lui se duce după cum * este scris despre el dar vai ** de omul acela prin care este dat prins Fiul omului: ar fi bine pentru el dacă nu s'ar fi născut omul acela.

* Ps. 22. Isa. 53. Dan. 9, 26. Mare. 9, 12. Luc. 24, 25, 26, 46. Fapt. 17, 2, 3; 26, 22. 23. 1 Cor. 15, 3. ** Ioan 17, 12.

25 Si Iuda care 1-a dat prin a răspuns și a zis: Nu cumva sănăt eu, Rabbi? El ii zice: Tu ai zis:

Cina cea de taină.

26 Si pe când * mâncau ei, Isus ** a luat pâne și a binecuvântat și a frânt-o și a dat uceniciilor și a zis: Luați, mâncați; acesta este trupul meu.

* Mare. 14, 22. Luc. 22, 19. ** 1 Cor. 11, 23—25. † 1 Cor. 10, 16.

27 Si a luat un pahar și a mulțumit și le-a dat zi- când: Beți * din el toți.

* Mare. 14, 23.

28 Căci acesta * este săn- gele meu al legământului celui nou, ** care se varsă pentru † mulți spre ierar- rea păcătelor.

* Exod. 24, 8. Lev. 17, 11. ** Ier. 31, 31. † Cap. 20, 28. Rom. 3, 15. Evr. 9, 22.

29 Dar vă spun * că de acum nu voi mai bea ni- decum din acest rod al viței până ** în ziua aceea când îl voi bea cu voi nou în împărăția Tatălui meu.

* Mare. 14, 25. Luc. 22, 18. ** Fapt. 10, 41.

Isus înștiințează pe ucenicii săi.

30 Si dupăce * au cântat laudări, au ieșit la muntele Măslinilor. * Mare. 14, 26.

31 Atunci Isus le zice: Voi își * veți ** avea în mine un prijej de potin- nire în noaptea aceasta. Căci este seris: Voi bate † păstorul și oile turmei se vor împrișta. * Mare. 14, 27.

Ioan 16, 32. ** Cap. 11, 6. † Zah. 13, 7.

32 Dar dupăce voiu fi sculat, voiu * merg înainte de voi în Galilea.

* Cap. 28, 7, 10, 16. Mare. 14, 28, 16, 7.

33 Iar Petru a răspuns și a zis: Dacă îți vor avea prijej de potinire în tine, eu niciodată nu voi avea prijej de potinire.

34 Isus i-a zis: Adevărat * îți spun că, în noaptea aceasta mai înainte de a cânta cocoșul, de trei ori mă vei săgădui.

* Mare. 14, 30. Luc. 22, 34. Ioan 13, 38.

35 Petru ii zice: Chiar dacă ar trebui să mor în preună cu tine nicidecum nu te voi săgădui. Si toți ucenicii au zis la fel.

Ghelsimani.

36 Atunci * Isus vine cu ei la un loc îngrădit zis Ghelsimani și zice uceni- cilor săi: Ședeți aici până

mă voi duce colo și mă voi ruga.

* Mare. 14, 32—35. Luc. 22, 39. Ioan 18, 1.

37 Si a luat cu sine pe Petru și pe * cei doi fii ai lui Zebdei și a început să se întristeze și să se tulbură adânc. * Cap. 4, 21.

38 Atunci le zice: Sunetul meu este foarte întristat, * până moarte; rămaneți aici și vegheați cu mine.

* Ioan 12, 27.

39 Si a mers puțin mai înainte și a căzut pe față să și s'a rugat * zicând: Tatăl ** meu, dacă este cu puțină, treacă † dela mine paharul acesta; însă nu † cum voesc eu ci cum voi- este tu. * Mare. 14, 36. Luc. 22, 42. Nyr. 5, 7. ** Ioan 12, 27. † Cap. 20, 22. †† Ioan 5, 30; 6, 38. Filip. 2, 8.

40 Si vine la ucenici și-i afă dormind și zice lui Petru: Așa, n'ați fost în slăve să vegheați un ceas cu mine?

41 Vegheați * și rugați-vă ca să nu întrăți în ișpită. Într'adefăr duhul este fără preget dar carnea este neputincioasă. * Mare. 13, 33; 14, 38. Luc. 22, 40, 46. Efes. 6, 18.

42 Iarăș a mers a două oară și se ruga zicând: Tatăl meu, dacă nu este cu puțină să treacă acesta ca să nu-l beau, facă-se voia ta.

43 Si a venit iarăș și i-a

aflat dormind căci ochii le lovitură și i-a lăiat urechea.

41 Și i-a lăsat iarăș și a mers și s'a rugat a treia oară zicând același cuvânt.

45 Atunci vine la ucenie și le zice: Dormiți de acum și odihniți-vă. Iată s'a apropiat ceasul și Fiul omului este dat în mâinile păcătoșilor.

46 Seulăt-i-vă, să mergem; iată, s'a apropiat celce mădă prinț.

Prinderea lui Isus.

47 Și pe când* vorbia el încă, iată Iuda, unul din cei doisprezece, și cu el găoță multă cu săbii și ciomege, a venit dela mai marii preoților și bătrâni poporului.

* Marc. 14. 43. Luce. 22. 47. Ioan 18. 3. Tăp. 1. 16.

48 Iar celce-l dădea prinț le dăduse un semn zicând: Pe care-l voi sărăta, acela este, apucăți-l.

49 Și îndată s'a apropiat de Isus și a zis: Bucură-te, Rabi. Și l-a* sărătulat mult.

* 2 Sam. 20. 9.

50 Iar Isus i-a zis: Prietene, * pentru ce ai venit fă. Atunci ei s'a apropiat, au pus mâinile pe Isus și l-au apucat.

* Ps. 41. 9; 55. 13.

51 Și iată, unul* din cei ce erau cu Isus a întins mâna, și-a tras sabia și a

lovit pe robul mareului preot și i-a lăiat urechea.

* Ioan 18. 10.

52 Atunci Isus îi zice: Întoarce sabia ta la locul ei, căci * loți cari iau sabie de sabie vor pieri.

* Toc. 9. 6. Apoc. 13. 10.

53 Sau și se pare că nu pot ruga pe Tatăl meu și-mi va pune în rând chiar acum mai * mult de douăsprezece legiuni de îngeri?

* 2 Reg. 6. 17. Dan. 7. 10.

54 Dar cum vor fi împlinite scripturile că * aşa trebuie să fie? * 1. Isa. 53. 7, etc. Vers. 21. Luce. 24. 25. 44. 46.

55 În acel ceas Isus a zis găoțelor: Ați ieșit ca la un tâlhău cu săbii și ciomege să mă prindeți? În fiecare zi se deoseam în templu învățând și nu măți apucat.

56 Dar toate acestea s'a făcut ca să fie împlinite scripturile * proorocilor. Atunci ** toți ucenicii l-au lăsat și au fugit.

* Psl. 4. 20. Vers. 54. ** Ioan 18. 15.

Isus înaintea Sinedriului.

57 Iar ceice * apucaseră pe Isus l-au dus la Caiafă, marele preot, unde erau adunați împreună cărlurari și bătrâni.

* Marc. 14. 53.

Luce. 22. 54. Ioan 18. 12, 13. 24.

58 Dar Petru îl urma de departe până la curtea mareului preot și a intrat în-

lăuntru și ședea cu sluji- torii să vadă sfârșitul.

59 Iar mai marii preo- ților și bătrâni, tot sine- driul, căutau o mărturie mincinoasă împotriva lui Isus, ca să-l omoare.

60 Și n'au găsit deși ve- niseră mulți * martori min- cinoși. În urmă au venit doi, ** * Ps. 27. 12; 35. 11. Marc. 14. 15. Tăp. 6. 13. ** Deut. 19. 15.

61 și au zis: Acesta a zis: Pot * dărâma templul lui Dumnezeu și în trei zile să-l zidesc.

* Cap. 27. 40. Ioan 2. 19.

62 Și marele preot s'a scusat * și i-a zis: Nu ră- punzi nimic? Ce mărturi- sese aceștia împotriva ta?

* Marc. 14. 60.

63 Dar Isus * tăcea. Și marele preot i-a zis: Te ** jur pe Dumnezeul cel viu să ne spui dacă tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu.

* Isa. 53. 7. Cap. 27. 12, 14.

** Lev. 5. 1. Sam. 14. 24. 26.

64 Isus îi zice: Tu ai zis. Dar vă spun: de * acum veți vedea pe Fiul omului șezând ** la dreapta puterii și venind pe norii cerului.

* Dan. 7. 13. Cap. 16. 27; 24. 30; 25. 31.

Ioan. 21. 27. Ioan 1. 51. Rom. 14. 10.

1. Tes. 4. 16. Apoc. 1. 7. ** Ps. 110. 1.

Psalm. 7. 55.

65 Atunci * marele preot și-a sfâșiat vesmîntele, zicând: A hulit. Ce mai a-

vem trebuință de martori? Iată acum ați auzit hula.

* 2 Reg. 18. 37; 19. 1.

66 Ce vi se pare? El au răspuns și au zis: Este vinovat * de moarte.

* Lev. 24. 16. Ioan 19. 7.

67 Atunci * l-au scuipat în față și l-au pălmuit iar alii l-au ** bătut,

* Isa. 50. 6; 53. 3. Cap. 27. 30. ** Luc. 22. 63. Ioan 19. 3.

68 zicând: Proorocete- * ne, * Hristoase, cine este celce te-a lovit?

* Marc. 14. 65. Luc. 22. 64.

Tăgăduirea lui Petru.

69 Iar Petru * ședea afară în curte. Și o slujnică a venit la el zicând: Și tu crai eu Isus Galileanul.

* Marc. 14. 66. Luce. 22. 55. Ioan 18. 16, 17, 25.

70 Iar el a tăgăduit înaintea tuturor zicând: Nu știu ce zici.

71 Și a ieșit la poartă și l-a văzut alături și zice celor de acolo: Și acesta era cu Isus Nazarineanul.

72 Și iarăș a tăgăduit cu jurământ: Nu știu pe omul acesta.

73 Iar peste pușin ceice stăteau acolo au venit și au zis lui Petru: Cu adevarat și tu ești dintre ei căci și vorbirea * ta te dă pe față.

* Luce. 22. 59.

74 Atunci a * început să

se blesteme și să jure: Nu iști pe omul acesta. Și înălță a căntat cocoșul.

* Marc. 14, 71.

73 Și Petru și-a adus aminte de cuvântul lui Isus care zise: Mai înainte* de a căntă cocoșul, de trei ori mă vei căgădui. Și a ieșit afară și a păâns cu amar.

* Vers. 34. Marc. 14, 30. Lue. 22, 61, 62; Ioan 13, 38.

Isus este dus la Pilat.

27 Iar când s'a făcut dimineață toți* mai marii preoților și bătrânilor poporului s'an sfătuță împotriva lui Isus ca să-l omoare.

* Ps. 2, 2. Marc. 15, 1. Lue. 22, 66; 23, 1. Ioan 18, 28.

2 Și după ce l-au legat, l-au dus și l-au dat în mâinile lui Pilat, dregătorul.*

* Cap. 20, 19. Fapt. 3, 13.

Căința și moartea lui Iuda.

3 Atunci * Iuda, care îl dăduse prinț, când a văzut că a fost osândit, i-a părul rău și a adus înapoi cei treizeci de arginti la mai marii preoților și bătrâni.

* Cap. 26, 14, 15.

4 Zicând: Am păcătuit dând sânge nevinovat. Iar ei au zis: Ce ne privește pe noi? Tu vei vedea.

5 Și el a aruncat argintii în templu, s'a* depărtat și a plecat și s'a spânzurat. * 2 Sam. 17, 23. Fapt. 1, 18.

6 Și mai marii preoții au luat argintii și au zis: Nu se cuvine să-i aruncăm în cutia pentru daruri deoarece sunt preț de sânge.

7 Și s'an sfătuță și au cumpărat din ei țărâna o larului pentru înmormântarea străinilor.

8 De aceea țărâna* aceea a fost numită țărâna săngelui, până în ziua de azi.

* Tapt. 1, 19.

9 Atunci s'a împlinit ce fusese spus prin Ieremia proorocul care zice: Și au luat cei treizeci de arginti, prețul celui prețuit, pe care l-au * prețuit unii din copiii lui Israel; * Zih. 11, 12, 13. 10 și i-au dat pentru țărâna olarului, după cum mi-a poruncit Domnul.

Isus înaintea lui Pilat.

11 Iar Isus sta înaintea dregătorului. Și dregătorul l-a * întrebat zicând: Ești tu Impăratul Iudeilor? Iar Isus a zis: Tu zici.**

* Marc. 15, 2. Lue. 23, 3. Ioan 18, 33.

** Ioan 18, 37. 1 Tim. 6, 13.

12 Și când era învinuit de mai marii preoților și bătrâni, nimic* nu răspundeau. * Cap. 26, 63. Ioan 19, 9.

13 Atunci Pilat îi zice: N'auzi* câte mărturisesc ei împotriva ta?

* Cap. 26, 62. Ioan 19, 10.

14 Și el nu i-a răspuns la niciun singur evânt încât dregătorul se mira foarte mult.

Întârirea hotărîrii de moarte.

15 Iar la * sărbătoare dregătorul avea obiceiu să dea pentru gloață drumul la un închis pe care-l voiau ei.

* Marc. 15, 6. Lue. 23, 17. Ioan 18, 39.

16 Și aveau atunci pe un înțemnițat vestit, zis Baraba.

17 Pe când erau adunați ei deci împreună, Pilat le-a zis: La care voiți să-i dau drumul pentru voi? Lui Baraba sau lui Isus care se zice Hristos?

18 Căci știa că din pismă îl dăduseră.

19 Și pe când ședea el pe scaunul de judecător, nevăstă-sa, a trimis la el zicând: N'avea nimic a face cu acel drept căci am suferit multe azi în vis pentru el.

20 Dar mai marii preoților* și bătrânilor au îndemnat gloatele ca să ceară pe Baraba iar pe Isus să-l piardă. * Marc. 15, 11. Lue. 23, 18. Ioan 18, 40. Fapt. 3, 14.

21 Și dregătorul a răspuns și le-a zis: La care din cei doi voiți să-i dau

drumul pentru voi? Și ei au zis: Lui Baraba.

22 Pilat le zice: Ce voi face deci cu Isus care se zice Hristos? El toți zic: Să fie răstignit.

23 Și el a zis: Dar ce rău a făcut? Iar ei mai mult strigau zicând: Să fie răstignit.

24 Și când a văzut Pilat că nu folosește nimic ci se face mai mare tulburare, a lual * apă, și-a spălat mâinile înaintea gloalei zicând: Sânt nevinovat de sângele acestui drept: voi vezi vedea.

* Deut. 21, 6.

25 Și tot poporul a răspuns și a zis: Sâangele* lui Iisie asupra noastră și asupra copiilor nostri.

* Deut. 19, 10. Ios. 2, 19. 2 Sam. 1, 16. 1 Reg. 2, 32. Fapt. 3, 28.

26 Atunci a dat pentru ei drumul lui Baraba iar pe Isus l-a biciuit* și l-a dat ca să fie răstignit.

* Isa. 53, 5. Marc. 15, 15. Lue. 23, 16, 24, 25. Ioan 19, 1, 16.

Întâiouriile oslașilor.
27 Atunci oslașii* dregătorului au luat cu ei pe Isus în preloriu și au adunat lângă el toată ceata oslașilor. * Marc. 13, 16. Ioan 19, 2.

28 Și l-au desbrăcat și i-au * pus o mantă stacojdie.

* Iac. 23, 11.

29 Și au * impletit o cu-

nună de spini și au pus-o pe capul lui și o trestie în dreapta lui și au îngenunchiat înaintea lui și l-au luat în râs zicând: Bucură-te, Impăratul Iudeilor!

* Ps. 69. 19. Isa. 53. 3.

30 Și au scuipat * pe el și au luat trestia și-l băteau peste cap.

* Isa. 50. 6. Cap. 26. 67.

31 Și după ce au râs de el, l-au desbrăcat de manta, l-au îmbrăcat cu hainele lui și * l-au dus ca să-l răstignească.

* Isa. 53. 7.

Răstignirea.

32 Și pe * când ieșiau afară, au ** găsit pe un om din Cirene, cu numele Simion; pe acesta l-au silit ca să-i ducă crucea.

* Num. 15. 36. 1 Reg. 21. 13. Fapt. 7. 58. Evr. 13. 12. ** Mare. 16. 21. Luc. 23. 26.

33 Și când * au venit la un loc zis Golgota, adică Locul căpătării,

* Marc. 15. 22. Luc. 23. 33. Ioan 19. 17.

34 i-au * dat să bea vin amestecat cu fiere; și când a gustat n'a vrut să bea.

* Ps. 60. 21. Vers. 48.

35 Și după ce * l-au răstignit, au împărțit ** între ei hainele lui, aruncând sort.

* Marc. 15. 24. Luc. 23. 34. Ioan 19. 24. ** Ps. 22. 18.

36 Și * au sezut jos și lăpiau acolo.

* Vers. 54.

37 Și * au pus deasupra capului său vina sa scrișă:

ACESTA ESTE ISUS, IMPARATUL Iudeilor.

* Marc. 15. 26. Luc. 23. 38. Ioan 19. 19.

38 Atunci sunt răstigniți împreună * cu el doi tâlhări, unul la dreapta și altul la stânga.

* Isa. 53. 12. Marc. 15. 27. Luc. 23. 32. 33. Ioan 19. 18.

Batjocurile trecătorilor.

39 Și trecătorii * îl huliuă clătinându-și capetele.

* Ps. 22. 7; 109. 25. Marc. 15. 29. Luc. 23. 35.

40 și zicând: Tu * cel ce dărâmi templul și-l zidescă în trei zile, măntuiește-te pe sine însuți. Dacă ** ești Fiul lui Dumnezeu, pogoară-te de pe cruce.

* Cap. 26. 61. Ioan 2. 19. ** Cap. 26. 63.

41 Asemenea și mai mulți preoților îl luau în râs, cu cărturarii și bâtrâni și ziceau:

42 Pe alii a măntuit, pe alii nu se poate măntui. Este Impăratul lui Israei; să se pogoare acum de pe cruce și vom crede în el.

43 S'a * încrezut în Dumnezeu: să-l scape acum dacă-l voiește. Căci a zis: Sânt Fiul lui Dumnezeu.

* Ps. 22. 8.

44 Aceeași ocară îl aruncau și tâlhării cari au fost răstigniți împreună cu el.

* Marc. 15. 32. Luc. 23. 39.

Intunericul.

45 Iar dela * al șaselea ceas s'a făcut întuneric peste tot pământul până la nouălea ceas.

* Amos 8. 9. Marc. 15. 33. Luc. 23. 44.

46 Iar pela al nouălea ceas Isus a * strigat cu glas mare zicând: Eli, ** Eli, Lama Sabaelani ? adică: Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, pentru ce m'ai părăsit ? * Evr. 5. 7. ** Ps. 22. 1.

47 Și unii din cei care stau acolo, când au auzit, ziceau: Pe Ilie îl chiamă acesta.

* Vers. 36. Marc. 15. 39. Luc. 23. 47.

55 Și erau acolo privind de departe multe femei care * urmăseră pe Isus din Galilea slujindu-l, * Luc. 8. 2, 3.

56 Între * cari era Maria Magdalina și Maria, mama lui Iacob și Iose, și mama fiilor lui Zebedei, * Marc. 15. 40.

Înmormântarea lui Isus.

57 Iar * când s'a făcut seara, a venit un om bogat din Arimatea, cu numele Iosif, care era și el ucenic al lui Isus.

* Marc. 15. 42. Luc. 23. 50. Ioan 19. 39.

58 Acesta s'a dus la Pilat și a cerut trupul lui Isus. Atunci Pilat a poruncit să fie dat trupul.

59 Și Iosif a luat trupul, l-a înșăurat într-o pânză curată de în.

60 și l-a * pus în mormântul său nou pe care-l

52 Și mormintele s'a

61 Săpase în stâncă și a prăvălit o piatră mare la ușa mormântului și a plecat.

* Isa. 53.9.

62 Îar Maria Magdalina era acolo și cealaltă Marie, stând în fața mormântului.

Pecetnirea mormântului.

63 Încănd: Domule, ne-am adus aminte că amăgitorul acela pe când era încă viu a zis: După trei zile mă scol.

* Cap. 16. 21; 17. 23; 20. 19; 26. 61. Mat. 8. 31; 10. 34. Lc. 9. 22; 18. 33; 24. 6, 7. Ioan 2. 10.

64 De aceea poruncescă mormântul să fie păzit bine până a treia zi, ca nu cumva să vină ucenicii să-l fură și să zică poporului: Să se sculat, dintre cei morți. Să rătăcirea din urmă va fi mai rea decât cea dintâi.

65 Îar Pilat le-a zis: Aveți o pază. Plecați, întăriți cum sătă.

66 Îar ei au plecat și au întărit * mormântul cu pază după ce au pecetnuit piatra.

* Dan. 6. 17.

Invierea lui Isus.

28 Îar târziu în ziua Săbăului, * când se lumenă de ziua întâi a săp-

tămâni, Maria Magdalina și ** cealaltă Marie au venit să privească mormântul.

* Marc. 16. 1. Lc. 24. 1. Ioan 20. 1.

** Cap. 27. 56.

2 Să iată, să facă un mare cutremur de pământ, căci un inger * al Domnului să pogorât din cer și a venit și a prăvălit piatra și ședea deasupra ei.

* Marc. 16. 5. Lc. 24. 4. Ioan 20. 12.

3 Înăfișarea * lui era ca fulgerul și îmbrăcămintea lui albă ea zăpadă.

* Dan. 10. 6.

4 Să de teamă lui păzitorii său cutremură și au fost ca morți.

5 Să ingerul a răspuns și a zis femeilor: Nu vă temeți căci șiu că voi căutați pe Isus care a fost răstignit.

6 Nu este aici căci să seculat, după cum * a zis: Veneți, vedeți locul unde era pus Domnul.

* Cap. 12. 40; 16. 21; 17. 23; 20. 19.

7 Să duceți-vă repede și spuneți ucenicilor lui: Să seculat dintre cei morți și sătă merge * înainte de voi în Galilea: acolo îl veți vedea. Iată vă am spus.

* Cap. 26. 32. Marc. 16. 7.

Isus se arată femeilor.

8 Să au plecat repede dela mormânt cu teamă și cu bucurie mare și au a-

leegal să vestească uceniciilor lui.

9 Să iată Isus * le-a întâmpinat zicând: Bucurăți-vă. Îar ele său apropiat și i-au apucat picioarele și i său închinat.

* Marc. 16. 9. Ioan 20. 14.

10 Atunci Isus le zice: Nu vă temeți; duceți-vă, vestiți fraților * mei că să plece în Galilea și acolo mă vor vedea.

* Ioan 20. 17. Rom. 8. 29. Efr. 2. 11.

Adormirea străjerilor.

11 Să pe când se duceau ele, iată unii din pază au venit în cetate și au vestit mai marilor preoților toate cele întâmplate.

12 Să dupăce său adună împreună cu bătrâni și său sfătuit, au dat arginții destui ostașilor,

13 Încănd: Spuneți: Ucenicii lui au venit noaptea și l-au furat, pe când dormăni noi.

14 Să dacă se va auzi acastă la dregător, îl vom îndupla și vă vom face fură grijă.

15 Să ei au luat arginții și au făcut cum au fost învătași. Să să răspândit vorba aceasta între Iudei până în ziua de azi.

Arătarea lui Isus în Galilea.

16 Îar cei unsprezece ucenici său dus în Galilea, în muntele unde * le rănduise Isus. * Cap. 26. 52. Vers. 7.

17 Să când l-au văzut, i său închinat iar unii său îndoit.

18 Să Isus său apropiat și le-a vorbit zicând: Orice putere mi să a dat * în cer și pe pământ.

* Dan. 7. 13, 14. Cap. 11. 27; 16. 28. Lc. 1. 32; 10. 22. Ioan 3. 35; 5. 22; 13. 3; 17. 2. Fapt. 2. 36. Rom. 14. 9. 1 Cor. 15. 27. Efes. 1. 16, 21. Filip. 2. 9, 10. Efr. 1. 2; 2. 8. 1 Pet. 3. 22. Apoc. 17. 14

19 Mergeți * deci și faceți ucenicii ** din toate neamurile, botezându-i în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.

* Marc. 16. 15. ** Isa. 52. 10. Lc. 24. 47. Fapt. 2. 38, 39. Rom. 10. 18. Col. 1. 23.

20 Invățându-i * să păzească toate căte vă am poruncit. Să iată eu sănt cu voi în toate zilele până sfârșitul veacului. * Fapt. 2. 42

EVANGHELIA DUPĂ MARCU.

Propovăduirea lui Ioan Botezătorul.

1 Inceputul Evangheliei lui Isus Hristos, Fiul lui Dumnezeu,

* Marc. 14, 33. Luc. 1, 35. Ioan 1, 34.

2 după cum este scris în Isaia proorocul: Iată * eu trimis înaintea feței tale pe solul meu, care va pre- găti calea ta.

* Mat. 3, 1. Mat. 11, 10. Luc. 7, 27.

3 Glasul * unuia care strigă în pustie: Pregătiți calea Domnului, faceți-i drepte cărările. * Isa. 40, 3. Mat. 3, 3. Luc. 3, 4. Ioan 1, 15, 23.

4 Ioan * a venit botezând în pustie și propovăduind botezul pocăinței spre ier- tarea păcatelor.

* Mat. 3, 1. Luc. 3, 3. Ioan 3, 23.

5 Si tot * ținutul Iudeci și toți cei din Ierusalim ie- siau la el și erau botezati de el în râul Iordan, mă- turisindu-și păcatele.

* Mat. 3, 5.

6 Si Ioan era îmbrăcat * cu peri de cămilă și cu o încingătoare de piele împrejurul coapselor sale și mâna lăcuse ** și miere sălbatică. * Mat. 3, 4. ** Lev. 11, 22.

7 Si propovăduia zicând: După mine vine * celce este

mai puternic decât mine, căruia eu nu sănt vred- nici să mă plec să-i des- leg eureaua încălțămintelor lui.

* Mat. 3, 11. Ioan 1, 27. Iap. 1, 13, 25.

8 Eu * văm bolezat eu apă, dar el vă va boteza eu ** Duhul Sfânt.

* Iap. 1, 5; 11, 16; 19, 4. ** Isa. 41, 3.

Ioel 2, 28. Iap. 2, 4; 10, 45; 31, 15, 16.

I Cor. 12, 13.

Botezul și ispitirea lui Isus.

9 Si a fost așa: În * zi- lele acelea Isus a venit dela Nazareul Galileii și a fost botezat de Ioan în Iordan.

* Mat. 3, 13. Luc. 3, 21.

10 Si îndată, cum a ieșit * din apă, a văzut cerurile desfăcute și pe Duhul po- gorindu-se peste el ca un porumbel. * Mat. 3, 16. Ioan 1, 32.

11 Si s'a făcut un glas din ceruri: Tu * ești Fiul meu cel iubit, în tine mi-am găsit plăcerea.

* Ps. 2, 7. Mat. 3, 17. Cap. 9, 7.

12 Si îndată * Duhul îl mâna afară în pustie,

* Mat. 4, 1. Luc. 4, 1.

13 și a fost în pustie patruzeci de zile ispitit de Salana. Si era cu fiarele și ingerii și * slujau.

* Mat. 4, 11.

MARCU 1.

79

Începutul propovăduirii lui Isus.

14 Iar dupăce * a fost prinț Ioan, Isus a venit în Galilea propovăduind ** E- vanghelia lui Dumnezeu.

* Mat. 4, 12. ** Mat. 1, 23.

15 și zicând: S'a * împli- nit vremea și s'a apropiat ** împărăția lui Dumnezeu; pocăiți-vă și credeți în Evanghelie.

* Dan. 9, 26. Gal. 4, 4. Mes. 1, 10.

** Mat. 3, 2; 4, 17.

Chemarea celor dintâi ucenici.

16 Si * trecând pe lângă marea Galileii, a văzut pe Simon și pe Andrei, fratle lui Simon, aruncând o mreagă în mare, căci erau pescari. * Mat. 4, 18. Luc. 5, 4.

17 Si Isus le-a zis: Ve- niți după mine și vă voi face să fiți pescari de oa- meni.

18 Si îndată au lăsat * mrejile și l-au urmat.

* Mat. 19, 27. Iap. 5, 11.

19 Si * mergând puțin înainte, au văzut pe Ia- cov al lui Zebedei și pe Ioan, fratele lui, și ci erau în corabie căpind mrejile.

* Mat. 4, 21.

20 Si îndată i-a chemat și au lăsat pe tatăl lor Zebedei în corabie împreună cu cei toemisi și săn- dus după el.

Isus vindecă pe un îndrăcălit în Capernaum.

21 Si ei merg * în Caper- naum și îndată în ziua Sa- batului el a intrat în si- nagogă și-i învăța.

* Mat. 4, 13. Luc. 4, 31.

22 Si * erau uimiți de în- vățătura lui, căci și învăța ca unul care are putere, iar nu ca și cărturarii.

* Mat. 7, 28.

23 Si îndată era în * si- nagoga lor un om cu un duh necurat și striga tare,

* Luc. 4, 33.

24 zicând: Ha! Ce * avem noi cu tine, Isuse din Na- zaret? Ai venit să ne pierzi? Te stiu cine ești: Sfântul lui Dumnezeu.

* Mat. 8, 29.

25 Si Isus l-a certat zi- când: Tacă-ți gura și ieși afară din el. * vers. 34.

26 Si duhul necurat, după ce l-a scuturat * și a strigat cu glas mare, a ie- sit din el.

* Cap. 9, 20.

27 Si toți s-au uimit în- căt se întrebau împreună între ei, zicând: Ce este a- ceasta? O învățătură nouă! El poruncește cu putere, chiar duhurilor necurate și ele ascultă de el.

28 Si îndată a ieșit și- rea despre el preluindeni în toată împrejurimea Ga- lileii.

Tămăduirea soacrei lui Petru.

29 Si îndată* ieșind din sinagogă, au venit la casa lui Simon și Andrei cu Iacob și Ioan.

* Mat. 8. 14. Luc. 4. 38.

30 Iar soacra lui Simon zacea acolo prinșă de friguri și îndată îi vorbesc despre ea.

31 Si s'a apropiat și a ridicat-o apucând-o de mâna și au lăsat-o frigurile și ea le slujia.

Tămăduirea altor bolnavi.

32 Si când s'a făcut seară, * când a apus soarele, aduceau la el pe toți cari erau bolnavi și pe înăraciți. * Mat. 8. 16. Luc. 4. 40.

33 Si toată cetatea era adunată la ușă.

34 Si a tămăduit pe mulți cari suferau de fețurite* boale și a scos afară mulți draci și nu lăsa pe draci să vorbească, fiindcă îl cunoșteau că este Hristosul.

*Cap. 3. 12. Luc. 4. 41. Papat. 16. 17, 18.

35 Si a doua zi dimineața, foarte de noapte, s'a sculat și a ieșit și s'a dus într'un loc pustiu și se ruga acolo. *Luc. 4. 42.

36 Si Simon și cei împreună cu el l-au urmărit.

37 Si l-au aflat. Si-i spun: Toți te căută.

38 Si el le zice: Să* mergem alt undeva în târgurile învecinate ca să propovăduiesc și acolo, căci pentru** aceasta am ieșit.

*Luc. 4. 43. **Iea. 61. 1. Ioa. 16. 28; 17. 4.

39 Si s'a dus în sinagogaile lor în toată Galilea, propovăduind * și scoșând afară draci.

* Mat. 4. 23. Luc. 4. 44.

Tămăduirea unui lepros.

40 Si* un lepros vine la el, rugându-l și îngenunchind și zicându-i: Dacă voești, poți să mă curățești. * Mat. 8. 2. Luc. 5. 12.

41 Si făcându-i se înălță, a întins mâna și l-a atins și a zis: Voeșc, fiu curățit.

42 Si îndată lepra s'a depărtat dela el și a fost curățit.

43 Si i-a poruncit cu asprime și îndată l-a scos afară.

44 si i-a zis: Vezi, nu spune nimăriu nimic, ci du-te, arată-te preotului și du pentru curățirea ta cecel* a rânduit Moise spre mărturie lor.

*Lev. 14. 3, 4, 10. Imo. 5. 13.

45 Dar* el a ieșit și a început să vestească multe și să răspândească vorba, încât Isus nu mai putea

intra pe față în cetate, ci era afară în locuri pustii și** venian la el din toate părțile. * Luc. 5. 15. **Cap. 2. 13.

* Mat. 9. 4.

Vîndecarea slăbăinogului.
2 Si când a intrat * iarăș în Capernaum după câteva zile, s'a auzit că este în casă.

* Mat. 9. 1. Luc. 5. 18.

2 Si s'a adunat mulți împreună, încât nu mai era loc pentru ei nici spre ușă. Si el le vorbia cu vîntul.

3 Si vin aducând la el pe un slăbăinog purtat de patru însă.

4 Si neputând să se apropie de el, din pricina gloatei, au descooperit acooperișul unde era și după ce au scobit, au lăsat în jos patul pe care zacea slăbăinogul.

5 Si Isus văzându-le credința zice slăbăinogului: Copile, iertate-ți sunt păcatele.

6 Si erau acolo unii dintre cărturari șezând și gândeind în inimile lor:

7 Pentru ce vorbește a-cestă astfel? Hulcete! cine * poate ierta păcatele de cătă numai omul, Dumnezeu?

* Mat. 9. 9. Luc. 5. 27.

Isus să ia masă cu vameșii și păcăloșii.

8 Si îndată Isus cunoșteind * cu duhul său că gânde-

desc astfel în ei înălță, le zice: Pe măsură ce gândești a-cesta în inimile voastre?

* Mat. 9. 4.

9 Ce* este mai lesne, a zice slăbăinogului: Jertate-ți sunt păcatele! sau a zice: Scoală-te și înțe pătul și umbăr?

* Mat. 9. 5.

10 Dar ca să știi că fiul omului are putere pe pământ să ierte păcate (zice slăbăinogului):

11 Tie-ți zic, scoală-te, ia-ți patul și mergi la casa ta.

12 Si s'a sculat și îndată a luat patul și a ieșit înaintea tuturor încât toți erau uimiți și slăviau pe Dumnezeu zicând: Niciodată n'am văzut așa ceva.

Cheinarea lui Levi.

13 Si* a ieșit iar lângă mare și toată gloata venia la el și-i învăță. * Mat. 9. 9.

14 Si pe când * trecea, a văzut pe Levi al lui Alfeu stând la vamă și-i zice: Urmează-mă. Si el s'a sculat și l-a urmat.

* Mat. 9. 9. Luc. 5. 27.

Isus să ia masă cu vameșii și păcăloșii.

15 Si a fost așa: El* sedea la masă în casa lui și mulți vameși și păcăloși se deoseau la masă cu Isus

și cu ucenicii lui, căci erau mulți și-i urmăru. * Mat. 9. 10.

16 Si călăturării Fariseilor, când au văzut că mânca cu vameșii și păcăloșii ziccau uceniciilor lui: Mânâncă și bea cu vameșii și păcătoșii.

17 Si auzind Isus, le zice: Nu * cei săuătoși au trebuință de doctor, ci eei bolnavi. N-am venit să chem pe drepti ci pe păcătoșii. * Mat. 9. 12, 13; 18. 11. Lue. 5. 31, 32; 19. 10. 1 Tim. 1. 15.

Despre post.

18 Si ucenicii * lui Ioan și Fariseii postau. Si vin și-i zic: Pe ntru ce ucenicii lui Ioan și ucenicii Fariseilor postesc, iar ucenicii tăi nu postesc?

* Mat. 9. 14. Lue. 5. 33.

19 Si Isus le-a zis: Nu euniva pot fi îndoaiai de nuntă să postească atunci când este mirele cu ei? Câtă vreme au pe mire cu ei nu pot posta.

20 Dar vor veni zile când mirele va fi luate de la ei și atunci vor posta în ziua aceea.

21 Nimeni nu coase o bucată de postav nou la un vesmânt vechiu; altfel un plătura nouă a celui vechiu rupe din acesta și se face o spărtură mai rea.

22 Si nimeni nu pune vin nou în burdufuri vechi; altfel, vinul va sparge burdufurile și vinul se pierde și burdufurile: ci pun vin nou în burdufuri noi.

Spicele de grâu și Sabatul.

23 Si a fost așa: El trecea * în ziua Sabatului prin sămânături și ucenicii lui au început să-și facă drum simurgând ** spicele de grâu. * Mat. 12. 1. Lue. 6. 1. ** Deut. 23. 25.

24 Si Fariseii îi ziceau: Vezi, pe ntru ce fac ei în ziua Sabatului ce nu se cade?

25 Si el le-a zis: Oare n'ali celiții niciodată ce * a făcut David când a avut trebuință și a flămândit el și cei cu el? * 1 Sam. 21. 6.

26 Cum a intrat în casa lui Dumuczeu, când era mare preot Abiatar, și a mâncaat pâinile punerii înainte, pe cari * nu se cade să le mânânce decât numai preoții și a dat și celorce erau cu el?

* Exod. 29. 32. 33. Lev. 24. 9.

27 Si le-a zis: Sabatul a fost făcut pentru om și nu omul pentru Sabat.

28 Așa că Fiul omului este Domn * și al Sabatului. * Mat. 12. 8.

Omii cu mâna uscată.

3 Si a * intrat iar în sinagogă și acolo era un om care avea mâna uscată.

* Mat. 12. 9. Lue. 6. 6.

2 Si-l păndau să vadă dacă îl cămădujește în ziua Sabatului, ca să-l învinuiască.

3 Si zice omului care avea mâna uscată: Scoală-te în mijloc.

4 Si le zice: Se cuvine în ziua Sabatului a face bine sau a face rău? a mânăi un suflare sau a omorii? Iar ei răceau.

5 Si dupăcă i-a privit împrejur cu mână, întristându-se de învârtoșarea înimii lor, zice omului: Intinde-ți mâna. Si a întins-o și mâna lui să răcăt sănătoasă.

6 Si Fariseii * au ieșit și îndată s'au slăbit cu Iordanii ** împotriva lui, cum să-l piardă.

* Mat. 12. 14. ** Mat. 22. 16.

• Isus vîndecă pe bolnavi.

7 Si Isus cu ucenicii său să depărță spre mare și l-a urmat o mulțime mare din Galilea și * din Iudea, * Lue. 6. 17.

8 si din Ierusalim și din Idumea și de dincolo de Iordan și împrejurul Tigrului și Sidonului, o mul-

țime mare, auzind tot ce făcea, a venit la el.

9 Si el a zis uceniciilor săi să-i fie la îndămâna o lăuntră din pricina gloatei ea să nu-l strănitoreze.

10 Căci lăudau mult; încât toți cășii aveau răni năvăliau spre el ca să-l atingă.

11 Si duhurile * necurate, când îl zăriau, cădeau înaintea lui și strigau zicând: Tu ** ești Fiul lui Dumnezeu. * Cap. 1. 23. 24. Lue. 4. 41. ** Mat. 11. 23. Cap. 1. 1.

12 Si le * poruncia mult, ca să nu-l dea pe față.

* Mat. 12. 16. Cap. 1. 26. 34.

Alegerea celor doisprezece apostoli.

13 Si * se suie în munte și cheamă la sine pe cine a voit el însuș. Si au venit la el. * Mat. 10. 1. Lue. 6. 12; 9. 1.

14 Si a săcăt dosprezece ca să fie cu el și că să-i trimiță să propovăduiască,

15 și să alătă putere să scoată afară draci.

16 Si a făcut doisprezece și lui Simon i-a * dat numele Petru; * Iacob 1. 42.

17 Si pe Iacov al lui Zbedei și pe Ioan fratele lui Iacov și le-a dat numele Boanerghes adică: Fiul ai tunetului;

18 și pe Andrei și pe Filip și pe Bartolomeu și

pe Matei și pe Toma și pe Iacob și lui Alfeu și pe Tadeu și pe Simion Cananitul,

19 și pe Iuda Iscarioleanul care l-a și dat prins.

Păcatul împotriva Duhului Sfânt.

20 Si vin în casă. Si iarăș se adună împreună gloata încât * nu puteau nici să mănânce pâine.

* Cap. 6. 31.

21 Si când au auzit, ai săi au venit ca să-l apuce, căci * ziceau: Si-a ieșit din fire.

* Ioan 7. 5; 10. 20.

22 Si călăturării cari se pogoriseră dela Ierusalim ziceau: Are * pe Beelzebul; si: Scoate afară pe draci prin domnul drăcilor.

* Mat. 9. 34; 10. 25. Luc. 11. 15. Ioan 7. 20; 8. 48; 52; 10. 20.

23 Si * i-a chemat la sine și le-a zis în pilde: Cum poate Satana să scoată afară pe Satana? * Mat. 12. 25.

24 Si dacă o împărătie se va desbina împotriva sa însăși, împărăția aceea nu poate sta.

25 Si dacă o casă se va desbina împotriva sa însăși, casă aceea nu va putea sta.

26 Si dacă Satana s-a sculat împotriva sa însăși, și s-a desbinat, nu poate sta, ei ia sfârșit.

27 Dar nimeni * nu poate să intre în casa celui tare și să răpească sculele lui, dacă nu va lega mai întâi pe cel tare și atunci îi va prăda casa.

* Isa. 49. 24. Mat. 12. 29.

28 Adevărat * vă spun că toate păcatele vor fi iertate fiilor oamenilor și hulele cu cari vor huli;

* Mat. 12. 31. Luc. 12. 10. 1 Ioan 5. 16.

29 dar cine va huli împotriva Duhului lui Sfânt îl are iertare în veac, ei va fi vinovat de un păcat vecinic.

30 Pentru că ziceau: Are duh necurat.

Mama și frații lui Isus.

31 Si * mama lui și frații lui vin și, stând afară, au trimis la el să-l cheme.

* Mat. 12. 46. Luc. 8. 19.

32 Si gloata sedea împrejurul lui. Si-i zice: Iată mama ta și frații tăi, afară, te cănd.

33 Si el le răspunde și zice: Cine este mama mea și frații mei?

34 Si, privind în jur începe să dea împrejurul lui, zice: Iată mama mea și frații mei.

35 Căci cine va face voia lui Dumnezeu, acela este fratele meu și soră și mamă.

Pilda sămănătorului.
4 Si a început iarăș * să-i învele lângă mare. Si foarte multă gloată s-a adunat la el încât el a intrat în corabie ca să șadă în mare și toată gloată era lângă mare pe pământ.

* Mat. 13. 1. Luc. 8. 4.

2 Si-i învăța multe în pilde și * în învățătura sa * le zicea: * Cap. 12. 38.

3 Ascultați. Iată, a ieșit sămănătorul să samene.

4 Si a fost așa: Când sămâna, una a căzut lângă cale și au venit păsările și au mâncaț-o.

5 Si alta a căzut pe loc stâncos, unde n'avea pământ mult și îndată a răsărit, pentru că n'avea adâncime de pământ.

6 Si când a răsărit soarele, a fost arsă de arșiță și pentru că n'avea rădăcină, s'a uscat.

7 Si alta a căzut între spini și spinii au crescut și au înecat-o, și n'a dat rod.

8 Si altele au căzut pe pământul cel bun și au dat * rod înălțându-se și crescând și au adus: una treizeci și alla, săizeci și cincizeci și o sută. * Ioan 15. 5. Col. 1. 6.

9 Si a zis: Cine are urechi de auzit, să audă.

10 Si când * a fost singur, cei care erau pe lângă

el, împreună cu cei doi-sprezece, l-au întrebat despre pilde.

* Mat. 13. 10. Luc. 8. 9, etc.

11 Si le-a zis: Vouă vă este dată taina împărăției lui Dumnezeu, iar pentru cei * de afară toate se fac în pilde, * 1 Cor. 3. 12. Col. 4. 5. 1 Tes. 4. 12. 1 Tim. 3. 7.

12 ca * văzând să vadă și să nu zărească și auzind să audă și să nu priceapă, ea nu cuniva să se întoarcă și să li se ierte păcatele.

* Isa. 6. 9. Mat. 13. 14. Luc. 8. 10. Ioan 12. 40. Fapt. 28. 26. Rom. 11. 8.

13 Si le zice: Nu știi pilda aceasta? Si cum veți cunoaște toate pildele?

14 Sămănătorul * sămână cuvântul.

* Mat. 13. 19.

15 Iar aceștia sunt cei de lângă cale unde se sămână cuvântul; și când au auzit, îndată vine Satana și ia cuvântul cel sămânăt în ei.

16 Si aceștia de asemenea sunt cei sămânăți pe loc stâncos cari, când au auzit cuvântul, îndată îl primește cu bucurie.

17 Si n'au rădăcină în sine, ci sunt pânăla o vreme; apoi când se face o strângere sau prigonire pentru cuvânt, îndată se potințesc.

18 Si alii sunt cei sămănați între spini; aceștia sunt ceice au auzit cuvântul,

19 și grijile veacului și amăgirea * avuției și posibile de altele întrând înneacă cuvântul și se face neroditor. * 1 Tim. 6. 9, 17.

20 Si ceice sunt sămănați pe pământul cel bun sunt cei cari aud cuvântul și-l primesc și fac rod: unul treizeci și unul șaisprezece și unul o sută.

Lumină.

21 Si le-a zis: Nu euniva este adusă candelă ca să fie pusă sub obroe sau sub pat? Oare nu ca să fie pusă în sfeșnic?

* Mat. 5. 15. Lue. 8. 16; 11. 33.

22 Căci * nu este ceva ascuns care să nu fie dat pe față, nici n'a fost ceva ascuns decât ca să fie la arătare. * Mat. 10. 26. Lue. 12. 2.

23 Dacă * cineva are urechi de auzul să audă.

* Mat. 11. 15. Vers. 9.

24 Si le-a zis: Luate seama ce auziți. Cu * ce măsură măsurăți, vi se va măsura și vi se va da mai mult. * Mat. 7. 2. Lue. 6. 38.

25 Căci * cine are și se va da și cine nu are, i se va lăua și ce are.

* Mat. 13. 12; 25. 29. Lue. 8. 18; 19. 20.

Pilda cu sămănăto.

26 Si a zis: Așa este * împărăția lui Dumnezeu, cum arunce un om sămânța pe pământ,

* Mat. 13. 24.

27 si doarme și se scoală noaptea și ziua și sămânța răsare și crește, el însuș nu știe cum.

28 Pământul aduce rod dela sine, mai întâi firul verde, apoi spicul, apoi grâul deplin în spic.

29 Iar când rodul este copt, îndată trimită * secerarea, căci a sosit secerișul.

* Apoc. 11. 15.

Pilda grăunțelui de muștar.

30 Si a zis: Cum * să asemânăm împărăția lui Dumnezeu sau în ce pilda să o punem? * Mat. 13. 31. Lue. 13. 18. Iapt. 2. 41; 4. 4; 5. 14; 19. 20.

31 Este ca un grăunt de muștar care, când se sămână pe pământ, este mai mic decât toate semințele de pe pământ.

32 Dar când să asemână, crește și se face mai mare decât toate ierburile și face ramuri mari încât păsările cerului pot locu sub umbra lui.

33 Si * le vorbia cuvântul în multe pilde de felul acesta, după cum puteau să audă. * Mat. 13. 34. Ioan. 16. 12.

34 Si fără pildă nu le vorbia; dar la o parte lămuria toate ucenicilor săi.

Potolirea furtunii.

35 Si în * ziua aceea făcându-se seară, le zice: Să trece dincolo.

* Mat. 8. 18. 23. Lue. 8. 22.

36 Si lăsând ei gloata, îl iau cu ei cum era în corabie: și erau alte corăbii cu el.

37 Si se face o furtună mare de vânt și valurile se prăvăliau peste corabie, încât acum era să se umple corabia.

38 Si el era în partea din urmă a corăbiei dormind pe căpătâi; și-l deșteaptă și-i zic: Învățătoare, nu-ți este grija că perim?

39 Si s'a seculat și a cerat vântul și a zis mării: Taci, fii liniștită. Si vântul s'a potolit și s'a făcut o liniște mare.

40 Si le-a zis: Pentru ce sunteți așa fricoși? Cum n'aveți credință?

41 Si s'a temut eu temere mare și ziceau între ei: Cine este dar acesta că și vântul și marea ascultă de el?

Vîndecarea unui îndrăcit.

5 Si au * venit dincolo de mare în ținutul Gadarinenilor. * Mat. 8. 28. Lue. 8. 26.

2 Si când a ieșit din corabie, îndată a ieșit înaintea lui din morminte un om cu un duh necurat,

3 care își avea locuința în morminte și nimeni nu mai putea să-l lege nici chiar cu un lanț.

4 Pentru că de multe ori fusese legat cu obezi și cu lanțuri, dar lanțurile fusese rupte de el și obezile sfărâmate în bucăți și nimeni n'avea putere să-l îmbâlzească.

5 Si totdeauna noaptea și ziua era în morminte și în munți strigând și lovindu-se cu pietre.

6 Si când a văzut pe Iisus de depară, a alergat și i s'a închinat.

7 Si strigând cu glas mare, zice: Ce ai cu mine, Isuse, Fiul Dumnezeului Celui Preaînalt? Te jur pe Dumnezeu, nu mă munci.

8 Căci îi zicea: Ieși din om, duh necurat.

9 Si l-a întrebat: Care-ți este numele? Si el îi zice: Numele meu este Legiuine, căci suntem mulți.

10 Si l-a rugat mult ca să nu-i trimită afară din ființă.

11 Si acolo lângă munte era o turmă mare de porci păscând.

12 Si l-au rugat zicând: Trimite-ne în porci ca să intrăm în ei.

13 Si le-a dat voe. Si duhurile necurate au ieșit și au intrat în porci și turma s'a repezit depe râpă în mare, ca la două mii, și s'a înecat în mare.

14 Si ceice-i păsteau au fugit și au vestit în cetea și la țară. Si au venit să vadă ce s'a întâmplat.

15 Si vin la Isus și văd pe îndrăcitul, care avusese legiuinea, stând îmbrăcat și întreg la minte și s'au temut.

16 Si ceice văzuseră le-au istorisit cum se întâmplase cu îndrăcitul și despre porci.

17 Si au * început să-l roage să plece din hotările lor. * Mat. 8. 34. Fapt. 16. 39.

18 Si pe când intra el în corabie celec * fusese îndrăcit l-a rugat să fie cu el.

* Lunc. 8. 38.
19 Si nu l-a lăsat ci-i zice: Du-te în casa ta la ai tăi și vestește-le tot ce ți-a făcut Domnul și cum a avut milă de tine.

20 Si a plecat și a început să vestească în Decapole tot ce-i făcuse Isus; și toți se mirau.

Invieră fiică lui Iair și vindecarea unei femei bolnăve de doisprezece ani.

21 Si când * a trecut Isus în corabie iarăs dincolo, s'a adunat multă gloață la el și era lângă mare.

* Mat. 9. 1. Lunc. 8. 40.

22 Si * vine unul din mai marii sinagogei, cu numele Iair. Si văzându-l, cade la picioarele lui.

* Mat. 9. 18. Lunc. 8. 41.

23 și-l roagă mult zicând: Fetița mea este pe moară, te rog, să vîi să pun mâinile peste ea ca să fie scăpată și să trăiască. 24 Si a plecat cu el și gloață multă l-a urmat și îmbulzia.

25 Si o femeie care avea o scurgere de sânge de doisprezece ani,

* Iev. 15. 23. Mat. 9. 20.

26 și suferise multe dela mulți doctori și cheltuise tot ce avea și nu folosise nimic ci mergea spre mai rău.

27 când a auzit cele despre Isus, a venit în gloață pe dinapoi, și i-a atins vîmântul.

28 Căci zicea: Dacă-i voiu atinge numai veșmintele, voiu fi scăpată.

29 Si îndată izvorul săngelui ei a fost secat și ea

a simțit în trup că este vindecată de rană.

30 Si îndată Isus, cunosând în sine că o putere * ieșise din el, s'a întors în gloață și a zis: Cine mi-a atins veșmintele?

* Lunc. 6. 19; 8. 46.

31 Si ucenicii săi i-au zis: Vezi gloața care te îmbulzește și zici: Cine m'a atins?

32 Si s'a uitat împrejur să vadă pe cea care făcuse aceasta.

33 Iar femeia temându-se și tremurând, știind ce i se întâmplase, a venit și a căzut înaintea lui și i-a spus tot adevărul.

34 Iar el i-a zis: Fiică, credința * ta te-a scăpat, du-te în pace și fii sănătoasă de rana ta.

* Mat. 9. 22. Cap. 10. 52. Fapt. 14. 9.

35 Pe când vorbia el încă, * vin unii dela mai marele sinagogă zicând: Fiică ta a murit, portruce mai superi pe Invățătorul?

* Lunc. 8. 49.

36 Iar Isus, neluând în seamă cuvântul vorbit, zice mai marcelui sinagogii: Nu te teme, crede numai.

37 Si n'a lăsat pe nimeni să-i urmeze decât pe Petru și pe Iacov și pe Ioan, frațele lui Iacov.

38 Si vine la casa mai

marelui sinagogei și vede zărvă și pe ceice plângneau și se vătău mult.

39 Si când a intrat, le zice: Pentru ce faceți zărvă și plângăți? Copila n'a murit ci doarme.* * Iev. 11. 11.

40 Si ei îl luau în râs. Si * dând afară pe loți, ia cu sine pe tatăl copilei și pe mama și pe cei împreună cu el, și intră unde era copila.

* Fapt. 9. 40.

41 Si apucând mâna copilei, îi zice: Talita cuimi, adică tălmăcăit: Fetițo, îți zic, scoață-te.

42 Si îndată fetița s'a seculat și a umblat, căci era de doisprezece ani. Si s'a uimit îndată cu mare nătire.

43 Si le-a * poruncit mult ca nimeni să nu știe aceasta. Si a zis să i se dea să mănușe. * Mat. 8. 4; 9. 30; 12. 16; 17. 9. Cap. 3. 12. Lunc. 5. 14.

Isus la Nazaret. — Necredința tocitorilor.

6 Si a * ieșit de acolo și vine în patria sa și ucenicii lui îl urmează.

* Mat. 13. 51. Lunc. 4. 16.

2 Si când a fost Sabatul și început să-i învețe în sinagogă, și mulți auzindu-l au rămas uimiți zicând: De

* unde are omul acesta acescea, și ce este înțelepere.

păterile de felul acesta cări se fac prin mâinile lui?

* Ioan 6. 42.

3 Oare nu este acesta tămplarul, fiul Mariei, și fratele * lui Iacob și Iose și Iuda și Simon? Și nu sunt surorile lui aici la noi? Și găsiau ** în el un priilej de potențire.

* Mat. 12. 46. Gal. 1. 19. ** Mat. 11. 6.

4 Și Isus le-a zis: Un prooroc nu * este disprețuit decât în patria lui și între rudele lui și în casa lui.

* Mat. 13. 57. Ioan 5. 44.

5 Și nu * pulea face acolo nicio putere, decât a pus mâinile peste puțini bolnavi și i-a tămădui.

* Mat. 19. 22; 32. 20. Mat. 13. 58. Cap. 9. 23.

6 Și s'a * mirat de necredința lor.

* Isa. 59. 16.

Trimilarea celor doisprezece.

Și umbra ** prin satele împrejur învățându-i.

** Mat. 9. 36. Luc. 13. 22.

7 Și * a chemat la sine pe cei doisprezece și a început să-i trimiță căte doi și le-a dat putere asupra duhurilor necurate.

* Mat. 10. 1. Cap. 8. 13, 14. Luc. 9. 1.

8 Și le-a poruncit să nu ia nimic pe cale decât numai un toiag, nici pâine, nici traistă, nici aramă la încingătoare,

9 ci să * fie încălțați cu

sandale; și, a zis el, nu îmbrăcați două haine.

* Fapt. 12. 8.

10 Și * le-a zis: Oriunde veți intra în casă, rămnăteți acolo, până când veți ieși de acolo.

* Mat. 10. 11. Luc. 9. 4; 10. 7, 8.

11 Și * orice loc care nu vă va primi, nici nu vor asculta de voi, când ieșiți de acolo, sculurați ** țărâna de sub picioarele voastre spre mărturie pentru ei. * Mat. 10. 13. Luc. 10. 16. ** Fapt. 13. 51; 18. 6.

12 Și ei au ieșit și au propovăduil ca oamenii să se po căiască.

13 Și scoleinii afară mulți draci și * ungeau cu unghilele de la picioarele mulți bolnavi și-i tămăduiau.

* Iac. 5. 14.

Moartea lui Ioan Botezătorul.

14 Și împăratul Irod a auzit vorbind de el, * căci numele lui se facuse cunoscut. Și zicea: Ioan Botezătorul s'a sculat dintre cei morți și de aceea lucează păterile în el.

* Mat. 14. 1. Luc. 9. 7.

15 Iar alții * ziceau: Este Ilie. Iar alții ziceau: Este un prooroc, ca unul din prooroci. * Mat. 16. 14. Cap. 8. 28.

16 Și * când a auzit Irod, zicea: Ioan al cărui cap l-am tăiat, el s'a sculat.

* Mat. 14. 2. Leo. 3. 19.

17 Căci Irod însuș trimisese și pusecă mâna pe Ioan și-l legase în închișoare pentru Irodiada, nevasta lui Filip, fratele său, fiindcă se însurase cu ea.

18 Căci Ioan zicea lui Irod: Nu ți * se cade să ai pe nevasta fratelui tău.

* Lev. 18. 16; 20. 21.

19 Iar Irodiada avea ură pe el și voia să-l omoare, dar nu putea.

20 Căci Irod se temea * de Ioan, știindu-l bărbat drept și sfânt, și-l ocerotia. Și când îl asculta, sta mult pe gânduri și-l asculta cu plăcere.

* Mat. 14. 5; 21. 26.

21 Și * a fost o zi nimerită, când Irod de ziua ** nașterii sale a făcut un ospăț celor mai mari ai săi și căpitanilor și fruntașilor Galileii.

* Mat. 14. 6. ** Fapt. 40. 20.

22 Și când a intrat fata Irodiadei și a jucat, a plăcut lui Irod și celor ce se deau împreună cu el la masă. Iar împăratul a zis fetei: Cere-mi orice voiești și-ji voi da.

23 Și i-a jurat: Orice * voi cere dela mine, își voi da până la jumătate din împărația mea.

* Est. 5. 3, 6; 7, 2.

24 Și ea a ieșit și a zis mamei sale: Ce să cer? Iar

ea a zis: Capul lui Ioan Botezătorul.

25 Și a intrat îndată cu grabă la împăratul și a cerut zicând: Voesc ca să-mi dai numai de căpăt pe blid capul lui Ioan Botezătorul.

26 Și împăratul * s'a întristat foarte mult, dar pentru jurăminte și pentru ceice se deosebă la masă n'a voit să o înălțăre. * Mat. 14. 9.

27 Și îndată împăratul a trimis pe un ostaș din gardă să și a poruncit să aducă el capul lui. Și a plecat și i-a tăiat capul în închisoare.

28 și i-a adus capul pe blid și l-a dat fetei iar fata l-a dat mamei sale.

29 Și când au auzit aceasta ucenicii lui, au venit și au lăsat trupul lui mort și l-au pus în mormânt.

Inimul încrucișat.

30 Și apostolii * se strâng la Isus și i-au istorisit ce făcuseră și învățaseră.

* Luc. 9. 10.

31 Și * le zice: Veniți voi însivă la o parte într'un loc puștiu și odihniti-vă puțini. Căci erau ** mulți care veniau și se duceau și n'aveau vreme potrivită nici să mănânce.

* Mat. 14. 13. ** Cap. 3. 20.

32 Și au * plecat în cora-

bie spre un loc pustiu la o parte. * Mat. 14. 13.

33 Si mulți i-au văzut ducându-se și i-au cunoscut și au alergat acolo pe jos din toate cetățile și au sosit înaintea lor.

34 Si * Iisus a ieșit și a văzut multă gloată și i s-a răcat milă de ei căci erau ca niște oi neavând păstor și a ** inceput să-i învețe multe.

* Mat. 9. 36; 14. 14. ** Iad. 9. 11.

35 Si fiindcă * acum cea-să ajunsește târziu, ucenicii săi s-au apropiat de el și ziceau: Locul este pustiu și ceasul este târziu acum.

* Mat. 14. 16. Lue. 9. 12.

36 Dă-le drumul ca să se ducă în locurile dimprejur și în sate să-și cumpere ce să mănânce.

37 Iar el a răspuns și le-a zis: Dați-le voi să mănânce. Si ei ii zic: * Să ne ducem să cumpărăm de două sute de dinari pâni și să le dăm să mănânce?

* Num. 11. 13. 22. 2 Reg. 4. 43.

38 Iar el le zice: Câte pâni aveți? Duceți-vă de vedeți. Si ei când au știut, zice: Cinci * și doi pești.

* Mat. 14. 17. Lue. 9. 13. Ioan 6. 9. Mat. 15. 34. Cap. 8. 5.

39 Si le-a poruncit să-i pună pe toți să șadă mese-mese pe iarbă verde.

40 Si au sezut cete-cete, căte o sută și căte cincizeci.

41 Si a luat cele cinci pâni și cei doi pești și uitându-se spre cer, a bine-cuvântat * și a frânt pâniile și a dat uceniciilor ca să le pună înainte și pe cei doi pești i-a împărțit la toți. * I Sam. 9. 13. Mat. 26. 26.

42 Si au mâncat toți și s-au saturat.

43 Si au luat fără mituri douăsprezece coșuri umplute și rămașișe dela pești.

44 Si cei ce mâncașera pâniile erau cinci mii de bărbați.

Iisus umblă pe mare.

45 Si îndată* a silit pe ucenicii săi să intre în corabie și să treacă înaintea lui de cealaltă parte spre Betsaida până dă drumul gloată. * Mat. 14. 22. Ioan 6. 17.

46 Si după ce s'a despărțit de ei, a plecat pe munte să se roage.

47 Si când * s'a făcut seară, corabia era în mijlocul mării și el singur pe pământ.

* Mat. 14. 23. Ioan 6. 16. 17.

48 Si văzându-i muncindu-se cu vâslirea, căci vântul le era protivnic, pe la patra strajă din noapte vine la ei umblând pe

mare și voia* să treacă pe lângă ei. * Lue. 24. 28.

49 Iar el când l-au văzut umblând pe mare, îi s'a părul că este o nălucă și au strigat tare,

50 căci toți l-au văzut și s'au spăimântat. Dar el îndată a vorbit cu ei și le zice: Îndrăniți, eu sunt; nu vă temeți.

51 Si s'a suiat la ei în corabie și vântul s'a potolit. Si erau nespus de uitării în ei însăși.

52 Căci nu * pricepuseră după pâni ci inima ** le era împietrită.

* Cap. 8. 17, 18. ** Cap. 3. 5; 10. 14.

Vîndecări la Ghenezaret.

53 Si după * ce au trecut dincolo, au venit pe pământul Ghenezaret, și au tras la mal. * Mat. 14. 34.

54 Si când au ieșit din corabie, îndată l-au cunoscut,

55 și au cucerit tot ținutul acela și au inceput să aducă bolnavi pe paturi, unde auziau că este el.

56 Si oriunde intră în sate sau cetăți sau locuri, punea pe cei neputincioși în piețe, și-l rugau ca * ei să-i atingă elucurele vese-mântului; și căti îl atingeau, erau scăpați.

* Mat. 9. 20. Cap. 5. 27, 28. Papt. 19. 12.

Farisei și datina bătrânilor.

7 Si se adună* la el Fariseii și unii dintre cărturarii veniți dela Ierusalim.

* Mat. 15. 1.

2 Si când au văzut pe unii dintre ucenicii lui că mânâncă pâniile cu mâni necurate, adică nespălate...:-

3 Căci Fariseii și toți Iudeii, dacă nu-și spălă mânilile cu îngrijire, nu mânâncă, înăind datina bătrânilor.

1 Si când vin dela târg, dacă nu se îmbăcează, nu mânâncă; și sunt alte multe pe care le-au primit să le țină; spălările prin afundare a paharelor și ulcioarelor și vaselor de aramă și paturilor. -

5 Si * Fariseii și cărturarii l-au întrebat: Pentru ce nu umblă ucenicii tăi după datina bătrânilor, ci mânâncă pânea cu mâni necurate? * Mat. 15. 2

6 Iar el le-a zis: Bine a proorocit Iсаia despre voi, fătănicilor, cum este scris: Acest popor * mă cinstește cu buzele, dar inima lor este de departe de mine;

* Isa. 29. 13. Mat. 15. 8

7 și în zădar mă cinstesc ei învățând ca învățături, porunci de oameni.

8 Voi lăsați poruncă lui Dumnezeu și ţineți datina oamenilor.

9 Și le-a zis: Bine mai desființați poruncă lui Dumnezeu că să păstreți datina voastră.

10 Căci Moise a zis: Cinstește* pe tatăl tău și pe mama ta; și: Cine** vorbește de rău pe tată sau pe mamă să moară negreșit.

* Exod. 20. 12. Deut. 5. 16. Mat. 15. 4.

** Exod. 21. 17. Lev. 20. 9. Prov. 20. 20.

11 Iar voi ziceți: Dacă un om va zice tatălui său sau mamei sale: Orice ai fi putut folosi dela mine este Corban,* adică dăruit lui Dumnezeu;

* Mat. 15. 5; 23. 18.

12 nu-l mai lăsați să facă nimic pentru tatăl său sau mama sa;

13 desființând cuvântul lui Dumnezeu prin datina voastră pe care ati dat-o și faceți multe de felul acestora.

Ce spurcă pe om.

14 Și *a chemat la sine iarăș gloată și le-a zis: Ascultați-mă toți și înțelegeți,

* Mat. 15. 10.

15 nu este nimic din afară de om care intrând în el poale să-l spurce: ei cele ce ies din om sunt cele ce spurcă pe om.

16 Dacă * are cineva urechi de auzit să audă.

* Mat. 10. 15.

17 Și când * a intrat în casă dela gloată, ucenicii lui 1-au întrebat despre pildă.

* Mat. 15. 15.

18 Și el le zice: Astfel și voi sunteți fără pricere? Nu înțelegeți că orice intră de afară în om nu poate să-l spurce.

19 Căci nu intră în inima lui ci în pântece și ieșe afară în hăzna; *aceasta a zis*, curățind toate bucatele?

20 Și a zis: Ce ieșe din om aceea spurcă pe om.

21 Căci * dinăuntru din inima oamenilor ies gânduri rele, curvi.

* Mat. 6. 5; 8. 31. Mat. 15. 19.

22 Furturi, omoruri, preacurvi, lăcomii de bani, răuății, înșelăciuni, desfrâñări, un ochiu rău, hulă, trufie, nebunie.

23 Toate relele acostea ies dinăuntru și spurcă pe om.

Femeia Cananeancă.

24 Și * s'a scutat de acolo și a plecat în hotarele Tirului și Sidonului. Și a intrat într-o casă și voia ca nimeni să nu stie. Și n'a putut să fie ascuns.

* Mat. 15. 21.

25 Că îndată o femeie, a cărei fată avea un duh ne-

curat, auzind despre el, a venit și a căzut la picioarele lui.

* Cap. 6. 41. Ioan 11. 41; 17. 1. ** Ioan

11. 33. 38.

26 Și semeia era o Grecăoaică, de neam Sirofeniciană. Și l-a rugat să scoată pe dracul din fata ei.

27 Și el i-a zis: Lasă mai întâi să se sature copiii, căci nu este bine să îci pânea copiilor și să o arunci la căței.

28 Dar ea a răspuns și-i zice: Da, Doamne, dar și cățeii de supl masă mă-nâncă din fărămiturile copiilor.

29 Și i-a zis: Pentru acest cuvânt du-te, dracul și ieșit din fiica ta.

30 Și a plecat la casa ei și a aflat copila culcată în pat și dracul ieșit.

Vîndecarea unui surd-mut.

31 Și * a ieșit iarăș din hotarele Tirului și a venit prin Sidon la marea Galileei, prin mijlocul hotărelor Decapolei. * Mat. 15. 29.

32 Și * aduc pe un surd și mut și-l roagă să-și pună mâna peste el.

* Mat. 9. 32. Iac. 11. 14.

33 Și l-a luat din gloată în o parte și i-a pus degetele în urechi și a scuipat* și i-a alins limba.

* Cap. 8. 23. Ioan 9. 6.

34 Și privind * spre cer,

a suspinat ** și-i zice: E-fata; adică, Deschide-te.

* Cap. 6. 41. Ioan 11. 41; 17. 1. ** Ioan

11. 33. 38.

35 Și i s'a deschis urechile și îndată * s'a deslegat legătura limbii și vorbia deslușit.

* Isa. 35. 5, 6. Mat. 11. 3.

36 Și le-a * poruncit să nu spună nimănui; dar cu cât le poruncia cu atât mai mult vestiau. * Cap. 5. 43.

37 Și se mirau peste măsură zicând: Toate le-a făcut bine și face pe surzi să audă și pe mulți să vorbească.

A doua înmulțire a pânii.

38 În zilele aceleia când * iarăș era gloată multă și n'aveau ce să mănânce, Isus a chemat la sine pe ucenicii săi și le zice:

* Mat. 15. 32.

2 Imi este milă de gloată căci de acum trei zile stăruiesc lângă mine și n'au ce să mănânce.

3 Și dacă le voi da drumul nemâncăți la casele lor, vor ieși pe drum și unii din ei au venit de departe.

4 Și ucenicii săi i-au răspuns: De unde va putea cineva să sature pe oamenii aceștia cu pâni aici în pustic?

5 Și l-a întrebat: * Câte

96 pâni avești? Iar ei au zis:
Şapte. * Mat. 15. 34. Cap. 6. 38.

6 Si poruncește gloatei să șada jos pe pământ. Si a luat cele șapte pâni și după ce a mulțumit a frânt și a dat ucenicilor săi ca să le pună înaintea lor și ei au pus înaintea gloatei.

7 Si aveau puțini peștișori. Si după ce i-a binecuvântat, * a poruncit să-i pună și pe aceștia înaintea lor. * Mat. 14. 19. Cap. 6. 41.

8 Si au mâncaț și s-au săturat. Si au luat din prisoșurile de fărămituri șapte coșnițe.

9 Iar ei erau ca la patru mii. Si le-a dat drumul.

Aluatul Fariseilor:

10 Si a intrat îndată * în corabie cu ucenicii săi și a venit în părțile Dalmatiei. * Mat. 15. 33.

11 Si Fariseii au ieșit * și au inceput a se prici cu el cerând de la el un semn din cer, ca să-l îspitească. * Mat. 12. 38; 16. 1. Ioan 6. 30.

12 Si susținând adânc în duhul său, zice: Pentru ce cere neamul acesta un semn? Adevarat vă spun: Neamului acestuia nu î se va da un semn.

13 Si i-a lăsat și a intrat iarăș în corabie și a plecat dincolo.

14 Si ei * au uitat să ia bâni și n'aveau decât o pâne cu ei în corabie. * Mat. 16. 5.

15 Si le-a poruncit * zicând: Lucați aminte, feriți-vă de aluatul Fariseilor și de aluatul lui Irod. * Mat. 16. 6. Lue. 12. 1.

16 Si se gândiau unii către alții zicând: N'avem pâni. * Mat. 16. 7.

17 Si Isus știind, le zice: Ce vă gândiți că n'aveți pâni? * Nu pricepeți nici nu înțelegeți? Aveți inima împietrită? * Cap. 6. 52.

18 Având ochi nu vedere și având urechi n'auzisit. Si nu vă aduceți aminte,

19 cănd * am frânt cele cinci pâni la cele cinci mii căte coșuri pline cu fărămituri ați luat? El îi zic: Douăsprezece. * Mat. 14. 20. Cap. 6. 43. Lue. 9. 17. Ioan 6. 13.

20 Si cănd * am frânt cele șapte la cele patru mii, căte coșnițe umplute cu fărămituri ați luat? Si ei zic: Șapte. * Mat. 15. 37. Vers. 8.

21 Si le-a zis: Nu * înțelegi încă? * Cap. 6. 52. Vers. 17.

Vîndecarea unui orb la Betsaida.

22 Si vîn la Betsaida. Si-i aduce pe un orb și-i roagă să-l atingă.

Isus vîstește polimile și moartea sa.

31 Si a * început să-i înveje că trebuie ca Fiul omului să susțere multe și să fie lepădat de bătrâni și de mai mari preoților și de călători și să fie omorit și după trei zile să invieze?

31 Si el s'a uitat în sus și a zis: Zăresc oameni, căci îi văd ca niște copaci umblând.

32 Si vorbia cuvântul pe față. Si Petru i-a luat la sine și a inceput să-l cerne. 33 Iar el, întorcându-se și văzând pe ucenicii săi, a certat pe Petru și zice: Mergi înapoia mea, Satano, căci nu gândești cele ale lui Dumnezeu ci cele ale oamenilor.

34 Si a chemat la sine gloata împreună cu ucenicii săi și le-a zis: Oricine * voiește să vie după mine, să se lepede de sine însuși și să-și ia crucea și să mă urmeze.

35 Căci cine * va voi să-și mantuiască viața, o va pierde, dar cine își va pierde viața pentru mine și pentru Evanghelie, o va

36 Căci ce folosește ca omul să câștige lumea întreagă și să-și piardă sufletul?

* Mat. 16. 18. Lue. 9. 18.

28 Iar ei i-au spus zicând: Ioan * Botezătorul. Si alții: Ilie. Iar alții: Unul din prooroci. * Mat. 14. 2.

29 Si el i-a întrebat: Dar voi cine ziceți că sănăt eu? Si Petru răspunde și-i zice: Tu * ești Hristosul.

* Mat. 16. 16. Ioan 6. 69; 11. 27.

30 Si * le-a poruncit să îi spună nimănui aceasta despre el. * Mat. 16. 20.

37 Căci ce ar da omul în schimb pentru sufletul său?

38 Căci * cine se ** va rușina de mine și de cuvintele mele în acest neam preacurvar și păcălos, și Fiul omului se va rușina de el când va veni în slava Tatălui său cu știnții îngeri. * Mat. 10. 33. Lue. 9. 26; 12. 9.

** Rom. 1. 16. 2 Tim. 1. 8; 2. 12.

9 Si le-a zis: Adevărat * vă spun că sunt unii aici din cei de față cari nu vor gusta moarte până nu vor vedea împărația ** lui Dumnezeu venită în putere. * Mat. 16. 28. Lue. 9. 27.

** Mat. 24. 30, 25. 31. Lue. 22. 18.

Schimbarca la față.

2 Si după * șase zile Isus ia cu sine pe Petru și pe Iacob și pe Ioan și-i duce într'un munte înalt singuri la o parte. Si s'a schimbat la față înaintea lor,

* Mat. 17. 1. Lue. 9. 28.

3 și veșmintele lui s'a făcut strălucitoare, foarte albe, * cum nu poate înălbi un înălbitor pe pământ astfel. * Dan. 7. 9. Mat. 28. 3.

4 Si Ilie li s'a arătat împreună cu Moise și vorbiau împreună cu Isus.

5 Si Petru răspunde și zice lui Isus: Rabi, este bine ca să fim aici și să facem trei colibi, și una

și lui Moise una și lui Ilie una.

6 Căci nu știa ce să răspundă, căci erau plini de spaimă.

7 Si s'a făcut un nor umbrindu-i și a fost un glas din nor: Aceasta este Fiul meu cel iubit; ascultați de el.

8 Si deodată când au privit împrejur, n'au văzut pe nimenei decât numai pe Isus singur cu ei.

9 Si pe * când se pogorau din munte, le-a poruncit să nu istorisească la nimenei celece au văzut de cănd va fi înviat Fiul omului dintre cei morți.

* Mat. 17. 9.

10 Si ei au ținut cuvântul în sine cercetând împreună între ei ce este a învia dintre cei morți.

11 Si-l întrebau zicând: Cărturarii zic că * trebuie să vină întâi Ilie.

* Mat. 4. 5. Mat. 17. 10.

12 Iar el le-a zis: Ilie da, vine întâi și întocmește iarăș toate. Si cum * este scris despre Fiul omului că trebuie să sufere multe și să ** fie socotit dropt nimic?

* Ps. 22. 6. Isa. 53. 2, etc. Dan. 9. 26.

** Lue. 23. 11. Filip. 2. 7.

13 Dar eu vă zic că Ilie * a și venit și au făcut cu

el tot ce au voit după cum este scris despre el.

* Mat. 11. 14; 17. 12. Lue. 1. 17.

Vindecarea unui îndrăcit.

14 Si când * au venit la uenicii, au văzut gloață multă împrejurul lor și niște cărurari pricindu-se împreună cu ei.

* Mat. 17. 14. Lue. 9. 37.

15 Si indată toată gloață, când l-a văzut, a rămas uimită și alergând spre el, îl urau de bine.

16 Si l-a întrebat: Ce vă pricili cu ei?

17 Si unul din gloață l-a răspuns: * Învățătorule, am adus la tine pe fiul meu care are un duh mut.

* Mat. 17. 14. Lue. 9. 38.

18 Si oriunde îl apucă să rupe și face spumă și se răsușnește din dinți și se ținucă. Si am zis ueniciilor îli să-l scoată afară, dar n'au fost în stare.

19 Iar el le răspunde și zice: O neam necredincios, până când voi fi eu voi? Până când vă voi îngădui? Aduceți-l la mine.

20 Si l-au adus la el. Si când l-a văzut, * duhul îndată l-a scuturat tare și copilul a căzut la pământ și se svârcolia făcând spumă. * Cap. 1. 26. Lue. 9. 42.

21 Si Isus a întrebat pe

tatăl lui: Câtă vreme este de când i-a venit aceasta?

Iar el a zis: Din copilărie.

22 Si de multe ori l-a aruncat chiar în foc și în apă, ca să-l piardă; dar dacă poți ceva, ajută-ne, fie-ți milă de noi.

23 Si Isus i-a zis: Dacă * poți! Toate sunt cu puțință celui ce crede.

* Mat. 17. 20. Cap. 11. 23. Lue. 17. 6. Ioan 11. 40.

24 Indată tatăl copilului a strigat și a zis: Cred, ajută necredinței mele.

25 Iar când a văzut Isus că aleargă gloața, a certat duhul necurat zicându-i: Duh mut și surd, eu îți porunceșe, ieși afară din el și să nu mai intri în el.

26 Si strigând și șugindu-l mult, a ieșit afară. Si copilul a fost că morți, încât mulți ziceau: A murit.

27 Dar Isus i-a apucat mâna și l-a ridicat și s'a sculat.

28 Si când * a intrat în casă, uenicii lui l-au întrebat la o parte: Pentru ce noi n'am pulut să-l scoatem afară? * Mat. 17. 19.

29 Si le-a zis: Acești soiuri prin nimic nu poate ieși afară decât prin rugăciune și post.

Iisus văștește moartea și învierea sa.

30 *Și au ieșit de acolo și treceau prin Galilea și nu voia să știe cineva.*

31 *Căci învăța pe ucenicii săi și le zicea că Fiul omului se dă în mâinile oamenilor și-l vor omori și când va fi omorit, după trei zile va învia.*

* Mat. 17. 22. Lue. 9. 44.

32 *Dar ei nu înțelegeau graiul și se temeau să-l întrebe.*

Cine este cel mai mare?

33 *Și au venit la Câpernaum. Și când era în casă, i-a întrebat: Ce va chibzuiați pe cale?*

* Mat. 18. 1. Lue. 9. 46; 22. 21.

34 *Dar ei răceau; căci pe cale se chibzuiseră între ei cine să fie mai mare.*

35 *Și a șezut jos și a chemat pe cei doi prezezze și le zice: Dacă voește vreunul să fie întâi, va fi cel din urmă din toți și slujitor al tuturor.*

* Mat. 20. 26. 27. Cap. 10. 43.

36 *Și a luat un copilaș și l-a pus în mijlocul lor și după ce l-a îmbrățișat, le-a zis: * Mat. 18. 2. Cap. 10. 16.*

37 *Oricine va primi pe unul din astfel de copilași în numele meu, mă primește pe mine; și ori-*

cine mă primește pe mine, nu mă primește pe mine ci pe cel ce mă trimite pe mine.

* Mat. 10. 40. Lue. 9. 48.

Pricinile de păcăluire.

38 *Ioan i-a zis: Învățătorule, noi am văzut pe unul care scoale afară draci în numele tău, și l-am oprit, pentru că nu ne urmă-*

* Num. 11. 28. Lue. 9. 49.

39 *Iar Iisus i-a zis: Nu îopriți; căci nu este nimănii care va face o putere în numele meu și va putea numai decât să vorbească râu de mine.*

* 1 Cor. 12. 3.

40 *Căci cine nu este împotriva noastră, este pentru noi;*

* Mat. 12. 30.

41 *Căci oricine vă va da să beți un pahar de apă în numele meu pentru că sunteți ai lui Hristos, adevarat vă spun că nu-și va pierde răsplată.*

* Mat. 16. 42.

42 *Și cine va face să se potinească pe unul din acești miciuți cari cred în mine, mai bine este pentru el dacă se pune în prejurul gâtului lui o piatră de moară învărtită de un măgar și este aruncat în mare.*

* Mat. 18. 6. Lue. 17. 1.

43 *Și dacă* mâna ta te va face să te potinești, tăie-o; este bine pentru tine să intri în viață ciung*

decât având cele două mâni să te duci în gheenă, în focul nestins,

* Deut. 13. 6. Mat. 5. 29; 18. 8.

44 *acolo unde viermele nu moare și focul nu se stingă.*

* Isa. 66. 24.

45 *Și dacă piciorul tău te face să te potinești, tăie-l; este bine pentru tine să intri în viață schiop decât având cele două picioare să fii aruncat în gheenă, în focul nestins,*

46 *acolo unde viermele nu moare și focul nu se stingă.*

47 *Și dacă ochiul tău te face să te potinești, tăie-l afară; este mai bine pentru tine să intri cu un ochi în împărăția lui Dumnezeu, decât având doi ochi să fii aruncat în gheenă focului,*

48 *acolo unde viermele nu moare și focul nu se stingă.*

49 *Căci fiecare va fi sărnat cu foc, și orice* jertfă va fi sărată cu sare.*

* Lev. 2. 13. Ezec. 43. 24.

50 *Sarea este bună; dar dacă sarea se face nesărătoare, cu ce o veți drege? Aveți* sare în voi înșivă și uveți† pace unui cu alții.*

* Mat. 5. 13. Lue. 14. 34. ** Efes. 4. 29.

† Col. 4. 6. † Rom. 12. 18; 14. 19. 2 Cor.

10. 11. Efe. 12. 14.

Desfacerea căsătoriei.

10 *Și sculându-se de acolo, vine în hotarul Iudeii și pe dincolo de Iordan și iarăș se strâng gloate la el. Și după cum obiceinuia, iarăș îi învăță.*

* Mat. 19. 1. Ioan 10. 40; 11. 7.

2 *Si Fariseii s-au apropiat de el și ca să-l îspafească îl întrebau: Se cade bărbatului să-și lase nevasta?*

* Mat. 13. 3.

3 *Iar el a răspuns și le-a zis: Ce vă poruncit Moise?*

4 *Iar ei au zis: Moise a dat vă să-i scrie o carte de despărțire și să o lase.*

* Deut. 24. 1. Mat. 5. 31; 19. 7.

5 *Și Iisus le-a zis: Pentru învățoșirea înimii voastre vă scriș el această poruncă,*

6 *dar dela începutul zidirii i-a lăcut parte bărbătească și parte femeiască.*

* Fac. 1. 27; 5. 2.

7 *De aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de nevastă-sa.*

* Fac. 2. 24. 1 Cor. 5. 16. Efes. 5. 31.

8 *Si cei doi vor fi o singură carne, încât nu mai sunt doi ci o singură carne.*

9 *Deci ce a împreunat Dumnezeu omul să nu despărță.*

10 *Si în casă ucenicii*

iarăș l-au întrebat despre aceasta.

11. Și el le zice: Oricine * își va lăsa nevasta și se va însura cu alta, preacurvește față de ea.

* Mat. 5. 32; 19. 9. Lue. 16. 18. Rom. 7. 3. 1 Cor. 7. 10, 11.

12. Și dacă ea își va lăsa bărbatul și se va mărita cu altul, preacurvește.

Copilașii.

13. Și * aduceau la el copilași ca să-i atingă, iar ucenicii să certău.

* Mat. 19. 13. Lue. 18. 15.

14. Și când a văzut Isus, s'a măhnit adâne și le-a zis: Lăsați copilașii să vină la mine, nu-i opriți: Căci împărăția lui Dumnezeu este a unor * ca aceștia.

* 1 Cor. 14. 20. 1 Pet. 2. 2.

15. Adevărat vă spun, oricine * nu va primi împărăția lui Dumnezeu ca un copilaș, nu va intra în ea.

* Mat. 18. 3.

16. Și i-a luat în brațe și i-a binecuvântat, punându-și mâinile peste ei.

Tânărul bogat.

17. Și * pe când ieșea el pe cale, a alergat unul la el și a îngenunchiat înaintea lui și l-a întrebat: Invățătorul bune, ce să fac ca să moștenesc viață vecinică? * Mat. 19. 16. Lue. 18. 18.

18. Iar Isus i-a zis: Ce

mă numești bun? Nimănii nu este bun decât numai unul: Dumnezeu.

19. Știi poruncile: Nu omor, nu preacurvi, * nu fura, nu mărturisi minciinos, nu nedreptăți, cînșește pe tatăl tău și pe mama ta. * Eno. 20. Rom. 13. 9.

20. Iar el i-a zis: Invățătorule, toate acestea le-am păzit din tinerețea mea.

21. Și Isus uitându-se la el, l-a iubit și i-a zis: Una îți lipsește: Du-te, vinde tot ce ai și dă săracilor și vei avea comoară * în cer: și vino urmează-mă: * Mat. 6. 19, 20; 19. 21. Lue. 12. 33; 16. 9.

22. Iar el s'a măhnit de cuvânt și a plecat întristat, căci avea avuții multe.

23. Și Isus s'a uitat * împrejur și zice uceniciilor săi: Cât de greu vor intra cei ce au avuții în împărăția lui Dumnezeu!

* Mat. 19. 23. Lue. 18. 24.

24. Iar ucenicii erau uimiți de cuvintele lui. Dar Isus răspunde iarăș și le zice: Copii, cât de greu este să intre în împărăția lui Dumnezeu cei ce * se încredință în avuții!

* Ior. 31. 24. Ps. 52. 7; 62. 10. 1 Tim. 6. 17.

25. Mai lesne este să treacă o cămilă prin urechea acului decât să intre

un bogat în împărăția lui Dumnezeu.

26. Iar ei s'au înșorât peste măsură zicând către ei însiși: Și cine poate fi înțintuit?

27. Isus uitându-se la ei, zice: La oameni este cu neputință dar nu la * Dumnezeu; căci toate sunt cu putință la Dumnezeu.

* Ior. 32. 17. Mat. 19. 26. Lue. 1. 37.

Mostenirea vieții vecinice.

28. Și Petru * a început să-i zică: Iată noi am lăsat toate și te-am urmat.

* Mat. 19. 27. Lue. 18. 28.

29. Isus a zis: Adevărat vă spun nu este nimeni care a lăsat casă sau frați sau surori sau mamă sau tată sau copii sau țarini pentru mine și pentru Evanghelia,

30. care * nu va lua finisul acum în vremea acesta case și frați și surori și mame și copii și țarini, cu prigoni; și în vînoul viitor viață vecinie. * 2 Cron. 9. 25. Lue. 18. 30.

31. Dar mulți * dințai vor fi în urmă, și cei din urmă vor fi înțai.

* Mat. 19. 30; 20. 16. Lue. 13. 30.

Isus vă sește moarte și invierea sa.

32. Și * erau pe cale suințu-se la Ierusalim. Și Isus mergea înaintea lor și erau

uimiți, iar ecce urmău se temeau. Și a luat ** la sine iarăș pe cei doisprezece și a început să le spună cele ce aveau să i se întâmpile,

* Mat. 20. 17. Lue. 18. 31. ** Cap. 8. 31; 9. 31. Lue. 9. 22; 18. 31.

33. zicând: Iată, ne suntem la Ierusalim și Fiul omului va fi dat mai marilor preoților și cărturarilor și vor osândi la moarte și vor da în mâna Neamurilor

34. și vor batjocuri și vor scuipa și vor biciu și vor omorî, dar după trei zile va invia.

Cererea filor lui Zebedei.

35. Și Iacob și Ioan, fii lui Zebedei, vin * la el zicându-i: Invățătorule, vom să ne faci cecace-ți vom cere.

* Mat. 20. 20.

36. Iar el le-a zis: Ce voi să vă fac?

37. Iar ei i-au zis: Dă-ne să ședem unul la dreapta ta și altul la stânga ta în slava ta.

38. Dar Isus le-a zis: Nu știi ce cereți. Puteți voi să beți paharul pe care-l beau eu sau să fiți boleznați cu bolezul cu care mă bolez eu?

39. Și ei i-au zis: Putem. Iar Isus le-a zis: Paharul pe care-l beau eu îl veți

bea și cu botezul cu care
mă botez cu veți și bote-
zuți;

40 dar a ședea la dreapta
mea sau la stânga *mea* nu
este al meu a da ei se va
da celor pentru cari s'a
pregătit.

41 Si când au auzit *cei
zece, au început să se mă-
nie multi pe Iacob și pe
Ioan.

42 Si Isus chemându-i
la sine, le zice: Știi *că cei
ce sunt socotiti că stăpâ-
nesc peste Neamuri, dom-
nesc peste ele și cei mari
ai lor întrebuițează pute-
rea asupra lor. *Lue. 22, 25.

43 Dar *între voi nu este
așa ci care ar voi să fie
mare între voi, va fi sluj-
itorul vostru,

*Mat. 20, 26, 28. Cip. 9, 35. Lue. 9, 48

44 și care ar voi să fie
întâi între voi, va fi robul
tuturor.

45 Căci în adevăr Fiul *
omului n'a venit ca să
se slujească ei ca să slu-
jească și ** să-și dea sufla-
tul prej de răscumpărare
pentru mulți.

* Ioan 18, 14. Filip. 2, 7. ** Mat. 20, 28.
1 Tim. 2, 6. Tit. 2, 14.

Orbul Bartimeu.

46 Si ei *vin la Ierihon.
Si pe când pornia el dela
Ierihon cu ucenicii lui și o
gloață mare, fiul lui Timeu,

Bartimeu, un orb cerșetor
ședea lângă cale.

* Mat. 20, 29. Lue. 18, 35.

47 Si când a auzit că
este Isus din Nazaret, a
început să strige și să zică:
Fiu al lui Daavid, Isuse,
fie-ți milă de mine.

48 Si mulți îl certau că
să tacă. Dar el striga mult
mai tare: Fiu al lui David,
fie-ți milă de mine.

49 Si Isus a stat și a zis:
Chemați-l. Si ei cheamă pe
orb zicându-i: Indrăznește,
scoală, te cheamă.

50 Iar el, aruncându-și
la o parte ștefanul, a să-
rit în sus și a venit la
Isus.

51 Si Isus a răspuns și
i-a zis: Ce voești să-ți fac? Iar
orbul i-a zis: Rabuni,
să-mi capătă vedere.

52 Si Isus i-a zis: Du-te
credința * ta te-a scăpat. Si
îndată și-a căpătat vedere
și l-a urmat pe cale.

* Mat. 9, 22

Intrarea în Ierusalim.

11 Si când se apropi
ei de Ierusalim, la
Betsaghe și Betania, spre
muntele Măslinilor, trimite
pe doi dintre ucenicii săi

* Mat. 21, 1. Lue. 19, 29. Ioan 12, 14

2 și le zice: Mergeți în
satul care este înaintea
voastră și îndată când veți
intra în el, veți afla ur-

măgăruș legal pe care n'a
șezut încă nimeni dintre
oameni. Deslegați-l și a-
duceți-l.

3 Si dacă văză zice ci-
neva: Pentru ce faceți a-
ceasta? Spuneți: Domnul
are trebuință de el. Si-l
vă trimite îndată înapoi
aici.

4 Si au plecat și au aflat
un măgăruș legal la ușă
afară la drumul larg și-l
desleagă.

5 Si unii din ceice stă-
teau acolo le-au zis: Ce fa-
ceți de desleagați măgăru-
sul?

6 Iar ei le-au spus cum
a zis Isus și i-au lăsat să
pleteze.

7 Si aduce măgărușul la
Isus și își pun șeptimentele
pe el și a șezut pe el.

8 Si mulți * și-au așter-
nut șeptimentele pe cale; iar
alii frunziș pe care-l lă-
saseră din țarini. * Mat. 21, 8

9 Si ceice mergeau înai-
nte și ceice veniau în
urmă strigau: Osana! * Bi-
necuvântat este cel ce vine
în numele Domnului.

* Ps. 118, 26

10 Binecuvântată este
împărăția care vine, a ta-
lăului nostru David. Osana! *
în cele prea înalte!

* Ps. 148, 1

11 Si * a intrat în Ieru-

salim în templu. Si când a
privit de jur împrejur la
toate, fiind acum pe înse-
rate, a plecat la Betania
cu cei doisprezece.

* Mat. 21, 12

Smochinul băstemat.

12 Si a * două zi când au
ieșit din Betania, a flă-
mânzit.

* Mat. 21, 18

13 Si văzând * de departe
un smochin având frunze,
s'a apropiat să vadă dacă
poate va găsi ceea ceva în el.
Si când a venit la el, n'a
găsit nimic decât frunze,
căci nu era vremea smo-
chinelor.

* Mat. 21, 19

14 Si a răspuns și i-a
zis: Deacum înainte nî-
meni să nu mănânce rod
din tine în veac. Si ucen-
icii lui au auzit aceasta.

15 Si vin * la Ierusalim.
Si el a intrat în templu
și a început să scoată a-
fară pe ceice vindeau și
pe ceice cumpărau în tem-
plu și a răsturnat mesele
schimbătorilor de bani și
scaunele celor ce vindeau
porumbei.

* Mat. 21, 12. Lue. 19, 45. Ioan 2, 14

16 Si nu îngăduia să
ducă cineva vreun vas în
templu.

17 Si-i învăța și le zicea:
Oare nu este scris: Casa *
mea se va cheama o casă

de rugăciune pentru toate Neamurile? Iar voi**ați făcut-o o peșteră de tâlhari.

* Isa. 56. 7. **Ier. 7. 11.

18 Si mai marii preoților și călăurarii au* auzit și căuta cum să-l piază, căci se temea de el, căci toală *** gloata era uimită de învățătura lui.

* Mat. 21. 45, 46. Luc. 19. 47. ** Mat. 7. 28. Cap. 1. 22. Luc. 4. 32.

19 Si când se făcea seară, ieșia afară din ceteate.

Puterea credinței.

20 Si pe când treceau ei dimineața, * au văzut smochinul uscat din rădăcini.

* Mat. 21. 19.

21 Si Petru, aducându-și aminte, îi zice: Rabi, iată smochinul pe care l-ai blestemat să se uscăt.

22 Si Isus răspunzând le zice: Aveți credință în Dumnezeu.

23 Adevarat* vă spun că oricine va zice muncelui acestuia: Rădăcă-te și aruncă-te în mare! și nu se va îndoi în inimă să ci va crede că ce zice se va face, va avea.

* Mat. 17. 20; 21. 21. Luc. 17. 6.

24 De aceea vă spun tot ce* veți cere, rugându-vă, credeți că ați luat și veți avea.

* Mat. 7. 7. Luc. 11. 9.

Ioan 14. 13; 15. 7; 16. 24. Ier. 1. 5, 6.

MARCU 11.

25 Si când stați de vă rugași, iertați, dacă aveți ceva împotriva cuiva, ca și Tatăl vostru care este în ceruri să vă ierte* greșelile voastre. * Mat. 6. 14. Col. 3. 13.

26 Iar dacă* nu iertați, nici Tatăl vostru care este în ceruri nu va ierta greșelile voastre. * Mat. 18. 35.

Puterea lui Isus.

27 Si ei vin iarăș la Ierusalim. Si* pe când umbra el în templu, mai marii preoților și călăurarii și bătrânnii vin la el.

* Mat. 21. 23. Luc. 20. 1.

28 Si i-au zis: Cu ce putere fac acestea? Sau cine îți-a dat puterea aceasta ca să faci acestea?

29 Iar Isus le-a zis: Vă voi întreba și eu un cuvânt și răspundeți-mi; și vă voi spune cu ce putere fac acestea.

30 Botezul lui Ioan era din cer sau dela oameni? Răspundeți-mi.

31 Si se chibzuiau în sine zicând: Dacă vom zice: Din cer; va zice: Pentru ce nu l-ați crezut?

32 Dar să zicem: Dela oameni? Se temea de gloata, căci toți* țineau într'adevar pe Iean că era prooroc.

* Mat. 3. 5; 14. 5. Cap. 6. 20.

MARCU 11, 12.

33 Si răspund lui Isus și zice: Nu știm. Si Isus le zice: Nici eu nu vă spun cu ce putere fac acestea.

Pilda vierilor.

12 Si a*început să le vorbească în pilde. Un om a sădit o vie și a împrejmuinț-o cu gard și a săpat o groapă pentru teasc și a zidit un turn și a arendant-o vierilor, iar el a plecat din țară.

* Mat. 21. 33. Luc. 20. 9.

2 Si la vreme a trimis la vieri un rob ca să ia dela vieri din roadele viei.

3 Si ei l-au luat și l-au bătut și l-au trimis înapoi sără nimic.

4 Si iarăș a trimis la ei pe alt rob. Si pe acela l-au rănit la cap și l-au necinstit.

5 Si a trimis pe altul; și l-au omorât și pe acela; și pe mulți alții, pe unii bătându-i iar pe alții omorându-i.

6 Avea încă unul singur, un fiu iubit. L-a trimis cel din urmă la vieri zicând: Se vor slii de fiul meu.

7 Dar vieri aceia au zis între ei: Acesta este moștenitorul; veniți să-l omorîn și moștenirea va fi a noastră.

8 Si l-au luat și l-au omorât și l-au scos afară din vie.

9 Ce va face domnul viei? Va veni și va pierde pe vieri și va da via la alții.

10 Oare năși cîtit nici scriptura aceasta: Piatra* pe care au lepădat-o ziditorii, aceea a fost făcută cap de unghiu. * Ps. 118. 22.

11 Aceasta a fost dela Domnul și este minunată în ochii noștri?

12 Si căutau să pună mână pe el și s'au temut de gloata; căci au cunoscut că pentru ei spusește pilda aceasta. Si l-au lăsat și au plecat.

* Mat. 21. 45, 46. Cap. 11. 18. Ioan 7. 25, 30, 44.

Birul Cezarului.

13 Si* trimis la el pe unii dintre Farisei și Iordanianii, ca să-l prindă în cuvânt. * Mat. 22. 15. Luc. 20. 20.

14 Si venind îi zice: Invățătorule, știm că ești iubitor de adevar și nu-ți pasă de nimeni; căci nu te uișă la fața oamenilor ci cu adevarat înveți calea lui Dumnezeu: Se cade a da bir Cezarului sau nu?

15 Să dăm sau să nu dăm? Dar el cunoscându-le fățurnicia, le-a zis: Ce mă îspitiți? Aduceți-mi un dinar ca să văd.

16 Iar ei au adus. Si le zice: Al cui este chipul acesta si scrierea? Iar ei i-au zis: Al Cesarului.

17 Iar Isus le-a zis: Dați Cesarului cele ce sunt ale Cesarului, și lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu. Si se mirau mult de el.

Despre inviere.

18 Si vin la el Saduchi, * cari ** zic că nu este inviere. Si-l întrebau când:

* Mat. 22,23. Luc. 20, 27. **Tapt. 23,8.

19 Invățătorule, Moise ne-a scris că dacă va muri fratele cuiva și va lăsa o nevastă și nu va lăsa copil, fratele său să ia pe nevasta lui și să ridice sămânță fratelui său. * Deut. 25, 5.

20 Erau șapte frați. Si cel dintâi a luat o nevastă și murind n'a lăsat sămânță.

21 Si a luat-o al doilea și a murit nelăsând sămânță; și al treilea tot așa.

22 Si ceci șapte n'a lăsat urmaș. La urma tuturor a murit și femeia.

23 La inviere când vor invia, a cărui dintre ei va fi nevastă? Căci cei șapte au ayut-o de nevastă.

24 Isus le-a zis: Oare nu pentru aceasta vă rătăciți?

voi că nu știți scripturiile nici puterea lui Dumnezeu?

25 Căci când vor invia dintre cei morți, nici nu se însoară nici nu se mărită; ei sunt * ca îngerii în ceruri. * 1 Cor. 15,42,49, 52.

26 Iar despre morți că se scoală, n'așa ceea ce în carteau lui Moise, cu privire la Rug, cum i-a spus Dumnezeu zicând: Eu * sănăt Dumnezeul lui Avraam și Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacob? * Exod. 3,6.

27 El nu este Dumnezeul morților ci al viilor. Mult vă rătăciți.

Cea mai mare poruncă.

28 Si unul * dintre cărțătorii să apropie și i-a auzit pricindu-se între ei și și stând că le-a răspuns bine, l-a întrebat: Care poruncă este întâia dintre loațe? * Mat. 22,35.

29 Isus a răspuns: Întâia este: Asculță * Israele, Domnul Dumnezeul nostru, Domnul este unul singur. * Deut. 6,4. Luc. 10,27.

30 Si: Iubește pe Domnul Dumnezeul tău din toată inimă ta și din tot sufletul tău și din tot cugelul tău și din toată puterea ta. Iată porunca dintâi.

31 A doua este aceasta:

Iubește * pe aproapele tău ca pe tine însuți. Nu este altă poruncă mai mare decât aceasta. * Lev. 19,18. Mat. 22,39. Rom. 13,9. Gal. 5,14. Iac. 2,8.

32 Si cărțătorul i-a zis: Bine, Invățătorule, adevărat ai zis că * este unul singur și nu este altul afară de el.

* Deut. 4,39. Isa. 45,6,14; 46,9.

33 Si a-l iubi din toată înima și din toată priceperea și din toată pulerea și a iubi pe aproapele său ca pe sine însuți este * mai mult decât toate arderile de tot și jertfele.

* Sam. 15,22. Osea 6,6. Mic. 6,6,7,8.

34 Si Isus când a auzit că a răspuns cuminte, i-a zis: Nu ești deparțe de împărația lui Dumnezeu. Si * nimici nu mai îndrăznia să-l întrebe. * Mat. 22,46.

Al cău fiu este Hristosul?

35 Si răspunzând Isus, zicea pe când * învăță în templu: Cum zic cărătorii că Hristosul este fiu al lui David?

* Mat. 22,41. Luc. 20,41.

36 Însuș David și zice prin * Duhul Sfânt: Domnul a zis Domnului meu: Sezi la dreapta mea până voi pune pe vrăjmașii tăi supt picioarele tale.

* 2 Sam. 23,2. ** Ps. 110,1.

37 Însuș David îl nu-

mește Domn; și de unde este fiu al lui? Si gloata, cea multă îl asculta cu bucurie.

Mistrarea cărătorilor.

38 Si în învățătură sa * zicea: Feriți-vă ** de cărătorii cari doresc să umble în veșmintele lungi și să primească urări de bine în pietre * Cap. 4, 2. ** Mat. 23, 1, etc. Luc. 20, 46. † Iac. 11, 43.

39 Si cele dintâi seaune în sinagogi și cele dintâi scaune la ospețe:

40 cari mănâncă * cu desăvârșire casele văduvelor, și de ochii lumii se roagă mult, aceștia vor lua mai multă osândă. * Mat. 23,14.

Văduva săracă.

41 Si * ședea în fața cutiei pentru daruri și privia cum gloata aruncă bani de aramă în ** cutia pentru daruri; și mulți boalași aruncau mult.

* Luc. 21,1. ** 2 Reg. 12,9.

42 Si a venit o singură văduvă săracă și a aruncat două leptale adică un codrani.

43 Si a chemat la sine pe ucenicii săi și le-a zis: Adevărat vă spun că văduva aceasta, * care este săracă, a aruncat mai mult decât toți cari aruncă în cutia pentru daruri.

* 2 Oor. 8,12.

11 Căci loți au aruncat din ce le prisosește, iar aceasta din lipsa ci a aruncat tot * ce avea, tot din ce trăiește.

* Deut. 24. 6. 1 Ioan 3. 17.

Dărîmarea Ierusalimului și venirea Fiului omului.

13 Si pe când pleca * el din templu, unul din ucenicii săi îi zice: Invățătorule, vezi ce fel de pietre și ce fel de zidiri!

* Mat. 24. 1. Lne. 21. 2.

2 Si Isus i-a zis: Vezi aceste zidiri mari? Nu * va fi lăsată aici piatră peste piatră care să nu fie desfăcută.

* Lne. 19. 44.

3 Si pe când sedea pe muntele Măslinilor în fața templului, Petru și Iacob și Ioan și Andrei îl întrebau la o parte:

4 Spune-ne * când vor fi acestea și care va fi semnul când au să se împlinească toate acestea?

* Mat. 24. 3. Lne. 21. 7.

5 Iar Isus a început să le zică: Luați seama * să nu vă amâgeașcă cineva.

* Ier. 29. 8. Efes. 5. 6. 1 Tis. 2. 3.

6 Mulți vor veni în numele meu zicând: Eu sănăt și vor amâgi pe mulți.

7 Iar când veți auzi despre răsboaie și svenuri de răsboaie, nu vă spăimântați; căci aceste lucruri tre-

buie să fie; dar nu este încă sfârșitul.

8 Căci se va ridica neam peste neam și împărătie peste împărătie; vor fi cutremure de pământ pe alcocere; vor fi foamele; acestea * vor fi începutul durerilor.

* Mat. 24. 8.

9 Dar voi luați seama * la voi însivă; căci vă vor da în sinedrii și veți fi bătuți în sinagogi și veți sta înaintea stăpânitorilor și împărăților pentru mine, spre mărturie pentru ei.

* Mat. 10. 17, 18; 24. 9. Apoc. 2. 10.

10 Si trebuie propovăduită, întâi * Evanghelia la toate Neamurile. * Mat. 24. 14.

11 Si când * vă duc la judecată ceice vă dau, nu vă îngrijorați mai dinainte ce să vorbiți, ci vorbiți ce vă va fi dat în acel ceas, căci nu voi sunteți ceice vorbiți ci ** Duhul Sfânt.

* Mat. 10. 19. Lne. 12. 11; 21. 14.

** Fapt. 2. 4; 4. 8, 31.

12 Si frate va * da pe frate la moarte și tată pe copilul său; și copiii se vor scula asupra părinților și-i vor omori.

* Mic. 7. 6. Mat. 10. 21; 24. 10. Lne. 21. 16.

13 Si veți * fi uriași de toți pentru numele meu, dar celice ** rabdă până sfârșit, acela va fi mântuit.

* Mat. 24. 9. Lne. 21. 17. ** Dan. 12. 12. Mat. 10. 22; 24. 13. Apoc. 2. 10.

Indemn la veghere.

14 Dar când * veți vedea uriciunea pustiurii, stând** unde nu trebuie, (cine citește să înțeleagă), atunci ceice † sună în Iudea să fugă la munți.

* Mat. 24. 15. ** Dan. 9. 27. † Lne. 21. 21.

15 Iar celce este pe casă să nu se pogoare nici să nu intre ca să ia ceva din casa lui.

16 Si celce este la câmp să nu se întoarcă înapoi ca să-și ia veșmântul.

17 Dar vai * de cele ce au în părțe și de celece dau tată în zilele aceleia!

* Lne. 21. 23; 23. 29.

18 Si rugați-vă ca să nu fie iarna.

19 Căci * zilele aceleia vor fi necaz, aşa cum n'a fost ușemenea dela începutul zidirii pe care a zidit-o Dumnezeu, până acum, și nici nu va mai fi.

* Dan. 9. 26; 12. 1. Joel 2. 2. Mat. 24. 21.

20 Si dacă n'ar fi scurtat Domnul zilele, n'ar scăpa nici o carne, dar pentru cei aleși, pe cari i-a ales, a scurtat zilele.

21 Si atunci * dacă vă zice cineva: Iată, aici este Hristosul! Iată colo! nu vredеți.

* Mat. 24. 23. Lne. 17. 23; 21. 8.

22 Căci se vor ridica Hristosi minciinoși și pro-

roci minciinoși și vor face semne și minuni ca să ducă în rătăcire, dacă este cu puțință, pe cei aleși.

23 Dar voi luați seama; * iată, v'ami spus toate dinainte.

* 2 Pet. 3. 17.

24 Ci în * zilele aceleia, după necazul acela, soarele va fi întunecat și luna nu-și va da lucirea.

* Dan. 7. 10. Tef. 1. 15. Mat. 24. 29, etc. Lne. 21. 25.

25 Si stelele vor cădea din cer și puterile cari sunt în ceruri vor fi sgu-duite.

26 Si atunci * vor vedea pe Fiul omului venind în nori cu putere multă și slavă.

* Dan. 7. 13, 14. Mat. 16. 27; 24. 30.

Cap. 14. 62. Fapt. 1. 11. 1 Tis. 4. 16.

2 Tis. 1. 7, 10. Apoc. 1. 7.

27 Si atunci va trimite pe îngeri și va aduna pe aleșii săi din cele patru vânturi, dela cea mai de-părtată margine a pământului până la cea mai de-părtată margine a cerului.

28 Iar dela smochin în-vătați * pilda lui. Când ramura lui este fragedă și dă frunze, cunoașteți că vara este aproape.

* Mat. 24. 32. Lne. 21. 29, etc.

29 Astfel și voi, când veți vedea săcându-se acestea, cunoașteți că el este aproape, Ia ușă.

30 Adevărat vă spun că

nu va trece neamul acesta, până când vor fi toate acestea.

31 Cerul și pământul vor trece dar cuvintele * nicidecum vor trece. * Isa. 49. 8.

32 Iar despre ziua aceea sau ceasul acela, nimenei nu știe, nici îngerii în cer, nici Fiul, afară de Tatăl.

33 Luați seama, * priveghiați și rugați-vă; căci nu știi când este vremea nimerită. —

* Mat. 24. 42; 25. 13. Iac. 12. 10; 21. 34. Rom. 13. 11. 1 Tes. 5. 6.

34 Este * ca un om care se duce din țară, își lasă casa și dă robilor săi putere, încăruiu lucrul lui...; și a poruncit portarului să vegheze. * Mat. 24. 46; 25. 14.

35 Decei veghiați, * căci nu știi când vine domnul casei, sau seara sau la miezul nopții sau la cîntatul cocoșului sau dimineață; * Mat. 24. 42, 44

36 ca nu cumva venind pe neașteptate, să vă afle dormind.

37 Iar ce zic vouă, zic tuturor: Veghiați.

Sfatul împotriva lui Isus.

14 Si după două * zile erau Paștile și azimile; și mai marii preoților și cărturarii căutau cum să pună mâna pe el

prin violenție ca să-l omare.

* Mat. 26. 2, Iac. 22. 1. Iac. 11. 55; 13. 1.

2 Căci ziceau: Nu în sărbătoare ca să nu fie turburare de popor.

Mirul turnat pe capul lui Isus.

3 Si * când era în Betania, în casa lui Simon leprosul, pe când sedea la masă, a venit o femeie având un alabastru *plin* cu mir de uard adevărat, foarte scump; și a spart alabastrul și l-a turnat pe capul lui.

* Mat. 26. 6. Iac. 12. 1, 3. Iac. 7. 37.

4 Si erau unii acolo cari s-au măhnit adânc în ei, și ziceau: Pentruce să așeaut această pierdere de mir?

5 Căci acest mir se putea vinde cu peste trei sute de dinari și să se dea săracilor. Si cărtiau împotriva ei.

6 Iar Isus a zis: Lăsați-o; pentruce-i faceți supărare? Ea a făcut un lucru bun față de mine.

7 Căci pe * săraci îi aveți totdeauna cu voi și puteți să le faceți bine când voi și, dar pe mine nu mă aveți totdeauna. * Deut. 15. 11.

8 Ea a făcut ce a putut; a apucat înainte să-mi

îngă trupul pentru înmormântare.

9 Adevărat vă spun, oriunde va fi propovăduită Evanghelia, în toată lumea se va spune și ce a făcut femeia aceasta spre amintirea ei.

10 Si Iuda * Iscarioteanul, unul din cei doisprezece, a plecat la mai mari preoților ca să-l dea lor. * Mat. 26. 14. Iac. 22. 3, 4.

11 Iar ei când au auzit, s-au bucurat și au făgăduit să-i dea argint. Si el căuta cum să-l dea la vreme nimerită.

Prăzniuirea Paștelor.

12 Si în * ziua dintâi a azimilor, când înjunghiau Paștile, ucenicii săi îi zice: Unde voești să ne ducem să-l pregătim ca să mănuie Paștile?

* Mat. 26. 17. Iac. 22. 7.

13 Si el trimite pe doi dintre ucenicii săi și le zice: Duceți-vă în cetate și vă va ieși înainte un om ducând un vas de pământ cu apă, urmați-l

14 și unde va intra săpuniști stăpânului casei: Învilătorul zice: Unde este odaia mea de oaspeți, unde să mănuie Paștile cu ucenicii mei?

* Mat. 26. 26. Iac. 22. 19. 1 Cor. 11. 23.

15 Si el însuș vă va a-

răta o odaie mare sus gătită cu asternut și acolo pregătiți-ne.

16 Si ucenicii au ieșit și au venit în cetate și au găsit cum le spusese el și au pregătit Paștile.

17 Si când s-a făcut seara, * vine cu cei doisprezece. * Mat. 26. 20, note.

18 Si pe când ședeaui ei la masă și mănuieau, Isus a zis: Adevărat vă spun că unul din voi, care mănuie cu mine, mă va da prins.

19 El au început a se întrista și a-i zice unul căte unul: Nu cuniva sănt eu?

20 Iar el le-a zis: Este unul din cei doisprezece, cel care întinge cu mine în blid.

21 Căci Fiul omului * se duce după cum este scris despre el dar văi de omul acela prin care este dat prins Fiul omului! Bine i-ar fi dacă nu s-ar fi născut omul acela.

* Mat. 26. 24. Iac. 22. 22.

Cina cea de taină.

22 Si pe când * mănuieau, el a luat o pâne și după ce a binecuvântat, a frânt-o și le-a dat și a zis: Luați, acesta este trupul meu.

* Mat. 26. 26. Iac. 22. 19. 1 Cor. 11. 23.

23 Si a luat paharul și

după ce a mulțumit, le-a dat și au băut toți din el.

24 Și le-a zis: Acesta este sângele meu al legămăntului celui nou care se varsă pentru mulți.

25 Adevarat să spun că nu voiu mai bea din rocul vieței până în ziua aceea când îl voi bea nou în împărăția lui Dumnezeu.

Înșinuarea lui Petru.

26 Și după ce au cântat laudări, au ieșit la muntele Măslinilor. * Mat. 26. 30.

27 Și Isus le zice: Toți veți avea prilej de poternire, căci este scris: Voi bate ** păstorul și oile se vor împrăștia.

* Mat. 26. 31. ** Zah. 13. 7.

28 Dar după ce mă voi scula, voi merge înainte de voi în Galilea. * Cap. 16. 7.

29 Iar Petru * i-a zis: Chiar dacă toți vor avea prilej de poternire, totuș eu nu. * Mat. 26. 33. 34. Lec. 22. 34. Ioan 13. 37. 38.

30 Și Isus îi zice: Adevarat îți spun că tu azi în noaptea aceasta, mai înainte de a cânta de două ori coecșul mă vei tăgădui de trei ori.

31 Iar Petru și mai lare zicea: Dacă ar trebui să mor cu tine, nu te voi tăgădui. Și toți ziceau la fel.

Ghetsimani.

32 Și vin * la un loc îngrădit al cărui nume este Ghetsimani. Și zice ucenii săi: Sedeți aici până mă voi ruga.

* Mat. 26. 36. Lec. 22. 39. Ioan 18. 1.

33 Și ia cu sine pe Petru și pe Iacov și pe Ioan. Și a început să se întreze și să se tulbure adânc.

34 Și le zice: Sufletul meu este foarte întristat până moarte. Rămânești aici și veghiăți. * Ioan 12. 27.

35 Și ~~î~~ergând puțin mai înainte, a căzut la pământ, și s'a rugat că, dacă este cu puțință, să treacă dela el ceasul.

36 Și zicea: Ava, * Tată, toate ** îți sunt cu puțință, dă la o parte acest pahar dela mine, însă și nu ce voesc eu, dar ce voești tu.

* Rom. 8. 15. Gal. 4. 6. ** Efr. 5. 7.

† Ioan 5. 30; 6. 38.

37 Și vine și-i află dormind și zice lui Petru: Simone, dormi? N'ai fost în stare să veghezi un ceas?

38 Veghiăți și rugăți-vă, ca să nu intrați în ispită. Intr'adevar duhul * este fără preget, dar carnea este neputincioasă.

* Rom. 7. 23. Gal. 5. 17.

39 Și iar a plecat și s'a rugat zicând acelaș cuvânt.

40 Și iarăs a venit și

i-a găsit dormind, căci ochii le erau cu totul încreuiați și nu știau ce să-i răspundă.

41 Și vine a treia oară și le zice: Dormiți de acum și odihniți-vă; este destul; a venit ceasul, iată Fiul omului este dat în mâinile păcătoșilor. * Ioan 18. 1.

42 Sculați-vă, * să mergeți, iată să apropiați cel ce mă dă prinț.

* Mat. 26. 46. Ioan 18. 1, 2.

Prinderea lui Isus.

43 Și îndată pe când vorbia el încă, vine Iuda unul din cei doisprezece și cu el o gloată cu săbii și ciomege, dela mai mari preoților și dela cărturari și dela bătrâni.

* Mat. 26. 47. Lec. 22. 47. Ioan 18. 3.

44 Și celce avea să-l dea prinț le dăduse un semn învoit zicând: Pe care îl voi săruta, acesta este; apucăți-l și duceți-l cu pază bună.

45 Și când a venit, îndată să apropiați de el și zice: Rabbi! Și l-a sărutat mult.

46 Iar ei au pus mâinile pe el și l-au apucat.

47 Iar unul din cei ce sălăbeau lângă el a tras săbia și a lovit pe robul marilor preoț și l-a tăiat urechea.

48 Și Isus * a răspuns și le-a zis: Ați ieșit ca la un tâlhar cu săbii și ciomege să mă prindeți?

* Mat. 26. 55. Lec. 22. 52.

49 În fiecare zi eram la voi învățându-vă în templu și nu m'ati apucat. Dar *aceasta se face* ca să * se împlinească scripturile.

* Ps. 22. 6. Isr. 53. 7, etc. Lec. 22. 37; 24. 44.

50 Și * toți l-au lăsat și au fugit. * Ps. 88. 8. Vetus. 27.

51 Și un Tânăr oarecare îl urmă, având aruncată pe el o învelitoare de în, pe trupul gol; și ei îl a-pucă.

52 Dar el a lăsat învelitoarea de în și a fugit gol.

Isus osândit de Sinedriu.

53 Și au dus pe * Isus la marcel preot. Și toți mai mari preoților și bătrâni și cărturarii se adună lângă el.

* Mat. 26. 57. Lec. 22. 54. Ioan 18. 13.

54 Și Petru l-a urmat de deparie până înăuntru în curtea marcelui preot și seudea împreună cu slujitorii și se încălzia la lumină *focului*.

55 Iar mai mari preoților * și tot sinedriul căuta o mărturie împotriva lui Isus, ca să-l omoare și nu aflau. * Mat. 26. 59.

56 Căci mulți mărluri-

sau mincinos împotriva lui și mărturiile lor nu se potriviau.

57 Și unii s-au sculat și mărturisau mincinos împotriva lui zicând:

58 Noi l-am auzit zicând: Eu *voiu dărâma templul acesta care este făcut de mâni și în trei zile voi zidi altul nefăcut de mâni.

* Cap. 15. 29. Ioan 2. 19.

59 Și nici așa nu se potrivia mărturia lor.

60 Și *marele preot s-a sculat în mijloc și a întrebat pe Isus zicând: Nu răspunzi nimic? Ce mărturisesc aceștia împotriva ta?

* Mat. 26. 62.

61 Dar el *tăcca și n'a răspuns nimic. Marele ** preot iarăș l-a întrebat și-i zice: Tu ești Hristos, Fini celui Binecuvântat?

* Isa. 53. 7. ** Mat. 26. 63.

62 Iar Isus a zis: Eu sănăt: și *veți vedea pe Fiul omului stând la dreapta puterii și venind cu norii cerului.

* Mat. 24. 30; 26. 64. Luc. 22. 69.

63 Iar marele preot și-a sfâșiat hainele și zice: Ce mai avem trebuință de martori?

64 Ați auzit hula, ce vi se pare? Iar ei toți l-au osândit că este vinovat de moarte.

65 Și unii au început să-l scuipe și să-i acopere fața și să-l pălmuiască și să-i zică: Proorocește! Și slujitorii l-au primit în bătăi.

Tăgăduirea lui Petru.

66 Și pe *când era Petru jos în curte, vine una dintre slujnicile marelui preot, *Mat. 26. 58, 69. Luc. 22. 55. Ioan 18. 16.

67 și văzând pe Petru încălzindu-se, se uită la el și zice: Și tu erai cu Nazareneanul, cu Isus.

68 Dar el a tăgăduit zicând: Nici nu știu nici nu înțeleg ce zici. Și a ieșit afară în cartea dinainte. Și a cântat cocoșul.

69 Și *slujnicuia 1-a văzut și a început să zică iarăș celorce stăteau acolo: Aceasta este *unul* dintre ei.

* Mat. 26. 71. Luc. 22. 58. Ioan 18. 25.

70 Dar el iar a tăgăduit. Și peste *pușin ceice stăteau acolo au zis iarăș lui Petru: Cu adevărat ești *unul* dintre ei; căci **ești și Galilean. * Mat. 26. 73. Luc. 22. 59. Ioan 18. 26. ** Fapt. 2. 7.

71 Iar el a început să blestemne și să se jure: Nu știu pe omul acesta de care vorbiți.

72 Și îndată *cocoșul a cântat a doua oară. Și Petru și-a adus aminte de cuvântul cum îi zisese Isus:

Mai înainte de a cânta cocoșul de două ori mă vei tăgădui de trei ori. Și gândindu-se la aceasta, plângea.

* Mat. 26. 75.

Însuflarea lui Pilat.

15 Și îndată dimineață * mai mari preoților era bătrâni și cărturarii și tot sinedriul au ținut sfat și au legal pe Isus și l-au dus și l-au dat lui Pilat.

* Ps. 2. 2. Mat. 27. 1. Luc. 22. 66; 23. 1. Ioan 18. 28. Fapt. 3. 13; 4. 26.

2 Și Pilat *la întrebat: Ești tu Impăratul Iudeilor? Iar el răspunzându-i zice: Tu zici. * Mat. 27. 11.

3 Și mai mari preoților îl învinuiau de multe.

4 Iar Pilat *iarăș l-a întrebat zicând: Nu răspunzi nimic? Iată de câte te învinuiesc ei. * Mat. 27. 13.

5 Iar Isus *n'a mai răspuns nimic încât Pilat se mira. * Isa. 53. 7. Ioan 19. 9.

Înotărirea de moarte întărită.

6 Iar la *sărbătoare le dădea drumul la un închis pe care-l cereau dela el.

* Mat. 27. 15. Luc. 23. 17. Ioan 18. 39.

7 Și era unul numit Baraba închis împreună cu cei răsculați care făcuseră un omor în răscoală.

8 Și gloata s'a suțit și a început să-i ceară să facă cum le făcea în totdeauna.

9 Iar Pilat a răspuns zicându-le: Voiți să vă dău drumul Impăratului Iudeilor?

10 Căci cunoștea că mai mari preoților din pismă îl dăduseră prinț.

11 Dar mai mari preoților *au altădat gloata că să le dea drumul mai bine lui Baraba.

* Mat. 27. 20. Fapt. 3. 14.

12 Iar Pilat a răspuns iarăș și le-a zis: Dar ce voiți să fac eu cu cel pe care îl numiți Impăratul Iudeilor?

13 Și ei iarăș au strigat: Răstignește-l.

14 Iar Pilat le zicea: Dar ce rău a făcut? Dar ei mai tare au strigat: Răstignește-l.

15 Iar Pilat *voind să facă pe plac gloalei, a dat drumul lui Baraba pentru ei și pe Isus, după ce l-a bieciuit, l-a dat ca să fie răstignit.

* Mat. 27. 26. Ioan 19. 1, 16.

16 Și ostașii *l-au dus înăuntru în curte care este Pretoriul și au chemat împreună toată ceata.

* Mat. 27. 27.

17 Și l-au îmbrăcat în purpură și împletind o cuimă de spini, i-au pus-o pe el.

18 Și au început să-i u-

reze: Bucură-te, Impăratul Iudeilor.

19 Și-i băteau capul cu o trestie și-l scuipau și punându-se în genunchi î se închinau.

20 Și dupăce au râs de el, l-au desbrăcat de purpură și l-au îmbrăcat cu hainele lui. Și l-au dus afară ca să-l răstignească.

Răstignirea.

21 Și *silesc pe un trecător care venia dela câmp, pe Simon din Cirene, tatăl lui Alexandru și Ruf, să meargă cu ei ca să-i ducă crucea.

* Mat. 27. 32. Lue. 23. 26.

22 Și-l * due pe locul Golgota, adică tălmăcit Locul căpățânei.

* Mat. 27. 33. Lue. 23. 33. Ioan 19. 17.

23 Și-i dădeau * vin dres cu smirnă dar n'a luat.

* Mat. 27. 34.

24 Și-l răstignesc și-i împart * hainele aruncând sort, pe ele, cine ce să ia.

* Ps. 22. 18. Lue. 23. 34. Ioan 19. 23.

25 Și era * ceasul al treilea când l-au răstignit.

* Mat. 27. 45. Lue. 23. 34. Ioan 2. 19.

26 Și scrierea vinei lui era scrisă * deasupra: IMPARATUL Iudeilor.

* Mat. 27. 37. Ioan 19. 19.

27 Și împreună * cu el răstignesc doi tâlhari, unul la dreapta lui și altul la stânga lui.

* Mat. 27. 38.

28 Și s'a împlinit scripitura care zice: Și a * fost socotit cu cei fărădelege.

* Isa. 53. 12. Lue. 22. 37.

Batjocurile trecătorilor.

29 Și trecătorii * îl huiau clătinându-și capetele și zicând: Ua, ** celce dărâmi templul și-l zidești în trei zile.

* Ps. 22. 7. ** Cap. 14. 58. Ioan 2. 19.

30 Mântuiește-le pe tine însuși, pogorîndu-le de pe cruce.

31 Ascimenea și mai marii preoților luându-l în râs între ei cu cărturări ziceau: Pe alții a măntuit, pe sine nu se poate mântui.

32 Hristosul, Impăratul lui Israel să se pogoare acum de pe cruce ca să vedem și să credem. Și cei * răstigniți împreună cu el îl ocărau.

* Mat. 27. 44. Lue. 23. 39.

Moartea lui Isus.

33 Și când a fost ceasul * al săselea să facătă intunerică peste tot pământul până ceasul al nouălea.

* Mat. 27. 45. Lue. 23. 44.

34 Și la ceasul al nouălea Isus a strigat cu glas mare: Eloi, * Eloi, Lama Sabactani? adică tălmăcăt: Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, penitruce m'ăi părăsit.

* Ps. 22. 1. Mat. 27. 46.

35 Și unii din cei cărăbuiești acolo când au auzit ziceau: Iată chiamă pe Ilie.

36 Și a alergat * unul și umplând un burete cu ojet l-a pus într-o trestie și i-a ** dat să bea zicând: Lăsați să văd dacă vine Ilie să-l ia jos.

* Mat. 27. 48. Ioan 19. 29. ** Ps. 69. 21.

37 Și * Isus a scos un glas mare și și-a dat duhul.

* Mat. 27. 50. Lue. 23. 46. Ioan 19. 30.

38 Și perdeaua * templului a fost ruptă în două de sus până jos.

* Mat. 27. 50. Ioan 19. 30. Lue. 23. 41.

39 Și când a văzut * suțașul care era acolo înaintea lui că așa și-a dat duhul, a zis: Cu adevărat omul acesta era Fiul lui Dumnezeu.

* Mat. 27. 55. Lue. 23. 46.

40 Și * erau și femei priyind de * deparțe, între cari și Maria Magdalina și Maria mama lui Iacob cel mic și a lui Iose, și Salome.

* Mat. 27. 55. Lue. 23. 49. ** Ps. 38. 11.

41 Cari când era el în Galileea, îl urmău * și-i slujlau și alte multe femei cari s'au suiat eu ei la Ierusalim.

* Lue. 8. 2, 3.

Îngroparea lui Isus.

42 Și când * s'a făcut acum seara, penitruce era

Pregătirea, adică ziua înainte de Sabat,

* Mat. 27. 57. Lue. 23. 50. Ioan 19. 38.

43 a venit Iosif din Arimatea, un sfetnic de bună slacă, care și el aștepta * împărația lui Dumnezeu. Și el a întrăznit și a intrat la Pilat și a cerut trupul lui Isus. * Lue. 2. 26, 38.

44 Și Pilat s'a mirat că era mort acum, și chemând la sine pe sutaș l-a întrebat dacă a murit de curând.

45 Și când a aflat dela sutaș, a dăruit trupul mort lui Iosif.

46 Și * el a cumpărat pânză de în și l-a luat jos și l-a înfășurat în pânză de în și l-a pus în mormânt care era săpat dintr-o stâncă și a prăvălit o piatră pe ușa mormântului.

* Mat. 27. 59, 60. Lue. 23. 53. Ioan 19. 40.

47 Și Maria Magdalina și Maria mama lui Iose priviau unde este pus.

Învierea lui Isus.

16 Si dupăce a trecut * Sabatul, Maria Magdalina și Maria, mama lui Iacob, și Salome, au ** cumpărat miresme ca să vină și să-l ungă.

* Mat. 28. 1. Lue. 24. 1. Ioan 20. 1.

** Lue. 23. 56.

2 Și foarte de dimineață

în *ziua întâi a săptămânii ele vin la mormânt când răsărise soarele.

* Luc. 24. 1. Ioan 20. 1.

3 Si ziceau între ele: Cine ne va prăvăli piața din ușa mormântului?

4 Si uitându-se în sus, zăresc că piața este prăvălită, căci era foarte mare.

5 Si întrând în mormânt, au văzut pe un Tânăr stând la dreapta învelit în vesmânt alb, și s-au însăpmântat. * Luc. 24. 3. Ioan 20. 11, 12.

6 Si *el le zice: Nu vă însăpmântați; căutați pe Iisus Nazareanul cel răstignit; s'a sculat, nu este aici. Iată locul unde l-au pus!

* Mat. 28. 6, 7.

7 Dar duceți-vă, spuneți ucenicilor săi și lui Petru că mergeți înainte de voi în Galileea; acolo îl veți vedea, după cum *v'a zis.

* Mat. 26. 32. Cap. 14. 28.

8 Si au ieșit și au fugit dela mormânt; căci le-a cuprins tremur și uimire și *n'au spus nimându-nicic, căci se temeau.

* Mat. 28. 8. Luc. 24. 9.

Arătările lui Isus după inviere.

9 Iar după ce a inviat de dimineață în ziua întâi a săptămânii, s'a *arătat mai întâi Mariei Magda-

linei din ** care scoseșe șapte draci.

* Ioan 20. 14. ** Luc. 8. 2.

10 Ea *s'a dus și a vestit celor ce fuseseră cu el că se lânguaiau și plângneau.

* Luc. 24. 10. Ioan 20. 18.

11 Si ei, *când au auzit că îrăiește și a fost văzut *de ea, n'au crezut. * Luc. 24. 11.

12 Si după acestea s'a arătat în altă însășiare la *doi dintre ei cări umblau, ducându-se la câmp.

* Luc. 24. 13.

13 Si ei s'a dus și au vestit la ceilalți, dar nici pe ei nu i-au crezut.

14 Iar după aceea *s'a arătat celor unsprezece, pe când sedeau la masă și i-a înstrănat pentru necredința lor și învârtoșarea de înimă, pentru că n'au crezut pe ceice l-au văzut după ce se sculase.

* Luc. 24. 36. Ioan 20. 19. 1 Cor. 15. 5.

Trimiterea celor unsprezece:

15 Si *le-a zis: Mergeți în toată lumea și ** propovăduiți Evanghelia la toată făptura.

* Mat. 28. 19. Ioan 13. 16. ** Col. 1. 28.

16 Cine *va crede și va fi botezat, va fi măntuit; iar **cine nu va crede va fi osândit.

* Ioan 3. 18, 36. Fapt. 2. 38; 16. 30-32.

Rom. 10. 9. 1 Pet. 3. 21. ** Ioan 12. 48.

17 Si aceste semne vor urma pe ceice vor crede;

în *numele meu vor scoate afară draci, vor vorbi în ** limbii noii, *Luc. 10. 17. Fapt. 5. 10; 8. 7; 16, 18; 19. 12. ** Fapt. 2. 4; 10. 40, 19. 6. 1 Cor. 12, 10, 28.

18 vor ridică șerpi * în mâinile lor și dacă vor bea ceea de moarte nu-i va vătăma deloc. Vor ** pune mâinile pe bolnavi și se vor luce bine.

* Ioan 10. 19. Fapt. 28. 5. ** Fapt. 5. 13; 16; 9. 17; 28. 8. Iac. 5. 14, 15.

*Fapt. 5.12; 11. 3. 1 Cor. 2.4,5. Efr. 2. 4.

EVANGHELIA DUPĂ LUCA.

Cuvânt înainte.

1 Deoarece mulți au pus mâna să alcătuiască o istorisire despre faptele crezute deplin între noi,

2 după cum *ni le-au încrezut ceice dela ** încreput au fost martori cu ochii și slujitori ai cuvântului,

3 Iul. * Efr. 2. 3. 1 Pet. 5. 1. 2 Pet. 1. 16.

4 Ioan 1. 1. ** Marc. 1. 1. Ioan 13. 27.

3 mi s'a părut * și mie, bine după ce am urmărit

•ru deamărunțul toate dela început să *i-le scriu pe rând, **prea alesule Teofile,

*Fapt. 15. 19, 25, 28. 1 Cor. 7. 40. **Fapt.

11. 4. Fapt. 1. 1.

4 ca *să cunoști lămurit lemeinicia cuvintelor în euri ai fos învățat.

* Ioan 20. 31.

Vestirea nașterii lui Ioan Botezătorul.

5 In *zilele lui Irod, împăratul Iudeii, era un preol oarecare cu numele Zaharia, din **ceata lui Abia; și el avea o nevastă dintre fiicele lui Aaron, și numele ei era Elisaveta.

* Mat. 2. 1. ** 1 Cor. 24. 10, 19. Neem. 12. 4. 17.

6 Si amândoi erau drepți * înaintea lui Dumnezeu, umblând în loate poruncite și hotărîrile Domnului fără vină.

* Fapt. 7. 1; 17. 1. 1 Reg. 9. 4. 2 Reg. 20. 3. Io. 1. 1. Fapt. 23. 1; 24. 16. Filip. 3. 6.

7 Si n'aveau copil deoarece Elisaveta era stearpă și amândoi erau înaintați în zilele lor.

8 Si a fost aşa: Pe când slujia el ca preot în rândul cetei sale înaintea lui Dumnezeu,

9 după obiceiul preoției, i-a căzut * sorțul ca să tămâieze ** după ce a intrat în templul Domnului.

* 1 Cron. 24. 19. 2 Cron. 8. 14; 31. 2.

** Exod. 30. 7, 8. 1 Sam. 2. 28. 1 Cron.

23. 13. 2 Cron. 29. 11.

10 Si toată multimea poporului se ruga afară în * ceasul tămâiei.

* Lev. 16. 17. Apoc. 8. 3, 4.

11 Si un înger al Domnului i s'a arătat stând la dreapta altarului * tămâiei.

* Exod. 30. 1.

12 Si Zaharia s'a lăbulrat când l-a văzut și a căzut în fața el.

* Jude. 6. 22; 13. 22. Dan. 10. 8. Vers. 29. Cap. 2. 9. Fapt. 10. 4. Apoc. 1. 17.

13 Dar îngerul i-a zis: Nu te teme Zahario: pentru că cererea ta a fost ascultată și nevastă-ta Elisaveta îți va naște un fiu și-i vei * pune numele Ioan.

* Vers. 60, 63.

14 Si vei avea bucurie și veselie și mulți * se vor bucura de nașterea lui. * Vers. 58.

15 Căci va fi mare înaintea Domnului și nu * va bea vin și băutură tare și va fi plin de Duhul Sfânt chiar ** din pântecele mamei sale. * Num. 6. 3. Jude. 13. 4. Cap. 7. 33. ** Ier. 1. 5. Gal. 1. 15.

16 Si * va întoarce pe mulți din copiii lui Israel la Domnul Dumnezeul lor.

* Mal. 4. 5, 6.

17 Si el va * merge înaintea lui în duhul și puterea lui Ilie ca să întoarcă inimile părinților spre copii și pe cei neascultători la umblarea în înțelepciunea dreptilor; ca să gătească Domnului un popor bine pregătit *pentru el*.

* Mal. 4. 5. Mat. 11. 14. Marc. 9. 12.

18 Si Zaharia a zis îngerului: După * ce voi cunoaște aceasta? Căci eu sunt bătrân și nevastă-mea înaintat în zilele ei.

* Fac. 17. 17.

19 Si îngerul a răspuns și i-a zis: Eu sunt Gavril, * care stau înaintea lui Dumnezeu și am fost trimis să-ți vorbesc și să-ți aduc aceste vesti bune. * Dan. 8. 16; 9. 21-23. Mat. 18. 10. Evr. 1. 14.

20 Si iată, vei * fi fără griji, și neputând să vorbești, până în ziua când vor fi acestea, pentru că n'ai crezut cuvintele mele cari se vor împlini la vremea lor potrivită.

* Eze. 3. 26; 24. 27.

21 Si poporul aștepta pe Zaharia și se mirau de întârirea lui în templu.

22 Dar după ce a ieșit, nu putea să le vorbească

și au cunoscut că văzuse o vedenie în templu. Si le săcca semințe și a rămas mut.

23 Si a fost aşa: Când s-au sfoplinit zilele * slujbei lui, a plecat la casa lui.

* 2 Reg. 11. 5. 1 Cron. 9. 25.

24 Si după aceste zile Elisaveta, nevasta lui, a zămislit și s'a ascuns cinci luni, zicând:

25 Astfel mi-a făcut Domnul în zilele în cari s'a uitat la *mine* ca să ridice oare mea * dintre oameni.

* Fac. 30. 23. Isa. 4. 1; 54. 1, 4.

Vestirea nașterii lui Isus Hristos.

26 Dar în luna a șasea îngerul Gavril a fost trimis dela Dumnezeu într-o cetate a Galilei cu numele Nazaret,

27 Ia o fecioară logodită * cu un bărbat cu numele Iosif din casa lui David; și numele fecioarei era Maria.

* Mat. 1. 18. Cap. 2. 4, 5.

28 Si îngerul a intrat în ea și a zis: Bucură-te * ca cărcia i s'a făcut mare har; Domnul ** este cu Uite. Binecuvântată ești tu între femei.

* Dan. 9. 23; 10. 19. ** Jude. 6. 12.

29 Dar ea s'a lăbulrat * de cuvântul lui și se gândi în sine ce fel de urare să fie aceasta.

* Vers. 12.

30 Si îngerul i-a zis: Nu te teme, Maria, căci ai aflat har la Dumnezeu.

31 Si iată, vei zămisli în pântece și vei naște un fiu și-i vei pune ** numele Isus.

* Isa. 7. 14. Mat. 1. 21. ** Cap. 2. 21.

32 El va fi mare și * se va chema Fiul Celui Preainalt; și ** Domnul Dumnezeu îi va da scaunul de domnie al lui David, tatăl său.

* Marc. 5. 7. ** 2 Sam. 7. 11, 12. Ps. 132. 11. Isa. 9. 6, 7; 16. 5. Ier. 23. 5. Apoc. 3. 7.

33 Si va * împărăți peste casa lui Iacob în veac și împărăția lui nu va avea sfârșit. * Dan. 2. 44; 7. 14, 27. Ofad. 21. Mic. 4. 7. Iou. 12. 34. Evr. 1. 8.

34 Si Maria a zis îngerului: Cum va fi aceasta pentru că cu nu cunosc bărbat?

35 Si îngerul a răspuns și i-a zis: Duhul Sfânt * va veni asupra ta și și puterea Celui Preainalt te va umbri; de aceea și ce se va naște se va chema sfânt, Fiul ** lui Dumnezeu.

* Mat. 1. 20. ** Mat. 14. 33; 26. 63, 64. Marc. 1. 1. Ioan 1. 34; 20. 31. Fapt. 8. 37. Rom. 1. 4.

36 Si iată, Elisaveta, rușinea ta, și ea a zămislit un fiu la bătrânețea ei și această este a șasea lună pentru ea care se numea stearpă:

37 Căci * nici o vorbă dela Dumnezeu nu va fi fără putere.

* Ioh. 18. 14. Ier. 32. 17. Zah. 8. 6. Mat. 19. 26. Marc. 10. 27. Cap. 18. 27. Rom. 4. 21.

38 Și Maria a zis: Iată roaaba Domnului; sic-mi după cuvântul tău. Și îngerul a plecat dela ea.

Cântarea Mariei.

39 Și Maria s'a seculat în * zilele acelea și s'a dus cu grabă în ținutul muntos într-o cetate a lui Iuda.

* Ios. 21. 9, 10, 11.

40 și a intrat în casa lui Zaharia și a urat Elisavetei.

41 Și a fost *așa*: Când a auzit Elisaveta urarea Mariei, i-a săltat pruncul în pântece; și Elisaveta s'a umplut de Duhul Sfânt,

42 și a strigat cu glas mare și a zis: Binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat * este rodul pântecelui tău.

* Iude. 5. 24. Vers. 28.

43 Și de unde pentru mine aceasta ea să vie la mine mă mă Domnului meu?

44 Căci iată, cum a venit glasul urării tale în urechile mele, pruncul mi-a săltat cu bucurie în pântece.

45 Și fericită este ea

care a crezut, căci va fi o împlinire a celor vorbite ei de Domnul.

46 Și Maria a zis: Sufletul meu mărește * pe Domnul,

* 1 Sam. 2. 1. Ps. 34. 2, 3; 35. 9. Hab. 3. 18.

47 și duhul meu s'a bucurat de Dumnezeu, Mântuitorul meu.

48 Căci a căutat * spre smerenia roabei sale, căci jată de acum toate neamurile mă ** vor fierici.

* 1 Sam. 1. 11. Ps. 138. 6. ** Mal. 3. 12. Cap. 11. 27.

49 Căci Cel puternic * mi-a făcut mari lucruri și numele lui este sfânt. **

* Ps. 71. 19; 126. 2, 3. ** Ps. 111. 9.

50 Și mila * lui este în neamuri și neamuri peste cei ce se tem de el.

* Fac. 17. 7. Exod. 20. 6. Ps. 103. 17; 18.

51 A arătat tărie * cu brațul său, a risipit ** pe cei mândri în gândul inimii lor.

* Ps. 98. 1; 118. 15. Isa. 40. 10; 51. 9; 52. 10. ** Ps. 33. 10. 1 Pet. 5. 5.

52 A dat jos * pe cei puternici de pe scaunul lor de domnie și a înălțat pe cei smeriți.

* 1 Sam. 2. 6, etc. Iov. 5. 11. Ps. 113. 6.

53 Pe * eci flămândi i-a umplut de buhătăți și pe cei bogăți i-a scos afară fără nimic.

* 1 Sam. 2. 5. Ps. 34. 10.

54 A sprijinit pe Israel,

slujitorul său, ca să-și aducă aminte * de milă, —

* Ps. 98. 3. Ier. 31. 3, 20.

55 precum * a vorbit către părinții noștri, — lui Avraam și seminței lui în veac. * Fac. 17. 19. Ps. 132. 11. Rom. 11. 28. Gal. 3. 16.

56 Și Maria a rămas cu ea ca la trei luni și s'a întors acasă.

Nășterea lui Ioan Botezătorul.

57 Și Elisavetei i s'a împlinit vremea să nască și a născut un fiu.

58 Și cei dimprejur și rudele ei au auzit că Domnul și-a mărit îndurarea față de ea și se * bucurau cu ea.

* Vers. 14.

59 Și a fost *așa*: În * ziua u opta au venit să taie împrejur pe copil și vorbă să-l cheame după numele tatălui său Zaharia.

* Fac. 17. 12. Lev. 12. 3.

60 Și mama lui a răspuns și a zis: Nu, * ci se va cheama Ioan.

* Vers. 13.

61 Și i-au zis: Nimeni nu este din rudenia ta care să cheamă cu acest nume.

62 Și făceau semne tatălui său cum ar voi să fie chemat.

63 Și a cerut o tăbliță de scris, și a scris zicând: Ioan * este numele lui. Și toți s'au mirat.

* Vers. 13.

64 Și i s'a deschis gura

îndată * și limba lui s'a des-legal și vorbia binecuvântând pe Dumnezeu.

* Vers. 20.

65 Și a fost teamă peste toți ceice locuiau împrejurul lor: și toate graurile acestea erau vorbite de unii la alții în tot ținutul muntos * al Iudeii.

* Vers. 39.

66 Și toți cari le-au auzit, le puneau * în inima lor zicând: Ce va fi dar copilul acesta? Căci măna Domnului era cu el.

* Cap. 2. 19, 51. ** Fac. 39. 2. Ps. 80. 17; 89. 21. Fapt. 11. 21.

Cântarea lui Zaharia.

67 Și Zaharia, tatăl său, s'a * umplut de Duhul Sfânt și a proorocit zicând:

* Ier. 2. 28.

68 Binecuvântat * este Domnul Dumnezeul lui Israel pentrucă ** a cercetat și a făcut răscumpărare pentru poporul său,

* 1 Reg. 1. 48. Ier. 41. 13; 42. 18; 106. 48.

** Exod. 3. 16; 4. 11. Ps. 111. 9. Cap. 7. 16.

69 și * ne-a ridicat un corn de mântuire în casa lui David slujitorul său,

* Ps. 132. 17

70 (precum * a vorbit prin gura sfinților prooroci ai săi cari au fost din veac), * Ier. 23. 5, 6; 30. 10. Dan. 9. 24. Fapt. 3. 21. Rom. 1. 2.

71 mântuire de vrăjma-

șii noștri și din mâna lăturor celor ce ne urăsc;

72 ca * să facă milă cu părinții noștri și să-și aducă aminte de legământul său cel sfânt,

* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 105. 8, 9; 106. 45. Ezec. 16. 60. Vers. 54.

73 de jurământul * pe care l-a jurat lui Avraam tatăl nostru,

* Fao. 12. 3; 17. 4; 22. 16, 17. Evr. 6. 13, 17.

74 ca să ne dea ca, după ce vom fi scăpați din mâna vrăjășilor noștri, să-i slujim * fără temere.

* Rom. 6. 18, 22. Evr. 9. 14.

75 în * sfîrșenie și dreptate înaintea lui în toate zilele noastre. * Ier. 32. 39, 46. Efes. 4. 24. 2 Tesc. 2. 13. 2 Tim. 1. 9. Tit. 2. 12. 1 Pet. 1. 15. 2 Pet. 1. 4.

76 Dar și tu, copile, vei fi chemat prooroc al Celui Preainalt, căci * vei merge înaintea feței Domnului ca să-i pregătești căile; * Ia. 40. 3. Mal. 3. 1; 4. 5. Mat. 11. 10. Vers. 17.

77 ca să dai cunoștință măntuirii poporului său, în * iertarea păcatelor lor, —

* Mat. 1. 4. Cap. 3. 3.

78 prin mila duioasă a Dumnezeului nostru, cu care ne-a cercetat Răsăritul din înălțime,

79 ca să * lumineze pestele cei ce sed în întuneric și în umbra morții; ca să ne

îndrepte picioarele pe calea păcii. * Iga. 9. 2; 42. 7; 49. 9. Mat. 4. 16. Fapt. 26. 18.

80 Iar copilul * creștea și se întăria în duh și era ** în pustii până în ziua arătării sale către Israel.

* Cap. 2. 40. ** Mat. 3. 1; 11. 7.

Năsterea lui Iisus Hristos.

2 Și a fost *asa*: În zilele aceleia a ieșit o poruncă dela Cesarul August ca să se înscrive tot pământul locuit.

2 Aceasta * a fost cea de înălță înscrriere săcătă pe când era Quirinius dregător al Siriei. * Fapt. 5. 37.

3 Și toți se duceau ca să se înscrive fiecare în cetatea sa.

4 Și s'a suit și Iosif din Galilea, din cetatea * Nazaret, în Iudea, la cetatea lui David, care se numește Betleem, pentru că el era din casa și familie lui David; * I Sam. 16. 1, 4. Ioan 7. 42. ** Mat. 1. 16. Cap. 1. 27.

5 ca să se înscrive cu Maria care era logodită * cu el, ea fiind grea.

* Mat. 1. 18. Cap. 1. 27.

6 Și a fost *asa*: Pe când erau ei acolo, s'au implinit zilele ca să nască ea.

7 Și a * născut pe fiul ei înălță născut și l-a înfășat în scutece și l-a culcat în-

tr'o iesle, pentru că nu era loc pentru ei în casa de poposire.

* Mat. 1. 25.

Păstorii din Betleem.

8 Și în acel ținut erau niște păstori stând afară în câmp și păzind străjă noaptea la turma lor.

9 Și un inger al Domnului a stătul lângă ei și slava Domnului a strălucit împrejurul lor și ei * nu temut cu teamă mare.

* Cap. 1. 12.

10 Și ingerul le-a zis: Nu vă temeți căci iată, vă aduc o veste bună de bucurie mare care va fi la * tot poporul.

* Fao. 12. 3. Mat. 28. 19. Marc. 1. 15. Vers. 31, 32. Cap. 24. 47. Col. 1. 23.

11 Căci vi s'a născut asupra * în cetatea lui David în Mântuitor ** care este Hristos Domnul.

* Ia. 9. 6. ** Mat. 1. 21. † Mal. 1. 16; 10. 16. Cap. 1. 43. Fapt. 2. 36; 10. 36. Filip. 2. 11.

12 Și acesta vă este semnul: Veți găsi un prunc înfășat în scutece și culcat într'o iesle.

13 Și * dcodată a fost cu ingerul o mulțime de oaste verăscă lăudând pe Dumnezeu și zicând:

* Fao. 28. 12; 32. 1, 2. Ps. 103. 20, 21; † Dan. 7. 10. Evr. 1. 14. Apoc. 5. 11.

14 Slavă * lui Dumnezeu în cele prea înalte și pe ISUS, ** nume, care a fost

pământ pace, ** în oameni bună plăcere. †

* Cap. 19. 38. Efes. 1. 6; 3. 10, 21. Apoc. 5. 13. ** Isa. 57. 19. Cap. 1. 79. Rom. 5. 1. Efes. 2. 17. Col. 1. 20. † Ioan 3. 16. Efes. 2. 4, 7. 2 Tesc. 2. 18. 1 Ioan 4. 9, 10.

15 Și a fost *asa*: când s'a dus ingerii dela ei în cer, păstorii au zis unii către alții: Să mergem dar până la Betleem și să vedem vorba aceasta care s'a întâmplat pe care ne-a făcut-o cunoscut Domnul.

16 Și au venit grăbindu-se și au găsit pe Maria și pe Iosif și pe prunculeat în iesle.

17 Și când l-au văzut, au făcut cunoscut vorba care li se spusese despre copilul acesta.

18 Și toți cei care au auzit se mirau de cele vorbite lor de către păstori.

19 Dar Maria * păstra toate vorbele acestea cum păinindu-le în inima ei.

* Fao. 37. 11. Cap. 1. 66. Vers. 51.

20 Și păstori s'au întors slăvind și lăudând pe Dumnezeu pentru toate celele auziseră și văzuseră, întocmai cum li se vorbise.

Iisus adus în Tempiu.

21 Și când * s'au împlinit opt zile ca să-l taiе împrejur, i-au și pus numele ISUS, ** nume, care a fost

pus de înger mai înainte de a fi el zămislit în până. ^{* Fac. 17. 12. Lev. 12. 3. Cm. 1. 59. ** Mat. 1. 21. 25. Cap. 1. 31.}

22 Si când s-au împlinit zilele ^{* curățirii} lor, după legea lui Moise, l-au adus la Ierusalim ca să-l înfățișeze Domnului, ^{* Lev. 12. 2-4. 6.}

23 (după cum este scris în legea Domnului: Orice ^{*} parle bărbătească ce deschide părțile se va chema sfânt pentru Domnul), ^{* Exod. 13. 2; 22. 29; 34. 19. Num. 3. 13; 8. 17; 18. 15.}

24 Si să dea jertfă după ceea ce este spus în legea Domnului: O păreche de lăturele sau doi pui de porumbel. ^{* Lev. 12. 2. 6. 8.}

Gândarea lui Simeon.

25 Si iată, era un om în Ierusalim, numele lui era Simeon. Si omul acesta era drept si evlavios, așteptând ^{*} măngăierea lui Israel: si Duhul Sfânt era peste el.

^{* Isa. 40. 1. Marc. 15. 43. Vers. 38.}

26 Si i se dăduse știre de Duhul Sfânt să nu vadă moarte înainte de a vedea pe Hristosul Domnului.

^{* Ps. 89. 48. Eer. 11. 5.}

27 Si el a venit în ^{*} Duhul la templu si când au adus părinții pe copilul Iisus, ca să facă pentru el după datina legii, ^{* Mat. 4. 1.}

28 alunci el l-a primit în brațe si a binecuvântat pe Dumnezeu si a zis:

29 Acum ^{*} sloboște în pace pe robul tău, Stăpâne, după vorba ta; ^{* Fac. 46. 30. Filip. 1. 23.}

30 căci ochii mei au văzut ^{*} măntuirea ta, ^{* Isa. 52. 10. Cap. 3. 6.}

31 pe care ai pregătit-o în fața tuturor popoarelor:

32 o lumină ^{*} pentru descoberirea Neamurilor si slava poporului tău Israel. ^{* Isa. 9. 2; 42. 6; 49. 6; 60. 1, 2, 3. Mat. 4. 16. Filip. 1. 13; 47; 28. 28.}

33 Si tatăl lui si mama lui erau uimiți de cele ce erau vorbite despre el.

34 Si Simeon i-a binecuvântat si a zis către Maria, mama lui: Iată, acest copil este pus pentru căderea ^{*} si ridicarea multora in Israel si ca un semn ^{*} impotriva căruia se vorbi.

^{* Isa. 8. 14. Osea 14. 9. Mat. 21. 44. Rom. 9. 32, 33. 1 Cor. 1. 23, 24. 2 Cor. 2. 10. 1 Pet. 2. 7, 8. ** Fapt. 28. 22.}

35 Dar ^{*} si susținutul tău il va străpunge o sabie ce să fie descoberite gândurile din multe inimi.

^{* Ps. 42. 10. Ioan 19. 20.}

36 Si era Ana, o proorocită, fiica lui Fanuel, din seminția lui Așer (ea era înaintată în zile multe, si

îrăise cu bărbat șapte ani dela fecioria ei

37 si fusese văduvă până optzeci si patru de ani), care nu se depărta dela templu slujind lui Dumnezeu cu posturi si cereri noaptea si ziua. ^{*}

^{* Fapt. 26. 7. 1 Tim. 5. 5.}

38 Si suindu-se în același mărturisie pe Dumnezeu si vorbia despre el la toți cari așteptau ^{*} răscumpărarea în Ierusalim. ^{* Marc. 13. 43. Vers. 25. Cap. 24. 21.}

Intoarcerea la Nazaret.

39 Si când au săvârșit toate cele după legea Domnului, s-au întors în Galilea în cetatea lor Nazaret.

40 Si ^{*} copilul creștea si înțăria umplându-se de înțelepciune: si harul lui Dumnezeu era peste el.

^{* Cap. 1. 80. Vers. 52.}

Îns in Templo la vîrsta de doisprezece ani.

41 Si părinții lui se duceau în ^{*} fiecare an la Ierusalim de sărbătoarea Paștelui.

^{* Exod. 23. 15, 17; 34. 23. Deut. 16. 1, 16.}

42 Si când a fost de doi-sprezece ani, s-au suiat după datina sărbătorii.

43 Si după ce au împlinit zilele, pe când se întorceau ei, băiatul Iisus a rămas în Ierusalim si părinții lui n'au știut.

44 Dar socotind că este în ceata de călători, au venit cale de o zi și l-au căutat printre rude și cunoșcuți.

45 Si fiindcă nu l-au aflat, s'au întors la Ierusalim căutându-l.

46 Si a fost *asa*: după trei zile, l-au găsit în templu șezând în mijlocul învățătorilor si ascultându-i si întrebându-i:

47 Si toți cari-l auzau erau uimiți ^{*} de priceperea si de răspunsurile lui.

^{* Mat. 7. 28. Marc. 1. 22. Cap. 4. 22, 22. Ioan 7. 15, 46.}

48 Si când l-au văzut, au rămas mirați si mama lui i-a zis: Copile, pentru ce ne-ai făcut *asa*? Iată tatăl tău si eu, necăjiți, te căutăm.

49 Si el le-a zis: Cum se face că m'ăli căutat? Nu știați că trebuie să fiu în ^{*} cele ale Tatălui meu?

^{* Ioan 2. 16.}

50 Si ei ^{*} nu au priceput vorba pe care le-a spus-o.

^{* Cap. 9. 45; 18. 34.}

51 Si el s'a pogorât cu ei si a venit la Nazaret; si le era supus. Si mama lui păstra ^{*} toate vorbele acelește în inima ei.

^{* Dan. 7. 28. Vers. 19.}

52 Si Iisus înainta ^{*} în înțelepciune si statură si în

har la Dumnezeu și la omeni. * I Sam. 2, 26. Vers. 40.

Propovăduirea lui Ioan Botezătorul.

3 Iar în anul al cincisprezecelea al dregătoriei lui Tiberiu Cesar, fiind dregător al Iudeii Ponțiu Pilat, și tetrarh al Galileii Irod, iar Filip, fratele lui, tetrarh al Ituriei și al ținutului Trahonitci și Lisania tetrarh al Abilei, și

2 când * erau mari preoți Ana și Caiafa, — cuvântul lui Dumnezeu a fost către Ioan, fiul lui Zaharia, în pustie.

* Ioan 11, 49, 51; 18, 13. Fapt. 4, 6.

3 Si * el a venit în tot ținutul d.n. împrejurimile Iordanului propovăduind botezul pocăinței pentru ** iertarea păcatelor,

* Mat. 3, 1. Marc. 1, 4. ** Cap. 1, 7.

4 cum este scris în carteia cuvintelor lui Isai a preoțocul: Glasul * unuia care strigă în pustie: Gătișii calea Domnului, faceți drepte cărările lui. * Isa. 40, 3. Mat. 3, 3. Marc. 1, 8. Ioan 1, 23.

5 Orice vale va fi umplută și orice munte și orice deal va fi scoborit și cele strâmbă se vor face drepte și cele zgronțuroase căi netede.

6 Si orice * cărăi va

vedea măntuirea lui Dumnezeu.

* Ps. 98, 2. Isa. 62, 10. Cap. 2, 10.

7 Deci zicea gloatelor cari ieșiau ca să fie botezate de el: Pui * de năpârți, cine vă înștiințat să fugiți de urgia viitoare?

* Mat. 3, 7.

8 Faceți deci roade vrednice de pocăință, și nu începeți a zice în voi înșivă: Avem tată pe Avraam. Căci vă spun că Dumnezeu poate din pietrele acestea să scoale copii lui Avraam.

9 Si chiar acum securea stă la rădăcina pomilor; deci * orice pom care nu face rod bun este tăiat și aruncat în foc.

* Mat. 7, 19.

10 Si gloatele îl întrebau zicând: Ce * să facem deci? * Fapt. 2, 37.

11 Si el a răspuns și, le zicea: Cine * are două cămăși să împărță celui ce n'are și cine are de mânăcare să facă la fel.

* Cap. 11, 41. 2Cor. 8, 14. Isa. 2, 13, 18. 1Io. n 3, 17; 4, 20.

12 Si au * venit și vameși ca să fie bolezna și îl-au zis: Invățătorul, ce să facem? * Mat. 21, 33. Cap. 7, 29.

13 Si el le-a zis: Nu * stoarceți nimic mai mult peste ce vă este hotărât. * Cap. 19, 8.

14 Si ceice slujesc în oastea deasemenea îl întrebau zicând: Si noi ce să facem? Si el le-a zis: Nu asupriți pe nimeni, nu * năpăstuiți pe nimeni și fiți mulțumiți cu lefurile voastre. — * Exod. 23, 1. Lev. 19, 11.

Botezul lui Isus.

21 Si a fost așa: când a fost boleznat tot poporul și fiind botezat și Isus * și rugându-se, cerul s'a deschis

* Mat. 3, 13. Ioan 1, 32.

22 si Duhul Sfânt s'a pogorât în chip trupesc, ca un porumbel, peste el, și s'a făcut un glas din cer: Tu ești Fiul meu prea iubit, în lini îmi găsesc plăcerea.

Carnea neamului lui Isus Hristos.

23 Si Isus înșuș, când a început a propovădui era ca * de treizeci de ani, fiind, după cum se socotia, fiu ** al lui Iosif, al lui Eli, * Num. 4, 3, 35, 39, 43, 47. ** Mat. 13, 53. Ioan 6, 42.

24 al lui Matat, al lui Levi, al lui Melhi, al lui Ianai, al lui Iosif,

25 al lui Matația, al lui Amos, al lui Naum, al lui Esli, al lui Nagai,

26 al lui Maat, al lui Matatia, al lui Seimei, al lui Iosech, al lui Ioda,

27 al lui Ioanian, al lui Resa, al lui Zorobabel, al lui Salatiel, al lui Neri,

28 al lui Melhi, al lui Adi, al lui Cosam, al lui Elmadaim, al lui Er,

29 al lui Isus, al lui

aceasta, că a închis pe Ioan în închisoare.

20 a adăugat la toate și

* Mat. 14, 3. Marc. 6, 17.

Eliezer, al lui Iorim, al lui Matat, al lui Levi,

30 al lui Simeon, al lui Iuda, al lui Iosif, al lui Ionam, al lui Eliachim,

31 al lui Melea, al lui Mena, al lui Matata, al lui Natan, * al lui ** David,

* Zah. 12. 12. **2 Sam. 5.14. 1 Cron. 3. 5.

32 al * lui Iese, al lui Iobed, al lui Boaz, al lui Salmon, al lui Naason,

* Rut 4. 18, etc. 1 Cron. 2. 10, etc.

33 al lui Amadab, al lui Admin, al lui Arni, al lui Ezrom, al lui Fares, al lui Iuda,

34 al lui Iacov, al lui Isaac, al lui Avraam, al * lui Tara, al lui Nahor,

* Fec. 11. 24, 26.

35 al lui Seruh, al lui Ragau, al lui Falac, al lui Eber, al lui Sala,

36 al * lui Cainam, al lui Arfaxad, al ** lui Sem, al lui Noe, al lui Lamich,

* Fec. 11. 12. **Fec. 5. 6, etc.; 11. 10, etc.

37 al lui Matusală, al lui Enoch, al lui Jared, al lui Maleleel, al lui Cainan,

38 al lui Enos, al lui Set, al lui Adam, al * lui Dumnezeu.

* Fec. 5. 1, 2.

Ispitirea lui Isus Hristos.

4 Iar Isus, * plin de Duhul Sfânt, s'a întors dela Iordan și a fost dus ** de Duhul în pustie,

* Mat. 4. 1. Marc. 1. 12. ** Cap. 2. 27. Vers. 14.

2 fiind ispiti de diavolul patruzeci de zile. Si n'a mâncat nimic * în acele zile; și când s'au înplinit ele, a flămândit.

* Exod. 34. 28. 1 Reg. 19. 8.

3 Si diavolul i-a zis: Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, zi pietrii acesteia să se facă pâne.

4 Si Isus i-a răspuns: Este scris: * Nu numai cu pâne va trăi omul, ci cu orice cuvânt al lui Dumnezeu.

* Deut. 8. 3.

5 Si i-a dus în sus și i-a arătat într'o clipeală de vreme toate împărăjiile pământului locuit.

6 Si diavolul i-a zis: Tie își voiu da toată stăpânirea aceasta și slava lor: pentru că mie mi-a fost dată * și o dau cui voesc.

* Ioan 12. 31; 14. 30. Apoc. 13. 2, 7.

7 Deci dacă te vei închina înaintea mea, toată va fi a ta.

8 Si Isus a răspuns și a zis: Este scris: * Să te închini Domnului Dumnezeului tău și numai lui să-i slujești.

* Deut. 6. 13; 10. 20.

9 Si i-a dus la Ierusalim și i-a pus pe aripa templului și i-a zis: Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, aruncă-te jos de aici.

* Mat. 4. 5.

10 Căci este scris: * Va

ioruncii îngerilor săi pen-tru tine ca să te păzească.

* Ps. 91. 11.

11 Si: Te vor ridica pe mâinile lor ca nu cumva să-ți izbești piciorul de o piatră.

12 Si Isus a răspuns și i-a zis: Este * zis: Să nu îspitești pe Domnul Dumnezeul tău.

* Deut. 6. 16.

13 Si dupăce a sfârșit uricea îspită, diavolul s'a de- părțat dela el * pânăla o vreme nimerită.

* Ioan 14. 30. Evt. 4. 15.

Isus în Galilea.

14 Si Isus * s'a întors în * puterea Duhului în Galilea și a ieșit vestea des- pre el în tot ținutul de primprejur.

* Mat. 4. 12.

Ioan 4. 43. ** Vers. 1. † Fapt. 10. 37.

15 Si el i-a învăța în si- nagogile lor, fiind slăvit de toți.

Isus propovăduiește la Nazaret.

16 Si a venit la Nazaret unde fusese crescut; și, ** după obiceiul său, a intrat în sinagogă în ziua Sabatului și s'a scutat să ci- lensească.

* Mat. 2. 23; 13. 54. Mare. 6.

†, ** Fapt. 13. 14; 17. 2.

17 Si i s'a dat carteau proorocului Isaia și a des- chis carteau și a găsit locul unde era scris:

18 Duhul * Domnului

este peste mine, pentru că m'a uns ca să propovăduiesc Evanghelia săracilor, m'a trimis să vestesc iertare celor în robie, și orbilor căpătarea vederii; să dau drumul celor zdrobiți,

* Isa. 61. 1.

19 să vestesc anul plăcut al Domnului.

20 Si a închis carteau, și a dat-o îndărât slujitorului și a sezut jos: și ochii tuturor din sinagogă erau aținți la el.

21 Si a început să le zică: Astăzi scriptura aceasta s'a înplinit în urechile voastre.

22 Si toți mărturisau pentru el și se * mirau de cuvintele de har cari ieșiau din gura lui. Si ziceau: Oare ** nu este acesta fiul lui Iosif?

* Ps. 45. 2. Mat. 13. 54. Mare. 6. 2. Cap. 2. 47. ** Ioan 6. 42.

23 Si el a zis: Negresit, îmi veți spune pilda aceasta: Doctore, vindecă-te pe liniile însuți: fă și aici în patria * ta ce am auzit că s'a făcut în Capernaum. **

* Mat. 4. 13; 11. 28. ** Mat. 13. 54. Mare. 6. 1.

24 Si a zis: Adevarat vă spun că niciun * prooroc nu este primit în patria sa.

* Mat. 13. 57. Mare. 6. 4. Ioan 4. 44.

25 Dar cu adevarat vă

spun că multe * văduve erau în Israel în zilele lui Iisus, când a fost închis celul trei ani și șase luni, încât să făcut o foame mare peste toată țara,

* 1 Reg. 17. 9; 18. 1. Iac. 5. 17.

26 și la niciuna din ele nă fost trimis Iisus decât la o femeie văduvă din Sa-repta în țara Sidonului.

27 Și * mulți leproși erau în Israel pe vremea lui Elisei proorocul, și niciunul din ei nă fost curățit decât Naaman Sirianul.

* 2 Reg. 5. 14.

28 Și toți său umplut de furie în sinagogă când au auzit aceste lucruri.

29 Și s'au seusat și l-au scos afară din cetate, și l-au dus părăla sprâncenăa muntelei pe care era zidită cetatea lor ca să-l răpeadă în jos.

30 Iar el a trecut * prin mijlocul lor și s'au dus.

* Ioan 8. 59; 10. 39.

Vindecarea unui îndrăcit în Capernaum.

31 Și s'a * pogorîl la Capernaum celate a Galileii. Și-i învăța în ziua Săbătului. * Mat. 4. 13. Marc. 1. 21.

32 Și erau uimiți de învățătura lui căci * cuvântul lui era cu putere.

* Mat. 7. 28, 29. Tit. 2. 15.

33 Și în * sinagogă era

un om care avea un duh de drac necurat. Și a strigat cu glas mare: * Marc. 1. 23

34 Ah, ce avem noi cu tine, Isus din Nazaret? Ai venit să ne pierzi? Te * știi cine ești: Sfântul ** lui Dumnezeu. * Vers. 41. ** Ps. 16. 10. Dan. 9. 24. Cap. 1. 53.

35 Și Iisus l-a certat zicând: Tacă-ți gura și ieși afară din el. Și după ce dracul l-a aruncat în mijlocul *tuturor*, a ieșit afară din el, nevătămându-l cu nimic.

36 Și a fost frică peste toți și vorbiau unii eu alii între ei zicând: Ce este cuvântul acesta? Pentru că poruncește duhurilor necurate cu stăpânire și putere și ies afară.

37 Și ieșia vestea despre el în orice loc din împrejurime.

Vindecarea soacrelui lui Simon.

38 Și * s'a seusat din sinagogă și a venit în casă lui Simon. Iar soacra lui Simon era prinsă de friguri mari și l-au rugat pentru ea.

* Mat. 8. 14. Marc. 1. 20.

39 Și stănd plecat asupra ei, a certat frigurile și ele au lăsat-o, iar căsă seculat degrabă și în slujia.

Vindecarea mai multor bolnavi.

40 Și când * apunca soarele, toți căți aveau bolnavi de felurite boale i-au adus la el, iar el a pus mâinile peste fiecare dintre ei și i-a tămăduit.

* Mat. 8. 16. Marc. 1. 32.

41 Și din * mulți ieșiau și draci strigând și zicând: Tu ești Fiul lui Dumnezeu. Și-i ** certă și nu-i lăsa să vorbească pentru că el era Hristosul.

* Marc. 1. 34; 3. 11. ** Marc. 1. 25, 34. Petru, 34, 35.

42 Și când * s'a făcut înăuntru și a ieșit și s'a dus într-un loc pustiu. Și gloatele îl căutau și au venit părăla el. Și-l țineau că nu plece dela ele.

* Marc. 1. 35.

43 Iar el le-a zis: Trebuie să vescesc și în alte cetăți Evanghelia împăratului lui Dumnezeu, fiindcă pentru aceasta am fost trimis.

44 Și * propovăduia în sinagogile Galileii. * Marc. 1. 39.

Pescuirea minunată.

5 Și a fost așa: pecând * gloata se îndesa spre el și asculta cuvântul lui Dumnezeu și el sta lângă luncii Gheuezaret,

* Mat. 4. 18. Marc. 1. 16.

atunci a văzut două

corăbii stând lângă lac, iar pescarii se dăduiseră jos din efe și spălau mrejile. 3 Și a intrat într-o na din corăbii, care era a lui Simion și l-a rugat ca să mâne puțin dela uscat și a șezut jos și învăța gloatele din corabie.

4 Și când a început de vorbit, a zis lui Simion: Mână * la adânc și lăsați-vă în jos mrejile pentru pescuire.

* Ioan 21. 6.

5 Și Simion a răspuns și a zis: Învățătorule, toată noaptea ne-am ostenit și n-am prins nimic dar la vorba ta, voi lăsa în jos mrejile.

6 Și după ce au făcut aceasta, au prins o mulțime mare de pești. Și li se rupau mrejile.

7 Și au făcut semin tovarășilor lor care erau în cealaltă corabie ca să vină și să le ajute și au venit și au umplut amândouă corăbiile, încât ele se afundau.

8 Și când a văzut aceasta Simon Petru, a căzut la genunchii lui Iisus zicând: Depărtează-te * dela mine, Doamne, pentru că sunt un om păcălos.

* 2 Sam. 6. 9. 1 Reg. 17. 18.

9 Căci îl cuprinsese frică, pe el și pe toți cei ce erau

cu el, de pescuitul peștilor, pe care-l prinseseră.

10 Asemenea și pe Iacob și pe Ioan, fiii lui Zebedei, cari erau părtași cu Simon. Si Isus a zis lui Simon: Nu te teme; de acum * vei prinde vii oameni.

* Mat. 4. 19. Mare. 1. 17.

11 Si au tras corăbiile la uscat, și au lăsat * loală și l-au urmat* Mat. 4. 20, 19. 27. Mare. 1. 18. Cap. 18. 28.

Vindecarea unui slabănoag.

12 Si a fost așa: pe când era el * într-o dată din cetăți, întâi un bărbat plin de lepră. Si când a văzut pe Isus, a căzut pe față și l-a rugat zicând: Doamne, dacă vădăști poți să mă curățești. * Mat. 8. 2. Mare. 1. 40.

13 Si el a întins mâna și l-a atins zicând: Voiesc, și curățit. Si îndată lepra a plecat dela el.

14 Si * i-a poruncit să nu spue la nimenei; ci pleacă și arătă-te preotului și adu pentru curățirea ta după ** cum a orânduit Moise, spre mărturie pentru ei.

* Mat. 8. 4. ** Lev. 14. 4, 10, 21, 22.

15 Dar cuvântul despre el străbătea și mai mult și se * adunau laolaltă gloate multe să asculte și să fie tămăduite de nepuțințele lor. * Mat. 4. 25. Mare. 3. 7. Ioan 6. 2.

16 Iar * el se trăgea deoarce în pustii și se ruga.

* Mat. 14. 23. Mare. 6. 46.

Vindecarea unui slabănoag.

17 Si a fost așa: într-o dată zilele acestea el și învățătorii de lege, cari veniseră din orice sat al Galileii și al Iudeii și din Ierusalim, se deau jos și puterea Domnului era cu el ca să tămăduiască.

18 Si * iată, niște bărbați aducând în pat pe un om care era slabănoag și căutau să l-ducă înăuntru și să-l pună înaintea lui.

* Mat. 9. 2. Mare. 2. 3.

19 Si negăsind pe unde să-l ducă înăuntru din spina gloatei, s-au suiat pe acoperis și l-au lăsat în jos printre cărămizi cu pătuțul, în mijloc, înaintea lui Isus.

20 Si când le-a văzut credința, a zis: Omule, ierăte-ți sunt păcatele.

21 Si căturarii și Farisei au * început să cugete zicând: Cine este acesta care vorbește hale? Cine ** poale ierta păcatele decât singur Dumnezeu? * Mat. 9. 1. Mare. 2. 6, 7. ** Ps. 32. 5. Isa. 43. 25.

22 Dar Isus cunoșcându-le cugetările a răspuns și le-a zis: Ce cugetați în inimile voastre și păcătoșii?

23 Ce este mai lesne, a zice: Ierăte-ți sunt păcatele sau a zice: Scoală și umbă?

24 Dar ca să știi că Fiul omului are putere pe pământ să ierte păcatele, a zis slabănoagului: Tie îți zic: Scoală-te și ridică-ți patul și du-te la casa ta.

25 Si îndată s-a sculat înaintea lor și a luat patul pe care zăcea și s-a dus la casa sa, săvînd pe Dumnezeu.

26 Si a cuprins uimire pe toți și săvîau pe Dumnezeu și s-au umplut de frică zicând: Am văzut lucruri ciudate astăzi.

Chemarea lui Levi.

27 Si după * acestea a ieșit și a zărit pe un vamă, cu numele Levi, sezând la vamă. Si i-a zis: Urmează-mă. * Mat. 9. 9. Mare. 2. 13. 14.

28 Si el a lăsat toate și s-a sculat și l-a urmat.

29 Si Levi i-a făcut * un ospăt mare în casa sa. Si era multă gloată de vameși și alții cari se deau ** la masă cu el.

* Mat. 9. 10. Mare. 2. 15. ** Cap. 15. 1.

30 Si Farisei și căturarii lor cărtiau către nevoie lui zicând: Pentru ce măncă și beți cu vameșii și păcătoșii?

31 Si Isus a răspuns și le-a zis: Nu au trebuință de doctor cei sănătoși ci ceice sunt bolnavi.

32 N-am * venit să chiem la pocăință pe cei drepti ci pe păcătoși.

* Mat. 9. 13. 1 Tim. 1. 15.

Intrebarea despre post

33 Iar ei i-au zis: Ucenicii * lui Ioan postează a deosebi și fac cereri, asemenea și ai Fariseilor; dar ai făi măncă și beau.

* Mat. 9. 14. Mare. 2. 18.

34 Si Isus le-a zis: Nu cumva puteți face pe fi și odă de nuntă să postească pe când este mirele cu ei?

35 Dar vor veni zilele când și mirele va fi luat dela ei, atunci vor posta în acele zile.

36 Si le-a spus * și o pildă: Nimeni nu rupe un petec dela un veșmânt nou și pune la un veșmânt vechiu; altimintrele va rupe pe cel nou și nici petecul dela cel nou nu se va potrivi cu cel vechiu.

* Mat. 9. 16, 17. Mare. 2. 21, 22.

37 Si nimenei nu pune vin nou în burdufuri vechi; altimintrele, vinul nou va sparge burdufurile și el se va vărsa și burdufurile vor pieri.

38 Ci vinul nou trebuie pus în burdufuri noi.

39 Si nimeni dupăce a iește în Sabat, ca să găsească de ce să-l învinuiească.

8 Iar el le știa gândurile și a zis omului care avea mâna uscată: Scoală-te și stai în mijloc. Si el s'a scusat și a stătut.

9 Si Isus le-a zis: Vă întreb: se cade în Sabat a face bine sau a face rău, a mântuie un suflet sau a-l pierde?

10 Si s'a uitat împrejur peste toți și i-a zis: Intinde-ți mâna. Iar el a făcut așa și mâna i s'a făcut sănătoasă.

11 Iar ei s'au umplut de furie și vorbiau unii către alții între ei ce să facă lui Isus.

Alegerea celor doisprezece.

12 Si a fost așa: în zilele aclea el a ieșit la munte ca să se roage; și a petrecut toată noaptea în rugăciune către Dumnezeu.

13 Si când s'a făcut ziua a chemat la sine pe ucenicii săi și ales dintre ei doisprezece pe cari i-a numit și apostoli: * Mat. 10. 1.

14 pe Simon pe care l-a numit și Petru și pe Andrei, fratele lui, și pe Iacob și Ioan și pe Filip și Bartolomeu, * Mat. 1. 42.

15 Si căturarii și Fariseii îl pândiau dacă lămădu-

* Mat. 12. 1. Marc. 2. 23-28.

2 Si unii din Farisei au zis: Pentru ce faceți ce nu se cade a face în Sabat?

* Exod. 20. 10.

3 Si Isus a răspuns și le-a zis: Nici aceasta nu ați citit ce a făcut David când a flămândit el și ceilalii erau cu el? * 1 Sam. 21. 6.

4 Cum a intrat în casa lui Dumnezeu și a luat și a măncat pânile punerii înainte și a dat și celor cu el; pe cari nu se cade să le mănânce decât numai preoții? * Lev. 24. 9.

5 Si le zicea: Fiul omului este Domn și al Sabatului.

Omul cu mâna uscată.

6 Si a fost așa: în alt Sabat a intrat în sinagogă și-i învăță. Si acolo era un om. Si mâna lui dreaptă era uscată. * Mat. 12. 9. Marc. 3. 1. Cap. 13. 14; 14. 3. Ioan 9. 16.

7 Si căturarii și Fariseii îl pândiau dacă lămădu-

* Mat. 12. 1. Mat. 5. 6.

** Isa. 61. 3. Mat. 5. 4.

22 Fericiti * sunteți voi

15 și pe Matei și Toma și pe Iacob și lui Alfeu și pe Simon numit Zilotul,

16 și pe Iuda al lui Iacob, și pe Iuda Iscarioteanul, care s'a făcut și vânzător. — * Iuda. 1.

Felurite vindecări.

17 Si dupăce s'a pogorit cu ei, a stătut pe un loc șes precum și gloață multă de ucenici ai săi și * o mulțime mare de popor din toată Iudea și Ierusalim și depe marginea mării Tinerului și Sidonului, care veniseră să-l asculte și să fie vindecați de boala lor.

* Mat. 4. 26. Marc. 3. 7.

18 Si cei bântuți de duhuri necurate erau lămașiți.

19 Si toată gloata căuta să-1 atingă pentru că o putere iesea ** din el și-i vindeca pe toți.

* Mat. 14. 36. ** Marc. 5. 30. Cap. 8. 46.

Fericirile.

20 Si el și-a ridicat ochii spre ucenicii săi, și zicea: Fericiti * sunteți voi cei săraci, pentru că o voastră este împărăția lui Dumnezeu. * Mat. 5. 8; 11. 5. Iac. 2. 5.

21 Fericiti * sunteți voi cei flămândi acum, pentru că veți fi sălărași. Fericiti ** sunteți voi, ceiice plâ-

geți acum, pentru că veți râde. * Isa. 55. 1; 65. 18. Mat. 5. 6.

** Isa. 61. 3. Mat. 5. 4.

22 Fericiti * sunteți voi când vă vor urăi oamenii și când vă ** vor despărți dințre ei și vă vor oări și vor lepăda numele vostru ca rău din păicina Fiului omului.

* Mat. 5. 11.

1 Pet. 2. 19; 3. 14; 4. 14. ** Ioan 16. 2.

23 Bucurăți-vă * în ziua aceea și sălăjați de bucurie, căci iată, răsplata voastră este mare în cer; căci la fel ** făcea părinții lor cu proorocii.

* Mat. 5. 12. Fapt. 5. 41. Col. 1. 24.

Iac. 1. 2. ** Fapt. 7. 51.

24 Dar * vai de voi, boalaților, ** pentru că vă îluati măngăierea!

* Amos 6. 1. Iac. 5. 1. ** Cap. 12. 21.

† Mat. 6. 2, 5, 16. Cap. 16. 25.

25 Vai * de voi cari sunteți sătui acum, pentru că veți flămândi! Vai ** de voi cari rădeți acum, pentru că veți întrista și veți plângi! Isa. 65. 18. ** Pro. 14. 18.

26 Vai * de voi, când toți oamenii vor vorbi bine de voi! Căci la fel făcea părinții lor cu proorocii mininoși. * Ioan 15. 19. 3. Ioan 4. 5.

Iubirea vrăjmașilor.

27 Dar * vă zic vouă cari ascultați: Iubiți pe vrăjmași voștri, faceți bine la ceiice vă urăse, *Exod. 23. 4. Prov. 25. 21. Mat. 5. 41. Vers. 35. Rom. 12. 20.

28 binecuvântați pe cei ce vă blasfămă, rugați-vă * pentru ceice vă năcăjesc rău. * Cap. 23. 34. Fapt. 7. 60.

29 * Celui ce te iubește pește un obraz, dă-i și pe celălalt și dela cel ce-ți ia mantaua nu opri și cămașa. * Mat. 5. 39. 1 Cor. 6. 7.

30 Dă oricui * cerc dela tine și dela cel ce-ți ia ale tale nu le cere înapoi. * Dant. 15. 7, 8, 10. Prov. 21. 26. Mat. 5. 42.

31 Și * cum voiți să vă facă oamenii, faceți-le și voi lor la fel. * Mat. 7. 12.

32 Și dacă * iubiți pe cei ce vă iubesc, ce fel de mulțumire aveți? Căci și păcătoșii iubesc pe cei ce-i iubesc pe ei. * Mat. 5. 46.

33 Și dacă faceți bine la ceice vă fac bine, ce mulțumire aveți? Căci și păcătoșii fac aceiaș.

34 Și * dacă împrumutați pe aceia dela cari nădăjduiți să luati, ce mulțumire aveți? Căci și păcătoșii împrumută păcătoșilor ca să primească înapoi deopotrivă. * Mat. 5. 42.

35 Însă iubiți * pe vrăjămași voștri și faceți bine și dați ** cu împrumut și nu nădăjduiți nimic înapoi, și răsplata voastră va fi mare și veți fi și ai Celui Prea Înalțat: pentru că

el este bun către cei nemulțumitori și răi. * Vers. 27. ** Ps. 97. 26. Vers. 30. † Mat. 5. 43.

36 Fiți * deci milosi cum și Tatăl vostru este milos. * Mat. 5. 48.

Paiul și bârna, pomul și roada.

37 Și nu * judecați și nu veți fi judecați; nu osândiți și nu veți fi osândiți; lăsați slobozii și veți fi lăsați slobozii. * Mat. 7. 1.

38 Dați * și vi se va da: o măsură bună, îndesată, elătinată și vârsându-se pe deasupra vor da în săcul ** vostru. Căci și eu ce măsură măsurăți vi se va măsura înapoi. * Prov. 19. 17. ** Ps. 79. 12. † Mat. 7. 2. Marc. 4. 24. Iac. 2. 13.

39 Și le-a spus și o pildă: Nu cumva * poate un orb să călăuzescă pe un orb? Oare nu vor cădea amândoi în groapă? * Mat. 15. 14.

40 Ucenicul nu * este mai pe sus de învățătorul său: ci fiecare când este adus la desăvârșire, va fi ca învățătorul său. * Mat. 10. 24. Ioan 13. 16; 15. 20.

41 Și * pentru ce vezi păiul care este în ochiul fratelui tău și nu zărești bârna care este în ochiul tău? * Mat. 7. 3.

42 Sau cum poti zice fratelui tău: Frate, lasă să

scot păiul care este în ochiul tău, și nu vezi tu însuși bârna care este în ochiul tău? Fățurnice, scoate * mai întâi bârna din ochiul tău și atunci vei vedea lămurit să scoți păiul care este în ochiul fratelui tău. * Prov. 18. 17.

43 Căci nu * este pom bun care să facă rod putred, nici iarăș pom putred care să facă rod bun. * Mat. 7. 16, 17.

44 Căci fiecare * pom se cunoaște din rodul lui însuși; căci nu se culeg smochini din spini, nici nu adună struguri din mărcini. * Mat. 12. 33.

45 Omul * bun din comuna bună a inimii sale punte înainte ce este bun și cel rău din *coipoara* cea rea punte înainte ce este rău: căci din ** prisosul inimii vorbește gura lui. * Mat. 12. 35. Mat. 12. 34.

Casa zidită pe stâncă.

46 Și pentru ce * mă nămăști: Doamne, Doamne! și nu faceți cele ce zic eu? * Mat. 1. 6. Mat. 7. 21; 25. 11. Cap. 15. 25.

47 Vă voi arăta cu cine este asemenea oricine * care vine la mine și ascultă de cuvintele mele și le face: * Mat. 7. 24.

48 Este asemenea cu un om care zidește o casă, de parte de casă, sutașul a

care a săpat și a adâncit și a pus temelia pe stâncă; și s'a făcut o vârsare de ape, râul s'a năpustit spre casa aceea și n'a putut să o elatine, pentru că fusese bine zidită.

49 Iar cine a ascultat și n'a făcut este asemenea cu un om care a zidit o casă pe pământ fără temelie, spre care s'a năpustit râul și îndată a căzut și dărâmarea aceliei case a fost mare.

Vindecarea robului unui sutaș.

7 Și după ce a sfârșit toate vorbele sale în urechile poporului, a * intrat în Capernaum. * Mat. 8. 5.

2 Și robul unui sutaș era bolnav și era să moară. Să-i era scump.

3 Și când a auzit de Iisus, a trimis la el pe bătrâni de ai Iudeilor, rugându-l să vină să scape pe robul lui.

4 Iar ei, când au venit la Iisus, l-au rugat stâruitar, zicând: Este vrednic să-i faci aceasta;

5 căci iubește neamul nostru și el însuși ne-a zidit sinagoga.

6 Și Iisus mergea cu ei. Să când era acum nu de-

trimis la el pe prieteni zicându-i: Doamne, nu te osteni; căci nu sănt vrednic să intri sub acoperișul meu.

7 De aceea nu m'am socotit vrednic pe mine însumi ca să vin la tine, ci zi cu un cuvânt și se va tămaudui băiatul meu.

8 Căci și eu sănt un om pus supt stăpânire, având supt mine ostași. Și zic a-cestuia: Du-te! și se duce. Și altuia: Vino! și vine. Și robului meu: Fă acasă! și face.

9 Și când a auzit Iisus a-cestea, s'a minunat de el și s'a întors și a zis gloatei care-l urma: Vă spun că nici chiar în Israel n'am găsit atâtă credință.

10 Și trimișii când s'au întors acasă, au aflat pe rob sănătos.

Invierea fiului văduvei din Nain.

11 Și a fost așa: după aceea Iisus s'a dus într'o cetate numită Nain. Și cu el mergeau ucenicii lui și gloata multă.

12 Și când s'a apropiat de poarta cetății, iată aduceau afară un mort, singurul fiu la mama lui, și ea era văduvă. Și era destulă gloată din cetate.

13 Și când a văzut-o Domnul, i s'a făcut milă de ea și i-a zis: Nu plângă.

14 Și s'a apropiat și s'a atins de steriu și cei ce-l purtau au stătul. Și el a zis: Tinere, iți zic, scoală-te. * Cap. 8. 54. Ioan 4. 43; Fapt. 9. 40. Rom. 4. 17.

15 Și mortul s'a ridicat în sus și a început să vorbească. Și l-a dat mamei lui.

16 Și i-a cuprins frica pe toți și slăvau pe Dumnezeu zicând: Prooroc mare s'a* ridicat între noi. Și: Dumnezeu ţă cercetăt pe poporul său.

* Cap. 1. 65. ** Cap. 24. 19. Ioan 4. 19; 6. 14; 9. 17. † Cap. 1. 68.

17 Și a ieșit curvântul acesta despre el în toată Iudea și în toată imprejurimea.

Trimeshii lui Ioan Botezătorul.

18 Și ucenicii * lui Ioan i-au dus știre despre loata acestea. * Mat. 11. 2.

19 Și Ioan a chemat la sine pe doi din ucenicii săi și i-a trimis la Domnul zicând: Tu ești cel ce vine, sau să așteptăm pe altul?

20 Și când au venit la el bărbății, au zis: Ioan Botezătorul ne-a trimis la tine zicând: Tu ești cel ce vine sau să așteptăm pe altul?

21 În ceasul acela el a vindecat pe mulți de boale și de răni și de duhuri rele și la mulți orbi le-a dăruit să vadă.

22 Și * Iisus a răspuns și le-a zis: Mergeți și spuneți lui Ioan ce ați văzut și auzit: orbii ** văd, șchiopii umblă, leproșii se curățesc și surzii aud, morții se scoală, săracilor ţă se vestește Evanghelia.

* Mat. 11. 4. ** Ia. 35. 5. † Cap. 4. 18.

23 Și fericit este cine nu se va potenci în mine.

Mărturia lui Iisus despre Ioan.

24 Și dupăce * au plecat trimișii lui Ioan, a început să spună către gloate despre Ioan: Ce ați ieșit în pustie să vedeți? O trezile călinându-se de vânt?

* Mat. 11. 7.

25 Ci ce ați ieșit să vedeți? Un om îmbrăcat în vesminte moi? Iată ceice sănt în vesminte alese și trăiesc în desfătare, sunt în casele împăraști.

26 Ci ce ați ieșit să vedeți? Un prooroc? Da, vă spun, și mai mult decât un prooroc.

27 Aceasta * este cel despre care s'a scris: Iată eu înmit pe solul meu înaintea feței tale care-ți va pregăti calea înaintea ta.

* Mat. 3. 1.

28 Vă spun, dintre cei născuți de femei, nu este nimenei mai mare decât Ioan: totuș cine este mai mic în împărașia lui Dumnezeu este mai mare decât el.

29 Și când a auzit tot poporul și vameșii, au îndreptățit pe Dumnezeu, fiind botezai * cu botezul lui Ioan. * Mat. 3. 5. Cap. 3. 12.

30 Dar Fariseii și învățătorii de lege au desființat pentru ei însăși hotărîrea * lui Dumnezeu, nefiind botezai de el.

* Fapt. 20. 27.

31 Cu * cine deci voi asemăna pe oamenii acestui neam? Și cu cine sunți *ei* asemenea? * Mat. 11. 16.

32 Sunți asemenea copiilor cari șed în piață și strigă unii către alții și zic: V'am cântat din fluer și n'ați jucat; v'am cântat de jale și n'ați plâns.

33 Căci Ioan * Botezătorul a venit nici măncând pâne, nici bând vin, și zicești: Are drac.

* Mat. 3. 4. Marc. 1. 6. Cap. 1. 15.

34 Fiul omului a venit măncând și bând și zicești: Iată un om măncăios și băutor de vin, un prieten al vameșilor și al păcătoșilor!

35 Și * înțelepciunea a

fost îndreptățită de toți copiii ei. * Mat. 11. 19.

Femeia păcătoasă.

36 Si unul * din Farisei îi ruga să mănânce cu el. Si a intrat în casa Fariseului și a șezut la masă. * Mat. 26. 6. Marc. 14. 3. Iean. 11. 2.

37 Si iată o femeie în cetate care era o păcătoasă; și când a știut că el șade la masă în casa Fariseului, a adus cu ea un vas de alabastru *plin* cu mir.

38 Si stând dinapoi lângă picioarele lui și plângând, a început să-i ude cu lacrămi picioarele și le-a șters cu părul capului ei și-i sărută mult picioarele și le ungea cu mir.

39 Si când a văzut Fariseul care-l chemase, a vorbit în sine, zicând: Omul acesta * dacă ar fi un prooroc, ar cunoaște cine și ce fel este femeia aceasta care îl atinge; pentru că este o păcătoasă. * Cap. 15. 2.

40 Si Isus a răspuns și-a zis: Simone, am să-ți spun ceva. — Si el zice: Spune Invățătorului. —

41 Un cămătar avea doi datornici; unul îi datora cinci sute de dinari iar celălalt cincizeci.

42 Neavând ei cu ce să plătească, i-a iertat pe amândoi. Care deci dintre amândoi îl va iubi mai mult?

43 Simon a răspuns și a zis: Socot că acela căruia i-a iertat mai mult. Iar el i-a zis: Drept și judecat.

44 Si întorcându-se către femeie, a zis lui Simon: Vezi tu pe această femeie? Eu am intrat în casa ta, și tu nu mi-ai dat apă pentru picioarele mele, iar ea mi-a spălat picioarele cu lacrămile ei și le-a șters cu părul ei.

45 Tu nu mi-ai dat sărufare, iar ea de când am intrat n'a început să-mi sărute mult picioarele.

46 Tu nu mi-ai uns * capul cu untdelemn, iar ea mi-a uns picioarele cu mir. * Ps. 23. 5.

47 Pentru aceea * îi spun: Iertate sunt păcatele ei cele multe, pentru că a iubit mult; iar cui i se iartă puțin, iubește puțin. * 1 Tim. 1. 14.

48 Si ei i-a zis: Iertate-ți * sunt păcatele. * Mat. 9. 2. Marc. 2. 5.

49 Si ceice sedea la masă cu el, au început să zică în ei însiși: Cine * este

acesta care iartă și păcatele? * Mat. 9. 3. Marc. 2. 7.

50 Iar el a zis către femeie: Credința * ta te-a înțintuit; du-te în pace.

* Mat. 9. 22. Marc. 5. 34; 10. 52. Cap. 14. 18. 42.

Isus propovăduiește Evanghelia.

8 Si a fost *așa*: după aceea el călătoria din cetate în cetate și din sat în sat propovăduind și vestind Evanghelia împărației lui Dumnezeu. Si cei doi-sprezece erau cu el;

2 și deasemenea oarecari * femei cari fuseseră tămăduite de duhuri rele și de boale: Maria care se numește Magdalina, din ** care esiseră șapte draci,

* Mat. 27. 55, 56. ** Marc. 16. 9.

3 și Ioana, nevasta lui Caïuza, ispravnicul lui Irod, și Susana și multe altele, care îi slujiau din avea lor. *

Pilda sămănătorului.

4 Si când * s'a adunat la o lăbulă gloată multă și din reînă ieșau la el din fiecare cetate, le-a spus în pildă: * Mat. 13. 2. Marc. 4. 1.

5 A ieșit sămănătorul și și samene sămânța. Si rănd sămăna el, una a căzut lângă cale și a fost răluată în picioare și păsările cerului au mâncaș-o.

6 Si alta a căzut jos pe stâncă și a crescut și s'a uscat pentru că n'avea uinezeală.

7 Si alta a căzut în mijlocul spinilor și spinii au crescut cu ea și au înăbușit-o.

8 Si alta a căzut pe pământul cel bun și a crescut și a făcut rod înșinut. Pe când zicea aceasta a strigat: Cine are urechi de auzit să audă.

9 Si uenieții * săi îl întrebau ce să fie pilda aceasta. * Mat. 13. 10. Marc. 4. 10.

10 Iar el a zis: Vonă vă este dat să cunoașteți taienele împărației lui Dumnezeu, iar celorlalți în pilde: ca * văzând să nu vadă și auzind să nu priceapă.

* Iea. 6. 9. Marc. 4. 12.

11 Iar pilda * este aceasta: Sămânța este cuvântul lui Dumnezeu.

* Mat. 13. 18. Marc. 4. 14.

12 Si cele de lângă cale sunt ceice au auzit *cuvântul*; apoi vine diavolul și ia cuvântul din inima lor ca nu cumva crezând să fie mânăuți.

13 Iar cele de lângă cale sunt ceice, când au auzit, primesc cu bucurie cuvântul; și aceștia n'au rădăcină și cred pentru o

vreme și la vreme de îspită se lapădă.

14 Iar ce a căzut între spini, aceștia sunt ceice au anzit, și urmându-și calea, sună înăbusiți de griji și de bogăție și de plăcerile vieții *acesteia* și nu fac rod deplin.

15 Și cea în pământul cel bun, aceștia sunt ceice după ce au anzit cuvântul, îl țin într-o inimă curată și bună și rodesc în răbdare.

16 Și nimeni* după ce a aprins candela, n-o acoperă cu un vas sau o pune supt pal ci o pune în sfeșenie ca ceice intră să vadă lumina.

* Mat. 5. 15. Mare. 4. 21. Cap. 11. 33

17 Căci* nu este ceva ascuns care să nu fie dat pe față; nici *ceva* lăinic care să nu fie cunoscut și să nu vie la arătare.

* Mat. 10. 26. Cap. 12. 2.

18 Deci luai seama cum auzili; căci* cine are i se va da, și cine n'are i se va lăua și ce i se pare că are.

* Mat. 13. 12; 25. 29. Cap. 19. 26.

Mama și frații lui Isus.

19 Și mama* și frații lui au venit la el și mușteau să se întâlnească cu el din prieina mulțimii.

* Mat. 12. 46. Mare. 3. 31.

20 Și i s'a dat de știre;

Mama ta și frații tăi stau afară voind să te vadă.

21 Iar el a răspuns și le-a zis: Mama mea și frații mei sunt ceice ascultă și fac cuvântul lui Dumnezeu.

Potolirea furtunii.

22 Și a fost ușa: într'una din zile a intrat într'o corabie el și ucenicii săi; și le-a zis: Să trecem dincolo de lac. Și au plecat.

* Mat. 8. 23. Mare. 4. 35.

23 Și pe când mergeau pe apă, el a adormit. Și s'a lăsat pe lac o furtună de vânt și ei se umpleau cu apă și erau în pericol.

24 Și au* venit la el și l-au deșteptat zicând: Stăpâne, Stăpâne, pierim. Iar el s'a deșteptat și a certat cu vântul și valul apei; și au început și s'a făcut liniște.

* Mat. 8. 28. Mare. 5. 1.

25 Și le-a zis: Unde vă este credința? Și ei s'a temut și s'an mirat, zicând unii către alții: Cine este oare acesta, că poruncește și vânturilor și apei și ele ascultă de el?

Vindicarea unui îndrăcit.

26 Și au venit la ușă în ținutul Gherghesenilor, care este în față dincolo de Galilea.

27 Și când a ieșit la ușă, l-a întâmpinat un bărbat oarecare din cetate care avea draci. Și multă vreme nu se îmbrăcase cu haină și nu rămânea în casă ci în morminte.

28 Și când a văzut pe Isus, a răcnit și a căzut înaintea lui și a zis cu glas mare: Ce aici cu mine Isus, Fiul al Dumnezeului Celui Precațial? Rogu-te mi-mă munci.

29 Căci Isus poruncia duhului necurat să iasă din om. Căci de multă vreme îl tărise cu el și omul era păzit legal cu cătușe și în obezi și rupând legăturile era mănat de dracul în pustii.

30 Și Isus l-a întrebat zicând: Care-ți este numele? Iar el a zis: Legiuime! pentru că mulți draci intraseră în el.

31 Și-l rugau ca să nu le poruncească să plece în adânc.

* Apoc. 20. 3.

32 Și era acolo o turmă de porci mulți păscând în munte. Și l-au rugat că să le dea voie să intre în ei. Și le-a dat voie.

33 Și draci au ieșit din om și au intrat în porci și turma să repezit de pe râpă în lac și s'a înecat.

34 Iar când au văzut cei ce îi pășteau ce s'a întâmplat, au fugit și au vestit în cetate și la țară.

35 Și au ieșit să vadă ce s'a întâmplat. Și au venit la Isus și au găsit pe omul din care ieșiseră draci, șezând jos, îmbrăcat și întreg la minte, la picioarele lui Isus și s-au temut.

36 Și ceice văzuseră *acestea* le-au spus cum fusese scăpat cel îndrăcit.

37 Și toată* mulțimea ținutului din împrejurimea Gherghesenilor l-a** rugat ca să plece dela ei, pentru că îi cuprinsese trică mare, iar el a intrat în corabie și s'a întors.

* Mat. 8. 34. ** Mat. 16. 39.

38 Și bărbatul* din care ieșiseră draci îl ruga ca să fie cu el dar el i-a dat drumul zicând: * Marc. 5. 18.

39 Întoarce-te la casa ta și istorisește tot ce ții-a făcut Dumnezeu. Și a plecat, propovăduind prin toată cetatea tot ce-i făcuse Isus.

Învierea fiicei lui Iair. — Femeia cu scurgere de sânge.

40 Și când s'a întors Isus, gloala l-a primit bine căci toti îl așteptau.

41 Și iată* a venit un

bărbat al cărui nume era Iair. Și el era mai mare al sinagogii. Și a căzut la picioarele lui Isus și l-a rugat ca să intre în casa lui.

* Mat. 9. 18. Marc. 5. 22.

12 Pentru că avea o singură fată ca de doisprezece ani și era pe moarte. Și pe când mergea el, gloatele îl înghesuiau. —

13 Și * o femeie având o scurgere de sânge de doisprezece ani, care cheltuise cu doctorii toată avereia ei, și n'a putut să tămaduială de nimeni,

* Mat. 9. 20.

14 s'a apropiat pe dinapoi și a atins ciucurile vesmântului său și îndată a stătut scurgerea sângei lui el.

15 Și Isus a zis: Cine este cel ce n'a alins? Și fiindcă toți tăgăduiau, Petru a zis și cei împreună cu el: Stăpâne, gloatele te împresoară și te strâmloreză și zici: Cine m'a atins?

16 Și Isus a zis: M'a atins cineva căci am cunoscut o putere * ieșită dela mine.

* Marc. 5. 30. Cap. 6. 19.

17 Iar când a văzut femeia că n'a rămas asunsă, a venit tremurând și a căzut jos înaintea lui și a spus înaintea popo-

rului întreg pricină pentru care îl alinsese și cum fusese tămaduială îndată.

18 Și el i-a zis: Fiică, credința ta te-a mântuit; du-te în pace.

19 Pe * când vorbia el încă, vine cineva dela mai marele sinagogii zicând: A murit fiica ta; nu mai supără pe Irvășatorul.

* Marc. 5. 35.

20 Iar Isus când a auzit i-a răspuns: Nu te teme, crede numai și va fi scăpată.

21 Și după ce a venit la casă, n'a lăsat pe nimeni să intre cu el decât pe Petru și pe Ioan și pe Iacob și pe tatăl copilei și pe mama ei.

22 Și toți plângătau și o jaliau. Iar el a zis: Nu plângăți; căci n'a murit ci * doarme.

* Ioan 11. 11, 13.

23 Și ei îl luau în râs căci știau că murise.

24 Iar el i-a apucat mâna și a strigat zicând: Copilă, scoală-te. *

* Cap. 7. 14. Ioan 11. 43.

25 Și duhul ei s'a întors în ea, și s'a sculat îndată. Și a poruncit să i se dea să mănageze.

26 Și părinții ei au rămas uimiți; iar el * le-a

poruncit să nu spună nimănui ce se făcuse.

* Mat. 8. 4; 9. 30. Marc. 5. 43.

Trimiterea celor doisprezece.

9 Și * a chemat la sine pe cei doisprezece și le-a dat putere și stăpânire peste toți dracii și să tămaduiască boale.

* Mat. 10. 1. Marc. 3. 13; 6. 7.

2 Și i-a * trimis să provaduiască împărăția lui Dumnezeu și să vindece pe bolnavi.

* Mat. 10. 7, 8. Marc. 6. 12. Cap. 10. 1, 9.

3 Și le-a * zis: Nu luăți nimic pe cale, nici toiac, nici traistă, nici pâne, nici argint; nici să n'aveți două haine.

* Mat. 10. 9. Marc. 6. 8. Cap. 10. 4; 22. 35.

4 Și în * orice casă veți intra, rămâneți acolo, și deacolo plecați.

* Mat. 10. 11. Marc. 6. 10.

5 Și * căți nu vă primesc, când veți pleca din cetatea aceea, scuturați ** praful de pe picioarele voastre spre mărturie împotriva lor.

* Mat. 10. 14. ** Fapt. 13. 51.

6 Iar ei * au plecat și umbăr din sat în sat vestind Evanghelia și tămaduind pretutindeni.

* Marc. 6. 12.

Iar nu slie ce să credă despre Isus.

7 Și Irod tetrarhul * auzit vorbind despre toate

cele ce se făceau și era în nedumerire despre ce se spunea de unii că Ioan s'a sculat dintre cei morți,

* Mat. 14. 1. Marc. 6. 14.

8 Iar de alții că s'a arătat Ilie; iar de alții că s'a sculat un prooroc oarecare din cei vechi.

9 Iar Irod a zis: Lui Ioan i-am tăiat capul; dar cine este acesta despre care aud astfel de lucruri? Si * căuta să-l vadă.

* Cap. 23. 8.

Inimulirea părilor.

10 Și când * s'a întors apostolii, i-au spus cele ce au făcut. Și el ** i-a luat cu sine și s'a dus la o parte la o cetate numită Belsaida.

* Marc. 6. 30. ** Mat. 14. 13

11 Și gloatele când au aflat îl-au urmat și el i-a primit bine și le vorbia despre împărăția lui Dumnezeu și vindeca pe cei care aveau trebuință de tămaduire.

12 Iar * ziua a început să se plece și cei doisprezece au venit la el și i-au zis: Dă drumul gloatei ca să se ducă în satele și în locurile dimprejur și să poposească și să-și găsească merinde, pentru că aici suntem într'un loc pustiu.

* Mat. 14. 15. Marc. 6. 35. Ioan 6. 1, 5.

13 Iar el le-a zis: Dați-le voi să mănânce. Iar ei au zis: N'avem mai mult decât cinci pâni și doi pești, afară numai dacă ne-am duc și am cumpăra de mânăcare la tot poporul acesta.

14 Și erau ca la cinci mii de bărbați. Iar el a zis ucenicilor săi: Așezați-i la masă în cete de câte cincizeci.

15 Și au făcut astfel și i-au așezat pe toți la masă.

16 Iar el a luat cele cinci pâni și cei doi pești și s'a uitat spre cer și le-a bine-cuvântat și a frânl și a dat ucenicilor ca să dea la gloată.

17 Și toți au mâncaț și s'au săturat și s'a luat ce le-a rămas din fărămituri, douăspăzece coșuri.

Mărturisirea lui Petru.

18 Și a fost așa: când se ruga el singur, ucenicii erau cu el. Și i-a întrebat zicând: Cine zice gloatele că sănăt eu?

* Mat. 16. 18. Marc. 8. 27.

19 Iar ei au răspuns și au zis: Ioan * Botezătorul. Iar alții zic: Ilie. Iar alții că s'a sculat un prooroc oarecare dintre cei vechi.

* Mat. 14. 2. Vers. 7, 8.

20 Și le-a zis: Dar voi cine ziceți că sănăt eu? Și

Petru * a răspuns și a zis: Hrisosul lui Dumnezeu.

* Mat. 16. 18. Ioan 6. 69.

21 Și * le-a vorbit slăvitor și le-a poruncit să nu spună aceasta la nimeni,

* Mat. 16. 20.

22 zicând: Trebuie ca Fiul * omului să suferă multe și să fie lepădat de bătrâni și mai marii preotilor și cărturari și să fie omorât și a treia zi să învieze.

* Mat. 16. 21; 17. 22.

Cum să urmăm pe Isus.

23 Și * zicea tuturor: Dacă voiește cineva să vie după mine, să se lepede de sine însuș și să-și ia crucea în fiecare zi și să mă urmeze. * Mat. 10. 38; 16. 24. Marc. 8. 34. Cap. 11. 27.

24 Căci cine va voi să-și mânduiască viața, o va pierde; dar cine își va pierde viața pentru mine, acela o va mândri.

25 Căci * ec folosește un om de căstigă lumea întreagă și se pierde pe sine însuș sau se păgubește?

* Mat. 16. 26. Marc. 8. 36.

26 Căci * cine se va rușina de mine și de cunințele mele, de acela se va rușina Fiul omului când va veni în slava sa și a Tatălui și a sfintilor îngeri.

* Mat. 20. 33. Marc. 8. 38. 2 Tim. 2. 12.

27 Și vă spun cu adevarat: * Sunt unii din cei care sunt aici cari nu vor gusta deloc moară până vor vedea împărăția lui Dumnezeu.

* Mat. 16. 28. Marc. 9. 1.

Schimbarea la față.

28 Și a fost așa: ca * la opt zile după cuvintele acestea, a luat cu sine pe Petru și pe Ioan și pe Iacob și s'a suiat în munte ca să se roage.

* Mat. 17. 1. Marc. 9. 2.

29 Și pe când se ruga, chipul feței lui s'a făcut altul și îmbrăcământea lui albă, strălucind.

30 Și iată, vorbiau cu el doi bărbați, cari erau Moise și Ilie,

31 cari s'au arătat în slavă și spuneau despre moartea sa pe care avea să o împlinească în Ierusalim.

32 Iar Petru și cei cu el erau * îngreunăți de somn; iar când s'au deșteptat bine, au văzut slava lui și pe cei doi bărbați cari slăbeau cu el. * Dan. 8. 18; 10. 9.

33 Și a fost așa: pe când se despărțiau ei de el, Petru a zis lui Isus: Stăpâne, este bine să fim aici și să facem trei colibi, una jică și una lui Moise și una lui Ilie. Căci nu știa ce vorbește.

34 Și pe când zicea el acestea, s'a făcut un nor și i-a umbrat și s'au împărtășit când au intrat în nor.

35 Și s'a făcut un glas din nor zicând: Aceșta * este Fiul meu, cel ales, ascuțați ** de el.

* Mat. 3. 17. ** Fapt. 3. 22.

36 Și când se făcea glasul, Isus s'a aflat singur. Și ei * au tăcut și n'au spus în acele zile nimănui nimic din cele ce văzuseră.

* Mat. 17. 9.

Vindecarea unui îndrăcit.

37 Și a fost așa: în * ziua următoare când s'au coborât de pe munte, 1-a întâmpinat gloală multă.

* Mat. 17. 14. Marc. 9. 14, 17.

38 Și iată un bărbat din gloală a strigat zicând: Invățătorule, te rog, uită-te spre fiul meu pentru că îl am numai pe el.

39 Și iată, un duh îl așuci și deodată strigă și-l sfâșie cu spumă și abia se depărtează dela el dușape I-a sdrobit.

40 Și m'am rugat de ucenicii tăi ca să-l scoată afară dar n'au putut.

41 Și Isus a răspuns și a zis: O neam necredincios și sucit, până când voi fi la voi și vă voi îngădui? Adu aici pe fiul tău.

42 Si pe când venia el încă, l-a sfâșiat dracul și l-a sguduit tare. Dar Isus a certat duhul necurat și a lămaduit pe băiat și l-a dat înapoi tatălui său.

43 Si toți au rămas uimiți de mărimea lui Dumnezeu.

Isus vestește moartea și invierea sa.

Dar pe când toți se mișunau de toate căte făcea, el a zis ucenicilor săi:

44 Puneți-vă * în urechi cuvintele acestea: căci Fiul omului are să fie dat în mâinile oamenilor.

* Mat. 17. 22.

45 Dar * ei nu înțelegeau graiul acesta și era ascuns de ei ca să nu-l priceapă: și se temeau să-l întrebe despre graiul acesta.

* Marc. 9. 32. Cap. 2. 50; 18. 34.

Cine este cel mai mare?

46 Si * a intrat o gândire în ei, adică cine dintre ei ar fi mai mare.

* Mat. 18. 1. Marc. 9. 34.

47 Iar Isus cunoșcând gândirea inimii lor, a luat un copilaș și l-a pus lângă sine.

48 și le-a zis: Oricine * va primi pe acest copilaș în numele meu, mă primește pe mine și oricine mă va primi pe mine, primește pe cel ce m'a trimis pe

mine; căci ** cine este mai mic între voi toți, acela este mare.

* Mat. 10. 40; 18. 5. Marc. 9. 37. Ioan 12. 44; 13. 20. ** Mat. 23. 11, 12.

49 Si Ioan * a răspuns și a zis: Stăpâne, am văzut pe unul scoțând draci în numele tău și l-am oprit pentru că nu urmează cu noi.

* Marc. 9. 38. Num. 11. 28.

50 Si Isus i-a zis: Nu-l opriti, căci cine * nu este împotriva voastră este pentru voi.

* Mat. 12. 30. Cap. 11. 23.

Foe din cer.

51 Si a fost așa: când erau pe împlinile zilele înălătrui * sale, și-a îndreptat fața hotărît ca să meargă la Ierusalim.

* Marc. 16. 19. Fapt. 1. 2.

52 Si a trimis soli înaintea feței sale. Si ei s-au dus și au intrat într-un sat de Samariteni ca să gătească pentru el.

53 Si * nu l-au primit pentru că lui era îndreptată ca să meargă spre Ierusalim.

* Ioan 4. 4, 9.

54 Si când au văzut *aceasta* ucenicăi săi Iacob și Ioan, au zis: Doamne, voi ieși să zicem ca să se po-goare foc din cer și să-l mistuiască precum a făcut și Ilie? *

* 2 Reg. 1. 10, 12.

55 Iar el s'a întors și i-a certat și a zis: Nu știi

Trimiterea celor săpțezece de ucenici.

10 Iar după acestea Domnul a rânduit pe alți săpțezece și i-a trimis * căte doi înaintea feței sale în orice cetate și loc în care avea să vină el însuși

* Ioan 3. 17; 12. 47.

56 Si s'au dus într-altă.

Cum să urmăm pe Isus.

57 Si pe * când mergeau pe cale, unul i-a zis: Te voin urmă oriunde vei merge.

* Mat. 8. 10.

58 Si Isus i-a zis: Vulpile au vizuini și păsările cerului au locuințe, dar Fiul omului n'are unde să și plece capul.

59 Si a zis către un altul: * Urmează-mă. Iar el a zis: Doamne, dă-mi voie întâi să mă duc să îngrop pe tatăl meu.

* Mat. 8. 21.

60 Dar Isus i-a zis: Lasă morții să-si îngroape morții lor, iar tu du-te și vezi în toate părțile împărtășii lui Dumnezeu.

61 Si un altul deasemenea a zis: Te * voi urmă, Doamne, dar întâi dă-mi vîde să-mi iau rămas bunul ceice sunt în casa mea.

* 1 Reg. 19. 20.

62 Dar Isus i-a zis: Nișnici, care și-a pus mâna pe plus și se uită înapoi, nu este potrivit pentru împărăția lui Dumnezeu.

* Mat. 10. 11. ** 1 Cor. 10. 27. † Mat. 10. 10. ‡ 1 Cor. 9. 4, etc. † Tim. 5. 18.

8 Si in orice cetate intrati si va primesc ei, manancați celeee vă sună pușe înainte.

9 Si *tămadăiți pe cei boalați în ea și spuneti-le: Împărăția lui Dumnezeu să **apropiat de voi.

* Cap. 9. 2. ** Mat. 3. 2; 4. 17; 10. 7. Vers. 11.

10 Dar în orice cetate veți intra și nu vă primesc ei, ieșiți în ulițele ei și ziceți:

11 Chiar *praful din cetatea voastră ce s'a lipit de picioarele noastre, noi îl scuturăm împotriva voastră. Însă cunoașteți aceasta că împărăția lui Dumnezeu s'a apropiat. * Mat. 10. 11. Cap. 9. 5. Fapt. 13. 51; 18. 6.

12 Vă spun că în ziua aceea va fi mai *ușor pentru Sodoma decât pentru cetatea aceea.

* Mat. 10. 15. Mat. 6. 11.

13 Vai *de tine Iisusine! vai de tine Betsaido! Pentru că **dacă s'ar fi săcuit în Tir și Sidon puterile cari au fost făcute în voi, demult s'ar fi pocăit și sezând în sac și cenusă.

* Mat. 11. 21. ** Eze. 3. 6.

14 Însă va fi mai ușor Tirului și Sidonului la judecată decât vouă.

15 Si tu, *Capernaume, năpărești și ridicăt **până la

cer? Pânăla Hades vei fi pogorât. * Mat. 11. 23. ** Fac. 11. 4. Dent. 1. 28. Isa. 14. 13. Ier. 51. 53. † Eze. 26. 20; 32. 18.

16 Cine *ascultă de voi, ascultă de mine; și **cine vă leaptădă pe voi, mă leaptădă pe mine; și cine mă leaptădă *pe mine, leaptădă pe celce mă trimis pe mine. * Mat. 10. 40. Marc. 9. 37. Ioan 13. 20. ** 1 Tes. 4. 8. † Ioan 5. 23.

Întoarcerea celor șaptezeci.

17 Si cei șaptezeci s'au *întors cu bucurie zicând: Doamne, chiar și dracii ni se supun în numele tău.

* Vers. 1.

18 Si el le-a zis: Am zărit *pe Satana căzând ca un fulger din cer.

* Ioan 12. 31; 16. 11. Apoc. 9. 1; 12. 8, 9.

19 Iată vă *dat stăpâniere să călcăti peste serpi și scorpii și peste toată puterea vrăjmașului și nimic nu vă va vătăma nici-decum. * Marc. 16. Fapt. 23. 5.

20 Însă nu vă bucurăți de aceasta că duhurile vi se supun căi bucurății-vă cănumele *voastre sunt scrise în ceruri.

* Egipt. 32. 32. Ps. 69. 28. Isa. 4. 3. Dan. 12. 1. Filip. 4. 3. Eyr. 12. 23. Apoc. 13. 8; 20. 12; 21. 27.

21 În *același ceas s'a veselit în Sfântul Duh și a zis: Te laud, Tată, Doamne al cerului și al pământului, că ai aseuns aceslea de

înțelepți și pricepuși și te-ai descoperit pruncilor; da, Tată, pentru că așa a fost bună plăcerea înaintea ta.

* Mat. 11. 25.

22 Toate *mi-au fost date de Tatăl meu: și **nimenei nu cunoaște cine este Fiul decât numai Tatăl și cine este Tatăl decât numai Fiul și acela căruia ar voi Fiul să i-l descopere.

* Mat. 28. 18. Ioan 3. 35; 5. 27; 17. 2.

† Ioan 1. 18; 6. 44, 46.

23 Si întorcându-se către uenicii, a zis la o parte: Vericiti *sunt ochii cari văd celeee vedeți voi.

* Mat. 13. 16.

24 Căci vă spun că *multii profaci și împărați au voit să vadă ce vedeți voi și n'au văzut și să audă ce auziți voi și n'au auzit. * 1 Pet. 1. 10.

Pilda Samariteanului.

25 Si iată, un învățător *de lege oarecare s'a secolat și l-a ispătit, și a zis: Invățătorule, ce să fac ea să moștenesc viața vecinieă?

* Mat. 19. 16; 22. 35.

26 Si el i-a zis: Ce este *tris în lege? Cum citești?

27 Si el a răspuns și a zis: Să *iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inimă ta și din tot sufletul tău și din toată puterea ta și din tot cuge-

tul tău și **pe aproapele tău ca pe tine însuși.

* Dent. 6. 5. ** Lev. 19. 18.

28 Si el i-a zis: Drept ai răspuns; fă aceasta și vei *trăi. * Lev. 18. 5. Neem. 9. 29. Eze. 20. 11, 13, 21. Rom. 10. 5.

29 Iar el voind să *se îndreptăreasă, a zis lui Isus: Si cine este aproapele meu?

* Cap. 16. 15

30 Si dând răspuns, Isus a zis: Un om se pogoră dela Ierusalim la Ierihon și a căzut între lălhări, cari l-au desbrăcat și i-au făcut răni și au plecat lăsându-l jumătate mort.

31 Si din întâmplare un preot oarecare se pogoră pe calea aceea și când l-a văzut, a *treeut înainte pe cealaltă parte.

* Ps. 38. 11.

32 Asemenea și un Levit, când a venit la acel loc și l-a văzut, a trecut înainte pe cealaltă parte.

33 Iar un Samaritean *oarecare mergea pe cale, și a venit la el, și când l-a văzut, i s'a făcut milă

* Ioan 4. 9.

34 și s'a apropiat de el și i-a legat rănilor și a lăsat peste ele undelemu și

vin și l-a pus pe debito-ului său și l-a adus la o casă de poposire și a purtat grija de el.

35 Si a doua zi dimi-

neată, a seos doi dinari și l-a dat gazdei și a zis: Poartă grija de el și ce vei mai cheltui, îți voi da înapoi, când mă voiu înfoarce.

36 Care dintre acești freii și se pare că să facă a-proapele celui ce a căzut între tâlhari?

37 Iar el a zis: Celei și-a făcut milă cu el. Și Iisus i-a zis: Du-le și fă și tu asemenea.

Marta și Maria.

38 Iar pe când mergeau ei pe calea lor, a intrat într-un sat. Și o femeie cu numele Marta *l-a primit în casa ei. * Ioan 11, 1; 12, 2, 3.

39 Și ea avea o soră numită Maria, care * și ea se dea jos ** la picioarele Domnului și asculta cuvântul lui. * 1 Cor. 7, 32, etc. ** Cap. 3, 35. Fapt. 22, 3.

40 Iar Marta era prinsă la o parte de multă slujire. Și a venit la el deodată și a zis: Doamne, nu-ți pasă că sora mea m'a lăsat singură să slujesc? Zi-i deci să pună mâna cu mine.

41 Și Domnul a răspuns și i-a zis: Marta, Marta, pentru multe te îngrijorezi și te tulburi tu,

42 dar un * singur lucru este de trebuință; căci Maria și-a ales partea cea

bună care nu va fi luată dela ea. * Ps. 27, 4.

Tatăl nostru.

11 Și a fost așa: pe când se ruga el într'un loc, când a încelat, unul dintre ucenicii săi i-a zis: Doamne, învăță-ne să ne rugăm cum a învățat și Ioan pe ucenicii săi.

12 Și el le-a zis: Când vă rugați, ziceți: Tatăl * nostru care ești în ceruri, sfîntească-se numele tău; vie împărația ta; facă-se voia ta precum în cer și pe pământ. * Mat. 6, 9.

13 Pânea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă în fiecare zi.

14 Și iartă-ne păcatele noastre, căci și noi iertăm oricui ne datorează. Și nu ne duce în ispită ci izbăvește-ne de cel rău.

Stăruința în rugăciune.

15 Și le-a zis: Cine dintre voi va avea un prieten și se va duce la el la miezul nopții și-i va zice: Prietene, împrumută-mi trei pâni

16 pentrucă a venit un prieten al meu de pe drum la mine și n'am ce să-i pun înainte...

17 Și acela dinlăuntru va răspunde și va zice: Nu mă da de osteneală; acum

ușa este închisă și copiii mei sunt cu mine în pat; nu pot să mă seol să-ji danu. —

18 Vă spun: chiar * dacă nu se va scula și-i va da pentru că-i este prieten, totuș pentru îndrăznicala lui se va scula și-i va da oridece are trebuință.

* Cap. 18, 1, etc.

19 Și * eu vă spun: Cereți și vi se va da, căutați și veți afla, bateți și vi se va deschide.

* Mat. 7, 7; 21, 22. Marc. 11, 24. Ioan 15, 7. Iac. 1, 6. 1 Ioan 3, 22.

20 Căci oricine cere ia și cine cauță află și celui ce bate și se va deschide.

21 Și dela * care dintre voi, care este tată, va cere fiul său pâne și-i va da o piatră? Sau va cere un peste și-i va da un șarpe în loc de pește? * Mat. 7, 9.

22 Sau va cere un ou și va da o scorpie?

23 Dacă deci voi răi blind, săli și să dai daruri bune la copiii voștri, cu căt mai mult Tatăl vostru cel din cer va da Duhul Sfînt celor ce-l cer dela el.

Vîndicarea lui îndrăcîl mul.

24 Și * scotea un drac și acesta era mut. Și a fost așa: când a ieșit dracul, mutul a vorbit și gloatele te minunau. * Mat. 9, 32; 12, 22.

25 Iar unii dintre ei au zis: El * scoate afară pe draci cu Beelzebul, domnul dracilor. * Mat. 9, 34; 12, 24.

26 Și alii îl ispiteau și cereau * dela el un semn din cer. * Mat. 12, 38; 16, 1.

27 Iar el * le săta ** gândurile și le-a zis: Orice împărație desbinată împotriva ei însăș este pustijă și casă cade peste casă. * Mat. 12, 25. Marc. 3, 24. ** Ioan 2, 23.

28 Și dacă și Satana s'a desbinat împotriva sa însuș, cum va sta împărația lui? Pentru că ziceți că eu scot afară pe draci cu Beelzebul.

29 Iar dacă eu scot afară pe draci cu Beelzebul, fiili voștri cu cine-i scot afară? Deaceea ei vor fi judecătorii voștri.

30 Iar dacă eu scot afară draci cu * degetul lui Dumnezeu, împărația lui Dumnezeu a ajuns deci peste voi. * Exod. 8, 19.

31 Când * cel tare, deplin înarmat, își păzește curtea, averile lui sunt în pace.

* Mat. 12, 29. Marc. 3, 27.

32 Dar * când unul mai tare decât el va veni asupra lui, și-l va birui, și ia toată armătura în care se încrezuse și împarte prăzile lui. * Isa. 53, 12. Col. 2, 15.

33 Cine * nu este cu mine

este împotriva mea și cine nu strâng cu mine, risipeste.

* Mat. 12. 30.

Duhul necurat iesit din om.

24 Când * duhul necurat a iesit din om, umblă prin loewri fără apă căutând odihnă. Și fiindcă nu găsește, zice: Mă voi înloare la casa mea de unde am iesit.

* Mat. 12. 43.

25 Și când vine, o găsește măturată și împodobită.

26 Atunci se duce și ia cu sine alte șapte duhuri mai rele decât el și le intră și locuiesc acolo; și cele depe urmă * ale omului acelui se fac mai rele decât cele dintâi.

* Iona 5. 14. Efr. 6. 4; 10. 26. 2 Pet. 2. 20.

Fericire de ceice ascultă Cuvântul.

27 Și a fost așa: pe când zicea el acestea, o femeie din gloată a ridicat glasul și i-a zis: Fericit * este până cele care te-a purtat și lăsate pe cari le-ai supă.

* Cap. 1. 28. 48.

28 Iar el a zis: Mai bine fericiti * ceice ascultă cu vîntul lui Dumnezeu și-i păzesc.

* Mat. 7. 21. Cap. 8. 21. Iac. 1. 25.

Minunea cu Iona.

29 Iar când * s'au adunat gloate cu grămadă, a în-

cepul să zică: Neamul acesta este un neam rău; cere un semn și nu i se va da un semn decât semnul lui Iona. * Mat. 12. 38. 39.

30 Căci după cum Iona * a fost un semn pentru Ninișteni, astfel va fi și Fiul omului pentru neamul acesta.

* Iona 1. 17; 2. 10.

31 Impărăteasa * dela miazăzi se va ridica la judecată cu bărbații acestui neam și-i va osândi: pentru că ea a venit dela marginile pământului să asculte înțelepciunea lui Solomon; și iată aici este mai mult decât Solomon.

* I Reg. 10. 1.

32 Bărbații din Ninișe se vor secula la judecată cu neamul acesta și-l vor osândi: pentru că ei * s'au pocăit la propovăduirea lui Iona și iată aici este mai mult decât Iona. * Iona 3. 5.

Lumina.

33 Nimeni * n'aprinde candelă și o pune în ascunzătoare, nici și supă obroacă în sfeșnic, ca ceice intră să vadă lucearea.

* Mat. 5. 15. Marc. 4. 21. Cap. 8. 10.

34 Candela * întrupului tău este ochiul tău. Când ochiul tău este curat, tot trupul tău este și el plin de lumină; iar când este

rău și trupul tău este plin de întuneric. * Mat. 6. 22.

35 Ia seama deci că lumenia care este în tine să nu fie întuneric.

36 Dacă deci tot trupul tău este plin de lumină, neavând vreo parte întunecată, el va fi plin de lumină, tot ca și când te lumenizează candela cu raza sa.

Mustrarea cărturărilor și Fariseilor.

37 Iar pe când vorbia el, un Fariseu l-a rugat ca să prănzească la el. Și a intrat și a șezut la masă.

38 Iar când a văzut acesta Fariseul, * s'a mirat nu s'a scăldat întâi înainte de prânz. * Marc. 7. 3.

39 Și * Domnul i-a zis: Vezi, voi Fariseii curățăți partea de afară a paharului și a blidului, dar lăuntrul ** vostru este plin de purăt și voi înșivă nici cu unul din degetele voastre nu atingeți sarcinile.

* Mat. 23. 25. ** Tit. 1. 15.

40 Nebunilor, oare cel ce a făcut ce este afară nu a făcut și ce este înaintea?

41 Însă dați * milostenie celor din lăuntru și iată că vă sunt curate.

* Iona 58. 7. Dan. 4. 27. Cap. 12. 33.

42 Dar * vai de voi Fariseilor pentru că dați zeciuță din izmă și rută și urlee fară, și lăsați la o

parte judecata și iubirea de Dumnezeu: dar pe acestea trebuie să le faceți și pe acelea să nu le lăsați la o parte. * Mat. 23. 23

43 Vai * de voi Fariseilor! Pentru că iubiți cel dințai scaun în sinagogi și îmbrățișările în piele.

* Mat. 23. 6. Marc. 12. 38. 39.

44 Vai * de voi! Pentru că sunteți ca mormintele cari nu se arată și oamenii cari umblă pe deasupra nu știu *aceasta*.

* Mat. 23. 27. ** Ps. 5. 9.

45 Și unul dintre învățătorii de lege a răspuns și-i a zis: Învățătorule, zicând acestea ne înfrunți și pe noi rușinos.

46 Iar el a zis: Vai și de voi învățătorilor de lege! pentru că * însărcinați pe oameni cu sarcini anevoie de purăt și voi înșivă nici cu unul din degetele voastre nu atingeți sarcinile.

* Mat. 23. 1.

47 Vai * de voi! pentru că zidiți mormintele proorocilor iar părinții voștri i-au omorât!

* Mat. 23. 26.

48 Deci dar sunteți maratori și încuviințați saptele părinților voștri pentru că ei i-au omorât, iar voi le zidiți *mormintele*.

49 De aceea și înțelepciunea lui Dumnezeu a zis:

Voi trimile* Ia ei proorcei și apostoli și pe unii din ei îi vor omorî și-i vor prigoni. * Mat. 23, 34.

50 Ca să fie cerut înapoi dela neamul acesta săngele futuror proorocilor care a fost vărsat dela întemeierea lumii,

51 dela* săngelui lui Abel până la săngelul** lui Zaharia care a pierit între altar și casă; da, vă spun, el va fi cerut înapoi dela neamul acesta.

* Fac. 4, 8. ** 2 Cron. 24, 20, 21.

52 Vai* de voi, învățătorilor de lege! pentru că ați lăsat cheia cunoștinții; voi înșivă năști întră și pe cele intră i-năști oprit.

* Mat. 23, 13.

53 Si când a ieșit de acolo, cărturarii și Fariseii au început să-l silească tare și să-l facă să vorbească de mai multe.

54 și-l păndeau că* să prință ceva din gura lui.

* Mare. 12, 18.

Despre fățănicie, frica de oameni, hulu împotriva Iuhului

Sfânt

12 In vremea aceea* când s'au adunat zecimi de mii de gloață încât se călcau unii pe alții, el a început a vorbi întâi către ucenicii săi: Feriți-vă** de

alatul Fariseilor care este fățănicie.

* Mat. 16, 6. Mare. 8, 15. ** Mat. 16, 12.

2 Si nimic nu* este acoperit de toate părțile care nu va fi descoperit; și ascuns care nu va fi cunoscut.

* Mat. 10, 26. Mare. 4, 22. Cap. 8, 17.

3 De aceea căi ați zis la întuneric vor fi auzite la lumină și ce ați vorbit la ureche în cămăruțe vor fi vestile depe acoperișul caselor.

4 Si vă* spun vouă, prietenii** mei: Nu vă temeți de ceice o moară trupul și după acestea nu mai au ce să mai facă.

* Ioh. 5, 1, 7, 8, 12, 13. Ier. 1, 8. Mat. 10,

28. ** Ioh. 15, 14, 15.

5 Vă voi arăta însă de cine să vă temeți: temeți-vă de Acela care, după ce a omorât, are putere să arunce în gheenă. Da, vă spun, de acesta temeți-vă.

6 Oare nu se vând cinci vrăbii pentru doi bani? Si niciuna din ele nu este utilă înaintea lui Dumnezeu.

7 Ci și perii capului vostru toți sunt numărați. Nu vă temeți; voi sunteți mai de preț decât multe vrăbii.

8 Si* vă spun: Oricine va mărturisi pentru mine înaintea oamenilor și Fiul

omului va mărturisi pentru el înaintea îngerilor lui Dumnezeu.

* Mat. 10, 32.

Mare. 8, 38. 2 Tim. 2, 12. 1 Ioan 2, 23.

9 Dar cine mă va lăgădui înaintea oamenilor va fi lăgăduit înaintea îngerilor lui Dumnezeu.

10 Si* oricine va zice un cuvânt împotriva Fiului omului, i se va ierta, iar cehuice va hui împotriva Sfântului Duh nu i se va ierta.

* Mat. 12, 31, 32. Mare. 3, 28. 1 Ioan 5, 16.

11 Si când* vă duc înaintea sinagogilor și dregătorilor și stăpânirilor, nu vă îngrijorați cum sau ce veți zice;

* Mat. 10, 19. Mare. 13, 11. Cap. 21, 14.

12 căci Sfântul Duh vă va învăța chiar în acel casă cele ce trebuie să spuneți.

Pilda bogatului cărnă i-a rodit țarina.

13 Iar unul din gloață i-a zis: Învățătorule, spune frateului meu să împartă cu mine moștenirea.

14 Iar el i-a zis: Omul* este cine m'a pus judecător sau împărtător peste voi?

* Ioh. 18, 36.

15 Si le-a zis: Luați aminte* și păziți-vă de orice lăcomie de bani, pentru că nu în belșugul cuiva să

viață lui din literurile pe care le are. * 1 Tim. 6, 7, etc.

16 Si le-a spus o pildă zicând: Țarina unui om bogat a rodit bine.

17 Si se gândia în sine zicând: Ce voi face pentru că n-am unde să-mi strâng roadele?

18 Si a zis: Aceasta voi face: îmi voi dărâma grădiniile și le voi zidi mări și voi strângi acolo toate roadele mele și bunele mele.

19 Si voi zice sufletu lui meu: Suflete, * ai multe bunuri puse pentru mulți ani; odihnește-le, mănâncă, bea, veselășește-le.

* Ect. 11, 9. 1 Cor. 15, 32. Iac. 5, 5.

20 Dar Dumnezeu i-a zis: Nebunule! chiar în noaptea aceasta îi se va cere* înapoi sufletul, iar** cele ce ai pregătit ale cui vor fi? * Ioh. 20, 22; 27, 8. Ps. 52, 7. Iac. 4, 14. ** Ps. 39, 6. Ier. 17, 11.

21 Așa este cel ce adună comoară pentru sine însuși și* nu se îmboagăște pentru Dumnezeu. * Mat. 6, 20. Vers. 23. 1 Tim. 6, 18, 19. Iac. 2, 5.

Ingrigorările.

22 Si a zis către ucenicii săi: De aceea vă spun: Nu* vă îngrijorați pentru suflet ce să mâncați, nici pentru trup cu ce să vă îmbrăcați.

* Mat. 6, 25.

23 Sufletul este mai mult decât hrana și trupul de căt imbracămintea.

* 24 Priviți bine corbii că mici nu sămănă, nici nu seceră, cări n'au cămară, nici grânar și Dumnezeu* îi hrănește; eu căt mai de preț sunteți voi decât păsările! * Iov 38. 41. Ps. 147. 9.

25 Și cine dintre voi îngrijorându-se poate adăoga Ja vârsta sa un cot?

26 Dacă deci nu puteți face nici ce este cel mai neinsemnat lucru, pentru ce vă îngrijorați de celelalte?

27 Priviți bine crinii cum cresc: nici nu lori, nici nu leș: totuș vă spun: Nici Solomon în toată slava lui nu s'a îmbrăcat ca unul din aceștia.

28 Iar dacă așa îmbracă Dumnezeu iarbă în câmp, care este azi și mâne se aruncă în cupor, eu căt mai mult vă va îmbrăca pe voi, pușin credințiosilor!

29 Și nu căutați ce să mâncați și ce să beți și nu fiți frâmântați.

30 Căci toate acestea le caută stăruitor Neamurile lumii; iar Tatăl vostru știe că aveți trebuință de acestea.

31 Însă căutați * împără-

ția lui și acestea vi se vor adăoga. — * Mat. 6. 33.

32 Nu te teme, turmă mică, pentru că * Tatăl vostru a găsit plăcere să vă dea împărăția. * Mat. 11. 25, 26.

33 Vindeți * tot ce aveți și dați milostenie; faceți-vă ** pungi cări nu învechesc, o comoară nesleită în ceruri, unde hoțul nu se apropie nici molia nu strică.

* Mat. 19. 21. Fapt. 2. 45; 4. 31. ** Mat. 6. 20. Cap. 16. 9. 1 Tim. 6. 19.

34 Căci unde este comoara voastră acolo va fi și inima voastră.

Indemn la veghere.

35 Coapsele * să vă fie închinse și candelete ** au prinse. * Efes. 6. 14. 1 Pet. 1. 13. ** Mat. 25. 1, etc.

36 Și voi fiți asemenea oamenilor cări așteaptă pe domnul lor când se va întoarce dela nuntă, că, dacă va veni și va bate la ușă, să-i deschidă îndată.

37 Fericiti * sunt robii aceia pe cări când va veni domnul îi va găsi veghiând. Adevărat vă spun că se va încinge și-i va pune la masă și va trece alături și le va sluji. * Mat. 24. 46.

38 Și dacă va veni în a doua strajă, și în a treia, și-i va găsi astfel, fericiti sunt robii aceia.

39 * Cunoașteți dar aceasta că, dacă ar fi știul stăpânul casei în ce ceas vine hoțul, ar fi veghiat și n'ar fi lăsat să-i sape casa. * Mat. 24. 43. 1 Tes. 5. 2. 2 Pet. 3. 10. Apoc. 3. 3; 16. 15.

40 * Nu te teme, turmă mică, pentru că * Tatăl vostru a găsit plăcere să vă dea împărăția. * Mat. 11. 25, 26.

41 Și * voi fiți gata; pentru că Fiul omului vine în ceasul în care nu gândiți.

* Mat. 24. 44; 25. 13. Marc. 13. 33. Cap. 1. 31, 36. 1 Tes. 5. 6. 2 Pet. 3. 12.

Economul credințios.

42 Și Petru a zis: Doamne, către noi zici această pilda sau și către loți?

43 Și Domnul a zis: Cine este dar economul credințios și cuninte, pe care-l va pune domnul peste slugărimea sa ca să le dea porția de mâncare la vremea cuvenită?

* Mat. 24. 25; 25. 21. 1 Cor. 4. 2.

44 Cu adevărat * vă spun că îi va pune peste toată ținutia sa. * Mat. 24. 47.

45 Iar * dacă robul acela nu zice în inima sa: Domnul meu zăboyește să vie! și va începe să bată pe slugi și pe slujnice, și să mânance și să bea și să se îmbete, * Mat. 24. 48.

46 domnul robului acela va veni în ziua în

care el n'așteaptă și în ceasul când nu știe să-i va despica în donă și-i va pune partea cu necredințiosii.

47 Și robul * acela care a știut voia domnului său și n'a pregătit sau n'a făcut după voia lui va fi bătut cu multe lovituri.

* Num. 15. 30. Deut. 25. 2. Ioh. 9. 41. 15. 22. Fapt. 17. 30. Iac. 4. 17.

48 Iar * cele ce n'a știut-o să a facut fapte vrednice de lovituri, va fi bătut cu puține lovituri. Și oricui i s'a dat mult, i se va cere mult: și cuț i s'a încredințat mult, și vor cere mai mult. * Lev. 5. 17. 1 Tim. 1. 13.

Foc pe pământ.

49 Am venit să arunc un foc * pe pământ și ce voiese dacă să și aprins?

* Vers. 51.

50 Dar am un bolez cu * care să fiu botezat și căt de strâmtorat sănătatea când se va îndeplini!

* Mat. 20. 22. Marc. 10. 38.

51 Vi * se pare că am venit să dau pace pe pământ? Vă spun: Nu; ci ** mai degrabă desbinare.

* Mat. 10. 34. Vers. 49. ** Mic. 7. 6. Ioan 7. 43; 9. 16; 10. 19.

52 Căci * de acum cinci vor fi desbinăți într'o casă, trei împotriva a doi și doi împotriva a trei. * Mat. 10. 35.

53 Vor fi desbinăți: tată împotriva fiului și fiu împotriva tatului, mamă împotriva fiicei și fiică împotriva mamei sale, soacra împotriva norei sale și nora împotriva soacrei sale.

Semnele vremurilor.

54 Și zicea și gloatelor: Când * vedeți un nor ridicându-se la apus, îndată ziceți: Vine ploaie mare! și aşa este. * Mat. 16. 2.

55 Și când vedeți sunând vântul dela miazăzi, ziceți: Va fi căldură mare! și este.

56 Fățarnicilor, față pământului și a cerului știți să le cereați; dar vremea aceasta cum nu știți să cereați?

57 Și pentru ce nu judecați și dela voi înșivă ce este drept?

58 Căci pe când * mergi eu prolinicul tău la dreptator, dă-ți osteneală pe cale ** să te desfaci de el, ea nu cunva să te lărască la judecător și judecătorul să te dea chinitorului și chinitorul să te arunce în temniță. * Prov. 25. 8. Mat. 5. 25.

** Ps. 32. 6. Isa. 55. 6.

59 Iți spun: Nu vei ieși deacolo până nu vei plăti și cel din urmă bănuș.

Gălileenii măcelăriți de Pilat.

13 Și în aceeași vreme erau de față unii cari i-au adus știre despre Gălileenii, al căror sânge Pilat îl amestecase cu jertele lor.

2 Și Iisus a răspuns și le-a zis: Vi se pare oare că Gălileenii aceștia au fost mai păcătoși decât toți Gălileenii pentru că au suferit acestea?

3 Eu vă spun: Nu; ci dacă nu vă veți pocăi, toți veți pieri la fel.

4 Sau acei opăsprezece peste cari a căzut înruul în Siloam și i-a omorât, vi se pare oare că ei au fost mai datornici decât toți oamenii cari locuiesc în Ierusalim?

5 Eu vă spun: Nu; ci dacă nu vă veți pocăi, toți veți pieri tot aşa.

Pilda smochinului neroditor.

6 Și a spus pilda aceasta: Cineva * avea un smochin sădit în via sa. Și a venit și a căutat rod în el și n'a găsit.

* Isa. 5. 2. Mat. 21. 19.

7 Și a zis către vier: Iată, trei ani de când vin și caut rod în acest smochin și nu găsesc; laie-l; pentru ce prinde și pământul sărac fără folos?

8 Iar el răspunzând îi zice: Doamne, lasă-l și a-nul acesta până când voi săpa împrejurul lui și-l voi gunoi.

9 Și dacă va face rod în viitor, bine; iar dacă nu, îl vei tăia.

Vindecarea unei femei gărbove.

10 Și-i învăță într-o sinagogă în Sabat.

11 Și iată o femeie care avea un duh de neputință de opăsprezece ani și era gărbovită și nu putea nici-decum să se ridice în sus.

12 Și când a văzut-o Iisus, a chemat-o și i-a zis: Femeie, ești deslegată de neputință ta.

13 Și a * pus mâinile pe ea și îndată s'a înșeptat în sus și slăvia pe Dumnezeu.

* Marc. 16. 18. Fapt. 9. 17.

14 Iar mai marele sinagogi, mâniindu-se că Iisus înduise în Sabat, a răsunat și zicea gloatei: Sunt * zile în cari trebuie lucreze omul; deci veți și tămașați-vă în ele și nu ** în ziua Sabatului.

* Mat. 12. 10. Marc. 3. 1. Cap. 6. 7. 14. 3.

15 Dar Domnul i-a răsunat și a zis: Fățarnici, lucrare* dintr-o voie în sfînt oare nu-și desleagă

boul său sau măgarul său dela ieșe și-l duce și-l adăpă?

* Cap. 14. 5.

16 Iar această femeie care * este o fiică a lui Avraam, pe care Satana o legase, iată de opăsprezece ani, nu trebuia să fie deslegată de legătura aceasta în ziua Sabatului?

* Cap. 19. 9.

17 Și pe când zicea el acestea, protivnicii lui se rușinau loși și loată gloata se bucura de toate lucrările slăvite cari erau făcute de el.

Pilda grăuntelui de muștar și a aluatului.

18 Deci * zicea: Cu ce este asemenea împărația lui Dumnezeu și cu ce o voiu asemenea?

* Mat. 13. 31. Marc. 4. 30.

19 Este asemenea unui grăuntel de muștar pe care un om l-a luat și l-a aruncat în grădină sa și a crescut și s'a făcut copac și păsările cerului au locuit în ramurile lui.

20 Și iarăș a zis: Cu ce voiu asemenea împărația lui Dumnezeu?

21 Este asemenea unui aluat pe care o femeie l-a luat și l-a ascuns în trei măsuri de făină până să dospit tot.

Ușu cea strâmtă.

22 **S**i * umblă din cetate în cetate și din sat în sat învățându-i și călătorind la Ierusalim. * Mat. 9. 35. Mare. 6. 6.

23 **S**i un bărcare i-a zis: Doamne, oare puțini să fie cei care sunt mărtușiți? **S**i el le-a zis:

24 **L**uptați-vă* că să intrați pe poartă cea strâmtă; căci mulți, ** vă spun, vor căuta să intre și nu vor părea. * Mat. 7. 13. ** Ioan 7. 31; 8. 21; 13. 33. Rom. 9. 31.

25 **I**ndată* că stăpânul casei se va scula și va ** închide ușă și vezi începe să stați afară și să bateți la ușă zicând: Doamne, tă deschide-ne! și răspunzând el vă va zice: Nu ** vă stiu de unde sunteți!

* Ps. 32. 6. Isa. 55. 6. ** Mat. 25. 10. Cap. 6. 46. †† Mat. 7. 23; 25. 12.

26 Atunci vezi începe să zicești: Noi am măncat și am băut înaintea ta și ne-ai învățat în ultiile noastre.

27 **S**i el va zice: Vă spun: Nu vă stiu de unde sunteți; depărtați-vă ** dela mine voi loți lăzătorii ai nedreptății. * Mat. 7. 23; 25. 41. Vers. 25. ** Ps. 68. Mat. 25. 41.

28 Acolo va* fi plânsul și serășirea dimișilor, când ** vezi vedea pe Avraam și pe Isaac și pe Iacob și pe

loți proorocii în împărăția lui Dumnezeu, iar pe voi scoși afară.

* Mat. 8. 12; 13. 42; 24. 51. ** Mat. 8. 11.

29 **S**i vor veni dela răsărit și dela apus și dela miazănoapte și dela miazăzi și vor sta la masă în împărăția lui Dumnezeu.

30 **S**i iată* sunt de cei din urmă cari vor fi cei dintâi și sunt de cei dintâi cari vor fi cei din urmă.

* Mat. 19. 20; 20. 16. Mare. 10. 31.

Nelegiurile și pedeapsa Ierusalimului.

31 În același ceas niște Farisei s-au apropiat zicându-i: Ieși și pleacă de aci pentru că Iisus voiește să te omoare.

32 **S**i el le-a zis: Duceți-vă și spuneți vulpii aceștia: Iată eu scot afară draci și săvârșesc lămașuirei astăzi și mâne și a treia zi* săvârșesc. * Evt. 2. 10

33 Însă trebuie ca să călătoresc astăzi și mâne și în ziua cea următoare pentru că nu se poate să piară un prooroc afară din Ierusalim.

34 Ierusalime, * Ierusalime, care omori pe prooroci și ucizi cu pietre pe cei trimiși la tine! De cănd am voit să adun pe copiii tăi după cum își a-

dină pasărea puții sub aripi și nății voii. * Mat. 23. 37.

35 Iată vi* se lasă casa pustie. **S**i vă spun: Nu mă veți vedea până când vezi ceci: Binecuvântat *** este cel ce vine în numele Domnului. * Lev. 26. 31, 32. Ps. 69. 25. Cm. 1. 7. Dan. 9. 27. Mic. 3. 12. ** Ps. 100. 26. Mat. 21. 9. Mare. 11. 10. Cap. 19. 38. Ioan 12. 13.

Vîndcarea unui bolnav de dropică.

14 **S**i a fost așa: când a intrat în casa unuia dintre mai marii Farisei într-un Sabat, ca să mănuște pâine, ei îl pândlau.

2 **S**i iată, un om bolnav de dropică era înaintea lui.

3 **S**i Isus răspunzând a vorbit către învățătorii de lege și Farisei, zicând: * Se cunvine oare în Sabat a lăudări sau nu? * Mat. 12. 10.

4 **I**ar ei au tăcut. **S**i i-a spus și l-a lăudat și îi a dat drumul.

5 **S**i le-a zis: Al* cărui omilgar sau boiu dintre voi va cădea în puț și nu-l va trage în sus îndată în ziua sabatului?

* Evt. 23. 5. Deut. 22. 4. Cap. 13. 15.

6 **S**i n'au fost în stare să răspundă la acestea.

Despre smerenie la ospete.

7 **S**i a spus o pildă către cei chemați, dupăce a lăsat

seama cum își alegeau cele dințai locuri. **S**i le-a zis:

8 Când vei fi chemat de cineva la nună, nu te așeza la masa în cel dintâi loc, ca nu cumiva altul mai de cinste decât tine să fie chemat de el.

9 și cel ce fe-a chemat pe linie și pe el să vină să-ți zică: Dă aceastuia locul. **S**i atunci vei începe cu rușine să iezi cel din urmă loc.

10 **C**i* când vei fi chemat, du-te și așează-te în cel din urmă loc ca, dacă vei veni cel ce te-a chemat să-ți zică: Prieten, mută-te mai în sus. Atunci vei avea slavă înaintea tuturor celor care stau cu tine la masă.

* Prov. 23. 6, 7.

11 Pentru că* oricine se înălță pe sine va fi smerit; și cine se smerește pe sine va fi înălțat.

* Iov 22. 25.

Ps. 18. 27. Prov. 29. 23. Mat. 23. 12.

Cap. 18. 14. Iac. 4. 6. 1 Pet. 5. 5.

Despre binefacere.

12 **S**i zicea și celuice-l chemase: Când faci prânz sau cină, nu chemă pe prietenii tăi, nici pe frații tăi, nici pe rudele tale, nici pe vecinii bogăți, ca nu cumiva să ei să te chemie iar și să ai răspplată.

13 **C**i când faci ospăț, chiamă pe săraci, * pe schioli, pe schiopi, pe orbi.

* Neem. 3. 10. 12

14 Si fericit vei fi pen-
truca ei nu au cu ce să-ți
răsplătească: căci și se va
răsplăti la învierea dreptă-
rilor.

Pilda celor poștiți la cină.

15 Si când a auzit a-
cestea unul dintre cei ce se-
deau împreună cu el la
masă, i-a zis: Fericit este
cele ce va mânca pâne în
împărăția lui Dumnezeu.

* Apoc. 19. 9.

16 Iar el i-a zis: Un om
a făcut o cină mare și a
chemat pe mulți. * Mat. 22. 2.

17 Si a trimis pe robul
său la ceasul unei să zice
celor chemați: Veniți, căci
a dumnezeu *toate* sunt gala.

* Prov. 9. 2, 5.

18 Si unul după altul
au început să ceară
ierătare. Cel dintâi i-a zis:
Am cumpărat o țarină și
am trebuință să mă duc
să o văd; te rog, iartă-mă.

19 Si altul a zis: Am
cumpărat unei părechi de
boi și mă duc să-i încerc;
te rog, iartă-mă.

20 Si altul a zis: M-am
însurat și de aceea nu pot
veni.

21 Si robul a venit și a
vestit domnului sănătatea.
Alunici stăpânul caselor
să a măniat și a zis ro-
bului său: Ieși îndată în
ulițele și cărăriile cetății și

adu aici pe săraci și schi-
lozi și orbi și șchiopi.

22 Si robul a zis:
Doamne, s'a făcut ce ai po-
runcit și mai este loc.

23 Si domnul a zis către
rob: Ieși la drumuri și la
garduri și sileste-i să între
ea să-mi fie plină casa.

24 Căci vă spun că nici-
unul * din acei bărbați cari
au fost chemați, nu va
gusta din cina mea.

* Mat. 21. 43; 22. 8. Fapt. 13. 46.

Cum să fie ucenicul lui Isus.

25 Si gloate multe mer-
geau împreună cu el; și
s'a întors și le-a zis:

26 Dacă * vine cineva la
mine și ** nu urăște pe la-
tăl său și pe mamă și pe
nevastă și pe copii și pe
frați și pe surori și chiar
și sufletul său însuș, nu
poate fi ucenic al meu.

* Deut. 13. 6; 33. 9. Mat. 10. 37. **Rom.
9. 13. † Apoc. 12. 11.

27 Oricine * nu-și poartă
crucea să însuș și vine
după mine, nu poate să
fie ucenic al meu. * Mat. 16. 24.
Marc. 8. 34. Cap. 9. 23. 2 Tim. 3. 12.

28 Căci cine * dintre voi
voind să zidească un turn
nu stă întâi și socotește
cheltuiala dacă are pentru
isprăvire? * Prov. 24. 27.

29 Ca nu cununa după
ce a pus o temelică și nu
este în stare să sfărsească.

toți privitorii să înceapă
nă lua în râs.

30 zicând: Omul acesta
a început să zidească și n'a
fost în stare să sfărsească.

31 Sau care împărat,
dacă merge să se bată în
războiu cu alt împărat, nu
stă întâi să se sfătuiască
dacă poate să întămpine
cu zecii mii pe cele care
împotriva lui cu douăzeci
de mii?

32 Iar dacă nu, pe când
este el încă departe, trimite
solii și se roagă pentru cele
de pace.

33 Astfel deci oricine
dintre voi care nu se la-
păda de tot ce are, nu
poate să fie ucenic al meu.

34 Sarea deci este bună;
* dar dacă și sarea se
strică, cu ce va fi îndrep-
tată? * Mat. 5. 13. Marc. 9. 50.

35 Nu este potrivită nici
pentru pământ, nici pen-
tru gunoi: oamenii o ar-
uncă afară. Cine are u-
nehi de auzit să audă.

*Pilda cu oaia rătăcită și
dragma.*

15 Si toți vameșii și pă-
căloșii se apropiau *
de el ca să-l asculte.

* Mat. 9. 10.

2 Si Fariseii și cărturarii
curtau zicând: Omul a-
vădă primește pe păcăloși

și * mănuindă împreună
cu ei. * Fapt. 11. 3. Gal. 2. 12.

3 Iar el le-a spus pilda
aceasta zicând:

4 Care * om dintre voi a-
vând o sută de oi și pier-
zând una din ele nu lasă
pe cele nouăzeci și nouă
în pustie și se duce după
cea ** pierdută, până când
o va găsi?

* Mat. 18. 12. ** 1 Pet. 2. 10. 23.

5 Si când a găsit-o, o
pone pe umerii săi bue-
rându-se.

6 Si după ce a venit în
casă, cheamă pe prietenii
și pe vecinii săi, zicându-
le: Bucurăți-vă împreună
cu mine pentru că mi-am
găsit oaia cea pierdută.

7 Vă spun că astfel * va
fi bucurie în cer pentru
un singur păcălos care se
pocăiește, mai mult decât
pentru nouăzeci și nouă de
drepti cari nu au trebuință
de pocăință. * Cap. 5. 32.

8 Sau care femeie având
zece drame, dacă va
pierde o singură dramă,
nu aprinde oare o candelă
și mătură casa și caută cu
grijă până când o va găsi?

9 Si după ce a găsit-o,
cheamă pe prietenele și
vecinile sale, zicând: Bu-
curăți-vă împreună cu
mine pentru că am găsit

drahmu pe care am pierdut-o.

10 Astfel, vă spun, se face bucurie înaintea îngrijilor lui Dumnezeu pe ntru un singur păcătos care se pocăiește.

Pilda fiului risipitor.

11 Și a zis: Un om oarecare avea doi fii.

12 Și cel mai Tânăr din între ei a zis tatălui său: Tată, dă-mi partea de avuție ce mi se cade. Și el le-a împărțit avereia sa.

13 Și nu după multe zile, fiul mai Tânăr a strâns toate și s'a dus într-o țară depărtată și acolo și-a risipit avuția, * înăind destrumat.

* Marc. 12, 41.

14 Iar dupăce a cheltuit toate, s'a făcut o foame mare prin țara aceea și el a început să fie în lipsă.

15 Și s'a dus și s'a lipit de unul din cetățenii țării aceleia și el l-a trimes la ogoarele sale să pască porcii.

16 Și doria să-și umple pântecelile din roșcovile pe care le mâncau porcii și nimeni nu i le da.

17 Dar când și-a venit în sine, a zis: Căți argați ai tatălui meu au priso de pâne iar eu pier aici de foame!

18 Mă voi scula și voi merge la tatăl meu și-i voi zice: Tată, am păcălit împotriva cerului și înaintea ta.

19 Nu mai sunt vrednic să fiu numil fiul tău: fă-mă ca pe unul din argații tăi.

20 Și s'a scalat și a venit la tatăl său. Și când era el încă * de parte, l-a văzut tatăl său și i s'a făcut milă și a alergat și a căzut pe grumazul lui și l-a sărulat mult. * Pape. 2, 39. Efes. 2, 13, 17.

21 Și fiul i-a zis: Tată, am păcălit împotriva cerului și înaintea ta: nu mai sunt vrednic să fiu numil fiul tău. * Pape. 31, 4.

22 Și tatăl a zis către robii săi: Aduceți repede vesmântul lung, cel dintâi, și îmbrăcați-l cu el și punctați-un inel în mâna și încălțăminte în picioare.

23 Și aduceți vițelul cel îngrășat și înjunghiați-l, și să mânăcam și să ne veselim:

24 pentru că * acest fiu al meu era mort și a înviaț, era pierdut și s'a aflat. Și au început să se veslească. * Vers. 32. Efes. 2, 1; 5, 14. Apoc. 3, 1.

25 Iar fiul său mai mare era la câmp; și când a venit, s'a apropiat de casă și a auzit muzică și jocuri.

26 Și a chemat la sine pe una din slugi și a întrebat ce să fie acestea.

27 Și el i-a zis: Fratele tău a venit și tatăl tău a înjunghiat vițelul cel îngrășat, pentru că l-a primit sănătos și bine.

28 Dar el s'a mânăiat și nu voia să intre; și tatăl său a ieșit și-l ruga.

29 Iar el a răspuns și a zis tatălui său: Tată, de atâția ani îți robesc și niciodată n-am călcă o porneală a ta: și totuș mie niciodată nu mi-ai dat nici o lezior ca să mă veselesc cu prietenii mei.

30 Iar când a venit acesc fiu al tău care își mânca averea cu curvele, și înjunghiat pentru el vițelul cel îngrășat.

31 Și el i-a zis: Copile, în întotdeauna ești cu mine și toate ale mele sunt ale tale.

32 Dar trebula să ne veselim și să ne bucurăm pentru că * fratele tău acesc era mort și a înviaț, era pierdut și s'a aflat. * vers. 24.

Pilda economului necredincios.

16 Și zicea și către ucenici: Era un om bogat care avea un econom; și ucesa a fost învinul la el că-i risipia avereia.

2 Și l-a chemat și i-a zis: Ce este aceasta ce aud despre tine? Dă socoteală de economia ta căci nu mai poți fi econom.

3 Iar economul a zis în sine: Ce am să fac pentru că dominul meu îmi ia economia? Să sap nu sănătate în stare; să ceresc îmi este rușine.

4 Știi ce voi face, că atunci când voi fi dat afară din economie să mă primească în casele lor.

5 Și a chemat la sine, căte unul, pe fiecare din datornicii domnului său și a zis celui dințai: Cât ești dator domnului meu?

6 Și el a zis: O sută de măsuri de mitdelemn. Iar el i-a zis: Primește-ți înscrișul și sezi și scrie degrab cincizeci.

7 Apoi a zis celuilalt: Dar tu căt ești dator? Și el a zis: O sută de măsuri de grâu. Iar el i-a zis: Primește-ți înscrișul și scrie optzeci.

8 Și domnul său a lăudat pe economul nedreptății, fiindcă făcuse cu minte pentru că fiul veacului a cestuia sună mai cu minte față de neamul lor însuși, decât fiul * luminii.

* Ioan 12, 36. Efes. 5, 8. 1 Tes. 5, 5.

9 Și eu vă spun: Face-

ți-va prietenii din Mamona nedreptății; ca atunci când va incela el, ei să vă primească în corturile vecinice. * *Dan. 4. 27. Mat. 6. 19; 19. 21. Cap. 11. 41. 1 Tim. 6. 17. 18. 19.*

10 Cel ce este credincios în foarte puțin este credincios și în mult; și cel ce este nedrept în foarte puțin, este nedrept și în mult. * *Mat. 25. 21. Cap. 19. 17.*

11 Dacă deci năți fost credinciosi în Mamona nedreptății, cine vă va incrediță adevărătele *bogății*?

12 Si dacă năți fost credincios în vecace este al altuia, cine vă va da ce este al vostru?

13 * Nicio slugă de casă nu poate sluji la doi domini; căci sau va urî pe unul și va iubi pe celălalt sau se va ținea de unul și va disprețui pe celălalt. Nu puteți sluji lui Dumnezeu și lui Mamona.

* *Mat. 6. 21.*

Mastrari făcute Fariseilor.

14 Si Fariseii cari * erau iubitori de argint au zis toate acestea și l-au lăsat în bătaie de joc. * *Mat. 23. 14.*

15 Si le-a zis: Voi sunteți ceice vă * îndreptății pe voi înșivă înaintea oamenilor, dar Dumnezeu ** vă cunoaște inimile: pentru că este înălțat în-

tre oameni este o urciune înaintea lui Dumnezeu.

* *Cap. 10. 29. ** Ps. 7. 9. † 1 Sam. 16. 7.*

16 Legea * și proorocii au fost pănăla Ioan; de atunci Evanghelia împărăției lui Dumnezeu se vestește și fiecare pătrunde în ea prin silă.

* *Mat. 4. 17; 11. 12, 13. Cap. 7. 29.*

17 Dar mai lesne este să treacă cerul și pământul decât să cadă o singură frântură de slovă din lege. * *Ps. 102. 26, 27. Isa. 40. 8; 51. 6. Mat. 5. 18. 1 Pet. 1. 25.*

18 Oricine * își lasă nevasta și se însoară cu alta preacurvește și cine se însoară cu cea lăsată de bărbat preacurvește.

* *Mat. 5. 32; 19. 9. Marc. 10. 11. 1 Cor. 7. 10, 11.*

Pilda bogatului și Lazăr.

19 Si era un om bogat și se îmbrăcea în purpură și în subțire, veselindu-se strălucit în fiecare zi.

20 Si un sărac cu multe Lazăr fusese aruncat la poarta lui, plin de bube.

21 Si doria să se saturo din celece cădeau de la masa bogatului. Ci și căni veniau și-i lingea bubele.

22 Si a fost așa: săracul a murit și a fost dus de îngeri în sănul lui Avraam și a murit și bogatul și a fost înmormântat.

23 Si în Hades și-a ridicat ochii, fiind în chișinuri, și vede dedeparte pe Avraam și pe Lazăr în sănul lui.

24 Si a strigat și a zis: Iată Avraame, fie-ți milă de mine și trimite pe Lazăr ca să-și întingă vârful degetului în apă și să-mi răcorească * limba, fiindcă sunt ** în dureri în văpăia neceasta. * *Zah. 14. 12. ** Isa. 66. 24. Mic. 9. 44, etc.*

25 Iar Avraam a zis: Copile, adu-ți aminte că îi-ai primit cele bune în viață la și Lazăr deasemenea cele rele, iar acum el este înmangăiat aici iar tu ești în dureri. * *Iov 21. 13. Cap. 6. 21.*

26 Si pe lângă toate acesele, între noi și voi este înținnicăția o prăpastie mare pentru ceice voiesc să treacă de aici la voi să nu poată, nici de acolo să nu treacă la noi.

27 Si a zis: Te rog deci, Iah, să-l trimiți în casa bătrâni meu.

28 Căci am cinci frați, pentru că să le mărturisesc să nu vină și ei în acel loc de chin.

29 Dar Avraam zice: Au

* *Mat. 18. 15, 21. ** I. ev. 19. 17. Pro. 17. 10. Iac. 5. 19.*

30 Moise și pe prooroci;

31 și asculte de ei.

* *Le. 10. 20; 34. 16. Ioh. 5. 39, 45. Fapt. 14. 10. 17. 18.*

30 Iar el a zis: Nu, tată Avraame, ci dacă se va duce la ei cineva dintre cei morți, se vor poăzi.

31 Iar el i-a zis: Dacă n'ascultă de Moise și de prooroci, nu vor fi înduplați nici * dacă se va scula cineva dintre cei morți.

* *Ioan 12. 10, 11.*

Pritejurile de păcatuire.

17 Si a zis către ucenicii său: Este * peste puțină ca să nu vină priejuri de potențire, dar vai de acela prin care vin!

* *Mat. 18. 6, 7. Marc. 9. 42. 1 Cor. 11. 19.*

2 Este folositor pentru el dacă i se pune o piatră de moară împrejurul gâtului său și este repezit în mare, decât să facă pe unul din acești miciu să se potinească.

3 Luăți aminte la voi înșivă. Dacă * va păcatui frațele tău, ceartă-1; ** și dacă se va poăzi, iartă-1.

* *Mat. 18. 15, 21. ** I. ev. 19. 17. Pro. 17. 10. Iac. 5. 19.*

4 Si dacă de săpte ori pe zi va păcatui față de tine și de săpte ori se va întoarce la tine, zicând: Mă pocăiesc! — să-l ierți.

5 Si apostolii au zis Domnului: Mărește-ne credința.

6 Si *Domnul a zis: Dacă ați avea credință ca un grăunț de muștar, ați zice

acestui dud: Desrădăcinea-
ză-te și sădește-te în mare!
și văr asculta.

*Mat. 17. 20; 21. 21. Marc. 9. 23; 11. 23.

Robi netrebnici.

7 Dar cine este acela
dintre voi, care având un
rob arând sau păscând oile
iți va zice, când va veni din
câmp: Treci îndată și sezi
la masă?

8 Ci oare nu-i va zice
mai degrabă: Gătește* să
cinez eu și încinge-le și
slușește-mi până să mă-
nânc și să beau și după
aceea mănușcă și bea tu?

*Cap. 12. 37.

9 Nu cuniva este înda-
torat el robului pentru că a
făcut celeice i să poruncit?

10 Astfel și voi, când
veți face toate cele porun-
cite vouă, ziceți: Suntem
robi* nefolositori; am fă-
cut celeice eram datori să
facem.

* Iov 22. 3; 35. 7. Ps. 16. 2. Mat. 25. 30.
Rom. 3.12; 11.35. I Cor. 9.16; 17. Film. 11.

Cei zece leproși.

11 Si a fost așa: pe când
mergeau* la Ierusalim, el
trecea prin mijlocul Sain-
tăriei și Galileei.

*Luc. 9. 51, 52. Iom. 1. 4.

12 Si când a intrat în-
tr-un sat, l-au întâmpinat
zece bărbați leproși cari*au
stălăut dedeparte. *Lev. 13. 46.

13 Si ei au ridicat glasul

zicând: Isus, Stăpâne,
fie-ți milă de noi.

14 Si când i-a văzut, le-a
zis: Duceți-vă* și arătați-vă
preoților. Si a fost așa: pe
când mergeau ei, au fost
curățați.

*Lev. 13. 2; 14. 2. Mat. 8. 4. Cap. 5. 14.

15 Iar unul dintre ei
când a văzut că a fost vin-
decat, s'a întors înapoi slă-
vind cu glas mare pe Dum-
nezeu.

16 Si a căzut pe față sa
la picioarele lui, mulțumind
du-i. Si el era un Samari-
tean.

17 Si Isus a răspuns și
a zis: Oare nu au fost cu-
rățați cei zece? Iar cei nouă
unde sunt?

18 Nu s'au găsit alții să
se întoarcă să dea slavă
lui Dumnezeu decât acesta
de alt neam?

19 Si* i-a zis: Scoală-te
și du-te; credința ta le-a
mântuial. * Mat. 9. 22. Marc. 5. 31;
10. 32. Cap. 7. 50; 8. 48; 18. 42.

*Venirea împărăției lui
Dumnezeu.*

20 Si fiind întrebat de
Farisei, când vine împă-
răția lui Dumnezeu, le-a
răspuns și a zis: Împără-
ția lui Dumnezeu nu vine
pe văzute.

21 Nici nu* vor zice: Iată
este aici. Sau: Colo. Găe-

iată, împărăția** lui Dum-
nezeu este înăuntrul vo-
stru. * Vers. 23. ** Rom. 14. 17.

Venirea Fiului omului.

22 Si a zis către ucenici:
Vor* veni zile când veți
dori să vedeți una dintr-
zilele Fiului omului și nu
veți vedea. * Mat. 9. 16. Iom. 17. 12.

23 Si vă* vor zice: Iată,
colo! Iată aici! Nu vă du-
veți nici nu-i urmați.

*Mat. 21. 23. Marc. 13. 21. Cap. 21. 8.

24 Căci*ea fulgerul, când
fulgeră dintr-o parte de sub
cer și luminează până
cealaltă parte de sub cer,
așa va fi Fiul omului în
lumea lui. * Mat. 24. 27.

25 Dar* întâi trebuie că
el să suferă multe și să fie
lopiat de neamul acesta.

* Marc. 8. 31; 9. 31; 10. 33. Cap. 9. 22.

26 Si cum* a fost în zi-
tele lui Noe chiar așa va
fi și în zilele Fiului o-
mului: * Fie. 7. Mat. 21. 37.

27 mâncau, beau, se în-
tirau, se măritau, până în
zina când a intrat Noe în
corabie și a venit potopul
și i-a pierdut pe toți.

28 Tot așa, cum* a fost
în zilele lui Lot: mâncau,
beau, cumpărau, vindeau,
cădeau, zideau; * Fie. 19.

29 dar* în ziua când a
lovit Lot din Sodoma, ploua-
be și pucioasă din cer și i-a
pierdut pe toți; * Fie. 19. 16, 24.

30 în același chip va fi în
ziua când se* descopere
Fiul omului. * 2 Tes. 1. 7.

31 În ziua aceea, cine*
va fi pe înveliș, și seulele
lui în casă, să nu se po-
goare să le ia și cine este
la câmp deasemenea să nu
se întoarcă îndărăt.

* Mat. 24. 17. Marc. 13. 15.

32 Aduceți-vă* aminte de
nevasta lui Lot. * Fie. 19. 26.

33 Cine* va căuta să-și
căstige suțelul, îl va pierde;
și cine îl va pierde, îl va păstra în viață.

* Mat. 10. 39; 16. 25. Marc. 8. 35. Cap.
9. 24. Iom. 12. 25.

34 Vă spun: * În noaptea
aceea vor fi doi pe un sin-
gur pat; unul va fi luat și
celălalt va fi lăsat.

* Mat. 24. 40, 41. 1 Tes. 4. 17.

35 Vor fi două răsuind
împreună; una va fi luată
iar celălalt va fi lăsată.

36 Vor fi doi în câmp;
unul va fi luat și celălalt
va fi lăsat.

37 Si ei răspunzând îi
zie: Unde, Doamne? Iar el
le-a zis: Unde* este trupul.
acolo vor fi adunați și vul-
turi. * Iov 39. 30. Mat. 24. 28.

Pilda judecătorului nedrept.

18 Si le-a spus o pildă
că trebuie să se roage*
totdeauna și să nu obo-
sească, * Cap. 11. 5; 21. 36. Rom. 12.
12. Efes. 6. 18. Col. 4. 2. 1 Tes. 5. 17.

2 zicând: Era un judecător într-o cetate, care nu se temea de Dumnezeu și nu se sfia de om.

3 Si era o văduvă în cetatea aceea; și ea venia la el zicând: Răsbună-mă de protivnicul meu.

4 Si el n'a voit cătăvă vreme iar după aceea a zis în sine însuș: Chiar dacă nu mă tem de Dumnezeu nici nu mă sfiese de om,

5 totuș, pentrucă * văduva aceasta mă ne căjește, o voiu răsbuna, ca nu cumva în cele din urmă să vină să mă rănească.

* Cap. 11. 8.

6 Si Domnul a zis: Auziți ce zice judecătorul nedreptății!

7 Iar Dumnezeu * nu va răsbuna oare pe aleșii săi, cari strigă către el zi și noapte, și rabdă îndelung pentru ei? * Apoc. 6. 10.

8 Eu vă spun că * le va face răsbunare în grabă. Însă când va veni Fiul omului, va găsi el oare credință pe pământ?

* Evt. 10. 37. 2 Pet. 3. 8, 9.

Pilda vameșului și a Fariseului.

9 Si a spus și pilda aceasta către unii cari * erau incredințați despre ei în-

sisi că sunt drepti și disprețiau pe ceilalți.

* Cap. 10. 29; 16. 15.

10 Doi oameni s'au suit în templu ca să se roage, unul Fariseu și celălalt vameș.

11 Fariseul sta * și se ruga astfel față de sine: Dumnezeule, ** îți mulțumesc că mă sunt ca ceilalți oameni, răpitori, nedrepți, preacurvari sau și ca acest vameș. * Ps. 135. 2. ** Isa. 1. 15; 58. 2. Apoc. 3. 17.

12 Postesc de două ori pe săplâmână, dau zeciuială din toate câte dobânzesc.

13 Iar vameșul stănd de departe, nu voia să ridice nici ochii spre cer, ci și bătea pînă pe picioare, zicând: Dumnezeule, fiu milostiv mie păcătosul.

14 Vă spun: Acesta să a pogorît îndreptățit la casa sa mai degrabă decât celălalt. Căci * oricine care se înalță pe sine va fi smereit și pe mama ta.

* Exod. 20. 12, 16. Deut. 5. 16, 20. Rom. 13. 9. ** Efes. 6. 2. Col. 3. 20.

15 Iar el a zis: Acestea toate le-am păzit din tinereță.

16 Iar Isus i-a chemat în Copilașii.

15 Si-i * aduceau și copilași ca să-i atingă. Iar când au văzut ucenicii, și certau-

* Mat. 19. 18. Marc. 10. 18.

16 Iar Isus i-a chemat în-

sine zicând: Lăsați copilași să vină la mine și nu-i opriți căci împărăția lui Dumnezeu este a * unora ca aceștia. * 1 Cor. 11. 20. 1 Pet. 2. 2.

* Prov. 11. 28. Mat. 19. 23. Marc. 10. 23.

17 Adevărat * vă spun, oricine nu va primi împărăția lui Dumnezeu ca un copilaș, nu va intra în ea.

* Marc. 10. 15.

Tânărul bogat.

18 Si un * mai mare l-a întrebat zicând: Bunule învățător, ce să fac ca să moștenesc viață vecinieă?

* Mat. 19. 16. Marc. 10. 17.

19 Iar Isus i-a zis: Pentru ce zici bun? Nimenei nu este bun decât omul singur, Dumnezeu.

20 Știi poruncile: * Nu preacurvi, nu omori, nu lufra, nu mărturisi minciună, cînstește ** pe tatăl tău și pe mama ta.

* Exod. 20. 12, 16. Deut. 5. 16, 20. Rom. 13. 9. ** Efes. 6. 2. Col. 3. 20.

21 Iar el a zis: Acestea toate le-am păzit din tinereță.

22 Iar când a auzit Isus, i-a zis: Una își lipsește: unde * tot ce ai și împarte la săraci și vei avea comoră în ceruri și vino, urmează-mă.

* Mat. 6. 19, 20; 19. 21. 1 Tim. 6. 19.

23 Dar când a auzit el acestea, s'a întristat Iar el era foarte bogat.

24 Si când l-a văzut Isus, a zis: Cât * de greu vor infra ceice au avuții în împărăția lui Dumnezeu!

* Prov. 11. 28. Mat. 19. 23. Marc. 10. 23.

25 Căci mai lesne este ca o cămilă să intre printr-o ureche de ac decât un bogat să intre în împărăția lui Dumnezeu.

26 Iar ceice au auzit au zis: Si cine poate fi mântuit?

27 Iar el a zis: Cele * cu nepulină la oameni sunt cu putină la Dumnezeu.

* Ier. 32. 17.

28 Si * Petru a zis: Iată, noi am lăsat ale noastre și te-am urmat pe tine.

* Mat. 19. 27. Zah. 8. 6. Mat. 19. 26. Cap. 1. 37.

29 Iar el le-a zis: Adevărat vă spun că nu este nimenei * care să fi lăsat casă sau nevastă sau frați sau părinți sau copii, pentru împărăția lui Dumnezeu.

* Deut. 33. 9.

30 care să * nu ia înmulțit în vremea aceasta și în veacul viitor viață vecinieă.

* Iov 42. 10.

Isus pestese moartea și invierea sa.

31 Iar * după ce a luat la sine pe cei doisprezece, a zis către ei: Iată, ne suntem la Ierusalim și se vor înplini toate cele *** serise

prin prooroci pentru Fiul omului. ^{1. 1. 6. 21; 17. 22; 10. 17.} Marc. 10. 32. ^{2. 10. 22. Isa. 53.}

32 Căci va * fi dat Neamurilor și va fi luat în râs și va fi înfruntat rușines și va fi senipat.

^{1. Mat. 27. 2. Cap. 23. 4. Iouan 18. 28. Toma. 3. 13.}

33 Și-l vor biciu și îl vor omori dar a treia zi va învia.

34 Și ei * n-au înțeles nimic din acestea și graiul acesta era ascuns de ei și nu pricepeau cele zise.

^{* Marc. 9. 32. Cap. 2. 50-9. 45. Iouan 10. 6. 19-46.}

Vindicareu minii orb la Ierihon.

35 Și a fost ușa: * când s-a apropiat el spre Ierihon, un orb ședea lângă calea cărsind.

^{* Mat. 20. 29. Marc. 10. 46.}

36 Și când a auzit glosa încercând, a întrebat ce să fie aceasta.

37 Și i-au spus că trece Isus din Nazaret.

38 Și el a strigat zicând: Isuse, Fiul al lui David, fie-ți milă de mine.

39 Și cei mergeau înapoite îl certau că să facă. Iar el și mai tare striga: Fiul al lui David, fie-ți milă de mine.

40 Iar Isus a stătut și a poruncit să fie adus la el.

lar când să apropiat-ă și întrebat:

11 Ce voiești să-ți facă? Iar el a zis: Doamne, să-mi capăt vederea.

12 Și Isus i-a zis: Capătă-ți vederea: credința * tu te-a mântuit. ^{* Cap. 17. 19}

13 Și îndată și-a căpătat vederea și-l urma * slăvind pe Dumnezeu. Și tot poporul când a văzut această, a dat laudă lui Dumnezeu.

^{* Cap. 5. 23. Fapt. 4. 21; 11. 13.}

Zacheu.

19 Și a intrat și trecea prin Ierihon.

2 Și iată un bărbat numit cu numele Zacheu. Și el era un mai mare peste vamești și era bogat.

3 Și căuta să vadă pe Isus cine este și nu putea de glosă, pentru că era mic de statură.

4 Și a alergat înainte și s-a suțit într-un sicomor, că să-l vadă pentru că pe acolo avea să treacă.

5 Și Isus când a venit la locul acela, s-a uitat în sus și i-a zis: Zachee, grăbeste-te să te pogori, căci îslăzii trebuie să rămân în casa ta.

6 Și s-a grăbit și s-a pogorât și l-a primit cu bucurie.

7 Și când au văzut acea-

lu, toți cărtiau între ei, zicând: A * intrat să poposescă la un om păcălos.

^{* Mat. 9. 11. Cap. 5. 30.}

8 Iar Zacheu a stătut și a zis către Domnul: Iată numaiate din avereia mea, Doamne, o dau săracilor; și dacă am năpăstuit * pe înțeunul cu ceea, dau înăpoi ** împătrit.

^{* Chap. 3. 11. ** Exod. 22. 1. 1 Sam. 12. 1. 2 Sam. 12. 6.}

9 Iar Isus i-a zis: Așlăzi și facut mântuire casei a-astea, deoarece și * el este un fiu ** al lui Avraam.

^{* Rom. 4. 11. 12. 16. Gal. 3. 7. ** Cap. 6. 16.}

10 Căci * Fiul omului a venit să caute și să mânăsească ce era pierdut.

^{* Mat. 18. 11. Mat. 10. 6: 15, 24. Pilda minelor.}

11 Și pe când auziau ei ceea ce, el a adăugat și a spus o pildă pentru că era aproape de Ierusalim și lor * îi se părea că împărația lui Dumnezeu ace să se arate îndată. ^{* Fapt. 1. 6.}

12 Deci * a zis: Un om de neam bun s-a dus într-o lăru depărtățea să-și ia în împărație și să se înlocuiască. ^{* Mat. 25. 14. Marc. 13. 34.}

13 Și a chemat zece robi și zai. Ie-a dat zece mine și a zis către ei: Faceți iugurtoare cu *el* până vănd vin.

14 Iar * cetățenii săi îl urau și au trimis o solie după el zicând: Nu vom ca acesta să împărațească peste noi. ^{* Ioan 1. 11.}

15 Și a fost ușa: când a venit îndărăt, după ce luate împărația, a zis să i se chemă robi aceștia carora le-a dat argintul, pentru că să știe cine ce negustorie a făcut.

16 Și cel dintâi a venit zicând: Doamne, mina ta a adus căștig zece mine.

17 Și el i-a zis: Prea bine, rob bun, pentru că te-ai arătat credincios * în foarte puțin, fii sătăpănitor peste zece cetăți. ^{* Mat. 25. 21. Cap. 16. 19.}

18 Și al doilea a venit zicând: Mina ta, Doamne, a făcut cinci mine.

19 Iar el a zis și aces- tuia: Fii și tu peste cinci cetăți.

20 Și celalalt a venit zicând: Doamne, iată mina ta, pe care o aveam pusă la o parte într-un ștergar.

21 Căci * mă temeam de tine pentru că ești om aspru, iezi ce n'ai pus și seceri ce n'ai sămănat. ^{* Mat. 25. 24.}

22 El îi zice: Din * gura ta te voi judeca, rob rău. Știai ** că eu sănăt ouă as-

pru, iau ce n'am pus și secer ce n'am sămăpat.

* 2 Sam. 1, 16. Iov 15, 6. Mat. 12, 37.

** Mat. 25, 26.

23 Și pentruce n'ai dat argintul meu la masa schimbătorilor? Și eu vînind l-aș fi cerut cu dobandă.

24 Și a zis celorce stăteau de față: Luăți-i mina și dați-o celuice are zecemine.

25 Și i-au zis: Doamne, are zecemine.

26 Vă spun că * oricui care are, se va da; iar cele năre, i se va lăua și ce are. * Mat. 13, 12; 25, 29. Marc. 4, 25. Cap. 8, 18.

27 Însă pe vrăjmașii aceia ai mei cari n'au voit ca eu să împărațesc peste ei, aduceți-i aiei și înjungăti-i înaintea mea.

28 Și dupăce a zis acestea, mergea * înainte sunindu-se la Ierusalim.

* Marc. 10, 32.

Intrarea lui Isus în Ierusalim.

29 Și a fost așa: când * s'a apropiat de Bethaghe și de Belania, spre muntele numit al Măslinilor, a trimis pe doi dintre ucenicii săi, zicând: * Mat. 21. Marc. 11, 1.

30 Mergeți în satul care este înainte, în care când veți intra, veți afla un mă-

găruș legal pe care nimeni dintre oameni n'a șezut vreodată și deslegați-l și aduceți-l.

31 Și dacă vă întreba cineva: Pentruce îl deslegați? Veți spune așa: Domnul are trebuință de el.

32 Și trimișii său dus și au aflat cum le zisește.

33 Iar pe când deslegau ei măgărușul, stăpânii lui le-au zis: Ce deslegați măgărușul?

34 Iar ei au zis: Domnul are trebuință de el.

35 Și l-au adus la Isus. Si * și-au aruncat veșminte pe măgăruș și au suț deasupra pe Isus.

* 2 Reg. 9, 13. Mat. 21, 7. Marc. 11, 7. Ioan 12, 14.

36 Iar pe când * mergea el, își așterneau veșminte pe căle. * Mat. 21, 8.

37 Iar pe când se apropia acum de coborâșul muntelui Măslinilor, toată multimea uceniciilor a început să se bucură și să laude cu glas mare pe Dumnezeu pentru toate puterile pe care le văzuseră,

38 zicând: Binecuvântați împăratul care vine în numele Domnului: pace ** în cer și slavă în cele prea înalte. * Ps. 118, 26. Cap. 13, 36. ** Cap. 2, 14. Efes. 2, 14.

39 Și oarecară dintre Fărisii din gălăță au zis către el: Invățătorule, ceară-ti ucenicii.

40 Și el a răspuns și a zis: Vă spun că dacă vor trece aceștia, pietrele * vor striga.

* Hab. 2, 11.

Isus plânge pentru celate.

41 Și când era aproape, a vazut cetatea și a * plâns de ea, * Ioan 11, 35.

42 zicând: Dacă ai fi cunoscut și tu în această zi cele pentru pace! Dar acum nu ascuns de ochii tăi.

43 Pentru că vor veni zile peste lîne și vrăjmașii tăi vor face întăriri * împrejurul lău și te vor împreună și te vor strâmtora de toate părțile.

* Io. 29, 3, 4. Jer. 6, 3, 6. Cap. 21, 20.

44 Și te * vor surpa de tot pe lîne și pe copiii tăi în lîne și nu ** vor lăsa în lîne piatră pe piatră; pentru că n'ai cunoscut vremea nemerită a cercetării tale. * 1 Reg. 9, 7, 8. Mic. 3, 12. Mat. 24, 2. Marc. 13, 2. Cap. 21, 6. * Dan. 9, 24. Cap. 1, 68, 78. 1 Pet. 2, 12.

Iugurirea văduzătorilor din Templu.

45 Și * când a intrat în templu, a început să se oală afară pe ceice vindeau

* Mat. 21, 12. Marc. 11, 11, 15. Ioan 2, 11, 15.

46 zicându-le: Este seris:

* Și casa mea va fi o casă de rugăciune! iar voi ** ați făcut-o peșteră de tâlhari.

* Isa. 56, 7. ** Ier. 7, 11.

47 Și-i învăță în fiecare zi în templu. Iar mai marii * preoților și cărturarii și cei dintâi ai poporului călau să-l piardă.

* Marc. 11, 18. Ioan 7, 19; 8, 37.

48 Și nu găsiau ce să-i facă; căci tot poporul se ținea de el așteptând.

Puterea lui Isus.

20 * Și a fost așa: într-o zi din zile pe când învăță el poporul în templu și vestia Evanghelia, au venit peste el mai mari preoților și cărturarii cu bătrâni. * Mat. 21, 23.

2 Și au vorbit zicând către el: Spune-ne: Cu * ce pulere faci acestea sau cine este celei și-a dat această putere? * Fapt. 4, 7; 7, 27.

3 Iar el a răspuns și a zis către ei: Vă voi întreba și eu un cuvânt și spuneți-mi:

4 Botul lui Ioan era din cer sau dela oameni?

5 Iar ei zugrătu către ei însisi, zicând: Dacă zicem: Din cer! va zice: Pentru ce nu l-ați crezut?

6 Iar dacă zicem: Dela oameni! tot poporul ne va

ucide cu pietre căci *este încredințat că Ioan este prooroc.

* Mat. 14. 5; 21. 26. Cap. 7. 29.

7 Și au răspuns că nu știn de unde era.

8 Și Isus le-a zis: Nici eu nu vă spun cu ce putere fac acestea.

Pilda vierilor.

9 Și a inceput să spună către popor această pilda: Un *om a sădit o vie și a arendat-o unor vieri și el a plecat din țără pentru multă vreme.

* Mat. 21. 33. Marc. 12. 1.

10 Și la vremea cuvenită a trimis la vieri un rob că să-i dea din rodul viei. Iar lucrătorii l-au bătut și l-au trimis înapoi fără nimic.

11 Și a adaus a trimite pe un alt rob; dar și pe acela l-au bătut și l-au ne-cinstit și l-au trimis înapoi fără nimic.

12 Și a adaus a trimite pe un al treilea: iar ei l-au rănit și pe acesta și l-au scos afară.

13 Și domnul viei a zis: Ce să fac? Voiu trimite pe fiul meu iubit: poate se vor sfii de el.

14 Iar vierii când l-au văzut, chibzuiau între ei însiși zicând: Acesta este moștenitorul; să-l omorîm

ca moștenirea să fie a noastră.

15 Și l-au scos afară din vie și l-au omorât. Deci ce le va face domnul viei?

16 Va veni și va pierde pe vierii aceștia și va da via la alții. Iar ei când au auzit, au zis: Să nu fie așa!

17 Iar el să uita la ei și a zis: Ce este deci aceasta ce este seris: Piatra *pe care au lepădat-o ziditorii, aceasta a fost făcută cap de unghiu?

* Ps. 118. 22. Mat. 21. 42.

18 Oricine va cădea pe acea piatră va fi sfărâmat iar *pe cel pe care va cădea ea îl va spulbera.

* Dan. 2. 34, 35. Mat. 21. 44.

19 Și căturarii și mai marii preoților au căutat să pună mâinile pe el în acel ceas și s-au temut de popor căci au cunoscut că pentru ei zisește pilda aceasta.

Birul Cesarului.

20 Și după ce l-au *păunit, au trimis oameni puși înadins cari se prefăceau că sună drepti, pentru că să-l prindă în cuvânt, că să-l dea în mâna stăpânirii și puterii dregătorului.

* Mat. 22. 15

21 Și l-au întrebat zicând: Invățătorule, *stăm

a vorbești și înveții drept și nu cauți la față cuiva, ci cu adevărat înveță calea lui Dumnezeu:

* Mat. 22. 16. Marc. 12. 14.

22 Se cuvine să dăm Cesarului bir sau nu?

23 Dar el le-a priceput bine vielenia și a zis către ei: Penitree mă ispiști?

24 Arătați-mi un ban. Al căuți și scriere are? Și ei au zis: Ale Cesarului.

25 Și le-a zis: Atunci dați Cesarului cele ale Cesarului și lui Dumnezeu cele ale lui Dumnezeu.

26 Și n'au putut să-l prindă în vorbă înaintea poporului și s'au mirat de răspunsul lui și au lăcut

Despre înviere.

27 Și au venit la el unii din Saduehei, cei cari *zice că nu este înviere și l-au întrebat * Mat. 22. 23.
Rom. 12. 18. ** Fapt. 23. 6, 8.

28 zicând: Invățătorule, Moise *ne-a seris, că dacă nu muri fratele cuiva având nevestă și el va fi lărat copii, fratele său să joace pe nevestă și să ridice dinmână fratele său.

* Deut. 25. 5.

29 Erau deci șapte frați. și cel dintâi a luat o nevestă și a murit fără copii.

30 Și a luat-o al doilea și al treilea. Tot așa

și cei șapte n'au lăsat copii și au murit.

32 În urmă a murit și femeia.

33 Deci femeia la înviere a cărui dintre ei va fi nevestă? Căci cei șapte au avut-o de nevestă.

34 Și Isus le-a zis: Fiți veacului acestuia se însoară și se mărită.

35 dar aceia cari vor fi învrednicitori să aibă parte de veacul acela și de învierea dintre cei morți nici nu se mărită.

36 Căci nici nu mai pot muri, căci sună *ca îngerii și sunt fii ai lui Dumnezeu, fiind ** fii ai învierei.

* 1 Cor. 15. 42, 49. 52. 1 Ioan 3. 2.

** Rom. 8. 23.

37 Iar că se secolă morții chiar Moise a *arătat în locul cu privire la Rug, când numește pe Domnul, Dumnezeul lui Avraam și Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacob.

* Exod. 3. 6.

38 Și el nu este Dumnezeu al morților ei al viilor; căci toți *sunt vii pentru el.

* Rom. 6. 10, 11.

39 Și unii din căturari au răspuns și au zis: Invățătorule, bine ai zis.

40 Căci nici nu mai înădrazniau să-l întrebe nimic.

At cui sun este Hristosul?

41 **Şi a zis către ei:** Cum * zic ei că Hristosul este fiu al lui David?

* Mat. 22. 42. Marc. 12. 35.

42 Căci însuș David zice în carte Psaltilor: Domnul a zis * Domnului meu: *Şezi la dreapta mea,*

* Ps. 110. 1. Fapt. 2. 34.

43 până voi pune pe vrăjmașii tăi asternut al picioarelor tale.

44 Deci David îl numește Domn și cum este el fiul său?

Cărturarii mustrați de Iisus.

45 **Şi pe când asculta tot poporul, a zis** neenclilor săi: * Mat. 23. 1. Marc. 12. 38.

46 **Feriți-vă** de cărturari cari vor să umble în vescinte lungi și iubesc ** îmbrățișările în piețe și cele dintâi scaune în sinagogi și cele dintâi locuri la opele, * Mat. 23. 5. ** Cap. 11. 43.

47 cari * mânâncă cu desăvârsire casele văduvelor și de ochii lumii se roagă mult: aceștia vor lua mai multă osândă. * Mat. 23. 14.

Văduva săracă.

21 **Şi a privit** în sus și a * văzut pe bogăți arunându-și darurile în vîstorie. * Mat. 12. 41.

2 **Şi a văzut** pe o văduvă

săracă aruncând acolo două leptale.

3 **Şi a zis:** Cu adevarat vă spun că * această văduvă săracă a aruncat mai mult decât ei loți.

* 2 Cor. 8. 12.

4 Căci loți acestia au aruncat la daruri din ce le prisosește iar ea din lipsă ei a aruncat tot avutul ce avea.

Nimicirea Ierusalimului și venirea Fiului omului.

5 **Şi pe când ziceau** unii * despre templu că este împodobit cu pietre frumoase și cu daruri săgăduite, a zis: * Mat. 24. 1. Marc. 13. 1.

6 Aceștea pe cari le priviți, vor veni zile în cari nu va * fi lăsată piatră pe piatră care nu va fi desfăcută. * Cap. 19. 44.

7 **Şi l-au întrebat** zicând: Invățătorule, când deci vor fi aceșteia? **Şi care** va fi semnul când au să fie acestea?

8 **Iar el a zis:** Luati seama * să nu fiți amăgiți căci mulți vor veni în numele meu, zicând: Eu sunt. **Şi:** Vremea cuvenită este aproape. Nu vă duceti după ei. * Mat. 24. 1. Marc. 13. 1. Eles. 5. 6. 2 Tes. 2. 3.

9 **Şi când** veți auzi de războie și turburări, nu

vă spăimântați; căci acestea trebuie să fie întâi dar sfârșitul nu este îndată.

10 **Apoi** * le-a zis: Se va ridica neam peste neam și impărătie peste impărătie

* Mat. 24. 7.

11 și vor fi mari cutremure de pământ și pe alocuri foamete și molime; și vor fi arătări îngrozitoare și semne mari din cer.

12 **Iar** * înainte de toate acestea își vor pune mâinile pe voi și vă vor privi, dându-vă la sinagogi și la ** închisori, fiind aduși și înaintea împăraților și dregătorilor pentru ** numele meu. * Marc. 13. 9.

Apoc. 2. 10. ** Fapt. 4. 3; 5. 18; 12. 4; 10. 24. † Fapt. 25. 23. †† 1 Pet. 2. 13.

13 **Şi vă** * se va întoarce spre mărturie.

* Filip. 1. 28. 2 Tis. 1. 5.

14 **Puneți**-vă deci în înimi * să nu vă frâmântați mai dinainte cum să vă apărați:

* Mat. 10. 19. Marc. 13. 11. Cap. 12. 11.

15 Căci eu vă voi da o gură și o înțelepciune, căreia nu vor putea sta împotriva * sau răspunde împotriva loți protivnicilor voștri. * Fapt. 6. 10.

16 **Şi veți** * dați și de parinți și de frați și de unde și de prieteni și vor omori ** dintră/voi. * Mic. 7. 6. Marc. 13. 12. ** Fapt. 7. 59; 12. 2.

17 **Şi veți** * fi urâți de loți pentru numele meu. * Mat. 10. 22.

18 **Şi** * un păr din capul vostru nu va pieri. * Mat. 10. 30.

19 În răbdarea voastră veți dobândi suflarele voastre.

Indemn la vechere.

20 Iar când * veți vedea Ierusalimul înconjurat de oșii, atunci cunoașteți că pustiirea lui este aproape. * Mat. 24. 15. Marc. 13. 14.

21 Atunci cei din Iudea să fugă în munți și cei din mijlocul ei să plece afară și cei din câmpuri să nu intre în el.

22 Pentru că acește sună zile de răsbunare ca să * se împlinească toate cele serise. * Dan. 9. 26, 27. Zah. 11. 1.

23 Vai * de cele ce au în până ce și de cele ce dau lață în acele zile! căci va fi nevoie mare pe pământ și urgie pentru acest popor. * Mat. 24. 19

24 **Şi vor cădea** de tăișul săbicii și vor fi duși robi în toate Neamurile: și Ierusalimul va fi călcat în picioare de Neamuri până * când se vor împlini vremurile Neamurilor.

* Dan. 9. 27; 12. 7. Rom. 11. 25.

25 **Şi vor** * fi semne în

soare și lună și stele și pe pământ străințorare a Neamurilor în nedumerire de urletul mării și al valurilor.

* Mat. 24,20. Marc. 13,24. 2 Pet. 3,10,12.

26 În timp ce oamenii își vor da sufletul de teamă și de așteptarea celorce vin peste pământul locuit, căci * puterile cerurilor vor fi sghaduite. * Mat. 24, 29.

27 Și atunci vor vedea pe Fiul omului venind * în nor cu putere și slavă multă.

* Mat. 24, 30. Apoc. 1, 7; 14, 14.

28 Iar când încep să se întâmpile acestea, uități-vă în sus, și ridicăți-vă capetele pentru că răscumpărarea voastră se * apropie.

* Rom. 8, 19, 23.

29 Și * le-a spus o pildă: Vedeți smochinul și toți copaci. * Mat. 24, 32. Marc. 13, 28.

30 Când înfrunzesc, atunci vedeți dela voi înșivă și cunoașteți că acum vara este aproape.

31 Astfel și voi când veți vedea aceste lucruri întâmplându-se, cunoașteți că împărăția lui Dumnezeu este aproape.

32 Adevărat vă spun că nu va trece neamul acesta până se vor face toate.

33 Cerul * și pământul

vor trece; dar cuvintele mele nu vor trece. * Mat. 24, 35.

34 Dar luăți aminte * la voi înșivă că nu cumva inimile voastre să fie îngreunate de îmbujiare și de beție și de grijile vieții acesteia și ziua aceea să vină peste voi fără veste ca un lat.

* Rom. 13, 13. 1 Tes. 5, 6. 1 Pet. 4, 7.

35 Căci aşa * va veni peste toți cari locuiesc pe fața întregului pământ.

* 1 Tes. 5,2. 2 Pet. 3,10. Apoc. 3,3;16,16.

36 Vegheați dar, rugându-vă * în orice vreme, ** ca să fiți socotți vredniți să scăpați de toate acestea cari au să fie și să stați înaintea Fiului omului.

* Mat. 24,22; 25, 13. Marc.13,33. **Cap.

18, 1. † Ps. 1, 5. Efes. 6, 18.

37 Și zilele și învăță * în templu iar ** nopțile ieșia și mânca afară în muntele numit al Măslinilor.

* Ioan 8, 1, 2. ** Cap. 22, 39.

38 Și tot poporul se duce disdedimineață la el în templu ca să-l asculte.

Sfat împotriva lui Isus.

22 Și se * apropiu sărbătoarea azimilor care se numește Paști.

* Mat. 26, 2. Marc. 14, 1.

2 Și mai marii preoților și cărturarii căutați * cum

să-i răpue căci se temeau de popor.

* Ps. 2, 2. Ioan 11, 47. Fapt. 4, 27.

3 Și * Satana a intrat în Iuda, care se numește Iscarioteanul, fiind din numărul celor doisprezece.

* Mat. 26, 14. Marc. 14, 10. Ioan 13,2,27.

4 Și el a plecat și a vorbit cu mai marii preoților și cu căpătenii oastei cum să li-l dea prinț.

5 Și ei s'au bucurat și au legat * să-i dea argint.

* Zah. 11, 12.

6 Și el s'a învoit și căula vreme nimerită ca să-i dea lor fără stirea gloatei.

Prăznirea Paștelor.

7 Și a venit ziua * azimilor în care trebuia să fie înjunghiate Paștile.

* Mat. 26, 17. Marc. 14, 12.

8 Și a trimis pe Petru și pe Ioan zicând: Duceți-vă și pregătiți-ne Paștile cu să măncăm.

9 Și ei i-au zis: Unde vă căci să pregătim?

10 Iar el le-a zis: Iată, cănd veți intra în cetate, în ieșirea înaintea voastră un om ducând un vas de pământ cu apă; urmași-l în casa în care intră.

11 Și veți spune slăpădului casei: Invățătorul îți zice: Unde este odaia de pasări unde să mănânce Paștile cu ucenicii mei?

12 Și el vă va arăta o odaie mare de sus așternută: acolo pregătiți.

13 Și ei s'au dus și au găsit după cum le spusese și au pregătit Paștile.

14 Și când * a venit cineașul, s'a așezat la masă și apostolii împreună cu el.

* Mat. 26, 20. Marc. 14, 17.

15 Și a zis către ei: Cu dor am dorit să mănânce a ceste Paști cu voi înainte de pătimirea mea.

16 Căci vă spun că nu le mai mânânce până * când vor fi împlinite în împărăția lui Dumnezeu.

* Cap. 14, 15. Fapt. 10, 41. Apoc. 19, 9.

17 Și a primit un pahar și a mulțumit și a zis: Luați acesta și împărtiți-l între voi.

18 Căci vă spun, * nu voi bea deloc deacum din rodul viței până când va veni împărăția lui Dumnezeu. * Mat. 26, 29. Mat. 11, 25.

19 Și * a luat pâncă și a mulțumit și a frânt-o și le-a dat-o zicând: Aceasta este trupul meu care se dă pentru voi; aceasta ** faceți spre amintirea mea.

* Mat. 26, 26. Marc 14,22. **1 Cor.11,24

20 Și paharul tot așa, după cinare, zicând: Acest * pahar este legămantul cel nou în sângele meu care se varsă pentru voi. *1 Cor. 10, 16

51 Iar Isus a răspuns și a zis: Lăsați, până aici. Si i-a atins urechea și l-a vindecat.

52 Si Isus* a zis catre mai marii preoților și căpitanile templului și bătrâni cări veniseră la el: Ați ieșit ca la un tâlhăru cu săbii și ciomäge?

* Mat. 26. 53. Marc. 14. 48.

53 In fiecare zi când eram eu voi în templu năti înțins mâinile asupra mea; dar * acesta este eea-sul vostru și puterea întunericului.

* Ioan 12. 27.

Tăgăduirea lui Petru.

54 Si * l-au prins și l-au dus și l-au băgat în casa marelui preot. Iar Petru urma ** de deparțe.

* Mat. 26. 57. ** Mat. 26. 58. Ioan 18. 15.

55 Si când au * aprins un foc în mijlocul curții și s'au așezat jos împreună, sedea și Petru în mijlocul lor.

* Mat. 26. 69. Marc. 14. 66. Ioan 18. 17, 18.

56 Si o slujnică văzându-l slăind la lumina *folcului* și uitându-se țintă la el, a zis: Si acesta era eu el.

57 Iar el a tăgăduit, zînd: Nu-l știu, femeie.

58 Si peste * puțin l-a văzut altul și a zis: Si tu ești *unul* dintre ei. Iar Petru a zis: Omule, nu săn-

* Mat. 26. 71. Marc. 14. 69. Ioan 18. 25.

59 Si trecând ca * un ceas, un altul întăria, zînd: Intrădevar și acesta era eu el, căci este și Galilean.

* Mat. 26. 73. Marc. 14. 70. Ioan 18. 20.

60 Iar Petru a zis: Omule, nu știu ce zici. Si îndată, pe când vorbia el îndă, a cântat cocoșul.

61 Si Domnul s'a întors și s'a uitat la Petru. Si * Petru, și-a adus aminte de cuvântul Domnului, cum îl zise: Mai înainte ** de a cânta azi cocoșul, mă vei lăgădui de trei ori.

* Mat. 26. 75. Marc. 14. 72. ** Mat. 20. 34. 75. Ioan 13. 38.

62 Si a ieșit afară și a plâns cu amar.

Isus înaintea Sinedriului.
Osândirea.

63 Si bărbății * cări și-neau pe Isus îl luau în râs și lăteau.

* Mat. 26. 67, 68. Marc. 14. 63.

64 Si-i acoperiau ochii și-l întrebau zîcând: Prooroceste: cine este care te-ți lovit?

65 Si multe altele ziceau împotriva lui, hulindu-l.

66 Si cum * s'a făcut ziua, bătrâniinea poporului, mai marii preoților și cărturarii s'au ** adunat la oaltă și l-au dus la sindriul lor, zîcând:

* Mat. 27. 1. ** Fapt. 4. 26; 22.

67 Dacă * ești tu Hristosul, spune-ne. Iar el le-a zis: Dacă vă voi spune, nu veți crede niciidecum.

* Mat. 26. 63. Marc. 14. 61.

68 Si dacă vă voi spune înțreba, nu veți răspunde niciidecum.

69 Iar deacum * Fiul omului va sedea la dreapta puterii lui Dumnezeu.

* Mat. 26. 64. Marc. 14. 62. Evr. 1. 3; 8. 1.

70 Si loți au zis: Ești tu deci Fiul lui Dumnezeu? Iar el a zis către ei: Voi învîră ziceți * că sănăt.

* Mat. 26. 64. Marc. 14. 62.

71 Iar * ei au zis: Ce mai aveți înțeles de mărturie? Căci noi înșine am auzit din gura lui.

* Mat. 26. 65. Marc. 14. 63.

Isus înaintea lui Pilat.

23 Si loată mulțimea lor s'a seculat * și l-au dus la Pilat.

* Mat. 27. 2. Marc. 15. 1. Ioan 18. 28.

2 Si au început să-l învinuiescă zîcând: Pe acesta l-am găsit sucind * neamul nostru și oprind ** a da bir Ceserului și zîcând că * el este Hristosul, un împărat.

* Mat. 17. 7. ** Mat. 17. 27; 22. 21.

† Mat. 27. 17. † Ioan 19. 12.

3 Iar Pilat * l-a întrebat zîcând: Ești tu Impăratul ludeilor? Iar el i-a răspuns și i-a zis: Tu zici.

* Mat. 27. 11. † Tim. 6. 13.

4 Iar Pilat a zis către

mai marii preoților și gloate: Nu găsesc nicio * vină în acest om.

* 1 Pet. 2. 22.

5 Iar ei și mai mult stăruiau zicând: El întărită poporul, învățându-i prin loată Iudea și înțepând dela Galilea până aici.

Isus înaintea lui Irod.

6 Iar când a auzit Pilat de Galilea, a întrebat dacă omul este Galilean.

7 Si când a înțeles că este de sub stăpânirea * lui Irod, l-a trimis la Irod, care și el era în Ierusalim în aceste zile.

* Cap. 3. 1.

8 Iar Irod când a văzut pe Isus, s'a bucurat foară mult căci de multă vreme doria * să-l vadă, fiindcă auzise ** despre el și nădăjduia să vadă vremea semnătății de el.

* Cap. 9. 9. ** Mat. 14. 1. Marc. 6. 14.

9 Si l-a întrebat în multe cuvinte, dar el nu i-a răspuns nimic.

10 Iar mai marii preoților și cărturarii stăteau de față învinuindu-l foarte tare.

11 Si Irod * cu ceala să de ostăși l-a disprețuit și-l luau în râs și imbrăcându-l cu un veșmânt strălucitor, l-a trimis înapoi la Pilat.

* Isa. 53. 8

Descoperirea vânzătorului.

21 Însă * iată, mâna ce-
juice mă dă prinț este cu
mine pe masă.

* Ps. 41. 9. Mat. 26. 21, 23. Marc. 14.
18. Ioan 13. 21, 26.

22 Pentru că * Fiul omu-
lui se duce după cum ** a
fost hotărât: însă vai de
omul acela prin care este
dat prinț!

* Mat. 26. 24. ** Iap. 2. 23; 4. 28.

23 Și * ei au început să
cerceteze împreună între
ei cine dintre ei ar fi cele
are să făptuiască aceasta.

* Mat. 26. 22. Ioan 13. 22, 35.

Care este cel mai mare?

24 Și s'a * iscal și o pri-
cire între ei cine din ei
este socotit a fi mai mare.

* Marc. 9. 34. Cap. 9. 46.

25 Iar el le-a * zis: Im-
părații Neamurilor domi-
nesc peste ele și ceice stă-
pănesc asupra lor se nu-
mesc Binefăcători.

* Mat. 20. 25. Marc. 10. 42.

26 Dar voi * nu veți fi
așa: ci ** celee este mai
mare între voi să fie ca
cel mai Tânăr și celee este
căpetenie ca celee slujește.

* Mat. 20. 26. 1 Pet. 5. 3. ** Cap. 9. 48.

27 Căci * cine este mai
mare: celee săde la masă
sau celee slujește? Oare nu
celee săde la masă? Iar

eu ** sănt în mijlocul vos-
tru ca celee slujește.

* Cap. 12. 37. ** Mat. 20. 28. Ioan 13.
13, 14. Filip. 2. 7.

28 Iar voi sunteți aceia
cari ați rămas cu mine în
ispitele * mele. * Evt. 4. 15.

29 Șieeu vă * întocmesc o
împărăție, după cum mi-a-
întocmit-o mie Tatăl meu,
* Mat. 24. 47. Cap. 12. 32. 2 Cor. 1. 7.
2 Tim. 2. 12.

30 ca * să mâncăți și să
beți la masa mea, în îm-
părăția mea, și veți ** se-
deea pe scaune de domnie
judecând cele douăspre-
zece seminții ale lui Israel.
* Mat. 8. 11. Cap. 14. 15. Apoc. 19. 9

** Ps. 49. 14. Mat. 19. 28. 1 Cor. 6. 2.
Apoc. 3. 21.

Inștiințarea lui Petru.

31 Simone, Simone, iată
Satana * vă cerut pentru
sime ca să vă eearnă ca **
pe grâu. * 1 Pet. 5. 8. ** Amos 9. 9.

32 Dar eu * am făcut ce-
rere pentru tine ca să nu
se întunecă credința ta; și
tu, când te ** vei întoarce,
întărește pe frajii tăi.

* Ioan 17. 9, 11, 15. ** Ps. 51. 13. Ioan
21. 15-17.

33 Iar el i-a zis: Doamne,
eu tine sănt gata să merg
și la temniță și la moarte.

34 Iar * el a zis: Iți spun,
Petre, nu va cânta azi co-
coșni, până vei tăgădui de
trei ori: că nu mă cunoști.

* Mat. 26. 34. Marc. 14. 30. Ioan 13. 38.

35 Și * le-a zis: Când
vă am trimis fără pungă și
traistă și încălămintă, ați
avut lipsă de ceva? Iar ei
au zis: De nimic.

* Mat. 10. 9. Cap. 9. 3; 10. 4.

36 Și le-a zis: Acum dar,
cine are o pungă să ia,
ascundea și traistă; și cine
n'are să-și vândă veșmântul
și să cumpere o sabie.

37 Căci vă spun că tre-
buie să se împlinească în
mine aceasta ce este scris:
"Iți * a fost socotit cu cei să-
rădelege. Căci cele despre
mine au sfârșit.

* Isa. 53. 12. Marc. 15. 28.

38 Iar ei au zis: Doamne,
intă două săbii aici. Și el
le-a zis: Este destul.

Ghetsimani.

39 Și * a ieșit și s'a **
dus după obiceiul său în
muntele Măslinilor; și uce-
nicii l-au urmat și ei.

* Mat. 26. 36. Marc. 14. 32. Ioan 18. 1.

** Cap. 21. 37.

40 Și când * a fost la lo-
bul acela, le-a zis: Ruga-
ți-vă ca să nu intrați în
loplă.

* Mat. 6. 13; 26. 41. Marc. 14. 38. Vers. 46.

41 Și * el s'a dus la o
parte dela ei, ca la o a-
concâtură de piatră și a
fogemunchial și se ruga,

* Mat. 26. 39. Marc. 14. 35.

42 zicând: Tată, dacă
vorbi, treacă acest pahar

dela mine; însă nu * voia
mea să se facă ci a ta.

* Ioan 5. 30; 6. 38

43 Și i s'a arătat un in-
ger * din cer, întărindu-
l

* Mat. 4. 11.

44 Și * fiind în luptă
greia, se ruga mai stări-
tor. Și sudoarea lui s'a fă-
cut ca niște pieături mari
de sânge cari cădeau jos
la pământ. * Ioan 12. 27. Evt. 5. 7.

45 Și când s'a sculat dela
rugăciune, a venit la uce-
nicii și i-a găsit adormiți
de întristare.

46 Și le-a zis: Pentru ce
dormiți? Sculați-vă și ru-
gați-vă * ca să nu intrați în
ispătă.

* Vers. 49.

Prinderea lui Isus.

47 Pe când vorbia el
încă, iată * o gloață și celee
se numește Iuda, unul din
cei doisprezece, venia înă-
inteala lor și s'a apropiat de
Isus ca să-l sărute.

* Mat. 26. 47. Marc. 14. 43. Ioan 18. 1.

48 Iar Isus i-a zis: Iudo,
prin sărutare dai (prins)
pe Fiul omului?

49 Iar ceice erau pe
lângă el, când au văzut
ce are să fie, au zis:
Doamne, să lovim cu
sabia?

50 Și unul * din ei a lovit
pe robul marelui preot și
i-a tăiat urechea dreaptă.

* Mat. 26. 51. Marc. 14. 47. Ioan 18. 12.

12 Si in acea zi Irod si Pilat * s'au răent prietenii unul cu altul căci mai înainte erau în vrăjimăsie între ei. ^{* Fapt. 4. 27.}

Hotărirea de moarte întărâtă.

13 Iar Pilat * a chemat la sine pe mai marii preoților si pe cei mari si poporul.

^{* Mat. 27. 23. Mare. 15. 14. Ioan 18. 38; 19. 4.}

14 si a zis către ei: Mi-aiți * adus pe omul acesta ca pe unul care a bate poporul si iată, certându-^{**} înaintea voastră, eu n'am găsit în omul acesta nicio vină din către spuneți împotriva lui.

^{* Vers. 1. 2. ** Vers. 4.}

15 Nu, si nici Irod, căci l-a trimis înapoi la noi si iată nimic vrednic de moarte n'a fost făptuit de el.

16 Deci * eu îl voiu pedepsi si-i voiu da drumul.

^{* Mat. 27. 26. Ioan 19. 1.}

17 Si la sărbătoare trebuia * să le dea drumul la unul.

^{* Mat. 27. 15. Mare. 15. 6. Ioan 18. 39.}

18 Iar ei * au strigat lare cu grămadă, zicând: Ia pe acesta si dă drumul pentru noi lui Baraba. ^{* Fapt. 3. 14.}

19 El era aruncat în închisoare pentru o răscoală făcută în cetate si pentru un omor.

20 Iar Pilat le-a vorbit iarăș, voind să dea drumul lui Isus.

21 Dar ei strigau zicând: Răstignește-l, răstignește-l.

22 Si a treia oară a zis către ei: Dar ce rău a făcut omul acesta? N'am găsit nicio vină de moarte în el; deci îl voiu pedepsi si-i voiu da drumul.

23 Iar ei stăruiau cerând cu glasuri mari ca el să fie răslignit. Si au fost mai tari glasurile lor.

24 Si Pilat * a hotărît să li se facă cererea.

^{* Mat. 27. 28. Mare. 15. 15. Ioan 19. 16.}

25 Si a dat drumul aceleia care era aruncat în închisoare penitru răscoala și omor, pe care-l cereau, iar pe Isus l-a dat în voia lor.

Răstignirea.

26 Si * când îl duceau, au pus mâna pe un oarecare Simon din Cirene, care venia dela câmp si au pus crucea pe el ca să oducă în urma lui Isus.

^{* Mat. 27. 32. Mare. 15. 21. Ioan 19. 17.}

27 Si îl urma o mulțime mare de popor si de femei, care se băteau în piept si plângau cu lacrimi.

28 Iar Isus întoreându-se către ele a zis: Fiice ale Ierusalimului, nu plângeti

de mine ci plângeti de voi înșivă si de copiii voștri.

29 Pentru că * iată vin zile în cari vor zice: Felice de cele sterpe si de pântecelile cari n'au născut si de fățele cari n'au aduțat. ^{* Mat. 24. 19. Cap. 21. 23.}

30 Atunci * vor începe să zică munților: Cădeți peste noi! si dealurilor: Ascundeți-ne!

^{* Mat. 2. 19. Osea 10. 8. Apoc. 6. 16; 9. 6.}

31 Pentru că * dacă cu lemnul verde fac ei accesă, ce va fi cu cel uscați? ^{* Prov. 11. 31. Ier. 25. 29. Ezec. 20. 47; 21. 3. 4. 1 Pet. 4. 17.}

32 Si * erau duși si alți doi făcători de rele ca să fie omorâți cu el.

^{* Isa. 53. 12. Mat. 27. 38.}

33 Si când * au venit la locul numit Căpătană, l-au răstignit acolo pe el si pe făcătorii de rele, pe unul la dreapta si pe altul la stânga.

^{* Mat. 27. 33. Mare. 15. 22. Ioan 19. 17, 18.}

34 Iar Isus zicea: Tăla, tăla-i* căci nu**știn ce fac. Si împărțind între ei hainele lui, au aruncat sorti.

^{* Mat. 5. 44. Fapt. 7. 60. 1 Cor. 4. 12.}

^{** Fapt. 3. 17. + Mat. 27. 35. Mare. 15.}

^{+ Ioan 19. 28.}

Batjocurile.

35 Si poporul*stătea priind. Si mai marii ** îl buau în râs zicând: Pe altii a măntuit; să se mân-

luiască pe sine însuș dacă acesta este Hristosul lui Dumnezeu, alesul lui.

^{* Ps. 22. 17. Zah. 12. 10. ** Mat. 27. 39. Mare. 15. 29.}

36 Si ostașii deasemenea îl batjocoriau venind la el si aducându-i oțel

37 si zicând: Dacă ești tu Împăratul Iudeilor, mânuieste-te pe tine însuți.

38 Si era si deasupra lui * o serie cu slove grecești, latinești si evrești: ACESTA ESTE IMPARATUL Iudeilor.

^{* Mat. 27. 37. Mare. 15. 26. Ioan 19. 19.}

39 Iar unul * dintre făcătorii de rele cari erau pironiți, îl lăulia zicând: Nu ești tu oare Hristosul? Mânuieste-te pe tine însuți si pe noi.

^{* Mat. 27. 44. Mare. 15. 32}

40 Iar celălalt răspunzând si certându-l a zis: Oare nu te temi tu de Dumnezeu, pentru că ești în aceiaș osândă?

41 Si noi eu dreptul, căci luăm cele vrednice de celele am făptuit, dar acesta n'a făptuit nimic necuvenit.

42 Si zicea: Isuse, adu-ți aminte de mine, când vei veni în împărăția ta.

43 Si el i-a zis: Adevărat

își spun, astăzi vei fi cu mine în Raiu.

Moartea lui Isus.

44 Si era * acum ca la al saselea ceas și s'a făcut în tunere peste tot pământul până ceasul al nouălea.

* Mat. 27. 45. Marc. 15. 33.

45 Căci soarele să înțuneacă și perdeaua * templului a fost sfâșiată prin mijloc. * Mat. 27. 51. Marc. 15. 38.

46 Si Isus a strigat cu glas mare și a zis: Tată, în mâinile tale îmi încredințează duhul meu. Si ** zinând aceasta și-a dat duhul. * Ps. 31. 5. 1 Pet. 2. 23. ** Mat. 27. 50. Marc. 15. 37. Ioan 19. 30.

47 Si când a văzut suțașul * ce s'a făcut, slăvia pe Dumnezeu, zicând: Într-adevăr omul acesta era drept. * Mat. 27. 54. Marc. 15. 39.

48 Si toate gloatele, venite împreună la această priveliște, după ce au privit cele făcute, se întorceau îndărăt bătându-și piepturile.

49 Si toți * cunoșnătorii lui și femeile cari urmau împreună cu el din Galilea, stăteau de departe, ca să vadă acestea. * Ps. 38. 11. Mat. 27. 55. Marc. 15. 40. Ioan 19. 25.

Îngroparea lui Isus.

50 Si iată un bărbat cu numele Iosif, fiind sfetnic, bărbat bun și drept,

* Mat. 27. 57. Marc. 15. 42. Ioan 19. 38.

51 (el nu se învoie cu hotărîrea și cu sapta lor), bărbat din Arimatea, o cetate a Iudeilor, * care aștepta împărăția lui Dumnezeu. * Marc. 15. 43. Cap. 2. 25, 38.

52 Aceasta a venit la Pilat și a cerut trupul lui Isus.

53 Si l-a luat jos și l-a înfășurat în pânză de în și l-a pus într'un mormânt săpat în piatră unde nu mai fusese pus nimeni.

* Mat. 27. 59. Marc. 15. 46.

54 Si era ziua * Pregătirii și Sabatul începea în amurg. * Mat. 27. 62.

55 Si femeile cari * veniseră cu el din Galilea urmau și au privit ** mormântul și cum a fost pus trupul lui.

* Cap. 8. 2. ** Marc. 15. 47.

56 Si s'au întors îndărăt și au * pregătit miresme și mir. Si în Sabat s'au odihnit după ** poruncă.

* Marc. 16. 1. ** Exod. 20. 10.

Învierea lui Isus.

24 Iar în ziua întâi * a săptămânii, disdedință, au venit la mormânt aducând** miresmele pe cari le pregătiseră.

* Mat. 28. 1. Marc. 16. 1. Ioan 20. 1.

** Cap. 23. 55.

2 Si au * găsit piatra prăvălită dela mormânt.

* Mat. 28. 2. Marc. 16. 4.

3 Si au intrat * și n'au

inflat trupul Domnului lui Isus. * Marc. 16. 5. Vers. 23.

4 Si a fost așa: pe când ele erau în nedumerire despre aceasta, iată * doi bărbăți au stătut lângă ele în vesminte luminând ca fulgerul. * Ioan 20. 12. Papt. 1. 10.

5 Si pe când ele erau speriate și își plecau fetele la pământ, ei au zis către ele: Pentruce căutați pe cel viu cu eei morți?

6 Nu este aici ci s'a sculat. Aduceți-vă * aminte cum vă vorbit pe când era încă în Galilea,

* Mat. 16. 21; 17. 23. Marc. 8. 31; 9. 31. Cap. 9. 22.

7 zicând că Fiul omului trebuie să fie dat în mâinile oamenilor păcăloși și să fie răstignit și a treia zi să învieze.

8 Si ele și-au * adus aminte de vorbele lui.

* Ioan 2. 22.

Petru se duce la mormânt.

9 Si * s'au întors dela mormânt și au vestit toate nevoiele la cei unsprezece și la toți ceilalți.

* Mat. 28. 8. Marc. 16. 10.

10 Si erau Maria Magdalina și Ioana * și Maria, mama lui Iacob și altele cu ele, cari ziceau acestea către apostoli.

* Cap. 8. 3.

11 Si vorbele acestea *

s'au părut înaintea lor ca un basm și nu le-au crezut. * Marc. 16. 11. Vers. 25.

12 Dar * Petru s'a sculat și a alergat la mormânt și plecându-se vede fâșile de pânză singure: și a plecat a căsă minunându-se de ceeace se făcuse. * Ioan 20. 3. 6

Isus se arată la doi ucenici

13 Si iată doi * dintr-ai se ducneau în aceiaș zi la un sat al cărui nume era Emaus, depărtat de Ierusalim de șaizeci de stadii.

* Marc. 16. 12

14 Si ei vorbiau unul către altul de toate întâmplările acestea.

15 Si a fost așa: pe când vorbiau ei și cercetau împreună, Isus * însuș s'a apropiat și mergea împreună cu ei.

* Mat. 18. 20. Vers. 36

16 Dar ochii * lor erau închisi ca să nu-l cunoască.

* Ioan 20. 14; 21. 4.

17 Si el a zis către ei: Ce cuvinte sunt acestea pe care le schimbăți unul cu altul mergând? Si ei au stătut cu fetele amărîte.

18 Si unul din ei, cu numele * Cleopa, răspunzând a zis către el: Tu singur stai vremelnic în Ierusalim și nu cunoști cele înălțmate în el în aceste zile? — * Ioan 19. 25.

19 Si el le-a zis: Cari? - Iar ei i-au zis: Cele despre Isus din Nazaret, care* a fost bărbat prooroc, pulernie ** în faptă și în cuvânt înaintea lui Dumnezeu și a întregului popor.

* Mat. 21. 11. Cap. 7. 16. Ioan 3. 2; 4. 19; 6. 14. Fapt. 2. 22. ** Fapt. 7. 22.

20 Si cum * mai marii preoților și mai marii noștri l-au dat la osândă de moarte și l-au răstignit.

* Cap. 23. 1. Fapt. 13. 27, 28.

21 Iar noi nuădăjduiam că el este cel ce * avea să răscumpere pe Israel, dar eu toate acestea a săz i merge pe a treia zi de când s-au făcut acestea.

* Cap. 1. 68; 2. 38. Fapt. 1. 6.

22 Ci și unele * femei dintr'ale noastre ne-au pus în uimire: fiind duse disdedimineață la mormânt

* Mat. 28. 8. Marc. 16. 10. Vera. 9. 10. Ioan 20. 18.

23 și negăsind trupul lui, au venit spunând că au văzut și arătare de îngeri care zic că el este viu.

24 Si unii dintre cei ce erau cu noi au * plecat la mormânt și au găsit astfel cum au spus și femeile, iar pe el nu l-au văzut.

* Vers. 12.

25 Si el a zis către ei: O, neprincipiilor și zăbavnicii cu inima să credeți în cele ce vorbit prooroci!

26 Oare nu * trebuie ca Hristosul să suferă acestea și să intre în slava sa?

* Vers. 46. Fapt. 17. 3. 1 Pet. 1. 11.

27 Si * începând dela Moise ** și dela toți † proorocii, le-a făcut prin toate scripturile cele despre el.

* Vers. 45. ** Fac. 3. 15; 22. 18; 26. 4; 49. 10. Num. 21. 9. Deut. 18. 15. † Ps. 16. 9; 19. 22; 132. 11. Isa. 7. 14; 9. 6; 40. 10, 11; 50. 6; 53. Jer. 23. 5; 33. 14, 15. Eze. 34. 23; 37. 25. Dan. 9. 24. Mic. 7. 20. Mal. 3. 1; 4. 2.

28 Si s'au apropiat de saluț unde mergeau și el * și s'a făcut că merge mai departe.

* Fac. 32. 26; 42. 7. Marc. 6. 48.

29 Iar ei * au stăruit de el zicând: Rămâi cu noi pentru că este spre seară și ziua aproape s'a plecat. Si a intrat ca să rămâne cu ei. * Fac. 19. 3. Fapt. 16. 15.

30 Si a fost așa: pe când sta el la masă cu ei, a * luat pânea și a binecuvântat-o și a frânt și le-a dat.

* Mat. 11. 19.

31 Si li s'au deschis ochii și l-au cunoscut; și el s'a făcut nevăzut dela ei.

32 Si au zis unul către altul: Oare nu ne ardea inima în noi când ne vorbia pe cale și când ne deschidea scripturile?

33 Si s'au seculat chiar în acel ceas și s'au intors la Ierusalim și au aflat a-

dunați laolaltă pe cei unsprezece și pe cei împreună cu ei,

34 zicând: Intr'adevăr Domnul s'a seculat și s'a arătat lui Simon. * 1 Cor. 15. 5.

35 Si ei au istorisit cele depe cale și cum li se făcuse cunoscut la frângerea pâinii.

Isus se arată celor unsprezece și celorlați.

36 Si pe * când vorbiau ei acestea, el însuși a stătut în mijlocul lor și le zice: Pace vouă!

* Marc. 16. 14. Ioan 20. 19. 1 Cor. 15. 5.

37 Iar ei s'au spăimântat și s'au înfricoșat și li se parea că văd un duh. *

* Marc. 6. 49.

38 Si el le-a zis: Pentru ce sunteți tulburați și pentru ce suie gânduri în inima voastră?

39 Vedeți mâinile mele și picioarele mele că eu însuși sănt; pipălii-mă * și vedeți; pentru că un duh n'are carne și oase după cum mă vedeți pe mine că aini.

* Ioan 20. 20, 27.

40 Si zicând aceasta le-a arătat mâinile și picioarele.

41 Iar pe când de * bucurie nu credeau încă și se minunau, le-a zis: Aveti ** ceva de mâncare aici? * Fac. 45. 26. ** Ioan 21. 5.

42 Iar ei i-au dat o bu-

cătă de peste frîpt și dintr'un sagur de miere.

43 Si * a luat-o înaintea tuturor și a mâncaț. * Fapt. 10. 4.

44 Si a zis către ei: Acestea * sunt cuvintele mele pe care vi le am vorbit când eram încă împreună cu voi că trebue să fie împlinite toate cele scrise despre mine în legea lui Moise și în prooroci și în psalmi. * Mat. 16. 21; 17. 22; 20. 18. Marc. 8. 31. Cap. 9. 22; 18. 31. Vers. 6.

45 Atunci le-a * deschis mintea să înțeleagă scrierile.

* Fapt. 16. 14.

46 Si le-a zis: Așa * este scris că Hristosul să suferă și să învieze dintre cei morți a treia zi. * Vers. 23. Ps. 22. Isa. 50. 6; 53. 2, etc. Fapt. 17. 3.

47 și să se propovăduiască în numele său pocăință spre ierlare * de păcate la toate Neamurile, ** începând dela Ierusalim.

* Dan. 9. 24. Fac. 13. 38, 46. 1 Ioan 2. 12. ** Fapt. 12. 3. Ps. 22. 27. Isa. 48. 6. 22. Ier. 31. 34. Osca 2. 23. Mic. 4. 2. Mat. 1. 11.

48 Voi * sunteți martori ai acestora.

* Ioan 15. 27. Fapt. 1. 8, 22; 2. 32; 3. 15.

49 Si iată, * eu trimiț să găduința Tatălui meu pînă se voi, dar voi stați în cetate pînă veți fi îmbrăcați cu putere de sus.

* Isa. 44. 3. Ioh. 2. 28. Ioan 14. 16. 26; 15. 26; 16. 7. Fapt. 1. 4; 2. 1, etc.

când: Eu ^{*}botez cu apă:^{**} în mijlocul vostru stă a-cela pe care voi nu-l știu,
* Mat. 3. 11. ** Mat. 3. 1.

27 cel ce ^{*}vine după mine, căruia nu sănt vrednic să-i desleg cureaua încălțămin-
lei lui. * Vers. 15. 30. Fapt. 19. 4.

28 Aceștia au fost în Be-
tania ^{*}dincolo de Iordan,
unde boteza Ioan.

* Jude. 7. 24. Cap. 10. 40.

Mielul lui Dumnezeu.

29 A doua zi vede pe
Isus venind la el și zice:
Iată Mielul ^{*}lui Dumnezeu
care ^{**}ridică păcatul lumii!
* Exod. 12. 3. Isa. 53. 7. Vera. 36. Fapt.
8. 32. 1 Pet. 1. 19. Apoc. 5. 6, etc. ** Isa.
53. 11. 1 Cor. 15. 3. Gal. 1. 4. Efr. 1.
3. 2. 17; 9. 28. 1 Pet. 2. 24; 3. 18. 1 Ioan
2. 2; 3. 5; 4. 10. Apoc. 1. 5.

30 Aceștia ^{*}este cel des-
pre care am zis: După
mine vine un bărbat care
a fost înaintea mea, căci
era întâi în privința mea.
* Vers. 15, 27.

31 Și eu nu-l știuam, ci
ca să fie arătat lui Israel,
pentru ^{*}aceasta am venit
eu botezând cu apă.

* Mat. 3. 1. Mat. 3. 6. Lue. 1. 17, 76,
77; 3. 3, 4.

32 Și Ioan ^{*}a mărturisit
zicând: Am văzut pe Du-
hul pogorindu-se din cer
ca un porumbel și a rămas
peste el. * Mat. 3. 16. Marc. 1. 10.
Lue. 3. 22. Cap. 5. 32.

33 Și eu nu-l știuam ci

cele mai trimis să botez
cu apă, acela mi-a zis:
Peste care vei vedea Duhul
pogorindu-se și rămânând
peste el, acesta este cel ce
bolează cu Duhul Sfânt.
* Mat. 3. 11. Fapt. 1. 5; 2. 4; 10. 44; 19. 6.

34 Și eu am văzut și am
mărturisit că acesta este
Fiul lui Dumnezeu.

Cei dințai ucenici.

35 A doua zi, iarăș sta
Ioan și doi dintre ucenicii
lui.

36 Și s'a uitat în fața
lui Isus, care umbla, și
zice: Iată ^{*}Mielul lui Dum-
nezeu! * Vers. 29.

37 Și cei doi ucenici l-au
auzit vorbind și au urmat
pe Isus.

38 Și Isus s'a întors și
i-a văzut urmând și le zice:
Ce căutați? Iar ei i-au zis:
Rabbi, (care înțâmăcit în-
seamnă Invățătorule) unde
stai?

39 El le zice: Veniți și
veți vedea. Au venit deci
și au văzut unde stă și au
stat la el în ziua aceea;
era pe la ceasul al zecelea.

40 Andrci, ^{*}fratele lui
Simon Petru, era umul din-
tre cei doi cari au auzit
dela Ioan și l-au urmat.

* Mat. 4. 18

41 Aceștia găsește mai în-
tâi pe fratele său Simon
și-i zice: Noi am găsit pe

Mesia (adică înțâmăcit Hri-
șoc).

42 L-a dus la Isus. Isus
s'a uitat în fața lui și a
zis: Tu ești Simon, fiul lui
Dumnezeu, tu ^{*}vei fi numit
Iisus, (care se înțâmăcește
Petru). * Mat. 16. 18.

43 A doua zi a voil să
lăsă în Galilea și găsește
pe Filip ^{*}și-i zice: Urmea-
zi-mă. * Cap. 12. 21.

44 Iar Filip era din Bel-
ușoara, din cetatea lui An-
droi și Petru.

45 Filip găsește pe Na-
tanael ^{*}și-i zice: Noi am
găsit pe acela despre care
a' seris Moise ^{**}în lege și
proorocii, [†]pe Isus din Na-
zaret, ^{††}fiul lui Iosif.

* Cap. 21. 2. ** Fac. 3. 15; 49. 10. Deut.
18. 18. Lue. 24. 27. [†] Isa. 4. 2; 7. 14; 9.
9. 53. 2. Mic. 5. 2. Zah. 6. 12; 9. 9. Lue.
1. 27. ^{††} Mat. 2. 23. Lue. 2. 4.

46 Și Natanael i-a zis:
Poate fi ceva bun din Na-
zaret? Filip îi zice: Vino
și vezi. * Cap. 7. 41, 42, 52.

47 Isus a văzut pe Na-
tanael venind la el și zice
despre el: Iată cu ^{*}adevă-
rat un Israelit în care nu
este vicienie. * Ps. 32. 2; 73. 1.
Cap. 8. 39. Rom. 2. 28; 29; 9. 6.

48 Natanael îi zice: De
unde mă cunoști? Isus a
răspuns și i-a zis: Mai în-
tâi de a te striga Filip

când era și sub smochin
te-am văzut.

49 Natanael i-a răspuns:
Rabi, tu ești ^{*}Fiul lui
Dumnezeu, tu ești Impă-
ratul ^{**}lui Israel.

* Mat. 14. 33. ** Mat. 21. 5; 27. 17, 42.
Cap. 18. 37; 19. 3.

50 Isus a răspuns și i-a
zis: Pentru că ^{*}ti-am zis că
te-am văzut sub smochin,
crezi? Vei vedea lucruri
mai mari decât acestea.

51 Și-i zice: Adevărat, a-
devărat vă spun, veți ve-
dea ^{*}cerul deschis și pe în-
gerii lui Dumnezeu suin-
du-se și pogorindu-se peste
Fiul omului.

* Mat. 28. 12. Mat. 4. 11. Lue. 2. 9, 13;
22. 43; 24. 4. Fapt. 1. 10.

Nunta din Cana.

52 Și a treia zi s'a făcut o
nuntă în Cana ^{*}Galileii
și mama lui Isus era acolo.

* Ioa. 19. 26.

53 Și a fost chemat și
Isus și ucenicii săi la
nuntă.

54 Și când a lipsit vinul,
mama lui Isus zice către
el: Nu au vin.

55 Și Isus îi zice: Ce ^{*}am
eu cu tine, femeie? ^{**}N'a
venit încă ceasul [†] meu.

* Cap. 19. 26. ** 2 Sam. 16. 10; 19. 22.
† Cap. 7. 6.

56 Mama lui zice slugilor:
Faceți orice vă va zice.

57 Și erau acolo șase vase

de apă, de piatră, puse* pentru curățirea Iudeilor, încăpând fiecare căte două sau trei măsuri. *Mare. 7. 3.

7 Isus le zice: Umpleți vasele cu apă. Și le-au umplut până sus.

8 Și le zice: Scoateți acum și duceți cărmuitorului mesei. Și l-au dus.

9 Și cum a gustat cărmuitorul mesei apă * făculă vin, și nu știa de unde este (iar slugile cari secoșaseră apă și au), cărmuitorul mesei chiaimă pe mire. *Cap. 4. 46.

10 Și-i zice: Oricе om pune înfăți vinul bun și când au băut bine, atunci pe cel mai prost; tu ai și nul vinul cel bun până acum.

11 Acest început al semnelor l-a făcut Isus în Cana Galileii și și-a * arătat slava și ucenicii săi au crezut în el. *Cap. 1. 14.

12 După aceasta s'a pogorât la Capernaum, el și mama lui și frații* lui și ucenicii lui, și au rămas acolo nu multe zile* Mare. 12. 46.

Izgonirea vânzătorilor din Templu.

13 Și Paștile * Iudeilor erau aproape și Isus s'a suiat la Ierusalim.

*Exod. 12. 14. Deut. 16. 1, 16. Vers. 23. Cap. 5. 1; 6. 4; 11. 65.

14 Și a găsit* șezând în templu pe ceice vând bol și oi și porumbei și pe schimbătorii de bani.

*Mat. 21. 12. Mare. 11. 15. Lue. 19. 46.

15 Și a făcut un biciu de impletituri și a scos pe loți afară din templu și oile și boii și a vărsat banii mărunți ai schimbătorilor și le-a răsturnat mesele.

16 Și a zis celorce vindeau porumbei: Ridicați acesta de aici, nu faceți casa * Tatălui meu casă de negustorie. *Lue. 2. 49.

17 Și ucenicii lui și au adus aminte că este scris: Râvna* casei tale mă va mistui. *Ps. 69. 9.

18 Deci Iudeii au răspuns și i-au zis: Ce * semne arăți pentru că faci acestea? *Mat. 12. 38. Cap. 6. 30.

19 Isus a răspuns și le-a zis: Surpați * acest templu și în trei zile îl voi ridica.

*Mat. 26. 61; 27. 40. Mare. 14. 53; 15. 29.

20 Iudeii deci au zis: În patruzeci și sase de ani a fost zidit templul acesta și tu îl vei ridica în trei zile?

21 Dar el zicea de * templul trupului său. *Col. 2. 9. Efr. 8. 2. 1 Cor. 3. 16; 8. 19. 2 Cor. 6. 16.

22 Deci când s'a secolat dintre cei morți, ucenicii

și și-au adus aminte că zicea aceasta și au crezut scripitura și cuvântul pe care-l spusese Isus.

*Lue. 24. 8.

Isus și ceice cred în numele lui.

23 Iar când era în Ierusalim la Paști la sărbătoare, mulți au crezut în numele lui, privind semnele lui pe cari le făcea.

24 Dar Isus însuș nu se încredea în ei pentru că el cunoștea pe toți

25 și pentru că n'avea trebuință ca să mărturisească cineva despre om, căci el * însuș cunoștea ce era în om.

* Mat. 16. 7. 1. Cron. 28. 9. Mat. 9. 4. Mare. 2. 8. Cap. 6. 54; 16. 30. Fapt. 1. 24. Anoc. 2. 23.

Isus și Nicodim.

3 Si între Farisei era un om cu numele Nicodim, un mai mare al Iudeilor.

2 Aceasta* a venit la el noaptea și i-a zis: Rabi, știm că ai venit învățător dela Dumnezeu, căci nimeni ** nu poate face aceste semne pe cari le faci tu, dacă nu este Dumnezeu eu el.

*Cap. 7. 50; 19. 39. **Cap. 9. 16. 32. Fapt. 2. 22. † Fapt. 10. 38.

3 Isus a răspuns și i-a zis: Adevărat și spus că noi vorbim ce știm și mărturisim ce am

neva din nou nu poate vedea împărăția lui Dumnezeu. *Cap. 1. 13. Gal. 6. 16. Tit. 3. 5. Iac. 1. 18. 1 Pet. 1. 23. 1 Ioan 3. 9.

4 Nicodim îi zice: Cum poate să se nască un om când este bătrân? Nu cumva poate intra a doua oară în pantecele mamei sale și să se nască.

5 Isus a răspuns: Adevărat, adevărat și spus, dacă * nu se naște cineva din apă și din Duh, nu poate intra în împărăția lui Dumnezeu.

*Mare. 16. 16. Fapt. 2. 38.

6 Ce este născut din carne este carne și ce este născut din Duhul este duh.

7 Nu te miră că ți-am zis: Trebuie să vă nașteți din nou.

8 Vântul * suflă unde voiește și-i auzi glasul, dar nu știi de unde vine și unde se duce; așa este originea care este născut din Duhul. *Ecl. 11. 5. 1 Cor. 2. 11.

9 Nicodim a răspuns și i-a zis: Cum * pot să fie acestea? *Cap. 6. 52, 60.

10 Isus a răspuns și i-a zis: Tu ești învățătorul lui Israel și nu cunoști acestea?

11 Adevărat, * adevărat și spus că noi vorbim ce știm și mărturisim ce am

Inălțarea.

50 **Și i-a dus afară până spre Betania și și-a ridicat mânile și i-a binecuvântat.** * Fapt. 1. 12.

51 **Și a fost așa: pe când îi binecuvânta s'a despărțit de ei și era dus în sus în cer.**

52 **Și * ei i s'a închinat și ** s'a întors la Ierusalim cu mare bucurie.**

* 2 Reg. 2. 11. Mure. 16. 19. Ioan 20. 17. Fapt. 1. 9. Efes. 4. 8. ** Mat. 9. 17.

53 **Și erau neîncetat în templu * binecuvântând pe Dumnezeu.** * Fapt. 2. 46; 5. 42.

EVANGHELIA DUPĂ IOAN.

Intruparea Cuvântului.

1 **La început era * Cuvântul și Cuvântul era la ** Dumnezeu și † Cuvântul era Dumnezeu. ††**

* Prov. 8. 22, 23, etc. Col. 1. 17. 3 Ioan 1. 1. Apoc. 1. 2; 19. 13. ** Prov. 8. 30. Cap. 17. 5. 1 Ioan 1. 2. † Filip. 2. 6. 1 Ioan 5. 7. †† Fap. 1. 1.

2 **Acesta * era la început la Dumnezeu.**

* Ps. 33. 6. Vers. 10. Efes. 3. 9. Col. 1. 16. Evr. 1. 2. Apoc. 4. 11.

3 **Toate au fost făcute prin el și fără el n'a fost făcut nici măcar ceva care este făcut.**

4 **In el * era viața și ** viața era lumina oamenilor.**

* Cap. 5. 26. 1 Ioan 5. 11. ** Cap. 8. 12; 9. 5; 12. 35, 46.

5 **Și lumina * luminează în întuneric și întunericul n'a biruit-o.** * Cap. 3. 19.

6 **A * fost un om trimis**

dela Dumnezeu; numele său era Ioan.

* Mal. 3.1. Mat. 3.1. Lec. 3. 2. Vers. 33.

7 **Acesta * a venit spre mărturie, ca să mărturisească despre lumină, ca toți să credă prin el.**

* Fapt. 19. 4.

8 **Nu era el lumina ci a venit ca să mărturisească despre lumină.**

9 **Lumina * adevărată era cea care luminează pe orice om, venind în lume. ****

* Vers. 4. Isa 49. 6. 1 Ioan 2. 8. ** Vers. 3. Evr. 1. 2; 11. 3.

10 **El era în lume și lumea a fost făcută prin el și lumea nu l-a cunoscut.**

11 **A venit la ale sale și ai * săi nu l-au primit.**

Lec. 19. 14. Fapt. 3. 26; 13. 46.

12 **Iar căți * l-au primit, le-a dat dreptul să se facă**

copii ai lui Dumnezeu: celorce cred în numele lui; * Ies. 56. 5. Rom. 8. 15. Gal. 3. 26. 2 Pet. 1. 3. 1 Ioan 3. 1.

13 **cari au fost născuți * nu din sânge, nici din voia cărnii, nici din voie de bărbat ci din Dumnezeu.**

* Cap. 3. 5. Iac. 1. 18. 1 Pet. 1. 23.

14 **Și * Cuvântul s'a făcut carne ** și a † locuit între noi (și am †† privit slava lui, slavă ca a singurului născut dela Tatăl), plin de har *† și de adevăr.**

* Mat. 1. 16, 20. † no. 1. 31, 35; 2. 7.

† Tim. 3. 16. ** Evr. 2. 11, 14, 16, 17.

† Rom. 1. 3. Gal. 4. 4. †† Isa. 40. 5. Mat. 17. 2. Cap. 2. 11; 11. 40. ‡ 2 Pet. 1. 17.

‡ Col. 1. 19; 2. 3, 9.

15 **Ioan * mărturisește despre el și a strigat zîndă: Acesta era cel despre care am zis: Celce ** viuie după mine a fost înaintea mea căci † era întâi în privința mea.**

* vers. 32. Cap. 3. 32; 5. 33. ** Mat. 3.

11. Marc. 1. 7. Lec. 3. 16. Vers. 27, 30.

Cap. 3. 13. † Cap. 8. 58. Col. 1. 17.

16 **Căci noi toți am luat din plinătatea * lui și har pește har.** * Cap. 3. 33. Efes. 1. 6-18. Col. 1. 19; 2. 9, 10.

17 **Căci legea * a fost dată prin Moise; harul ** și adevărul † au venit prin Isus Hristos.** * Ecod. 20. 1, etc. Deut. 4. 44; 5. 1; 33. 4. ** Rom. 3. 21; 5. 21; 6. 14. † Cap. 8. 32; 14. 6.

18 **Nimeni * n'a văzut pe Dumnezeu vreodată; Fiul**

singur ** născut, care este în sânul Tatălui, acela 1-a făcut cunoscut.

* Ecod. 33. 20. Deut. 4. 12. Mat. 11. 27. Lec. 10. 22. Cap. 6. 46. 1 Tim. 1. 17; 6. 16. 1 Ioan 4. 12, 20. ** Versa. 14. Cap. 3. 16, 18. 1 Ioan 4. 9.

Mărturia lui Ioan Botezătorul

19 **Și aceasta este mărturia * lui Ioan, când a trimis la el Iudeii din Ierusalim pe preoți și Levii și ca să-l întrebe: Tu cine eşti?** * Cap. 5. 33.

20 **Și a mărturisit * și n'a tăgăduit și a mărturisit: Eu nu sunt Hristosul.**

* Lec. 3. 15. Cap. 3. 28. Fapt. 13. 25.

21 **Și l-au întrebat: Ce dar? Ești Ilie? * Si zice: Nu sunt. Ești tu proorocul? ** Si a răspuns: Nu.**

* Mal. 4. 5. Mat. 17. 10. ** Deut. 18. 15, 18.

22 **I-au zis deci: Cine eşti? Ca să dăm răspuns celorce ne-au trimis; ce zici tu despre line insuși?**

23 **El a zis: * Eu sănătăsul unuia care strigă în pustie: Indreptați calea Domnului, după cum a ** zis Isaia proorocul.**

* Mat. 3. 3. Marc. 1. 3. Lec. 3. 4. Cap. 3. 28. ** Isa. 40. 3.

24 **Și erau trimiși deia Farisei.**

25 **Și l-au întrebat și i-au zis: Dece botezi dar, dacă tu nu eşti Hristosul, nici Ilie, nici proorocul?**

26 **Ioan le-a răspuns zî-**

văzut și ** voi nu primiți mărturia noastră.

* Mat. 11. 27. Cap. 1. 18; 7. 16; 8. 28; 12. 49; 14. 24. ** Vers. 32.

12 Dacă vă am spus cele pământești și nu credeți, cum veți crede dacă vă spun cele cerești?

13 Și nimeni * nu s'a suiat în cer decât cel ce s'a pogorât din cer, Fiul omului care este în cer.

* Prov. 30. 4. Cap. 6. 33, 38, 51, 62; 16. 28. Fapt. 23. 1. Cor. 15. 47. Efes. 4. 9, 10.

Sărpele de aramă.

14 Și * după cum Moisesc a înălțat sărpele în pustie, așa trebuie ** să fie înălțat Fiul omului

* Num. 21. 9. ** Cap. 8. 28; 12. 32.

15 Pentruca oricine care crede în el să nu piară ei să aibă viață * vecinică.

* Vers. 36. Cap. 6. 47.

16 Căci * atât de mult a iubit Dumnezeu lumea înălțat a dat pe singrul său Fiul născut, pentruca oricine crede în el să nu piară ei să aibă viață vecinică.

* Rom. 5. 8. 1 Ioan 4. 9.

17 Căci Dumnezeu n'a * trimis pe Fiul în lume ca să judece lumea ci pentruca lumea să fie măntuită prin el. * Luc. 9. 56. Cap. 5. 45; 8. 16; 12. 47. 1 Ioan 4. 14.

18 Cine * crede în el nu este judecat, cine nu crede a și fost judecat, căci n'a crezut în numele singurui

lui Fiu născut al lui Dumnezeu. * Cap. 5. 14; 6. 40, 47; 20. 30.

19 Și aceasta este judecata că * lumina a venit în lume și oamenii au iubit întunericul mai mult decât lumina; căci faptele lor erau rele.

* Cap. 1. 4, 9-11; 3. 19.

20 Căci oricine * făptuiește rele, urăște lumina și nu vine la lumină, pentru că faptele lui să nu fie mustrate.

* Iov. 24. 13, 17. Efes. 5. 19.

21 Iar cine face adeverul, vine la lumină, că faptele lui să se arate căci sunt săvârșite în Dumnezeu.

O nouă mărturie a lui Ioan - Botezătorul.

22 După acestea a venit Isus și ucenicii săi în țara Iudeei și acolo pe trecea vremea cu ei și * boteza.

* Cap. 4. 2.

23 Și boteza și Ioan în Enon aproape de Salâm, căci erau multe ape acolo și ** veniau și erau botezați.

* 1 Sam. 9. 4. ** Mat. 3. 5, 6.

24 Căci * Ioan nu fusese încă aruncat în temniță.

* Mat. 14. 3.

25 Din partea uceniciilor lui Ioan s'a lăcut deci o întrebare cu un Iudeu despre curățire.

26 Și au venit la Ioan

și i-au zis: Rabi, acela care era cu tine dincolo de Iordan, pentru care ai mărturisit tu, iată acesta boala și loți vin la el.

* Cap. 1. 7, 15, 27, 34.

27 Ioan a răspuns și a zis: Un om nu poate să lucreze dacă nu-i este dat din cer.

* 1 Cor. 4. 7. Evt. 5. 4. Iac. 1. 17.

28 Voi însăși îmi sunteți mărtori că am spus: Nu * sunt eu Hristosul! ei: Sunt ** trimis înaintea lui.

* Iac. 1. 20, 27. ** Mat. 3. 1. Marc. 1. 2. Iac. 1. 17.

29 Cine * are mireasa este mire; iar prietenul ** mitehei care să și-l ascuță, se bucură cu bucurie de glasul mirelui. Deci această bucurie a mea este înălțină.

* Mat. 22. 2. 2 Cor. 11. 2. Efes. 5. 25, 27. Iac. 1. 21. 9. ** Cânt. 5. 1.

30 El trebuie să crească iar eu să sead.

31 Cine * vine de sus este ** deasupra tuturor; cine îl este de pe pământ este de pe pământ și vorbește de pe pământ. Cine îl vine din cer este deasupra tuturor.

* Vers. 13. Cap. 8. 23. ** Mat. 28. 18. Cap. 1. 16, 27. Rom. 9. 5. † 1 Cor. 15. 27. † Cap. 6. 33. 1 Cor. 15. 47. Efes. 1. 21. Filip. 2. 9.

32 Ce * a văzut și auzit, aceea mărturisește; și ni-

meni nu primește mărturia lui. * Vers. 11. Cap. 8. 26; 15. 15.

33 Cine a primit mărturia lui, a peccatul * că Dumnezeu este iubitor de adevăr. * Rom. 3. 4. 1 Ioan 5. 10.

34 Căci * pe cine a trimis Dumnezeu vorbește vorbele lui Dumnezeu, căci Dumnezeu nu dă Duhul cu ** măsură.

* Cap. 7. 16. ** Cap. 1. 16.

35 Tatăl * iubește pe Fiul și a dat toale în mâna lui.

* Mat. 11. 27; 28. 18. Luc. 10. 22. Cap. 5. 20, 22; 13. 3; 17. 2. Evt. 2. 8.

36 Cine * crede în Fiul, are viață vecinică; cine n'ascultă de Fiul, nu va vedea viață ci urgia lui Dumnezeu rămâne peste el.

* Hab. 2. 4. Cap. 1. 12; 6. 47. Vers. 15. 16. Rom. 1. 17. 1 Ioan 5. 10.

Samariteanca.

37 Deci când a înțeles Domnul că Fariseii au auzit că Isus face și boala că mai mulți ucenici decât Ioan,

* Cap. 3. 22; 26.

2 (deși Isus însuși nu boala și ucenicii săi),

3 a lăsat Iudea și a plecat iar în Galilea.

4 Și trebuie ca el să treacă prin Samaria.

5 Vine deci la o cetate a Samariei numită Sihar, aproape de locul pe care l-a dat Iacob lui Iosif, fiul său. * Iac. 33. 19; 48. 22. Ios. 24. 32.

6 Si acolo era izvorul lui Iacob. Isus deci fiind ostenit de calatorie, s'a asezat astfel langa izvor: era pe la ceasul al saselea.

7 O femeie din Samaria vine ca sa scoata apa. Isus ii zice: Dă-mi sa beau.

8 Caci ucenieii lui plecasera in cetate ca sa cumperde mancare.

9 Femeia samariteanca ii zice deci: Cum tu, fiind Iudeu, ceri sa bei dela mine, care sunt o femeie samariteanca? (Caci Iudeii nu au a face cu Samarienii). * 2 Reg. 17. 24. Luc. 9. 52, 53. Cap. 10. 28.

10 Isus a raspuns si i-a zis: Daca ai sti darul lui Dumnezeu si cine este cel ce tii zice: Dă-mi sa beau! ai fi cerut dela el si tii-ar fi dat apa * vie. * Isa. 12. 3; 44. 3. Ier. 2. 13. Zah. 13. 1; 14. 8.

11 Femeia ii zice: Doamne, n'ai nici vas de scos apa si putul este adanc; de unde ai deci apa cea vie?

12 Nu cumva stii tu mai mare decat tatil nostru Iacob, care ne-a dat putul si el insus a baut din el si fiili sai si turmele sale?

13 Isus a raspuns si i-a zis: Oricine care bea din apa aceasta va inseta iarash.

14 Dar cine * va bea din apa pe care i-o voiu da

eu, nu va inseta in veac, ci apa pe care i-o voiu da eu se ** va face in el izvor de apa tasanind in viata vecinica.

* Cap. 6. 35, 58. ** Cap. 7. 38.

15 Femeia ii zice: * Doamne, dă-mi aceasta apa ca sa nu insetez nici sa nu vin aici sa scot apa. * Cap. 6. 34; 17. 2, 3. Rom. 6. 28. 1. Ioan 5. 20.

16 Isus ii zice: Du-te, chiamă pe bărbatul tău si vino aici.

17 Femeia a raspuns si a zis: N'am bărbat. Isus ii zice: Bine ai zis, că n'au bărbat.

18 Caci ai avut cine bărbăti si acum pe care ai nu-ți este bărbat. Aceasta ai spus adevarat.

19 Femeia ii zice: Doamne, văd * ca esti prooroc. * Luc. 7. 16; 24. 19. Cap. 6. 14; 7. 10.

20 Parintii nostri s'au inchinat in muntele acesta * si voi zicesti ca in Ierusalim ** este locul unde trebuie a se inchină.

* Jude. 9. 7. ** Deut. 12. 5, 11. 1. II. 9. 3. 2 Cron. 7. 12.

21 Isus ii zice: Cine demă, femeie, că vine cerasul când * nu vă veți închina Tatălui nici in muntele acesta nici in Ierusalim. * Mal. 1. 11. 1 Tim. 5. 8.

22 Voi vă închinați la

ce * nu stii, noi ne inchinăm la ce stii, caci ** mantuirea este din Iudei.

* 2 Reg. 17. 29. ** Isa. 2. 3. Luc. 24. 47. Rom. 9. 4, 5.

23 Ci vine ceasul si acum este, cand adevaratii inchinatori se vor inchina Tatatalui in duh * si ** adevaruri; caci si Tatul cauta astfel de inchinatori ai lui.

* Filip. 3. 3. ** Cap. 1. 17.

24 Dumnezeu * este Duh si ceice se inchină lui trebui sa se inchine in duh si adevar.

* 2 Cor. 3. 17. 25 Femeia ii zice: Stiu ca vine Mesia, (care se numeste Hristos), cand va veni acela ne * va vesti totale. * vers. 29.

26 Isus ii zice: Eu * sunt: cel care-ji vorbesc.

* Mat. 26. 63, 64. Marc. 14. 61, 62. Cap. 9. 37.

Trezirea din Samaria.

27 Si la aceasta au venit ucenieii sai si se minu cu vorbia cu o femeie. Totuș nimeni n'a zis: Ce spui sau ce vorbești cu ea?

28 Deci femeia si-a lăsat vasul de apa si a plecat in celale. Si zice oamenilor:

29 Veniti, vedeti un om, care * mi-a spus totate calea trecut; nu cumva acesta este Hristosul? * vers. 25.

30 Au ieșit din cetate si veniau spre el.

31 In timpul acesta ucenicii il rugau zicand: Rabi, mananca.

32 Iar el le-a zis: Eu am de maneat o mancare pe care voi n'o stii.

33 Deci ucenicii ziceau unii catre alii: Nu cumva i-a adus cineva sa mananca?

34 Isus le zice: Mancarea * mea este ca sa fac voia celuice m'a trimis si sa savarsesc lucrul lui.

* Iov. 23. 12. Cap. 6. 38; 17. 4; 19. 30.

35 Nu zicesti voi ca sunt inca patru luni si vine secerisul? Iata eu va zic, ridicati-vă ochii si priviti sămănăturile că * sunt albe pentru seceris.

* Mat. 9. 37. Luc. 10. 2.

36 Acum * seceratorul primește plată si adună rod spre viata vecinie pentruca sa se bucur impreună si sămănătorul si seceratorul. * Dan. 12. 3.

37 Caci in aceasta este adevarat cuvantul că altul este sămănătorul si altul seceratorul.

38 Eu v'am trimis să seceră si ce n'ati muncit; alii au muncit si voi ati intrat in munca lor.

39 Si din cetatea aceea multi dintre Samarieni au crezut in el pentru * cuvantul femeii, care măr-

turisia: Mă-a spus toate căte am făcut. * Vers. 29.

40 Deci când au venit Samaritenii la el, îl rugau ca să rămână la ei și a rămas acolo două zile.

41 Și mult mai mulți au crezut pentru cuvântul lui

42 și ziceau femeii: Nu credem numai pentru vorbirea ta, căci noi înșine* am auzit și știm că acesta este cu adevărat Mântuitorul Iumiei.

* Cap. 17. 8. 1 Ioan 4. 14.

Vîndecarea fiului unui slujbaș împăratesc.

43 Și după două zile a ieșit de acolo în Galilea.

44 Căci * Isus însuș mărturisie că un prooroc n'are cîinste în patria ** lui.

* Mat. 13. 57. Marc. 6. 1. Luc. 4. 24.

** Cap. 2. 23; 3. 2.

45 Deci când a venit în Galilea, l-au primit bine Galileenii, care văzuseră toate căte le făcuse în Ierusalim la sărbătoare; căci și ei veniseră la sărbătoare. * Deut. 16. 16.

46 A venit deci iarăș în Cana Galileei, unde * săcuse apa vin. Și în Caper-naum era un om împăratesc al cărui fiu era bolnav. * Cap. 2. 1, 11.

47 Când a auzit că Isus venise din Iudea în Gali-

lea, a plecat la el și l-a rugat ca să se pogoare și să tămăduiască pe fiul său; căci era să moară.

48 Isus i-a zis deci: Dacă* nu veți vedea semne și minuni, nu veți crede. * 1 Cor. 1. 22.

49 Omul împăratesc îzice: Doamne, pogașă-te mai înainte de a muri copilul meu.

50 Isus îi zice: Dă-te, fiul tău trăiește. Omul s'a încrezut în cuvântul pe care i-l zisese Isus și s'a dus.

51 Și pe când se pogora el acum, robii lui i-au ieșit înainte zicând că copilul său trăiește.

52 A cercetat deci dela ei despre ceasul în care a fost mai bine. L-au zis deci: Ieri la ceasul al saptelea l-au lăsat frigurile.

53 Deci tatăl a cunoscut că acela era ceasul în care îi zisese Isus: Fiul tău trăiește. Și a crezut el și toată casa lui.

54 Și acesta este iarăș al doilea semn pe care l-a făcut Isus după ce a venit din Iudea în Galilea.

Vîndecarea slăbăognului de

treizeci și opt de ani.

5 După acestea * era o sărbătoare a Iudeilor și Isus s'a suiat la Ierusalim.

* Lev. 23. 2. Deut. 16. 1. Cap. 2. 18

2 Și în Ierusalim lângă poarta oilor este o scăldătoare* care pe evreiește se numește Betesda, având cinci pridvoare.

* Neem. 3. 1; 12. 39.

3 În acestea zac o mulțime de bolnavi, orbi, schiopi, uscași, așteptând mișcarea apei;

1 căci un inger al Domnului se pogora la vreme nimerită în scăldătoare și tulbura apa; și cel dintâi care intra după tulburarea apei se făcea sănătos de orice boală era cuprins.

5 Și era un om acelod care avea treizeci și opt de ani în boala sa.

6 Când l-a văzut Isus zicând și cunoscând că acela era de multă vreme bolnav, îi zice: Voiești să fii sănătos?

7 Bolnavul i-a răspuns: Doamne, n'am om ca să mă arunce în scăldătoare cănd a fost tulburată apa; căci pe când vin eu, altul se pogașă înaintea mea.

8 Isus îi zice: Scoală-te, * iă-ji patul și umblă.

* Mat. 9. 6. Marc. 2. 11. Luc. 5. 24.

9 Și îndată omul s'a făcut sănătos și și-a luat patul și umbla. Și în acea zi era * Sabatul.

* Cap. 9. 14.

10 Deci Iudeii ziceau că lui tămăduit: Este Sabatul

și nu-l * este îngăduinț să-l iei patul. * Exod. 20. 10. Neem. 13. 19. Ier. 17. 21, etc. Mat. 12. 2. Marc. 2. 24; 3. 4. Luc. 6. 2; 13. 14.

11 Iar el le-a răspuns: Cel ce m'a făcut sănătos, acela mi-a zis: Ia-ji patul și umbla.

12 L-au întrebat deci: Cine este omul care l-a zis: Ia-ji patul și umbla?

13 Iar cel tămăduit nu știa cine este, căci Isus se dăduse la o parte fiind gălată în acel loc.

14 După acestea Isus îl găsește în templu. Și i-a zis: Iată te-ai făcut sănătos; nu * mai păcătui, ca să nu-l fie ceva mai rău.

* Mat. 12. 45. Cap. 8. 11

15 Omul a plecat și a spus Iudeilor că Isus este cel ce l-a făcut sănătos.

16 Și pentru aceasta Iudeii prigoniau pe Isus și îndea făcea acestea în Sabat.

Lacrarea Fiatui.

17 Dar Isus le-a răspuns: Tatăl * meu până acum lucrează și eu lucrez.

* Cap. 9. 4; 14. 10.

18 Deci pentru aceasta Iudeii căutau * și mai mult să-l omoarcă, căci nu mai că deslegă Sabatul, dar și zicea că Dumnezeu este Tatăl său, facându-se ** pe

sine însuș deopotrivă cu Dumnezeu.
*Cap. 7.19. **Cap. 10.30, 33. Filip. 2.6.

19 Deci Isus a răspuns și le-a zis: Adevărat, adevărat vă spun că vină ceasul și a-cum este când morții vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu și ceice vor auzi, vor trăi.

*Vers. 28. Efes. 2. 1, 5; 5. 14. Col. 2. 13.

20 Căci Tatăl iubește pe Fiul și-i arată toate căte face și-i va arăta lucruri mai mari decât acceslea că voi să vă minunați.

* Mat. 3. 17. Cap. 3. 35. 2 Pet. 1. 17.

21 Căci după cum Tatăl scoală morții și le dă viață așa și Fiul dă viață la cei la care voiește.

* Lnc. 7. 14; 8. 54. Cap. 11. 25, 43.

22 Căci Tatăl nici nu judecă pe nimeni ci toată judecata a dat-o Fiului,

* Mat. 11. 27; 28. 18. Vers. 27. Cap. 3.

35. 17. 2. Fapt. 17. 31. 1 Pet. 4. 5.

23 că toți să cinstească pe Fiul după cum cinstesc pe Tatăl. Cine nu cinstește pe Fiul nu cinstește pe Tatăl care l-a trimis.

* 1 Ioan 2. 23.

24 Adevărat, adevărat vă spun, că cine aude cuvântul meu și crede în cel ce m'a trimis pe mine, are viață vecinie și nu vine la

judecată ci ** a trecut din moarte la viață. * Cap. 3. 16, 18; 6. 40, 47; 8. 54; 20. 31. ** 1 Ioan 3. 14.

25 Adevărat, adevărat vă spun că vină ceasul și a-cum este când morții vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu și ceice vor auzi, vor trăi.

*Vers. 28. Efes. 2. 1, 5; 5. 14. Col. 2. 13.

26 Căci după cum Tatăl are viață în sine însuș, astfel a dat și Fiului să aibă viață în sine însuș.

27 Și i-a dat putere ca să facă judecată penitru ** este Fiul al omului.

* Vers. 22. Fapt. 10. 42; 17. 31. ** Dan. 7. 13. 14.

28 Nu vă minunați de aceasta, căci vine ceasul când toți cari sunt în morțime vor auzi glasul lui.

29 Și ceice au făcut cele bune vor ieși spre înviearea vieții, iar ceice ** au făpălit cele rele spre înviearea judecății.

* Isa. 26. 19. 1 Cor. 15. 52. 1 Tes. 4. 16.

** Dan. 12. 2. Mat. 25. 32, 33, 46.

30 Eu nu pot face nimic dela mine însuș; judec după cum aud și judecata mea este dreaptă, căci nu ** cauți voia mea ci voia celuice m'a trimis. * Vers. 19. ** Mat. 26. 39. Cap. 4. 34; 6. 38.

Mărturia Tatălui și a lui Ioan.

31 Dacă eu mărturisesc despre mine însuș, mărtu-

turia mea nu este adevărată.

* Cap. 8. 14. Apoc. 3. 14.

32 Este altul care mărturiseste despre mine și știi că mărturia pe care o mărturiseste despre mine este adevărată. * Mat. 3. 17; 17. 5. Cap. 8. 18. 1 Ioan 5. 6, 7, 9.

33 Voi ați trimis la Ioan și el a mărturisit pentru adevăr. * Cap. 1. 15, 19, 27, 32.

34 Dar eu nu iau mărturie dela un om ci zic acestea că voi să fiți mântuiați.

35 Acela era candelabru care arde și luminează și voi ** ați dorit să vă veseliți pentru o vreme în lumină lui.

* 2 Pet. 1. 19.

** Mat. 13. 20; 21. 26. Mateo. 6. 20.

36 Dar mărturia pe care o am eu este mai mare decât a lui Ioan; căci lucrările ** pe cari mi le-a dat Tatăl ca să le săvârșește, aceste lucrări pe carile fac mărturisese despre mine că Tatăl m'a trimis.

* 1 Ioan 5. 9. ** Cap. 3. 2; 10. 25; 15. 24.

37 Și Tatăl care m'a trimis el a mărturisit despre mine. Voi n'ați auzit glasul lui vreodată nici ** n'ați văzut fața lui.

* Mat. 3. 17; 17. 5. Cap. 8. 27; 8. 18.

** Deut. 4. 12. Cap. 1. 18. 1 Tim. 1. 17. 1 Ioan 4. 12.

38 Și n'aveți cuvântul lui rămânând în voi căci nu credeți pe acela pe care l-a trimis el.

39 Cercetați * scripturile căci vi se pare că în ele aveți viață vecinie și ele ** sunt acelea cari mărturisesc despre mine.

* Isai. 8. 20; 34. 16. Lnc. 16. 29. Vers. 46. Fapt. 17. 11. ** Deut. 18. 15, 18. Lnc. 24. 27. Cap. 1. 45.

40 Și nu voi să veniți la mine ca să aveți viață.

* Cap. 1. 11; 3. 19.

41 Eu nu primesc slavă dela oameni,

* Vers. 34. 1 Tesa. 2. 6.

42 ci vă cunosc că n'aveți în voi înșivă iubirea lui Dumnezeu.

43 Eu am venit în numele Tatălui meu și nu mă primiști; dacă va veni altul în numele său, pe acesta îl veți primi.

44 Cum puteți crede voi când primiști slavă unui dela alii și nu căutați slava ** care vine dela singurul Dumnezeu?

* Cap. 12. 43. ** Rom. 2. 29.

45 Să nu vi se pară că eu vă voi învinui la Tatăl; este * cine să vă învinuiască, Moise în care v'ați pus nădejdea.

* Rom. 2. 12.

46 Căci dacă ați crede pe Moise, m'ați crede și pe mine; căci * el a scris despre mine.

* Fie. 3. 15; 12. 3; 18. 18; 22. 18; 49. 10. Deut. 18. 15, 18. Cap. 1. 45. Fapt. 26. 22.

47 Iar dacă nu credeți

scripturile lui, cum veți crede cuvintele mele?

Inmormântarea pânzilor.

6 După acestea * Isus a plecat dincolo de marea Galileei, care este *marca* Tiberiadei.

*Mat. 14. 13. Marc. 6. 35. Luc. 9. 10, 12.

2 *Și-l urma gloată multă, căci vedea semnele pe care le făcea la cei bolnavi.*

3 *Și Isus s'a suit în munte și acolo a șezut jos cu ucenicii săi.*

4 *Și Paștile, sărbătoarea Iudeilor, erau * aproape.*

* Lev. 23. 5, 7. Deut. 16. 1. Cap. 2. 13; 5. 1.

5 Isus * deci, rădicându-și ochii și văzând că vine spre el gloată multă, zice lui Filip: De unde să cumăram pâni ca să mănânce aceștia?

* Mat. 14. 14. Marc. 6. 35. Luc. 9. 12.

6 *Iar aceasta zicea că să-l incerce, căci el știa ce avea să facă.*

7 Filip i-a răspuns: De * două sute de dinari pâni nu le ajung ca să ia fiecare pușin. * Num. 11. 21, 22.

8 *Unul dintre ucenicii săi, Andrei, fratele lui Simon Petru, ii zicea:*

9 *Este aici un băiat care are cinci pâni de orz și doi pești, dar * ce sunt acestea la atâta? * 2 Reg. 4. 43.*

10 *Isus a zis: Faceți pe*

oameni să stea jos la masă. Și era iarba multă în acel loc. Bărbații au șezut jos deci la masă în număr ca la cinci mii.

11 *Isus a luat deci pânilor și dupăce a mulțumit, a împărțit celorce ședeați la masă; ascundea și din pești căt au voit.*

12 *Iar când s'a săturat, zice uceniciilor săi: Strângeți fărâmiturile care au rămas că să nu se piardă ceva.*

13 *Deci le-au strâns și au umplut douăsprezece coșuri de fărâmitură din cele cinci pâni de orz care au prisoșit celorce au măncat.*

14 *Oamenii deci când au văzut semnul pe care l-a făcut, ziceau: Aceasta este cu adevărat proorocul * care vine în lume.*

* Pac. 49. 10. Dent. 18. 15, 18. Mat. 11. 3. Cap. 1. 21; 4. 19, 25; 7. 40.

15 *Isus deci cunoșcând că au de gând să vie și să-l ia cu sila ca să-l facă împărat, să-a tras iarăș la o parte în munte el singur.*

Isus umblă pe mare.

16 *Și când * s'a făcut seară, ucenicii săi s'așezați la mare.*

* Mat. 14. 23. Marc. 6. 47.

17 *Și au intrat în corabie și treceau dincolo de*

mare la Capernaum. Și se hrusește înțuneric acum și Isus încă nu venise la ei.

18 *Și marea s'a întărătat pentru că sufla un vânt mare.*

19 *Dupăce au văslit deci cu la douăzeci și cinci sau treizeci de stadii, zăresc pe Isus umblând pe mare și îpropunindu-se de corabie și nu temut.*

20 *Iar el le zice: Eu sun, nu vă temeți.*

21 *Voian deci să-l ia în corabie și îndără corabia a lui Isus la pământul la care mergeau.*

Pânea vieții.

22 *A doua zi gloată care să dincolo de mare a văzut că nu fusese altă corabie acolo decât una și Isus nu intrase în corabie cu ucenicii săi, ci ucenicii lui plecaseră singuri.*

23 *(Dacă altă corabioare din Tiberiada veniseră apropo de locul unde mânău pânea, dupăce mulțumise Domnul).*

24 *Când a văzut deci Isus că Isus nu este aici, nici ucenicii lui, au întrebat în corabioare și au venit la Capernaum căutând pe Isus.*

25 *Și când l-au găsit*

dincolo de mare, i-au zis: Rabi când a ajuns aici? Isus încă nu venise la ei.

26 *Isus le-a răspuns și a zis: Adevărat, adevărat vă spun, mă căutați nu pentru că văzul semnele ci pentru că văzut ați mâncat din pâni și văți săturat.*

27 *Lucrați nu pentru măncarea pieritoare ci pentru măncarea care rămnănește pentru viață vecinie, pe care vă va da Fiul omului; căci pe ** el Tatăl, Dumnezeu, l-a peccuit.*

*Vers. 51. Cap. 4.14. **Mat. 3. 17; 17. 5. Marc. 1. 11; 9. 7. Luc. 3. 22; 9. 35. Cap. 1. 33; 5. 37; 8.18. Fapt. 2.22. 2 Pet. 1.17.

28 *I-au zis deci: Ce să facem ca să lucrăm lucrările lui Dumnezeu?*

29 *Isus a răspuns și le-a zis: Aceasta * este lucrarea lui Dumnezeu, ca să credeți în acela pe care l-a trimis el.*

30 *I-au zis deci: Ce * semn faci tu deci ca să vedem și să credem în tine? Ce lucrezi tu?*

* Mat. 12. 38; 16. 1. Marc. 8. 11. 1 Cor. 1. 22.

31 *Părinții * noștri au măncat mană în pustie, după cum este scris: Le-a dat să mănânce pâne ** din cer.*

* Exod. 16. 15. Num. 11. 7. Neem. 9. 15. 1 Cor. 10. 3. ** Ps. 78. 24, 25.

32 *Deci Isus le-a zis: A-*

devărat, adevărat vă spune, nu Moise vă dat pânea din cer ci Tatăl meu vă dă pânea adevărată din cer.

33 Căci pânea lui Dumnezeu este aceea care se pogoară din cer și dă viață lumii.

34 Au zis deci către el: Doamne, *dă-ne toldeaua această pâne. ^{* Cap. 4. 5.}

35 Isus le-a zis: Eu * sănătatea pâne vieții; cine vine la mine nu va flămând și cine ** crede în mine nu va iuseta miciodată. ^{* Vers. 48. 58. ** Cap. 4. 11; 7. 37.}

36 Dar * v' am spus că m'ati și văzut și nu credetă. ^{* Vers. 26. 64.}

37 Tot * ee-mi dă Tatăl va veni la mine și nu voi scoate afară pe ** celecine vine la mine. ^{* Vers. 45. ** Mat. 24. 24. Cap. 10. 28. 29. 2 Tim. 2. 19. 1 Ioan 2. 19.}

38 Căci m' am pogorât din cer nu * ca să fac voia mea ci ** voia celuice m' am trimis. ^{* Mat. 26. 39. Cap. 5. 30. ** Cap. 4. 34.}

39 Si aceasta este voia celuice m' am trimis ca să * nu pierd nimic din tot ce mi-a dat ci să-1 invieze în ziua de apoi. ^{* Cap. 10. 28; 17. 12; 18. 9.}

40 Căci aceasta este voia Tatălui meu ca * oricine care vede pe Fiul și crede în el să aibă viață veci-

nică și eu îl voi împărtășii în ziua de apoi.

* Vers. 27, 47, 54. Cap. 3. 15, 16; 4. 14.

41 Deci Iudeii cărtiau împotrivă lui căci zisese Eu sănătatea care s' a pogorât din cer.

42 Si ziceau: * Nu este acesta Isus, fiul lui Iosif pe al cărui tată și mama și știm? Cum zice acum M' am pogorât din cer?

* Mat. 13. 55. Marc. 6. 3. Luc. 4. 2.

43 Isus a răspuns și le-a zis: Nu cărtiți între voi.

44 Nimeni * nu poate veni la mine dacă nu-l atractă Tatăl care m' am trimis și eu îl voi împărtășii în ziua de apoi.

* Cânt. 1. 4. Vers. 6.

45 Este scris în * prooroci: Si loți vor fi împărtășii de Dumnezeu. ** Ori cine care a auzit dela Tatăl și a învățat, vine în mine. ^{* Isa. 54. 13. Ier. 31. 34. Mic. 4. 2. Eze. 8. 10; 10. 16. ** Veră. 31.}

46 Nu * că a văzut el neva pe Tatăl, afară de ** celcine este dela Dumnezeu, aceasta a văzut pe Tatăl. ^{* Cap. 1. 18; 5. 37. ** Mat. 11. 27. Eze. 10. 22. Cap. 1. 18; 7. 29; 8. 19.}

47 Adevărat, adevărat vă spun, cine * crede are viață vecinie. ^{* Cap. 3. 16, 18, 36. Vers. 46.}

48 Eu * sănătatea vieții ^{* Vers. 33. 37.}

49 Părinții * voștri nu

mâncat mană în pustie și nu murit. ^{* Vers. 31.}

50 Aceasta este pânea * care se pogoară din cer, ca cineva să mânânce din ea și să nu moară. ^{* Vers. 51, 58.}

51 Eu sănătatea * cea vie care ** s' a pogorât din cer; dacă mânâncă cineva din această pâne va trăi în veac; și pânea pe care eu o voi da este carne mea pentru viață lumii.

* Eze. 10. 5, 10. ** Cap. 3. 13.

52 Iudeii deci se certau între ei zicând: Cum ** poate acesta să ne dea carne lui s' o mânâncăm? ^{* Cap. 7. 43; 9. 16; 10. 19. ** Cap. 3. 9.}

53 Isus deci le-a zis: Adevărat, adevărat vă spune, dacă nu veți mânca * voi carne Fiului omului și nu veți bea sângele lui, n'aveți viață în voi însăși. ^{* Mat. 26. 26, 28.}

54 Cine * mânâncă carne mea și bea sângele meu, are viață vecinie și eu îl voi împărtășii în ziua de apoi.

* Vers. 27, 49, 63. Cap. 4. 14.

55 Căci carne mea este adevărată mâncare și sângele meu adevărată băutură. ^{* 2 Cor. 3. 6.}

56 Cine mânâncă carne mea și bea sângele meu rămâne * în mine și eu în el. ^{* 1 Ioan 3. 24; 4. 15, 16.}

57 După cum m' am trimis pe mine Tatăl care trăiește și eu trăiesc din prieina Tatălui, așa cine mă mânâncă pe mine va trăi și el din prieina mea.

58 Aceasta * este pânea care s' a pogorât din cer; nu cum au mâncat părinții voștri și au murit; cine mânâncă această pâne va trăi în veac. ^{* Vers. 49, 50, 51.}

59 Acestea le-a zis în sinagogă pe când și învăța în Capernaum.

Unii ucenici îl părăsesc.

60 Mulți * deci dintre ucenicii lui, când au auzit, au zis: Cuvântul acesta este aspru, cine poate să-l asculte? ^{* Mat. 11. 6. Vers. 66.}

61 Si Isus cunoșcând în sine însuș că ucenicii săi cărtesc despre aceasta, le-a zis: Aceasta vă face să vă poticiuți?

62 Dar * dacă ați vede pe Fiul omului suindu-se unde era mai înainte?

* Marc. 16. 19. Cap. 3. 13. Fapt. 1. 9. Eles. 4. 8.

63 Duhul * este care face viu, carne nu folosește la nimic; cuvintele pe care vi le-am vorbit eu sunt duh și sunt viață. ^{* 2 Cor. 3. 6.}

64 Dar sunt * unii dintre voi care nu cred. Căci Isus ** știa din început cine sunt care nu cred și cine

este care avea să-l dea
prins.

* Vers. 36. ** Cap. 2, 24, 25; 13, 11.

65 Si zicea: Pentru a-
ceasta v' am * spus că ni-
meni nu poate să vie la
mine dacă nu-i este dat
dela Tatăl. * Vers. 44, 45.

66 De aceea * mulți dintr-
uincii săi au plecat în-
dărăt și nu mai umblau
cu el. * Vers. 60.

Mărturisirea lui Petru.

67 Isus a zis deci celor
doisprezece: Nu voiți să
plecați și voi?

68 Simon Petru i-a ră-
spuns: Doamne, la cine ne
vom duce? Tu ai cun-
tele * vieții vecinice.

* Fapt. 5, 20.

69 Si * noi am crezut și
am cunoscut că tu ești
Sfântul lui Dumnezeu.

* Mat. 16, 16. Marc. 8, 29. Luc. 9, 20.
Cap. 1, 49; 11, 27.

70 Isus le-a răspuns: Nu
* v' am ales eu oare pe voi
doisprezece? Si unul ** din-
tre voi este un diavol.

* Iacob. 6, 13. ** Cap. 13, 27.

71 Iar el vorbia de Iuda
al lui Simon Iscarioteanul:
căci acesta avea să-l dea
prins, el unul dintre cei
doisprezece.

Necredința fraților lui Isus.

7 După acestea Isus um-
bla în Galilea; căci nu
voia să umble în Iudea,

căci * Iudeii căutau să-l o-
moare. * Cap. 5, 16, 18.

2 Si * sărbătoarea Iudei-
lor, înfigerea corturilor, era
aproape. * Lev. 23, 34.

3 Frații * lui au zis deci
către el: Mută-te de aci
și du-te în Iudea pentru-
 că meni nu poate să vie la
mine.

* Mat. 12, 46. Marc. 3, 31. Fapt. 1, 11.

4 Căci nimeni nu fac
ceva într-ascuns și cau-
el însuș să fie cunoscut pe
față. Dacă faci acestea, și
rată-te pe tine însușii lunii.

5 Căci nici * frații lui nu
credeau în el. * Marc. 3, 19.

6 Isus deci le zice: Vre-
mea * mea nu este încă da-
vremea voastră înălțarea
una este gata.

* Cap. 2, 4; 8, 20. Vers. 8, 30.

7 Lumea nu * vă poate
urja pe voi; dar pe min-
uă urăște, căci ** eu mă
turișesc despre ea că lu-
crările ei sunt rele.

* Cap. 15, 19. ** Cap. 3, 1.

8 Suiți-vă voi la sărbă-
toare; eu nu mă sui în-
la sărbătoarea aceasta că
* vremea mea încă nu s-a
împlinit. * Cap. 8, 20. Vers. 21.

9 Si zicându-le acestea
a rămas în Galilea.

*Isus în Ierusalim la sărbă-
toarea Corturilor.*

10 Iar după ce s'au su-
frații săi la sărbătoare, și

lui s'a suiat și el, nu pe-
luță ci ca în ascuns.

11 Iudeii * deci îl căutau
în sărbătoare și ziceau:
Unde este acela? * Cap. 11, 56.

12 Si era cărtire * multă
despre el printre gloate.
Unii ** ziceau că este bun;
lui alții ziceau: Nu, ci a-
măgiște gloata.

* Cap. 9, 16; 10, 19. ** Mat. 21, 46. Lue.
7, 16. Cap. 6, 14. Vers. 40.

13 Totuști nimeni nu vor-
bin de el pe față de * friea
Iudeilor. * Cap. 9, 22; 12, 42; 19, 38.

14 Iar când a fost jumă-
lnea sărbătorii, Isus s'a
mutat în templu și-i învăța.

15 Iudeii * deci se minu-
nu zicând: Cum știe a-
ceasta carte fără să fi în-
vățat? * Mat. 13, 54. Marc. 6, 2.
Iacob. 4, 22. Fapt. 2, 7.

16 Isus deci le-a răspuns
și a zis: Învățătura mea *
nu este a mea ci a celui
pe mă trimis.

* Cap. 3, 11; 8, 28; 12, 49; 14, 10, 24.

17 Dacă * voiește cineva
 să facă voia lui, va cu-
noaște despre învățătura a-
ceasta dacă este dela Dum-
nezeu sau dacă eu vorbesc
înălțarea mine însuși. * Cap. 8, 43.

18 Cine * vorbește dela
mine însuș cauță slava sa;
lui cine cauță slava celuice-
lui trimis, acesta este ade-
vărat și în el nu este ne-
dreptate. * Cap. 5, 41; 8, 60.

19 Oare * nu v' a dat
Moise legea? Si nimeni din-
tre voi nu ține legea. Dece
** căutați să mă omorîți?

* Exod. 24, 3. Deut. 33, 4. Cap. 1, 17.
Fapt. 7, 38. ** Mat. 12, 14. Marc. 3, 6.
Cap. 5, 16, 18; 10, 31, 39; 11, 53.

20 Gloata a răspuns: Ai
drac; * cine cauță să te om-
oare? * Cap. 8, 48, 52; 10, 26.

21 Isus a răspuns și le-a
zis: O singură lucrare am
făcut și foți vă minunați.

22 Pentru aceasta Moise
* v' a dat tăierea împrejur,
(nu că este dela Moise ci **
dela părinti) și tăiați împrejur
pe om în Sabat.

* Lev. 12, 3. ** Fap. 17, 10.

23 Dacă un om primește
tăierea împrejur în Sabat
pentru ca să nu fie călcată
legea lui Moise, vă măniați
pe mine că am * făcut să-
nătos pe un om întreg în
Sabat? * Cap. 5, 8, 9, 16.

24 Nu * judecați după ve-
dere ci judecați judecătă
dreaptă. * Deut. 1, 16, 17.
Prov. 24, 23. Cap. 8, 15. Iacob. 2, 1.

25 Deci unii dintre cei
din Ierusalim ziceau: Nu
este oare acesta pe care-l
cauță ei ca să-l omoare?

26 Si iată vorbește pe
față și ei nu-i zic nimic.
Nu cumva cei mari au eu-
noscut * cu adevărat că a-
cesta este Hristos?

* Vers. 43.

27 Dar * noi știm pe acesta de unde este; iar când va veni Hristosul, nimeni nu știe de unde este.

* Mat. 13. 55. Marc. 6. 3. Luc. 4. 22.

28 Isus deci pe când îl învăța în templu, a strigat și a zis: Mă * șliși și pe mine și știți de unde sănt; și eu ** n'am venit decât mine însumi ei celțe m'a trimis este † adevărat și voi †† nu-l șliși.

* Cap. 8. 14. ** Cap. 5. 13; 8. 42. †Cap. 5. 32; 8. 26. Rom. 3. 4. ††Cap. 1. 18; 8. 55.

29 Eu * îl știu căci dela el sănt și el m'a trimis.

* Mat. 11. 27. Cap. 10. 15.

30 Ei căutau *deci ca să-l prindă dar nimeni ** n'a pus mâna pe el căci nu-i venise încă ceasul.

* Marc. 11. 18. Luc. 19. 47; 20. 19. Vers. 19. Cap. 8. 37. ** Vers. 41. Cap. 8. 20.

31 Și mulți * din gloală au crezut în el și ziceau: Hristosul, când va veni, nu cumva va face mai multe semne decât cele pe care le-a făcut acesta?

* Mat. 12. 23. Cap. 3. 2; 8. 30.

32 Fariseii au auzit gloala cărtind acestea despre el și mai marii preoților și Fariseii au trimis slujitorii ca să-l prindă.

33 Isus deci le-a zis: Încă puțină * vreme sănt cu voi și mă duc la celele m'a trimis. * Cap. 13. 33; 16. 16.

34 Mă * veți căuta și nu mă veți găsi și unde sănți eu voi nu puteți veni.

* Osea 5. 6. Cap. 8. 21; 13. 33.

35 Deci Iudeii au zis într ei însăși: Unde are să se ducă acesta că nu-l vom găsi? Nu cumva are să se ducă la cei * împrăștiați între Greci și să învețe pe Greci?

* Isa. 11. 12. Iac. 1. 1. 1 Pet. 1. 1.

36 Ce este cuvântul acesta pe care l-a zis: Mă veți căuta și nu mă veți găsi și unde sănt eu voi nu puteți veni?

Isus, apa vieții.

37 Iar în * cea din urmă zi, cea mare a sărbătorii, Isus sta și striga zicând: Dacă ** înselează cineva să vină la mine și să bea.

* Lev. 23. 36. ** Isa. 55. 1. Cap. 6. 35.

38 Cine * crede în mine, după cum a zis scriptura, din ** pânteccele lui vor curge răuri de apă vie.

* Apoc. 22. 17. Deut. 18. 15. ** Prov. 18. 4. Isa. 12. 3; 44. 3. Cap. 4. 14.

39 Dar a zis*aceasta despre Duhul pe care aveau să-l primească ceice au crezut în el. Căci Duhul nu era încă dat, căci Isus nu fusese încă proslăvit. **

* Isa. 44. 3. Ioc. 2. 28. Cap. 16. 7.

Fapt. 2. 17; 33. 38. ** Cap. 12. 16; 16. 7.

Invecări pentru prinderea lui Isus.

40 Deci unii din gloață ei înd au auzit cuvintele auzitea, ziceau: Acesta este cu adevărat proorocul.*

* Deut. 18. 15, 18. Cap. 1. 21; 6. 14.

41 Alii ziceau: Acesta* este Hristos. Iar unii ziceau: Nu cumva din Galilea ** vine Hristos?

*Cap. 4. 42; 6. 69. **Cap. 1.46. Vers. 52.

42 Oare n'a zis * scripțura că Hristos vine din sămânța lui David și dela Betleem, satul unde ** era David?

* Ps. 132. 11. Ier. 23. 5. Mic. 5. 2. Mat. 2. 5. Luc. 2. 4. ** 1 Sam. 16. 1, 4.

43 Deci s'a * făcut desbinare în gloață din prima lui.

* Vers. 12. Cap. 9. 16; 10. 19.

44 Și unii * dintre ei ar fi voit să-l prindă dar nici unul n'a pus mâinile pe el.

* Vers. 30.

45 Slujitorii deci au venit la mai marii preoților și la Farisei și aceștia le-au zis: Pentru ce nu l-ați adus?

46 Slujitorii au răspuns: Niciodată * n'a vorbit așa un om, cum vorbește omul acesta.

* Mat. 7. 29.

47 Iar Fariseii le-au răspuns deci: Nu cumva și voi ati fost amăgiți?

48 Nu cumva a * crezut

în el cineva dintră mai mari sau dintre Farisei?

* Cap. 12. 42. Fapt. 6. 7. 1 Cor. 1. 20, 26; 2. 8.

49 Dar gloața accasta, care nu cunoaște Iegea, sunt blestemă!

50 Nicodim, cel ce * vinește mai înainte la el, unul din ei, le zice: * cap. 3. 2

51 Oare legea * noastră judecă ea pe un om dacă nu va auzi mai întâi dela el și nu va cunoaște ce face? * Deut. 1. 17; 17. 8, etc.; 19. 15.

52 Ei au răspuns și i-au zis: Nu cumva și tu esti din * Galilea? Cercetează și vezi că din Galilea nu se ridică un prooroc. * Isa. 9. 1, 2 Mat. 4. 15. Cap. 1. 46. Vers. 41.

53 Și fiecare s'a dus la casa sa.

Femeia prinșă în preacurvie.

8 Iar Isus s'a dus în muntele Măslinilor.

2 Și disdedimineață a venit iarăș în templu și tot poporul venia la el. Și el a șezut jos și-i învăța.

3 Și cărturarii și Fariseii aduc pe o femeie prinșă în preacurvie și punând-o în mijloc,

4 și zic: Invățătorule, a-ceastă femeie a fost prinșă chiar asupra faptului de preacurvie.

5 Și în lege Moise * ne-a poruncit să omorim cu

pietre pe ținete ca acestea; tu deci ce zici?

* Lev. 20. 10. Deut. 22. 22.

5 Si ziceau aceasta: îsprijindu-l, ca să aibă de ce să-l învinuiască. Iar Isus s'a plecat jos și seria cu degetul pe pământ.

7 Dar fiindcă îl întrebau neîncetat, să a ridicat în sus și a zis către ei: Cine * dințe voi este sără păcat să arunce cel dintâi piatra asupra ei. * Deut. 17. 7. Rom. 2. 1.

8 Si iarăș s'a plecat jos și seria cu degetul pe pământ.

9 Iar ei când au auzit și fiind mușrați * de cuget, ieșiau unul căte unul, începând dela cei bătrâni până la cei din urmă; și arămas numai Isus și femeia stând în mijloc.

* Roma. 2. 22.

10 Si Isus s'a ridicat și nezăind pe nimeni afară de femeie, i-a zis: Femeie, unde sunt părășii aceiai iăi? Nu te-a osândit nimeni?

11 Si ea a zis: Nimeni, Doamne. Isus i-a zis: Nici * eu nu te osândesc; dar te și ** nu mai păciuți. * Luca. 9. 56; 12. 14. Cap. 3. 17. ** Cap. 5. 14.

Isus, Lumina lumii.

12 Isus deci le-a vorbit iarăș zicând: Eu * sănătă mina lumii. Cine mă ur-

mează nu va umbla în întuneric ci va avea lumina vieții.

* Cap. 1. 4. 5. 9; 3. 19; 9. 5; 12. 35; 36; 40.

13 Fariseu i-au zis deci: Tu * mărturisesti despre tine însuți; mărturia ta nu este adevărată. * Cap. 5. 81.

14 Isus a răspuns și le-a zis: Chiar dacă eu mărturisesc despre mine însuți, mărturia mea este adevărată căci știu de unde am venit și unde mă duc. Dar voi * nu știți de unde vă sau unde mă duc.

* Cap. 7. 28; 9. 20.

15 Voi * judecați după carne; eu ** nu judec pe nimeni.

* Cap. 7. 24. ** Cap. 3. 17; 12. 47; 18. 36.

16 Si chiar când judec și eu, judecata mea este adevărată, căci eu nu * sănătă singur ci eu și Tatăl care mă trimis. * Vers. 20. Cap. 16. 32.

17 Si în * legea voastră cste seris că mărturia a doi oameni este adevărată. * Deut. 17. 6; 19. 15. Mat. 18. 16. 2 Cor. 13. 1. Evr. 10. 28.

18 Eu sănătă cel ce mărturisește despre mine însuți și Tatăl care mă trimis, mărturisește * despre mine. * Cap. 5. 37.

19 Deci și ziceau: Unde este Tatăl tău? Isus a răspuns: Voi * nu mă știți nici pe mine nici pe Tatăl meu;

dacă ** măți ști pe mine, ați ști și pe Tatăl meu.

* Vers. 55. Cap. 16. 3. ** Cap. 14. 7.

20 Aceste cuvinte le-a vorbit lângă cutia * pentru daruri pe când îi învăța în templu; și nimenei ** nu i-a prins căci nu-i venise încă † ceasul.

* Marc. 12. 41. ** Cap. 7. 30. † Cap. 7. 8.

21 Deci le-a zis iarăș: Eu mă duc și mă * veți căuta și veți ** mori în păcatul vostru; unde mă duc eu, voi nu puteți veni.

* Cap. 7. 34; 13. 33. ** Vers. 24.

22 Iudeii deci ziceau: Nu sună se va omori singur căci † cu toldeaua fac cele plăcute lui.

* Cap. 14. 10, 11.

** Vers. 16. † Cap. 4. 31; 5. 30; 6. 38.

Adevărată slobozenie.

30 Pe când vorbia el acestea, mulți * au crezut în el.

* Cap. 7. 31; 10. 42; 11. 45.

31 Isus zicea deci către Iudeii cari crezuseră în el: Dacă rămâneți în cuvântul meu, sunteți cu adevărat ucenicii mei.

32 și veți cunoaște adevărul * și adevărul vă va slobozi.

* Vers. 21. ** Marc. 16. 16.

25 I-au zis deci: Tu cine ești? Si Isus le-a zis: Înțelesemai ceeaace vă și vorbește dela început.

* Rom. 6. 14; 18. 22; 8. 2. Iac. 1. 25; 21. 6.

33 Si i-au răspuns: Noi

* suntem sămânța lui

Avraam și n'am fost robit

nimănui vreodată; cum zici

tu: Veți fi slobozi?

* Lev. 25. 42. Mat. 3. 9. Vers. 39

34 Isus le-a răspuns: A-

devărul, adevărul vă spun

că oricine * care săvârșește păcatul este rob al păcatului. * Rom. 6. 16, 20. 2 Pet. 2. 19.

35 Și robul * nu rămâne în casă în veac; fiul rămâne în veac. * Gal. 4. 30.

36 Dacă * deci Fiul vă va face slobozi, veți fi întrădevăr slobozi.

* Rom. 8. 2. Gal. 5. 1.

37 Știu că sunteți sămânța lui Avraam dar căutați * să mă omoriți, căci cuvântul meu nu are loc în voi. * Cap. 7. 19. Vers. 40.

38 Eu * vorbesc ce am văzut dela Tatăl și voi deci faceți ce ați auzit dela tatăl vostru.

* Cap. 3. 32; 5. 19, 30; 14. 10, 24.

39 Ei au răspuns și i-au zis: Tatăl nostru este Avraam. * Isus le zice: Dacă ** ați fi copii ai lui Avraam, ați face faptele lui Avraam. * Mat. 3. 9. Vers. 33. **Rom. 2. 28; 9. 7. Gal. 3. 7, 29.

40 Dar * acum căutați să mă omoriți pe mine, un om care vă vorbit adevărul, pe ** care l-am auzit dela Dumnezeu. Aceasta năsucă Avraam. * Vers. 37. ** Vers. 26.

41 Voi faceți faptele tatălui vostru. Ei i-au zis: Noi nu suntem născuți din curvie, un * singur Tată avem, pe Dumnezeu.

* Isa. 63. 16; 64. 8. Mat. 1. 6.

42 Isus le-a zis: Dacă * Dumnezeu ar fi Tatăl vostru, măți iubi; căci ** eu am ieșit și vin din Dumnezeu; căci n'am † venit dela mine însumi ci el m'a trimis. * 1 Ioan 5. 1. ** Cap. 16. 27; 17. 8, 25. † Cap. 5. 43; 7. 28, 29.

43 Pentruce * nu înțelegeți vorbirea mea? Pentru că nu puteți auzi cuvântul meu. * Cap. 7. 17

44 Voi * sunteți din tatăl vostru, diavolul, și voiți să faceți poftele tatălui vostru. El era omoritor de oameni dela început și n'a stat în adevăr căci în el nu ** este adevăr. Când vorbește minciuna, vorbește din ale sale căci este minciinos și tatăl ei.

* Mat. 13. 38. 1 Ioan 3. 8. ** Iada 6.

45 Dar eu fiindcă spun adevărul, nu mă credeți.

46 Cine dintre voi mă dovedește de păcat? Dacă vorbesc adevărul, pentru ce nu mă credeți?

47 Cine * este din Dumnezeu ascultă cuvintele din Dumnezeu; pentru aceea voi n'ascultați pentru că nu sunteți din Dumnezeu.

* Cap. 10. 26, 27. 1 Ioan 4. 6.

Isus este înainte de Avraam

48 Iudeii au răspuns și i-au zis: Nu zicem noi oare bine că ești Samaritean și ai * drac? *Cap.7.20; 10.20. Vers. 59.

49 Isus a răspuns: Eu nu am drac ci cinstesc pe Tatăl meu și voi mă neînștiți pe mine.

50 Și eu * nu cauți slava mea, este cine cauță și judecă.

* Cap. 5. 41; 7. 18.

51 Adevărul, adevărul vă spun, dacă * va păzi cineva cuvântul meu, nu va vedea moartea în veac.

* Cap. 5. 24; 11. 26.

52 Iudeii deci i-au zis: Aceum cunoaștem că ai drac. Avraam * a murit și proorocii și tu zici: Dacă va păzi cineva cuvântul meu, nu va gusta moartea în veac. * Zoh. 1. 5. Evr. 11. 13.

* Cap. 10. 31, 39; 11. 8. ** Luc. 4. 30.

Vindecarea unui orb din naștere.

9 Și pe când trecea, a văzut pe un orb din naștere.

2 Și ucenicii săi l-au întrebat zicând: Rabi, cine * a păcatuit, acesta sau părinții lui că să născut orb?

* Vers. 34.

3 Isus a răspuns: Nici acesta n'a păcatuit, nici părinții lui, ci * pentru că să se arale în el lucrările lui Dumnezeu.

* Cap. 11. 4.

4 Noi trebuie * să lucrăm lucrările celuice mă trimis până este ziua; vine noaptea când nimeni nu poate lucra.

*Cap. 4.34; 5.19,36; 11. 9; 12. 35; 13.4.

5 Când sănt în lume, sănt * lumina lumii.

* Cap. 1. 5, 9; 3. 19; 8. 12; 12. 35, 46.

6 Când a zis acestea, a * scuipat jos și a făcut ne-

roiu din senipat și a uns ochii lui cu noroiul

* Marc. 7. 33; 8. 23.

7 și i-a zis: Du-te, spălit-te în * scăldătoarea Siloam (care se tălmăceaște: Fărmis). El ** a plecat deci și s-a spălat și a venit văzând. * Neem. 3. 15. ** 2 Reg. 5. 14.

8 Deci vecinii și cei ce lăudeau mai întâi că era cerselor ziceau: Nu este oare acesta cel ce ședea și cersia?

9 Alții ziceau: Acesta este. Alții ziceau: Nu, ci seamănă cu el. El zicea: Eu sunt.

10 Deci îi ziceau: Cum îi s'au deschis ochii deci?

11 El a răspuns și a zis: Omul * care se numește Isus a făcut noroiu și mi-a uns ochii și mi-a zis: Du-te la Siloam și spălă-te. Am plecat deci și m'am spălat și am căpătat vederea.

* Vers. 6. 7.

12 Si i-au zis: Unde este acela? El zice: Nu știu.

Cercelarea orbului de Farisei.

13 Deci duc la Farisei pe cei ce era orb altădată.

14 Si era Sabatul în ziua în care a lăcut Isus noroiul și i-a deschis ochii.

15 Deci Fariseii iarăs îl întrebau și ei, cum a căpătat vederea. Si el le-a zis: Mi-a pus noroiu pe ochi și m'am spălat și văd.

16 Si unii dintre Farisei ziceau: Omul acela nu este dela Dumnezeu căci nu ține Sabatul. Alții ziceau: Cum * poate un om păcătos să facă astfel de semne? Si ** era desbinare între ei. * Vers. 33. Cap. 8. 2. ** Cap. 7. 12, 43; 10. 19.

17 Deci zic orbului în răsărit: Ce zici tu despre el, căci îi-a deschis ochii? Iar el a zis: Este * prooroc.

* Cap. 4. 19; 6. 14

18 Iudeii n'au crezut deci despre el că fusese orb și căpătase vedere, până au chemat pe părinții celuice și căpătase vederea.

19 Si i-au întrebat zidind: Acesta este fiul vostru despre care ziceți că s'a născut orb? Cum deci vede acum?

20 Părinții lui au răspuns și au zis: Știm că aceasta este fiul nostru și că s'a născut orb.

21 Dar cum vede acuntru știm, sau cine i-a deschis ochii, noi nu știm. Întrebați-l, este în vîrstă el va vorbi despre sine însuși.

22 Părinții lui au zis: Acestea pierdute se * temeau de Iudei; căci Iudeii se învoiseră că dacă va mințui cineva că el este

Îi răspunsul, să ** fie dat astăzi din sinagogă.

* Cap. 7. 13; 12. 42; 19. 38. Fapt. 5. 13.

** Vers. 34. Cap. 16. 2.

23 Pentru aceasta au zis părinții lui: Este în vîrstă; întrebați-l.

24 Deci au chemat și două oară pe omul care fusese orb și i-au zis: Dă * domnia lui Dumnezeu: noi ** știm că omul acesta este un păcătos.

* Ioh. 7. 19. 1 Sam. 6. 5. ** Vers. 16.

25 El a răspuns deci: Domn este un păcătos numit; eu una știu că eram orb și acum văd.

26 I-au zis deci: Ce ști-a lăsat? Cum îi-a deschis ochii?

27 El le-a răspuns: V'am pus acum și năști auzit, deci voi să auziți iarăs? Nu cumva voi și voi să vă faceți ucenicii lui?

28 Si i-au înfruntat aspre și au zis: Tu ești ucenicul aceluia iar noi suntem ucenicii lui Moise.

29 Noi știm că Dumnezeu a vorbit lui Moise dar pe acesta nu-l * știm de unde este. * Cap. 8. 14.

30 Omul a răspuns și le-a zis: În aceasta dar * este minunea că voi nu știu de unde este și totușu-mi-a deschis ochii. * Cap. 3. 10.

31 Știm că Dumnezeu *

n'ascultă pe păcătoși, ci dacă este cineva temător de Dumnezeu și face voia lui, pe acesta îl ascultă.

* Ioh. 27. 9; 35. 12. Ps. 18. 41; 34. 15; 66. 18. Prov. 1. 28; 15. 29; 29. 9. Isa. 1. 15. Ier. 11. 11; 14. 12. Ezec. 8. 18. Mic. 3. 4. Zah. 7. 13.

32 Dîn veac nu s'a auzit că a deschis cineva ochii vreunui născut orb.

33 Dacă * acesta n'ar fi dela Dumnezeu, n'ar putea face nimic.

* Vers. 16.

34 El au răspuns și i-au zis: Tu ești născut cu totul în * păcate și tu ne înveți pe noi? Si i-au dat afară.

* Vers. 2.

Isus întâlnește pe orb în Tempiu.

35 Isus a auzit că i-au dat afară și găsindu-l a zis: Crezi tu în Fiul * lui Dumnezeu? * Mat. 14. 33; 16. 16. Marc. 1. 1. Cap. 10. 36. 1 Ioan 5. 13.

36 El a răspuns și a zis: Si cine este, Doamne, ca să cred în el?

37 Isus a zis: L-ai și văzut și cel ce * vorbește cu sine este.

* Cap. 4. 26.

38 Iar el a zis: Cred, Doamne. Si i-a făcut plecăciune.

39 Si Isus a zis: Eu am venit în această lume spre * judecată, ca ** ceice nu văd să vadă și ceice văd să fie orbii. * Cap. 5. 22, 27. Cap. 3. 17; 12. 47. ** Mat. 13. 13.

40 Aceia dintre Farisei cari erau cu el, au auzit acestea și i-au * zis: Nu cumva și noi suntem orbi?

* Rom. 2. 19.

41 Isus le-a zis: Dacă * ați fi orbi, n'ați avea păcat; dar acum ziceți: Vedem păcatul vostru rămâne.

* Cap. 15. 22, 24.

Păstorul cel bun.

10 Adevărat, adevărat vă spun, cine nu intră pe ușă în stauul oilor ci sare pe altă parte, acela este un hoț și un tâlhar.

2 Iar cine intră pe ușă este păstor al oilor.

3 Acestuia portarul îi deschide și oile aud glasul lui și el își chiamă oile sale pe nume și le duce afară.

4 Și dupăce a scos afară pe toate ale sale, merge înaintea lor și oile îl urmăză căci cunosc glasul lui.

5 Dar nu vor urma pe un străin, ci vor fugi de el căci nu cunosc glasul străinilor.

6 Isus le-a spus această asemănare. Ei deci n'au înțeles ce erau ce le vorbia.

Isus, ușa oilor.

7 Isus deci le-a zis iarăș: Adevărat, adevărat vă spun, eu sănăt ușa oilor.

8 Toți căli au venit înainte de mine sunt hoți și tâlhari, dar oile n'au ascultat de ei.

9 Eu * sănăt ușa; dacă va intra cineva prin mine, va fi mărtuit și va intra și va ieși și va afla păsunile.

* Cap. 14. 6. Efes. 2. 10.

10 Hoțul nu vine decât să lure și să înjunghie și să piardă; eu am venit ca ele să aibă viața și să aibă de prises.

11 Eu * sănăt păstorul cel bun. Păstorul cel bun îi pune viața pentru oi.

* Eze. 40. 11. Isa. 34. 12, 23; 37, 9. Evr. 13. 20. 1 Pet. 2. 25; 5. 4.

12 Iar cel tocmai și căruia este păstor, ale cărui oi nu sunt ale sale, privesc lupul venind și Iasă * oile și fugă și lupul le răpește și le împrăștie.

* Zah. 11. 16, 17.

13 Fuge căci este tocmai și nu-i pasă de oi.

14 Eu sănăt păstorul cel bun și cunosc pe ale * mele și ale mele mă cunosc,

* 2 Tim. 2. 10.

15 cum * mă cunoaște Tatăl și eu cunosc pe Tatăl; și ** îmi pun viața pentru oi.

* Mat. 11. 27. ** Cap. 15. 10.

16 Am și alte * oi care nu sunt din stauul acesta trebuie să le aduc și pe

oreleca și vor asculta de glasul meu și ** va fi o slujoră turmă, un singur păstor. * Isa. 56. 8. ** Ezec. 37. 22. Num. 2. 14. 1 Pet. 2. 25.

17 Pentru aceasta mă iubesc Tatăl, fiindcă * îmi pun viața ca iarăș s'o iau.

* Isa. 53. 7, 8, 12. Evr. 2. 9.

18 Nimeni nu o ia dela mine ci eu o pun dela mine însuși. Am * putere cu s'o pun și am putere cu iarăș s'o iau. Această ** învuncă am primit-o dela Tatăl meu.

* Cap. 2. 19.

* Num. 6. 38; 15. 10. Fapt. 2. 24, 32.

19 Iarăș * s'a făcut desfășurare între Iudei pentru cunințele acestea.

* Cap. 7. 43; 9. 16.

20 Iar mulți dintre ei ziceau: Are * drac și este în bun; de ce îl ascultați?

* Cap. 7. 20; 8. 48, 52.

21 Alții ziceau: Cuvintele deasupra nu sunt de înțeles; nu cumva poate * deschide ** un drac ochii orelor? * Exod. 4. 11. Ps. 94. 9; 146. 8. * Num. 9. 6, 7. 32, 33.

Isus la sărbătoarea Inoirită.

22 Și era sărbătoarea înțirii templului în Ierusalim; era iarnă.

23 Și Isus se plimba în templu în * pridvorul lui Iordan.

* Fapt. 3. 11; 5. 12.

24 Deci Iudeii l-au înconjurat și-i ziceau: Până

când ne scotă sufleul? Dacă ești tu Hristosul, spune-ne pe față.

25 Isus le-a răspuns: Vă spus și nu credeți; lucrările * pe care le fac eu în numele Tatălui meu acestea mărturisesc despre mine.

* Cap. 3. 2; 6. 36. Vers. 38.

26 Dar * voi nu credeți căci nu sunteți din oile mele.

* Cap. 8. 47. 1 Ioan 4. 6.

27 Oile * mele ascultă de glasul meu și eu le cunosc și mă urmăză.

* Vers. 4. 14. 28 Și eu le dau viață vecinică și în veac nu * vor pieri și nimenei nu le va răpi din mâna mea.

* Cap. 6. 37; 17. 11, 12; 18. 9.

29 Tatăl * meu, care ** mi le-a dat, este mai mare decât îți; și nimenei nu le poate răpi din mâna Tatălui.

* Cap. 14. 28. ** Cap. 17. 2, 6, etc.

30 Eu * și Tatăl una suntem.

* Cap. 17. 11, 22.

31 Iudeii * au ridicat iarăș pietre ca să-l omoare cu pietre.

* Cap. 8. 59.

32 Isus le-a răspuns: Vă arătat multe lucrări bune dela Tatăl; pentru care din aceste lucrări mă omorîți cu pietre?

33 Iudeii i-au răspuns: Nu te omorîm cu pietre pentru o lucrare bună ci pentru hulă și pentru că tu,

om fiind, te* faci pe tine însuți Dumnezeu. *Cap. 5. 18.

34 Isus le-a răspuns: Nu *este oare scris în legea voastră: Eu am zis: Sunteți dumnezei? *Ps. 82. 6.

35 Dacă a numit dumnezei pe *aceia, către cari a fost cuvântul lui Dumnezeu, (și scriptura nu poate fi desființată), *Rom. 13. 1.

36 Voi ziceți despre acela pe care * Tatăl l-a stinșit și l-a trimis ** în lume: Tu hulești! pentru că am zis: Sânt Fiul † lui Dumnezeu?

*Cap. 6. 27. **Cap. 3. 17; 5. 36, 37; 8. 42. †Cap. 5. 17, 18. Vers. 30. ††Luc. 1. 35. Cap. 9. 36, 37.

37 Dacă * nu fac luerările Tatălui meu, nu mă credeți. *Cap. 15. 24.

38 Dar dacă le fac, chiar dacă nu mă credeți, credeți * luerările, ca să știți și să cunoașteți că ** Tatăl este în mine și en în Tatăl. *Cap. 5. 36; 14. 10, 11. **Cap. 14. 10, 11; 17. 21.

39 Deci * căutaui iarăș să-l prindă dar el a scăpat din mâna lor.

*Cap. 7. 30, 44; 8. 59.

Plecarea lui Isus în Perea.

40 Și a plecat iarăș dincolo de Iordan în locul unde * era Ioan când boala intăiasă dată și a rămas acolo. *Cap. 1. 28.

41 Și mulți au venit în el și ziceau: Ioan n'a făcut niciun semn, dar * totuști căle a spus Ioan despre acesta erau adevărate. *Cap. 3. 2.

42 Și * mulți au crezut în el acolo. *Cap. 8. 31; 11.

Învierea lui Lazăr.

1 1 Și era un oarecare om bolnav, Lazăr din Betania, din satul Mariei și al Martei, sora ei. —

*Luc. 10. 38.

2 Iar Maria era * acareare a uns cu mir pe Domnul și i-a șters picioarele cu părul ei, al cărui frate Lazăr era bolnav. —

*Mat. 23. 7. Marc. 14. 3. Cap. 12.

3 Deci surorile au trimis la el zicând: Doamna îi acela pe care-l iubește este bolnav.

4 Și cănd a auzit Isus a zis: Accastă boala și este spre moară ei * pentru slava lui Dumnezeu, Fiul lui Dumnezeu să îl proslăvă prin ea.

*Cap. 9. 3. Vers.

5 Și Isus iubia pe Maria și pe sora ei și pe Lazăr.

6 Deci după ce a auzit că este bolnav, atunci a rămas două zile în loc unde era. *Cap. 10.

7 Apoi după aceasta zile ucenicii: Să mergem în Iudea,

8 Ucenicii îi zic: Rabi, *cum căuta să te omore cu pietre Iudeii și lăsă te duci acolo?

*Cap. 10. 31.

9 Isus a răspuns: Oare nu sunt douăsprezece ceasuri în zi? Dacă * umbălă cineva ziua, nu se poticnește, căci vede lumină luminii acesteia. *Cap. 9. 4.

10 Dar dacă * umbălă cineva noaptea, se poticnește căci lumină nu este în el. *Cap. 12. 35.

11 A zis acestea și după aceea le zice: Lazăr, prietenul nostru, a adormit; * dar mă duc ca să-l deștept din somn.

*Dout. 31. 16. Dan. 12. 2. Mat. 9. 24. ††† 7. 60. 1 Cor. 15. 18, 51.

12 Ucenicii deci i-au zis: Doamne, dacă a adormit, va fi scăpat.

13 Dar Isus vorbise despre moartea lui și ei au tocotit că vorbește despre adormirea somnului.

14 Atunci Isus deci le-a spus pe față: Lazăr a murit.

15 Și mă bucur pentru voi că nu eram acolo ca să credeți; să mergem deci în el.

16 Deci Toma, căre se ține Geamă, a zis celorce oru ucenici împreună cu el: Să mergem și noi ca să murim cu el.

17 Când a venit deci Isus, l-a aflat fiind de patru zile în mormânt.

18 Și Betania era aproape de Ierusalim ca la cincisprezece stadii.

19 Și mulți dintre Iudei veniseră la Marta și Maria ca să le măngâie pentru fratele lor.

20 Deci Marta, îndată ce a auzit că vine Isus, i-a ieșit înainte iar Maria se dea jos în casă.

21 Și Marta a zis către Isus: Doamne, dacă ai fi fost aici, n'ar fi murit fratele meu.

22 Și chiar acum știu că oricără * vei cere dela Dumnezeu, își va da Dumnezeu.

*Cap. 9. 31.

23 Isus îi zice: Fratele tău va invia.

24 Marta îi zice: Știu că va invia la înviere, în ziua de apoi.

*Luc. 14. 14. Cap. 5. 29.

25 Isus i-a zis: Eu sănt învierea * și viața. **Cine † crede în mine va trăi chiar dacă va mori.

*Cap. 5. 21; 6. 39, 40, 44. **Cap. 1. 4; 6, 35; 14. 6. Col. 3. 4. 1 Ioan 1. 1, 2; 5. 11. †Cap. 3. 36. 1 Ioan 5. 10, etc.

26 Și oricine care trăiește și crede în mine, nu va muri în veac; crezi acăsta?

27 Ea îi zice: Da, Doamne;

eu am crezut că tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, cel ce vine în lume.

* Mat. 16. 16. Cap. 4. 42; 6. 34, 69.

28 Și când a zis aceasta, a plecat și a chemat pe Maria, sora ei, spunând în ascuns: Invățătorul este aici și te chiamă.

29 Iar aceea îndată ce a auzit, se scoală în grabă și vine la el.

30 (Și Isus încă nu vinea în sat ci era încă în locul unde și ieșise Marta înainte).

31 Deci Iudeii, * cări erau cu ea în casă și o măngăiau, când au văzut că Maria s'a sculat în grabă și a ieșit, au urmat-o socotind că se duce la morămint ca să plângă acolo.

* Vers. 19.

32 Maria deci îndatăce a venit unde era Isus și i-a văzut, i-a căzut la picioare zicându-i: Doamne, * dacă ai fi fost aici, nu mi-ar fi murit fratele.

* Vers. 21.

33 Isus deci, când a văzut-o plângând și pe Iudeii cări veniseră împreună cu ea, plângând, a gemut în duhul său și s'a tulburat.

34 și a zis: Unde l-ai pus? Ei și zic: Doamne, vino și vezi.

35 Isus a lăcrămat. *
* Iac. 19. 41.

36 Deci Iudeii ziceau: Tată cum îl iubia!

37 Iar unii dintre ei ziceau: Nu putea oare acestuia, care * a deschis ochii orbului, să facă și pe acestuia să nu moară? * Cap. 9. 6.

38 Isus deci gemând în răs în sine, vine la morămint; și era o peșteră și era pușă o piatră peste ea.

39 Isus zice: Ridică piatra. Marta, sora celui mort, ii zice: Doamne, a cum miroase rău, căci este la patra zi.

40 Isus ii zice: Nu îți-am spus că dacă vei crede, vei * vedea slava lui Dumnezeu?

* Vers. 4, 23.

41 Au ridicat deci piatra. Iar Isus a ridicat ochii în sus și a zis: Tată, îți mulțumesc că m'ai ascultat.

42 Și eu știam că totdeauna mă ascultă; dar am zis pentru * gloata ce să împrejur ca să credă că tu m'ai trimis. * Cap. 12. 30.

43 Și când a zis acestea, a strigat cu glas mare: Lazare, vino afară!

44 Mortul a ieșit legal la picioare și mâni cu fâșii de pânză și față * lui era infășurată cu un ștergar. Isus le zice: Deslegați-l și lăsați-l să se ducă. * Cap. 20. 7.

45 Multă deci dintr-o Iudei, cari au venit la Marta și * au văzut ce făcuse, în crezul în el.

* Cap. 2. 23; 10. 42; 12. 11, 18.

*Sinedriul hotărăște să-l
omoare.*

46 Iar unii dintre ei au plecat la Farisei și le-au spus celeste făcuse Isus.

47 Deci * mai marii preoților și Fariseii au adunat sinedriul și ziceau: Ce ** facem, căci omul acesta face multe semne?

* Ps. 2. 2. Mat. 26. 3. Mare. 14. 1. Luc. 9. 2. ** Cap. 12. 19. Fapt. 4. 16.

48 Dacă îl lăsăm așa, toți vor crede în el și vor veni România și ne vor lăsa locul și neamul.

49 Iar unul oarecare din ei, Caiafa, * fiind mare preot în anul acela, le-a zis: Voi nu știți nimic,

* Luc. 3. 2. Cap. 18. 14. Fapt. 4. 6.

50 nici nu * cumpăniți cu mintea că vă este de folos ca să moară un singur om pentru popor și să nu piară tot neamul.

* Cap. 18. 14.

51 Și aceasta n'a zis-o delă sine însuș, ci fiind mare preot în anul acela, a proorocit că Isus avea să moară pentru neam.

52 și * nu numai pentru neam, ci ** și ca să adune

intr'una pe copiii lui Dumnezeu cei împrișlași.

* Isa. 49. 6. 1 Ioan 2. 2. ** Cap. 10. 16. Efes. 2. 14—17.

53 Dîn ziua aceea deci s'au sfătuit ca să-l omoare.

54 Isus deci * nu mai umbla pe față printre Iudei ci a plecat de acolo în ținutul aproape de pustie, într-o cetate numită Efraim, ** și acolo rămânea cu ucenicii.

* Cap. 4. 1, 3; 7. 1. ** 2 Cron. 13. 19.

Isus așteptat la Ierusalim.

55 Și Paștile Iudeilor erau * aproape și mulți dela țară s'au suiat la Ierusalim mai înainte de Paști ca să se curățească.

* Cap. 2. 13; 5. 1; 6. 4.

56 * Căutau deci pe Isus și vorbiau unii cu alii stând în templu: Ce vi se pare? Că n'are să vină nicidecum la sărbătoare?

* Cap. 7. 11. Vers. 8.

57 Și mai marii preoților și Fariseii dăduseră poruncă că, dacă știe cineva unde este, să arate, ca să-l prinădă.

Maria îl toarnă mir pe picioare.

12 Isus deci cu șase zile mai înainte de Paști a venit la Betania, unde * era Lazăr, pe care îl sculase Isus dintr-o cei morți.

* Cap. 11. 1, 43.

2 I-au * făcut deci o cină acolo și Marta slujia iar Lazăr era unul dintre cei ce sădeau la masă cu el.

* Mat. 26. 6. Marc. 14. 3.

3 Maria * deci a luat un lîtru de mir de nard adevarat foarte scump și a șuns picioarele lui Isus și i-a șters picioarele cu părul ei: și casa s'a umplut de miroșul mirului.

* Luc. 10. 38, 39. Cap. 11. 2.

4 Și Iuda Iscarioteanul, al lui Simon, unul dintre ucenicii lui, care avea să-l dea prius zice:

5 Pentru ce nu s'a vândut acest mir cu trei sute de dinari și să se fi dat la săraci?

6 Dar a zis aceasta nu pentru că avea grija de săraci ci pentru că era un hoț și având * punga, îndepărta cele aruncate în ea. * Cap. 13. 29.

7 Deci Isus a zis: Las-o; ea l-a păstrat pentru ziua înmormântării mele.

8 Căci pe * săraci îi aveți totdeauna cu voi dar pe mine nu mă aveți totdeauna. * Mat. 26. 11. Marc. 14. 7.

9 Deci gloata multă dintre Iudei a aflat că este acolo și au venit nu numai pentru Isus ci ca să vadă și pe Lazăr pe * care îl sculase dintre cei morți.

* Cap. 11. 43, 44.

10 Și mai marii * preoți lor s'au sfătuit ca să o moare și pe Lazăr.

* Luc. 16. 31.

11 Căci * din pricina lui mulți plecau dela Iudei și credeau în Isus.

* Cap. 11. 45. Vers. 16.

Intrarea lui Isus în Ierusalim.

12 A doua zi * gloata multă, care era venită la sărbătoare, când au auzit că Isus vine la Ierusalim.

* Mat. 21. 8. Marc. 11. 8. Luc. 19. 36, 36, etc.

13 au luat ramuri de fînci și i-au ieșit în întâmpinare și strigau: Osana, * binecuvântat este celeste vine în numele Domnului, împăratul lui Israel.

* Ps. 118. 25, 26.

14 Și Isus, găsind * un măgar Tânăr, a șezut pe el, după cum este scris.

* Mat. 21. 7.

15 Nu * te teme, fiica Sionului, iată! Împăratul tău vine șezând pe mânzul măgăriței.

* Zah. 9. 9.

16 Dar ucenicii săi n'au * înțeles acestea la început ci ** când a fost proslăvit Isus, atunci și-au țadus aminte că acestea erau scrise pentru el și îi făceau seră acestea.

* Luc. 18. 34. **Cap. 7. 39. † Cap. 14. 26.

17 Deci gloata care era cu el mărturisia că a cheamăt pe Lazăr din mor-

mânt și l-a sculat dintre ei morți.

18 Pentru * aceasta l-a și întâmpinat gloata căci a auzit că el făcuse semnul acesta.

* Vers. 11.

19 Deci Fariseii au zis între ei însăși: Vedeți * că nu folosiți nimic; iată, lumea a plecat după el.

* Cap. 11. 47, 48.

Isus vorbește de moarte sa.

20 Și erau niște * Greci dintre cei ce se suie ca să se închine la sărbătoare.

* Fapt. 17. 4. ** 1 Reg. 8. 41, 42.

* Mat. 8. 27.

21 Aceștia deci au venit în Filip, care * era din Bessarabia Galilei, și l-au rugat, zicând: Domnule, voim să vedem pe Isus. * Cap. 1. 44.

22 Filip vine și spune lui Andrei: Andrei și Filip vă și spun lui Isus.

23 Iar Isus le răspunde zicând: A * venit ceasul să fie proslăvit Fiul omului.

* Cap. 18. 32; 17. 1.

24 Adevarat, adevarat vă spun, dacă grăuntele * de grâu care a căzut pe pământ nu va muri, rămâne numai el, dar dacă va muri, aduce rod mult.

* 1 Cor. 15. 36.

25 Cine * își iubește viața, o pierde și cine își urăște viața în lumea a-

ceasta, o va păstra pentru viața vecinică. * Mat. 10. 39; 16. 25. Marc. 8. 35. Luc. 9. 24; 17. 33.

26 Dacă îmi slujește cineva, să mă urmăze; și unde * sănt eu, acolo va fi și slujitorul meu; dacă-mi slujește cineva, Tatăl îl va cinsti. * Cap. 14. 3; 17. 24. 1 Tren. 4. 17.

27 Acum * sufletul îmi este tulburat și ce să zic? Tată, scapă-mă din ceasul acesta. Dar *** pentru aceasta am venit la ceasul acesta. * Mat. 26. 38, 39. Luc. 12. 50, Cap. 13. 21. ** Luc. 22. 53. Cap. 18. 37.

28 Tată, proslăvește numele tău. Un glas a venit deci * din cer: L-am și proslăvit și iarăș îl voiu proslăvi.

* Mat. 3. 17.

29 Deci gloata care sta și a auzit, zicea: A fost tunet. Alii ziceau: Un înger î-a vorbit.

30 Isus a răspuns și a zis: Nu pentru mine a fost glasul acesta * ci pentru voi.

* Cap. 11. 42.

31 Acum este judecata lumii acesteia; acum stăpânitorul * lumii acesteia va fi aruncat afară.

* Mat. 12. 29. Luc. 10. 18. Cap. 14. 30; 16. 11. Fapt. 26. 18. 2 Cor. 4. 4. Efes. 2. 2; 6. 12.

32 Și eu îndată ce * voiu fi înălțat depe pământ, voi trage pe ** toți la mine. —

* Cap. 3. 14; 8. 28. **Rom. 5. 18. Efr. 2. 9.

33 Iar aceasta * o zicea însemnând cu ce moară avea să moară. * Cap. 18. 32.

34 Deci gloata i-a răspuns: Noi * am auzit din lege că Hristosul rămâne în veac și cum zici tu că Fiul omului trebuie să fie înălțat? Cine este acest Fiul omului? * Ps. 89.36, 37; 110. 4. Isa. 9. 7; 35. 8. Ezec. 37. 25. Dan. 2. 44; 7. 14, 27. Mic. 4. 7.

35 Isus deci le-a zis: Lumina este * între voi încă puțină vreme. Umblați ** cât aveți lumina ca să nu vă apuce întunericului; și cine † umblă în întuneric nu știe încolțo merge.

* Cap. 1. 9; 8. 12; 9. 5. Vers. 46. ** Ier. 13. 16. Efes. 5. 8. † Cap. 11. 10. 1 Ioan 2. 11.

36 Cât aveți lumina, credeți în lumină ca să vă faceți fii * ai luminii. Isus a vorbit acestea și a plecat și s'a ** ascuns de ei.

* Luc. 16. 8. Efes. 5. 8. 1 Tes. 5. 5. 1 Ioan 2. 9-11. ** Cap. 8. 59; 11. 54.

Necredința Iudeilor.

37 Dar deși făcuse alătarea semne înaintea lor, nu credeau în el,

38 ca să se completească cuvântul lui Isaia proorocul pe care l-a zis: Doamne, * cine a crezut că a auzit dela noi? Si cui a fost desoperit brațul Domnului?

* Isa. 53. 1. Rom. 10. 16.

39 De aceea nu puteau

crede căci Isaia a zis iarăși

40 Le-a * orbit ochii și le-a învărtosat inima ca să nu vadă cu ochii și să nu înțeleagă cu inima și să nu se întoarcă și cu îi voiu vineasca. * Isa. 6. 9, 10. Mat. 13. 14.

41 Isaia a zis acestea pentru că a văzut slava lui și a vorbit despre el. * Isa. 6. 1.

42 Totușt chiar dintrumai mari mulți au crezut în el, dar din pricina Făriseilor * nu-l mărturisian că să nu fie dată afară din sinagogă. * Cap. 7. 13; 9. 21.

43 Căci * au iubit slava oamenilor mai mult decât slava lui Dumnezeu.

* Cap. 6. 44.

44 Și Isus a strigat și a zis: Cine * crede în mine, nu crede în mine ci în cel ce m'a trimis pe mine.

* Cap. 18. 20.

45 Și cine * mă vede pe mine, vede pe cel ce m'a trimis pe mine. * Cap. 14. 9.

46 Eu * am venit lumină în lume, ca oricine care crede în mine să nu rămâne în întuneric.

* Cap. 3. 19; 8. 12; 9. 5, 39. Vers. 36.37.

47 Și dacă va auzi cineva cuvintele mele și nu le va păzi, cu * nu-l judecăci n'am ** venit ca să judec lumea ci ca să mătusească lumea.

* Cap. 5. 45; 8. 15, 26. ** Cap. 5. 11.

48 Cine * mă disprețește pe mine și nu primește cuvintele mele, are cine să lăude: cuvântul ** pe care l-am spus, acela îl va judeca în ziua de apoi.

* Lue. 22. 27. Filip. 2. 7, 8.

5 Apoi toarnă apă în vasul de spălat și a început să spele picioarele ucenilor și să le steargă cu ștergarul cu care era încins.

6 Vine deci la Simon Petru. Acesta îi zice: Doamne, tu * îmi speli picioarele?

* Mat. 3. 14.

7 Isus a răspuns și i-a zis: Ce fac eu tu nu știi acum, dar * vei înțelege după acestea. * Vers. 12.

8 Petru îi zice: În veac nu-mi vei spăla picioarele. Isus i-a răspuns: Dacă * nu te voju spăla, n'ai parte cu mine. * Cap. 3. 5. 1 Cor. 6. 11. Efes. 5. 26. Tit. 3. 5. Hvr. 10. 22.

9 Simon Petru îi zice: Doamne, nu numai picioarele mele ci și mâinile și capul.

10 Isus îi zice: Cine s'a scăldat n'are trebuință să i se spele decât picioarele, ci este eu total curat; și voi * sunteți curați dar nu toți.

* Cap. 15. 3.

11 Căci * știa pe cel ce avea să-l dea prinț; de aceea a zis: Nu toți sunteți curați.

* Cap. 6. 64.

12 Deci după ce le-a spălat picioarele și și-a luat

* Lue. 22. 3. Vers. 27.

3 Isus ștind că Tatăl * îl dăduse toate în mâni și el * a ieșit dela Dumnezeu și merge la Dumnezeu,

* Mat. 11. 27; 28. 18. Cap. 3. 35; 17. 2.

4 Iep. 2. 36. 1 Cor. 15. 27. Efr. 2. 8.

5 Cap. 8. 42; 16. 28.

bainele și să așezat iar la masă, le-a zis: Înțelegi ce v'am făcut?

13 Voi * mă numiști: Învățătorul și Domnul și bine zicești, căci sănăt.

* Mat. 28. 8, 10. Lue. 6. 46. 1 Cor. 8. 6; 12. 3. Filip. 2. 11.

14 Deci * dacă eu v'am spălat picioarele, eu, Domnul și Învățătorul, și voi sunteți ** datori să spălați unii altora picioarele.

* Lue. 22. 27. ** Rom. 12. 10. Gal. 6. 1, 2. 1 Pet. 5. 5.

15 Căci v'am * dat o pildă ca să facetă și voi cum v'am făcut eu.

* Mat. 11. 20. Filip. 2. 5. 1 Pet. 2. 21. 1 Ioan 2. 6.

16 Adevărat, * adevărat vă spun, nu este rob mai mare decât domnul său, nici apostol mai mare decât cel ce l-a trimis.

* Mat. 10. 24. Lue. 6. 40. Cap. 15. 20.

17 Dacă * știi acesiea, fericiți sunteți dacă le vești face. * Iac. 1. 25.

Descoperirea văzătorului.

18 Nu zic despre voi toți; eu știu pe cei pe cari i-am ales; ci ca să fie împlinită scriptura: Celeste * îmi mă-nâncă pâniea, și-a ridicat călcâiul împotriva mea.

* Ps. 41. 9. Mat. 26. 23. Vers. 21.

19 De acum * vă spun mai înainte de a se im-

plini ca să credeți că se va împlini că cu sănăt.

* Cap. 14. 29; 16. 1.

20 Adevărat, * adevărat vă spun, cine primește pricină il voiu trimite, și primește pe mine; iar cine mă primește pe mine, primește pe cel ce m'a trimis pe mine.

* Mat. 10. 40; 26. 40. Lue. 10. 6.

21 După ce a vorbit în cesta * Isus s'a ** tulburat cu duhul și a mărturisit și a zis: Adevărat, adevărat vă spun că unul dintre voi mă va da prins.

* Mat. 26. 21. Marc. 14. 18. Lue. 22. 33.

** Cap. 19. 27. †Fapt. 1. 17. 1 Ioan 2. 19.

22 Ucenicii se uitau unul la altul, nedumeriți despre cine zice.

23 Și unul dintre ucenicii săi, pe care-l iubea Isus era culcat * la masă în sănul lui Isus.

* Cap. 19. 26; 20. 2; 21. 7, 20, 23.

24 Deci Simon Petru îl face semn și-i zice: Spune-ne cine este despre care vorbești.

25 Și acela plecându-se astfel pe pieptul lui Isus îl zice: Doamne, cine este?

26 Isus deci răspunde: Este acela pentru care voiu întinge îmbucătura și-i voi da. Deci întinzând îmbucătura, ia și o dă lui Iuda îl lui Simon Iscarioteanul.

* Cap. 7. 34; 8. 21.

34 Vă dau o poruncă *

pe alții, după cum v'ami iubit eu, ca și voi să vă iubiți unii pe alții.

* Lev. 19. 18. Cap. 15. 12, 17. Efes. 5. 2. 1 Tes. 4. 9. Iac. 2. 8. 1 Pet. 1. 22. 1 Ioan 2. 7, 8; 3. 11, 23; 4. 21.

35 În aceasta * vor cu-noaște toți că-mi sunteți ucenici, dacă aveți dragoste unii către alții.

* 1 Ioan 2. 5; 4. 20.

Înștiințarea lui Petru.

36 Simon Petru îl zice: Doamne, unde te duci? Isus a răspuns: Unde mă duc eu, tu nu poți să mă urmezi acum, dar mai * în urmă mă vei urma.

* Cap. 21. 18. 2 Pet. 1. 14.

37 Petru îl zice: Doamne, pentru ce nu pot să te urmez acum? Îmi voiu pune sufletul * pentru tine.

* Mat. 26. 33-35. Marc. 14. 29-31. Lue. 22. 33, 34.

38 Isus răspunde: Iți vei pune sufletul pentru mine? Adevărat, adevărat îți spun, nu va cânta cocoșul până nu mă vei tăgădui de trei ori.

Îmbărbătarea ucenicilor.

14 Să nu * vi se tulbere în inimă; credeti în Dumnezeu, credeti și în mine. * Vers. 27. Cap. 16. 22, 23.

2 În casă Tatălui meu sunt multe locuințe; iar dacă n'ar fi aşa, v'as fi

spus: Căci * mă duc să vă pregătesc un loc.

* Cap. 13. 33, 36.

3 Si dacă mă voi duc să și vă voi pregăti un loc, iarăs vin * și vă voi lăsa la mine însumi, pentru că ** unde sănătate eu, acolo să fiți și voi. * Vers. 18, 28. Papt. 1. 11. ** Cap. 12. 26; 17. 24. 1 Tes. 4. 17.

4 Si știți calea unde mă duc eu.

5 Toma îi zice: Doamne, nu știm unde te duci; cum știm calca?

6 Isus îi zice: Eu sănătate calea * și adevărul ** și viața; și nimeni nu vine la Tatăl decât prin mine.

* Evt. 9. 8. ** Cap. 1. 11; 5. 32. † Cap. 1. 11, 25. ‡ Cap. 10. 9.

7 Dacă * măi fi cunoscut pe mine, ați fi știut și pe Tatăl meu; deacum înainte îl cunoașteți și l-ați văzut. * Cap. 8. 19.

8 Filip îi zice: Doamne, arătă-ne pe Tatăl și ne este deajuns.

9 Isus îi zice: De atâta vreme sănătate eu voi și nu măi cunoșc, Filip? Cine măi văzut pe mine a văzut pe Tatăl; cum zici tu: Arătă-ne pe Tatăl?

* Cap. 12. 45. Col. 1. 16. Evt. 1. 8.

10 Nu crezi că eu * sănătate în Tatăl și Tatăl este în mine? Cuvintele pe care vă le zic, nu ** le vorbesc

dela mine însumi; ci Tatăl care rănită în mine fac lucrările lui.

* Cap. 10. 38; 17. 21, 23. Vers. 19

** Cap. 5. 19; 7. 16; 8. 28; 12. 49.

11 Credeti-mă că eu sănătate în Tatăl și Tatăl este în mine; iar dacă nu, credeti-mă * pentru înseși lucrările. * Cap. 4. 36; 10.

12 Adevărul, * adevărul sănătate, cine crede în mine va face și el lucrările pe care le fac eu și va face mai mari decât acestea căci eu mă duc la Tatăl.

* Mat. 21. 21. Marc. 16. 17. Luc. 10. 17

13 Si * orice veți cere în numele meu, voi face, că Tatăl să fie proslavit în Fiul. * Mat. 7. 7; 21. 22. Marc. 11. 24

Luc. 11. 9. Cap. 15. 7; 16; 16. 23, 24

Iac. 1. 5. 1. Ioan. 3. 22; 5. 14.

14 Dacă veți cere ceea ce în numele meu, eu îl voi face.

Păzirea poruncilor.

15 Dacă * mă iubiți, veți păzii poruncile mele.

* Vers. 21, 23. Cap. 15. 10, 14. 1 Ioan 5. 3

16 Si eu voi răuga pe Tatăl și vă va da un alt * Mângâietor ca să fie cu voi în veac.

* Cap. 15. 26; 16. 7. Rom. 8. 15, 26

17 pe Duhul * adevărului, pe ** care lumea nu poate primi, pentru că nu-l vede nici nu-l cunoaște; voi îl cunoașteți pentru că

rămâne la voi și † va fi în voi. * Cap. 15. 26; 16. 13. 1 Ioan 4. 6. † † Cor. 2. 14. † 1 Ioan 2. 27.

18 Nu * vă voi lăsa orăni, eu vin ** la voi.

* Mat. 28. 20. ** Vers. 3. 28.

19 Încă puțin și lumea nu mă mai vede, dar voi * mă vedeți pentru că ** eu trăiesc și voi veți trăi.

* Cap. 16. 16. ** 1 Cor. 15. 20.

20 În ziua aceea veți cunoaște că eu * sănătate în Tatăl meu și voi în mine să eu în voi.

* Cap. 10. 38; 17. 21, 23, 26. Vers. 10.

21 Cine * are poruncile mele și le păzește, acela este cel ce mă iubește; iar cine mă iubește pe mine, vă fi iubit de Tatăl meu și eu îl voi iubi și mă voi arăta lui.

* Vers. 15. 23. 1 Ioan 2. 5; 5. 3.

22 Iuda, nu Iscarioteanul, îi zice: * Doamne și ce să întâmplă că ai de gând să te arăți nouă și nu lumei? * Iac. 6. 16.

23 Isus a răspuns și i-a zis: Dacă * mă iubește cineva, va păzii cuvântul meu și Tatăl meu îl va iubi și ** vom veni la el și ne vom face o locuință la el.

* Vers. 15. ** 1 Ioan 2. 24. Apoc. 3. 20.

24 Cine nu mă iubește, nu păzește cuvintele mele; și cuvântul * pe care-l au-

ziți nu este al meu ci al Tatălui care mă trimis.

* Cap. 5. 19; 7. 16; 8. 28; 12. 49. Vers. 10.

25 Vă am vorbit acestea rămânând încă la voi.

26 Dar Mângâietorul, * Duhul Sfânt, pe care îl va trimite Tatăl în muncile meu, el vă va învăța tot și vă ** va aduce aminte tot ce vă am zis eu.

* Luc. 24. 49. Vers. 16. Cap. 15. 26; 16. 7.

** Cap. 2. 22; 12. 16; 16. 13. 1 Ioan 2. 20, 27.

27 Vă las pacea, * vă dau pacea mea; nu vă dau cumădă lumea. Să ** nu vă se tulbure inima, nici să se însăpământe.

* Filip. 4. 7. Col. 3. 15. ** Vers. 1.

28 Ați auzit că vă am * zis: Mă duc ** și vă voi. Dacă măi fi iubit, văți și bucurat că mă duc la Tatăl, fiindcă Tatăl † este mai mare decât mine.

* Vers. 3. 18. ** Vers. 12. Cap. 16. 13; 20. 17. † Cap. 5. 18; 10. 30. Filip. 2. 6

29 Si acum * vă am spus mai înainte de a se întâmpla, ca să credeți când se va întâmpla.

* Cap. 13. 19; 16. 4.

30 Nu voi mai vorbi mult cu voi; căci * vine stăpânitorul lumii și n'are nimic în mine,

* Cap. 12. 31; 16. 11.

31 dar că să cunoască lumea că iubesc pe Tatăl și fac așa cum * mi-a po-

runcit Tatăl. Sculați-vă, să plecăm de aici.

* Cap. 10. 18. Filip. 2. 8. Evr. 5. 18.

Isus, Vița.

15 Eu sănt viața cea adevarată și Tatăl meu este vierul.

2 Orice* coardă de viață în mine care nu face rod, o taie și pe oricare aduce rod, o curăță ca să aducă mai mult rod. * Mat. 15. 3.

3 Voi* sunteți curași acum pentru cuvântul pe care vi l-am vorbit.

* Cap. 13. 10; 17. 17. Efes. 5. 26. 1 Pet. 1. 22.

4 Rămâneți* în mine și eu în voi. După cum coarda de viață nu poate aduce rod dela sine însăși, dacă nu va rămânea în viață, așa nici voi, dacă nu rămâneți în mine.

* Col. 1. 23. 1 Ioan 2. 6.

5 Eu sănt viața, voi coardele viaței. Cine rămâne în mine și eu în el, acesta aduce rod* mult, pentru că despărții de mine nu pot face nimic.

* Osea. 14. 8. Filip. 1. 11; 4. 13.

6 Dacă nu rămâne cineva în mine, este* aruncat afară ca și coarda de viață și se usuca; și ei le strâng și le aruncă în foc și ard. * Mat. 3. 10; 7. 19.

7 Dacă rămâneți în mine, și cuvintele mele rămân în

voi, cereți orice* ați voi și vi se va face.

* Cap. 14. 13; 14; 16. 23. Vesa. 10.

8 În aceasta* este printrăvădit Tatăl meu, ca să aduceți rod mult și îmi* veți fi ucenici. * Mat. 5. 16. Filip. 1. 11. ** Cap. 8. 31; 13. 35.

9 Cum m'a iubit pe mine Tatăl v'am iubit și eu pe voi, rămâneți în iubirea mea.

10 Dacă* păziți poruncile mele, veți rămânea în iubirea mea, după cum și eu am păzit poruncile Tatălui meu și rămân în iubirea lui. * Cap. 14. 15, 21, 23.

11 V'am vorbit acestor ca bucuria mea să fie în voi și bucuria* voastră să fie deplină.

* Cap. 16. 24; 17. 18. 1 Ioan 1. 4. Dragostea frătească.

12 Aceasta este porunca mea ca să vă iubiți unii pe alții, cum v'am iubit eu

* Cap. 13. 34. 1 Tes. 4. 9. 1 Pet. 4. 8. 1 Ioan 3. 11; 4. 21.

13 Nimeni nu are o iubire mai* mare decât aceasta ca cineva să-și pună suflul pentru pietenii săi. * Cap. 10. 11, 15. Rom. 5. 7, 8. Efes. 5. 2. 1 Ioan 3. 16. Cap. 14. 15, 23.

14 Voi* sunteți prietenii mei dacă faceți ceea ce vorunțesc.

* Mat. 20. 50. Cap. 14. 15, 23.

15 Nu vă mai numeșteți penitruca delă început sunteți** cu mine.

* Mat. 10. 24. Cap. 14. 17, 26; 16. 7, 13.

Fapt. 2. 23. ** 1 Ioan 5. 6.

V'am numit prietenii penitruca* v'am săcut cunoscut tot ce am auzit dela Tatăl meu.

* Mat. 18. 17. Cap. 17. 26. Fapt. 20. 27.

16 Nu* voi m'ați ales pe mine ci eu v'am ales pe voi și v'am** pus ca să vă duceti și să aduceți rod și rodul vostru să rămâne, penitruca orice* și veți cere dela Tatăl în numele meu să vă dea. * Cap. 6. 70; 13. 18. 1 Ioan 4. 10, 19. ** Mat. 28. 19. Marc. 10. 15. Col. 1. 6. † Cap. 4. 13. Vesa. 7.

17 Vă poruncește* acestea ca să vă iubiți unii pe alții. * Vers. 12.

Ura din partea lumii.

18 Dacă* vă urăște lumea, cunoașteți că pe mine m'a urât mai întâi decât pe voi. * 1 Ioan 3. 1, 13.

19 Dacă* ați fi din lume, lumea ar iubi ce este al său; dar penitruca** nu sunteți din lume, ci eu v'am ales din lume, de aceea vă urăște lumea

* 1 Ioan 4. 5. ** Cap. 17. 14.

20 Aduceți-vă aminte de cuvântul pe care vi l-am zis: Robul* nu este mai mare decât domnul său. Dacă** m'a prigoni pe mine, vă vor prigoni și pe voi. Dacă au păzit învântul meu, vor păzi și pe al vostru. * Mat. 10. 24. Luc. 6. 40. Cap. 13. 16. ** Eze. 3. 7.

21 Dar* vă vor face toate acestea din pricina numelui meu, penitruca ei nu știu pe cele ce m'a trimis.

* Mat. 10. 22; 24. 9. Cap. 16. 3.

22 Dacă* n'as fi venit și nu le-ăs fi vorbit, n'ar avea păcat; dar** acum n'au desvinovățire pentru păcatul lor.

* Cap. 9. 41. ** Robul. 1. 20. Iac. 4. 17.

23 Cine* mă urăște pe mine, urăște și pe Tatăl meu.

* 1 Ioan 2. 23

24 Dacă n'as fi făcut între ei lucrările,* pe care nimeni altul nu le-a făcut, n'ar avea păcat; dar acum m'au și văzut și m'au urât și pe mine și pe Tatăl meu.

* Cap. 3. 2; 7. 31; 9. 32.

25 Ci ca să se împlinăcesc cuvântul care este scris în legătura lor: M'au* urât fără pricina.

* Ps. 35. 19; 63. 4.

26 Când* va veni Mângâietorul, pe care eu vi-l voi trimite dela Tatăl, Dumul adevărului, care dela Tatăl purcede, acela** va mărturisi despre mine.

* Lio. 24. 49. Cap. 14. 17, 26; 16. 7, 13. Fapt. 2. 23. ** 1 Ioan 5. 6.

27 Și* mărturisiti și voi penitruca delă început sunteți** cu mine.

* Lio. 24. 48. Fapt. 1. 8; 21. 22; 2. 32; 3.

15. 4. 20, 33; 5. 32; 10. 39; 13. 31. 1 Pet.

5. 1. 2 Pet. 1. 16. ** Luc. 1. 2. 1 Ioan

1. 1, 2.

Prigonirea uceniciilor.

16 Vă am vorbit acestea că să nu vă poticiuți.

* Mat. 11, 6; 24, 10; 26, 31.

2 Vă vor da afară din sinagogă; da, vine un ceas când oricine ** vă omoară să i se pară că aduce jertfă lui Dumnezeu.

* Cap. 9, 22, 34; 12, 42. ** Fapt. 8, 1; 9, 1; 26, 9, 10, 11.

3 Și aceștia * le vor face pentru că n'au cunoscut pe Tatăl nici pe mine.

* Cap. 15, 21. Rom. 10, 2. 1 Cor. 2, 8. 1 Tim. 1, 13.

4 Ci vă am vorbit acestea, * ca să vă aduceți aminte de ele, cănd va veni ceașul lor, că vă am spus. Și nu *** vă am spus dela început aceștia, pentru că eram cu voi.

* Cap. 13, 19; 14, 29. ** Mat. 9, 15.

Lucrarea Mângâielorului.

5 Dar acum mă duc * la cel ce m'a trimis și nimeni din voi nu mă întrebă: Unde te duci?

* Cap. 7, 33; 13, 3; 14, 28. Vers. 10, 16.

6 Ci pentru că vă am vorbit acestea, întristarea * vă a umplut inimă.

* Cap. 14, 1. Vers. 22.

7 Dar eu vă spun adevărul, este bine pentru voi că să mă duc. Căci dacă nu mă voi duce, Mângâielorul * nu va veni la voi; iar

dacă ** mă voi duce, îl voi trimite la voi.

* Cap. 7, 33; 14, 16; 26, 15, 26. ** Fapt. 2, 33. Efes. 4, 8.

8 Și când va veni el, va încrește luminea de păcat și de dreptate și de judecată.

9 De * păcat fiindcă ei nu cred în mine. * Fapt. 2, 22—37.

10 De dreptate, * fiindcă ** mă duc la Tatăl și nu mă mai vedeți.

* Fapt. 2, 32. ** Cap. 3, 14; 5, 22.

11 De * judecată, fiindcă domnul ** lumei iacestei este judecat.

* Fapt. 26, 18. ** Luc. 16, 18. Cap. 12, 31. Efes. 2, 2. Col. 2, 13. Evr. 2, 14.

12 Mai am multe să vă spun, dar * nu le puteți purta acum.

* Marc. 4, 33. 1 Cor. 3, 2. Evr. 5, 12.

13 Iar când va veni el, Duhul * adevărului, vă ** va arăta calea spre tot adevărul: căci nu va vorbi dela sine însuș, ci va vorbi tot ce aude și vă va vesti cele viitoare. * Cap. 4, 17; 15, 26.

** Cap. 14, 26. 1 Ioan 2, 20, 27.

14 El mă va proslăvi pe mine, pentru că vă dă din al meu și vă va vesti.

15 Tot * ce are Tatăl este al meu, de aceea am zis că ia din al meu și vă va vesti.

* Mat. 11, 27. Cap. 3, 35; 13, 3; 17, 10.

Intristarea prefață în bucurie.

16 Puțin * și nu mă mai vedeți și iar puțin și mă veți vedea. (Pentru că ** mă duc la Tatăl).

* Cap. 7, 33; 13, 33; 14, 19. Vers. 10. ** Cap. 13, 3. Vers. 28.

17 Deci unii dintre ucenicii săi au zis unii către alții: Ce este aceasta ce ne zice: Puțin și nu mă vedeți, și iar puțin și mă veți vedea? Și: Pentru că mă duc la Tatăl?

18 Deci ziceau: Ce este acest „puțin” de care vorbește? Nu știm ce spune.

19 Iisus a cunoscut că coțău să-l întrebe și le-a zis: Cerecetați între voi despre aceasta că am zis: Puțin și nu mă vedeți și iar puțin și mă veți vedea?

20 Adevărul, adevărul vă spune că voi veți plângă și vă veți jăli iar lumea se va bucură; voi vă veți întrista dar întristarea voastră se va face bucurie.

21 Femeia * când naște, are întristare pentru că i-a venit ceașul, dar când a născut copilul, nu și mai aduce aminte de necaz, pentru că lumea că să născut un om în lume.

* Isa. 26, 17.

22 Și voi deci * acum aveți întristare; dar iar vă

veți vedea și inima voastră se ** va bucura și nimeni nu va lăsa dela voi bucuria voastră.

* Vers. 6. **Luc. 21, 41, 52. Cap. 14, 1, 27; 20, 20. Fapt. 2, 46; 13, 52. 1 Pet. 1, 3.

23 Și în ziua aceea nu mă veți întreba nimic. Adevărul, adevărul vă spun, orice veți cere dela Tatăl vă va da în numele meu

* Mat. 7, 7. Cap. 14, 13; 16, 16.

24 Până acum n'ăji cerut nimic în numele meu; cereți și veți primi, ca * bucuria voastră să fie deplină.

* Cap. 15, 11.

Cuvinte de rămas bun.

25 Vă am vorbit acestea în asemănări; vine ceașul când nu vă voi mai vorbi în asemănări ci vă voi vesti pe față despre Tatăl.

26 În ziua aceea * veți cere în numele meu și nu vă zic că eu voi ruga pe Tatăl pentru voi;

* Vers. 23.

27 căci * înusus Tatăl vă iubește; pentru că înălță iubit și alii ** crezut că eu am ieșit dela Dumnezeu.

* Cap. 14, 21, 23. ** Cap. 3, 13; 17, 8

Vers. 30.

28 Am ieșit * din Tatăl și am venit în lume; iarăși lumea și mă duc la Tatăl.

* Cap. 13, 3.

29 Ucenicii săi și zic: Tatăl, acum vorbești pe față

și nu spui nicio asemănatate.

30 Acum știm că* și lătonate și n'ai trebunță să te întrebe cineva; de aceea credem** că ai ieșit dela Dumnezeu.

* Cap. 21, 17. ** Vers. 27. Cap. 17, 8.

31 Isus le-a răspuns: Acum credi?

32 Iată * vine ceasul și a venit, ca să fiți risipăți fiecare ** la ale sale și pe mine să mă lăsați singur; dar tu sunt singur penitruca. Tatăl este cu mine.

* Mat. 26, 31. Mare. 14, 27. ** Cap. 20, 10. † Cap. 8, 29; 11, 10, 11.

33 Vă spus acestea că să aveți pace* în mine. În lume aveți necaz, dar în drăzniș, eu am biruit ^{††} lumea.

* Ioh. 9, 6. Cap. 14, 27. Rom. 5, 1. Efes. 2, 14. Col. 1, 20. ** Cap. 15, 19-21. 2 Tim. 3, 12. † Cap. 14, 1. †† Rom. 8, 37. 1 Ioh. 4, 4; 5, 4.

Rugăciunea lui Isus.

17 Isus a vorbit acestea și, ridicându-și ochii spre cer, a zis: Tată, a venit ceasul; proslăvește pe Fiul tău ca Fiul să te proslăvească.

* Cap. 12, 23; 13, 32.

2 După cum* i-ai dat putere peste orice carne, pentru orice ** i-ai dat, ca să le dea viață vecinică.

* Dan. 7, 14. Mat. 11, 27; 28, 18. Cap.

3, 35; 5, 27. 1 Cor. 15, 25, 27. Filip. 2,

10. Evr. 2, 8. ** Cap. 6, 37. Vers. 6, 9, 21.

27. Vers. 25, 30.

9 Eu fac cerere pentru ei; nu * fac cerere pentru lume

3 Și aceasta este viață* vecinică, să te cunoască pe singurul ** Dumnezeu adevărat și pe Isus Hristos pe care † l-ai trimis.

* Ioh. 53, 11. Ier. 9, 24. ** 1 Cor. 8, 4. 1 Tes. 1, 9. † Cap. 8, 34; 5, 36, 37; 6, 29, 57; 7, 29; 10, 36; 11, 42.

4 Eu * te-am proslăvit pe pământ, sfârșind ** lucru pe care † mi l-ai dat ca să-l fac. * Cap. 13, 31; 14, 13. ** Cap. 4, 34; 5, 35; 9, 3; 19, 30. † Cap. 14, 31; 15, 10.

5 Și acum proslăveștemă tu, Tată, la tine însuși, cu slava pe * care o aveam la tine mai înainte de a fi lumea.

* Cap. 1, 1; 10, 30; 14, 9. Filip. 2, 6. Col. 1, 15, 17. Evr. 1, 3, 10.

6 Aiu * făcut cunoscut numele tău oamenilor pe care ** mi i-ai dat din lume. Erau ai tăi și mi i-ai dat mie și au păzit cuvântul tău. * Ps. 22, 22. Vers. 26. ** Vers. 2, 9, 11. Cap. 6, 37; 38; 10, 29; 15, 19.

7 Acum au cunoscut că toate câte mi-ai dat sunt dela tine.

8 Pentru că le-am dat cunoscutele pe care * mi le-am dat și ei le-au primit și au cunoscut eu adevărat că am ieșit dela tine și ** au crezut că tu m'ai trimis.

* Cap. 8, 28; 12, 49; 14, 10. ** Cap. 16, 27. Vers. 25, 30.

9 Eu fac cerere pentru ei; nu * fac cerere pentru lume

10 pentru aceia pe care mi l-ai dat fiindcă sunt ai tăi.

* 1 Ioh. 5, 19.

10 Și toate câte sunt ale mele sunt ale * tale, și ale tale sunt ale mele și eu sunt proslăvit în ei. * Cap. 16, 15.

11 Și eu * nu mai sunt în lume și ei sunt în lume și eu vin la tine. Tată înțelege, păstrează ** în numele tău pe aceia pe care mi l-ai dat, ca † să fie una cu ^{††} noi.

* Cap. 13, 1; 16, 28. ** 1 Pet. 1, 5. Iuda 1, 1. † Vers. 21, etc. Cap. 10, 30.

12 Când eram cu ei, îi * prostram în numele tău pe care mi l-ai dat, și i-am ** plecat și † nici unul dintre ei nu a pierit, decât fiul pierdut, pentru că să fie înmormântată scriptura.

* Filip. 6, 39; 10, 28. Evr. 2, 13. ** Cap. 10, 1; 1 Ioh. 2, 19. † Cap. 6, 70; 13, 18. †† Ps. 109, 8. Fapt. 1, 29.

13 Acum dar eu vin la tine și vorbesc acestea în lume, ca ei să aibă bucuria mea deplină în ei însiși.

14 Eu le-am * dat cuvântul tău și ** lumea i-a urit pentru că ei nu sunt din lume, după cum feu nu sunt din lume.

* Ioh. 8, 32. ** Cap. 15, 18, 19. Ioh. 3, 19. † Cap. 8, 23. Vers. 16.

15 Nu cer ca să-iici din lume ci ca să-i * păzești de rău. * Mat. 6, 13. Gal. 1, 4. † Ioh. 3, 3. † Ioh. 5, 18.

16 Ei * nu sunt din lume după cum eu nu sunt din lume.

* Vera 14.

17 Să înțești-i * în adevăr; cuvântul ** tău este adevărul. * Cap. 15, 3. Fapt. 15, 9. Efes. 5, 26. 1 Pet. 1, 22. ** 2 Ioh. 7, 23. Ps. 119, 142, 151.

18 După cum* m'ai trimis pe mine în lume, i-am trimis și eu în lume. * Cap. 20, 21.

19 Și * mă sfîrșesc pe mine însuși pentru ei pentru că și ei să fie sfînții în adevăr.

* 1 Cor. 1, 2, 30. 1 Tis. 4, 7. Evr. 10, 10.

20 Nu fac cerere numai pentru ei ci și pentru ceice cred în mine prin cuvântul lor,

21 pentru că să fie una, după cum tu, ** Tată, ești în mine și eu în tine, ca și ei să fie în noi, ca lumea să credă că tu m'ai trimis.

* Cap. 10, 16. Vers. 11, 22, 23. Rom. 12, 5. Gal. 3, 28. ** Cap. 10, 38; 14, 11.

22 Și eu le-am dat slava pe care mi-ai dat-o, ca * ei să fie una, după cum noi suntem una;

* Cap. 14, 20. 1 Ioh. 1, 3; 3, 24.

23 Eu în ei și tu în mine, ca * să fie desăvârșită într-o lume, ca să cunoască lumea că tu m'ai trimis și i-ai iubit cum m'ai iubit pe mine.

* Col. 3, 14.

24 Tată, * ce mi-ai dat, voiesc ca nude sănt eu să

ſie ſi ei cu mine, ca ſa
priveasca ſlava mea pe
care mi-ai dat-o tu, pen-
trucaț ^{**} m'ai iubit mai ina-
inte de urzirea lumii.

*Cap. 12, 26; 14, 3. 1 Teg. 4, 17. **Vers. 5.
25 Dreptule Tată, învea-
*nu te-a cunoscut, dar cu
**te-am cunoscut și aceſtia
†au cunoscut că tu m'ai
trimis. *Cap. 15, 21; 16, 3. **Cap. 7,
29; 8, 55; 10, 15. †Cap. 16, 27. Vers. 2.

26 Și *le-am făcut cuno-
scut numele tău și-l voi-
face cunoscut, ea iubirea
cu **care mi-ai iubit să ſie
în ei și eu în ei.

*Cap. 16, 15. Vers. 6. **Cap. 16, 9.

Prinderea lui Isus.

18 Dupăce a zis aceſtea,
Isus a *ieșit cu ucenici-
eii săi dincolo de părăul **
Ghedron, unde era o gră-
dină în care a intrat el și
ucenicii săi. *Mat. 26, 36. Marc.
14, 32. Lue. 22, 39. ** 2 Sam. 15, 23.

2 Și Iuda care avea să-l
deă prins știa de aſemenea
locul, pentrucaț ^{*} adeseori
Isus se adunase acolo cu u-
cenicii săi. *Lue. 21, 37; 22, 55.

3 Iuda deci *dupăce a
luat ceata de oſtași și ſlu-
jitori din ai mai mărilor
preoților și ai Fariselilor,
vine acolo cu făclii și fe-
linare și arme. *Mat. 26, 47.
Marc. 14, 43. Lue. 22, 47. Capt. 1, 16.

4 Isus deci, ſtiind toate
ce au să vină peſte el, a

paſit înainte și le-a zis:
Pe cine căutați?

5 Ei i-au răſpuns: Pe
Iuſuſ din Nazarei. Iuſuſ le
zice: Eu sănă. Și Iuda care
avea să-l dea prins era
cu ei.

6 Deci când le-a zis: Ro-
sănt! ſ'au dat înapoi și se
căzuț la pământ.

7 Deci iarăș i-a întreba-
Pe cine căutați? Iar ei au
zis: Pe Iuſuſ din Nazarei.

8 Iuſuſ a răſpuns: V-a-
ſpus că eu sănă; deci da-
mă căutați pe mine, lăſați
pe aceſtia să ſe dueă,

9 pentruca să ſe implo-
nească cuvântul pe care
zisese: Din cei pe *cari nu
mi-ai dat n'au pierdut po-
niciușul. *Cap. 17, 11.

10 Deci ſiimon Petru * a
vând o ſabie, a traſ-o și
a lovit pe robul mărelui
preot și i-a tăiat urechea
dreaptă; și numele robului
era Malhu. *Mat. 26, 50.
Marc. 14, 47. Lue. 22, 49, 50.

11 Iuſuſ a zis deci lui
Petru: Bagă ſabia în teacă.
Paharul * pe care mi-l-a dat
Tatăl oare să nu-l bea?

*Mat. 20, 22; 26, 48.
Iuſuſ înaintea lui Anu și
Caiafa.

12 Deci ceata și capi-
nul și ſlujitorii ſudeiilor
prijaſ pe Iuſuſ și i-au lega-

13 Și i-au *dus întâi la
Anu, ^{**}căci era ſoerul lui
Caiafa, care era mare preot
în anul acela.

*Mat. 26, 57. **Luc. 3, 2.

14 Și *Caiafa eſte cel ce
iſtuiſe pe Iudei că eſte
de folos că să moară un
indigur om pentru popor.

*Cap. 11, 50.

15 Și ſiimon Petru * urma
pe Iuſuſ și tot aſa celalt u-
cenie. Și ucenicul acesta
era cunoſcut mărelui
preot și a intrat cu Iuſuſ în
curtea mărelui preot.
*Mat. 26, 58. Marc. 14, 54. Lue. 22, 54.

16 Iar Petru * ſta afară
la uſă. Deci ucenicul celălalt
care era cunoſcut mă-
relui preot a ieſit afară
și a vorbit portăriſei și a
dus pe Petru înăuntru.
*Mat. 26, 69. Marc. 14, 66. Lue. 22, 54.

17 Slujnica portăriſa zice
deci lui Petru: Nu cumva
eſti și tu dintrę ucenicii
preotului om? El ſi zice: Nu
eſti.

18 Și robii și ſlujitorii
după ce făcueră jăratec,
uſinei acolo și ſe incăl-
dau pentrucaț era frig; și
da și Petru cu ei și ſe in-
căldia.

19 Deci marele preot a
intrebaț pe Iuſuſ despre u-
cenicii lui și despre învă-
lina lui.

20 Iuſuſ i-a răſpuns: Eu *

am vorbil pe față lumii;
totdeamna i-am învățat în
sinagogă și în templu unde
ſe adună toți Iudeii și n'am
vorbit nimic într'ascuns.

*Mat. 26, 55. Lue. 4, 15. Cap. 7, 14,
26, 28; 8, 2.

21 Dece mă întrebi? În-
treabă pe ceice au auzit ce
le-am vorbit; iată aceſtia
ſtiu ce am zis eu.

22 Și când a zis el a-
ceſtea, unul dintrę ſlu-
jitori fiind de față a *dat o
palmă lui Iuſuſ zicând: Aſte-
fel răſpunzi tu mărelui
preot? *Ier. 20, 2. Capt. 23, 2.

23 Iuſuſ i-a răſpuns:
Dacă am vorbit rău, mă-
turieſte despre rău; iar
dacă am vorbit bine, dece
mă baſi?

24 Deci Ana *l-a trimiſ
legat la Caiafa, mărele
preot.

*Mat. 26, 57.

25 Și ſiimon Petru ſta
ſi ſe incăldia. Deci * i-au
zis: Nu cumva eſti și tu
dintrę ucenicii lui? El a
tăgădui și a zis: Nu sănă.
*Mat. 26, 69, 71. Marc. 14, 69. Lue.
22, 58.

26 Unul dintrę robii mă-
relui preot, fiind rudă cu
acela a căruia ureche o tă-
iaſe Petru, zice: Nu te-am
văzut eu în grădină cu el?

27 Petru deci iarăș a tă-
gădui și îndată * a cântat
cocoșul. *Mat. 26, 74. Marc. 14, 72.
Lue. 22, 60. Cap. 13, 38.

Isus înaintea lui Pilat.

28 **Duc*** deci pe Isus de la Caiafa în pretoriu; și era dimineață; și ei** n'au intrat în pretoriu ca să nu se sporească să poată mâncă Paștile.

* Mat. 27. 2. Marc. 15. 1. Lue. 23. 1.
Fapt. 3. 13. ** Fapt. 10. 28; 11. 3.

29 Pilat a ieșit deci afară la ei și zice: Ce învinuire aduceți omului acestuia?

30 El i-au răspuns și i-au zis: Dacă n'ar fi fost acesta făcător de rele, nu și l-am fi dat prins.

31 Deci Pilat le-a zis: Luăți-l voi și judecați-l după legea voastră. Si Iudeii i-au zis: Nouă nu ne este îngăduit să omorim pe nimeni!

32 Ca să se împlinească cuvântul lui Isus pe care-l zise însemnând cu ce moarte avea să moară.

* Mat. 20. 19. Cap. 12. 32, 33.

33 Deci Pilat* a ieșit afară în pretoriu și a cheamăt pe Isus și i-a zis: Tu ești Împăratul Iudeilor?

* Mat. 27. 11.

34 Isus i-a răspuns: De la tine însuți zici tu acesta sau alii îl i-au vorbit despre mine?

35 Pilat a răspuns: Nu cumva eu sănătă Iudea?

Neamul tău și mai mari preoților te-ai dat prin mie. Ce ai făcut?

36 Isus a răspuns: * În părăția** mea nu este din lumea aceasta. Dacă însă părăția mea ar fi din lumea aceasta, slujitorii mei ar fi luptat ca să nu fiu dat prins Iudeilor; dar a cum împărăția mea nu este+ de aici.

* 1 Tim. 6. 13. ** Dan. 2. 44; 7. 14, 16; 12. 14. Cap. 6. 15; 8. 15. † Cap. 8. 11; 1. Ioan 3. 19; 4. 6.

37 Deci Pilat i-a zis: Este deci împărat? Isus a răspuns: Tu zici că sănătă împărat. Eu pentru această născut și pentru aceasta am venit în lume. Ea să mărturisesc pentru adevăr; oricine care este în adevăr ascultă glasul meu.

Isus și Baraba.

38 Pilat îi zice: Ce este adevărul? Si când a zis aceasta iarăși a ieșit la Iudei și le zice: Eu nu găsesc nicio vină în el.

* Mat. 27. 24. Lue. 23. 4. Cap. 19. 4.

39 Dar* voi avea obiceiul ca la Paști să dați pentru voi drumul la unu voi și deei să dați drumul pentru voi Împăratului Iudeilor?

* Mat. 27. 15. Marc. 15. 6. Lue. 23. 20.

40 Au strigat deci* iau

zicând: Nu pe acesta ci pe Baraba. Iar Baraba** era un tâlhăru.

* Fapt. 3. 14. ** Lue. 23. 19.

Isus este dat în mâinile Iudeilor.

19 Atunci* dar Pilat a luat pe Isus și l-a biciuțit.

* Mat. 20. 19; 27. 26. Marc. 15. 15. Lue. 18. 33.

2 Si ostașii au împletit o cunună de spini și l-au pus+ pe cap și l-au îmbrăcat cu un veșmânt de purpură.

3 Si veniau la el și ziceau: Bucură-te, Împăratul Iudeilor. Si-i dădeau palme.

4 Si Pilat a ieșit iarăși afară și le zice: Iată văduve afară ca să cunoașteți că nu găsesc nicio vină în el.

* Cap. 18. 38. Vers. 6.

5 Deci Isus a ieșit afară, purtând cununa de spini și veșmântul de purpură. Si Pilat le zice: Iată omul.

6 Deci când l-au văzut mai mari preoților și slujitorii, au strigat zicând:

Răstignește-l, răstignește-l! Pilat le zice: * Luăți-l voi și răstigniți-l; căci eu nu găsesc vină în el.* Fapt. 3. 13.

7 Iudeii i-au răspuns: Noi avem o lege* și după legea noastră trebuie să moară

pentru că s'a** făcut pe sine Fiul lui Dumnezeu.

* Lev. 24. 16. ** Mat. 26. 63. Cap. 5. 18; 10. 33.

8 Deci când a anunțat Pilat acest curvânt, mai mult să temut.

9 Si a intrat iar în pretoriu și zice lui Isus: De unde ești tu? Dar* Isus nu i-a dat niciun răspuns.

* Isa. 53. 7. Mat. 27. 12, 14

10 Deci Pilat îi zice: Mie nu-mi vorbești? Nu știi că am putere să-ți dau drumul și am putere să te răstignesc?

11 Isus i-a răspuns: N'ai

* avea putere asupra mea dacă nu îl-ar fi fost dată de sus; pentru aceasta cel ce m'a dat prins ție, are mai mare păcat.

* Lue. 22. 53. Cap. 7. 30

12 De atunci Pilat încerca să-i dea drumul. Iar Iudeii strigau zicând:

Dacă* dai drumul la acesta, nu ești prieten al Cesarului; oricine** care se face pe sine împărat este împotriva Cesarului.

* Lue. 23. 2. ** Fapt. 17. 7

13 Deci Pilat când a auzit cuvintele acestea, a adus afară pe Isus și a sezut pe scaunul de judecător, în locul numit Pandosit cu pietre, iar evreiește Gabata.

14 Si era * Pregătirea Paștilor, era ca la al șaselea ceas. Si zice Iudeitor: Iată Impăratul vostru.

* Mat. 27. 62.

15 Ei au strigat deci: Ia-l, ia-l, răstignește-l. Pilat le zice: Să răstignesc pe Impăratul vostru? Mai mari preoților au răspuns: Nu avem * impărat decât pe Cesarul.

* Tac. 49. 10.

16 Atunci * li 1-a dat ca să fie răstignit. Au luat deci pe Isus. * Mat. 27. 26; 31. Marc. 15. 15. Lue. 23. 25.

17 Si purtându-și * el înșuș crucea a ** esit la locul numit al Căpălăni, care pe evreescă se numește Golgota.

* Mat. 27. 31, 33. Marc. 15. 21, 22. Lue. 23. 26, 33. ** Num. 15. 36. Evr. 13. 12.

18 unde 1-au răstignit și împreună cu el alii doi, de o parte și de alta, iar în mijloc pe Isus.

19 Si Pilat * a scris și un titlu și 1-a pus pe cruce: Si era scris: ISUS DIN NAZARET IMPARATUL IUDEILOR.

* Mat. 27. 37. Marc. 15. 20. Lue. 23. 38.

20 Mulți dintre Iudei deci au citit acest titlu pentru că locul unde a fost răstignit Isus era aproape de cetate: și era scris în e-

vreescă, în latinește și în grecește.

21 Deci mai marii preoților Iudeilor ziceau lui Pilat: Nu scrie: Impăratul Iudeilor! ci că el a zis: Sânt Impărat al Iudeilor.

22 Pilat a răspuns: Ce am scris, am scris.

23 Ostașii * deci, după ce au răstignit pe Isus, i-au luat hainele și au făcut patru părți, fiecărui ostaș o parte, și cămașa. Si cămașa era necusătă, țesătă de sus peste tot.

* Mat. 27. 35. Marc. 15. 24. Lue. 23. 34.

24 Au zis deci între ei: Să nu o sfășiem, ci să aruncăm sorți penitru ea, a cui va fi. — Ca să se împlinăsească scriptura: Si-ai * împărțit hainele între ei și au aruncat sorti pentru veșmântul meu. — Ostașii deci au făcut acestea.

* Ps. 22. 18.

25 Si lângă * crucea lui Isus stăteau mama lui și sora mamei lui, Maria nevasta lui Clopa ** și Maria Magdalina. * Mat. 27. 55. Marc. 15. 40. Lue. 23. 49. ** Lue. 24. 18.

26 Deci Isus, când a văzut pe mama sa și pe * uenile pe care-l iubia stând alături, zice mamei sale: Femeie, ** iată fiul tău! * Cap. 13. 23; 20. 2; 21. 7, 20, 21. ** Cap. 2. 4.

27 Apoi zice uenilei: Intă mama ta! Si dinț ăcel uenit uenile a luat-o la măne *.

* Cap. 1. 11; 16. 32.

28 După aceasta Isus ștind că toate s-au sfârșit nemul, ca * să fie împlinită scriptura, a zis: Mi-este bine.

* Ps. 69. 21.

29 Si acolo era un vas plin cu ojet; deci au pus * un burcet plin de ojet într-un isop și 1-au dus la pura lui.

* Mat. 27. 48.

30 Si când a luat Isus ojetul, a zis: S'a * sfârșit! Si a plecat capul și-ai dat duhul.

* Cap. 17. 4.

Moartea lui Isus dovedită.
31 Deci Iudeii, ștind că era Pregătirea, ca să * nu rămâne pe cruce trupurile în Sabat, (căci ** ziua acelei Sabat era mare), au rugat pe Pilat ca să te adrobească fluerile picioarelor și să fie ridicăți.

* Mat. 27. 57. Marc. 15. 42.

32 Ostașii deci au venit și au adrobit celui dintâi fluerile picioarelor și celuilalt împreună răstignit cu el.

33 Dar când au venit și Isus și 1-au văzut că era mort acum, un i-au adrobit fluerile picioarelor

34 ci unul din ostași i-a străpuns coasta cu o suljă și a ieșit îndată sânge și apă.

* I Ioan 5. 6, 8.

35 Si celor a văzut și mărturisit și mărturia lui este adevărată și el știe că spune adevărul că și voi să credeți.

36 Căci acestea s-au săcuit ca * să fie împlinită scriptura: Niciun os nu îse va sdobi.

* Exod. 12. 46. Num. 9. 12. Ps. 34. 20.

37 Si iarăși altă scriptură zice: Vor * privi spre cel pe care l-au străpuns.

* Ps. 22. 16, 17. Zah. 12. 10. Apoc. 1. 3.

Ingroparea lui Isus.

38 Si după * acestea Iosif din Arimatea, fiind uenit al lui Isus, dar într-ascuns, de ** frica Iudeilor, a rugat pe Pilat ca să ridice trupul lui Isus, și Pilat i-a dat voie. A venit deci și a ridicat trupul lui Isus. * Mat. 27. 57. Marc. 15. 42. Lue. 23. 50. ** Cap. 9. 22; 12. 42.

39 Si a venit și Nicodim, * care venise la el înțâia oară noaptea și a adus o amestecătură de smirnă și aloe, ca la o sută de litri. * Cap. 3. 1, 2; 7. 50.

40 Au luat deci trupul lui Isus și 1-au * legat în fâșii de pânză de în cu miresme, după cum au Iudeii obiceiul să înmormâneze.

* Fapt. 3. 6.

41 Si în locul unde a fost răstignit era o grădină

și în grădină un mormânt nou în care nimeni nu fusese pus vreodata.

42 Au pus deci pe Isus acolo din *pricina Pregătirii Iudeilor pentru că ** mormântul era aproape.

* Isa. 53. 9. ** Vers. 31.

Invierea lui Isus Hristos.
20 Lar în ziua* întâi a săptămânil, Maria Magdalina de dimineață, pe când era încă întunecă, vine la mormânt și vede piatra ridicată de pe mormânt.

* Mat. 28. 1. Marc. 16. 1. Luc. 24. 1.

2 Aleargă deci și vine la Simon Petru și la celălalt * ucenic pe care-l iubia Isus și le zice: Au luat pe Domnul din mormânt și nu știm unde l-au pus.

* Cap. 13. 23; 19. 26; 21. 7, 20, 24.

3 Petru * și celălalt ucenic au ieșit deci și veniau spre mormânt. * Luc. 24. 12.

4 Si alergau amândoi împreună; și celălalt ucenic a alergat mai repede înaintea lui Petru și a venit cel dintâi la mormânt.

5 Si plecându-se, vede fâșile* de pânză jos; lăbuș n'a întrat înăuntru. * Cap. 19. 40.

6 Deci vine Simon Petru urmându-l și a intrat în mormânt. Si privește fâșile de pânză jos.

7 Si ștergarul, * care era

pe capul lui, nu era jos cu fâșile de pânză ci la o parte înșurărat într'un loc. * Cap. 11. 44

8 Atunci deci a intrat și celălalt ucenic, care a venit cel întâi la mormânt și a văzut și a crezut.

9 Găci încă nu știau scriptura * că el trebuie să invieze dintre cei morți. * Ps. 16. 10. Fapt. 2. 25-31; 13. 34, 36.

10 Ucenicii au plecat deci iarăș la ei acasă.

Isus se arată Mariei.

11 Dar * Maria sta afară la mormânt plângând. Si pe când plângea, s'a plecat să se uite în mormânt

* Marc. 16. 5.

12 și zărește doi îngeri îmbrăcați în alb, șezând unul la cap și altul la picioare, unde era pus trupul lui Isus.

13 Si ei îi zic: Femeie, de ce plângi? Ea le zice: Pentru că au luat pe Domnul meu și nu știu unde l-au pus.

14 Când * a zis aceasta, s'a intors înapoi și zărește pe Isus stând și nu știa că este Isus. * Mat. 28. 9. Marc. 16. 9.

15 Isus îi zice: Femeie, de ce plângi? Pe cine cauți? Ea părându-i-se că este grădinarul, și zice: Domnule, dacă l-ai dus în altă

parte, spune-mi unde l-ai pus și eu îl voi ridica.

16 Isus îi zice: Mario, Ea se întoarce și-i zice în evreiește: Rabuni (adică Invățătorule)!

17 Isus îi zice: Nu mă atinge, căci încă nu m'am născut la Tatăl meu: dar du-te în frății * mei și spune-le: Mă ** sui la Tatăl meu și Tatăl vostru și la Dumnezeul meu și Dumnezeul vostru. * Luc. 24. 18, 31. Cap. 21. 4.

** Ps. 22. 22. Mat. 28. 10. Rom. 8. 29.

Evr. 2. 11. † Cap. 16. 28.

18 Maria Magdalina vine și ștește ucenicii că a văzut pe Domnul și i-a zis ușoarea. * Efes. 1. 17.

Isus se arată uceniciilor.

19 Fiind * deci scară în mua aceea, în ziua întâi a săptămânilii și când erau închisate ușile unde erau ucenici de frica Iudeilor, Isus a venit și a stătut în mijloc și le zice: Pace văuă. * Mat. 28. 10. Luc. 24. 10.

20 Si când a zis aceasta, le-a arătat mâinile și coasta. Ucenicii * s-au bucurat deci când au văzut pe Domnul. * Marc. 16. 14. Luc. 24. 36. 1 Cor. 15. 5.

21 Isus * le-a zis deci iată: Pace văuă; cum ** m'a trimis pe mine Tatăl vă trimis și eu pe voi.

* Cap. 16. 22. ** Mat. 28. 18. Cap. 17. 16, 19. 2 Tim. 2. 2. Evr. 3. 1.

22 Si când a zis aceasta, a suflat asupra lor și le zice: Luați Duh Sfânt.

23 Ale căror * păcate le ierăți, iertate le sunt; ale căror le jineți, jinute sunt.

* Mat. 16. 19; 18. 18.

Isus se arată și lui Toma

24 Dar Toma, unul dintre cei doisprezece, numit * Gearmăni, nu era cu ei când a venit Isus. * Cap. 11. 16

25 Ceilalți ucenici îi ziceau deci: Am văzut pe Domnul. Dar el le-a zis: Dacă nu voi vedea în mâinile lui semnul cuielor și nu voi pune degetul meu în locul cuielor și nu voi pune mâna mea în coasta lui, nu voi crede.

26 Si după opt zile iarăș erau înăuntru ucenicii lui și Toma cu ei. Vine Isus, ușile fiind închise, și a stătut în mijloc și a zis: Pace văuă.

27 Apoi a zis lui Toma: Adu * degetul tău aici și vezi mâinile mele și adu mâna ta și pune-o în coasta mea și nu fi necredincios că credința.

* 1 Ioan 1. 1

28 Toma a răspuns și i-a zis: Domnul meu și Dumnezeul meu!

29 Isus îi zice: Pentru că

m'ai văzut ai crezut; fericiți * ceice n'au văzut și totuș au crezut.

* 2 Cor. 5. 7. 1 Pet. 1. 8.

Rostul celor scrise aici.

30 Și Isus deci a făcă multe * alte semne înaintea uceniciilor săi, cari nu sunt scrise în carteia aceasta.

* Cap. 21. 23.

31 Iar * acestea sunt scrise ca să credeți că Isus este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, și ** crezând, să aveți viață în numele lui.

* Lue. 1. 4. ** Cap. 8. 15, 16; 5. 24. 1 Pet. 1. 8, 9.

Arătarea la marea Tiberiadei.
21 După acestea Isus s'a arătat iarăș uceniciilor la marea Tiberiadei; și s'a arătat astfel.

2 Erau împreună Simon Petru și Toma numit Ghețăman și Natanael * cel de la Cana Galileei și ai ** lui Zebedei și alți doi dintre ucenicii lui.

* Cap. 1. 45. ** Mat. 4. 21.

3 Simon Petru le zice: Mă duc să pescuiesc. El îi zice: Venim și noi cu tine. Au ieșit și au intrat în corabie și în moaptea aceea n'au prins nimic.

4 Și când s'a făcut dimineață, Isus a stătut la țărm, totuș ucenicii nu știau * că este Isus.

* Cap. 20. 11.

5 Deci Isus * le zice: Co-

pii, nu știumă aveți ceva de mâncare? El i-au răspuns: Nu. * Lue. 24. 41

6 Iar el le-a zis: * Aruncați în răea în parlea dreaptă a corăbiei și veți afla. Au aruncat deci și nu mai păreau să o tragă de mijlociu peștilor.

* Lue. 5. 4, 6, 7.

7 Ucenicul * acela pe care-l iubia Isus zice deci lui Petru: Este Domnul. Deci Simon Petru când a auzit că este Domnul, și-a închinat haina, (căci era gol) și s'a aruncat în mare.

* Cap. 13. 23; 20. 2.

8 Iar ceilalți ucenici au venit cu corăbioare, (căci nu erau departe de pământ, ci ca la două sute de căi), lărand mreaja cu pești.

9 Deci când au ieșit la pământ, văd un foc de jumătate acolo și pește pus pe el și pâne.

10 Isus le zice: Aducăți din pești pe cari i-aș prins acum.

11 Simon Petru deci s'a suiat și a tras mreaja la pământ, plină de pești mari, o sută cincizeci și trei; și deși erau atât de mulți, mreaja nu s'a rupt.

12 Isus le zice: Veniți * de prânz și. Niciunul din trei ucenici nu îndrăznea-

13 întrebă: Tu cine ești? * Știind că este Domnul.

* Fapt. 10. 41.

13 Isus vine și ia pânea și le dă, ascemenea și peștele.

14 Acum aceasta este a treia * oară când s'a arătat Isus uceniciilor după ce s'a urcat dintr-acei morți.

* Cap. 20. 19, 26.

Isus vestește moartea lui Petru.

* 2 Pet. 1. 16.

15 Deci după ce au prânzat, Isus zice lui Simon Petru: Simone al lui Iona, mă iubești tu mai mult decât aceștia? El îi zice: Da, Doamne, tu știi că te iubești. El îi zice: Paște mieții mei.

* Cap. 13. 23, 25; 20. 2.

16 El îi zice iarăș a doua oară: Simone al lui Iona, mă iubești? El îi zice: Da, Doamne, tu știi că te iubești. El îi zice: * Paște oilele mele.

* Fapt. 20. 28.

17 El îi zice a treia oară: Simone al lui Iona, mă iubești? Petru s'a întristat că îi zis a treia oară: Mă iubești? Și i-a zis: Doamne, ști loate, * tu cunoști că te iubești. Isus îi zice: Paște oilele mele.

* Cap. 2. 24, 25; 16. 30.

18 Adevărat, * adevărat îi spun, când erai mai tânăr te încingeai și umblai

unde voiai; dar când vei îmbătrâni, îți vei întinde mâinile și altul te va duce unde nu voiești.

* Cap. 13. 36. Fapt. 12. 3, 4.

19 Și a zis aceasta însemnând cu * ce fel de moarte va slăvi pe Dumnezeu. Și după ce a zis aceasta, îi zice: Urmează-mă.

* 2 Pet. 1. 16.

20 Petru întorcându-se, zărește venind în urmă pe ucenicul, pe * care-l iubia Isus, care se răzemașe la cină pe pieptul lui și zise: Doamne, cine este cel ce te dă priuș?

* Cap. 13. 23, 25; 20. 2.

21 Deci văzându-l Petru, zice lui Isus: Doamne, dar acesta ce va fi cu el?

22 Isus îi zice: Dacă voiești ca el să rămână până * vin, ce te privește? Tu urmează-mă.

* Mat. 16. 27, 28; 25. 31. 1 Cor. 4. 5; 11.

26 Apoc. 2. 25; 3. 11; 22. 7, 20.

23 Deci a ieșit cuvântul acesta între frați că ucenicul acela nu va muri. Dar Isus nu i-a zis că nu va muri, ci: Dacă voiești ca el să rămână până vin, ce te privește?

24 Acesta este ucenicul care mărturisește despre acestea și care a scris a-

ceslea și știm* că mărturia lui este adevărată.

* Cap. 19. 35. 3 Ioan 12.

25 * Sunt și alte multe pe cari le-a făcut Isus,

cari, dacă s-ar fi seris căte una, nici chiar lumea, nu se pare, ** n'ar cuprinde cărțile cari s'ar fi seris.

* Cap. 20. 30. ** Amos 7. 10

FAPTELE APOSTOLILOR.

Inălțarea lui Isus:

1 Cea dintâi istorisire am făcut-o, Teofile, * despre toate căte a început Isus să facă și să învețe,

* Luc. 1. 3.

2 până * în ziua în care a fost luat sus, după ce prin Duhul Sfânt dăduse ** poruncă apostolilor, pe cari și i-a ales,

* Marc. 16. 19. Luc. 9. 51; 24. 51. Vers. 9. 1 Tim. 3. 16. ** Mat. 28. 19. Marc. 16. 15. Ioan 20. 21. Cap. 10. 41. 42.

3 cărora s'a și înfățișat * după pătimirea sa cu multe dovezi netăgăduite, arătându-li-se vreme de patruzeci de zile și vorbind cele despre împărăția lui Dumnezeu. * Marc. 16. 14. Luc. 24. 36. Ioan 20. 19, 26; 21. 1, 14. 1 Cor. 15. 5.

4 Și pe * când era adunat cu ei, le-a poruncit să nu se depărteze de Ierusalim ci să aștepte îngăduința Tatălui, pe care, ** zicea el, ați auzit-o dela minin.

* Cap. 2. 1, 4. ** Luc. 24. 49. † Luc. 48. Ioan 15. 27. Vers. 22. Cap. 2. 32. * Luc. 24. 43, 49. ** Luc. 21. 49. Ioan 14. 16, 26, 27; 15. 26; 16. 7. Cap. 2. 33.

5 Pentru că * Ioan a boezat cu apă, iar voi veți ** fi botezăți cu Duhul Sfânt și după multe aceste zile

* Mat. 3. 11. Cap. 11. 16; 19. 4. ** Ioan 3. 18. Cap. 2. 4; 11. 15.

6 Deci când erau adunați la oasă, l-au întrebat zicând: Doamne, * cum cumva în vremea această statornicesti ** iarăs împărăția pentru Israel?

* Mat. 24. 9. ** Isa. 1. 26. Dan. 7. 27. Amos. 9. 11.

7 El a zis către ei: Nu este al vostru să știți vremurile sau soroacele * cări Tatăl le-a pus sub stăpânirea sa.

* Mat. 24. 36. Marc. 13. 32. 1 Tes. 5. 1

8 Ci * veți lua putere când va veni ** Duhul Sfânt peste voi și mi veți † li martori în Ierusalim și în toată Iudea și în Samaria și până la marginea pământului.

* Cap. 2. 1, 4. ** Luc. 24. 49. † Luc. 48. Ioan 15. 27. Vers. 22. Cap. 2. 32.

9 Și când * a zis acestea

0 fost ridicat ** în sus, pe când priviau ei și un nor l-a luat dela ochii lor.

* Luc. 24. 51. Ioan 6. 62. ** Vers. 2.

10 Și pe când se uitau înapoi la cer, când se ducu el, înapoi li s'au înfățișat și doi bărbați în * vesminte albe,

* Mat. 28. 3. Marc. 16. 5. Luc. 24. 4. Ioan 20. 12. Cap. 10. 3, 30.

11 cari au și zis: Bărbați Galileeni, * ce slăbi uitându-vă în cer? Acest Iisus care a fost luat dela voi în cer, va ** veni aşa, în același fel cum l-ați văzut ducându-se în cer.

* Ioan. 2. 7; 13. 31. ** Dan. 7. 13. Mat. 21. 30. Marc. 13. 26. Luc. 21. 27. Ioan 11. 3. 1 Tes. 1. 10; 4. 16. 2 Tes. 1. 10. Amos. 1. 7.

Infoarcerea apostolilor:

12 Atunci * s'au întors la Ierusalim dela muntele numit Măsliniș care este un loc de Ierusalim de o săptămână de sabat. * Luc. 24. 52.

13 Și când au intrat, s'au sunt în * odaia de sus, unde stăteau și Petru ** și Ioan și Iacob și Andrei, Filip și Toma, Bartolomeu și Matei, Iacob al lui Alfeu și Simon † Zilotul și Iuda † † și Iuliu Iacob. * Cap. 9. 37, 39; 20. 8. ** Mat. 10. 2-4. † Luc. 6. 15. † † Iuda. 1.

14 Aceștia * loți stâruiau într-un gând în rugăciune, în semințe ** și cu Maria,

mama lui Isus și cu frații † lui. * Cap. 2. 1, 46. ** Luc. 23. 49, 55; 24. 10. † Mat. 13. 55.

Alegerea lui Matia:

15 Și în zilele acestea Petru s'a sculat în mijlocul fraților și a zis: (și era o gloată * ca la o sută douăzeci de nume străni și împreună în acel loc).

* Apoc. 3. 4

16 Bărbați frați, trebuia ca să fie împlinită scriitura * pe care a spus-o mai dinainte Duhul Sfânt prin gura lui David despre Iudea, care ** s'a făcut călăuză celorce an prinț pe Iisus,

* Pa. 41. 9. Ioan 13. 18. ** Luc. 22. 47. Ioan 18. 3.

17 Înindecă * era numărăț intre noi și a luat sorțul slujbei ** acesteia.

* Mat. 10. 4. Luc. 6. 16. ** Vers. 25. Cap. 12. 25; 20. 24; 21. 19

18 (Omul * acesta deci și-a dohândit un ogor din plată ** fărădelegii și căzând cu capul în jos a plesnit prin mijloc și i s'au vărsat toate mărunțelae. * Mat. 27. 5, 7, 8. ** Mat. 26. 15. 2 Pet. 2. 15.

19 Și a ajuns cunoscut tuturor cari locuiesc în Ierusalim, astfel că ogorul acela a fost numit în limba lor Acheldama, adică: Ogorul săngelui.)

20 Căci în cartea Psalmilor este scris: Locuința lui să ajungă * pustie și să nu fie cine să locuiască în ea; și: Slujba ** lui de pri-veghetor s' o ia altul.

* Ps. 69. 25. ** Ps. 109. 8.

21 Deci trebuie ca din bărbații cari au mers împreună cu noi în orice vreme căt Domnul Isus a intrat și a ieșit între noi,

22 începând * dela botezul lui Ioan până în ziua în care a fost luat ** dela noi, unul † să fie martor al înviierii lui împreună cu noi.

* Mare. 1. 1. ** Vers. 9.

† Ioan 15. 27. Vers. 8. Cap. 4. 33.

23 Si au pus înainte pe doi, pe Iosif numit Barsaba, * care a fost numit și Iust, și pe Matia. * Cap. 15. 22.

24 Si s'au rugat și au zis: Tu, Doamne, care * cunoști inimile tuturor, arată din acești doi pe unul, pe cari l-ai ales

* 1 Sam. 16. 7. 1 Cron. 28. 9; 29. 17. Ier. 11. 20; 17. 10. Cap. 15. 8. Apoc. 2. 23.

25 ca * să ia locul acestei slujbe și apostolii, dela care s'ă abătă Iuda ca să se ducă la locul său. * Vers. 17.

26 Si le-au dat sorți și sorțul a căzut pe Matia și a fost numărat împreună cu ei unsprezece apostoli.

Pogorirea Duhului Sfânt

2 Si pe când se împlină ziua * Cincizecimii, [†] veni ** toți împreună la un loc. * Lev. 23. 15. Deut. 16. 9. Cap. 10. 10. ** Cap. 1. 14.

2 Si s'ă facă fără vesela din cer un sunet ca de vâjăitul unui vânt tare și a * umplut toată casa unde se deosebă. * Cap. 1. 10.

3 Si li s'au arătat limbii ca de foc despărțite și s'au așezat peste ficcare din tre ei.

4 Si toți s'au * umplut de Duh Sfânt și au început să vorbească ** în alte limbi, după cum le da Duhul să rostească. * Cap. 1. 11.

** Marc. 16. 17. Cap. 10. 46; 19. 6. 1 Cor. 12. 10, 20, 30; 13. 1; 14. 2, etc.

5 Si erau Iudei cari se deau vremelnic în Ierusalim, bărbați evlavioși din orice neam al celorce sunt sub cer.

6 Si după ce s'ă facătă a cest sunet, mulțimea s'au strâns și s'ă tulburat pentru că fiecare și auzia vorbind în graiul său însuș.

7 Si toți erau uimiți și se minunau zicând: Iată, oare nu sunt toți aceștia cari vorbesc Galileeni? *

* Cap. 1. 11.

8 Si cum auzim noi fiecare în graiul nostru în care am fost născuți,

Parți și Mezi și Elai și ceice locuiesc în opotamia, în Iudea și Iudocia, în Pont și Asia, [†]

9 în Frigia și Pamfilia.

În Egipt și în părțile Iudei și lângă Cirene și Creianii cari se află aici vremelnici, Iudei și proze-

10 Creianii și Arabi, și în vorbind în limbile multe lucruri mari ale lui Dumnezeu?

11 Si toți erau uimiți și se dumerian, zicând căre altul: Ce va să fie aceasta?

12 Si toți erau uimiți și se dumerian, zicând căre altul: Ce va să fie aceasta?

13 Iar alții, bătându-și ziceau: Sunt plini de om!

14 Dar Petru stând cu unsprezece și-a ridicat clasul și le-a rostil: Bărbați Iudei, și toți cari sunt uimiți în Ierusalim, să vă fie cunoscut aceasta și luăți în urechi cuvintele mele.

15 Căci aceștia nu sunt băți, cum socotiți voi, căci este numai al treilea ceas din zi. * 1 Tes. 5. 7.

16 Ci aceasta este ce s'ă zis prin proorocul Iocel:

17 Si va fi așa: în * zilele din urmă, zice Dumnezeu, voi ** turna din Duhul meu peste orice

carne și lili voștri și fiicele voastre vor prooroci și tinerii voștri vor vedea vădenii și bătrâni voștri vor visa vise;

* Isa. 44. 3. Ezec. 11. 19; 36. 27. Iocel 2. 28, 29. Zah. 12. 10. Ioan 7. 38. ** Cap. 10. 45. † Cap. 21. 9.

18 și anume voi turna peste robii mei și peste roabele mele în zilele acele din Duhul meu și * vor prooroci. * Cap. 21. 4, 9, 10. 1 Cor. 12. 10, 28; 14. 1, etc.

19 Si voi * da minuni, în cer sus și semne pe pământ jos, sânge și foc și abur de fum. * Iocel 2. 30, 31.

20 Soarele * se va preface în întuneric și luna în sânge mai înainte de a veni ziua Domnului, cea mare și strălucită.

* Mat. 24. 29. Marc. 13. 24. Ioc. 21. 25.

21 Si va fi așa: oricine care va chema numele Domnului va fi înăuntru.

* Rom. 10. 13.

Cuvântarea lui Petru.

22 Bărbați Israeliți, ascultați cuvintele acestea: pe Isus din Nazaret, bărbat dovedit dela Dumnezeu pentru voi cu * puteri și minuni și semne pe cari le-a făcut Dumnezeu prin el în mijlocul vostru, după cum voi înșivă șiți,

* Ioan. 3. 2; 14. 10, 11. Cap. 10. 38. Evr. 2. 4.

23 pe acesta, dat * vouă,

** după sfatul rânduit și cunoștința mai dinainte a lui Dumnezeu, voi l-ați pierdut prin mâna celor fărădelege și l-ați omorât, * Mat. 26. 24. Luc. 22. 22; 24. 43. Cap. 3. 18; 4. 28. ** Cap. 5. 30.

24 pe care Dumnezeu l-a inviat dupăce a deslegat durerile morții, pentru că nu era cu puțință ca el să fie ținut de ea.

* Vers. 32. Cap. 3. 15; 4. 10; 10. 40; 12. 30; 34; 17. 31. Rom. 4. 24; 8. 11. 1 Cor. 6. 14; 15. 15. 2 Cor. 4. 14. Gal. 1. 1. Efes. 1. 20. Col. 2. 12. 1 Tes. 1. 10. Evr. 13. 20. 1 Pet. 1. 24.

25 Căci David zice despre el: Priviam * pe Domnul totdeauna înaintea feței mele; pentru că este la dreapta mea ca să nu fiu căținat. * Ps. 16. 8.

26 Deaceea inima mi s'a veselit și limba mi s'a bucurat; chiar și carnea mea și va pane cortul pe încredere.

27 penfrucă nu vei lăsa sufletul meu în Hades, nici nu vei da pe Cuviosul tău să vadă putrezirea.

28 Mi-ai făcut cunoșcut căile vieții, și vei umplea de veselie cu fața ta.

29 Bărbați frați, sunte este îngăduit să vă spun pe față despre patriarhul David, că a murit și a fost înmormântat și mormânt-

tul lui este între noi până în ziua aceasta.

* 1 Reg. 2. 10. Cap. 3. 10.

30 Fiind deci prooroc și știind că Dumnezeu îl a jurat cu jurământ că din rodul coapsei lui va pune unul pe scaunul lui de domnie,

* 2 Sam. 7. 12, 13. Ps. 132. 11. Iacob. 3. 22. 69. Rom. 1. 3. 2 Tim. 2. 8.

31 văzând aceasta mai dinainte, a vorbit despre învierea lui Hristos că nici n'a fost lăsat în Hades, nici carnea lui n'a vrut pătrezire:

* Ps. 16. 10. Cap. 13. 36.

32 Dumnezeu a inviat pe acest Isus, pentru că noi ** toți suntem marori

* Vers. 24. ** Cap. 1. 1.

33 Deci fiind înălțat prin dreapta lui Dumnezeu, dupăce a primit ** filăgăduința Duhului Sfânt dela Tatăl, a turnat ceea ce vedeti și auziti.

* Cap. 5. 31. Filip. 2. 9. Evr. 10. 19.

** Ioan 14. 26; 15. 26; 16. 7; 13. Cap. 1. 4. † Cap. 10. 45. Efes. 4. 8.

34 Căci David nu s'a sună în ceruri ci el însuș zice Domnul a zis * Domnului meu: Ţezi la dreapta mea, * Ps. 110. 1. Mat. 22. 44. 1 Cor. 15. 23. Efes. 1. 20. Evr. 1. 13.

35 până voi pune pe vrăjmașii tăi așternut al picioarelor tale.

36 Să știe deci neclintit

bil casa lui Israel că Dumnezeu a făcut și Domn Hristos pe acest Isus pe care voi l-ați răstignit.

* Cap. 5. 31.

Cei dintâi creștini.

37 Iar când au auzit ei ceea, au fost străpuniți în inimă și au zis către Iisus și ceilalți apostoli: „Ați facem, bărbați frați? „ 12. 10. Luc. 8. 10. Cap. 9. 6; 10.

38 Și Petru le-a zis: Poți și * și fiecare dintre noi să fie botezat în numele lui Isus Hristos, spre sfârșirea păcatelor voastre și veți primi darul Sfântului Duh. * Luc. 24. 47. Cap. 3. 19.

39 Căci pentru voi este înălțința și pentru * coloni voștri și pentru ** toți în depărțare, pe căi și chema la sine Domnul Dumnezeul nostru.

10. 2. 28. Cap. 3. 25. ** Cap. 10. 45; 15. 18; 14. 27; 15. 3, 8, 14. Efes. 1. 17.

40 Și prin mai multe cuvinte mărturisiră și în lemnă zicând: Scăpațiți de acest neam sucit.

41 Deci ceice au primit înălțatul lui au fost botezăți; și în ziua aceea s-au înținut la ei ca la trei zile de suflete.

42 Și stăruiau în învățătură apostolilor și în păr-

tăsie, în frângerea pânii și în rugăciuni.

* Cap. 1. 14. Vera. 46. Rom. 12. 12. Efes. 6. 18. Col. 4. 2. Evr. 10. 25.

43 Și fiecărui suflet își să a făcut teamă; și multe minuni și semne se făceau prin apostoli în Ierusalim și era teamă mare peste loți.

* Marc. 16. 17. Cap. 4. 33; 5. 12.

44 Și toți credincioșii erau la un loc și aveau toate de obște. * Cap. 4. 32, 33.

45 Și vindeau averile lor și bunurile și le împărtășiau la toți, după cum avea cineva trebuință. * Isa. 58. 7.

46 Și stăruiau în ** fiecare zi într'un gând în templu; și frângând pâne acasă, își luau hrana cu băcurie și nevinovăție de inimă, * Cap. 1. 14. ** Cap. 24. 53. Cap. 5. 42. † Cap. 20. 7.

47 Iaudând pe Dumnezeu și având har la tot poporul. Iar Domnul ** adăuga împreună în fiecare zi pe ceice erau măntuitori. * Luc. 2. 52. Cap. 4. 33. Rom. 14. 18.

** Cap. 5. 14; 11. 24.

Vindecarea ologului din naștere.

3 Iar Petru și Ioan se suiau la templu, la ceasul rugăciunii, care este ** al nouălea.

* Cap. 2. 46. ** Ps. 55. 17.

2 Și era purtat un oarecare bărbat, care era olog

din pânteccele mamei sale, pe care-l puneau în fiecare zi lângă poarta templului, numită Frumoasă, spre a ** cerși milostenie dela ceice intrau în templu.

* Cap. 14. 8. ** Ioan 9. 8.

3 El văzând pe Petru și pe Ioan că aveau de gând să intre în templu, s'a rugat să-i dea milostenie.

4 Si Petru, uitându-se întâi la el, cu Ioan, a zis: Uită-te la noi.

5 Si el i-a privit cu luare aminte așteptând să primească ceva dela ei.

6 Dar Petru a zis: Argint și aur n' am; dar ce am, aceasta îl dau: în * numele lui Isus Hristos din Nazaret, umblă. * Cap. 4. 10.

7 Si l-a apucat de mână dreaptă și l-a sculat: și îndată îl s'au întărit picioarele și glesnele.

8 Si sărind * în sus a slătut și a inceput să umble. Si a intrat eu ei în templu, umblând și sărind și lăudând pe Dumnezeu. * Isa. 35. 6.

9 Si tot poporul l-a * văzut umblând și lăudând pe Dumnezeu. * Cap. 4. 16, 21.

10 Si-i cunoșteau că el seudea * pentru milostenie lângă Poarta Frumoasă a templului, și s'au umplut

de mirare și uimire, pentru ceeace î se întâmplă.

* Ioan 10. 23. 11. Si pe când ținea el pe Petru și pe Ioan, îl poporul a alergat la el și pridvorul numit * al lui Iohon, fiind uimiți.

* Ioan 10. 23. Cap. 1. 17. Cuvântarea lui Petru către popor.

12 Si când a văzut Petru, a răspuns poporului: Bărbați Israeliti, de ce vă minunați de acest om său de ce vă uitați întă la moașticum eu puterea sau conernicia noastră am fi făcut ca el să umble?

13 Dumnezeu * îl Ayraam și îl Isaae și îl Iacov, Dumnezeul părinților noștri, a proslăvit îl pe Slujitorul său Isus, pe care voi l-ați dat și prin săi l-ați făgăduit în fața lui Pilat, când acesta a judecat să-i dea drumul.

* Cap. 5. 30. ** Ioan 7. 39; 12. 16; 17. 1. † Mat. 27. 2.

14 Dar voi ați * făgăduit pe Cel ** Sfânt și Drept și ați cerut să vi se dăruiască un bărbat ucigaș

* Mat. 27. 20. Marc. 15. 11. Luc. 23. 14.

20, 21. Ioan 18. 40; 19. 15. Cap. 13. 29

** Ps. 16. 10. Marc. 1. 24. Ioan. 1. 35

Cap. 2. 27; 4. 27. † Cap. 7. 52; 22. 14

15 și ați omorât pe Domnitorul vieții, pe * care Dumnezeu l-a sculat din-

cel morții, penitru care îl suntem martori.

* Cap. 2. 24. ** Cap. 2. 32.

16 Si prin credința în * Iisusul lui, a întărit numele lui pe acest om, pe care l vedeați și-l știți, și credința care este prin el îl dat sănătatea aceasta încrengă înaintea voastră a lui Iisus. * Mat. 9. 22. Cap. 4. 10; 14. 9.

17 Si acum, fraților, știu din * neștiință ați făgăduit ca și mai mari voștri. * Ioan 23. 34. Ioan 16. 3. Cap. 13. 27. † Ioan. 2. 8. 1 Tim. 1. 13.

18 Dar Dumnezeu a împlinit astfel celece a vestit îmi înainte * prin ** gura tuturor proorocilor că Hristosul său avea să suferă.

* Ioan. 21. 44. Cap. 26. 22. ** Ps. 22. 1. 10. 6; 53. 5, etc. Dan. 9. 26. 1 Pet. 1. 10, 11.

19 Pocăiți-vă deci * și înmormăteți-vă iarăș ca să vă șteargă păcatele, ca să vă înmăre vremuri de însuflare dela fața Domnului

* Cap. 2. 38.

20 și să trimiteți pe Hristos Isus, cel mai dinainte rănduit pentru voi,

21 pe * care cerul trebuie îl primească până vremuri de înțeomire ** din nou a tuturor, despre cari vorbit Dumnezeu, prin gura slinților săi prooroci din veac.

* Cap. 1. 11. ** Mat. 17. 11. † Luc. 1. 70

. 22 Moise, da, a zis: Domnul Dumnezeu vă va ridică un Prooroc * dintre frații voștri ca mine; să ascultați de el în toate câte va vorbi către voi.

* Deut. 18. 15, 18, 19. Cap. 7. 37.

23 Si va fi așa: orice sunet care nu va asculta de proorocul acela va fi nimicit cu desăvârsire din popor.

24 Da, și toți proorocii dela Samuel și ceice au urmat pe rând, căți au vorbit au și vestit zilele acestea.

25 Voi * sunteți fiili proorocilor și ai legămantului pe care l-a făcut Dumnezeu cu părinții voștri, zicând lui Avraam: Si în sămânța ** ta vor fi binecuvântate toate familiile pământului.

* Cap. 2. 39. Rom. 9. 4, 8; 15. 8. Gal. 3. 26. ** Ene. 12. 3; 18. 16; 22. 18; 26. 4; 28. 14. Gal. 3. 8.

26 Dumnezeu înviind pe Slujitorul său, l-a trimis * înlău vonă ** ca să vă binecuvânteze, întorcându-vă și fiecare dela răutățile voastre.

* Mat. 10. 5; 15. 24. Luc. 24. 47. Cap. 13. 32, 33, 46. ** Vers. 22. † Mat. 1. 21.

Petru și Ioan la sinedru

4 Si pe când vorbiau ei către popor, îl s'au înfațisat preoții și căpitanul templului și Saduchiei,

2 foarte îngrijați * penitru că ei învață poporul și vestesc în Isus învierea dintre cei morți.

* Mat. 22. 23. Fapt. 23. 8.

3 Să au pus mâinile pe ei și i-au pus sub pază până a doua zi; căci era scară acum.

4 Dar mulți dintre cei care au auzit cuvântul, au crezut, și numărul bărbăților s'a făcut ca la cinci mii.

5 Să a fost așa: a doua zi mai marii lor și bătrâni și călțurarii au fost adunați în Ierusalim.

6 și Ana, *marele preot, și Caiafa și Ioan și Alexandru și cății erau din neamul mai marilor preoților. * Lue. 3. 2. Ioan 11. 49; 18. 13.

7 Să dupăce i-au pus în mijloc, au întrebat: Prin * ce putere sau prin al cui nume ată făcut voi aceasta?

* Exod. 2. 14. Mat. 21. 23. Cap. 7. 27.

8 Alunici * Petru fiind plin de Dubul Sfânt a zis către ei: Mai mari ai poporului și bătrâni, * Lue. 12. 11, 12.

9 dacă astăzi suntem cercetați pentru o facere de bine către un om nepotincios, prin care acesta a fost scăpat,

10 să vă fie cunoscută vouă tuturor și la tot poporul lui Israel că în * numele lui Isus Hristos din

Nazaret, pe ** care voi fi și răstignit, pe care Dumnezeu l-a sculat dintre cei morți, în el stă acest lucru de față sănătos înaintea voastră. * Cap. 3. 6, 16. ** Cap. 9. 1.

11 El * este piatra care nă a fost luată în seamă de voi, ziditorilor, care a făcută cap de unghiu.

* Ps. 118. 22. Isa. 28. 16. Mat. 21. 40.

12 Să nu este mântuire în nimeni altul; căci nici nu * este sub cer alt numedat între oameni în care trebuie să fim mântuși.

* Mat. 1. 21. Cap. 10. 43. 1 Tim. 2. 5, 6.

13 Să când au văzut și îndrăzneala lui Petru și Ioan și au înțeles că * suntem oameni fără carte și de rând, se mirau și au cunoscut că fuseseră cu Isus.

* Mat. 11. 25. 1 Cor. 1. 21.

14 Să privind pe omul cel tămăduiț, stând cu * el, n'aveau nimic de zis împotriva.

* Cap. 3. 11.

15 Să dupăce au poruncit ca ei să iasă afară din sinedriu, să au sfătuit împreună între ei,

16 zicând: Ce * să facem acestor oameni? Căci este știut ** că să făcut un semn prin ei sădă tuturor locuitorilor din Ierusalim și nu-l putem tăgădui.

* Ioan 11. 47. ** Cap. 3. 9, 10.

17 Dar ca să nu se răs-

tindește mai departe în popor, să-i amenințăm că nu mai vorbească în numele acesta la niciunul dintre oameni.

18 Să i-au chemat * și le-au poruncit ca să nu mai vorbească nicidcum, căci să nu-i mai învețe în numele lui Isus. * Cap. 5. 40.

19 Dar Petru și Ioan răspunzând, au zis către ei: Judecați voi dacă * este drept înaintea lui Dumnezeu să ascultăm mai mult de voi decât de Dumnezeu.

* Cap. 5. 29.

20 Căci * noi nu putem și nu vorbim celece am ** văzut și auzit. * Cap. 1. 8; 2. 32. ** Cap. 22. 15. 1 Ioan 1. 1, 3.

21 Iar ei dupăce i-au mai amenințat, le-au dat drumul, neaflând nimic cum să i pedepsească, din pricina * poporului, fiindcă ** loți slăviau pe Dumnezeu pentru ceeace se făcuse.

* Mat. 21. 26. Lue. 20. 6, 19; 22. 2. Cap. 6. 26. ** Cap. 3. 7, 8.

22 Căci omul asupra căruia se făcuse acest semn al tămăduirii avea mai mult de patruzece de ani.

Petru și Ioan la ai lor.

23 Să * fiind lăsați să se ducă, au venit la ai lor și au făcut cunoșcut tot ce ziseseră către ei mai marii preoților și bătrâni.

* Cap. 12. 12.

24 Iar ei când au auzit, au radical într'un gând glasul către Dumnezeu și au zis: Stăpâne, tu care * ai făcut cerul și pământul și marea și toate celece sunt în ele,

* 2 Reg. 19. 15.

25 care prin Dumul Sfânt ai zis, prin gura părintelui nostru David, slujitorul tău: Pentru ce * s'au deslănguit Neamurile și popoarele au cugelat cele deșterle?

* Ps. 2. 1.

26 Impărații pământului s'au înșiruit și slăpânitorii s'au adunat împreună împotriva Domnului și împotriva Hristosului său.

27 Căci eu * adevărat împotriva Slujitorului tău sfânt * Isus, pe căre l-ai uns, s'au adunat în această cetate și Irod și Ponțiu Pilat și Neamurile și popoarele lui Israel,

* Mat. 26. 3. Lue. 22. 2; 23. 1, 8. ** Lue. 1. 35. † Lue. 4. 18. Ioan 10. 36.

28 spre * a face tot ce mâna ta și sfatul tău au rândul mai dinainte ca să fie.

* Cap. 2. 23; 3. 18.

29 Si acum, Doamne, pri-vește spre amenințările lor și dă robilor tăi să * vorbească cuvântul tău cu toată îndrăzneala,

* Vers. 13. 31. Cap. 9. 27; 13. 46; 14. 3; 19. 8; 26. 28. 31. Efes. 6. 19.

30 Întinzându-ți tu mâna spre * tămăduire și spre a se face semne și minuni prin ** numele sfântului tău Slujitor † Isus. * Cap. 2. 43; 5. 12. ** Cap. 3. 6, 16. † Vers. 27.

31 Și dupăce s'au rugat, s'a * cutremurat locul unde erau adunați și s'au umplut toți de Duhul Sfânt și ** vorbiau cuvântul lui Dumnezeu cu îndrăsneala.

* Cap. 2. 2, 4; 16. 26. ** Vers. 29.

Unirea și dragostea credințioșilor.

32 Iar inima și sufletul mulțimii credințioșilor erau * una și niciunul ** nu zicea că ceva din avereia sa este al său ci toate le erau de obște.

* Cap. 5. 12. Rom. 15. 5, 6. 2 Cor. 13. 11. Filip. 1. 27; 2. 2. 1 Pet. 3. 8. ** Cap. 2. 44.

33 Și apostolii își dădeau cu multă * pulere mărturia pentru ** înviearea Domnului Isus și har mare fera peste ei toți.

* Cap. 1. 8. ** Cap. 1. 22. † Cap. 2. 47.

34 Căci nici nu era vreunul care ducea lipsă înfră ei; căci * ceice stăpâniau locuri sau case, le vindeau și aduceau prețurile celor vândute. * Cap. 2. 45.

35 și le * puneau la picioarele apostolilor; și ** se împărția fiecărui după cum avea cineva trebuință. * Vers. 37. Cap. 5. 2. ** Cap. 2. 45; 6. 1.

36 Și Iosif, care a fost numit și Barnaba de apostoli, adică tălmăcit: Fiul măngâierii, un Levit, de neam din Cipru,

37 având * un ogor la vândut și a adus suma de bani și a pus-o la picioarele apostolilor.

* Vers. 34, 35. Cap. 5. 1, 2.

Anania și Safira.

5 Iar un bărbat cu numele Anania împreună cu Safira, nevastă sa, a vândut avereia

2 și * a dat la o parte pentru sine, din preț, știind, și nevasta, și a adus o parte și a pus-o la picioarele apostolilor. * Cap. 4. 37

3 Și Petru * a zis: Anania, pentru ce ți-a ** umplut Satana inima că să minți pe Duhul Sfânt și să dai la o parte pentru tine din prețul ogorului?

* Num. 30. 2. Deut. 23. 2f. Eccl. 5. 4. ** Luc. 22. 3.

4 Dacă-ți rămânea, nu ți-ar fi rămas ție? Și după ce a fost vândut nu era oare în pulerea ta? Pentru ce ți-ai pus în inimă fapta aceasta? N'ai mințit oamenilor ci lui Dumnezeu.

5 Și când a auzit Anania cuvintele acestea, a căzut * jos și a murit; și a

fost frică mare peste toți cari au auzit. * Vers. 10. 11.

6 Și cei mai tineri s'au anulat și l-au * ridicat împreună și l-au dus afară și l-au înmormântat.

* Ioan 19. 40.

7 Și după o vreme cam de trei ceasuri a intrat și nevasta lui, neștiind ce s'a întâmplat.

8 Și Petru a răspuns către ea: Spune-mi dacă cu atâtă ați dat ogorul? Iar ea a zis: Da, cu atâtă.

9 Și Petru a zis către ea: Pentru ce ți-a învoit împreună ca să * cercați pe Duhul Domnului? Iată picioarele celorce au înmormântat pe bărbatul tău sunt la ușă și le vor duce afară. * Mat. 4. 7. Vers. 3.

10 Și ea * a căzut îndărăta picioarele lui și și-a dat sufletul; și tinerii au intrat și au găsit-o moartă și au dus-o afară și au înmormântat-o lângă bărbatul ei. * Vers. 5.

11 Și a fost * frică mare peste toată biserică și peste toți cari auziau aceasta.

* Vers. 5. Cap. 2. 43; 19. 17.

Izbânda apostolilor.

12 Iar prin * mânile apostolilor se făceau multe semne și minuni în popor;

și loți ** erau cu un gând în pridvorul lui Solomon.

* Cap. 2. 43; 14. 3; 19. 11. Rom. 15. 19. 2 Cor. 12. 12. Ivr. 2. 4. ** Cap. 3. 11; 4. 32.

13 Și * diulre ceilalți nimeni nu îndrăznea să se lipească de ei, dar ** poporul îi măria. * Ioan 9. 22; 12. 42; 19. 38. ** Cap. 2. 47; 4. 21.

14 Și ceice credeau în Domnul se adăugau și mai mult, mulțimi de bărbați și de femei.

15 Astfel că scoțeau în ușile pe bolnavi și-i puneau pe paturi și așternuturi, ca venind * Petru, măcar umbra lui să umbrească pe vreunul din tre ei.

* Mat. 9. 21; 14. 36. Cap. 19. 12.

16 Și venia și mulțime din cetățile dimprejurul Ierusalimului, ducând bolnavi și pe cei bântuți * de duhuri necurate și toți erau tămăduiți.

* More. 16. 17, 18. Ioan 14. 12.

Apostolii închiși și izbăviti.

17 Și * s'a scutat marele preot și toți cei împreună cu el cari sunt secta Saducheilor și s'au umplut de pizmă * Cap. 4. 1, 2, 6.

18 și au * pus mânile pe apostoli și i-au pus în închisoarea obștească.

* Luc. 21. 12.

19 Dar un înger * al Domnului a deschis noap-

tea ușile temniței și i-a scos afară și a zis: *Cap. 12. 7, 16, 26.

20 Mergeți și stați și vorbiți poporului în templu toate *cuvintele Vieții acesteia.

* Ioan 6. 68; 17. 3. 1 Ioan 5. 11.

21 Și când au auzit *aceasta*, au intrat în revărsat de zori în templu și-i invățau. Și a venit marele *preot și cei împreună cu el și au chemat împreună sinedriul și toată bătrânița copiilor lui Israel și au trimis la închisoare ca să fie aduși.

*Cap. 4. 5, 6. Luce. 22. 4.

22 Dar slujitorii cari au venit nu i-au găsit în temniță și s-au întors și au dat de știre,

23 zicând: Inchisoarea am găsit-o închisă cu toată țaria și pe păzitori, stând la ușă, dar când am deschis n-am găsit pe nimenei înăuntru.

24 Și când au auzit cuvintele acestea, căpitanul *templului și mai marii preoților erau în nedumere, despre ei ce să fie aceasta.

*Cap. 4. 1.

25 Și un oarecare a venit și le-a dat de știre: Iată bărbații pe cari i-ați pus în temniță sunt în templu și invăță poporul.

26 Atunci căpitanul a

plecat cu slujitorii și i-a adus nu cu silă, căci *nu temeau de popor ca să nu-i omoare cu pietre.*Mat. 21. 26

27 Și când i-au adus, i-au pus în sinedriu. Și marele preot i-a întrebat,

28 zicând: Cu *poruncă văam poruncit să nu-i invățați în numele acesta, și iată, ați umplut Ierusalimul de invățătura voastră și voi să aduceți ***asupra noastră sângele †omului a cestuia. *Cap. 4. 18. **Cap. 2. 23; 36; 3. 15; 7. 52. † Mat. 23. 35; 27. 25

29 Dar Petru și ceilalți apostoli, răspunzând, au zis: Trebuie *să ascultăm de Dumnezeu mai mult decât de oameni. *Cap. 4. 19

30 Dumnezeul *părinților noștri a sculat pe Isus, pe care voi l-ați omorât cu mâinile voastre, atârnându-l ***pe un lemn.

*Cap. 3. 13, 15; 22. 14. **Cap. 10. 13. 29. Gal. 3. 13. 1 Pet. 2. 24.

31 Pe el *Dumnezeu l-a înălțat prin dreapta sa, Domnitor **și Mântuitor, îea să †dea pocăință lui Israel și iertare de păcate. *Cap. 2. 33, 36. Filip. 2. 9. Evr. 2. 10; 12. 2. **Cap. 3. 15. † Mat. 1. 21. ††Lor 24. 47. Cap. 3. 26; 13. 38. Efes. 4. 7. Col. 1. 14.

32 Și noi *suntem marori ai acestor grajuri, prenumi și Duhul Sfânt, pe **

care l-a dat Dumnezeu cete-
torice ascultă de el.

* Ioan 15. 26, 27. **Cap. 2. 4; 10. 44.

†pistolilor li se dă drumul.

33 Iar ei când *au auzit aceasta, îi făia la inimă și se sfătuiau să-i omoare.

*Cap. 2. 37; 7. 54.

34 Dar un Fariseu cu numele Gamaliel, *invățător de lege, în cinste la tot poporul, s-a sculat în sinedriu și a poruncit să iau afară puțin pe oameni

*Cap. 22. 3.

35 și a zis către ei: Bărbații Israeliți, luați bine seama cu privire la oamenii aceștia ce aveți de gând să faceți.

36 Căci mai înainte de aceste zile s-a sculat Teuda, zicând că el însuș este ceva, la care s-a afărtură un număr de bărbați, ca la patru sute: el a fost omorât și toți cățăi l-au ascultat au fost împrăștiati și n-au ajuns la nimic.

37 După acesta s-a sculat Iuda Galileanul în zilele inscrierii și a atras popor după sine. Și el a pierit și toți cățăi îl asculțau au fost risipiti.

38 Și acum vă spun, stați departe de oamenii aceștia și lăsați-i, pentru că dacă *sfatul acesta sau hu-

erul acesta este dela oameni, va fi răsturnat;

*Prov. 21. 30. Ioan. 8. 10. Mat. 15. 13.

39 dar *dacă este dela Dumnezeu, nu-i veți putea răsturna; ca nu cumva să fiți aflați și luptând ***împotriva lui Dumnezeu.

*Luc. 21. 15. 1 Cor. 1. 26. **Cap. 7. 51; 9. 5; 23. 9.

40 Și ei l-au ascultat și când au chemat *la ei pe apostoli, i-au bătut *** și le-au poruncit să nu vorbească în numele lui Isus și le-au dat drumul.

*Cap. 4. 18. ***Mat. 10. 17; 23. 34. Marc. 13. 9.

41 Deci ei au plecat din fața sinedriului, bucurându-se *că s-au înrednicit să fie disprețuiți pentru Numele. * Mat. 5. 12. Rom. 5. 3. 2 Cor. 12. 10. Filip. 1. 29. Evr. 10. 34. Iac. 1. 2. 1 Pet. 4. 13. 16.

42 Și în fiecare zi în *templu și acasă nu încașau ***să-i învele și să propovăduiască pe Isus ca Hristosul. *Cap. 2. 46. **Cap. 4. 20, 29.

Cei sâpte diaconi.

6 Și în aceste zile când s-au *înnălțit ucenicii, s-a lăcut o cărtire din partea Eleniștilor **împotriva Evreilor pentru că văduvele lor erau trecute cu vederea în slujba †de ajutorare din fiecare zi.

*Cap. 2. 41; 4. 4; 5. 14. Vers. 7. **Cap. 9. 29; 11. 20. †Cap. 4. 35.

2 Si cei doisprezece au chemat la ei multimea ucenilor si au zis: Nu este placut ca noi sa paralism cuvantul lui Dumnezeu si sa slujim la mese.

* Exod. 18. 17.

3 Cautați dar, fraților, dintre voi șapte bărbați cu mărturie, plini de Duhul si de înțelepciune, pe cari fi vom pune la această îndatorire.

* Deut. 1.13. Cap. 1.21; 16.2. 1 Tim. 3.7.

4 Si noi vom stăru în rugăciune și în slujirea cuvântului.

* Cap. 2. 42.

5 Si cuvantul a plăcut înaindea întregii mulțimi și au ales pe Ștefan, bărbat plin de credință și de Duhul Sfânt, și pe Filip ** și pe Prohor și pe Nicanor și pe Timon și pe Parmena și pe Nicolae, un prozelit din Antiohia,

* Cap. 11. 24. ** Cap. 8. 5, 26; 21. 8. † Apoc. 2. 6, 15.

6 pe cari * i-au pus înaintea apostolilor; și după ce s-au rugat, și-au ** pus mâinile peste ei.

* Cap. 1. 24. ** Cap. 8. 17; 9. 17; 13. 3. 1 Tim. 4. 14; 5. 22. 2 Tim. 1. 6.

Stefan învinuit de hulă.

7 Si cuvantul lui Dumnezeu sporia și numărul ucenilor se înmulția foarte mult în Ierusalim și o mulțime mare de ** preoți

erau ascultători de credință. * Cap. 12. 24; 19. 20. Col. 1. 6. ** Ioan 12. 42.

8 Iar Ștefan, plin de har și putere, făcea minuni și semne mari în popor.

9 Si unii din sinagoga zisă a Izbăviților și a Cirenenilor și a Alexandrinilor și a celor din Cilicia și Asia s-au secolat și se întrebau împreună cu Ștefan.

10 Si * nu erau în stare să se împotrivească înțelepciunii și Duhului cu care vorbia. * Luc. 21. 15. Cap. 5. 39. Exod. 4. 12. Isa. 54. 17.

11 Atunci * au pus înădins bărbați cari ziceau: Noi l-am auzit vorbind vorbe de hulă împotriva lui Moise și împotriva lui Dumnezeu.

* 1 Reg. 21. 10, 13. Mat. 26. 59, 60.

12 Si au întăratat poporul și pe bătrâni și pe cărturari și au venit fără veste și l-au lărat cu sila și l-au dus la sinedriu.

13 Si au pus martori minciuni zicând: Omul acesta nu încretează de a vorbi vorbe împotriva locului sfânt și a legii.

14 Căci * l-am auzit zicând că acest Isus din Nazaret va dărâma ** locul acesta și va schimba datinile pe cari ni le-a încrezut Moise. * Cap. 25. 8. ** Dan. 9. 26.

15 Si uitându-se țintă la el, toți ceice ședeau în sinedriu, au văzut fața lui ca o față de inger.

Clădirea de apărare a lui Ștefan.

7 Si marele preot a zis: Nu cumva acestea sunt adevărate?

8 Iar el a zis: Bărbați, frați și părinți, ascultați: Dumnezeul slavei s'a arătat tatălui nostru Avraam când era în Mesopotamia mai înainte de a locui în Haran; * Cap. 22. 1.

9 Si a zis către el: Ieși din țara ta și din rudenia ta și mergi în țara pe care îl-o voiu arăta. * Fac. 12. 1.

10 Atunci * a ieșit din țara Haldeilor și a locuit în Haran; și deacolo, după moartea tatălui său, Dumnezeu l-a strămutat în țara aceasta în care locuți voi dumneavoastră. * Fac. 11. 31; 12. 4, 5.

11 Si nu i-a dat în ea moștenire nici o urmă de piețelor; și a făgăduit * că o va da în stăpânire lui și seminței lui după el, pe când n'avea copil.

* Fac. 12. 7; 13. 15; 15. 3, 8; 26. 3.

12 Si Dumnezeu a vorbit astfel: Sămânța * lui va sta vremelnic într-o țară străină și o vor robi și o vor

asupri patru ** sute de ani. * Fac. 15. 13, 16. ** Exod. 12. 40. Gal. 3. 17.

7 Si pe neamul căruia îi vor robi îl voiu judeca eu, a zis Dumnezeu, și după acestea vor ieși și-mi vor * sluji în acest loc. * Exod. 3. 12.

8 Si i-a dat * legămantul tăierii împrejur; și astfel **Avraam a născut pe Isaac și l-a tăiat împrejur în ziua a opta și Isaac a născut pe Iacob și Iacob † pe cei doisprezece patriarhi.

* Fac. 17. 9—11. ** Fac. 21. 2—4. †Fac. 25. 26. †† Fac. 29. 31, etc.; 30. 5. etc.; 35. 18, 23.

9 Si * patriarhii, pismuind pe Iosif, l-au vândut pentru Egipt și ** Dumnezeu era cu el.

* Fac. 37. 4, 11, 28. Ps. 105. 17. ** Fac. 39. 2, 21, 23.

10 Si l-a scos din toate necazurile lui și i-a dat har și înțelepciune * înaintea lui Faraon, împăratul Egiptului, și l-a făcut dreptator peste Egipt și peste toată casa sa. * Fac. 41. 37; 42. 6.

11 Si a venit * o foamețe peste tot Egiptul și Canaanul și necaz mare; și părinții noștri nu găsiau hrana.

* Fac. 41. 54.

12 Si când a auzit Iacob * că în Egipt sunt grâne, a trimis pe părinții noștri întâia oară.

* Fac. 42. 1.

13 Si * a doua oară, Iosif a fost făcut cunoscut fraților lui și neamul lui Iosif s'a dat pe față lui Faraon.

* Fac. 45. 4, 16.

14 Si * Iosif a trimis și a chemat la sine pe Iacob, tatăl său, și loată ** rudenia sa, șaptezeci și cinci de suflete. * Fac. 45. 9, 27. ** Fac. 46. 27. Deut. 10. 22.

15 Si Iacob * s'a coborât în Egipt și a murit, ** el și părinții noștri.

* Fac. 46. 5. ** Fac. 49. 33. Exod. 1. 6.

16 Si * au fost strămutați la Sihem și puși în mormântul ** pe care-l cumpăruse Avraam cu pret în argint dela fiul lui Emor în Sihem.

* Exod. 13. 19.

Ios. 24. 32. ** Fac. 23. 16; 33. 19.

17 Si cu cât se aprobia vremea * făgăduinței pe care o jurase Dumnezeu lui Avraam, poporul a ** crescut și s'a înmulțit în Egipt.

* Fac. 15. 13. Vers. 6.

** Exod. 1. 7—9. Ps. 105. 24, 25.

18 până când s'a seculat un alt împărat pestle Egipt, care nu știa pe Iosif.

19 Aceasta a întrebuințat meșteșugire împotriva neamului nostru și a asuprit pe părinții noștri spre a-i face să * lepede pe pruncii lor ca să nu fie păstrați în viață.

* Exod. 1. 22.

Vremea lui Moise

20 In * vremea aceea s'a născut Moise și era ** frumos lui Dumnezeu. El a fost crescut trei luni în casa tatălui.

* Exod. 2. 2. ** Ebr. 11. 23.

21 Si când a fost * lepdădat, l-a ridicat fiica lui Faraon și l-a crescut ca fiu al ei.

* Exod. 2. 3-10.

22 Si Moise a fost învățat în orice știință a Egiptenilor și era puternic * în cunintele și faptele lui.

* Luc. 24. 39.

23 Iar * când era aproape de patruzeci de ani, î s'a suil în inimă ca să cerceze pe frații săi, pe copiii lui Israël.

* Exod. 2. 11, 12.

24 Si văzând pe unul dintre ei nedreplătit, l-a a părat și a răsbunat pe cel necăjit, omorind pe Egiptean.

25 Si el socotia că frații săi înțeleg că Dumnezeul le va da mântuire prin mâna sa; dar ei n'a înțeles.

26 Si în * ziua următoare li s'a arătat, pe când se băteau, și i-a îndemnat la pace zicând: Bărbați, voi sunteți frați; penfruice vă faceți nedreptate unul altuia?

* Exod. 2. 13.

27 Dar celce nedreptăția pe aproapele său, l-a dat

înlături zicând: Cine * te-a pus mai mare și judecător peste noi? * Ico. 12. 14. Cap. 4. 7.

* Exod. 3. 7.

28 Nu cumva voiești să mi omori cum ai omorit noi pe Egiplean?

29 La * acest cuvânt Moise a fugit și a locuit vremelnic în pământul Madian, unde a născut doi fiu.

* Exod. 2. 15, 22; 4. 20; 18. 3, 1.

30 Si dupăce * s'a întîlnit patruzeci de ani, un șoger i s'a arătat în pustia muntelui Sinai într'o flăcără de foc a unui rug.

* Exod. 3. 2.

31 Si Moise, când a văzut, s'a minunat de vedețile. Si când s'a apropiat și s'a privească, s'a făcut un glas al Domnului:

32 Eu * sănăt Dumnezeul părinților tăi, Dumnezeul lui Avraam și lui Isaac și lui Iacob. Si Moise tremura și n'a îndrăznit să privească.

* Mat. 22. 32. Ebr. 11. 16.

33 Si Domnul * i-a zis: Desleagă-ți încălțămintea pieiobarelor; căci locul pe care slai este pământ sfânt.

* Exod. 3. 5. Ios. 5. 15.

34 Am * văzut cu adevărat asuprincă poporului meu, care este în Egipt, și am auzit suspinul lor și m'am pogorât să-i scot;

și acum vine, te trimit în Egipt.

* Exod. 3. 7.

35 Pe acest Moise pe care l-au făgăduit zicând: Cine te-a pus mai mare și judecător? Pe acesta l-a trimis Dumnezeu, ca mai mare și răscumpărător cu mâna * îngerului care i s'a arătat în rug.

* Exod. 14. 19. Num. 29. 16.

36 Aceasta * i-a scos afară, făcând ** minuni și semne în țara Egiptului și † în Mareea Roșie și ‡ în pustie patruzeci de ani.

* Exod. 12. 41; 33. 1. ** Exod. 7. 11, 14. Ps. 105. 27. † Exod. 14. 21, 27. 29. ‡ Exod. 16. 1, 35.

37 Aceasta este Moise, care a zis copiilor lui Israël: Dumnezeu vă va ridica un prooroc * dintr-o frație voastră ca mine: (ascultați-). **

* Deut. 18. 15, 18. Cap. 3. 22. ** Mat. 17. 5.

38 Aceasta * este celea a fost în adunare în pustie, cu îngerul, ** care îi vorbia în muntele Sinai și cu părinții noștri: care a † permis cuvinte ‡ vii ca să nile dea nouă.

* Exod. 19. 3, 17. ** Isai. 63. 9. Gal. 3. 19. Ebr. 2. 2. † Exod. 21. 1. Deut. 5. 27, 31; 33. 4. Ioan 1. 17. ‡ Rom. 3. 2.

39 căruia n'a voit părinții noștri să-i fie ascuțători ci l-au înlăturat și s'a întors în inimile lor în Egipt,

40 * zicând lui Aaron:

Fă-ne dumnezei cari vor merge înaintea noastră; căci Moise acesta care ne-a scos din pământul Egiptului, nu știm ce s'a făcut.

* Exod. 32. 1.

41 Si *au făcut un chip de vițel în acele zile și au adus jertfă idolului și se desfătau în lucurile mânilor lor. * Deut. 9. 16. Ps. 106. 19.

42 Dar Dumnezeu s'a * întors și i-a dat să slujească oșlirii ** cerului, după cum este scris în carte proorocilor: Nu cumva mi-ăți adus vite înjungiate și jertfe patruzei de ani în pustie, casă † a lui Israel?

* Ps. 81. 12. Ezec. 20. 25, 39. Rom. 1. 24. 2 Tog. 2. 11. ** Deut. 4. 19; 17. 3. 2 Reg. 17. 16; 21. 3. Ier. 19. 13. † Amos 5. 25, 26.

43 Si ăți purtat cortul lui Moloh și steaua dumnezeului Remfan, chipurile pe cari le-ăți făcul să vă închinăți lor; și vă voi strămuta dincolo de Babilon.

44 Părinții noștri aveau cortul mărturiei în pustie, după cum a rânduit celce a vorbit lui Moise, ca să-l * facă după chipul pe care-l văzuse;

* Exod. 25. 40; 26. 30. Eyr. 8. 5.

45 pe * care părinții noștri, la rândul lor, l-au și adus cu Iosua, când au intrat în stăpânirea Neamului

rilor pe ** cari le-a fugări Dumnezeu dela fața părinților noștri până în zilele lui David;

* Ios. 3. 14. ** Neem. 9. 24. Ps. 41. 1. 78. 55. Cap. 13. 19.

46 * care a aflat har înaintea lui Dumnezeu și a ** cerut să găsească o locuință pentru Dumnezeul lui Iacob. *1 Sam. 16. 1. 2 Sam. 7. 1. Ps. 80. 10. Cap. 13. 22. **1 Reg. 8. 17. 1 Cron. 22. 7. Ps. 132. 4, 5.

47 Si * Solomon i-a zidit o casă. *1 Reg. 6. 1; 8. 20. 1 Cron. 17. 12. 2 Cron. 3. 1.

48 Dar * Cel Prea Înalt nu locuiește în cele făcute de mâni, după cum zice proorocul: *1 Reg. 8. 27. 2 Cron. 2. 6; 6. 18, Cap. 17. 24.

49 Cerul * îni este scaun de domnie și pământul așternut al picioarelor mele; ce fel de casă îmi veți zidi mic, zice Domnul, sau care este locul odihnei mele?

* Isa. 66. 1, 2. Mat. 5. 34, 35; 23. 22.

50 Oare nu mâna mea a făcut toale acestea?....

Uciderea lui Stefan cu pietre.

51 Voi cu grumazul înțepenit * și nelăiați împrejur ** cu inimile și cu urechile, voi totdeauna vă împotriviți Duhului Sfânt; cum au fost părinții voștri, aşa și voi.

* Exod. 32. 9; 33. 3. Isa. 48. 4. ** Lev 26. 41. Deut. 10. 16. Ier. 4. 4; 6. 10; 9. 26. Ezec. 44. 9.

52 Pe * cari dintre prooraci nu i-au prigont părintii voștri? Si au și omorii pe ceice au vestit încă dinainte despre venirea Celui ** Drept, ai cărui vânzători și omoritori își făcut voi acum,

1 Cor. 36. 16. Mat. 21. 35; 23. 34, 37. Ps. 2. 15. ** Cap. 3. 14.

53 voi, cari * ați primit legea prin rânduicii de împări și n'ați păzit-o!...

* Exod. 20. 1. Gal. 3. 19. Eyr. 2. 2.

54 Când * au auzit ei acestea, îi tăia în inimi și arășniau cu dinți împotriva lui.

* Cap. 5. 33.

55 Iar el fiind plin * de Duhul Sfânt s'a uitat întă în cer și a văzut slava lui Dumnezeu și pe Iisus stând la dreapta lui Dumnezeu

* Cap. 6. 5.

56 și a zis: Iată, văd * cerurile deschise și pe Fiul ** omului stând la dreapta lui Dumnezeu. * Ezec. 1. 1. Mat. 3. 16. Cap. 10. 11. ** Dan. 7. 13.

57 Dar ei au strigat cu glas mare și și-au astupat urechile și s'au năpustit cu un gând asupra lui:

58 și l-au scos * afară din cetate și-l ** omorau cu pietre. Si martorii † și-au pus jos vesmîntele la picioarele unui lânăr numit Saul.

*1 Reg. 21. 13. Lue. 4. 29. Eyr. 13. 12. ** Lev. 24. 16. † Deut. 13. 9, 10; 17. 7. Cap. 8. 1; 22. 20.

59 Si pe când omorau cu pietre pe Stefan, el * chema pe Domnul și zicea: Doamne Isuse, primește ** duhul meu.

* Cap. 9. 14. ** Ps. 81. 6. Lue. 23. 46.

60 Si a îngemunchiat * și a strigat cu glas mare: Doamne, ** nu le pune la socoteală păcatul acesta. Si când a zis aceasta, a a dormit. * Cap. 9. 40; 20. 36; 21. 5. ** Mat. 5. 41, Lue. 6. 28; 23. 34.

Prigonia creștinilor.

8 Iar Saul * încuviința cu ei omorîrea lui. Si în acea zi s'a făcut prigonia mare împotriva bisericii care era în Ierusalim; și toți ** afară de apostoli au fost împriștați prin ținuturile Iudeei și Samariei.

* Cap. 7. 58; 22. 20. ** Cap. 11. 19.

2 Si bărbați evlavioși aningropat pe Stefan și au * făcut jâlire mare pentru el.

* Eac. 23. 3; 50. 10. 2 Sam. 3. 31.

3 Si Saul pustia * biserică întrând prin case. Si înăind bărbați și femei, îi da prinși la închisoare.

* Cap. 7. 58; 9. 1, 13, 21; 22. 4; 26. 10. 11. 1 Cor. 15. 9. Gal. 1. 13. Filip. 3. 6. 1 Tim. 1. 13.

4 Deci cei împriștați * au străbătut din loc în loc, binevestind cuvântul.

* Mat. 10. 23. Cap. 11. 19.

5 Si Filip * s'a pogorit în

cetatea Samariei și le-a propovădui pe Hristosul.

* Cap. 6. 5.

6 Si gloatele luau aminte cu un gând la cele zise de Filip când au auzit și văzut semnele pe care le făcea.

7 Căci duhuri * necurate ieșian strigând cu glas mare din mulți cari le aveau; și mulți slăbănoși și sehiopi au fost lămađuiți.

* Marc. 16. 17

8 Si s'a făcut bucurie mare în cetatea aceea.

9 Si era mai înainte în cetate un bărbat cu numele Simon, care facea vrăjitorie * și punea în urmire ** neamul Samariei, zicând că el însuș este cineva mare,

* Cap. 13. 6. ** Cap. 5. 36.

10 la care toți dela mic până la mare, luau aminte, zicând: Acesta este puterea lui Dumnezeu numită Mare.

11 Si luau aminte la el pentru că de multă vreme îi urmăse cu vrăjitorile sale.

12 Dar când au crezut pe Filip, care vestia evanghelia * privitoare la împărația lui Dumnezeu și numele lui Isus Hristos, au fost botezați atât bărbați cât și femei.

* Cap. 1. 3.

13 Si însuș Simon a crezut, și fiind botezat șiruia lângă Filip; și văzând semnele și puterile mari ce se făceau, era uimit.

Petru și Ioan în Samaria

14 Iar când au auzit a postolii, cari erau în Ierusalim că Samaria a primul cuvântul lui Dumnezeu, au trimis la ei pe Petru și Ioan,

15 cari când au venit, s'a rugat pentru ei ca să primească Duhul Sfânt.

* Cap. 2. 3.

16 Căci nu se pogorisce încă * peste niciunul dintre ei, ci erau numai ** bozezați în numele † Domnului Isus.

* Cap. 19. 2. ** Mat. 28. 19. Cap. 2. 38. † Cap. 10. 48; 19. 5.

17 Atunci au pus * mâinile peste ei și au primiți Duhul Sfânt.

* Cap. 6. 6; 10. 6. † Pet. 6. 2

18 Iar când a văzut Simon că Duhul Sfânt se dă prin punerea mâinilor apostolilor, le-a adus bani,

19 zicând: Dați-mi și mie împăternicirea aceasta, că pe cine voi pune mâinile să primească Duhul Sfânt.

20 Dar Petru a zis căre el: Argintul tău să piara cu tine pentru că ai * socotit

ca dărul ** lui Dumnezeu să dobândește prin bani.

* Mat. 10. 8. 2 Reg. 5. 16. ** Cap. 2. 16. 10. 46; 11. 17.

21 Tu n'ai parte nici nici în cuvântul acesta, căci în inimă ta nu este dreptă înaintea lui Dumnezeu.

22 Pocăește-te deci de avență răutate a ta și roagă-te de Domnul, poate îți va ierta gândul inimii tale.

* Dan. 4. 27. 2 Tim. 2. 25.

23 Căci văd că ești în urmăciune * de fiere și în legătura nedreptății.

* Evr. 12. 15.

24 Si răspunzând Simon, a zis: Rugați-vă * voi către Domnul pentru mine că nimic să nu vină peste mine din celece ați zis.

* Iac. 20. 7, 17. Exod. 8. 8. Num. 21. 7. † Reg. 13. 6. Iov. 42. 8. Iac. 5. 16.

25 Deci ei, după ce au mărturisit și au vorbit cuvântul Domnului, s'a întors la Ierusalim și vestiau evanghelia în multe sale ale Samaritenilor.

Filip și famenul Etiopian.

26 Si un înger al Domnului a vorbit lui Filip zicând: Seoala-le și du-te spre miazăzi pe calea ce pogăără dela Ierusalim la Gaza; aceasta este pustie.

27 Si s'a seculat și a plecat. Si iată un * bărbat E-

tiopian, un tamen, un puternic la Candace, împărațea Etiopianilor, care era peste totă vistieria ei, care venise ** să se închine la Ierusalim;

* Tef. 3. 10. ** Ioh. 12. 20.

28 și se întorcea și sedea în carul său și cilia pe proorocul Isaia.

29 Si Duhul a zis lui Filip: Apropie-te și lipeste-te de carul acesta.

30 Si Filip a alergat la el și l-a auzit cînd pe Isaia proorocul și a zis: Înțelegi celece cîtești?

31 Iar el a zis: Cum aş putea, dacă nu mă va călăuzi cineva? Si a rugat pe Filip să se suie și să sădă cu el.

32 Si partea din scripută pe care o cîția era acastă: * A fost adus că o oale la junghiere; și fără glas ca un miel înaintea celuie-l lunde, așa nu-și deschide gura.

* Isa. 53. 7, 8

33 In smerirea lui judecata i-a fost ridicată; și uneamul lui cîne-l va spune? Căci viața lui se ia de pe pământ.

34 Si famenul a răspuns lui Filip și a zis: Rogu-te, despre cine zice proorocul aceasta? Despre sine însuș sau despre un altul?

35 Si Filip si-a deschis gura si, incepand * dela scriitura aceasta, i-a binevestit pe Iisus.

* Luc. 24, 27. Cap. 18, 28.

36 Si pe cand mergeau pe cale, au venit la o apa. Si famenul zice: Iata apa; ce * mă impiedecă să fiu botezat? * Cap. 10, 47.

(37 Si Filip i-a zis: Dacă * crezi din toată inima, iți este îngăduit. Si răspunzând a zis: Cred ** că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu.) * Mat. 28, 19. Marc. 16, 16. ** Mat. 16, 16. Ioan 6, 60; 9, 35; 38; 11, 27. Cap. 9, 20. 1 Ioan 4, 15; 5, 5, 13.

38 Si a poruncit să stea carul si s'au pogorît amândoi la apa, alăt Filip căt si famenul si l-a botezat.

39 Iar cand au ieșit din apa, Duhul * Domnului a răpit pe Filip si famenul nu l-a mai văzut căci mergea pe calea sa bucurându-se.

*1 Reg. 18, 12. 2 Reg. 2, 16. Eze. 3, 12, 14.

40 Si Filip a fost aflat in Azot, si străbătând, vestia evanghelia in toate cetăatile până a venit la Cesarăea.

Intoarcerea lui Saul.

9 Iar Saul, * suflând încă amenințare si omor împotriva uceniciilor Domnului, a venit la marele preot * Cap. 8, 3. Gal. 1, 13. 1 Tim. 1, 13.

2 si a cerut dela el scriitori la Damasc, către si nagogi, că dacă va găsi pe vreunii că sunt ai Căii, alăt bărbați căt si femei, să-i aducă legați la Ierusalim.

3 Si pe cand * călătoria, a fost asa: s'a apropiat de Damasc si fără veste a strălucit împrejurul lui o lumină din cer.

* Cap. 22, 6; 26, 12. 1 Cor. 15, 8.

4 Si a căzut la pământ si a auzit un glas zicându-i: Saulé, Saulé, pentru ce * mă prigonești? * Mat. 26, 40, etc.

5 Iar el a zis: Cine esți, Doamne? Iar el a zis: Eu sunt Iisus pe care-l prigonești; (cu greu * iți este să calci cu piciorul peste ghimp.) * Cap. 5, 39.

6 Si tremurând si spriat fiind: zice: Doamne, ce * voiești să fac? Si Domnul zice către el:) Ci scoala-te si intră în cetate si ti se va spune ce trebuie să faci.

* Luc. 3, 10. Cap. 2, 37; 16, 30.

7 Iar bărbații * cari mergeau împreună cu el pe cale au stat încremenit, auzind glasul dar nezăind pe nimeni.

* Dan. 10, 7. Cap. 22, 9; 26, 13.

8 Si Saul s'a seculat dela pământ si cand i s'au deschis ochii, nu vedea nimic;

si l-a dus de mână si l-a adus în Damasc.

9 Si a fost trei zile fără vedere si n'a mâncat, nici n'a băut.

10 Si în Damasc era un ucenic cu numele * Anania.

Si Domnul i-a zis într-o vedere: Anania! Si el a zis: Iata-mă, Doamne.

* Cap. 22, 12.

11 Si Domnul a zis către el: Scoala-te si du-te pe o școală numită Dreaptă si învăță în casa lui Iuda pe numul cu numele Saul din Tars; * căci iată se roagă.

* Cap. 21, 39; 22, 3.

12 Si el a văzut în vedere un bărbat cu numele Anania intrând la el si punând mâinile peste el ca să-si capești vedere.

13 Dar Anania a răspuns: Doamne, am auzit dela mulți despre bărbatul acesta căte * rele a făcut și se va spune ce trebuie să faci.

* Vers. 1.

14 Si aici are împunernicire dela mai marii preotilor ca să lege pe toți cari * chiamă numele tău.

* Vers. 21. Cap. 7, 59; 22, 16. 1 Cor. 1, 2. 2 Tim. 2, 22.

15 Dar Domnul i-a zis: Du-te, pentru că acesta * îmi este un vas ales, ca să poarte numele meu înaintea Neamurilor ** si împ-

păraților + si copiilor lui Israel.

* Cap. 18, 2; 22, 21; 26, 17. Rom. 1, 1. 1 Cor. 15, 10. Tit. 1, 15. Efes. 3, 7, 8. 1 Tim. 2, 7. 2 Tim. 1, 11. ** Rom. 1, 5; 11, 13. Gal. 2, 7, 8. + Cap. 25, 22, 23; 26, 1, etc.

16 Căci eu îi * voi a-rama căte trebue să suferă pentru numele meu.

* Cap. 20, 23; 21, 11. 2 Cor. 11, 23.

17 Si Anania * a plecat si a intrat în casă; si punându-si ** mâinile peste el, a zis: Frate Saul, Domnul Iisus, care ti s'a arătat în calca pe care veniai, m'a trimis ca iar să-ji capești vedere si să + ffi umplut de Duhul Sfânt.

* Cap. 22, 12, 13. ** Cap. 8, 17. + Cap. 2, 4; 4, 31; 8, 17; 13, 52.

18 Si îndată au căzut de la ochii lui ca niște solzi si si-a căpătat vedere si s'a seculat si a fost botezat.

19 Si a luat mâncare si s'a întărit. Si * a fost căteva zile cu ucenicii cari erau în Damasc. * Cap. 26, 20.

20 Si îndată a propovăduit în sinagogi pe Iisus că * el este Fiul lui Dumnezeu.

* Cap. 8, 37.

21 Si toți cari-l auziau uimiti si ziceau: Nu este oare acesta * cel ce a nimicit in Ierusalim pe cei ce chemau acest nume? Si pentru aceasta a venit aici

ca să-i ducă legăți la mai marii preoților.

* Cap. 8, 3. Vers. 1. Gal. 1, 13, 23.

22 Iar Saul se întăria și mai mult și punea în încurcătură* pe Iudeii cări locuiau în Damasc înălătrind că acesta este Hristosul.

* Cap. 18, 28.

Iudeii cauță să omoare pe Saul.

23 Si când s'au împlinit destule zile, Iudeii s'au * sfătuină impreună ca să-l omoare.

* Cap. 23, 12; 25, 3. 2 Cor. 11, 26.

24 Dar sfatul * lor a fost adus la cunoștința lui Saul. Si ei păziau porțile zi și noapte ca să-l omoare.

* 2 Cor. 11, 32.

25 Iar ucenicii l-au luate noaptea și l-au * pogorit prin zid, lăsându-l jos într-o coșniță.

* Ios. 2, 15. 1 Sam. 19, 12.

26 Si când a fost * la Ierusalim, cerca să se lipescă de ucenici; și totuși se temea de el, necrezând că este ucenic.

* Cap. 22, 17. Gal. 1, 17, 18.

27 Dar * Barnaba l-a luat cu sine și l-a dus la apostoli și le-a istorisit cum pe cale a văzut pe Domnul și că i-a vorbit și cum ** în Damasc a propovăduit pe față în numele lui Isus.

* Cap. 4, 36; 13, 2. ** Vers. 20, 22.

28 Si era împreună cu ei în Ierusalim, întrând * și ieșind, * Gal. 1, 18.

29 și propovăduind pe față în numele Domnului. Si vorbia și se întreba cu Eleniștii; * dar ** ei umblau ca să-l omoare. * Cap. 6, 11; 11, 20. ** Vers. 23. 2 Cor. 11, 26.

30 Si când au știut frații, l-au dus în jos la Cesarea și l-au trimis la Tars.

Vindecarea lui Enea.

31 Deci Biserica * prin toată Iudea și Galilea și Samaria avea pace, zidindu-se și înaintând în frica Domnului, și prin mână a ierarhiei Sfântului Duh se înmulția.

* Cap. 8, 1

32 Si a fost așa: pe când trecea Petru prin * toate părțile, să pogorit la sfintii cări locuiesc în Lida

* Cap. 8, 11

33 Si a găsit acolo pe un om, cu numele Enea, de opt ani zăcând în pal, care era slabănoș.

34 Si Petru i-a zis: Enea, Isus Hristos te * vîndecă; scoală și fă-ți patul. Si înădășa s'au seculat.

* Cap. 3, 6, 16; 4, 10

35 Si totuși locuitorii din Lida și Sarona * l-au văzut și s'au ** întors la Domnul.

* 1 Cron. 5, 16. ** Cap. 21, 21.

Învierea Tabitei.

36 Si în Iope era o ușoară cu numele Tabita, care tâlmăcăită se zice Dorca. Aceasta era plină de * fapte bune și de milostenie pe cări le făcea.

* 1 Tim. 2, 10. Tit. 3, 8.

37 Si a fost așa: în acele zile ea s'au îmbolnăvit și a murit; și după ce au scăldat-o, au pus-o în odaia de sus. * Cap. 1, 13.

38 Si fiindcă Lida era aproape de Iope, ucenicii săi au auzit că Petru este în ea, au trimis doi bărbați la el rugându-l: Nu pregeta să vîi până la noi.

39 Si Petru s'au seculat și a venit cu ei; și când a sosit, l-au dus în odaia de sus și i s'au infățișat toate viaduvele plângând și arătând cămășile și hainele cărele le făcea Dorca, pe care era cu ele.

40 Dar Petru i-a scos * pe toți afară și a îngenuinchiat ** și s'au rugat; și înlocându-se spre trup, a zis: Tabita, scoală-te. Si ea și-a deschis ochii și când a văzut pe Petru, s'au ridicat în sus. * Mat. 9, 25. ** Cap. 7, 60.

* Marc. 5, 41, 42. Ioan 11, 43.

41 Si el i-a dat mâna și a seculat-o în sus; și chemând pe sfinti și pe vâduve, le-a infățișat-o vie.

42 Si s'au făcut cunoscute prin toată Iope și * mulți au crezut în Domnul.

* Ioan 11, 45; 12, 11.

43 Si a fost așa: el a rămas destule zile în Iope la un oarecare Simon, * un tăbăcar.

* Cap. 10, 6.

Sulașul Corneliu.

10 Si în Cesarea era un bărbat cu numele Corneliu, sutaș în ceata de ostași numită Italiana,

2 cucerinic * și temător ** de Dumnezeu cu toată casa lui, care făcea multe milostenii poporului și se ruga lui Dumnezeu toldeaua.

* Vers. 22. Cap. 8, 9; 22, 12. ** Vera. 43.

3 El a văzut * lămurit într-o vedenie cam pînă ceasul al nouălea din zi, un inger al lui Dumnezeu întrând la el și zicându-i: Cornelie. * Vers. 30. Cap. 11, 13.

4 Iar el uitându-se țină la el și speriat, a zis: Ce este, Doamne? Si el i-a zis: Rugăciunile tale și milosteniile tale s'au suțit spre aducere aminte înaintea lui Dumnezeu.

5 Si acum trimite bărbați la Iope și adu pe Simon, care se numește și Petru.

6 El găzduiește la un oarecare Simon * tăbăcarul,

** a cărui casă este lângă mare. * Cap. 9. 43. ** Cap. 11. 14.

7 Iar după ce a plecat ingerul care-i vorbia, el a strigat pe doi dintre căsnicii săi și pe un ostas cucernic dintre ceice erau mereu pe lângă el.

8 și istorisindu-le toate, i-a trimis la Ioape.

Corneliu întors la Dumnezeu.

9 Și a doua zi pe când mergeau ei pe cale și se apropiau de cetate, Petru s'a suit * pe acoperiș, pela ceasul al săselea, ca să se roage.

* Cap. 11. 5, etc.
10 Și a flămânzit și voia să mânânce; și pe când găliau ei, a venit pesle ei o răpire sufletească.

11 Și zărește * cerul deschis și un vas pogorîndu-se ca o pânză mare lăsată în jos, de patru capete pe pământ, * Cap. 7. 56. Apoc. 19. 11.

12 În care erau toate cele cu patru picioare și târîtoare ale pământului și păsări ale cerului.

13 Și s'a făcut un glas către el: Scoală-te, Petre, înjunghie și mânâncă.

14 Iar Petru a zis: Cunoscun chip, Doamne; pentru că * niciodată n' am mâncat ceva spusul și necurat.

* Lev. 11. 4; 20. 25. Deut. 14. 8, 7. Eze. 4. 14.

15 Și iarăș a venit un glas a doua oară către el: Ce * a curățit Dumnezeu, nu spurca tu.

* Mat. 15. 11. Vers. 28. Rom. 14. 14, 19. 20. 1 Cor. 10. 25. 1 Tim. 4. 4. Tit. 1. 14.

16 Iar aceasta s'a făcut până de trei ori și îndată vasul a fost ridicat în sus în cer.

17 Și pe când Petru nu se dumeria în sine ce să fie vedenia pe care a vizut-o, iată bărbații trimiși de Corneliu, întrebând cu deamărunțul de casa lui Simon, au stătut la poartă.

18 și au strigat și au întrebat dacă Simon numit și Petru găzduiește aici.

19 Dar pe când Petru se gândia în sine despre vedenie, Duhul i-a * zis: Iată, te cauță trei bărbați.

* Cap. 11. 12
20 Deci scoală-te, * po-goară-te și du-te împreună cu ei fără să te îndoiești de ceea, pentru că eu i-am trimis.

* Cap. 15. 7
21 Și Petru s'a pogorît la bărbați și a zis: Iată, eu sănăt acela pe care-l căutați; care este pricina pentru care sunteți aici?

22 Iar ei au zis: Corneliu * sutașul, bărbat drept și temător de Dumnezeu, și cu mărturie ** dela toțe neamul Iudeilor, a fost în-

ținut de Dumnezeu prin-
tr-un inger sfânt ca să tri-
mîn să te chemă la casa
lui și să audă cuvinte dela
lui. * Vers. 1. 2, etc. ** Cap. 22. 12.

23 I-a chemat deci în-
luntru și i-a găzduit. Și
a doua zi s'a scutat și a
ieșit cu ei, și unii dintre
țrații dela Ioape au * venit
cu el. * Vers. 45. Cap. 11. 12.

24 Și a doua zi au in-
trat în Cesarea; iar Cor-
neliu îi aștepta, după ce
chemase pe rudele sale și
pe prietenii săi de aproape.

25 Și când a fost să intre
Petru, Corneliu i-a ieșit
înainte, i-a căzut la pi-
cioare și s'a închinat.

26 Dar Petru l-a ridicat
zicând: Scoală-te; * și eu
însumi sănăt un om.

* Cap. 14. 14, 15. Apoc. 19. 10; 22. 9.

27 Și pe când vorbia cu
el, a intrat și găsește pe
mulți cari se adunaseră.

28 Și a zis către ei: Voi
ști că * este neîngăduit
unui bărbat Iudeu să se
lipească sau să vină la

unul de alt neam; și *tolus*
mie Dumnezeu ** mi-a ară-
tat să nu numesc pe nici-
un om spusul sau necurat.

* Ioan 4. 9; 18. 28. Cap. 11. 3. Gal. 2.
12, 14. ** Cap. 15. 8, 9. Efes. 3. 6.

29 Și de aceea am venit
fără să fac împotrivire
când au trimis după mine.

Intreb deci: Pentru care
euvânt ați trimis după
mine?

30 Și Corneliu a zis: A-
cum patru zile, până cea-
sul acesta mă rugam în al
nouălea ceas în casa mea,
și iată un * bărbat. În **
veșmânt strălucitor a stă-
tut înaintea mea. *Cap. 1. 10.
** Mat. 28. 3. Marc. 16. 5. Iac. 21. 4.

31 Și a zis: Cornelie, ru-
găciunca * și-a fost ascu-
tată și ** milosteniile tale
au fost aduse aminte în-
aintea lui Dumnezeu.

*Dan. 10. 12. Vers. 4, etc. ** Evr. 6. 10.

32 Trimite deci la Ioape
și chiamă la tine pe Si-
mon, care se numește și
Petrū; el găzduiește în casa
lui Simon tăbăcarul, lângă
marea.

33 Înălță deci am trimis
la tine și bine ai făcut
că ai venit. Acum deci noi
toți suntem aici înaintea
lui Dumnezeu ca să as-
cultăm toate cele poruncite
ție de Domnul.

34 Și Petru a deschis
gura și a zis: Cu * adevărat
înțeleg că Dumnezeu nu
caută în față,

* Deut. 10. 17. 2 Cron. 19. 7. Iov 34. 19.
Rom. 2. 11. Gal. 2. 6. Efes. 6. 9. Col.
3. 25. 1 Pet. 1. 17.

35 ci în * orice neam, cel-
ce se teme de el și lu-

crează dreptate și este primit. * Cap. 10. 9. Rom. 2. 13. 27. 8. 22. 29; 10. 12. 13. 1 Cor. 12. 13. Gal. 8. 28. Efes. 2. 13. 18; 3. 6.

36 Cuvântul pe care l-a trimis copiilor lui Israel, binevestind*evanghelia păcii prin Isus Hristos, (el este **Domn al tuturor), * Isa. 57. 19. Efesa. 2. 14, 16, 17. Col. 1. 20. ** Mat. 28. 18. Rom. 10. 12. 1 Cor. 10. 27. Efes. 1. 20, 22. 1 Pet. 3. 22. Apoc. 17. 14; 19. 16.

37 Voi înșivă și îi vorbă aceea care să a făcut prin toată Iudea, începând*de la Galilea, după botezul pe care l-a propovădui Ioan;

* Luc. 4. 14.

38 Pe Isus din Nazaret, cum *Dumnezeu l-a uns cu Duhul Sfânt și cu pulbere; care a umblat din loc în loc, făcând bine și tămăduind pe toți cei asupriți de diavolul, pentru că **Dumnezeu era cu el.

* Luc. 4. 18. Cap. 2. 22; 4. 27. Evr. 1. 9. ** Ioan 3. 2.

39 Si noi *suntem martori pentru toate căte și făcut în țara Iudeilor și în Ierusalim; pe care l-au **și omorât alărnându-l pe Iemini. * Cap. 2. 20. ** Cap. 5. 30.

40 Pe el Dumnezeu l-a seculat* a treia zi și i-a dat ca să se arate * Cap. 2. 24.

41 nu*la tot poporul ci nouă martorilor care am fost aleși mai dinainte de

Dumnezeu, cari **am mâncați și am băut împreună cu el după învierea lui din tre cei morți.

* Ioan 14. 17, 22. Cap. 13. 31. ** Ioan. 24. 30, 43. Ioan 21. 13.

42 Si ne-a *poruncit să propovăduim poporului și să dăm mărturie, că** el este cel rânduif de Dumnezeu Judecător al viilor și al morților

* Mat. 28. 19, 20. Cap. 1. 8. ** Ioan 5. 22, 27. Cap. 17. 31. † Rom. 14. 9, 10. 2 Cor. 5. 10. 2 Tim. 4. 1. 1 Pet. 4. 5

43 Pentru el mărturisesc toți proorocii că prin numele lui oricine * care crede în el ** primește ierarea păcatelor.

* Isa. 53. 11. Ier. 31. 34. Dan. 9. 21. Mic. 7. 18. Zah. 13. 1. Mal. 4. 2. Cap. 26. 22. ** Cap. 10. 9; 26. 18. Rom. 10. 11. Gal. 3. 22.

44 Pe când vorbia încă Petru aceste vorbe, Duhul Sfânt a *căzut peste toți care ascultau cuvântul.

* Cap. 4. 31; 8. 15—17; 11. 15

45 Si credincioșii din tăierea împrejur, ceice au venit cu Petru, s-au uimit *pentru că **dărul Sfântului Duh s-a vărsat și peste Neamuri.

* Vers. 23. ** Cap. 11. 18. Gal. 3. 14.

46 Căci și auzau vorbind în limbi și măringind pe Dumnezeu. Atunci Petru a răspuns:

47 Nu cuniva poate că

aceea opri apa ca să nu fie bolezați aceșia cari au primit Duhul Sfânt ca * și noi?

* Cap. 11. 17; 15. 8, 9. Rom. 10. 12.

48 Si a *poruncit ca să fie bolezați în ** numele lui Isus Hristos. Atunci l-au rugat să rămână câteva zile.

* 1 Cron. 1. 17. ** Cap. 2. 38; 8. 16.

Petru își îndreptăște purtarea.

11 Si apostolii și frații cari erau prin Iudea au auzit că și Neamurile au primit cuvântul lui Dumnezeu.

2 Si când să suil Petru în Ierusalim, cei din tăierea împrejur se întrebau între ei împotriva * lui,

* Cap. 10. 45. Gal. 2. 12.

3 zicând: Ai*intrat la bărbați cari n'au tăierea împrejur și ** ai mâncați cu ei. * Cap. 10. 28. ** Gal. 2. 12.

4 Dar Petru a început și le-a însiruit toate pe *rând zicând:

*Luc. 1. 3.

5 Eu* mă rugam în cetele Ioape și am văzut o vedenie într'o răpire sufletească: un vas pogorîndu-se ca o pânză mare, lăsată jos din cer de patru capete și a venit până la mine;

* Cap. 10. 9, etc.

6 În care, când m'am

uită țintă, deosebiam cu mintea și vedeam cele cu patru picioare ale pământului și fiare și tărătoare și păsările cerului.

7 Si am auzit și un glas zicându-mi: Scoală-le, Petre, înjunghie și mănană.

8 Dar am zis: Cu niciun chip, Doamne, pentru că n'a intrat niciodată în gura mea ceva spuseal sau necurat.

9 Dar un glas a răspuns a doua oară din cer: Ce a curățit Dumnezeu, nu spusea tu.

10 Si aceasta să a făcut până de trei ori și toate au fost trase iarăș sus în cer.

11 Si iată, deodată trei bărbați s'au înfațisat la casa în care eram noi, fiind trimiși dela Cesarea la mine.

12 Si Duhul mi-a *zis să mă duc cu ei neîndoindu-mă de nimic. Si acești **șase frați au venit și ei cu mine și am intrat în casa bărbatului. * Ioan 18. 13. Cap. 10. 19; 15. 7. ** Cap. 10. 23.

13 Si *ne-a spus cum* a văzut pe inger slăind, în casa sa și zicând: Trimite la Ioape și adu pe Simon care se numește și Petru.

* Cap. 10. 23.

14 care îți va vorbi cu-vînt prin cari vei fi mân-tul tu și toată casa ta.

15 Și când am început eu să vorbesc, Duhul Sfânt a căzut peste ei ca și peste noi la început.

* Cap. 2.4.

16 Și mi-am adus aminte de cuvântul Domnului i, cum zicea: Ioan * a botezat eu apă dar voi ** veți fi bo-tezați cu Duhul Sfânt.

* Mat. 3.11. Ioan 1. 26, 38. Cap. 1. 5; 19. 4. ** Isa. 44. 3. Ioel 2. 28; 3. 18.

17 Dacă deci * Dumnezeu le-a dat acelaș dar ca și nouă, cari am crezut în Domnul Isus Hristos, cine ** eram eu ca să pot opri pe Dumnezeu?

* Cap. 15. 8, 9. ** Cap. 10. 47.

18 Și când au auzit acestea, s-au liniștit și au slăvit pe Dumnezeu zî-când: Așa dar * și Neam-u-riilor a dat Dumnezeu po-cință spre viață.

* Rom. 10. 12, 13; 15. 9, 16.

Barnaba și Saul la Antiohia.

19 Deci cei * împrăștiați din pricina necazului fă-cut în privința lui Ștefan, au străbătut până la Feni-cia și Cipru și Antiohia, nevorbind nimăului cuvântul decât numai Iudeilor.

* Cap. 8. 1.

20 Și unii dintre ei erau

bărbați din Cipru și din Cirene, cari când au venit în Antiohia, vorbiau și către Greci, * binevestind pe Domnul Isus. * Cap. 6. 1; 9. 20

21 Și mâna * Domnului era cu ei și un mare număr au crezut și s-au ** în-lors la Domnul.

* Lue. 1. 68. Cap. 2. 47. ** Cap. 9. 30.

22 Și s'a auzit vorba despre ei la urechile bisericii care este în Ierusalim și au trimis pe Barnaba * până la Antiohia, * Cap. 9. 27

23 care când a venit și a văzut harul lui Dumnezeu, s'a bucurat și în demnă * pe foii să stâruiască cu hotărire de înimă în Domnul. * Cap. 18. 43; 14. 22

24 Pentru că el era un bărbat bun și plin * de Duhul Sfânt și de credință. Și ** destulă gloată a fost adăugată la Domnul.

* Cap. 6. 5. ** Vers. 21. Cap. 5. 14

25 Și a ieșit la Tars * ca să caute pe Saul. * Cap. 9. 30.

26 Și după ce l-a găsit, l-a adus la Antiohia. Și a fost așa: un an întreg ei s-au adunat împreună cu biserica și au învățat gloată destulă și ucenicii au fost numiți Creștini pentru întâia oară în Antiohia.

O foame proorocită de Agab.

27 Și în acele zile s'a

îmgorât niște prooroci * de la Ierusalim la Antiohia.

* Lue. 9. 17; 13. 1; 15. 32; 21. 9. 1 Cor. 1. 26. Efes. 4. 11.

28 Și unul dintre ei cu numele Agab, * s'a scutat și însemnat prin Duhul că ură să fie o foame mare peste tot pământul locuit, care s'a și făcut sub Claudiu.

* Cap. 21. 10.

29 Și ucenicii, fiecare după cum se înlesnia, au hotărât să trimeată un așa-țator * fraților cari locuiesc în Iudea,

* Rom. 15. 26. 1 Cor. 16. 1. 2 Cor. 9. 1.

30 Ceeace * au și făcut, trimițându-l bătrânilor prin mâna lui Barnaba și Saul.

* Cap. 12. 25.

Petru izbăvit din temniță.

12 Și pe vremea aceea Irod împăratul și-a întins mâinile ca să facă rău la unii din ai bisericii.

2 Și a omorât cu sabia pe Iacob, fratele * lui Ioan.

* Mat. 4. 21; 20. 23.

3 Și când a văzut că place Iudeilor, a mai adunat să prindă și pe Petru. — Și erau zilele * azi-milor. — * Exod. 12. 14, 15; 23. 15.

4 Și după ce l-a prins * l-a pus în temniță și l-a dat la patru străji de căte patru ostași, ca să-l păzească, fiind hotărît ca

după Paști să-l aducă sus înaintea poporului.

* Ioan 21. 18.

5 Deci Petru era păzit în temniță și se făcea stăruitor rugăciune către Dumnezeu pentru el din partea bisericii.

6 Și când avea de gând Irod să-l aducă înainte, în noaptea aceea Petru era culcat între doi ostași, legat cu două lanțuri și păzitorii lângă ușă păziau temnița.

7 Și iată un inger al Domnului a stăpănit lângă el și o lumină a strălucit în chilie; și el * a lovit coasta lui Petru și l-a deșteptat zicând: Scoală-te degrabă. Și i-au căzutjos cătușele din mâini.

* Cap. 5. 19.

8 Și ingerul i-a zis: În-inge-te și pune-ți sandalele în picioare. Și el a făcut așa. Și i-a zis: Aruncă-ți haina pe lîne și urmează-mă.

9 Și a ieșit și-l urma și nu * știa că este adevărat ce se face prin inger ci i se părea că vede ** o ve-denie.

* Ps. 126. 1. ** Cap. 10. 3, 17; 11. 5.

10 Și după ce au trecut cea dintâi strajă și pe a doua, au venit la poarta de fier care duce în celate, care * li s'a deschis dela

sine și au ieșit și au treceut înainte printr-o uliță. Si îndată îngerul s'a departat dela ei. * Cap. 16. 26.

11 Si Petru când și-a venit în sine, a zis: Acum știu cu adevărat că Domnul a * trimis pe îngerul său și m'a ** scăpat din mâna lui Irod și din toată asteptarea poporului Judeilor.

* Ps. 34. 7. Dan. 3. 28; 6. 22. Eyr. 1. 14.

** Iov. 5. 19. Ps. 33. 18; 19; 34. 22; 41. 2;

97. 10. 2 Cor. 1. 10. 2 Pet. 2. 9.

12 Si când și-a dat bine seama, a * venit la casa Mariei, mama lui ** Ioan, care se numește și Marcu, unde erau desluți adunați și se rugau. †

* Cap. 4. 23. ** Cap. 15. 37. † Vers. 5.

13 Si când a bătut la ușa porții, a venit o slujnică cu numele Roda să asculte.

14 Si când a cunoșcut glasul lui Petru, de bucurie n'a deschis poarta, ci a alergat înăuntru și a vestit că Petru stă înaintea porții.

15 Iar ei au zis către ea: Ești nebună. Dar ea înțăria cu stăruință că așa este. Si ei ziceau: Este * îngerul lui.

* Fac. 48. 16. Mat. 18. 10.

16 Dar Petru stăruia bătând. Si când au deschis,

l-au văzut și au rămas uimiți.

17 Dar el, făcându-le * semn cu mâna ca să tăcă, le-a istorisit cum Domnul l-a scos din temniță și a zis: Vestiți acestea lui Iacob și fraților. Si a ieșit și s'a dus într'alt loc.

* Cap. 13. 16; 19. 33; 21. 40.

18 Si când s'a făcut ziua, era nu puțină fulburare într-o stați ce s'a făcut oare Petru.

19 Si Irod dupăce l-a căutat cu stăruință și își a găsit, a cercetat cu dezmărunțul pe păzitorii și a poruncit să fie duși în moarte. Si s'a pogorât din Iudea la Cesarea și a zăbovit acolo.

Moartea lui Irod.

20 Si Irod era în mare vrăjmașie cu Tirienii și Sidenienii. Dar ei au venit într'un gând la el și înduplecând pe Blast, care era peste odaia de culcul a împăratului, cereau pace pentru că * lor se hrănia din cea împăratescă

* 1 Reg. 5. 9, 11. Ezeq. 27. 17.

21 Si într'o zi hotărâtă, Irod s'a îmbrăcat în vescințul împăratesc și a sezut pe scaunul de judecăță și cuvânta către ei

22 Si poporul striga

Glas de Dumnezeu și nu de om.

23 Si îndată l-a * lovit un inger al Domnului pentru că ** n'a dat slavă lui Dumnezeu; și a fost măncat de viermi și și-a dat suflare. * 1 Sam. 25. 38. 2 Sam. 24. 17. ** Ps. 115. 1.

24 Iar cuvântul * lui Dumnezeu sporia și se înmulția.

* Iam. 55. 11. Cap. 6. 7; 19. 20. Col. 1. 6.

25 Si Barnaba și Saul dupăce și-au împlinit slujba, s'au întors din Ierusalim luând * cu ei și pe Ioan ** care era numit și Marcu.

* Cap. 13. 5, 13; 15. 37. ** Vers. 12. Barnaba și Saul. — Elima.

13 Si în * Antiohia, în biserică ce era acolo, erau prooroci și învățători, Barnaba ** și Simeon numit Niger și Luciu † din Cirene și Manaen, care fusese crescut împreună cu Irod tetrarhul și Saul.

* Cap. 11. 27; 14. 26; 15. 35. ** Cap. 11. 22-26. † Rom. 16. 21.

2 Si pe când slujiau ei Domnului și postiau, Duhul Sfânt a zis: Deosebiți-mi * acum pe Barnaba și pe Saul pentru lucrarea ** la care mi i-am chemat.

* Num. 8. 14. Cap. 9. 15; 22. 21. Rom. 1. 1. Gal. 1. 15; 2. 9. ** Mat. 9. 38. Cap. 14. 26. Rom. 10. 15. Efes. 3. 7, 8, 1 Tim. 2. 7. 2 Tim. 1. 11. Eyr. 5. 4.

3 Atunci, dupăce au posibil * și s'au rugat, și-au pus mâinile peste ei și le-au dat drumul. * Cap. 6. 6.

4 Ei dar fiind trimiși afară de Duhul Sfânt, au venit la Seleucia și deacolo au plecat pe apă la Cipru. * Cap. 4. 36.

5 Si când au ajuns la Salamina, au vestit * cuvântul lui Dumnezeu în sinagogile Iudeilor. Si aveau slujitor și pe Ioan. **

* Vers. 46. ** Cap. 12. 25; 15. 37.

6 Si dupăce au străbătut tot ostrovul până la Pafos, au găsit pe un bărbat vrăjitor, * un prooroc minciinos, un Iudeu, al căruia nume era Bar-Isus, * Cap. 8. 9.

7 care era cu proconsulul Sergius Paulus, un bărbat priceput. Acesta a chemat la sine pe Barnaba și pe Saul și a căutat cu stăruință să audă cuvântul lui Dumnezeu.

8 Dar Elima * vrăjitorul, căci așteptă se întâlnește numele lui, li s'a împotrivit, încercând să întoarcă cu desăvârșire pe proconsul dela credință.

* Exod. 7. 11. 2 Tim. 3. 8.

9 Dar Saul care este chemat și Pavel, fiind plin * de Duhul Sfânt, s'a uitat întâia la el

* Cap. 4. 8.

10 și a zis: O tu cel plin

de orice îmșelăciune și de orice răutate, fiu ^{*} al diavolului, vrăjmaș al oricărei dreptăți, nu încetezi de a strămba căile cele drepte ale Domnului?

^{*} Mat. 13. 38. Ioan 8. 44. 1 Ioan 3. 8.

11 Și acum iată mâna ^{*} Domnului este asupra ta și vei fi orb, nevăzând soarele până la o vreme anumită. Și îndată a căzut peste el negură și înțunerică și umblând împrejur, căuta cine să-l dea de mâină. ^{*} Exod. 9. 3. 1 Sam. 5. 6.

12 Atunci proconsulul când a văzut ce s'a făcut, a crezut, mirându-se de învățătura Domnului.

Pavel în Perga și în Antiochia Pisidiei.

13 Și Pavel și cei cu el au pornit pe mare dela Pafos și au venit la Perga în Pamfilia; și Ioan ^{*} s'a despărțit de ei și s'a întors la Ierusalim. ^{* Cap. 15. 38.}

14 Iar ei străbătând dela Perga, au venit la Antiochia Pisidiei și au intrat ^{*} în sinagogă în ziua Sabatului și au șezut jos.

^{* Cap. 16. 13; 17. 2; 18. 4.}

15 Și după ^{*} citirea legii și a proorocilor, mai marii sinagogii au trimis la ei zicând: Bărbați frați, dacă aveți vreun cuvânt ^{**} de

mângâiere pentru popor vorbiți.

^{*} Luc. 4. 16. Vers. 27. ^{**} Efr. 13. 29

16 Și Pavel s'a scutat și făcând ^{*} semn cu mâna, și zis: Bărbați Israeli și cei ce ^{**} vă temeți de Dumnezeu, ascultați. ^{* Cap. 12. 17. ** Vers. 26, 42, 43. Cap. 10. 35.}

17 Dumnezeul poporului acestuia Israel și-a ^{*} ales pe părinții noștri și a înălțat poporul ^{**} când au stat vremelnic în țara Egiptului, și [†] i-a scos cu braț înalt din el.

^{*} Deut. 7. 6, 7. ^{**} Exod. 1. 1. Ps. 105. 23, 24. Cap. 7.17. [†]Exod. 6. 6; 13.14, 16

18 Și vreme ^{*} cam de patruzeci de ani a suferit așteptările lor în pustie.

^{* Exod. 16. 35. Num. 14. 33, 34. Ps. 95. 9, 10. Cap. 7. 36.}

19 Și după ce a nimicit ^{*} săpte Neamuri în țara Canaan, le-a ^{**} împărțit lor spre moștenire țara aceea, vreme cam de patru sute cincizeci de ani.

^{*} Deut. 7. 1. ^{**} Ios. 14. 1, 2. Ps. 78. 55.

20 Și după acestea le-a ^{*} dat judecători până la ^{**} Samuel proorocul.

^{* Jude. 2. 16. ^{**} 1 Sam. 3. 20.}

21 Și după aceea ^{*} au cerut un împărat și Dumnezeu le-a dat pe Saul, fiul lui Chis, bărbat din seminția lui Benjamin, patruzeci de ani. ^{* 1 Sam. 8. 5; 10. 1.}

22 Și după ce l-a înlătuit, ^{*} le-a ^{**} ridicat ca împărat pe David, căruia i-a și zis mărturisind: Am [†] păsit pe David, fiul lui Iose, bărbat ^{††} după inima mea, care va face toate veile mele.

^{*} Num. 15. 23, 26, 28; 16.1. Osea 13.11.

^{**} 1 Sam. 16. 13. 2 Sam. 2. 4; 5. 3. [†]Ps. 80. 20. ^{††} 1 Sam. 13. 14. Cap. 7. 46.

23 Din ^{*} sămânța acestuia om Dumnezeu după făgăduința ^{**} a adus lui Israel un Mântuitor, [†] pe Isus,

^{* Ios. 11. 1. Luc. 1. 32, 69. Cap. 2. 30. Rom. 1. 3. ^{**} 2 Sam. 7. 12. Ps. 132. 11. [†] Mat. 1. 21. Rom. 11. 26.}

24 după ce Ioan a povădui înainte de venirea lui botezul pocăinței la tot poporul lui Israel.

^{* Mat. 3. 1. Lue. 3. 3.}

25 Și pe când Ioan își sfârșea alergarea, zicea: Ce ^{*} socotiți că sănt eu? Nu sănt eu *acela*; ci iată vine după mine unul căruia nu sănătatea să-i desleg în călățămintea picioarelor.

^{* Mat. 3. 11. Mare. 1. 7. Lue. 3. 16. Ioan. 1. 20, 27.}

26 Bărbați frați, copii ai neamului lui Avraam și cei care sunt între voi temători de Dumnezeu, nouă ^{*} ni s'a trimis cuvântul mântuirii acesteia. ^{* Mat. 10. 6. Lue. 24. 47. Cap. 3. 26; Vera. 46.}

27 Căci cei care locuiesc în Ierusalim și mai marii lor,

știind că nu l-au cunoscut ^{*} pe el nici glasurile proorocilor cari ^{**} se citesc în fiecare Sabat, le-au împlinit [†] judecându-l

^{* Lue. 23. 34. Cap. 3. 17. 1 Cor. 2. 8.}

^{**} Vers. 14, 15. Cap. 15. 21. [†] Lue. 24. 20, 44. Cap. 26. 22; 28. 28.

28 și deși ^{*} n'au găsit nicio vină de moarte *în el*, totuș ^{**} au cerut dela Piatat ca el să fie ucis.

^{* Mat. 27. 22. Mare. 15. 13, 14. Lue. 23. 21, 22. Ioan 19. 6, 15. ^{**} Cap. 3. 13, 14.}

29 Și ^{*} când au săvârșit toate cele serise despre el, l-au luat jos ^{**} de pe lemn și l-au pus într'un mormânt.

^{* Lue. 18. 31; 24. 44. Ioan 19. 28, 30. 36, 37. ^{**} Mat. 27. 59. Marc. 16. 46. Lue. 23. 53. Ioan 19. 38.}

30 Dar ^{*} Dumnezeu l-a scutat dintr-între cei morți;

^{* Mat. 28. 6. Cap. 2. 24; 3. 13, 15, 26; 5. 30.}

31 și el ^{*} a fost văzut mai multe zile de ceice său suiat împreună cu el din ^{**} Galilea la Ierusalim, cari [†] acum sunt marlorii lui la popor.

^{* Mat. 28. 16. Cap. 1. 3. 1 Cor. 15. 5—7. ^{**} Cap. 1.11. [†] Cap. 1.8; 2.32; 3.15; 5.32.}

32 Și noi vă binevestim vouă făgăduința ^{*} făcută către părinți, ^{*} Fac. 3. 15; 12. 3; 22. 18. Cap. 26. 6. Rom. 4. 13. Gal. 3.16.

33 că Dumnezeu a împlinit-o pentru copiii noștri, înviind pe Iisus, după

cum și este scris în psalmul al doilea: Tu * ești Fiul meu, eu astăzi te-am născut. * Ps. 2. 7. Evr. 1. 5; 5. 5.

34 Dar că l-a inviat dintr-ceilor morți ca să nu se mai întoarcă la putrezire, a zis astfel: Vă voiu * da binecuvântările cele cunioase și de crezut ale lui David. * Isa. 55. 3.

35 De aceea și în altul zice: Nu * vei da pe Cel Cuvios al tău să vadă putrezire. * Ps. 16. 10. Cap. 2. 31.

36 Căci David dupăce a slujit neamului său, prin sfatul lui Dumnezeu, a adormit * și a fost adăugat la părinții săi și a văzut putrezire. * I Reg. 2. 10. Cap. 2. 29.

37 Dar acela pe care Dumnezeu l-a scutat, n'a văzut putrezire.

38 Deci să vă fie cunoscut bărbații frați, că prin acesta * vi se vestește ierararea păcatelor * Ier. 31. 34. Dan. 9. 24. Iacob. 24. 47. I Ioan 2. 12.

39 și prin el * oricine crede este îndreptățit de toate de care n'ăi putut fi îndreptățit prin legea lui Moise.

* Isa. 53. 11. Rom. 3. 28; 8. 3. Evr. 7. 19.

40 Deci luăți aminte să nu vie peste voi ce să zis în prooroci: *

* Isa. 29. 14. Hab. 1. 5.

41 Vedeți, disprețitorii, și mirați-vă, și pieriți, căci eu lucrez o lucrare în zilele voastre, lucrare pe care n'o veți crede dacă v'o spunne cineva.

Prigonirile Iudeilor.

42 Și pe când ieșau ei afară, îi rugau ca să îl se vorbiască vorbele acestea în Sabatul următor.

43 Și dupăce să a risipit sinagoga, mulți dintre Iudei și dintre prozeliții cuncernici, au urmat pe Pavel și Barnaba, cari vorbind către ei și * îndemnau să stăruiască în harul ** lui Dumnezeu. * Cap. 11. 23; 14. ** Tit. 2. 11. Evr. 12. 15. I Pet. 5. 1.

44 Și în Sabatul viitor mai toată celatea să ađunat să asculte cuvântul lui Dumnezeu.

45 Dar când au văzut Iudeii gloatele, s'au umplut de pizmă și se împotri viau la cele vorbite * de Pavel și hulian.

* Cap. 18. 6. I Pet. 4. 4. Iacob. 1.

46 Și Pavel și Barnaba au vorbit cu îndrăzneala și au zis: Era de trebuință că vouă să vi se vorbească mai întâi cuvântul lui Dumnezeu; dar ** fiindcă îl lepădați și nu vă judecați de pe voi însivă vrednicie de

viță vecinică, iată că ne înțoarcem și la Neamuri.

* Mat. 10. 6. Cap. 3. 26. Vers. 26. Rom. 1. 16. ** Exod. 32. 10. Deut. 32. 21. Isa. 50. 6. Mat. 21. 43. Rom. 10. 19. + Cap. 10. 18; 28. 28.

47 Căci așa ne-a poruncit Domnul *zicând*: Te-am

* pus ca să fii Lumina Neamurilor, ca să fii spricințuire până la marginea pământului.

* Isa. 42. 6; 49. 6. Luc. 2. 32.

48 Și când au auzit Neamurile, se bucurau și sălăviau cuvântul Domnului și * căți erau rânduiați spre viață vecinică au crezut.

* Cap. 2. 47.

49 Și cuvântul Domnului se împrăștia prin tot lumeul.

50 Dar Iudeii au întărălat pe femeile cuncernice, pe cele alese și pe bărbații de frunte ai cetății și nu stârnit * o prigonire împotriva lui Pavel și a lui Barnaba și i-au scos afară din hotarele lor.

* 2 Tim. 3. 11.

51 Iar ei * au scuturat praful de pe picioare împotriva lor și au venit la Ioconia. * Mat. 10. 14. Marc. 6. 11. Iacob. 9. 5. Cap. 18. 6.

52 Și ucenicii erau plini de bucurie și de Duhul Sfint.

* Mat. 5. 12. Ioan 16. 22. Cap. 2. 46.

Pavel în Ioconia.

14 Și a fost așa: în Ioconia au intrat împreună în sinagoga Iudeilor și au vorbit astfel încât a crezut o mare multime de Iudei și Greci.

2 Dar Iudeii cari erau neinduplați au întărălat și înrăutățit sufletele Neamurilor împotriva fraților.

3 Deci au rămas destulă vreme *acolo* vorbind cu îndrăzneală în Domnul, care * mărturisia pentru cuvântul harului său, dând să se facă semne și minuni prin mâinile lor.

* Marc. 16. 20. Evr. 2. 4.

4 Dar mulțimea cetății să desbină și unii erau cu Iudeii iar alții cu apostolii. *

* Cap. 13. 3.

5 Și când s'a făcut o pornire a Neamurilor și a Iudeilor cu mai marii lor, ca să-i * înfrunte rușinos și să-i omoare cu pietre,

* 2 Tim. 3. 11.

6 ei și-au dat bine seama și au fugit * în cetățile Licaoniei, Listra și Derbe și în imprejurime. * Mat. 10. 23.

7 Și acolo vestiau evanghelia.

Vindecarea unui olog.

8 Și în * Listra sta jos un bărbat neputincios de picioare, olog din pântecel

mamei lui, care niciodată nu umblase. *Cap. 3. 2.

9 Acesta asculta pe Pavel vorbind; care uitându-se întă la el și văzând că are credință ca să fie vindecat, *Mat. 8. 10; 9. 28, 29.

10 a zis cu glas tare: Scoală-te * drept pe picioarele tale. Si el a făcut o săritură și umbla. *Ist. 35. 6.

11 Iar gloatele, când au văzut ce a făcut Pavel, și-au ridicat glasul în limba licaoniană zicând: Dumnezeii * s'au coborât la noi în asemănarea omenilor. *Cap. 8. 10; 28. 6.

12 Si numiau pe Barnaba Jupiter, iar pe Pavel Mercur, fiindcă el mănuia cuvântul.

13 Iar preotul lui Jupiter, al cărui *templu* este înaintea cetății, a adus tauri și cununi la porți și voia * să înjunghie jertfa cu gloatele. *Dan. 2. 46.

14 Si când au auzit apostolii Barnaba și Pavel, și-au * sfâșiat veșmintele și s'au repezit în gloată strigând *Mat. 26. 65.

15 și zicând: Bărbați, pentru ce * faceți acestea? Si noi suntem ** oameni de a ciaș fire cu voi și vă aducem vestea bună ca să vă întoarceti dela aceste

deserțiuni și la [†] Dumnezeul cel viu care * și a făcut cerul și pământul și marea și toate celece sunt în el. *Cap. 10. 26. ** Iac. 5. 17. Apoc. 19. 10. † Sam. 12. 21. 1 Reg. 16. 13. 16. 14. 22. Amos 2. 4. 1 Cor. 8. 4. †† 1 Tim. 1. 9. *† Fac. 1. 1. Ps. 33. 6; 146. 6. Apoc. 14. 7.

16 care * în neamurile trecute a îngăduit toate Neamurile ca să meargă pe căile lor. *Ps. 81. 12. Cap. 17. 30. 1 Pet. 4. 8.

17 Totuș * nu s'a lăsat pușine însuș fără martur întrucât a lucrat binele și v'a dat ** din cer ploii și vremuri roditoare, umplându-vă inimile de hrana și veselie. *Cap. 17. 27. Rom. 1. 20. ** Lev. 26. 4. Deut. 11. 14; 28. 12. Iov. 5. 10. Ps. 68. 10; 68. 9; 147. 8. Ier. 14. 22. Mat. 5. 16.

18 Si zicând acestea, abia au oprit gloatele ca să nu le înjunghie jertfa Pavel în Derbe și Antiohia. *Cap. 13. 45. ** 2 Cor. 11. 25. 2 Tim. 3. 11.

19 Dar au sosit niște Înde delă * Antiohia și Icoenia și dupăce au îndupat gloatele și au aruncat ** cu pietre în Pavel, și tărau afară din cetate so cotind că este mort. *Cap. 13. 1, 3. ** Cap. 15. 40.

20 Si dupăce l-au înconjurat ucenicii, s'a sculat și a infrat în cetate. Si a doua zi a ieșit cu Barnaba la Derbe.

21 Si dupăce au vestit Iangelia în cetatea așa și * au făcut destui ușile, și s'au întors la Listra și la Iconia și la Antiohia, * Mat. 28. 19.

22 întârind sufletele ucenicilor, îndemnându-i * să crească în credință și că prin multe necazuri trebuie să intrăm în împărăția lui Dumnezeu.

*Cap. 11. 23; 13. 43. ** Mat. 10. 38; 16. Iac. 22. 28, 29. Rom. 8. 17. 2 Tim. 1. 12; 3. 12.

23 Si dupăce le-au * rănduit presbiteri în fiecare biserică și s'au rugat cu postiri, și-au încredințat Domnului, în care crezuseră. *Til. 1. 5.

24 Si au străbătut Pisidia și au venit la Pamfilia;

25 și dupăce au vorbit cuvântul în Perga, și au pogorât la Atalia.

26 și * deacolo au plecat pe apă la Antiohia, de unde fuseseră încredințați ** harului lui Dumnezeu pentru lucrarea pe care o săvârșiseră.

*Cap. 13. 1, 3. ** Cap. 15. 40.

27 Si când au ajuns și nu adunat biserică, au * vestit toate căte făcuse Dumnezeu cu ei și că a deschis ** Neamurilor o ușă de credință.

*Cap. 15. 4, 12; 21. 19. ** 1 Cor. 16. 9. 2 Cor. 2. 12. Col. 4. 3. Apoc. 3. 8.

28 Si au zăbovit acolo nu puțină vreme cu ucenicii.

Adunarea Bisericii din Ierusalim.

15 Si unii * s'au pogorât dela Ierusalim și învățau pe frați zicând: Dacă ** nu vezi fi tăiați împrejur, după [†] dalina lui Moise, nu puteți fi măntuiți.

* Gal. 2. 12. ** Ioan 7. 22. Vers. 5. Gal. 5. 2. Filip. 3. 2. Col. 2. 8, 11, 16. † Fac. 17. 10. Lev. 12. 3.

2 Si făcându-se nu puțină împotrivire și cerere din partea lui Pavel și Barnaba cu ei, au hotărât frații ca Pavel și Barnaba și alții oarecare dintr- ei să * se suie la apostoli și presbiteri la Ierusalim pentru această neînțelegere. *Gal. 2. 1.

3 Deci ei fiind trimiși * de biserică, treceau prin Fenicia și Samaria, istorisind ** întoarcerea Neamurilor: și liceau mare bucurie la toți frații. *Rom. 15. 24. 1 Cor. 16. 6, 11. ** Cap. 14. 27.

4 Si când au ajuns la Ierusalim, au fost primiți de biserică și apostoli și presbiteri și au spus * toate căte făcuse Dumnezeu cu ei. * Vers. 12. Cap. 11. 27; 21. 19.

5 Si unii din secta Faraonilor care au crezut s'au ridicat zicând că * trebuie

să-i laie împrejur și să le poruncească să păzească legea lui Moise. * Vers. 1.

6 Si apostolii și presbiterii s'au adunat să vadă despre acest cuvânt.

7 Si dupăce s'a făcut multă cercetare, s'a secolat Petru și a zis către ei: Bărbați frați, * voi ști că din zilele dela început Dumnezeu a făcut o alegeră între voi, ca prin gura mea Neamurile să audă cuvântul evangheliei și să credă. * Cap. 10. 20; 11. 12.

8 Si Dumnezeu care cunoaște inimile le-a mărturisit dându-le ** Duhul Sfânt ca și nouă, * 1 Uron. 28.9. Cap. 1. 24. ** Cap. 10. 44.

9 si n'a făcut nicio deosebire între noi și ei cărățindu-le ** inimile prin credință. * Rom. 10. 11. ** Cap. 10. 15, 28, 43. 1 Cor. 1. 2. 1 Pet. 1. 22.

10 Acum dar de cei îspiliți pe Dumnezeu ca * să punem pe grumazul uceniciilor un jug pe care nici părinții noștri nici noi n'am fost în stare să-l purtăm? * Mal. 23. 4. Gal. 5. 1.

11 Ci credem * că suntem mântuitori prin harul Domnului Isus Hristos în acelaș fel ca ei. * Rom. 3. 24. Efes. 2. 8. Tit. 2. 11; 3. 4, 5.

12 Si toată mulțimea a

lăcut * și ascultau pe Barnaba și pe Pavel istorisind căte semne și minuni fa- cuse Dumnezeu între Neamuri prin ei. * Cap. 14. 21

Holăritrea Bisericii.

13 Iar dupăce au lăcut ei, Iacob a * răspuns zî când: Bărbați frați, ascultați-mă: * Cap. 12. 17.

14 Simeon * a istorisit cum mai întâi Dumnezeu a căutat să ia din Neamuri un popor pentru numele său. * Vers. 1.

15 Si cu aceasta glăsuese împreună cuvintele proorocilor, după cum este scris:

16 După * acestea iar mă voi întoarce și voi zidi din nou cortul cel căzul al lui David și voi zidi iarăș cele răsturnate ale lui și-l voiu îndrepta, * Amos 9. 11, 12.

17 pentruca rămășița de oameni să caute pe Domnul și toate Neamurile peste cari este chemat numele meu.

18 zice Domnul care face acestea cunoscute din veac

19 De aceea eu * judec să nu supărăm pe aceia din tre Neamuri cari se ** întorc la Dumnezeu, * Vers. 28. ** 1 Tes. 1. 9

20 ci să le scriem ca să se ferească de * întinaciu-

nile idolilor și de ** curvii și de ce este sugrumat și î de sânge.

* Num. 35. 2. Exod. 20. 3, 23. Ezech. 20.

10. 1 Cor. 8. 1; 10. 20, 28. Apoc. 2. 14.

10. ** 1 Cor. 6. 9, 18. Gal. 5. 19. Efes.

6. 8. Col. 3. 5. 1 Tes. 4. 3. 1 Pet. 4. 3.

† Fac. 9. 4. Lev. 3. 17. Deut. 12. 16, 23.

21 Căci Moise are din vremuri dedemult în fiecare cetate pe ceice-l pro-

povăduiese, fiind cilit * în sinagogi în fiecare Sabat. * Cap. 13. 15, 27.

22 Atunci s'a părut bine apostolilor și presbiterilor cu toată biserică să aleagă bărbați dintre ei și să trimită la Antiohia cu Pavel și Barnaba, pe Iuda, care se numește Barsaba, * și pe Sila, bărbați căpetenii între frați. * Cap. 1. 22.

23 Si au scris astfel prin mâna lor: Apostolii și presbiterii și frații către frații celor dintre Neamuri, cari sunt la Antiohia și în Siria și în Cilicia, sănătate.

24 Deoarece am auzit că unii * dintre noi v'au tulburat cu cuvinte, răsucindu-vă sufletele, cărora noi nu le-am poruncit.

* Vers. 1. Gal. 2. 4; 5. 12. Tit. 1. 10, 11.

25 ni s'a părut bine, fiind într'un gând, să alegem bărbați și să trimitem la voi împreună cu iubili noștri Barnaba și Pavel,

26 oameni * cari și-au pus în joc sufletele pentru numele Domnului nostru Isus Hristos. * Cap. 13. 50; 14. 19. 1 Cor. 15. 30. 2 Cor. 11. 23, 26.

27 Am trimis deci pe Iuda și pe Sila și ei înșiși vă vor da de știre prin viu grai aceleasi.

28 Căci s'a părut bine Duhului Sfânt și nouă că să nu se mai pună peste voi nicio greutate mai mare decât acestea ce sunt de neapărată trebuință:

29 să vă feriți * de cele înjunghiate idolilor și de sânge ** și de cele sugrimate și de curvii, de cari dacă vă veți păzi pe voi însvâr cu îngrijire, bine faceti. Fiți sănătoși.

* Vers. 20. Cap. 21. 25. Apoc. 2. 14, 20.

** Lev. 17. 14.

Holăritrea adusă în Antiohia.

30 Deci când li s'a dat drumul, s'au pogorât la Antiohia și strângând mulțimea, le-au dat serisoarea.

31 Si dupăce au cilit-o, s'au bucurat de măngâiere.

32 Si Iuda și Sila fiind și ei prooroci, au * îndemnat prin multe cuvinte pe frați și i-au întărit.

* Cap. 14. 22; 18. 23.

33 Si dupăce au stat călăvă vreme acolo, li s'a * dat drumul în pace de că-

tre frați la eccece i-ău trimis. * 1 Cor. 16, 11. Evr. 11, 31.

34 Iar lui Sila i s'a părut bine să rămâie acolo.

35 Dar Pavel * și Barnaba au zăbovit în Antiohia învățându-i și binevestind cuvântul lui Dumnezeu împreună și cu alții mulți. * Cap. 13, 1.

Pavel cerceea ză Bisericile.

36 Și după câteva zile Pavel a zis către Barnaba: Să ne întoarcem acum să cercețăm pe frați în * fiecare cetate, în care am vestit cuvântul Domnului, văzând cum se află.

* Cap. 13, 4, 13, 14, 51; 14, 1, 6, 24, 26.

37 Și Barnaba s'a hotărât să ia cu ei și pe Ioan, * care se numește Marcu.

* Cap. 12, 12, 25; 13, 5. Col. 4, 10. 2 Tim. 4, 11. Filip. 24.

38 Dar Pavel găsia că este drept să nu ia împreună cu ei pe acela care s'a despărțit de ei * dela Pamfilia și n'a venit cu ei la Ierusalim. * Cap. 13, 13.

39 Și s'a iscat o aprindere încât s'au despărțit unul de altul și Barnaba a luat cu sine pe Marcu și a plecat pe apă la Cipru.

40 Iar Pavel și-a ales pe Sila și a ieșit fiind încredințat * de frați harului Domnului. * Cap. 14, 26.

41 Și străbâtea prin Siria și Gilicia întărind * bisericile. * Cap. 16, 5.

Timotei. - Vedenia lui Pavel.

16 Și a ajuns și la Derbe și Listra. Și iată că colo era un ucenic cu numele ** Timotei, fiu și al unei femei iudeice credințioase, dar al unui tală Grec.

* Cap. 14, 6. ** Cap. 19, 22. Rom. 16, 21. 1 Cor. 4, 17. Filip. 2, 19. 1 Tes. 3, 2. 1 Tim. 1, 2. 2 Tim. 1, 2. † 2 Tim. 1, 5.

2 El avea bună mărturie dela frații * cari erau în Listra și Iconia. * Cap. 6, 3.

3 Pe el îl voia Pavel că să iasă cu el și 1-a luat * și 1-a tăiat împrejur din prieina Judeilor cari erau în acele locuri; căci știau foții că fatal lui era Grec.

* 1 Cor. 9, 20. Gal. 2, 3. Gal. 5, 2.

4 Și când treceau prin cetăți, le dădeau să păzească hotărîrile * judecate de apostolii și presbiterii cari erau în Ierusalim. * Cap. 15, 28, 29.

5 Deci bisericile * erau întărite în credință și sporiu la număr în fiecare zi. * Cap. 15, 41.

6 Și au trecut prin ținutul Frigiei și Galaciei, fiind oprită de Duhul Sfânt și vorbească cuvântul în Asia.

7 Și când au venit spre Misia, încercau să meargă

în Bitinia și Duhul lui Isus nu le-a îngăduit.

8 Deci trecând pe lângă Misia, s'a * pogorât la Troia. * 2 Cor. 2, 12. 2 Tim. 4, 13.

9 Și noaptea i s'a arătat lui Pavel o vedenie: un bărbat * din ** Macedonia șa și-l rugă și zicea: Trezi în Macedonia și ajuta-ne.

* Cap. 10, 30. ** 2 Cor. 2, 13.

10 Și când a văzut vedenia, îndată am căutat să ieşim în Macedonia, judecând că Dumnezeu ne-a chemat să le vestim evanghelia.

Pavel la Filipi. - Lidia.

11 Deci plecând pe apă din Troia, am mers drept la Samotracia și a doua zi la Neapolis.

12 și deacolo la Filipi, * care este o cetate a Macedoniei, cea dintâi din ținut, o colonie romană; și om zăbovit în această cetate câteva zile. * Filip. 1, 1.

13 Și în ziua Sabatului am ieșit afară din poartă la un râu, unde socotiam că este un loc de rugăciune; și am sezut jos și vorbiam femeilor cari erau alăturate.

14 Și o femeie cu numele Lidia, vânzătoare de turpură din orașul Tiața, îmătoare de Dumne-

zeu, asculta; a cărei înimă a * deschis-o Domnul ca să ia amintea la eccele vorbite de Pavel. * Luc. 24, 45.

15 Și după ce a fost botezată ca și casa ei, ne-a rugat zicând: Dați ați judecat că sunt credincioasă Domnului, intrați în casa mea și rămâneți acolo. Și ne-a * silit. * Eze. 19, 3; 33, 11. Jude. 19, 21. Luc. 24, 29.

O slujnică ghicitoare.

Temnicerul din Filipi.

16 Și a fost așa: pe când ne duceam noi la locul de rugăciune, ne-a ieșit înainte o slujnică, * având un duh al lui Piton, care aducea mult căstig ** domnilor ei prin ghicire.

* 1 Sam. 28, 7. ** Cap. 19, 21.

17 Ea urmând după Pavel și noi, striga zicând: Acești oameni sună robi ai Dumnezeului! Celui Preaținalt cari vă vestesc calea măntuirii.

18 Și aceasta o făcea multe zile. Dar Pavel foarte necăjît * s'a întors și a zis duhului: Iți poruncesc în numele lui Isus Hristos să ieși afară din ea. Și ** a ieșit afară în ceasul acela.

* Marc. 1, 25, 34. ** Marc. 16, 17.

19 Și când au văzut * domnii ei că s'a dus nădejdea căstigului lor, au a-

lor Cesarului, zicând * că este un alt împărat, Iisus.

* Iac. 23. 2. Ioan 19. 12. 1 Pet. 2. 13.

8 Și au tulburat gloata și pe mai marii cetății cari auziau acestea.

9 Și dupăce au luat chezașie dela Iason și dela ceilalți, le-au dat drumul.

Pavel la Berea.

10 Iar frații * îndată au trimis noaptea pe Pavel și pe Sila la Berea, cari când au sosit, s'au dus în sinagoga Iudeilor.

* Cap. 9. 25. Vers. 14.

11 Aceștia erau mai alesi la suflet decât cei din Tesalonice; ei au primit cuvântul cu toată voioșia, cercetând * cu deamărunțul scripturile în fiecare zi, dacă acestea ar fi așa.

* Isa. 34. 16. Lue. 16. 29. Ioan 5. 39.

12 Multii dintre ei deci au crezut și din femeile grecești de stare bună și dintre bărbați, nu puțini.

13 Dar Iudeii din Tescalonice când au cunoscut că și în Berea a fost vestit de Pavel cuvântul lui Dumnezeu, au venit și acolo înțărâtând și tulburând gloatele.

14 Și atunci frații îndată * au trimis pe Pavel ca să se ducă până spre mare și Sila și Timotei au mai rămas acolo.

* Mark. 10. 23

Pavel la Atene. — Cuvântarea.

15 Iar ceice însoțiau pe Pavel l-au dus * pânăla Atene; și luând ei porunca dela el către Sila și Timotei ca să vină căt mai curând la el, au plecat.

* Cap. 18. 5.

16 Și pe când Pavel îi aștepta în Atene, i s'a * întărâtat duhul în sine când a văzut cetatea plină de idoli.

* 2 Pet. 2. 8.

17 Deci a stat de vorbă în sinagogă cu Iudeii și cu cei cacernei și în targ în fiecare zi cu ceice-l înțărând.

18 Și unii dintre filosofii Epicurieni și dintre filosofii Stoici s'au legat de el. Și alții ziceau: Ce trea să spună acest semănător de vorbe? Iar alții: Par că este vestitor de dumnezei străini! pentru că le binevestea pe Iusus și învierea.

19 Și l-au luat cu ei și l-au dus la Areopag și când: Putem să știm ce este această învățătură nouă care este vorbită de tine?

20 Căci aduci la urechile noastre ceva străin; deci voim să știm ce vor să fie acestea.

21 (Iar toți Atenienii și străinii cari se află în

mele și acolo nu aveau vreme potrivită pentru nimic alt, decât să vorbească ceva sau să audă ceva mai nou).

22 Și Pavel a stătul în mijlocul Areopagului și a zis: Bărbați Atenieni, într-oare vă văd mai religioși.

23 Căci trecând și privind deaproape lucrurile de iuchinat ale voastre, am găsit și un altar pe care este scris: DUMNEZEU-LUI NECUNOSCUT. Deci veace voi cinstiți foarte mult, fără să cunoașteți, aceasta vă vesleșc eu.

24 Dumnezeu * care a făcut lumea și toate cele ce sunt în ea, el fiind Domnul ** celor și al pământului, nu îlocuiește în temple făcute de mâini,

* Cap. 14. 15. ** Mat. 11. 25. † Cap. 7. 48.

25 nici nu este slujit de mâini omenești, ca * având trebuință de ceva, căci el ** însuș dă tuloror viață și suflare și toate;

* Ps. 50. 8. ** Tac. 2. 7. Nomi. 16. 22. Iov. 12. 10; 27. 3; 33. 4. Isa. 42. 5; 57. 16. Zah. 12. 1.

26 și a făcut dintr-un singur sânge orice neam de oameni ca să locuiască peste toată fața pământului, hotărind vremuri rânduite și marginile * locuirii lor,

* Deut. 32. 8.

27 că * să caute pe Dumnezeu, doar cel puțin î-pipă și l-ar astă, deși nu este departe de fiecare dintre noi.

* Rom. 1. 20. † Cap. 14. 2.

28 Căci în * el viațuim ne mișcăm și suntem, dumneacum ** au zis și unii dintre pocorii voștri: Căci și noi suntem din neamul lui.

* Col. 1. 17. Ebr. 1. 3. ** Tit. 1. 1.

29 Fiind deci din neamul lui Dumnezeu, nu trebuie să ne gândim că Dumnezeirea este asemenea aurului sau argintului sau pietrei cioplite de meșteșugul și născocirea omului!

* Isa 40. 18.

30 Deci Dumnezeu a trebuit cu vederea vremurile * de neștiință, dar acum ** poruncește oamenilor că loți de pretutindeni să se poceiască,

* Cap. 14. 16. Rom. 3. 25. ** Luc. 24. 47. Tit. 2. 11. 12. 1 Pet. 1. 11; 4. 3.

31 pentru că a pus o zi în care va * judeca cu dreptate pământul locuit prin bărbatul pe care l-a rânduit, punând credința la îndemâna tuturor prin ** aceea că l-a inviat dintre cei morți..... * Cap. 10. 42. Rom. 2. 16; 14. 10. ** Cap. 2. 24.

32 Și când au auzit ei de învierea morților, unii și băteau joc iar alții au

pucat** pe Pavel și pe Sila și i-au lărit în târg înaintea mai marilor. *Cap. 19. 25, 26.
** 2 Cor. 6. 5. † Mat. 10. 18.

20 Și dupăce i-au adus la căpelenii, au zis: Acești oameni, cari sunt Iudei, turbură * cetatea noastră
* 1 Reg. 18. 17. Cap. 17. 6.

21 și vestesc datine pe cari nu ne este îngăduit să le primim nici să le facem, noi fiind Romani.

22 Și gloata s'a ridicat împreună împotriva lor: și căpelenile le-au să și au și veșminte și au * poruncit să-i bată cu puiele.

* 2 Cor. 6. 5; 11. 23, 25. 1 Tes. 2. 2.

23 Și dupăce le-au dat multe lovitură, i-au aruncat în temnișă poruncind păzitorului închisorii să-i păzească bine.

24 Acesta primind o astfel de poruncă, i-a aruncat în temnișă dinlăuntru și le-a înșepenit picioarele în buluci.

25 Iar pe la miezul nopții Pavel și Sila se rugau și cântau laudă lui Dumnezeu și cei legați și ascultau cu luare aminte.

26 Și deodată *s'a făcut un cutremur mare de pământ încât s'a sguduit temelile închisorii; și îndată toate ușile s'a deschis și

legăturile tuturor s'a desfăcut.

* Cap. 4. 31. ** Cap. 5. 19; 12. 7, 10.

27 Iar păzitorul închisorii s'a deșteplat din somn și văzând deschise ușile temnișei, și-a tras sabia și era să-și răpue viața, socotind că cei legați au fugit afară.

28 Dar Pavel a strigat cu glas mare zicând: Nu-ți face niciun rău, căci tocmai suntem aici.

29 Și a cerut lumini și s'a repezit înlăuntru și tremurând de frică a căzut înaintea lui Pavel și Sila

30 și i-a dus afară și a zis: Domnilor, *ce trebuie să fac ca să fiu măntuit?
* Luc. 3. 10. Cap. 2. 37; 9. 6.

31 Iar ei au zis: Crede* în Domnul Isus Hristos și vei fi măntuit tu și casa ta
* Ioan 3. 18, 36; 6. 47. 1 Ioan 5. 10.

32 Și i-au vorbit cuvântul Domnului cu toți cari erău în casa lui.

33 Și el i-a luat la sine în acel eșas al nopții și le-a spălat rănilor și îndată a fost botusat el și toți ai săi.

34 Și i-a suiat la casa sa și a *pus masa și s'a veselit cu toată casa lui, fiindcă crezuse în Dumnezeu.
* Luc. 5. 29; 19. 6.

Pavel și Sila slobozi.

35 Iar când s'a făcut asta, căpelenile au trimis pe ceice purtau puielele zicând: Dă drumul la oamenii acestia.

36 Și păzitorul închisorii a spus lui Pavel cuvintele acestea, zicând: Căpelenile au trimis ca să vă se dea drumul; acum dar ieșiti afară și mergeți în pace.

37 Dar Pavel a zis către el: Dupăce ne-au bătut în fața lumii, neosândili, pe noi, oameni cari * suntem Romani, ne-au aruncat în temnișă; și acum ne scoateți afară pe ascuns? Nu așa, că să vină ei înșși să ne scoată afară,
* Cap. 22. 25.

38 Și ceice purtau puielele au adus la cunoștința căpelenilor aceste vorbe; dar ei s'a temut când au auzit că sunt Romani.

39 Și au venit și i-au îmbunătățit și i-au dus afară și i-au rugau *să plece din cetate.
* Mat. 8. 34.

40 Și ei au ieșit din temnișă și au *intrat în casa Lidiei; și când au văzut pe frați, i-au măngâiat și au ieșit.
* Vers. 14.

Pavel în Tesalonic.

17 Și dupăce au trecut prin Amfipoli și Apoloniu, au venit la Tesalo-

nic unde era o sinagogă a Iudeilor.

2 Și după cum era obiceul său, Pavel a * intrat la ei și în trei Sabate a stat de vorbă cu ei din scripturi, * Iac. 4. 16. Cap. 9. 20; 13. 5, 14; 14. 1; 16. 13; 19. 8.

3 descoperind și lămurind că Hristosul * trebuie să pătimească și să învieze dintr-acei morți; — și zicând, că acest Isus, pe care vă-l vestesc eu, este Hristosul.

* Luc. 24. 26, 46. Cap. 18. 28. Gal. 3. 1.

4 Și unii *dintre ei au fost înduplacați și s'a însoțit cu Pavel și Sila ** și o mulțime mare din Grecii cucernici și nu puține dintre femeile de frunte.
* Cap. 28. 24. **Cap. 15. 22, 27, 32, 40.

5 Dar Iudeii pizmuind și lăudând cu ei pe cățiva bărbății răi din cei de rând și făcând gloată, tulburau cetatea și năvălind la casa lui Iason, căutau să-i scoată afară la popor.

6 Și fiindcă nu i-au găsit, lărau pe Iason și pe unii frați la mai mari cetății, strigând: Aceștia *cari au înlors ** loată lumea pe dos, au venit și aici,
* Rom. 16. 24. ** Cap. 16. 26.

7 și Iason i-a primit la sine. Și toți aceștia lăurează împotriva hotăriri-

duhul, vorbia și-i învăța cu deamărunțul cele despre Isus, deși cunoștea ** nu mai boțeul lui Ioan.

* Rom. 12. 11. ** Cap. 19. 3.

26 Si el a început a vorbi cu îndrăzneală în sinagogă. Si când l-au auzit Prisăcila și Acuila, l-au luat la ei și l-au învățat mai cu deamărunțul călea lui Dumnezeu.

27 Si când și-a pus în gând să treacă în Ahaia, frații l-au îmbărbătat și au scris către ucenici ca să-l primească. Si când a venit, a ajutat mult prin har celor cari crezuseră.

* 1 Cor. 3. 6.

28 Căci înfunda cu putere pe Iudei înaintea lumi, arătând * prin scripturi, că Isus este Hristosul.

* Cap. 9. 22; 17. 3. Vers. 5.

Ucenicii lui Ioan se făc creștini.

19 Si a fost așa: pe când era Apolo * în Corint, Pavel trecând prin părțile de sus, a venit la Efes și a găsit pe unii ucenici.

* 1 Cor. 1. 12; 3. 5, 6.

2 Si le-a zis: Ați primit voi Duhul Sfânt când ați crezut? Iar ei i-au zis: Dar nici n' am * auzit dacă este Duhul Sfânt.

* 1 Sam. 3. 7. Cap. 8. 16.

3 Si a zis: Pentru ce boțezi așa fost dar boțezați? Si ei au zis: Pentru * boțeul lui Ioan. * Cap. 18. 25.

4 Si Pavel a zis: Ioan * a boțezați cu boțeul pocăinței, zicând poporului ca să credă în cel ce vine după el, adică în Isus.

* Mat. 3. 11. Ioan 1. 15, 27, 30. Cap. 1. 6; 11. 16; 13. 24, 25.

5 Si când au auzit, au fost boțezați pentru * numele Domnului Isus.

* Cap. 8. 16.

6 Si dupăce * a pus Pavel mâinile asupra lor, Duhul Sfânt a venit peste ei și vorbiau ** în limbi și proorociau.

* Cap. 6. 6; 8. 17. ** Cap. 2. 4; 10. 46.

7 Si loți erau ca la doisprezece bărbătași.

Pavel învăță pe popor la Efes.

8 Si * a intrat în sinagogă și vorbia cu îndrăzneală vreme de trei luni, vorbind cu ei și înduplecându-i cu privire la cele despre ** împărăția lui Dumnezeu.

* Cap. 17. 2; 18. 4. ** Cap. 1. 3; 28. 23.

9 Si deoarece * unii erau învârtoșați și nu se îndupleau, vorbind de rău ** Calea înaintea mulțimii, el s'a despărțit de ei și a deosbit pe ucenici vorbind în

încare zi în școală lui Tiran.

* 2 Tim. 1. 15; 2 Pet. 2. 2. Iuda 10. ** Cap. 9. 2; 22. 4; 24. 14. Vers. 23.

10 Si aceasta * s'a făcut vreme de doi ani, încât toți cei ce locuiesc în Asia, au auzit cuvântul Domnului, atât Iudei cât și Greci.

* Cap. 20. 31.

11 Si Dumnezeu făcea * puteri nemaipomenite prin mâinile lui Pavel.

* Marc. 16. 20. Cap. 14. 3.

12 Încât * pe bolnavi erau aduse dela trupul lui și stergare sau măhrame și boalele se depărtau dela ei și duhurile rele ieșau afară. * 2 Reg. 4. 29. Cap. 5. 15.

Exorcisții Iudei.

13 Si unii * dintre Iudei exorcisți cari umblă din loc în loc, s'au ** apucat să numească peste cei ce au duhuri rele numele Domnului Isus zicând: Vă jur pe Isus pe care-l propovăduiește Pavel.

* Mat. 12. 27. ** Marc. 9. 38. Luce 9. 49.

14 Si erau șapte fii ai omului Sceva, Iudeu, mai mare preot, cari făceau aceasta.

15 Si duhul rău a răspuns și le-a zis: Pe Isus îl cunoște și pe Pavel îl știi; dar voi cine suntești?

16 Si omul în care era duhul rău a sărif asupra

lor și i-a biruit pe amândoi și a avut putere împotriva lor încât au fugit din casa aceea goi și răniți.

17 Si aceasta a ajuns cunoscut tuturor, Iudei și Greci, cari locuiesc în Efes și a căzut temere peste ei, toți și numele Domnului Isus era mărit.

* Luce 1. 65; 7. 16. Cap. 2. 43; 5. 5, 11.

18 Si mulți dintre cei care crezuseră venianu, mărturisindu-și și vestindu-și apărtele.

* Mat. 3. 6.

19 Si destui din cei care făceau meșteșuguri ciudate, au adus cărtile și le ardeau înaintea tuturor: și au socotit prețurile lor împreună și au găsit cincizeci de mii de arginți.

20 Așa * de puternic spora și se întăria cuvântul Domnului. * Cap. 6. 7; 12. 24.

Răscoala argintarului Dimitrie.

21 Si dupăce * s'au împlinit acestea, Pavel și-a ** pus în duh ca, dupăce va trece prin Macedonia și Ahaia să se ducă la Ierusalim, zicând: Dupăce voi fi acolo, trebuie să văd și Roma.

* Rom. 15. 25. Gal. 2. 1. ** Cap. 20. 22.

+ Cap. 18. 21; 23. 11. Rom. 15. 24–28.

22 Si trimisând în Macedonia prin cei doi dintre * cei care-i slujiau, pe Timotei și

Erast, ** el însuș a stat o vreme în Asia.

* Cap. 13. 5. **Rom. 16. 23. 2 Tim. 4. 20.

23 Si cam pe vremea aceea * s'a făcut nu puțină tulburare despre Cale.**

* 2 Cor. 1. 8. ** Cap. 9. 2.

24 Căci un oarecare cu numele Dimitrie, un argintar, care făcea temple mici de argint ale Dianei, aducă meșterilor nu puțin * căstig. * Cap. 16. 16, 19.

25 Si i-a adunat pe aceștia și pe lucrătorii cari se îndeletniciau cu unele ca acestea și a zis: Bărbați, știi că din acest căstig ne este traful.

26 Si vedeți și auziți că nu numai la Efes ci mai în toată Asia, Pavel acesta a înduplat și a abătut gloată destulă, zicând că nu * sunt dumnezei accia cari sunt făcuți de mâni. * Ps. 115. 4. Isa. 44. 10—20. Ier. 10. 3.

27 Si nu numai această parte ne este în primejdie ca să cadă în dispreț ci și templul marii zeițe Diana să fie socotit o nimică și are să fie chiar dată jos din măreția ei, ea pe care toată Asia și tot pământul locuit o cinstește.

28 Si când au auzit ei, s'a umplut de mânie și strigau zicând: Mare este Diana Efesenilor.

29 Si cetatea s'a umplut de invălmășeală și s'a năpustit într'un gând la teatru, răpind cu ei pe Gaiu * și Aristarh, ** Macedonenii, împreună călători ai lui Pavel. * Rom. 16. 23. 1 Cor. 1. 14. ** Cap. 20. 4; 27. 2. Col. 4. 10. Filo. 24.

30 Si când Pavel și-a pus în gând să intre în popor, ucenicii nu l-au lăsat.

31 Si unii dintre căpăteniile Asiei, fiindu-i prieteni, au trimis la el și-l rugau să nu se ducă la teatru.

32 Deci unii strigau una, alții altceva; căci adunarea era invălmășită și cei mai mulți nu știau pentru ce se adunaseră laolaltă.

33 Si au făcut pe Alexandru să iasă din gloată, împingându-l Iudeii înainte. Si Alexandru * a făcut ** semn cu mâna și voia să se apere înaintea poporului.

*1 Tim. 1. 20. 2 Tim. 4. 14. **Cap. 12. 17.

34 Dar când au cunoscut că este Iudeu, s'a făcut un glas din partea tuturor strigând cam două ceasuri: Mare este Diana Efesenilor.

35 Si dupăce logofătul a polosit gloata, zice: Bărbați Efesenii, cine este oare dintre oameni care nu cunoaște că cetatea Efesenii

lor este păzitoarca templului marei Diane și a chipului căzut dela Jupiter?

36 Deci fiindcă acestea sună fără cuvânt de împotrivire, se cuvine să fiți înăștiți și să nu faceți nimic în pripă.

37 Căci ați adus *aici* pe bărbații aceștia cari nu sunt nici hoți de cele sfinte, nici hulitori ai zeliei noastre.

38 Deci dacă Dimitrie și meșterii cari sunt cu el sănătatea împotrivă cuiva, se țin adunări pentru judecăre și sunt proconsuli: și se învinuiaște unii pe alții.

39 Iar dacă cereți ceva despre altele, se va lămuri în adunarea legiuitoră.

40 Căci suntem în primejdie să fim învinuiați pentru răscoala de astăzi: și în privința ei nu vom putea da socoteală de îmbulzeala acesta.

41 Si dupăce a zis aceleia, a dat drumul adunării.

Pavel în Macedonia.

20 Si dupăce a început tulburarea, Pavel trimițând după ucenici și îndemnându-i, și-a luat rămas bun, dela ei și a * leșit să se ducă în Macedonia. *1 Cor. 16. 5. 1 Tim. 1. 3.

2 Si dupăce a trecut prin părțile acelea și i-îndemnat cu mult cuvânt a venit în Grecia.

3 Si dupăce a stat trei luni *acolo* și făcându-se pândă împotrivă lui de către * Iudei, când era să se ducă pe apă în Siria a fost de părere să se întoarcă prin Macedonia.

* Cap. 9. 23; 23. 12; 25. 3. 2 Cor. 11. 20.

4 Si Sopater din Berea al lui Pir, 1-a însoțit până în Asia; iar dintre Tesaloniceni Aristarh * și Secund și Gaiu ** din Derbe și Timotei; și iar dintre cei din Asia Tibile și Trofim. *†

* Cap. 19. 29; 27. 2. Col. 4. 10.

**Cap. 19. 29. †Cap. 16. 1. ††Efes. 6. 21.

Col. 4. 7. 2 Tim. 4. 12. Tit. 3. 12.

*† Cap. 21. 29. 2 Tim. 4. 20.

5 Si aceștia s-au dus înainte și ne-au așteptat în Troia.

6 Si după zilele * azimilor noi am plecat pe apă dela Filipi și în cinci zile am venit la ei în ** Troia, unde am zăbovit săpte zile.

* Exod. 12. 14, 15; 23. 15. ** Cap. 16. 8. 2 Cor. 2. 12. 2 Tim. 4. 13.

Invierea lui Entihi.

7 Si în ziua întâi * a săptămânii când ne-am adunat ca să ** frângem pâinea, Pavel a stat de vorbă cu ei având de gând să plece a doua zi; și a în-

310

FAPTELE APOSTOLILOR 20.

tinis cuvântul până la miezul nopții.

* 1 Cor. 16. 2. Apoc. 1. 10. ** Cap. 2. 42. 46. 1 Cor. 10. 16; 11. 20, etc.

8 Și erau destule felinare * în odaia de sus, unde eram adunați.

* Cap. 1. 13.

9 Și un Tânăr cu numele Eutih sedea pe fereastră cu fundal într-un somn adânc; și pe când Pavel sta de vorbă cu ei mereu înainte, fiind doborât de somn, a căzut jos din al treilea cat și a fost ridicat mort.

10 Iar Pavel s'a * pogorrit și a căzut pește el și în brațe a zis: Nu ** vă speriați căci suflarelui lui este în el.

* 1 Reg. 17. 21. 2 Reg. 4. 34. ** Mat. 9. 24.

11 Și după ce s'a suit și a frânt pânea și a gustat și a vorbit cu ei destul, până în zori, astfel a plecat.

12 Iar ei au adus pe băiat viu și s'au măngâiat nu cu măsură.

Pavel la Milet.

13 Și noi plecând înainte la corabie ne-am dus pe apă la Asos, având de gând să luăm deacolo pe Pavel cu noi; căci astfel rânduise, deoarece el avea să meargă pe jos.

14 Iar când ne-a întâl-

nit la Asos, l-am luat cu noi și am venit la Mitilene.

15 Și deacolo plecând pe apă, am ajuns a doua zi în dreptul Chiosului și în ziua următoare ne-am a-tins de Samos și rămânând în Troghilion am venit a doua zi la Milet.

16 Căci Pavel a judecat să treacă pe apă pe lângă Efes, ca să nu î se întâpte să întâczie în Asia; căci * se grăbia, dacă i-ar fi eu putință, să ** fie la Ierusalim în ziua † Cincizecimii. * Cap. 18. 21; 19. 21; 21. 4. 12. ** Cap. 24. 17. † Cap. 2. 1. 1 Cor. 16. 8.

Cuvântarea de rămas bun.

17 Și dela Milet a trimis la Efes și a chemat la el pe presbiterii bisericii.

18 Și când au venit la el, le-a zis: Voi șiți cum am fost cu voi toată vremea, din * ziua întâi de când am călcat în Asia,

* Cap. 18. 19; 19. 1, 10.

19 slujind Domnului cu toată smerenia și cu lacrimi și încercări, * cari mi s'au întâmplat în pândurile Iudeilor;

* Vers. 8.

20 cum nu m'am * ferit de nimic din cele de folos, ca să nu vă vescese și să vă învăț în fața tuturor și în case, * Vers. 20.

21 mărturisind * atât Iu-

deilor cât și Grecilor po căință ** față de Dumnezeu și credința în Domnul nostru Isus Hristos. * Cap. 18. 5. ** Marc. 1. 15. Luc. 24. 47. Cap. 2. 38.

22 Și acum iată, legal * în duhul mă duc la Ierusalim, neștiind cele ce au să mi se întâpte acolo,

* Cap. 19. 21.

23 decât numai că Duhul Sfânt * îmi mărturisește în fiecare cetate când că mă așteaptă legături și necazuri.

* Cap. 21. 4. 11. 1 Tes. 3. 3.

24 Dar nu * în nicio soțieală de viață mea, ca scumpă mie însuși, ** numai să-mi săvârșesc calea și † slujba pe † care am luat-o dela Domnul Isus, spre a mărturisi evanghelia harului lui Dumnezeu.

* Cap. 21. 13. Rom. 8. 35. 2 Cor. 4. 16.

** 2 Tim. 4. 7. † Cap. 1. 17. 2 Cor. 4. 1.

† Gal. 1. 1. Tit. 1. 3.

25 Și acum iată știu * că nu-mi veți mai vedea față voi toți, printre cari am trezit propovăduind împăriția. * Vers. 38. Rom. 15. 23.

26 De aceea vă mărturisesc în ziua de astăzi că sunt curat de săngele * tuturor. * Cap. 18. 6. 2 Cor. 7. 2.

27 Căci * nu m'am ferit și vă vescesc tot sfatul ** lui Dumnezeu. * Vers. 20.

** Ioan. 7. 30. Ioan. 15. 15. Efes. 1. 11.

28 Luati aminte * la voi

înșivă și la toată turma în care vă ** pus Dubul Sfânt episcopi, ca să păstorii biserica Domnului, pe care † și-a dobândit-o prin † însuș săngele său.

* 1 Tim. 4. 16. 1 Pet. 5. 2. ** 1 Cor. 12. 28.

† Efes. 1. 7. 14. Col. 1. 14. Evr. 9. 12.

1 Pet. 1. 19. Apoc. 5. 9. † Eyr. 9. 14.

29 Știu că după plecarea mea vor intra * între voi lupi grozavi, necruțând turma, * Mat. 7. 15. 2 Pet. 2. 1.

30 și dintre * voi înșivă se vor ridica bărbați vorbind lucruri sucite ca să tragă pe ucenici după ei.

* 1 Tim. 1. 20. 1 Ioan. 2. 19.

31 Drept aceea veghiatii, aducându-vă aminte că trei * ani, noapte și zi, n'am incetat sfătuind cu lacrimi pe fiecare.

* Cap. 19. 10.

32 Și acum vă încredințez Domnului și cuvântul * harului său, care poate să vă ** zidească și să vă dea moștenirea † între toți cei sfințiti. * Evr. 13. 9. ** Cap. 9. 31.

† Cap. 26. 18. Efes. 1. 18. Col. 1. 12; 3.

24. Evr. 9. 15. 1 Pet. 1. 4.

33 N'am poftit argint * sau aur sau îmbrăcăminte delă nimeni. * 1 Sam. 12. 3. 1 Cor. 9. 12. 2 Cor. 7. 2; 11. 9; 12. 17.

34 Voi înșivă cunoașteți că * aceste mâni au slujit pentru cele trebucioase mie și celorce erau cu mine.

* Cap. 18. 3. 1 Cor. 4. 12. 1 Tes. 2. 9.

2 Tes. 3. 8.

35 În toate v'am dat pildă că * ostenindu-vă astfel trebuie să sprijiniți pe cei slabî și să vă aduceli aminte de cuvintele Domnului Isus că el însuș a zis: Ferice este mai mult a da decât a lăua.

* Rom. 15. 1. 1 Cor. 9. 12. 2 Cor. 11. 9. 12; 12. 13. Efes. 4. 28. 1 Tes. 4. 11; 5. 14. 2 Tes. 3. 8.

36 Și când a zis acestea, a îngenunchiat * și s'a ru-gat că ei îl să-l ru-

37 Și a fost destul plâns al futuror și au căzut * pe grumazul lui Pavel și-l să-rutau mult, * Fac. 45. 14; 46. 29.

38 Întristându-se mai ales pentru cuvântul pe * care-l zise că n'au să-i mai vadă față. Și l-au petrecut până la corabie.

* Vers. 25.

Pavel își ia rămas bun dela ucenicii din Tir.

21 Și dupăce a fost așa, ne-am smuls dela ei și am plecat pe apă; am tîmul drumul drept și am venit la Cos și a doua zi la Rodos și deacolo la Patara.

2 Și găsind un vas care era să treacă în Fenicia, ne-am suiat în el și am plecat pe apă.

3 Și dupăce am zărit Cipru, lăsându-l la stânga, mergeam pe apă spre Siria și ne-am dat jos la Tir:

pentru că acolo se descărcă vasul de povară.

4 Și dupăce am găsit pe ucenicii * am rămas acolo săptă zile; și aceștia spuneau lui Pavel prin Duhul să nu pună piciorul în Ierusalim. * Cap. 20. 23. Vers. 12.

5 Și a fost așa: am fămălit zilele, am ieșit și am plecat; și ne-au petrecut îl cu neveste și copii până afară din cetate și îngenunchiând * pe țărm, ne-am rugat * Cap. 20. 36.

6 Și ne-am luat ziua bună unii dela alții și noi ne-am suiat în vas iar el s'a întors la ale lor. *

* Ioan 1. 14.

Pavel la Ptolemaida și la Cesarea. — Proorocia lui Agab.

7 Și când am sfârșit nol de tot călătoria dela Tir, am ajuns la Ptolemaida; și am urat bun găsit fraților și am rămas cu el o zi.

8 Și a doua zi am plecat și am venit la Cesarea; și întrând în casa lui Filip evanghelistul, * care era unul din cei șapte, am rămas la el. * Efes. 4. 11. 2 Tim. 4. 5. ** Cap. 6. 5; 8. 26. 40.

9 Acesta avea patru fiice fecioare cari * proorociau.

* Ioel 2. 23. Cap. 2. 14.

10 Și rămânând noi mul-

mulice zile, s'a pogorît din Iudea un proorec oarecare cu numele Agab, * Cap. 11. 28.

11 și venind la noi și înănd cingătoarea lui Pavel, și-a legat picioarele și mâinile și a zis: Așa zice Duhul Sfânt: Astfel * vor lega Iudeii în Ierusalim pe bărbatul a cui este cingătoarea aceasta și-l vor da în mânile Neamurilor. * Cap. 20. 23. Vers. 33.

12 Și când am auzit arestea, noi și ceice sunt de loc deacolo, îl îndemnăm ca să nu se suie la Ierusalim.

13 Atunci Pavel a răspuns și a zis: Ce * faceți plângând și rupându-mi înima? Căci eu sănătatea nu mai să fiu legat și să mor la Ierusalim pentru numele Domnului Isus.

* Cap. 20. 24.

14 Și neinduplecându-se, ne-am liniștit zicând: Făci-se voia * Domnului!

* Mat. 6. 10; 26. 42. Luc. 11. 2; 22. 42.

15 Iar după aceste zile ne-am pregătit și ne-am suiat la Ierusalim.

16 Și au venit cu noi și dintre ucenicii dela Cesarea, cari ne-au adus la un oarecare Mnason din Cipru, ucenic vechiu, la care am fost găzduiți.

Pavel la Ierusalim în Tempiu.

17 Și când * am fost noi în Ierusalim, frații ne-au primit cu bunăvoie.

* Cap. 15. 4.

18 Iar în ziua următoare Pavel a intrat cu noi la Iacob * și loți presbiterii erau acolo.

* Cap. 15. 13. Gal. 1. 19; 2. 9.

19 Și dupăce le-a urat de sănătate la toți, ișoară * căte una cu deamărunțul celecă a făcut Dumnezeu între Neamuri prin ** slujba lui. * Cap. 15. 4, 12. Rom. 15. 18, 19. ** Cap. 1. 17; 20. 24.

20 Și ei când au auzit, slăviau pe Dumnezeu și i-au zis: Vezi, frate, căte zecimi de mii sunți între Iudei ceice au crezut și toți sunt plini de răvnă * pentru lege.

* Cap. 22. 3. Rom. 10. 2. Gal. 1. 14.

21 Și au fost puși în cunoștință despre lîne că înveli pe toți Iudeii cari sunt între Neamuri să se lepede de Moise zicând că ei nu trebuie să tăie împrejur pe copil nici să umble în date.

22 Ce este dar? Negreșit vor auzi că ai venit.

23 Deci fă cecace-ți zicem. Avem patru bărbat cari au asupra lor o juriu-

24 Ia-i și curățește-te cu ei și cheltuiște pentru ei ea să-și radă * capul și toți vor cunoaște că nu este nimic din ceea ce au fost învățați despre tine ci că și tu însuți urmezi păzind legea. * Num. 6. 2, 13, 18. Cap. 18. 18.

25 Iar cât pentru Neamurile cari au crezut, noi * am trimis scrisoare după ce am judecat, că ei să se ferească de ceea ce este înjunghiat pentru idoli și de sânge și de ce este sugrumat și de curvii.

* Cap. 15. 20, 29.

26 Atunci Pavel a luat cu el pe bărbați și după ce s'a curățil cu ei în ziua următoare, a * intrat în templu și a vestit ** când aveau să se împlinească zilele de curățire, vremea când avea să fie adus darul pentru fiecare din tre ei. * Cap. 24. 18. ** Num. 6. 13.

Prinderea lui Pavel.

27 Și când erau să se sfârșească cele șapte zile, Iudeii * din Asia zărinu-l în templu, au înlărată toată gloata și au ** pus mâinile pe el.

* Cap. 21. 18. ** Cap. 26. 21.

28 strigând: Bărbați Israeliți, dați ajutor; acesta este omul, care * învăță pe toți de pretutindeni împotriva poporului și a ie-

gii și a locului acestuia; ba încă a adus și Greci în templu și a spus că acest loc sfânt. * Cap. 24. 5, 6

29 Căci zăriseră mai înainte cu el în cetate pe Troilim* Efesianul, despre care socotiau că Pavel l-a adus în templu. * Cap. 20. 4

30 Și toată cetatea a fost înșecată * și poporul a alergat și au apucat pe Pavel și-l trăgeau afară din templu și îndată au fost închise ușile. * Cap. 26. 21.

31 Dar pe când cereau să-l omoare, s'a suiat vestea la căpitanul cetei de ostași că tot Ierusalimul este înlărată.

32 Acesta * îndată a luat ostași și sutași și a alergat jos la ei; iar ei când au văzut pe căpitan și pe ostași, au înțețat să bată pe Pavel. * Cap. 23. 27; 24. 7.

33 Atunci căpitanul s'a apropiat și l-a * apucat și a poruncit să fie legal eu două lanțuri și a întrebat cine era și ce a făptuit.

* Cap. 20. 23. Vers. 11.

34 Și strigau unii una iar alții alta din gloală, și nepuțind cunoaște că este temeinic, din pricina sgomotului, a poruncit să l'ducă în cetăție.

35 Și când a fost pe trepte, a fost așa: el a fost

purtat de ostași din prima linie îndărjirii gloatei;

36 căci mulțimea poporului urma strigând: Ia-l. * * Lue. 23. 18. Ioan 19. 15. Cap. 22. 22. Pavel cere voie să vorbească.

37 Și când era să fie băgat în cetăție, Pavel zice căpitanului: Imi este oare îngăduit să-ți spun ceva? Iar el a zis: Știi greșește?

38 Nu * ești tu dar Egipceanul, care mai înainte de aceste zile a răseculat și a scos în pustie pe cei patru mii de bărbați ucigași?

* Cap. 5. 36.

39 Dar Pavel a zis: Eu * sunt om Iudeu, din Tarsul din Cilicia, cetățean al unei cetăți nu neînsemnate; te rog dar, dă-mi voie să vorbesc către popor.

* Cap. 9. 11; 22. 3

40 Și după ce a dat voie, Pavel stănd pe trepte, a * stăut semin cu mâna poporului. Și când s'a făcut lucrare mare, le-a vorbit în graiul evreesc zicând:

* Cap. 12. 17.

Cuvântarea lui Pavel.

22 Bărbați frați * și părinți, ascultați-mi acum apărarea către voi.

* Cap. 7. 2.

2 Si când au auzit că le vorbă în graiul evreesc,

au ținut și mai mult liniste; și a zis:

3 Eu * sună bărbat Iudeu, născut în Tarsul Ciliciei, dar crescut mare în cetatea aceasta, învățat la ** picioarele lui Gamaliel după trăsnicia legii părintești, fiind * plin de râvnă pentru Dumnezeu după cum suntești și voi toți astăzi.

* Cap. 21. 39. 2 Cor. 11. 22. Filip. 3. 5.

** Deut. 33. 3. 2 Reg. 4. 38. Lue. 10. 39.

†Cap. 5.34. ‡Cap. 26. 5. †Cap. 21. 20.

Gal. 1. 14. ‡ Rom. 10. 2.

4 Si am * prigonit această Cale pânăla moarte, legând și dând prinși la închisoare bărbați și femei,

* Cap. 8. 3; 26. 9—11. Filip. 3. 6.

1 Tim. 1. 13.

5 după cum îmi este martor și marele preot și toată * bătrânețea, dela ** care am primit și scrisori către frați și m'am dus la Damasc, ca să aduc legați la Ierusalim și pe cei care erau acolo pentru că să fie pedepsiți. * Lue. 22. 66. Cap. 4. 5.

** Cap. 9. 2; 26. 10, 12.

6 Si a fost așa: pe când mergeam * eu și mă apropiam de Damasc, pe la amiază fără veste a strălucit din cer o mare lumină imprejurul meu.

* Cap. 9. 3; 26. 12, 13.

7 Si am căzut în locul unde crăiem și am auzit un glas zicându-mi: Saul, ce

Saule, pentru ce mă prigo-
nești?

8 Iar eu am răspuns:
Cine ești, Doamne? Si el
mi-a zis: Eu sănăt Isus din
Nazaret, pe care tu-l pri-
gonești.

9 Si ceice* erau cu mine
au zărit într'adevăr lumina
dar n'au auzit glasul ce-
luice-mi vorbia.

* Daa. 10. 7. Cap. 9. 7

10 Si am zis: Ce să fac,
Doamne? Iar Domnul mi-a
zis: Scoală-te și mergi la
Damasc; și acolo* și se va
vorbi despre toate ce-ți
sunt rănduite ca să faci.

11 Si fiindcă nu vedeam
din pricina slavei acelei
lumini, fiind dus de mâna
de ceice erau cu mine, am
venit la Damasc.

12 Si un* oarecare Ana-
nia, bărbat evlavios după
lege, cu mărturie** bună
dela loți Iudeii † cari lo-
cuiesc acolo,

* Cap. 9. 17. **Cap. 10. 22. † Tim. 3. 7.

13 a venit la mine și
stând aproape mi-a zis:
Frate Saule, capătă-ți ve-
dereea. Si eu chiar în acel
ceas m'am uitat în sus
la el.

14 Si el a zis: Dumnezeul
* părinților noștri te-a
** ales ca să cunoști voia
lui și să † vezi pe †† Cel

Drept și să *† auzi un glas
din gura lui.

* Cap. 3. 13; 5. 30. ** Cap. 9. 15; 26. 16.
† 1 Cor. 9. 1; 15. 8. †† Cap. 3. 14; 7. 52.
** 1 Cor. 11. 23. Gal. 1. 12.

15 Căci * vei fi martor
pentru el la loți oamenii
despre celece ** ai văzut
și auzit.

* Cap. 23. 11. ** Cap. 4. 20; 26. 16.

16 Si acum ce zăbovești?
Scoală-te, botează-te și spa-
la-ți * păcatele tale, după ce
vei chema ** numele lui.
* Cap. 2. 38. Evr. 10. 22. ** Cap. 9. 14.
Rom. 10. 13.

17 Si a* fost așa: când
m'am întors la Ierusalim
și mă rugam în templu,
am fost într'o răpire sufle-
tească * Cap. 9. 26. 2 Cor. 12. 2.

18 și l-am * văzut zicân-
du-mi: Grăbește ** și ieși
curând din Ierusalim; pen-
tru că nu-ți vor primi mă-
turia despre mine.

* Vers. 14. ** Mat. 10. 14.

19 Si eu am zis: Doamne,
ei * înșiși și lău că puneam
în lemnii și băteam **
prin sinagogi pe ceice cred
în tine.

* Cap. 8. 3. Vers. 4. ** Mat. 10. 17.

20 Si * când se vărsa
sângele lui Ștefan, marto-
rul tău, eram și eu însuși
de față și încuviințam **
împreună și păziam ve-
minte celorce-l omorău.

* Cap. 7. 58. Luc. 11. 48. ** Cap. 8. 1.
Rom. 1. 32.

21 Si el mi-a zis: Mergi,
căci * te voi trimite de-
parte la Neamuri.

* Cap. 9. 15; 13. 2, 46, 47; 18. 6; 26. 17.
Rom. 1. 5; 11. 13; 15. 16. Gal. 1. 16.
16. 2. 7, 8. Efes. 3. 7, 8. 1 Tim. 2. 7.
† Tim. 1. 11.

Pavel: cetățean roman.

22 Si l-au ascultat până-
la acest cuvânt și și-au ri-
dicat glasul zicând: Ia *
depe pământ pe unul ca
acesta; căci nu se cunvine
mi ** trăiască.

* Cap. 21. 36. ** Cap. 25. 24.

23 Si pe când strigau
ei și își aruncau jos ves-
minte și asvârliau țărăna
în văzduh,

24 căpitanul a poruncit
și fie adus în cetățuie, zi-
când să-l cerceteze cu lo-
viri de biciu, ca să afle
pentru care pricină stri-
gau așa împotriva lui.

25 Dar când l-au întins
pentru bicele de curle, Pavel
a zis către sutașul
care era de față: Vă * este
oare îngăduit să bateți cu
bice pe un om Roman și
nejudecat? * Cap. 16. 37.

26 Si când a auzit su-
tașul, s'a dus la căpitan și
l-a spus zicând: Ce ai de
pând să faci? Căci omul
acesta este Roman.

27 Si căpitanul a venit
și l-a zis: Spune-mi, ești
Roman? Si el a zis: Da.

28 Si căpitanul a ră-
puns: Eu cu o mare sun-
de bani am dobândit o
lătenția aceasta. Si Pavel
zis: Iar eu sănăt chiar nă-
cut Roman.

29 Indată deci s'au
la o parte dela el cei
aveau să-1 cerceteze; și căpitanul s'a temut când
cunoscut că este Roman
că fusese legat.

Pavel înaintea Sinedriului.

30 Dar a două zi, vră-
să cunoască ce este tem-
nic, pentru ce este învin-
de Iudei, l-a deslegat și
poruncit ca să se adu-
mai marii preoților și
sinedriul și a adus jos
Pavel și l-a pus în
tea lor.

23 Si Pavel uitându-
șiță la sinedru-
zis: Bărbați frași, eu
m'am purtat cu tot cu-
tul bun înaintea lui Du-
nezeu până în această

* Cap. 24. 16. 1. Cor. 4. 4. 2. Cor. 1.
4. 2. 2 Tim. 1. 3. 3. Efes. 13. 18.

2 Iar marele preot A-
nia a poruncit celor ce
teau lângă el ca să-l *
peste gură.

* 1 Reg. 22. 24. Ier. 20. 2. Ioan 1.

3 Atunci Pavel i-a-
te va bate Dumnezeu,
rete văruit: chiar tu
să mă judeci după leg-

călcând legea poruncești * să fiu bătut?

* Lev. 19. 35. Deut. 25. 1,2. Ioan 7. 51.

1 Iar ceice stăleau de față au zis: Pe marele preot al lui Dumnezeu îl înfrunți tu?

5 Si Pavel a zis: Nu * știam, frajilor, că este mare preot; căci este scris: Nu vorbi de rău pe ** mai multe poporului tău.

*Cap. 24. 17. **Exod. 22. 28. Ecl. 10. 20. 2 Pet. 2. 10. Iude. 8.

6 Si când a cunoscut Pavel că o parte este de Saduchei iar alta de Farisei, striga în sinedru: Bărbați frajii, eu * săut Fariseu, șiu de Farisei; sănt judecal pentru nădejdea ** și învierea morților. *Cap. 26. 5. Filip. 3. 5. ** Cap. 24. 13, 21; 26. 6; 28. 20.

7 Si dupăce a vorbit aceasta, s'a făcut neînțelegere între Farisei și Saduchi și mulțimea s'a desbinat.

8 Căci * Saduchi zic că nu este înviere, nici înger, nici duh; iar Fariseii le mărturisesc pe amândouă. *Mat. 22. 23. Marc. 12. 18. Luc. 20. 27.

9 Si s'a făcut un strigăt mare și unii dintre cărturari din partea Fariseilor s'au seculat și se certau zicând: Nu găsim * niciun rău în omul acesta; dar

dacă ** i-a vorbit un duh sau un înger?...† *Cap. 25. 25; 26. 31. **Cap. 22. 7, 17, 18. † Cap. 5. 39.

10 Si când s'a făcut mare neînțelegere, căpitanul temându-se că Pavel să nu fie sfâșiat de ei, a poruncit să se pogoare oștirea și să-l răpească din mijlocul lor și să-l ducă în celălăuie.

11 Iar în * noaptea următoare, Domnul a stat lângă el și a zis: Indrăznește; căci după cum ai mărturisit cele despre mine la Ierusalim, astfel trebuie să mărturisesti și la Roma.

* Cap. 18. 9; 27. 23, 24.

Pavel este dus la Cesarea.

12 Si când s'a făcut ziua, Iudeii dupăce s'au * strâns în ceată, s'au blestemat zicând: că nici să nu mânânce nici să nu bea până când nu omoară pe Pavel.

* Vers. 21. 30. Cap. 25. 3.

13 Si erau mai mulți de patruzeci ceice au făcut acest jurământ împreună.

14 Si au venit la mai mari preoților și la bătrâni și au zis: Ne-am blestemat cu blestem să nu gustăm nimic până când nu omorăm pe Pavel.

15 Acum dar voi împreună cu sinedriul faceți cunoscut căpitanului că să-l aducă jos la voi, ca și

cum ați avea de gând să judecați mai cu deamărunțul cele despre el; iar noi mai înainte de a se apropiă el, suntem gata să-l înțepem.

16 Dar fiul sorei lui Pavel a auzit de pândirea lor și a venit și a intrat în celițuic și a spus lui Pavel.

17 Si Pavel a chemat la sine pe unul din sutași și a zis: Du pe acest târnău la căpitan, căci are să-mi spună ceva.

18 Deci l-a luat și l-a dus la căpitan și a zis: Pavel cel încbis m'a chemat la el și m'a rugat să aduc la tine pe acest târnău căci are să-l vorbească ceva.

19 Si căpitanul l-a luat de mână și l-a dus la o parte și a întrebat: Ce este că ai să-mi spui?

20 Si el a zis: Iudeii * au înțeles să te roage că mână să adueci jos la sinedru pe Pavel ca și cum avea de gând să judeci îmi cu deamărunțul despre el.

* Vers. 12.

21 Tu deci nu asculta de căci îl pândesc mai mult de patruzeci de bărbați dintre ei, cari s'au blestemat că nici să nu mânânce nici să nu bea pînă când nu-l vor ră-

pune; și acum ei sunt gata așteptând îngăduința dela tine.

22 Deci căpitanul a dat drumul tânărului poruncindu-i: Nu spune la nimeni că mi-ai făcut cunoșcut acestea.

23 Si a chemat la sine pe doi dintre sutași și a zis: Dela al treilea ceas din noapte aveți gata două sute de ostași să meargă până la Cesarea și să plezeze de călăreți și două sute de suțlași.

24 și *le-a poruncit* să aducă dobitoace de povară ca să pună deasupra pe Pavel și să-l ducă bine la Felix dregătorul.

25 Si a scris o scrisoare care avea acest cuprins:

26 Claudius Lisias, preaaleșului dregător Felix, sănătate.

27 Pe bărbatul acesta * care a fost prins de Iudei și era să fie omorât de ei, când am venit peste ei cu oștire, l-am scăpat, aflând că este Roman.

* Cap. 21. 33; 24. 7.

28 Si voind * să cunoște bine vina pentru care-l părăsu, l-am adus jos la sinedriul lor

* Cap. 22. 30.

29 și l-am găsit părțil pentru * întrebări de ale legii lor dar ** neavând

niele vină vrednică de moarte sau de legături.

* Cap. 18. 15; 25. 19. ** Cap. 26. 31.

30 Și când mi s'a adus * la cunoștință că va fi o pândă din partea Iudeilor împotriva bărbatului, înădă l-am trimis la tine, poruncind ** și părășilor săi să spună înaintea ta cele ce au împotriva lui. Fii sănătos.

* Vers. 20. ** Cap. 24. 8; 25. 6.

31 Deci ostașii au luat pe Pavel, după cum le fusese poruncit, și l-au dus noaptea la Antipatrida.

32 Și a doua zi au lăsat pe călăreți să se ducă cu el și s'a întors în cetăție;

33 și când au intrat în Cesarea și au dat dregătorului serisoarea, i-au înfățișat și pe Pavel.

34 Și după ce a citit-o, a întrebat din care ținut este și când a înțeles că este din Cilicia: * * Cap. 21. 39.

35 Te voiu * asculta cu deamărunțul, a zis el, când vor veni și părășii tăi. Și a poruncit ca să fie păzit în palatul ** lui Irod.

* Cap. 24. 1, 10; 25. 16. ** Mat. 27. 27.

Pavel la Cesarea.

24 Și după cinci * zile mărele preot ** Ana-nia s'a pogorât cu unii bătrâni și cu un ritor oare-

care Tertul; și a făcut plângere dregătorului împotriva lui Pavel.

* Cap. 21. 27. ** Cap. 23. 2, 30, 35; 25. 2

2 Și când a fost chemat el, Tertul a început să-l învinuiască zicând: Întrucât avem parte de multă pace prin tine și multe îmbunătățiri s'a făcut acestui neam prin purtarea ta de grija,

3 le primim în orice parte și pretutindeni, pren alesule Felix, cu toată mulțumirea.

4 Dar ca să nu te țin mai mult, te rog să ne ascuți pe scurt cu bună-voința ta.

5 Căci am * aflat pe bărbatul acesta că e o ciună și ațăță la răscoala prinților Iudeii cari sunt peste tot pământul locuit și este o căpetenie a sectelor Nazarenilor, *Luc. 23.2. Cap. 6.13; 16. 20; 17.6.21. 28.1 Pet. 2. 12, 15.

6 * care a încercat să spărce și templul și pe care l-am apucat și am voit să-l judecăm ** după legea noastră;

* Cap. 21. 28. ** Ioan. 18. 30.

7 dar * a venit căpitanul Lisias și l-a luat cu multă silă din mâinile noastre,

* Cap. 21. 30.

8 poruncind * părășilor lui să vină înaintea lui

dela cari vei putea, însuți cercelând cu scumpătate, să își cunoștință cu deamărunțul despre toate acestea de care-l învinuim. Cap. 28. 30.

9 Și s'a învoit la învinuire și Iudeii zicând că acestea așa sunt.

Apărarea lui Pavel.

10 Și dupăce i-a făcut semn dregătorul să vorbească, Pavel a răspuns: Știind că de mulți ani ești judecător al acestui neam, bucuros mă apăr de cele privitoare la mine însuși,

11 căci poți cunoaște bine că nu suni mai mult de douăsprezece zile de când m'am suit ca să * mă închin la Ierusalim.

* Cap. 21. 26. Vers. 17.

12 Și nici în templu nu * m'au găsit vorbind către vineva sau făcând răscoala de gloată, nici în sinagogi, nici prin cetate,

* Cap. 25. 8; 28. 17.

13 nici nu pot să-ți dovedescă cele de cari mă învinuiesc ei acum.

14 Dar își mărturisesc adevărată că, potrivit eu Calea * pe care ei o numesc sectă, ei și slujesc Dumnezeului ** prinților mei crezând în toate cele scrise după lege și în prooroci,

* Amon. 8. 14. Cap. 9. 2. ** 2 Tim. 1. 3.

† Cap. 26. 22; 28. 23.

15 având * nădejde în Dumnezeu, pe care și aceștia își își o au, că ** are să fie o înviere a dreptilor și a nedreptilor.

* Cap. 23. 6; 26. 6,7; 28. 20. ** Dan. 12.2. Ioan. 5. 28, 29.

16 În aceasta și eu însuși mă * deprind să am un cuget fără vină față de Dumnezeu și de oamenii totdeauna.

* Cap. 23. 1.

17 Și după mai mulți ani am * venit ca să fac milostenia față de neamul meu și daruri;

* Cap. 11. 29, 30; 20. 16. Rom. 15. 25. 2 Cor. 8. 4. Gal. 2. 10.

18 În mijlocul * căror amău găsit curățit în templu, nu cu gloată, nici cu zarvă; dar erau unii din Iudeii din Asia, —

* Cap. 21. 26, 27; 26. 21.

19 cari * ar trebui să fie de față înaintea ta și să mă învinuiască, dacă ar avea ceva împotriva mea

* Cap. 23. 30; 25. 16.

20 Sau chiar aceștia să spună ce nedreptate au găsit cănd am stat înaintea sinedriului,

21 decât numai pentru acest singur glas pe care l-am strigat când am stat între ei: Pentru * învierea morților săi judecat eu astăzi înaintea voastră.

* Cap. 23. 6; 28. 20.

22 Și Felix pentru că știa

mai cu deamărunțul cele despre Cale, i-a amânat zi- când: Când se va pogozi căpitanul * Lisiás, voiu hotărî cele ale voastre. * Vers. 7.

23 Si a poruncit sutașului ca Pavel să fie ținut în pază și să aibă îngăduință și să nu opreasă pe * nimeni dintre ai lui ca să-i slujească. * Cap. 27, 3; 28, 16. *Pavel stă de vorbă cu Felix.*

24 Si după câteva zile a venit Felix cu Drusila, nevastă- sa, care era Iudeică, și a trimis după Pavel și l-a ascultat despre credința în Hristos Isus.

25 Si pe când vorbia el cu ei despre dreptate și înfrâñare și despre judecata viitoare, Felix s'a înfricoșat și a răspuns: Pentru acum du-te; și când voiu avea vreme potrivită, te voiu chema la mine.

26 Totodată și nădăduia că i*se vor da bani de Pavel; de aceea și trimitea mai adesea după el și vorbia cu el. * Exod. 23, 8.

Pavel înaintea lui Festus.

27 Si când s'au împlinit doi ani, Felix a avut ca urmăș pe Porcius Festus; și voind * să-și capete mulțumire dela Iudei, Felix a lăsat pe Pavel închis.

* Exod. 23, 2; Cap. 12, 3; 25, 9, 14.

25 Festus deci, dupăce a pășit pe ținutul său, la trei zile s'a suiat dela Cesarea la Ierusalim.

2 Si mai marii * preoților și fruntașii Iudeilor au făcut plângere împotriva lui Pavel. Si-l rugau,

* Cap. 21, 1. Vers. 15.

3 cerând ca un hafăr împotriva lui să trimită să-l aducă la Ierusalim; făcând * o pândă ca să-l răpuie pe cale. * Cap. 23, 12, 15.

4 Festus deci a răspuns că Pavel este ținut în pază la Cesarea și că el însușare să plece acolo în cîrând.

5 Deci cari dintre voi, zice el, sunt cu putere, să se pogoare cu mine și dacă * este ceva ne la locul său în bărbat să-l învinuiască.

* Cap. 18, 14. Vers. 18.

6 Si dupăce a zăbovit într ei nu mai mult de o plă sau zece zile, s'a pogorât la Cesarea și a doua zi a sezut pe scaunul de judecător și a poruncit să fie adus Pavel.

7 Si când a venit el, Iudeii cari se pogorîseră dela Ierusalim l-au înconjurat aducând împotriva lui multe * și grele învinuiri, pe cari nu puleau să le dovedească; * Marc. 15, 10.

Juc. 23, 2; 10. Cap. 24, 5, 13.

8 pe când Pavel se a- pără, zicând: N'am păcă- tuit cu nimic, nici * față de tegea Iudeilor, nici față de templu, nici față de Cesar.

* Cap. 6, 13; 21, 12; 28, 17.

9 Dar Festus, voind * să capete mulțumire dela Iudei, a răspuns lui Pavel și a zis: Voiești ** să te po- gori la Ierusalim și să fii judecat acolo înaintea mea pentru acestea?

* Cap. 24, 27. ** Vers. 20.

10 Dar Pavel a zis: Eu nu înaintea scaunului de judecător al Cesarului, unde trebuie să fii judecat; pe Iudei cu nimic nu i-am nedreptălit, după cum și tu mai bine cunoști.

11 Deci, dacă * nu săn- tu drept și am făptuit ceva vrednic de moarte, nu mă feresc de moarte; iar dacă nu este nimic *adevărat* din cele pentru cari mă învinuiesc, aceștia, nimeni nu poate să mă dăruiască lor. Că ** să fii judecat de Ce- sarul. * Vers. 25. Cap. 18, 14; 23, 10-13. ** Cap. 26, 32; 28, 19.

12 Atunci Festus, după- ce a chibzuit împreună cu cei din sfat, a răspuns: Ai cerut să fii judecat de Ce- sarul, te voi duce la Ce- sarul.

Impăratul Agripa la Cesarea.

13 Si dupăce au trecut câteva zile, Agripa împăratul și Berenice au sosit la Cesarea ca să ureze lui Festus bun venit.

14 Si fiindcă au zăbovit acolo mai multe zile, Festus a spus împăratului cele despre Pavel zicând: Este un * bărbat lăsat în inchi soare de Felix: * Cap. 24, 27.

15 pentru * care, când eram eu la Ierusalim, mai mari preoților și bătrânilor Iudeilor mi-au adus plângere, cerând o hotărîre împotriva lui; * Vers. 2, 3.

16 cărora le-am * răs- puns că România n'au obi- ceiu să dăruiască pe un om mai înainte ca părțul să aibă de față părâșii lui și să aibă prilej de apă- rare pentru învinuire.

* Vers. 4, 5.

17 Deci dupăce au venit ei aici, n'am făcut nimic amânare * și a doua zi am șezut pe scaunul de judecător și am poruncit ca să fie adus bărbatul, * Vers. 6.

18 în privința căruia când s'au scutat părâșii nu aduceau nicio vină din acel se le pe cari le bănuiam eu.

19 ci aveau față de ci- niște * întrebări pentru re-

ligia lor și pentru un oarecare Iisus moartă, despre care Pavel zicea că este viu.

* Cap. 18, 16; 23, 29.

20 Și eu nedumerindu-mă cum să cercetez despre acestea, întrebam dacă el ar voi să meargă la Ierusalim și să fie judecat acolo pentru acestea.

21 Dar când Pavel a cerut ca să fie ținut pentru hotărîrea lui August, am poruncit să fie ținut până-l voi trimite la Cesarul.

22 Și Agripa * a zis lui Festus: Aș vrea și eu însumi să aud pe acest om. Mâne, zice el, îl vei auzi.

* Cap. 9, 15.

23 Deci a doua zi când a venit Agripa și Berenice cu mult alai, au intrat în locul de ascultare împreună cu căpitanii și bărbății cei mai aleși ai cetății și Festus a poruncit să a fost adus Pavel.

24 Și Festus a zis: Împărate Agripa și toți bărbății cari sunteți de față cu noi, priviți pe acesta despre care totă * multimea Iudeilor în Ierusalim și aici mi-au adus pără, strigând că nu trebuie să ** mai trăiască.

* Vers. 2, 3, 7. ** Cap. 22, 22.

25 Dar eu am înțeles că nă făptuit * nimic vrednic

de moarte și el însuș ** cérând să fie judecat de Augustul, am hotărît să-l trimitem.

* Cap. 23, 9, 29; 26, 31. ** Vers. 11, 12.

26 Despre care n' am ceva lemeinic să scriu domnului meu. De aceea l-am adus înaintea voastră și mai ales înaintea ta, împărate Agripa, ca dupăce se va face cercetare cu demăruntul, să am ce să scriu.

27 Căci mi se pare fără rost, ca trimișând pe un închis, să nu însemn și pricinile împotriva lui.

Pavel înaintea lui Agripa.

26 Și Agripa a zis lui Pavel: Iți este îngădui să vorbești pentru tine însuși. Atunci Pavel a întins mâna și se apără:

2 In privința tuturor celor de cari sunt invănuiti de Iudei, împărate Agripa, mă socot pe mine însumi fericit că am să mi apăr astăzi înaintea ta.

3 Mai ales că tu ești cunoscător al tuturor obiceiurilor și neînțelegătorilor din Iudei; de aceea te rog să mă ascuți cu bunăvoie.

4 Deci viețuirea mea în înțeță, care a fost de la început în neamul meu și în Ierusalim, o știu toți Iudeii.

5 Pentru că ei mă cunosc dela început, dacă voiesc să mărturisească; căci eu nu viețuit ca Fariseu, potrivit cu cea mai strășnică ștă * a eredinței noastre.

* Cap. 22, 3; 23, 6; 24, 15, 21. Filip. 3, 5.

6 Și * acum slau *aici* să fiu judecat pentru nădejden în făgăduință ** făcută de Dumnezeu către părinții noștri,

* Cap. 23, 6. ** Fiec. 3, 15; 22, 18; 26,

1, 10. Deut. 18, 15. 2 Sam. 7, 12.

10; 13; 11. Isa. 4, 2; 7, 14; 9, 6; 40, 10.

10; 23, 6; 33, 14- 16. Ezec. 34, 23; 37, 24.

Dan. 9, 24. Mic. 7, 20. Cap. 13, 32.

Rom. 15, 8. Tit. 2, 13.

7 La care făgăduință nădăduiesc să ajungă cele domișprezecă * seminții ale noastre, slujind *lui Dumnezeu* cu stăruință noapte și zi. ** Și pentru această nădejde sănătă învinuit de Iudei, împărate!

* Iue. 1, 1. ** Luc. 2, 37. 1 Tés. 3, 10.

† Tim. 5, 5. † Filip. 3, 11.

8 Pentru se judecat de ucrcuz la voi că Dumnezeu scoală morții?

9 Deci * eu m' am gândit în mine însumi că trebuie să lucrez mult împotrivă lui de numele lui Isus din Nazaret,

* Ioan 16, 2. 1 Tim. 1, 13.

10 Ecceace * am și făcut în Ierusalim și am învățat în temnițe pe mulți dintr-ție, ea * să fii rânduit slujitor și martor alăt al celorce ai văzut că și al

marii preoților. Si când erau omorâți, mi-am dat volul împotriva lor, * Cap. 8, 3 Gal. 1, 13. ** Cap. 9, 10, 21; 22, 5.

11 și pedepșindu-i de multe ori prin loale sinagogile * și siliam să husească, și înfuriindu-mă peste măsură împotriva lor, și pri goniam până și în ceta file de afară. * Cap. 22, 19.

12 In * acestea pe când mă duceam la Damasc cu împuternicire și cu drept de lucrare dela mai marii preoților, * Cap. 9, 3; 22, 6.

13 În mijlocul zilei, înțărare, am văzut pe eale o lumină din cer, întrețând strălucirea soarelui, strălucind împrejurul meu și al celorce călăoriau cu mine.

14 Si când am căzut noi în jos la pământ, eu am auzit un glas zicând către mine în găriul evreesc: Saul, Saul, pentru mă prigonești? Greu îți este să dai cu piciorul împotriva țepușilor.

15 Si eu am zis: Cine ești, Domne? Iar Domnul a zis: Eu sănăt Isus, pe care tu-l prigonești.

16 Dar scoală-te și stai pe picioarele tale; căci pentru aceasta m' am arătat ție, ea * să fii rânduit slujitor și martor alăt al celorce ai văzut că și al

celor pentru cari mă voi arăta ţie, * Cap. 22. 15.

17 scăpându-te din acest popor și dintre Neamurii, la * cari te trimit, * Cap. 22. 21.

18 ca să * le deschizi ochii să ** se întoarcă dela întuneric la lumină și dela stăpânirea Salanei la Dumnezeu, ca să ţia prin credința în mine iertarea păcatelor și un sorț † între cei * și sfîrșitii.

* Isa. 35. 5; 42. 7. Luc. 1. 79. Ioan 8. 12. 2 Cor. 4. 4. Efes. 1. 18. 1 Tes. 5. 5. **2 Cor. 6. 14. Efes. 4. 18; 5. 8. Col. 1. 13. 1 Pet. 2. 9, 25. †Luc. 1. 77. ††Efes. 1. 11. Col. 1. 12. †† Cap. 20. 32.

19 De aceea, împăratul Agripa, n' am fost neascuțitor vedeniei cerești,

20 ci * am vestit mai întâi atât celor din Damasc și celor din Ierusalim și în toată țara Iudeei că și Neamurilor ca să se po căiască și să se întoarcă la Dumnezeu, făcând lucruri ** vrednice de pocăință. *Cap. 9. 20, 22, 29; 11. 26; 13. 14, 16—21. ** Mat. 3. 8.

21 Pentru aceasta Iudeii * m'au apucat în templu și încercau să mă omoare.

* Cap. 21. 30, 31.

22 Deci având parte de ajutorul care este dela Dumnezeu, stau până în această zi, mărturisind și la mie și la mare, nezicând nimic decât cele ce * au vor-

bit proorocii și Moise ** și au să fie;

* Luc. 24. 27, 44. Cap. 24. 14; 28. 28. Rom. 3. 21. ** Ioan 5. 46.

23 că * Hristosul are să fie supus la pătimire și că el ** cel dintâi din învierea morților are să † vestească lumină atât poporului căt și Neamurilor.

* Luc. 24. 26, 46. **1 Cor. 15. 20. Col. 1. 18. Apoc. 1. 5. † Luc. 2. 32.

24 Si pe când rostia acestea apărându-se, Festus zice cu glas mare: Ești * nebun, Pavale; știința ta multă te dă în nebunie. * 2 Reg. 9. 11. Ioan 10. 20. 1. Cor. 1. 23. 2. 13, 14; 4. 10.

25 Dar Pavel zice: Nu sănăt nebun, prea alesule Festus, ci rostesc vorbe de adevăr și cuminție.

26 Căci împăratul știe de acestea către care și vorbesc cu îndrăsneală: pentru că sănt incredințat că niciuna din acestea nu este ascunsă de el fiindcă aceasta nu să a petrecut într'un colț.

27 Împăratul Agripa, crezi tu în prooroci? Știu că crezi!

28 Si Agripa a zis către Pavel: Cu puțin mă îndupeli ca să mă fac Creștin.

29 Iar Pavel a zis: Mă ruga lui Dumnezeu, ca fie cu puțin * fie cu mult, nu numai tu ci și toți cari

mă ascultă astăzi să fiți astfel cum sănăt și eu afară de aceste legături. * 1 Cor. 7. 7.

Nevinovăția lui Pavel recunoșcută.

30 Si împăratul s'a scutit și dregătorul și Berenice și ceice sădeau cu ei.

31 Si dupăce s'a dat în o parte, vorbiau * unii cu alții zicând: omul acesta nu săptuiește nimic vrednic de moarte sau de legături. * Cap. 23. 9, 29; 25. 25.

32 Si Agripa a zis lui Festus: Omului acestuia mulță să i se dea drumul ducii * n'ar fi cerut să fie judecat de Cesarul.

* Cap. 25. 11.

Plecarea lui Pavel la Roma.

27 Si când s'a hotărîl * ca noi să plecăm pe apă în Italia, au dat pe Pavel și pe alții închisini mulți sătaș cu numele Iuliu din ceata Augusta.

* Cap. 25. 12, 25.

2 Si suindu-se într'o corabie dela Adramit, care avea să meargă pe apă la locurile depe lângă Asia, am pornit pe apă fiind cu ooi Aristarh * Macedoneanul din Tesalonic.

* Cap. 19. 29.

3 Si în cealaltă zi am ajuns la Sidon. Si Iuliu s'a purtat * omenos cu Pavel și în dat voie să se ducă la

prietenii săi ca să capete îngrijire. * Cap. 24. 23, 28. 16.

4 Si deacolo am pornit pe mare și am mers pe apă pe lângă Cipru pentru că vânturile erau proativice.

5 Si dupăce am trecut marea care este pe lângă Cilicia și Pamfilia, ne-am pogorât la Mira în Licia.

6 Si acolo sutașul a găsit o corabie din Alexandria, mergând în Italia și ne-a suiat în ea.

7 Si fiindcă multe zile mergeam încet și am ajuns eu anevoie lângă Cnid, deoarece nu ne lăsa vântul să ne apropiem, am mers pe lângă Creta spre Salmona.

8 Si mergând eu greutate pe lângă ea, am venit la un loc numit Limanuri Frumoase, de care era aproape cetatea Lasea.

9 Si trecând multă vreme și călătoria fiind acum prijejdioasă, pentru că * trecuse și postul acum, Pavel și îndemna * Lev. 23. 27, 29.

10 si le zicea: Bărbați, văd că și călătoria are să fie cu mare vătămare și multă pagubă nu numai pentru încarcătură și corabie, ci și pentru sufletele noastre.

11 Dar sutașul asculta mai mult de cărmăciu și de stăpânul vasului, decât de cele zise de Pavel.

12 Si fiindcă limanul nu era bun de iernat, cei mai mulți au dat sfat să plece pe apă deacolo, dacă ar putea ajunge și să ieșeze la Fenix, un liman al Cretei, privind în jos spre vântul de miazăzi-apus și spre vântul de miazănoapte-apus.

13 Si când a băut în cel vântul de miazăzi, părându-li-se că sănt stăpâni pe ținta lor, au ridicat ancora și mergeau aproape de țărm dealungul Cretei.

14 Dar nu după multă vreme s'a repezit din ea un vânt furios care se numește Eurachilon.

15 Si când a fost răpită corabia cu totul și nu putea să facă față vântului, ne-am lăsat în voia lui, lăsându-ne duși.

16 Si alergând pe lângă un ostrov mic numit Claudia cu anevoie am fost în stare să prindem luntrea,

17 pe care ridicând-o sus, întrebuițau mijloace de apărare încingând vasul pe dedesubt; și temându-se să nu dea peste Sirta, au lăsat vetrilele jos și erau mănați astfel.

18 Si fiindcă ne nevoiam mult cu furtuna, a doua zi au inceput să arunce povara

19 și a treia zi au * aruncat cu mâinile lor unelele corăbiei. ^{*Iona 1, 5}

20 Si fiindcă mai multe zile n'au lucit peste noi, nici soare, nici stele și nu mică furtună ne amenința acum, era luată orice nădejde că vom scăpa.

21 Si fiindcă au fost mult fără hrana, atunci Pavel a stătut în mijlocul lor și a zis: Bărbați, trebuie să fi ascultat de mine și să nu fi plecat dela Creta, și să fi cruțat această vălămare și pagubă.

22 Si acum vă îndemn să fiți cu inimă bună; căci nicio pierdere de suflet nu va fi dintre voi afară de a corăbiei.

23 Pentru că în noaptea aceasta a slătut lângă mine un inger ^{*}al Dumnezeului, al căruia ^{**}sânt eu și căruia îi slujesc, ^{*Cap. 23. 11. ^{**}Dan. 6. 16. Rom. 1. 9. 2 Tim. 1. 3.}

24 zicând: Nu te teme, Pavеле, tu trebuie să stai înaintea Cesarului; și țăru Dumnezeu îi-a dăruit pe toți cei călătoresc pe mare cu tine.

25 De aceea, bărbați, fiți cu inimă bună; căci ^{*} eu

ered pe Dumnezeu, că va fi ușa după cum mi s'a vorbit.

^{*Luc. 1. 45. Rom. 4. 20, 21. 2 Tim. 1. 12.}

26 Dar trebuie să dăm peste ^{*} un ostrov oarecare. — ^{*Cap. 28. 1.}

27 Si când a fost a patrusprezecea noapte, pe când eram mănață încoace și încolo în marea Adriatică, pela miezul nopții marinarii bănuiau că se apropie de o țară oarecare.

28 Si au lăsat măsura în jos și au găsit douăzeci de stânjeni; și depărtându-se puțin și lăsând iar măsura în jos, au găsit cincisprezece stânjeni.

29 Si temându-se că nu cumva să dăm peste locuri sănăcoase, au aruncat patru ancore din partea dinapoi a corăbiei și doarau să se facă ziuă.

30 Si fiindcă marinarii căutau să fugă din corabie și lăsaseră luntrea jos în mare sub cuvânt că ar avea să întindă ancore dela pisc,

31 Pavel a zis sutașului și ostașilor: Dacă aceștia nu rămân în corabie, nu puteți fi scăpați.

32 Atunci ostașii au tăiat tunurile luntrei și au lăsat-o să cadă.

33 Si până să se facă

ziua, Pavel îndemna pe toți să ia ceea ce măncare zicând: Astăzi este a patrusprezecea zi de când așteptați și stați într'una nemâncăți nefrând nimic.

34 De aceea vă îndemn să lărați ceea ce măncare: căci aceasta este spre scăparea voastră; pentru că un păr nu va pieri din capul niciunui dintre voi.

^{*1 Reg. 1. 52. Mat. 10. 30. Luc. 12. 7. 21. 18.}

35 Si după ce a zis acestea și a luat pâne, a mulțumit lui Dumnezeu în fața tuturor și a trăit o zi și a început să mănage.

^{*1 Sam. 9. 13. Mat. 15. 36. Mare. 8. 6. Ioan. 6. 11. 1 Tim. 4. 3, 4.}

36 Atunci toți au fost cu inima bună și au luat și ei de măncare.

37 Si în corabie eram de loți două sute săptămâni și săse de suflete.

^{*Cap. 24.1; 7.14. Rom. 13.1. 1 Pet. 3. 20.}

38 Si după ce s'au săturat de măncare, ușurau corabia aruncând afară grâul în mare.

39 Si când s'a făcut ziuă, nu cunoșteau bine pământul dar zăriau un săn de mare având un țărm, către care s'au sfătuit, dacă ar putea, să măne corabia.

40 Si desfăcând ancorele, le-au lăsat în mare, lăsând

totodată în jos legăturile cărmelor și întinzând vîtrila din frunte, în adierea vântului, țineau spre țârm.

11 Dar dând peste un loc între două mări, au înțepenit văsul și piscul să * înfipă și să neclintă iar parțea dimapoia văsului se sfărâma de lăria *vaturilor*

* 2 Cor. 11, 25.

42 și sfatul ostașilor a fost ca să omoare pe cei legăți, ca nu cumva vreunul să iasă afară în inot și să scape prin fugă.

43 Dar sutașul voind să scape pe Pavel, i-a împiedicat de la planul lor și a poruncit ca ceice pot să înoate să se arunce afară cei dințăi și să iasă la pământ.

44 și ceilalți cari pe scânduri, cari pe ceva de ale corăbiei. Si astfel să făcut că toți au fost scăpați la pământ. * Vers. 22

Trei luni în insula Malta.

28 Si după ce am fost scăpați, atunci am cunoscut că ostrovul * se numește Malta. * Cap. 27, 26.

2 Si barbarii * ne arătau nu puțină bunăvoiință; căci au aprins un foc și ne-au luat pe toți la ei din pri-

cina ploii ce era și din prieina frigului.

* Rom. 1, 14. 1 Cor. 14, 11. Col. 3, 11.

3 Si când a strâns Pavel o grămadă de uscături și le-a pus pe foc, o năpârcă a ieșit de căldură și l-a apucat de mână.

4 Si barbarii când au văzut jivina atârnată de mână lui, ziceau unii către alții: Negreșit, omul acesta este un ucigaș, pe care, deși a scăpat din mare, Dreptatea nu l-a lăsat să trăiască.

5 Deci el a scuturat jivina în foc și n'a suferit niciun rău.

6 Si ei se așteptau că el are să se umfle sau să cadă deodată mort. Dar după ce au așteptat mult și au văzut că nu i se întâmplă niciun * rău, s'a schimbat și ziceau ** că el este un dumnezeu.

* Marc. 16, 18. Luc. 10, 19. **Cap. 14, 11.

Vîndecarea tatălui lui Publius.

7 Si împrejurul acelui loc erau țarine cari erau ale fruntașului ostrovului cu numele Publius, care ne-a primit și ne-a ospătat prietenesc trei zile.

8 Si a fost așa: tatăl lui Publius zacea apucat de friguri și urdinare. Pavel a intrat la el și s'a rugat *

și punând ** mâinile peste el, l-a vîndecat.

* Iac. 5, 14, 15. ** Marc. 6, 5; 7, 32; 16, 18. Luc. 4, 40. Cap. 19, 11, 12. 1 Cor. 13, 9, 28.

9 Si când s'a făcut aceasta, veniau la el și ceilalți din ostrov cari erau bolnavi și erau lămađuiți.

10 Aceștia ne-au și cinsit * cu multe eșineri și când am plecat, au pus pe corabie cele pentru trebunțele noastre.

* Mat. 15, 6. 1 Tim. 5, 17.

Sosirea la Roma.

11 Si după trei luni am plecat într-o corabie din Alexandria cu semnul Cei Doi Gemeni, care iernase în ostrov.

12 Si ajungând la Siracusa, am zăbovit acolo trei zile.

13 Deacolo am ocolit și am sosit la Regio; și după o zi s'a stârnit un vânt de miazăzi, a doua zi am venit la Puzole,

14 unde am găsit pe frați și am fost îndemnați să zăbovim la ei șapte zile; și astfel am venit la Roma.

15 Si frații deacolo când nu auzit cele despre noi, nu venit spre întâmpinarea noastră pânăla. Forul lui Apiu și la Trei Cârciumi, pe cari, când i-a văzut Pa-

FAPTELE APOSTOLILOR 28.

331

vel, a mulțumit lui Dumnezeu și a prins curaj.

16 Iar când am intrat în Roma, sutașul a dat căpeteniei gărzii pretoriului pe cei legăți iar lui * Pavel i-a dat voie să rămâne singur cu ostașul care-l păzia.

* Cap. 24, 25; 27, 3.

Pavel propovăduiește la Roma.

17 Si a fost așa: după trei zile el a chemat împreună la sine pe ceice erau fruntași ai Iudeilor; și când au venit ei împreună, el le-a zis: Eu, bărbăti frați, deși n'am săcăt * nimic împotriva poporului sau datinelor părintești, totuș am ** fost dat legat în Ierusalim în mâinile Romanilor,

* Cap. 24, 12, 13; 25, 8. ** Cap. 21, 33.

18 cari când m'au cărcetat, * voiau să-mi dea drumul pentru că nu era nicio vină de moarte în mine. *Cap. 22, 24; 24, 10; 25, 8; 26, 31.

19 Dar când Iudeii au vorbit împotrivă, am * fost nevoit să cer să fiu judecat de Cesarul; nu că aș avea ceva ca să învinuiesc neamul meu. * Cap. 25, 11.

20 Deci pentru această prieină * v'am chemat ca să vă văd și să vă vorbesc; căci pentru nădejdea lui

Israel săntă佩服at cu acest ^{**} lanț.

^{*}Cap. 26. 6, 7. ^{**}Cap. 26. 29. Efes. 3.1; 4. 1; 6. 20. 2 Tim. 1. 16; 2. 9. Filip. 10. 13.

21 Iar ei i-au zis: Noi nici n'am primit din Iudea scrisori despre tine nici n'a venit vreunul dintre frații și a dat de știre sau a vorbit ceva rău de tine.

22 Dar socotim vrednic să auzim dela tine cele ce gândești; căci despre secta această ne este cunoscut, că pretutindeni se vorbește ^{*} împotriva ei. ^{*} Iude. 2. 34. Cap. 24. 5, 14. 1 Pet. 2. 12; 4. 14.

23 Și holărându-i o zi, au venit mai mulți la el în casa de poposire cărora le-a istorisit ^{*addevărul}, mărturisind împărăția lui Dumnezeu și încrezîndându-i de dimineață până scara despre Isus, altă din ^{**} legea lui Moise cătă și din prooroci. ^{*} Iude. 24. 27. Cap. 17. 8; 19. 8. ^{**} Cap. 26. 6, 22.

24 Și unii ^{*} erau încredințați de cele spuse iar alții nu credeau.

^{*} Cap. 14. 4; 17. 4; 19. 9.

25 Și neînvoindu-se între ei, au plecat, după ce Pavel a zis o vorbă: Bine a vorbit Duhul Sfânt prin Isaia proorocul către părinții voștri

26 zicând: Du-te ^{*} la po-

porul acesta și zи: Cu auzul veți auzi și nu veți înțelege și văzând veți vedea și nu veți cunoaște.

^{*} Isa. 6. 9. Ier. 5. 21. Ezec. 12. 9. Mat. 13. 14, 15. Marc. 4. 12. Iacob. 8. 10. Ioan 12. 40. Rom. 11. 8.

27 Căci înima acestui popor s'a îngroșat și an auzit greu cu urechile și și-au închis ochii ca nu cumva să vadă cu ochii și să audă cu urechile și să înțeleagă cu înima și să se întoarcă și să-i vindec.

28 Deci să vă fie cunoscut că această mântuire a lui Dumnezeu a fost trimisă Neamurilor ^{*} și ei vor auzi. ^{*} Mat. 21. 41, 43. Cap. 13. 46, 47; 18. 6; 22. 21; 28. 17, 18. Rom. 10. 11.

29 Și după ce a zis aceste cuvinte, Iudeii au plecat având mare neînțelegere între ei.

Pavel stă și propovăduiește doi ani la Roma.

30 Și Pavel a rămas doi ani întregi într-o casă închiriată de el însuș și primia pe toți cari veniau la el,

31 propovăduind ^{*} împărăția lui Dumnezeu și învățându-i cele despre Domnul Isus Hristos, cu toată îndrăsneala și sără piedecă. ^{*} Cap. 4. 31. Efes. 6. 19.

EPISTOLA LUI PAVEL APOSTOLUL CĂTRE ROMANI.

Urarea.

1 Pavel, rob al lui Isus Hristos, chemat ^{*} să fie apostol, pus deoparte ^{**} pentru evanghelia lui Dumnezeu, ^{*} Fapt. 22. 21. I Cor. 1. 1. Iat. 1. 1. Tim. 1. 11; 2. 7. 2 Tim. 1. 11.

^{**} Fapt. 9. 15; 13. 2. Gal. 1. 15.

2 pe care a făgăduit-o ^{*} mai dinainte prin ^{**} proorocii săi ^{*} din Sfințele Scripturi ^{*} Fapt. 26. 6. Tit. 1. 2. ^{*} Cap. 3. 21; 16. 26. Gal. 3. 8.

3 despre Fiul său (născut ^{*} din sămânța lui David după carne, ^{*} Mat. 1. 6, 16. Iude. 1. 32. Fapt. 2. 30; 2 Tim. 2. 8.

4 hotărît ^{*} Fiul al lui Dumnezeu cu putere, ^{**} după Duhul [†] de sfințenie, prin învierea morților), Isus Hristos, Domnul nostru, ^{*} Ioan 1. 14. Gal. 4. 4. ^{**} Fapt. 6. 33. [†] Ef. 9. 14.

5 prin care ^{*} am luat har și apostolie spre ascultarea ^{**} de credință între toate Neamurile pentru [†] numele său, ^{*} Cap. 12. 3; 15. 15. 1 Cor. 15. 10. Iat. 1. 15; 2. 9. Efes. 3. 8. ^{**} Fapt. 6. 7. 16. 26. [†] Fapt. 9. 15.

6 între cari sunteți și voi chemați, ^{*} să fiți ai lui Isus Hristos:

7 tuturor cari sunteți în Roma, iubiți de Dumnezeu,

chemați ^{*} să fiți slinji: Har ^{**} vrouă și pace dela Dumnezeu Tatăl nostru și dela Domnul Isus Hristos.

^{*} Cap. 9. 24. I. Cor. 1. 2. I. Tes. 4. 7. ^{**} 1 Cor. 1. 3. 2 Cor. 1. 2. Gal. 1. 3.

Pavel și Creștinii din Roma.

8 Mai întâi mulțumesc ^{*} Dumnezeului meu prin Isus Hristos pentru voi toți, fiindcă credința ^{**} voastră se vestește în toată lumea.

^{*} 1 Cor. 1. 4. Filip. 1. 3. Col. 1. 3, 4. 1 Tes. 1. 2. Filip. 4. ^{**} Cap. 16. 19. 1 Tes. 1. 8.

9 Căci martor fiți este Dumnezeu, ^{*} căruia îi slujesc ^{**} în duhul meu, în evanghelia Fiului său, că neînțelet [†] fac pomenire de voi, ^{*} Cap. 9. 1. 2 Cor. 1. 23. Filip. 1. 8. 1 Tes. 2. 5. ^{**} Fapt. 27. 23. 2 Tim. 1. 3. [†] 1 Tes. 3. 10.

10 cerând totdeauna ^{*} în rugăciunile mele, dacă cumva în cele din urmă voi avea parte prin voia ^{**} lui Dumnezeu să vin la voi.

^{*} Cap. 15. 23, 32. 1 Tes. 3. 10. ^{**} Iac. 4. 15.

11 Căci doresc să vă văd ca să ^{*} vă împărtășesc vreun dar de har duhovnicesc ca să fiți întăriți.

^{*} Cap. 15. 29.

12 Și ca adică să lim mânăgăiați împreună între

voi, fiecare prin credință
* care este în celălalt, altă
a voastră cât și a mea.

* Tit. 1. 4. 2 Pet. 1. 1.

13 Dar nu voi șe să nu
știi, fraților, că de * multe
ori mi-am pus în gând să
vin la voi (și ** am fost
împiedecat până acum)
pentru că să am oarecare
rod și între voi ca și în
tre celelalte Neamuri.

* Cap. 15. 23. ** Filip. 4. 17. Fapt. 16. 7.
† 1 Tis. 2. 18.

14 * Sânt un datornic atât
Grecilor cât și Barbarilor,
atât înțeleptilor cât și pro-
știlor.

* 1 Cor. 9. 16.

15 Astfel, întrucât mă
privește pe mine, sănătatea
să vă vestesc evanghelia și
vouă cări sunteți în Roma.

*Starea omului după voia lui
Dumnezeu se capătă prin
credință.*

16 Căci * nu mă rușinez
de evanghelie, pentru că **
este puterea lui Dumnezeu
spre măntuire pentru
oricine crede, atât pentru
Iudeu, mai întâi, căt și
pentru Grec.

* Ps. 40. 9, 10. Marc. 8. 38. 2 Tim. 1. 8.
** 1 Cor. 1. 18; 15. 2. † Lue. 2. 30—32;
24. 47. Fapt. 3. 26; 13. 26, 46. Cap. 2. 9.

17 Pentru că * ca se
descopere o dreptate a lui
Dumnezeu din credință
pentru credință, după cum

este scris: Dreptul ** și
trăi din credință.

* Cap. 3. 21. ** Iah. 2. 4. Ioan 3. 30.
Gal. 3. 11. Filip. 3. 9. Evr. 10. 38.

Starea de păcat a omenirii.

18 Căci mână * lui Dumnezeu se descopere din cer
împotriva oricărui necucer-
nicii și nedreptăți a oame-
niilor, cări țin cu sila ade-
vărul în nedreptate.

* Fapt. 17. 30. Efes. 5. 6. Col. 3. 6.

19 Pentru că * ce se poate
cunoaște despre Dumnezeu
este arătat între ei, căci
Dumnezeu ** le-a arătat.

* Fapt. 14. 17. ** Ioan 1. 9.

20 Căci dela facerea lu-
mii ce nu se poate vedea *
despre ei, se vede lănuirit,
căci se pricepe cu mintea
prin cele făcute, adică veci-
nica lui putere și măreștie
dumneiască, pentru că ei
să fie fără cuvânt de apă-
rare.

* Ps. 19. 1, etc. Fapt. 14. 17; 17. 27.

21 Pentru că, deși au cu-
noșeul pe Dumnezeu, nu
l-au proslăvit ca pe Dumnezeu,
nici nu l-au mulțumit,
ci au ajuns deșerți * în
gândurile lor și înima lor
fără pricepere a fost întu-
necată.

* 2 Reg. 17. 15. Ier. 2. 3. Efes. 4. 17, 18.

22 Zicând * că sunt înțe-
lepti, au ajuns nebuni

* Ier. 10. 14.

23 și au schimbat slava
Dumnezeului * nesupus pă-
trăi.

trezirii cu asemănarea i-
coanei unui om supus pu-
trezirii și a păsărilor și a
dăbitoacelor cu patru pi-
cioare și a lăraioacelor.

* Dant. 4. 16, etc. Ps. 106. 20. Isa. 49.
13. 20. Ier. 2. 11. Eze. 8. 10. Fapt. 17. 29.

24 De aceea * și Dumnezeu
i-a dat prinși în po-
tele inimilor lor spre ne-
curățenie, ca ** trupurile
lor să fie necinăsite între
ei și înșiși, * Ps. 81. 12. Fapt. 7. 42.
Efes. 4. 18, 19. 2 Tis. 2. 11, 12. ** 1 Cor.
6. 18. 1 Tis. 4. 4. † Pet. 4. 3. † Lev. 18. 22.

25 că unii cări au schim-
bat adevărul * lui Dumnezeu
în minteună și au cinsit
și au slujit zidirii în
** locul Ziditorului, care
este binecuvântat în veci.
Amin.

* 1 Tis. 1. 9. 1 Ioan 5. 20. ** Isa. 44. 20.
Ier. 10. 14; 13. 25. Amos. 2. 4.

26 Pentru aceasta Dumnezeu i-a dat prinși în pa-
timi * de necinste; căci și
ele de parte femeiască ale
lor au schimbat întrebuin-
țirea firească în ea împo-
triva firii.

* Lev. 18. 22, 23. Efes. 5. 12. Iuda 10.
** Cap. 2. 21. † Ps. 50. 18. Osea 7. 3.

înșiși răsplata cuvenită a
rătăcirii lor.

28 Și după cum n'au so-
citat că e bine să aibă pe
Dumnezeu în deplină cu-
noștință, și Dumnezeu i-a
dat la o gândire netrebi-
nică, pentru că să facă cele
ce nu se cuvin; * * Efes. 5. 4.

29 fiind plini de orice
nedreplate, de răutate, de
lăcomie de bani, de în-
răire; umpluți de pizmă,
de omor, de ceartă, de in-
șelăciune, de violență, șop-
itorii.

30 vorbitori de rău, ur-
itori de Dumnezeu, semeli,
îngâmfați, lăudăroși, nă-
coccitori de rele, nesupuși
părinților,

31 fără pricepere, căl-
cători de cuvânt, fără in-
uire firească, fără milă;

32 că unii cări enos-
când * bine holârirea lui
Dumnezeu că ceice făptuiesc
unele ca acestea sunt
** vrednici de moară, nu
numai că fac același, dar
și găsesc plăcere în ceice
le făptuiesc.

* Cap. 2. 2.

** Cap. 6. 21. † Ps. 50. 18. Osea 7. 3.

Nepoacăința Iudeilor.

2 De aceea că și fără cuvânt
de apărare, omule, ori-
cine ai fi tu care judeci;
căci în ceeace judeci pe
altul, te osândești * pe tine

însuși, pentru că tu care judeci făptuiești aceleași lucruri. * Cap. 1. 20. ** 2 Sam. 12. 5-7. Mat. 7. 1, 2. Ioan 8. 9.

2 Dar știm că judecata lui Dumnezeu este după adevăr împotriva celorce făptuiesc unele ca acestea.

3 Și socotești tu aceasta, omule, care judeci pe cei ce făptuiesc unele ca acestea și care faci aceleși, că vei scăpa de judecata lui Dumnezeu?

4 Sau disprețuiești tu bogățiile * bunătății lui și a îngăduirii ** și a îndelungării răbdării, + necunoscând că bunătatea lui Dumnezeu te duce la pocăință?

* Cap. 9. 23. Efes. 1. 7; 2. 4, 7.

** Cap. 3. 25. † Exod. 34. 6. ‡ Isa. 30.18. 2 Pet. 3. 9, 15.

5 Dar după învățoșarea ta și după inima ta nepocăită îți * grămadăști ție însuși o comoară de mânie în ziua de mânie și de descoperire a dreptei judecăți a lui Dumnezeu,

* Dent. 32. 34. Iac. 5. 3.

6 care * va da fiecăruiua după lucrările sale.

* Iov 34. 11. Ps. 62. 12. Prov. 24. 12. Ier. 17. 10; 32. 19. Mat. 16. 27. Cap. 14. 12. 1 Cor. 3. 8. 2 Cor. 5. 10. Apoc. 2. 23; 20. 12; 22. 12.

7 Celorce prin slăruință în lucrarea bună caută slavă și cinstă și neputrezire: viață vecinică;

8 iar celorce fac desbi-nări și nu se supun * ade-vărului dar sunt supuși nedreptății: mânie și a-prindere,

* Iov. 24. 13. Cap. 1. 18. 2 Tes. 1. 8.

9 necaz și strămtorare peste orice suflet de om, care lucrează cu desăvâr-șire răul, atât peste ai Iudeului mai întâi, * cât și al Grecului.

* Amos 3. 2. Luc. 12. 47, 48. 1 Pet. 4. 17.

10 Dar slavă * și cinstă și pace oricui care lucrează binele, atât Iudeului mai întâi, cât și Grecului.

* 1 Pet. 1. 7.

11 Căci * la Dumnezeu nu este căutare la față,

* Dent. 10. 17. 2 Cron. 19. 7. Iov 34. 19. Fapt. 10. 34. Gal. 2. 6. Efes. 6. 9. Col. 3. 23. 1 Pet. 1. 17.

12 Căți dar au păcătuit fără lege, vor și pieri fără lege; și căți au păcătuit sub lege, vor fi judecați prin lege.

13 Căci nu * auzitorii le-gii sunt drepti înaintea lui Dumnezeu ci făcătorii legii vor fi îndreptățiti.

* Mbl. 7. 21. Iac. 1. 22, 23, 25. 1 Ioan 3. 7.

14 Căci când Neamuri cari n'au legea fac din fire cele ale legii, aceștia ne-vând legea, își sunt lor în-siși legea,

15 ca unii cari dovedesc lucrarea legii serisă în i-nimile lor, mărturisindu-fo-

împreună cugetul lor și gândurile lor unul cu altul învinind sau apărându-i:

16 în * ziua când Dumnezeu va judeca prin ** Iisus Hristos cele ascunse ale oamenilor după evan-ghelia † mea.

* Pet. 12. 14. Mat. 25. 31. Ioan 12. 48.

† Cor. 3. 6. 1 Cor. 4. 5. Apoc. 20. 12.

†† Iosu. 5. 22. Fapt. 10. 42; 17. 31.

† Tim. 1. 1, 8. 1 Pet. 4. 5. † Cap. 16. 25

†† Tim. 1. 11. 2 Tim. 2. 8.

tutelii nu se pot desvinovați.

17 Bacă tu * dar porți numele de Iudeu și te ** o-dihnești pe lege și † te lauзи în Dumnezeu

* Mat. 3. 9. Ioan 8. 33. Cap. 9. 6. 7.

† Cor. 11. 22. ** Mic. 3. 11. Cap. 9. 4.

†† Ia. 45. 25; 48. 2. Ioan 8. 41.

18 și cunoști * voia Iuj și încuviințezi ** pe cele foarte bune, fiind învățal din lege

* Dent. 4. 8. Ps. 147. 19, 20. ** Filip. 1. 10.

19 și ai încredere * că tu însuși ești călăuză de orbi, lumină celor ce sunt în în-tuneric, * Mat. 15. 14; 23. 16, 17, 19, 21. Ioan 9. 34, 49, 41.

20 îndreptător al proști-lor, învățător al pruncilor, având * forma cunoștinței și adevărului în lege;

* Cap. 5. 17. 2 Tim. 1. 13; 3. 5.

21 deci tu care înveți pe altul, pe tine însuși nu te înveți? Tu care propovăduiești: Nu fură! fură?

22 Tu * care zici: Nu să-

vârși preacurvie! ** săvâr-șești preacurvie? tu care urăști idoli, jăfuiești tem-plele? * Ps. 50. 16, etc. Mat. 23. 3, etc. ** Mat. 3. 8.

23 Tu * care le lauзи cu legea, necinstești pe Dumnezeu prin călcarea legii?

* Vora. 17

24 Căci numele lui Dumnezeu este hulit din pri-cina voastră între Neamuri, după cum este scriș.

* 2 Sam. 12. 14. Isa. 52. 5. Eze. 36. 20, 23.

Adevărata tăiere imprejur

25 Căci tăierea imprejur * folosește într'adevăr dacă însăptuiești legea; dar dacă ești călcător de lege, tăie-reata ta imprejur s'a făcut netăiere imprejur. * Gal. 5. 3.

26 Deci dacă * nelăierea imprejur păzește hotărările legii, oare nelăierea lui imprejur nu va fi socotită ea ca tăiere imprejur?

* Fapt. 10. 34; 35.

27 Si cea care din fire este netăiere imprejur și împlineste legea oare nu te * va judeca pe tine care cu slavă și tăierea impre-jur ești călcător de lege?

* Mart. 12. 41, 42.

28 Căci Iudeu nu * este cel pe dinafară, nici tăiere imprejur cea care este pe dinafară în carne:

* Mat. 3. 9. Ioan 8. 39. Cap. 9. 6, 7.

Gal. 6. 15. Apoc. 2. 9.

29 ci Iudeu este celce *

este unul în lăuntru și tăierea împrejur ** este aceea a inimii în duh și iar nu în slovă; a cărui laudă î† este nu dela oameni ci dela Dumnezeu.

* 1 Pet. 3, 4. ** Filip. 3, 3. Col. 2, 11.
† Cap. 7, 6. 2 Cor. 3, 6. †† 1 Cor. 4, 5.
2 Cor. 10, 18. 1 Tsc. 2, 4

Întăietarea Îndeului.

3 Deci care este prisoșul Îndeului, sau care este folosul tăierii împrejur?

2 Mult în orice căpăt mai întâi de toate * că lor le-au fost încredințate cuvintele (oracolele) lui Dumnezeu.
* Deut. 4, 7, 8. Ps. 147, 19, 20. Cap. 2, 18; 9, 4.

3 Căci ce? Dacă unii * n'au crezut, nu cumva ne-credința ** lor va desființa credințioșia lui Dumnezeu?

* Cap. 10, 16. Evr. 4, 2. ** Num. 23, 19. Cap. 9, 6; 11, 29. 2 Tim. 2, 13.

4 Să nu fie * așa: ci fie Dumnezeu ** iubitor, de adevăr iar orice † om un mincinos, după cum este scris: Ca î† să fii îndreptătit în cuvintele tale și să biruiești când vei fi judecat.
* Iov 40, 8. ** Ioan 3, 33. † Ps. 62, 9; 116, 11. †† Ps. 51, 4.

5 Dar dacă nedreptatea noastră înevărează dreptatea lui Dumnezeu, ce vom zice? Nu cumva este nedrept Dumnezeu care

cercetează cu mânie? (Vorbesc * ca un om).

* Cap. 6, 19. Gal. 3, 16.

6 Să nu fie așa; căci cum * va judeca Dumnezeu lumea? * Fao. 18, 25. Iov 8, 3; 34, 17.

7 Iar dacă adevărul lui Dumnezeu prin minciuna mea a prisesit spre slava lui, dece mai sănăt și eu judecat ca păcălos?

8 Si dece să * nu facem cele reale ca să vină cele bune, după cum suntem huiu și după cum spun unii că zicem noi? Osândă lor este dreaptă.

* Chap. 5, 20; 6, 1, 15.

Îudeii și Neamurile sunt la fel.

9 Ce deci? Suntem noi mai buni decât ei? Nicidcum; pentru că am invinsuți mai înainte atât * pe Judei cât și pe Greci, că căci sunt sub păcat,

* Vers. 23. Gal. 3, 22.

10 după cum este scris: Nu este niciun drept, nu, niciunul măcar;

11 nu * este nimeni care înțelege, nu este nimeni care caută stăruiitor pe Dumnezeu. * Ps. 14, 1–3; 53, 1.

12 Toți s'au abătut, s'au făcut împreună nefolosiitori; nu este nimeni care face bunătate, nu este nici măcar unul.

13 Gâtlejul * lor este un

mormânt deschis; cu limbile lor violențău; venin ** de aspide este sub buzele lor. * Ps. 5, 9. Ier. 5, 16. ** Ps. 140, 3.

14 Gura * lor este plină de blestem și amărciune.

* Ps. 10, 7.

15 Picioarele lor sunt lui * ca să verse sânge,

* Prov. 1, 16. Isa. 59, 7, 8.

16 dăărăpănare și asuprire este în căile lor,

17 și n'au cunoscut calea pacii.

18 Nu * este temerea de Dumnezeu înaintea ochilor lor.

* Ps. 36, 1.

19 Știm însă că tot ce * zice legea, vorbește celorce sunți sub lege, că orice ** gură să fie astupată și îoașă îlumnea să fie vinovată înaintea lui Dumnezeu,

* Ioan 10, 34; 15, 25.

** Iov 5, 16. Ps. 107, 42. Ezec. 16, 63. Chap. 1, 20; 2, 1. † Cap. 2, 2. Vers. 9, 23.

20 pentru că din * faptele legii nicio carnă nu va fi îndreptătită înaintea lui: căci prin ** lege vine cunoștința păcatului.

* Iob 143, 2. Fapt. 13, 39. Gal. 2, 16; 3, 11. Iacob. 2, 8, 9. Tit. 3, 5. ** Cap. 7, 7.

Ierararea prin credință.

21 Dar acum, fără lege † a arătat o dreptate * a lui Dumnezeu, mărturisită ** de lege și † de prooroci,

* Fapt. 15, 11. Cap. 1, 17. Filip. 3, 9. Iov. 11, 4. etc. ** Ioan 5, 46. Fapt. 26, 22. † Chap. 1, 2. 1 Pet. 1, 19.

22 o dreptate a lui Dumnezeu prin * credință în Isus Hristos pentru toți și peste toți ceice cred. Căci nu ** este deosebire. * Cap. 4, 11. Gal. 3, 28. Col. 3, 11.

23 Căci toți * au păcatuit și n'ajung la slava lui Dumnezeu, --

* Vers. 9. Cap. 11, 32. Gal. 3, 22.

24 fiind îndreptăliți îndăr cu * harul lui prin ** răscumpărarea care este în Hristos Isus;

* Cap. 4, 16. Efes. 2, 8. Tit. 3, 5, 7.

** Mat. 20, 28. Efes. 1, 7. Col. 1, 11. 1 Tim. 2, 6. Evr. 9, 12. 1 Pet. 1, 18, 19.

25 pe care Dumnezeu l-a pus * mai dinainte seau de îndurare, prin credință în sângele ** lui, ca să arate dreptatea lui, pentru † treacerea peste păcatele săvârșite mai înainte, în îngăduirea lui Dumnezeu

* Lev. 16, 15. 1 Ioan 2, 2; 4, 16.

** Col. 1, 20. † Fapt. 13, 38, 39.

1 Tim. 1, 16. Fapt. 17, 30. Evr. 9, 15.

26 spre arătarea dreptălii lui în vremea de acum, pentru că el să fie drept și să îndreptăcească pe celece este din credința lui Isus.

27 Unde este deci * lauda? — A fost înălțată. — Prin care lege? — A faptelor? Nu, ci prin legea credinței.

* Cap. 2, 17, 23; 4, 2. 1 Cor. 1, 29, 31. Efes. 2, 9.

28 Căci noi socotim că

omul este îndreptățit prin credință fără faptele legii.

* Fapt. 13. 38, 39. Vers. 20-22.
Cap. 8. 3. Gal. 2. 16.

29 Sau Dumnezeu este numai Dumnezeu al ludeilor? Nu și al Neamurilor? Da, și al Neamurilor;

30 deoarece este un singur Dumnezeu care va îndreptății tăierea împrejur din credință și netăierea împrejur prin credință.

* Cap. 10. 12, 13. Gal. 3. 8, 20, 28.

Pilda lui Avraam.

31 Deci desființăm noi legea prin credință? Să nu fie așa; ci statornicim legea.

4 Deci ce vom zice că aflat după carne Avraam* slăbimoul nostru? * Isa. 51. 2.
Mat. 3. 9. Ioan 8. 33, 39. 2 Cor. 11. 22.

2 Căci dacă Avraam a fost îndreptățit* din fapte, are cuvânt de laudă dar nu înaintea lui Dumnezeu.

* Cap. 3. 20, 27, 28.

3 Căci ce zice scriptura? Și Avraam* a crezut pe Dumnezeu și i s'a socotit ca dreptate.

* Fap. 15. 6. Gal. 3. 6. Iac. 2. 23.

4 Însă celuice* face fapte, plăta nu i se socoște ca din har ei ca o datorie.

* Cap. 11. 6

5 Iar celuice nu face fapte dar crede în celice îndreptăștește* pe cel nelegiuil credință lui i se socoște dreptate. * Ios. 24. 2.

6 După cum și David rostește fericirea omului, căruia Dumnezeu îi socoște dreptate fără fapte.

7 zicând: Fericiti * sunt aceia ale căror nelegiuri au fost iertate și ale căror păcate au fost acoperite.

* Ps. 32. 1, 2.

8 Fericit este bărbatul al căruia păcat nu-l va socoti Domnul.

9 Fericirea aceasta deci este rostită oare peste tăierea împrejur sau și peste netăierea împrejur? Căci zicem: Lui Avraam credința i s'a socotit ca dreptate.

10 Deci cum s'a socotit? Când era el în tăiere împrejur sau în netăiere împrejur? Nu în tăiere împrejur ci în netăiere împrejur.

11 Și a* primul semnul tăierii împrejur ca o pete a dreptășii credinței pe care o avea când era în netăiere împrejur, ca el să ** fie tatăl tuturor celor ce sunt în netăiere împrejur, dar cred, spre a îi se socoti și lor dreptatea

*Fap. 17. 10. **Luc. 19. 9. Vers. 12, 16. Gal. 3. 7.

12 și ca să fie tată al tăierii împrejur pentru aceia cari nu numai sunt din tăiera împrejur, dar

și umbălă pe urmele credinței tatălui nostru Avraam pe care o avea când era în netăiere împrejur.

Moștenirea vine prin credință.

13 Căci nu prin lege nu fost făgăduința către Avraam sau către sămânța lui, că va fi moștenitor* al lumii, ci prin dreptatea din credință.

* Fap. 17. 4, etc. Gal. 3. 29.

14 Căci *dacă ceice sunt din lege sunt moștenitorii, credința este zădănicită și făgăduința este desființată.

* Gal. 3. 18.

15 Căci legea* lucrăză înăuntrul; iar unde nu este lege, nu este nici călcare de lege. *Cap. 3. 20; 5. 13, 20; 7. 8, 10, 11. 1 Cor. 15. 56. 2 Cor. 3. 7, 9. Gal. 3. 10, 16. 1 Ios. 3. 4.

16 De aceea ea este din credință ca să fie după har; *pentruca ** făgăduința să fie temeinică pentru toată sămânța; nu numai pentru cea care este din lege ci și pentru cea care este din credință lui Avraam, care este tată al nostru al tuturor. *Cap. 3. 24. ** Gal. 3. 22. † Isa. 51. 2. Cap. 9. 8.

17 (după cum este scris: Te-am* pus tată al multor Neamuri) înaintea a celuia pe care ** l-a crezut, milice Dumnezeu, care dă viață celor morți și chiamă

cele † ce nu sunt ca și cum ar fi.

* Fap. 17. 5. ** Chap. 8. 11. Efes. 2. 1, 5.

† Cap. 9. 26. 1 Cor. 1. 28. 1 Pet. 2. 10.

18 El împotriva nădejdi, a crezut cu nădejde, ca să ajungă tată al multor Neamuri după zicerea: Așa *va fi sămânța ta.

* Fap. 15. 5

19 Și nefiind slab în credință, nu s'a * uitat la trupul său însuș, care era ca mort, (fiind cam de o sută de ani), nici la pântecele Sarei care era ca mort,

* Fap. 17. 17; 18. 11. Evr. 11. 11, 12.

20 și uitându-se la făgăduința lui Dumnezeu, n'a șovăit prin necredință, ci a fost întărit prin credință, dând slavă lui Dumnezeu,

21 și deplin încredințat că, ceea ce a făgăduit este puternic* să și facă.

* Ps. 115. 3. Ios. 1. 37, 45. Evr. 11. 19.

22 De aceea i s'a și socotit ca dreptate.

23 Și nu *s'a seris numai pentru el că i s'a socotit; *Cap. 15. 4. 1 Cor. 10. 6, 11.

24 ci și pentru noi cărora ni se va socoti, noi care credem în acela *care a sculat dintre cei morți pe Isus, Domnul nostru,

* Fapt. 2. 24; 13. 30.

25 care *a fost dat pentru gresalele noastre și a

fost sculat ** pentru în-dreptățirea noastră.

* Isa. 53, 5, 6. Cap. 3, 25; 5, 6; 8, 32.
2 Cor. 5, 21. Gal. 1, 4. Evr. 9, 28. 1 Pet. 2, 24; 3, 18. ** 1 Cor. 15, 17. 1 Pet. 1, 21.

Roadele acestui fapt.

5 Deci fiind îndreptății din credință,* avem pace **la Dumnezeu prin Domnul nostru Isus Hristos,

* Isa. 32, 17. Ioan 16, 33. Cap. 3, 28, 30.
** Efes. 2, 14. Col. 1, 20. † Ioan 10, 9; 14, 6. Efes. 2, 18; 3, 12. Evr. 10, 19.

2 prin care am avut și intrare prin credință la acest har, în *care stăm; și ne lăudăm ** în nădejdea slavei lui Dumnezeu.

* 1 Cor. 15, 1. ** Evr. 3, 6.

3 Și nu numai așa, ci ne * lăudăm și în necazuri, știind ** că necazul încează răbdare; * Mat. 5, 11, 12. Fapt. 5, 41. 2 Cor. 12, 10. Filip. 2, 17. Iac. 1, 2, 12. 1 Pet. 3, 14. ** Iac. 1, 3.

4 Iar răbdarea, * încercare; și încercarea, nădejde; * Iac. 1, 12.

5 Iar nădejdea * nu dă de rușine, pentru că ** iubirea lui Dumnezeu a fost turnată în inimile noastre prin Duhul Sfânt, care ne-a fost dat. * Filip. 1, 29. ** 2 Cor. 1, 22. Gal. 4, 6. Efes. 1, 13, 14.

6 Căci pe când eram noi încă nepulinicioși, Hristos la vremea cuvenită a * murit pentru cei nelegiuți.

* Cap. 4, 25. Vers. 8.

7 Căci abia dacă va muri cineva pentru un drept;

căci pentru cel bun poate ar îndrăzni cineva chiar să moară.

8 Dar Dumnezeu * înverderează iubirea sa însăș căre noi prin aceea că pe când eram noi încă păcătoși, Hristos a murit pentru noi. * Iean 15, 12. 1 Pet. 3, 18. 1 Iean 3, 16; 4, 9, 10.

9 Cu mult mai mult deci, fiind îndreptății acum în * sângele lui, vom fi mântuiti prin el de mânia ** lui Dumnezeu.

* Cap. 3, 25. Efes. 2, 13. Evr. 9, 14. 1 Iean 1, 7. ** Cap. 1, 18. 1 Tis. 1, 10.

10 Căci dacă, * pe când eram vrăjmași, am fost împăcați ** cu Dumnezeu prin moartea Fiului său, mult mai degrabă, fiind împăcați, vom fi mântuiti prin viața lui.

* Cap. 8, 32. ** 2 Cor. 5, 18, 19. Efes. 2, 16. Col. 1, 20, 21. † Ioan 5, 26; 14, 19. 2 Cor. 4, 10, 11.

11 Dar nu numai așa, ci ne * și lăudăm în Dumnezeu prin Domnul nostru Isus Hristos, prin care am luat acum împăcarea.

* Cap. 2, 17; 3, 29, 30. Gal. 4, 9.

Păcatul și harul.

12 De aceea după cum prințr'un * singur om a intrat păcatul în lume și prin ** păcat moartea, și astfel moartea a trecut la

toți oamenii, pentru că toți păcatul: —

* Pro. 3, 6. 1 Cor. 15, 21. ** Eac. 2, 17. Iap. 6, 23. 1 Cor. 15, 21.

13 (căci până la lege era păcat în lume, dar păcatul * nu se trece în socoteală când nu este lege.

* Cap. 4, 15. 1 Iean 3, 4.

14 Totuși moartea a domnit dela Adam până Moise și peste ceice nu păcătul să încalcării lui Adam, care * era un chip al celuice avea să vină. * 1 Cor. 15, 21, 22, 45.

15 Însă darul slobod nu este ca greșala. Căci dacă prin greșala unuia singur cei mulți au murit, cu mult mai mult harul lui Dumnezeu și darul slobod a prisosit față de cei * mulți prin harul unui singur om, Isus Hristos.

* Isa. 53, 11. Mat. 20, 28; 26, 28.

16 Și darul nu este ca prințr'unul singur care a păcatul: căci judecata a venit dela unul singur spre osândă, iar darul slobod a venit din multe greșeli spre o săptă de îndreptățire.

17 Căci dacă prin greșala unuia singur moartea a domnit prințr'unul singur, cu mult mai mult cei ce primesc prisosirea harului și a darului dreptă-

ții vor domni în viață prințr'unul singur, Isus Hristos). —

18 Așa dar, după cum prințr'o singură greșală judecata a fost pentru * toți oamenii spre osândă, tot așa și prințr'o singură faptă de dreptate, darul slobod a fost pentru toți oamenii spre o săptă de îndreptățire de viață.

* Ioan 12, 32. Eev. 2, 9.

19 Căci după cum prin neascultarea unui singur om cei mulți au fost făcuți păcătoși, tot așa și prin neascultarea unuia singur, cei mulți vor fi făcuți drepti.

20 Dar legea * a venit pe deasupra ca să se înmulțească greșala; și unde să înmulțești ** păcatul, harul a prisosit peste măsură,

* Ioan 15, 22. Cap. 3, 20; 4, 15; 7, 8. Gal. 3, 19, 23. ** Lm. 7, 47. 1 Tim. 1, 14.

21 Pentru că, după cum păcatul a domnit prin moartea, tot așa și harul să domnească prin dreptate spre viață veciniea prin Isus Hristos, Domnul nostru.

Harul ne izbăvește de stăpânirea păcatului.

6 Ce vom zice dar? Să rămânem în păcat * ca să se înmulțească harul?

* Cap. 3, 8. Vers. 15.

2 Să nu fie aşa! Noi cari am * murit față de păcat, cum vom mai trăi în el?
 * Vers. 11. Cap. 7. 4. Gal. 2. 19; 6. 14. Col. 3. 3. 1 Pet. 2. 24.

3 Sau nu știți că noi toți cari * am fost botezați pentru Hristos Isus, am fost botezați pentru** moarțea lui?* Gal. 3. 27. ** 1 Cor. 15. 29.

4 Deci am fost înmormântați * cu el prin bolezul pentru moară, pentru ca după cum ** Hristos a fost seculat dintre cei morți prin slava † Tatălui, așa și noi să umblăm în înoinare de viață. * Col. 2. 12. ** Cap. 8. 11. 1 Cor. 6. 14. 2 Cor. 13. 4. † Ioan 2. 11; 11. 40. †† Gal. 6. 15. Efes. 4. 22—24. Col. 3. 10.

5 Căci, dacă * ne-am făcut o tulpină cu el în asemănarea morții lui, vom fi și în a învierii lui;

* Filip. 3. 10, 11.

6 Cunoscând aceasta că omul * nostru cel vechiu a fost răstignit cu el, ca trupul ** păcatului să fie desființat pentru noi să nu mai sim robi păcatului.

* Gal. 2. 20; 5. 24; 6. 14. Efes. 4. 22. Col. 3. 5. 9. ** Col. 2. 11.

7 Căci cine * a murit este îndreptățit de păcat.

* 1 Pet. 4. 1.

8 Și dacă * am murit cu Hristos, credem că vom și trăi cu el, * 2 Tim. 2. 11.

9 Știind că Hristos * fiind

sculat dintre cei morți, nu mai moare; moartea nu mai are stăpânire peste el.

* Apoc. 1. 18.

10 Căci în ceeace a * murit, a murit odată pentru totdeauna față de păcat; iar în ceeace trăiește, trăiește ** față de Dumnezeu. * Eyr. 9. 27, 28. ** Luc. 20. 38.

11 Așa și voi, socotiți-vă pe voi înșivă că sunteți morți * față de păcat dar trăind ** față de Dumnezeu în Hristos Isus.

* Vers. 2. ** Gal. 2. 19.

12 Deci * păcatul să nu dominească în trupul vostru cel muritor ca să ascultați de poftele lui,

* Ps. 19. 13; 119. 133.

13 Nici nu înfățișați păcatului mădularele * voastră ca arme de nedreptate, ci înfățișați-vă ** pe voi înșivă lui Dumnezeu ca vîi dintre cei morți și mădularele voastre lui Dumnezeu ca arme de dreptate. * Cap. 7. 5. Col. 3. 5. Iac. 4. 1. ** Cap. 12. 1. 1. Pet. 2. 24; 4. 2.

14 Căci * păcatul nu va avea stăpânire peste voi; căci nu sunteți sub lege ci sub har.

* Cap. 7. 4, 6; 8. 2. Gal. 5. 18.

Hărni nu îndreptățește păcatul.

15 Ce deci? Să păcătuim pentru că nu suntem sub

lege ci sub har? Să nu fie așa!

* 1 Cor. 9. 21.

16 Nu știți că voi cui * vă înfățișați pe voi înșivă, robi spre ascultare, sunteți robi ai aceluia de care ascultați, fie ai păcatului pentru moarte, fie ai ascultării pentru dreptate?

* Mat. 6. 24. Ioan 8. 34. 2 Pet. 2. 19.

17 Dar mulțumită fie lui Dumnezeu că erați robi ai păcatului, dar ați asculta din inimă de izvodul * de înțățitură la care ați fost dată.

* 2 Tim. 1. 13.

18 Și fiind făcuți slobozi * de păcat, ați fost făcuți robi dreptății. * Ioan 8. 32. 1 Cor. 7. 22. Gal. 5. 1. 1 Pet. 2. 16.

19 Vorbesc omenește din pricina nepuținței cărnii voastre; căci după cum ați înfățișat mădularele voastre roabe necurățenici și neglijirii pentru nelegiuire, își așa acum înfățișați mădularele voastre roabe dreptății pentru sfințire.

20 Căci când erați robi * și păcatului, erați slobozi în ce privește dreptatea.

* Ioan 8. 34.

21 Deci ce * rod aveați înunci în aceleia de cari ieum vă rușinați? Căci sfârșitul ** acelora este moartea. * Cap. 7. 5. ** Cap. 1. 32.

22 Dar acum fiind făcuți

slobozi * de păcat și fiind făcuți robi lui Dumnezeu, aveți rodul vostru pentru sfințire, iar sfârșitul viață vecinie.

* Iacob 8. 32.

23 Căci plata * păcatului este moartea, dar darul ** sloboză al lui Dumnezeu este viață vecinie în Hristos Isus, Domnul nostru.

* Eze. 2. 17. Cap. 5. 12. Iacob 1. 15.

** Cap. 2. 7; 5. 17, 21. 1 Pet. 1. 4.

Creștinul izbăvit de Lege.

7 Sau nu știți fraților, (căci vorbesc unor cunoscători ai legii), că legea are stăpânire asupra omului cătă vreme trăiește el?

2 Căci femeia * sub bărbat este legală prin lege de bărbatul ei cătă trăiește el; iar ** dacă va muri bărbatul, ea este desfăcută de legea bărbatului.

* 1 Cor. 7. 39. ** Mat. 5. 32.

3 Deci dar, cătă vreme trăiește bărbatul, ea se va numi preacurvă dacă va fi a altui bărbat; dar dacă va muri bărbatul, este sloboză de lege, așa că nu este preacurvă, chiar dacă este a altui bărbat.

4 Astfel, frații mei, și voi ați * fost făcuți morți față de lege prin trupul lui Hristos, ca să fiți ai altuia, ai celuicea a fost seculat dintre cei morți ca să a-

ducem roade lui Dumnezeu. * Cap. 8. 2. Gal. 2. 19; 5. 18. Efes. 2. 15. Col. 2. 14. Gal. 5. 22.

5 Căci, când eram în carne, patimile păcatelor cari sunt prin lege, lucrau * în mădularele noastre ca să ** aducă roade pentru moarte. * Cap. 6. 13. ** Cap. 6. 21. Gal. 5. 19. Iac. 1. 15.

6 Dar acum am fost desfăcuți de lege, căci am murit față de aceea în care eram ținuți cu silă, astfel că noi slujim ca robi în * înnoirea duhului și nu în vechimea slovei.

* Cap. 2. 29. 2 Cor. 3. 6.

Legea dă cunoștință păcatului.

7 Ce vom zice dar? Este legea păcat? Să nu fie aşa! Că păcatul nu l-am * cunoscut decât prin lege; căci nu știam pofta dacă nu zicea legea: ** Nu pofti.

* Cap. 3. 20. ** Exod. 20. 17. Deut. 5. 21. Rapt. 20. 33. Cap. 12. 9.

8 Păcatul * dar, luând pornire prin poruncă, a lucrat cu desăvârșire în mine orice poftă: căci fără lege păcatul este mort.

* Cap. 4. 15; 5. 20.

9 Și eu odinioară eram viu fără * lege, dar când a venit porunca, păcatul iar a inviat, și eu am murit;

* 1 Cor. 15. 56.

10 și porunca, cea care *

era pentru viață, mi s-a aflat pentru moarte.

* Lev. 18. 5. Eze. 20. 11, 13, 21. 2 Cor. 3. 7.

11 Căci păcatul, luând pornire prin poruncă, mi-a amăgit de tot și prin ea m'a omorit.

12 Așa că legea * este sfântă și porunca este sfântă și dreaptă și bună.

* Ps. 19. 8; 119. 38; 137. 1 Tim. 1. 8.

13 Deci ce era bun și a juns moarte? Să nu fie aşa! Că păcatul ca să se arate păcat mi-a lucrat moarte prin ce era bun: pentruca păcatul să fie prin poruncă peste măsură de păcatos.

Lupta firii pământești împotriva Duhului.

14 Căci știm că legea este duhovnicească: iar eu sănătatea de carne, vândut * sub păcat.

* 1 Reg. 21. 20, 25. 2 Reg. 17. 17.

15 Căci ce săvârșesc nu * recunosc; căci nu săptuiesc ceeace voiesc; ci ce urăsc aceea fac.

* Gal. 5. 17.

16 Iar dacă nu fac ceeace voiesc, mă învoiesc cu legea că ea este bună.

17 Acum dar nu mai săvârșesc eu aceasta că păcatul care locuiește în mine,

18 Căci știu că în * mine, adică în carne mea, nu locuiește nimic bun, căci

nu voi este în mine, dar a

desăvârșii binele nu.

* Fac. 6. 5; 8. 21.

19 Căci binele pe care-l voiesc nu-l fac, ci răul pe care nu-l voiesc îl făptuiește.

20 Iar dacă fac ceeace nu voiesc, nu mai săvârșesc eu aceasta, ci păcatul care locuiește în mine.

21 Găsesc deci legea că pentru mine care voiesc să fac binele, răul slăiă lângă mine.

22 Căci mă * bucur în ce privește legea ** lui Dumnezeu după omul din lăuntru, * Ps. 1. 2. ** 2 Cor. 4. 16. Efes. 3. 16. Col. 3. 9, 10.

23 dar văd o altfel * de lege în ** mădularele mele, luptându-se împotriva legii minții mele și ducându-mă în robie sub legea păcatului, care este în mădularele mele.

* Gal. 5. 17. ** Cap. 6. 18, 19.

24 O, ticălos om ce sănătatea mă va seăpa de trupul morții acesteia?

25 Mulțumesc * lui Dumnezeu prin Isus Hristos, Domnul nostru!... Așa dar eu însumi cu mintea slujesc că rob legii lui Dumnezeu, iar cu carneea legii păcatului.

* 1 Cor. 15. 57.

ROMANI 7, 8.

Creștinul trăiește după Duh.
8 Nu * este nicio osândire dar acum pentru ceice sunt în Isus Hristos.

* Vom. 4. Gal. 5. 16, 25.

2 Căci legea * Duhului ** de viață în Hristos Isus m'a făcut slobod de legea * păcatului și a morții.

* Ioan. 8. 36. Cap. 4. 18, 22. Gal. 2. 19; 5. 1. ** 1 Cor. 15. 45. 2 Cor. 3. 6.

† Cap. 7. 24, 25.

3 Căci ceeace * era cu neputință legii, întrucât era neputincioasă prin carne, Dumnezeu, ** trimișând pe însuși Fiul său în asemănare de carne de păcat și pentru păcat, a osândit păcatul în carne,

* Fapt. 13. 39. Cap. 3. 20. Evi. 7. 18, 19; 10. 1, 2, 10, 14. ** 2 Cor. 5. 21. Gal. 3. 13.

4 pentru ca legii să fie împlinită în noi, cări * nu umblăm potrivit Duhului.

* Vom. 1.

5 Căci ceice * sunt potrivită căruii gândesc cele ale căruii, iar ceice ** sunt potrivită Duhului, cele ale Duhului.

* Ioan 3. 6. 1 Cor. 2. 14. ** Gal. 5. 22, 23.

6 Căci gândirea * căruii este moarțe, iar gândirea Duhului este viață și pace,

* Cap. 6. 21. Vers. 13. Gal. 6. 8.

7 deoarece gândirea * căruii este vrăjmășie împotriva lui Dumnezeu; căci nu se supune legii lui

Dumnezeu, căci nici ** nu poate. * Iac. 4. 4. ** I Cor. 2. 14.

8 Iar ceice sunt în carne nu pot să placă lui Dumnezeu.

9 Voi însă nu sunteți în carne ci în Duhul, dacă într'adevăr Duhul * lui Dumnezeu locuiește în voi. Iar dacă n'are cineva Duhul ** lui Hristos, acela nu este al lui.

* I Cor. 3. 16; 6. 19. ** Ioan 3. 34; Gal. 4. 6. Filip. 1. 19. 1 Pet. 1. 11.

10 Și dacă Hristos este în voi, trupul este mort din pricina păcatului, dar duhul este viață din pricina dreptății.

11 Dacă dar Duhul celuice * a sculat pe Isus din trei morți locuiește în voi, celece ** a sculat pe Hristos Isus dintre cei morți, va face vii și trupurile voastre muritoare din pricina Duhului său care locuiește în voi.

* Fapt. 2. 24. ** Cap. 6. 4, 5. 1 Cor. 6. 14. 2 Cor. 4. 14. Efes. 2. 5.

Creștinul trăiește în asteptarea mântuirii.

12 Deci dar, * fraților, suntem datori, nu cărni, ca să trăim potrivit cărni,

* Cap. 6. 7, 14.

13 căci dacă trăiți * potrivit cărni, aveți să muriiți; iar dacă prin Duhul

faceți să moașă ** faptele trupului, veți trăi. * ver. 6 Gal. 6. 8. ** Efes. 4. 22. Col. 3. 5.

14 Căci toți cății sunt mănați * de Duhul lui Dumnezeu, aceștia sunt fii al lui Dumnezeu. * Gal. 5. 18

15 Căci n'ași * luat un duh de robie iarăș spre temere, ** ci ați luat un duh de înfiere, în care strigă: Ava, † Tată.

* I Cor. 2. 12. Evr. 2. 15. ** 2 Tim. 1. 7. 1 Ioan 4. 18. † Isa. 56. 6. Gal. 4. 5, 6. † Marc. 14. 33.

16 Duhul însuș * mărturisește împreună cu duhul nostru că suntem copii al lui Dumnezeu.

* 2 Cor. 1. 22; 5. 5. Efes. 1. 13; 4. 30

17 Iar dacă suntem copii, suntem și moștenitori, * moștenitori ai lui Dumnezeu și împreună moștenitori cu Hristos, dacă într'adevăr suferim ** împreună cu el ca să fim și proslăviți împreună cu el. * Fapt. 26. 18. Gal. 4. 7. ** Fapt. 14. 22. Filip. 1. 29. 2 Tim. 2. 11, 12.

18 Căci eu socoșesc că suferințele * vremii de acum nu sunt vrednice să fie puse alături cu slava care are să fie descoperiță față de noi.

* 2 Cor. 4. 17. 1 Pet. 1. 6, 7; 4. 13.

19 Căci dorul stăruitor al zidirii * asteaptă descoperirea ** fiilor lui Dumnezeu, * 2 Pet. 3. 13. ** 1 Ioan 3. 2. Fap. 3. 16.

20 Căci zidirea * a fost supusă deșertăciunii, nu de bunăvoie, ci din pricina adevără care a supus-o, în nădejdea

* Vers. 22

21 că însuș zidirea va fi obișnuită de robia putrezită pentru slobozia slavei copiilor lui Dumnezeu.

22 Căci știm că toată zidirea suspină * și este în dureri de naștere până la naștere.

* Ier. 12. 11.

23 Dar nu numai ea, ci și noi care avem pârga * Duhului, și noi chiar susținem ** în noi însine, așteptând † înfierea, *adică* răscumpărarea trupului † nostru.

* Cor. 5. 5. Efes. 1. 14. ** 2 Cor. 5. 2, 4. Iun. 20. 36. †Luc. 21. 28. Efes. 4. 30.

24 Căci am fost măntuiriți în nădejde; * dar nădejdea vizută nu este nădejde; căci cine nădăduiește cecare vede? * 2 Cor. 5. 7. Evr. 11. 1.

25 Iar dacă nădăduim că nu vedem, il așteptăm că stăruință.

26 Și tot astfel și Duhul vine în ajutor sfâbiciunii noastre; căci nu știm * ce să cerem cum ar trebui, dar Duhul însuș ** mijlocește pentru noi prin susinuri neșpus. — * Mat. 20. 22. Iun. 4. 3. ** Zah. 12. 10. Efes. 6. 18.

27 Iar Cel * ce cercetează înimile știe care este gân-

direa Duhului, fiindcă mijlocește pentru sfinți după ** *voia lui* Dumnezeu.

* 1 Cron. 28. 9. Ier. 7. 9. Prov. 17. 3. Ier. 11. 20; 17. 10; 20. 12. Filip. 1. 24. 1 Tes. 2. 4. Apoc. 2. 23. ** Ioan 5. 14.

Pe creștin nimic nu-l poate despărți de dragostea lui Dumnezeu.

28 Și știm că pentru cei care iubesc pe Dumnezeu toate lucrează împreună spre bine, pentru cei care sunt chemați potrivit cu planul său.

* Cap. 9. 11, 23, 24. 2 Tim. 1. 9.

29 Căci pe aceia pe care i-a cunoscut mai * dinainte, i-a și rănduit mai ** dinainte să † fie asemenea la față cu chipul Fiului său, pentru că † el să fie cel dințai născut între mulți frați. * Exod. 33. 12, 17. Ps. 1. 6. Ier. 1. 7. Mat. 7. 23. Cap. 11. 2. 2 Tim. 2. 19. 1 Pet. 1. 2. ** Efes. 1. 5. 14. † Ioan 17. 22. 2 Cor. 3. 18. Filip. 3. 21. 1 Ioan 3. 2. † Col. 1. 15, 18. Evr. 1. 6. Apoc. 1. 5.

30 Iar pe aceia pe care i-a rănduit mai dinainte, i-a și chemat: * și pe aceia pe care i-a chemat, i-a și îndreptățit; ** și pe aceia pe care i-a îndreptățit, i-a și proslăvit. *

* Cap. 1. 6; 9. 24. Efes. 4. 4. Evr. 9. 15. 1 Pet. 2. 9. ** 1 Cor. 6. 11. † Ioan 17. 22. Efes. 2. 6.

31 Ce vom zice dar față de acestea? Dacă * Dum-

nezeu este pentru noi, cine este împotriva noastră?

* Num. 14, 9. 2 Reg. 6, 16. Ps. 118, 6.

32 El * care n'a crucea pe însuș Fiul său, ci l-a ** dat pentru noi loți, cum nu ne va dăru deasemenea loațe slobod împreună cu el?

* Cap. 5, 6, 10. ** Cap. 4, 25.

33 Cine va ridica vreo învinuire împotriva aleșilor lui Dumnezeu; Dumnezeu * este celce îndreptățește. * Isa. 50, 8, 9. Apoc. 12, 10, 11.

34 Cine * este celce va o săndi? Hristos Isus este celce a muri, și mai mult, care a fost seculat dintre cei morți, care este ** la dreapta lui Dumnezeu, care și în mijloc este pentru noi. * Iov. 34, 29. ** Marc. 16, 19. Col. 3, 1. Evr. 1, 3; 8, 1; 12, 2. 1 Pet. 3, 22. † Evr. 7, 25; 9, 24. 1 Ioan 2, 1.

35 Cine ne va despărții de iubirea lui Hristos? Ne- cauz sau slăbitoare sau prigone sau foamele sau goliciune sau primejdile sau sabie?

36 După cum este scris: Pentru * tine suntem omorii toată ziua, suntem soții ca o de înjunghiere. * Ps. 44, 22. 1 Cor. 15, 30, 31. 2 Cor. 4, 11.

37 Ci * în toate acestea suntem mai mult decât buriitori prin acela care ne-a iubit. * 1 Cor. 15, 57. 2 Cor. 2, 14. 1 Ioan 4, 4; 6, 4, 5. Apoc. 12, 11.

38 Căci sănt încerdințat

că nici moarte, nici viață, nici înger, nici stăpânire, * nici cele de acum, nici cele viitoare, nici puteri,

* Efes. 1, 21; 6, 12. Col. 1, 18; 2, 25. 1 Pet. 3, 22.

39 nici înălțime, nici adâncime, nici vreo altă făptură nu va putea să ne despartă de iubirea lui Dumnezeu care este în Hristos Isus, Domnul nostru.

Pavel și mărturia Israe- litilor.

9 Spun * adevărul în Hris- tos, nu mint, eugetul meu mărturisește împreună cu mine în Duhul Sfânt,

* Cap. 1, 9. 2 Cor. 1, 23; 11, 31; 12, 19. Gal. 1, 20. Filip. 1, 8. 1 Tim. 2, 7.

2 că * am mare întristare și neîncetată durere în inimă mea. * Cap. 10, 1.

3 Căci aș putea dori să * fiu eu însumi analema dela Hristos pentru frații mei, rudele mele după carne, * Exod. 33, 32.

4 cari * sunt Israeliști, cari au ** infierca și slava și legămintele † și darea legii * și slujba dumnezei- iască † și făgăduințele, **

* Deut. 7, 6. ** Exod. 4, 22. Deut. 14, 1. Ier. 31, 9. † 1 Sam. 4, 21. 1 Reg. 8, 11.

Ps. 63, 2; 78, 61. † Fapt. 3, 25. Evr. 8, 8–10. † Ps. 147, 19. † Evr. 9, 1.

** † Fapt. 13, 32. Cap. 3, 2. Efes. 2, 12.

5 cari au pe părinți * și din ** cari este după carne Hristosul, care † este peste

toate, Dumnezeu binecun- vintal în veci. Amin!

* Deut. 10, 15. Cap. 11, 28. ** Iac. 3, 23. † Ier. 23, 6. Ioan 1, 1. Eze. 20, 28. Evr. 1, 8. 1 Ioan 5, 20.

Dumnezeu este stăpân să aleagă.

6 Dar nu * este ca și cum ar fi căzut cuvântul lui Dumnezeu. Căci nu ** loțiunii sunt din Israel sunți Israël;

* Num. 23, 19. Cap. 3, 3. ** Ioan 8, 39. † Iac. 2, 28, 29; 4, 12, 16. Gal. 6, 16.

7 nici pentru că sunt să- mână a lui Avraam, * sunt loți copii, ci: în Isaac ** și în va numi sămânță.

† Gal. 4, 23. ** Fac. 21, 12. Evr. 11, 18.

8 Adică, nu copiii cărnii sunt copii * ai lui Dumnezeu, ci copiii făgăduinței și socotirii ca o sămânță,

* Gal. 4, 23.

9 Căci acesta este un cu- vânt de făgăduință: Voiu- veni pe vremea aceasta * și Sara va avea un fiu.

* Fac. 18, 10, 14.

10 Și nu numai atât, ci și cu privire la Rebeca * și înmisiind dela unul singur, dela Isaac tatăl no- stru: * Fac. 25, 21.

11 căci deși copiii nu sună încă născuți și nu îaptuiseră ceva bine sau rău, pentru ca planul lui Dumnezeu, potrivit alegă- ri, să rămâne în picioare

nu din fapte, ci dela * cel ce cheamă, * Cap. 4, 17; 8, 28.

12 și s'a zis: Cel * mare va sluji ca roh celui mai mic. * Eze. 23, 23.

13 După cum este scris: Am iubit pe Iacov * și am urit pe Esau.

* Deut. 21, 15. Prov. 13, 24. Mat. 1, 2, 3. Mat. 10, 37. Iac. 14, 26. Ioan 12, 25.

Dumnezeu se îndură de cine-i place.

14 Ce vom zice dar? Nu cumva * este nedreptate la Dumnezeu? Să nu fie așa!

* Deut. 32, 4. 2 Croa. 19, 7. Iov 8, 3; 34, 10. Ps. 92, 15.

15 Căci el zice lui Moise: Voiu avea * milă de oricine am milă și mă voiu îndura de oricine mă îndur.

* Exod. 33, 19.

16 Deci dar nu este dela celce voiește, nici dela celce aleargă, ci dela Dumnezeu care are milă.

17 Căci scripture * zice lui Faraon: Chiar pentru aceasta ** te-am seculat, ca să arăt în tine puterea mea și ca numele meu să fie vestit în tot pământul.

* Gal. 3, 8, 22. ** Exod. 9, 16.

18 Deci dar el are milă de cine voiește și învârto- sează pe cine voiește.

19 Dar îmi vei zice: Pen- tru ce mai bagă vină? Căci * cine se împotrivesc voiei lui? * 2 Croa. 20, 6. Iov 9, 12, 23, 13. Dan. 4, 35.

20 Dar mai degrabă, omul, cine ești tu care răspunzi împotriva lui Dumnezeu? Nu cumva va * zice plăsmuirea către plăsmuitor: Pentruce m'ai făcut astfel? * Isa. 29. 16; 45. 6; 64. 8.

21 Sau n'are olarul * putere peste lul lui ca din aceiaș frământălură să facă un ** vas spre cinsie iar altul spre necinste?

* Prov. 16. 4. Ier. 18. 6. ** 2 Tim. 2. 20.

22 Ce dacă Dumnezeu, voind să-și arate mânia și să-și facă cunoscut puterea, a îngăduit cu multă îndelungă-răbdare niște vase * de mânie întocmită ** spre pieire,

* 1 Tes. 5. 9. ** 1 Pet. 2. 8. Iudic. 4

23 și ca să facă cunoscut bogățiile * slavei lui peste niște vase de milă, pe care mai dinainte le-a pregătit ** spre slavă,

* Cap. 2. 4. Efes. 1. 7. Gal. 1. 27.

** Cap. 8. 28-30.

24 adică, pe noi, pe care ne-a și chemat, nu * numai dintr-o ludei ci și dintr-o Neamurie? * Cap. 3. 29.

25 După cum zice și în Oscea: Voi * numi poporul meu pe cel care nu este poporul meu și iubită pe cea care nu este iubită.

* Oscea. 2. 23. 1 Pet. 2. 10.

26 și * va fi aşa: în locul unde li s'a zis: Voi nu

sunteți poporul meu: așadar vor fi numiți fii ai Dumnezeului cehii viu. * Oscea 1. 10

27 Iar Isaia strigă din pre Israel: * Dacă numărul copiilor lui Israel ar fi cunisipul mării, numai în mășiță ** va fi măntuită.

* Isa. 10. 22, 23. ** Cap. 11. 1

28 Căci Domnul va face * cuvântul său pe pământ sfârșindu-l și securându-l

* Isa. 28. 2

29 și după cum a zis mai înainte Isaia: Dacă Domnul Savaot nu ne-ar fi lăsat o sămânță, am fi fost ca ** Sodoma și am fi fost asemănăți cu Gomora.

* Isa. 1. 9. Plin. 3. 22. ** Isa. 13. 19. Ier. 50. 40.

Neamurile au căpătat măntuirea.

30 Ce vom zice dar? Că Neamurile * cari nu urmăruiau dreptatea au astăzi dreptatea, dar dreptatea care ** este din credință;

* Cap. 4. 11; 10. 20. ** Cap. 1. 11

31 iar Israel urmărind o lege de dreptate, n'a ** să juns la legea aceea.

* Cap. 10. 2; 11. 7. ** Gal. 4. 4

32 Pentruce? Pentruce nu era căutață din credință ci ca din fapte. Sună * poticnit de piatra de potențire, * Luc. 2. 34. 1 Cor. 1. 28.

33 după cum este scriu. Iată * eu pun în Sion 0

piatră de poticnitre și ** o dâncă de cădere: și cine crede în el nu va fi rușinat, * Ps. 118. 22. Isa. 8. 14; 28. 16. Ier. 21. 42. 1 Pet. 2. 6-8. **Cap. 10. 11.

Măntuirea este aproape.

10 Fraților, plăcerea iniției mele și cererea mea către Dumnezeu pentru ei este ca să fie măntuiti.

2 Căci le mărturisesc că * nu răvnă pentru Dumnezeu, dar nu potrivit unei depline cunoștințe. * Fapt. 21. 30; 22. 3. Gal. 1. 14; 4. 17. Cap. 9. 31.

3 Căci necunoscând dreptatea lui Dumnezeu * și elintând să statornicească pe a lor, ** nu s'au supus dreptății lui Dumnezeu.

* Cap. 1. 17; 9. 30. ** Filip. 3. 9.

4 Căci Hristos * este sfârșitul legii ca dreptatea pentru orice credincios.

* Mat. 5. 17. Gal. 3. 24.

5 Căci Moise serie despre dreptatea care este din lege: Omul * care va face vă în răi prin ea.

* Ier. 18. 5. Neem. 9. 29. Ezec. 20. 11, 11. 31. Gal. 3. 12.

6 Iar dreptatea care este din credință zice așa: * Nu ză în inima ta: Cine se va săi în cer? (adică să aducă jos pe Hristos.)

* Deut. 30. 12, 13.

7 Sau: Cine se va pozi în adânc? (adică să

școală afară pe Hristos dintr-o cei morți.)

8 Dar ce zice ea? Cuvântul este aproape * de tine, în gura ta și în inimă ta: adică cuvântul credinței pe care o propovăduim.

* Deut. 30. 14.

9 Pentru că dacă * vei mărturisi cu gura ta pe Iisus ca Domn și vei crede în inima ta că Dumnezeu l-a scutat dintre cei morți, vei fi măntuit.

* Mat. 10. 32. Luc. 12. 8. Fapt. 8. 37

10 Căci cu inima se crede spre dreptate, iar cu gura se mărturiseste spre măntuire.

11 Căci scripura zice: Oricine * care crede în el nu va fi rușinat.

* Isa. 28. 16; 49. 23. Ier. 17. 7. Cap. 9. 33.

12 Căci nu * este deosebitre de Iudeu și Grec: căci el este ** Domnul tuturor, și bogat pentru toți care-l cheamă.

* Fapt. 15. 9. Cap. 3. 22. Gal. 3. 28.

** Fapt. 10. 36. Cap. 3. 29. 1 Tim. 2. 5.

† Efes. 1. 7; 2. 4, 7.

13 Căci * oricine care va chema numele ** Domnului va fi măntuit.

* Ier. 2. 32. Fapt. 2. 21. ** Fapt. 9. 14.

Lucrul acesta a fost vestit.

14 Dar cum vor chema pe acela în care n'au crezut? și cum vor crede în acela despre care n'au au-

zit? Si cum vor auzi fără propovăduitor?

15 Si cum vor propovădui dacă nu vor fi trimiși? După cum este scris: Cât de frumoase sunt picioarele celor care vestesc pacea, ale celor care vestesc cele bune! * Isa. 52, 7. Nah. 1, 15.

16 Dar nu * loți au ascultat de evanghelie. Căci Isai a zice: Doamne, ** cine a crezut cele auzite de la noi? * Cap. 3, 3. Evr. 4, 2. ** Isa. 53, 1. Ioan 12, 38.

17 Deci credința vine din cele auzite, iar cele auzite prin cuvântul lui Hristos.

18 Dar eu zic: Oare nu au auzit ei? Da, negreșit! Sunetul lor a ieșit în * tot pământul și ** cuvintele lor până la marginile pământului locuit. * Ps. 19, 4. Mat. 24, 14; 28, 19. Mare. 16, 15. Col. 1, 6, 28. ** 1 Reg. 18, 10. Mat. 4, 3.

19 Dar eu zic: Oare nu cunosc Israel? Moise cel dintâi zice: Eu vă * voi înțărâta la gelozie cu accele nu este neam, ** vă voi așa la mânie cu un neam neînțelegător.

* Deut. 32, 21. Cap. 11, 11. ** Tit. 3, 3.

20 Iar Isaiă îndrăsnește și zice: Am fost * aflat de ceice nu mă căutau și m'am arătat celorce nu întrebau de mine.

* Isa. 65, 1. Cap. 9, 30.

21 Dar despre Israel zice: Toată * ziua am în liniștiția către un popor neascultător și împotriva lor eu vorba. * Isa. 65, 2

Orbirea lui Israel.

11 Deci zic: Oare a le pădat Dumnezeu pe poporul său? Să nu fie așa! Căci și * eu sunt Israelit, din sămânța lui Avraam, din seminția lui Beniamin. * 1 Sam. 12, 22. Ier. 31, 37. 2 Cor. 11, 22. Filip. 3, 5.

2 Dumnezeu n'a lepădat pe poporul său pe care l-a * cunoscut mai dinainte. Sau nu știi ce zice scriitura despre Ilie, cum se plângă el lui Dumnezeu împotriva lui Israel?

* Cap. 8, 29

3 Doamne, * au omorât pe proorocii tăi, au surpat altarele tale din temelie și eu am rămas singur și căută sufletul meu.

* 1 Reg. 19, 10, 14

4 Dar ce-i zice răspunsul dumnezeesc? Mi-am * lăsat șapte mii de bărbați, cari nu și-au plecat genunchiul la Baal. * 1 Reg. 19, 18

5 Astfel * deci și în vremea deacum este o răușită potrivit unei alegeri din har. * Cap. 9, 7

6 Iar dacă * este din har, nu mai este din fapte; astfel harul nu mai este har * Cap. 4, 4, 5. Gal. 5, 4. Deut. 9, 4, 6

7 Ce deci? Ceeace căută * slăvesc slujba mea, și alegerea a dobândit, iar alegerea a dobândit aceasta și ceilalți au fost învârtoșați,

* Cap. 9, 31; 10, 9.

8 după cum este scris: Dumnezeu * le-a dat un duh de amorțire, ochi ** că să nu vadă și urechi că să nu audă până în ziua de azi.

* Isa. 29, 10. ** Deut. 29, 4. Isa. 6, 9. Ier. 5, 21. Ezec. 12, 2. Mat. 13, 14. Ioan 12, 10. Fapt. 28, 26, 27.

9 Si David zice: Masa lor să * li se prefacă laț și capcană și piatră de poticuire și răsplată pentru ei.

* Ps. 69, 22.

10 Să * li se întunece ochii ca să nu vadă și încovoaie-le pururea spirărea. * Ps. 69, 23.

Inștiințarea Neamurilor.

11 Deci zic: Oare să au poticnit ci ca să cadă? Să nu fie așa! Ci prin * poticuirea lor a venit mânuire pentru Neamuri, că și-i facă pe ei geloși.

Fapt. 13, 46; 18, 6; 22, 18, 21; 28, 24, 28, 29, 19.

12 Si dacă poticuirea lor este bogăția lumii și înștiințarea lor o bogăție a Neamurilor, cu cât mai mult plinătatea lor?

13 Vouă Neamurilor vă spun: Întrucât deci eu sunt

* apostol al Neamurilor îmi slăvesc slujba mea,

* Fapt. 9, 15; 13, 2; 22, 21. Cap. 15, 16. Gal. 1, 16; 2, 2, 7—9. Efes. 3, 8. 1 Tim. 2, 7. 2 Tim. 1, 11.

14 poate canivă voiu face geloși pe ceice sunt carnea mea, și * voiu măntui pe unii din ei.

* 1 Cor. 7, 16; 9, 22. 1 Tim. 4, 16. Iac. 5, 20.

15 Căci dacă lepădarea lor este împăcarea lumii, ce va fi primirea lor, dacă nu viață dintre cei morți?

16 Iar dacă pârga * este sfântă, aşa este și frământă; și dacă rădăcina este sfântă, aşa sunt și ramurile.

* Lev. 23, 10. Num. 15, 18—21.

17 Si dacă unele * dintre ramuri au fost rupte și tu, ** fiind un măslin sălbatic, ai fost altoit în ele și te-ai făcut împreună părtaș al rădăcinii și al grăsimii măslinului, * Ier. 11, 16. ** Fapt. 2, 39. Efes. 2, 12, 13.

18 nu * le lănda față de rămuri; iar dacă te lauzi, nu tu îi rădăcina ci rădăcina pe line. * 1 Cor. 10, 12.

19 Dar vei zice: Unele ramuri au fost rupte ca să fiu altoit eu.

20 Bine; au fost rupte prin necredință lor, iar tu stai prin credință. Nu * gândi lucruri finale ci te-

me-le. ** * Cap. 12, 16. ** Prov. 28, 14. Isa. 66, 2. Filip. 2, 12.

21 Căci dacă n'a cruțat Dumnezeu ramurile firești, nu te va cruța nici pe tine.

22 Deci vezi bunătatea și asprimea lui Dumnezeu: asprime către ceice au căzut, iar către tine bunătatea lui Dumnezeu, dacă * vei stăru în bunătatea lui; altfel și ** tu vei fi tăiat. * 1 Cor. 15. 2. Evr. 3. 6. 14. ** Ioan 15. 2.

23 Si chiar ei, dacă * nu vor stăru în necredință, vor fi altoiți; căci Dumnezeu este puternic să-i alioiască iarăs. * 2 Cor. 3. 16.

24 Căci dacă tu ai fost tăiat din celce din fire este un măslin sălbatic și, împotriva sărăcășii, ai fost altot într-un măslin bun, cu atât mai mult aceștia, cari sunt ramurile firești, vor fi altoiși în chiar măslinul lor?

Tot Israelul va fi măntuit.

25 Căci nu voiesc să nu știți, fraților, taina aceasta, ca să nu fiți cuminți * în ochii voștri înșivă, că pentru Israel s'a făcut învărtosare** în parale până † va intra plinătatea Neamurilor. * Cap. 12. 16. ** Vers. 7. 2 Cor. 3. 14. † Iacob. 21. 24. Apoc. 7. 9.

26 Si astfel tot Israelul va fi măntuit, după cum este scris: Izbăvitorul va veni * din Sion; el va abate neleguiurile dela Iacob.

* Isa. 59. 29. Ps. 14. 7.

27 Si acesta * este legăturiul dela mine pentru ei, când voiu înălțarea păcatele lor. * Isa. 27. 9. Ier. 31. 31, etc. Evr. 8. 8; 10. 16.

28 Negreșit în ce privește evanghelia sunt vrăjmașii, pentru voi, dar în ce privește alegerea sunt iubiti, * pentru părinții lor.

* Deut. 7. 8; 9. 5; 10. 16.

29 Căci darurile și cǎmarea lui Dumnezeu sunt fără părere de rău.

* Num. 23. 19.

30 Căci după cum și voi năști ascultat altădată * de Dumnezeu, iar acum ați căpătat milă prin neascultarea lor, * Efes. 2. 2. Col. 3. 7

31 astfel și aceștia n'au ascultat acum, ca prin milă către voi să capete și el milă acum.

32 Căci Dumnezeu * a închis împreună pe toți în neascultare ca să aibă milă de toți. * Cap. 3. 9. Gal. 3. 23.

33 O, adâncime a bogăției și a înțelepciunii și a cunoștinței lui Dumnezeu! Cât * de cu neputință de cercetă sunt judecățile lui și cât de cu neputință de urmărit ** căile lui!

* Ps. 36. 6. ** Iov 11. 7. Ps. 92. 5.

34 Penitru că * cine a cunoscut gândul Domnului! Sau cine ** s'a făcut sfetnicul lui? * Iov. 15. 8. Isa. 40. 13. Ier. 23. 18. 1 Cor. 2. 16. ** Iov 36. 22.

35 Sau cine * i-a dat înțeță lui și i se va da înapoi?

* Iov 35. 7; 41. 11.

36 Căci toate sunt din el * și prin el și pentru el! A lui ** să fie slava în veci! Amén.

* 1 Cor. 8. 6. Col. 1. 16. ** Gal. 1. 5. 1 Tim. 1. 17. 2 Tim. 4. 18. Evr. 13. 21. 1 Pet. 5. 11. 2 Pet. 3. 18. Iuda 25. 4 pmc. 1. 6.

Predarea în slujba lui Dumnezeu.

12 Vă îndemn * dar, fraților, prin îndurările lui Dumnezeu, ca să ** înțeță și trupurile voastre cu o jerifă † vie, slânlăbile plăcută lui Dumnezeu, care este închinarea voinică chibzuită.

* 1 Cor. 10. 1. ** 1 Pet. 2. 5. † Ps. 50. 13. 14. Cap. 6. 13, 16, 19. 1 Cor. 6. 13. 20. 21. Iov. 10. 20.

3 Si să * nu fiți fătuți în veacul acesta: ci fiți schimbați ** prin înnoirea minții voastre, ca să înceruți † care este voia lui Dumnezeu cea bună și bineplăcută și desăvârșită.

* 1 Pet. 1. 14. 1 Ioan 2. 15. ** Efes. 1. 19. 1. 23. Col. 1. 21, 22; 3. 10. † Efes. 5. 10. 17. 1 Tes. 4. 3.

3 Căci prin harul * care lui este dat, zic oricui care este între voi, să nu ** gândescă despre sine mai sus deat ceeace trebuie să gândescă, ci să gândească aşa că să fie cumpălat, după-

cum Dumnezeu a împărțit fiecăruiu † o măsură de credință.

* Cap. 1. 5; 15. 15. † Cor. 3. 10; 15. 10. Gal. 2. 9. Efes. 3. 2, 7, 8. ** Prov. 25. 27. Ef. 7. 16. Cap. 11. 20, † 1 Cor. 12. 7, 11. Efes. 4. 7.

4 Căci dupăcum * într'un singur trup avem multe mădulare și toate mădularele n'au aceeașă lucrare:

* 1 Cor. 12. 12. Efes. 4. 16.

5 astfel noi, * cei mulți, suntem un singur trup în Hristos, iar fiecare în parte suntem mădulare unui altoră.

* 1 Cor. 10. 17; 12. 20, 27. Efes. 1. 23. 4. 26.

6 Având * însă deosebite daruri potrivit ** haruluj care ne-a fost dat; fie proorocie, † să proorocim după măsura credinței noastre; * 1 Cor. 12. 4. Pet. 4. 10, 11. ** Vers. 3. † Fapt. 11. 27. 1 Cor. 12. 10, 28; 13. 2; 14. 1, 6, 29, 31.

7 fie slujbă, să ne vedem de slujbă; fie că cineva * este învățător, să-și vadă de învățătură; * Fapt. 13. 1. Gal. 6. 6. Efes. 4. 11. 1 Tim. 5. 17.

8 fie că cineva * este îndemnător, să-și vadă de îndemnare; cel ** ce împartă, să împartă cu dărinie; cel † ce cārmuieste, să fie cu sărguință; cel ce face milă, să facă cu † voioșie.

* Fapt. 15. 32. 1 Cor. 14. 3. ** Mat. 6. 1—3. † Fapt. 20. 28. 1 Tim. 5. 17. Evr. 13. 7, 24. 1 Pet. 5. 2. † 2 Cor. 9. 7.

Dragostea să se arate în toate.

9 Iubirea * să fie fără fătănicie. Aveți groază ** de rău, lipiți-vă de bine.

* 1 Tim. 1. 5. 1 Pet. 1. 22. ** Ps. 34. 14; 36. 4; 97. 10. Amos 5. 15.

10 In iubirea Irătească filii eu * dragoste duioasă unii către alții; în cîinste: ** dând întărietate unii altora;

* Evr. 13. 1. 1 Pet. 1. 22; 2. 17; 3. 8. 2 Pet. 1. 7. ** Filip. 2. 8. 1 Pet. 5. 5.

11 în sărăcintă: fără pregeț; în duh: fierbinți, slujind Domnului;

12 în nădejde: bucurându-vă; * în necaz: răbdători; ** în rugăciune: stăruitorii și eu răbdare;

* Luc. 10. 20. Cap. 5. 2; 15. 13. Filip. 3. 1; 4. 4. 1 Tes. 5. 16. Evr. 3. 6. 1 Pet. 4. 13.

** Luc. 21. 19. 1 Tim. 6. 11. Evr. 10. 36; 12. 1. Iac. 1. 4; 5. 7. 1 Pet. 2. 19, 20.

† Iac. 18. 1. Tapt. 2. 42; 12. 5. Efes. 6. 18. Col. 4. 2. 1 Tes. 5. 17.

13 în trebuințele * sfintilor: părtăși; în iubirea de oaspeți: ** urmărind-o.

* 1 Cor. 16. 1. 2 Cor. 9. 1, 12. Evr. 6. 10;

13. 16. 1 Ioan 3. 17. ** 1 Tim. 3. 2. Tit. 1. 8. Evr. 13. 2. 1 Pet. 4. 9.

14 Binecuvântați * pe cei ce vă prigonesc; binecuvântați și nu blestemăți.

* Mat. 5. 44. Luc. 6. 28; 23. 34. Fapt. 7. 60. 1 Cor. 4. 12. 1 Pet. 2. 23; 3. 9.

15 Bucurăți-vă, * cu ceice se bucură; plângăți cu cei ce plâng. * 1 Cor. 12. 26.

16 Gândiți * aceiaș unii pentru alții. Nu ** gândiți la

cele înalte ci lăsați-vă mânați de cele smerite. Nu vă faceți cuminți în ochii voștri înșivă.

* Cap. 15. 5. 1 Cor. 1. 10. Filip. 2. 2; 3. 16. 1 Pet. 3. 8. ** Ps. 131. 1, 2. Ier. 45. 5. † Prov. 8. 7; 26. 12. Isa. 5. 21. Cap. 11. 25.

Răzbunarea este a Domnului.

17 Nu * răsplătiți nimănui rău pentru rău; puneti-vă ** în minte cele frumoase înaintea tuturor oamenilor.

* Prov. 20. 23. Mat. 5. 39. 1 Tes. 5. 15. 1 Pet. 3. 9. ** Cap. 14. 16. 2 Cor. 8. 21.

18 Dacă este cu putință, întrucât vă privește, trăiti * în pace cu toți oamenii.

* Marc. 9. 50. Cap. 14. 19. Evr. 12. 14.

19 Nu * vă răsbunați voi înșivă, iubișilor, ci dați loc mâniei; căci este scris: A mea este răsbunarea, ** eu voi răsplăti, zice Domnul.

* Lev. 19. 18. Prov. 21. 29. Versa. 17. ** Deut. 32. 35. Evr. 10. 30.

20 Ci * dacă va flămânză vrăjmașul tău, dă-i de mâncare; dacă va înseta, dă-i să bea; căci făcând această vei grămadă cărbuni de loc pe capul lui.

* Exod. 23. 4, 5. Prov. 25. 21, 22. Mat. 5. 44.

21 Nu fii biruit de rău ci biruiește răul prin bine. *Supunerea față de stăpânire*

13 Orice suflet să * fie supus înaltelor stăpânire decât dela Dumnezeu niri. Căci nu este stăpă-

iar ** celece sunt, sunt rănduite de Dumnezeu.

* Tit. 3. 1. 1 Pet. 2. 13. ** Prov. 8. 15, 16. Dan. 2. 21; 4. 32. Ioan 19. 11.

2 Încă, cine nu este supus stăpânirii, * se împotrivește întocmirii lui Dumnezeu; iar ceice se împotrivește își vor lua o judecată.

* Tit. 3. 1.

3 Căci dregătorii nu sunt o teamă pentru fapta bună ci pentru cea rea. Si voiești să nu te temi de stăpânire? Fă * binele, și vei avea laudă dela ea. * 1 Pet. 2. 14; 3. 13.

4 Căci el este slujitorul lui Dumnezeu spre bine pentru tine; iar dacă faci rău, teme-te; căci nu în zădar poartă sabia: căci el este slujitorul lui Dumneziu, răsbunător spre mânie pentru celecă săptuiește rău.

5 Deaceea este trebuință * ca să fiți supuși nu numai din pricina mâniei ci ** și din pricina cugetului.

* Ecl. 8. 2. ** 1 Pet. 2. 19.

6 Căci pentru aceasta plătiți și dări; căci ei sunt slujitori ai lui Dumnezeu și înțelepții lui aceasta.

7 Dați * tuturor ce li se dătorește: celui cu darea, darea; celui cu vama, vama; celui cu teama, teama; celui cu cîinstea, cîinstea.

* Mat. 22. 21. Marc. 12. 17. Luc. 20. 25.

Dragostea este împlinirea Legii.

8 Nu datorați nimănui nimic decât a vă iubi unii pe alții; căci cine * iubește pe altul a împlinit legea.

* Vera. 10. Gal. 5. 14. Col. 3. 14. 1 Tim. 1. 5. Iac. 2.

9 Căci aceasta: * Nu precurvi, nu omoră, nu fura, nu pofti, și orice altă poruncă este cuprinsă în acest cuvânt, în: ** Iubește pe aproapele tău ca pe tine însuți.

* Exod. 20. 13, etc. Deut. 5. 17, etc. Mat. 19. 18. ** Lev. 19. 18. Mat. 22. 39. Marc. 12. 31. Gal. 5. 14. Iac. 2. 8.

10 Iubirea nu săvârșește rău aproapelui; iubirea * deci este împlinirea legii.

* Mat. 22. 40. Vers. 8. *Veghere și curăție.*

11 Si aceasta, fiindcă știți vremea cuvenită, că acum este ceasul ca să vă sculați * din somn; căci acum mântuirea este mai aproape de noi decât când am crezut.

* 1 Cor. 15. 34. Efes. 5. 14. 1 Tes. 5. 5, 6.

12 Noaptea este foarte înaintată și ziua este aproape. Să * lepădăm deci faptele întunericului și să ** îmbrăcăm armele luminii. * Efes. 5. 11. Col. 3. 8. ** Efes. 6. 13. 1 Tes. 5. 8.

13 Să umblăm * cuviințios ca în *timpul* zilei, nu ** în ospețe desfăștătoare și

beții, nu în culeări ruși-
noase și destrăbălări, nu în
în ceartă și pizmă.

* Filip. 4, 8. † Tesa. 4, 12. 1 Pet. 2, 12.

** Prov. 23, 20. Iacob. 21, 34. 1 Pet. 4, 3.

† 1 Cor. 6, 9. Efes. 5, 5. †† Iacob. 3, 14.

14 Ci îmbrăeăți-vă * cu
Domnul Isus Hrislos și nu
purtăți grija ** de carne,
ca să-i împliniți poftele.

* Gal. 3, 27. Efes. 4, 24. Col. 3, 10.

** Gal. 5, 16. 1 Pet. 2, 11.

Ingăduința creștinească.

14 Iar pe cel slab * în
credință primiți-l, nu
pentru hotărîrea întrebă-
rilor îndoieilnice.

* Cap. 15, 3, 7. 1 Cor. 8, 9, 11; 9, 22.

2 Unul are credință * să
mănușe de toate dar cel
slab mănușă verdețuri.

* Vers. 14. 1 Cor. 10, 25. 1 Tim. 4, 4.
Tit. 1, 15.

3 Cine mănușă să nu
disprețuiască pe cine nu
mănușă; iar cine * nu
mănușă să nu judece pe
cine mănușă; căci Dum-
nezeu l-a primit. * Col. 2, 16.

4 Cine esli tu * care ju-
deci pe sluga altuia? El
stă sau cade față de dom-
nul său; dar va sta, căci
Domnul are putere ca să-l
facă să stea. * Iacob. 4, 12.

5 Unul * prețuiește o zi
mai pe sus de altă zi, iar
altul prețuiește orice zi la
fel. Fiecare să fie pe de-
plin încredințat în min-
tea sa. * Gal. 4, 10. Col. 2, 16.

6 Cine * ține ziua, o ține
pentru Domnul; și cine
mănușă, mănușă pentru
Domnul; căci mulțumește
** lui Dumnezeu; și cine
nu mănușă, pentru Dom-
nul nu mănușă și mulțu-
mește lui Dumnezeu.

* Gal. 4, 10. ** 1 Cor. 10, 31. 1 Tim. 4, 3.

7 Căci nimeni * dintre
noi nu trăiește pentru sine
și nimeni nu moare pentru
sine. * 1 Cor. 6, 19, 20. Gal. 2, 20.
1 Tesa. 5, 10. 1 Pet. 4, 2.

8 Căci și dacă trăini,
trăim pentru Domnul și
dacă murim, murim pen-
tru Domnul. Deci și dacă
trăim și dacă murim, sun-
tem ai Domnului.

9 Căci Hristos * pentru
aceasta a murit și a înviat
ca să fie Domn ** și peste
morți și peste vii.

* 2 Cor. 5, 15. ** Fapt. 10, 36.

10 Tu dar pentru ce ju-
deci pe fratele tău? Sau
și tu pentru ce disprețuiești
pe fratele tău? Căci toți *
ne vom înfățișa înaintea
scaunului de judecată al
lui Dumnezeu.

* Mat. 25, 31, 32. Fapt. 10, 42; 17, 31.
2 Cor. 5, 10. Iacob. 14, 15.

11 Căci este seris: Viu *
sânt eu, zice Domnul, că
orice genunchiu mi se va
pleca și orice limbă va da
laudă lui Dumnezeu.

* Isa. 45, 23. Filip. 2, 10.

12 Deci dar fiecare * din-

tre noi va dă socoteală des-
pre sine însuș lui Dum-
nezeu.

* Mat. 12, 36. Gal. 6, 5. 1 Pet. 4, 5.

†† nu jignim pe fratele
nostru.

13 Deci să nu ne mai
judecăm unii pe alții, ci
mai bine judecăți aceasta,
ca să * nu puneți o piatră
de potențire sau un prilej
de cădere înaintea frateului
vostru. * 1 Cor. 8, 9, 13; 10, 32.

14 Știu și sănăt încredin-
țat în Domnul Isus că *
nimeni nu este necurat prin
sine însuș, decât pentru cel
** ce gândește că este ceva
necurat, pentru acela este
necurat.

* Fapt. 10, 15. Vers. 2, 23. 1 Cor. 10, 25.
1 Tim. 4, 4. Tit. 1, 15. †† 1 Cor. 8, 7, 10.

15 Căci dacă fratele tău
se mănușește din pricina
mănușării, nu mai umbli
potrivit iubirii. Nu * pierde
din pricina mănușării lale
pe acela pentru care a mu-
rit Hristos. * 1 Cor. 8, 11.

16 Deci să nu * fie hulit
binele vostru. * Cap. 12, 17.

17 Căci * împărăția lui
Dumnezeu nu este mănu-
șare și băutură, ci dreptate
și pace și bucurie în
Duhul Sfânt. * 1 Cor. 8, 8.

18 Căci cine slujește ca
rob lui Hristos în aceasta,
este bineplăcut * lui Dum-

nezeu și încreviințat de oa-
meni.

* 2 Cor. 8, 21.

19 Deci dar * să urmă-
rim cele ale păcii și cele
ale zidirii între noi. **

* Ps. 34, 14. Cap. 12, 18. ** Cap. 15, 22.
1 Cor. 14, 12. 1 Tesa. 5, 11.

20 Nu dărâmați lucrarea
lui Dumnezeu din * pricina
mănușării. Toate ** sunt, în
adevăr, curate; dar † este
rău pentru omul care mă-
nușă potențindu-se.

* Vers. 15. ** Mat. 15, 11. Fapt. 10, 15.
Vers. 14. Tit. 1, 15. † 1 Cor. 8, 9—12.

21 Bine este a nu mănu-
șări nici carne, * nici a bea vin,
nici a face ceea, de care
se potinește fratele tău
sau se smintește sau este
slab. * 1 Cor. 8, 13.

22 Credința pe care o ai,
să ai pentru tine însuși
înaintea lui Dumnezeu. Fe-
riciți * este cine nu se ju-
decă pe sine însuș în cee-
ace incuviințează. * 1 Ioan 3, 21.

23 Iar cine se îndoiește
este osândit dacă mănușă,
pentru că nu mănușă din
credință; și tot * ce nu este
din credință, este păcat.

* Tit. 1, 15.

*Cei tari să îngăduie pe cei
slabi.*

15 Și noi * cei tari sun-
tem datori ca să pur-
tăm slăbiciunile ** celor
neputineiosi și să nu ne plă-
cem nouă însine.

* Gal. 6, 1. ** Cap. 14, 1.

2 Fiecare * dintre noi să plăcă aproapele lui să spre bine pentru zidire. **

* 1 Cor. 9. 19, 22; 10. 24, 33; 13. 5. Filip. 2. 4, 5. ** Cap. 14. 19.

3 Căci * și Hristos nu și-a plăcut sie însuș, ci, după cum este scris: Ocările ** celor ce te ocărăsc pe lîne au căzuț asupra mea.

* Mat. 26. 39. Ioan. 5. 30; 6. 38. ** Ps. 69. 9.

4 Căci toate căte au fost * scrisse mai înainte au fost scrisse spre învățătura noastră ca prin răbdarea și mânăierca scripturilor să avem nădejde. * Cap. 4. 23, 24. 1 Cor. 9. 9, 10; 10. 11. 2 Tim. 3. 16, 17.

5 Iar Dumnezeul * răbdări și al mânăierii să vă dea ca să gândiți aceeaș unii cu alții după Hristos Isus,

* Cap. 12. 16. 1 Cor. 3. 10. Filip. 3. 16.

6 ca într'un gând și cu * o gură să slăviți pe Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Isus Hristos.

* Fapt. 4. 24, 32.

7 De aceea primiți-vă * unii pe alții cum ** vă permit Hristos spre slava lui Dumnezeu.

* Cap. 14. 1, 3. ** Cap. 5. 2.

Hristos a întărîl făgăduințele.

8 Căci zic că Hristos * să făcăt slujitor al făierii împrejur pentru adevărul lui Dumnezeu, ca să * în-

lăreasă făgăduințele date părinților.

* Mat. 15. 24. Ioan. 3. 11. Fapt. 3. 25, 26; 13. 46. ** Cap. 3. 3. 2 Cor. 1. 20.

9 Iar Neamurile să slăvească * pe Dumnezeu pentru mila lui dupăcum este scris: Pentru aceasta ** își voiu da laudă între Neamuri și voiu cântă numele tău.

* Ioan 10. 16. Cap. 9. 23. ** Ps. 18. 49.

10 Si iarăș zice: Veseliți-vă * Neamurilor, cu poporul său. * Deut. 32. 43.

11 Si iarăș: Lăudați, * toate Neamurile, pe Domnul, și să-l laude toate popoarele. * Ps. 117. 1.

12 Si iarăș Isaia zice: Va * fi o rădăcină a lui Iese și va fi unul care se va ridica să cârmuiască pesle Neamuri, în el vor nădădui Neamurile.

* Isa. 11. 1, 10. Apoc. 5. 5; 22. 16.

13 Iar Dumnezeul nădejdei să vă umple de orice bueurie * și de pace în a crede, ca să prisoriți în nădejde, prin puterea Duhului Sfânt. * Cap. 12. 12; 14. 17.

Pavel despre slujba lui.

14 Si eu însuși sănăt încredințat, * frații mei, despre voi că și înșivă sunteți plini ** de bunătate, umpluți cu orice cunoștință,

în stare să vă îndemnați unii pe alții. * 2 Pet. 1. 12. Ioan. 2. 21. ** 1 Cor. 8. 1, 7, 10.

15 Si vă am scris mai cu îndrăzneală în unele părți, ca unul care vă aduc iarăș în minte din priejina harului * care mi-a fost dat dela Dumnezeu, * Cap. 1. 5; 12. 3. Gal. 1. 15. Efes. 3. 7, 8.

16 ca să * fiu un slujitor rănduit al lui Hristos Isus pentru Neamuri, slujind în jertă evanghelia lui Dumnezeu pentru ca jertfirea ** Neamurilor să fie făcută bineprimită, fiind sfînșită prin Duhul Sfânt.

* Cap. 11. 13. Gal. 2. 7—9. 1 Tim. 2. 7, 3 Tim. 1. 11. ** Isa. 66. 20. Filip. 2. 17.

17 Deci am cu ce mă lăuda în * Hristos Isus în cele privitoare la Dumnezeu. * Evc. 5. 1.

18 Căci nu voiu îndrăzni să vorbesc despre * cele ce n'a lucrat Hristos prin mine pentru ** ascultarea Neamurilor, prin cuvânt și prin faptă, * Fapt. 21. 19. Gal. 2. 8. ** Cap. 1. 5; 16. 26.

19 prin * puterea semnelor și minunilor, prin puterea Duhului Sfânt; încât dela Ierusalim și împrejur până în Iliric am îndeplinit propovăduirea evangheliei lui Hristos;

* Fapt. 19. 11. 2 Cor. 12. 12.

20 căutând însă astfel ca o cinstire a mea să vescesc

evanghelia nu unde a mai fost numit Hristos, ca * să nu zidesc pe temelie străină, * 2 Cor. 10. 13, 15, 16.

21 ci, după cum este scris: Cei cărora * nu li s'a veselit despre el vor vedea și cei ce n'au auzit, vor înțelege. * Iis. 52. 15.

Planurile apostolului.

22 De aceea am * și fost impiedecat de multe ori ca să vin la voi.

* Cap. 1. 13. 1 Tes. 2. 17, 18.

23 Dar acum, ne mai având vreun loc în aceste ținuturi și * de mulți ani având dorință să vin la voi, * Fapt. 19. 21. Cap. 1. 11. Vers. 32.

24 de îndată ce as pleca în Spania (căci nădăduiesc să vă văd treceând pela voi și * să fiu petrecut de voi într'acolo, dupăce mă voi fi bucurat mai întâi puțin de tovărașia voastră) — * Fapt. 15. 3.

25 și acum mă duc * la Ierusalim slujind sfînșilor. * Fapt. 19. 21; 20. 22; 24. 17.

26 Căci Macedonia și Ahaia au * binevoit să facă o strângere de ajutoare pentru săracii dintre sfînșii care sunt în Ierusalim. * 1 Cor. 16. 1, 2. 2 Cor. 8. 1.

27 Da, au binevoit și le sunt datornici; căci dacă * Neamurile au fost făcute părăse la cele duhovni-

cești ale lor, le ** datorăuă și ele să le slujească în cele ale cărui.

* 2 Cor. 9. 2, †2. Cap. 14. 17. ** 1 Cor. 9. 41. Gal. 6. 6.

28 Deci dupăce voiu să-vârși aceasta și le voiu pe-
cetlui acest rod,* voiu pleca
în Spania *trecând* dela voi.

* Filip. 4. 17.

29 Și știu* că venind la
voi, voiu veni în plină-
tea binecuvântării lui Hristos.

* Cap. 1. 11.

30 Vă îndemn dar, fra-
ților, prin Domnul nostru
Isus Hristos și prin * iub-
irea Duhului, să ** vă lup-
tați împreună cu mine în
rugăciunile voastre pentru
mine către Dumnezeu,

* Filip. 2. 1. ** 2 Cor. 1. 11. Col. 4. 12.

31 ca să* fiu scăpat de
neascultătorii din Iudea și
slujirea ** mea rânduită
pentru Ierusalim să fie bi-
ne primită sfinților;

* 2 Tes. 3. 2. ** 2 Cor. 8. 4.

32 ca să vin la voi cu
bucurie, prin voia * lui
Dumnezeu, și să ** mă o-
dihnesc † împreună cu voi.
* Cap. 1. 10. ** Fapt. 18. 21. 1 Cor. 4. 19.
Iac. 4. 15. † 1 Cor. 16. 18. 2 Cor. 7. 13.
2 Tim. 1. 16. Filip. 7. 20.

33 Iar Dumnezeul * păcii
să fie cu toți. Amin.

* Cap. 16. 20. 1 Cor. 14. 33. 2 Cor. 13. 11.
Filip. 4. 9. 1 Tes. 5. 23. 2 Tes. 3. 16.
Evr. 18. 20.

Urări de sănătate.

16 Vă dau în grija pe
Fivi, sora noastră, care
este slujitoare a bisericii,
care este în Chencrea,*

* Fapt. 18. 18.

2 ca să* primiți în Domnul
cu vrednicia cuvenită
sfinților și să o ajutorați în
orice lucru în care ar avea
trebuință de voi; căci și
ea a fost de ajutor pentru
mulți și chiar pentru mine
însumi. * Filip. 2. 29. 3 Ioan 5. 6.

3 Imbrățișați pe Prisca*
și pe Acuila, împreună lu-
crătorii mei în Hristos
Isus, —

* Fapt. 18. 2, 18, 26. 2 Tim. 4. 19.

4 cari, pentru viața mea,
și-au pus jos grumazurile
lor înșile, cărora nu numai
eu le mulțumesc ci și toate
bisericile Neamurilor. —

5 Imbrățișați și biserică *
ce este în casa lor. Imbră-
țișați pe Epenet, iubitul
meu, care este pârga ** As-
sieci pentru Hristos.

* 1 Cor. 16. 19. Col. 4. 15. Filip. 2.

** 1 Cor. 16. 15.

6 Imbrățișați pe Maria,
ca una care să aștenă mult
pentru voi.

7 Imbrățișați pe Andro-
nic și pe Iunia, rudele
mele și închiși împreună
cu mine, cari sunt însem-
nați între apostoli, și cari

ROMANI 16.

au * fost mai înainte de
mine în Hristos.

* Gal. 1. 22.

8 Imbrățișați pe Ampliat,
iubitul meu în Domnul.

9 Imbrățișați pe Urban
împreună lucrătorul no-
stru în Hristos și pe Sta-
che, iubitul meu.

10 Imbrățișați și pe A-
pele cel cercat în Hristos.
Imbrățișați pe ceice sunt
dintre ai lui Aristobul.

11 Imbrățișați pe Iero-
nion, ruda mea. Imbră-
țișați pe ceice sunt dintre
ai lui Nareis, cari sunt în
Domnul.

12 Imbrățișați pe Tri-
fena și pe Trifosa, cari
să aștept în Domnul. Im-
brățișați pe Persida iubită,
ca una care să așteptă
mult în Domnul.

13 Imbrățișați pe Ruf,
alecul * în Domnul, și pe
mama lui și a mea.

* 2 Ioan 1.

14 Imbrățișați pe Asin-
erit, pe Flegon, pe Her-
mes, pe Patroba, pe Herma
și pe frații cari sunt îm-
preună cu ei.

15 Imbrățișați pe Filo-
log și pe Iulia, pe Nereu
și pe sora lui, și pe O-
limpa, și pe toți sfinții cari
sunt împreună cu ei.

16 Imbrățișați-vă*unii pe

alii cu o sărutare sfântă.
Vă imbrățișează toate bi-
sericile lui Hristos.

* 1 Cor. 16. 20. 2 Cor. 13. 12. 1 Tes. 5.
26. 1 Pet. 5. 14.

Ferirea de desbinări.

17 Și vă îndemn, fra-
ților, să aveți ochiul asu-
pătător de desbinări și
prilejuri de potenție
împotriva învățăturii
pe care ati învățat-o:
și abateți-vă ** dela ei.

* Fapt. 15. 1, 5, 24. 1 Tim. 6. 3.

** 1 Cor. 5. 9, 11. 2 Tes. 3. 6, 14.
2 Tim. 3. 5. Tit. 3. 10. 2 Ioan 10

18 Căci unii ca aceștia
nu slujesc Domnului no-
stru Hristos ci pântecelor *
slor înșile și prin ** vorbe
dulci și vorbire frumoasă
amăgesc înimile celor fără
răutate.

* Filip. 3. 19. 1 Tim. 6. 5. ** Col. 2. 4.
2 Tim. 3. 6. Tit. 4. 10. 2 Pet. 2. 3.

19 Căci ascultarea * voa-
stră a ajuns la toți. Mă
bucur deci de voi și voiesc
ca să fiți înțelepți ** față de
bine și neamestecați față
de rău.

* Cap. 1. 8. ** Mat. 10. 16. 1 Cor. 14. 20.

20 Iar Dumnezeul * păcii
va ** zdrobi în curând pe
Satana supt picioarele voa-
stre. Harul † Domnului no-
stru Isus Hristos fie cu voi.

* Cap. 15. 33. ** Fac. 3. 15. † Vers. 24.
1 Cor. 16. 23. 2 Cor. 13. 14. Filip. 4. 23.

1 Tes. 5. 28. 2 Tes. 3. 18. Apoc. 22. 21.

Incheiere.

21 Vă îmbrățișază Timotei * cel împreună lucrător cu mine, și Luciu ** și Iason † și Sosipater, †† rudele mele.

* Fapt. 16. 1. Filip. 2. 19. Col. 1. 1. 1 Tes. 3. 2. 1 Tim. 1. 2. Evr. 13. 23. **Fapt. 13. 1. †Fapt. 17. 5. ††Fapt. 20. 2.

22 Vă îmbrățișez în Domnul, eu Terțiu, care am seris epistola.

23 Vă îmbrățișază Gaiu * gazda mea și a întregii biserici. Vă îmbrățișază E-rast ** vistiernicul celălăii și Cuart fratele.

* 1 Cor. 1. 14. ** Fapt. 19. 22. 2 Tim. 4. 20.

24 Harul * Domnului nostru Isus Hristos fie cu voi toți. Amin.

* Vers. 20. 1 Tes. 5. 28.

ÎNTÂIA EPISTOLĂ A LUI PAVEL APOSTOLUL CĂTRE CORINTENI.

U r a r e.

1 Pavel, chemat * să fie apostol al lui Hristos Isus prin ** voia lui Dumnezeu, și Sosten † fratele:

* Rom. 1. 1. ** 2 Cor. 1. 1. Efes. 1. 1. Col. 1. 1. † Fapt. 18. 17.

2 Bisericii lui Dumnezeu care este în Corint, celor * sfintiții ** în Hristos Isus, sfintiții chemați, † cu toți cei ce în orice loc cheamă ††

25 Iar celui * ce poate să vă întărească după ** evanghelia mea și propovăduirea lui Isus Hristos, după † descoperirea tainei †† ascunse în vremuri vecinice,

* Efes. 3. 20. 1 Tes. 3. 13. 2 Tes. 2. 17. 3. 3. Iuda 24. ** Cap. 2. 16. * Efes. 1. 9; 3. 3—5. Col. 1. 27. †† 1 Col. 2. 7. Efes. 3. 5. 9. Col. 1. 26.

26 dar * acum arătată prin scripturi proorocești după rânduiala vecinicului Dumnezeu, făcută cunoscut între Neamuri spre ascultarea ** credinței,

* Efes. 1. 9. 2 Tim. 1. 10. Tit. 1. 2, 3. 1 Pet. 1. 20. ** Fapt. 6. 7. Cap. 1. 5; 15. 18.

27 singurului * Dumnezeu înțelept, prin Isus Hristos căruia fie slava în veci

Amin. * 1 Tim. 1. 17; 6. 16. Iuda 25.

numele Domnului *† nostru Isus Hristos, Domnul lor și †* al nostru.

* Iuda 1. ** Ioan 17. 19. Fapt. 15. 9. † Rom. 1. 7. 2 Tim. 1. 9. †† Fapt. 9. 14, 21; 22. 16. 2 Tim. 2. 22. †† Cap. 8. 6. †† Rom. 3. 22; 10. 12.

3 Iar * vouă și pace dela Dumnezeu Tatăl nostru și dela Domnul Isus Hristos.

* Rom. 1. 7. 2 Cor. 1. 2. Efes. 1. 2. 1 Pet. 1. 2.

1 CORINTENI 1.

Mulțumire și îndemn la unire.

4 Mulțumesc * Dumnezeutui meu totdeauna în privința voastră pentru harul lui Dumnezeu care vă a fost dat în Hristos Isus,

* Rom. 1. 8.

5 că în * toate ați fost îmbogați în el, în orice cuvânt și în orice cunoștință. * Cap. 12. 8. 2 Cor. 8. 7.

6 după cum mărturia * lui Hristos a fost întărită în voi,

* Cap. 2. 1. 2 Tim. 1. 8. Apoc. 1. 2.

7 astfel că n'ați rămas pe urmă în niciun dar, așteptând * descoperirea Domnului nostru Isus Hristos,

* Filip. 3. 20. Tit. 2. 13. 2 Pet. 3. 12.

8 care * vă va și iniția pământa sfârșil ca ** să fiți de neînvinuit în ziua Domnului nostru Isus Hristos.

* 1 Tes. 3. 13. ** Col. 1. 22. 1 Tes. 5. 23.

9 Dumnezeu prin care ați fost chemați la părția * cu Fiul său Isus Hristos, Domnul nostru, este credincios. **

* Ia. 49. 7. Cap. 10. 13. 1 Tes. 5. 24. 2 Tes. 3. 3. Evr. 10. 23. ** Ioan 15. 4; 17. 21. 1 Ioan 1. 3; 4. 13.

10 Vă îndemn, fraților, prin numele Domnului nostru Isus Hristos, ca toți să * vorbiți aceeaș și să nu fie desbinări între voi, ci să fiți uniți desăvârșit în

același gând și în aceeași părere.

* Rom. 12. 16; 15. 5.

2 Cor. 13. 11. Filip. 2. 3; 3. 16. 1 Pet. 3. 8.

11 Căci mi s'a arătat despre voi, frații mei, de ai Cloei, că între voi sunt certuri.

12 Si zic aceasta, pentru că fiecare * din voi zice: Eu sănăt al lui Pavel. Si eu al lui Apolo. ** Si eu al lui Chifa. † Si eu al lui Hristos. * Cap. 3. 4. ** Fapt. 18. 24; 19. 1. Cap. 16. 12. † Ioan 1. 42.

13 Oare Hristosul * este împărțit? Nu cumva Pavel a fost răstignit pentru voi, sau ați fost botezați pentru numele lui Pavel?

* 2 Cor. 11. 4. Efes. 4. 5.

14 Mulțumesc lui Dumnezeu că n'am botezat pe niciunul dintre voi, decât pe Crisp * și pe Gaiu, **

* Fapt. 18. 8. ** Rom. 16. 23.

15 ca să nu zică cineva că ați fost botezați pentru numele meu.

16 Am botezat și casă lui Ștefana; * încolo nu știu dacă am botezat pe vreun altul.

* Cap. 16. 15, 17.

Înțelepciunea lumii și înțelepciunea lui Dumnezeu.

17 Căci Hristos nu m'a trimis să botez ci să vescesc evanghelia; nu * cu înțelepciunea cuvântului ca

să nu fie făcută zădarnică
crucea lui Hristos.

* Cap. 2, 1, 4, 13. 2 Pet. 1, 16.

18 Căci cuvântul eruciei
pentru * ceice pier este o
nebunie, ** dar pentru noi
eari † suntem măntuitori este
puterea †† lui Dumnezeu.

*2 Cor. 2, 15. ** Fapt. 17, 18. Cap. 2, 14.
† Cap. 15, 26. †† Rom. 1, 16. Vers. 24.

19 Căci este seris: Voi
prăpădi * înțelepciunea
înțelepților și voi nimici
priceperea celor pricepuți.

* Iov 5, 12, 13. Isaia 29, 14. Ier. 8, 9.

20 Unde * este înțelep-
tul? Unde este cărturarul? Unde
este certareul veacului
acestuia? Oare n'a **
făcut Dumnezeu nebună în-
țelepciunea lumii?

* Isaia 33, 18. ** Iov 12, 17, 20, 24. Isaia
44, 25. Rom. 1, 22.

21 Căci, * deoarece în în-
țelepciunea lui Dumnezeu
lumea n'a cunoscut pe
Dumnezeu prin înțelepciun-
ea ei, Dumnezeu a bine-
voit prin nebunia ierului
propovădui să măntuiască
pe ceice cred. * Mat. 11, 25.

Luc. 10, 21. Rom. 1, 20, 21, 28.

22 Deoarece Iudeii * cer
semne și Grecii căută în-
țelepciune, * Mat. 12, 38; 16, 1.
Mare. 8, 11. Iac. 11, 16. Ioan 4, 48.

23 dar noi propovăduim
pe Hristos răstignit, pentru
Iudei * piatră de polițuire

iar pentru Neamuri nebunie, **

* Isa. 8, 14. Mat. 11, 6; 13, 57. Iad. 2,
34. Ioan 6, 60, 66. Rom. 9, 32. Gal. 5,
11. † Pet. 2, 8. ** Vers. 18. Cap. 2, 14.

24 dar pentru cei che-
mați, atât Iudei cât și
Greci, pe Hristos puterea *
lui Dumnezeu și înțelep-
ciunea ** lui Dumnezeu.

*2 Cor. 2, 15. ** Fapt. 17, 18. Cap. 2, 14.

† Cap. 15, 26. †† Rom. 1, 16. Vers. 24.

25 Căci ce este nebun al
lui Dumnezeu este mai
înțelept decât oamenii și ce
este slab al lui Dumnezeu
este mai tare decât oamenii.

26 Căci vedeti chemarea
voastră, fraților, — că nu *
sunt mulți înțelepți după
carnă, nu mulți puternici,
nu mulți de neam bun...
* Ioan 7, 48.

27 Dar Dumnezeu a ales
pe cele * nebune ale lumii
ca să dea de rușine pe în-
țelepți, și Dumnezeu a ales
pe cele slabe ale lumii ca
să dea de rușine pe cele
tari, * Mat. 11, 25. Iac. 2, 5. Ps. 8, 2.

28 și Dumnezeu a ales
pe cele de neam de jos
ale lumii și pe cele dispre-
țuite, și și pe celece * nu
sunt, ca ** să desființeze pe
celece sunt:

* Rom. 4, 17. ** Cap. 2, 6.

29 ca * nici o carne să
nu se laude înaintea lui
Dumnezeu. * Rom. 3, 27. Efes. 2, 9.

30 și voi din el sunteți

în Hristos Isus, care ne-a
fost făcut înțelepciune * de-
la Dumnezeu și dreptate
** și sfântire, † și răscumpă-
rare, †† * Vers. 24. ** Ier. 23, 5, 6.
Rom. 4, 25. 2 Cor. 5, 21. Filip. 3, 9.
† Ioan 17, 19. †† Efes. 1, 7.

31 pentru că după cum
este scris: Cine * se laudă
nă se laude în Domnul.

* Ier. 9, 23, 24. 2 Cor. 10, 17.

Propovăduirea lui Pavel.

2 Si eu, când am venit
la voi, fraților, n' am *
venit cu revârsare de cu-
vânt sau înțelepciune ca
nă vă vescesc ** taina lui
Dumnezeu. * Cap. 1, 17. Vers. 4,
13. 2 Cor. 10, 10; 11, 6. ** Cap. 1, 6.

2 Căci n' am judecat să
știu ceva între voi decât *
pe Isus Hristos și pe acesta
răstignit. * Gal. 6, 14. Filip. 3, 8.

3 Si eu am * fost la voi
în ** slabiciune și în te-
mere și în multă frică.

* Fapt. 18, 1, 6, 12. ** 2 Cor. 4, 7; 10, 1,
10; 11, 30; 12, 5, 9. Gal. 4, 13.

4 Si vorbirea mea și lu-
cru propovădui de mine
nu * era în cuvinte îndu-
plecătoare ale înțelepciun-
ii, ei ** în dovedirea Du-
hului și a puterii,

* Vers. 1. Cap. 1, 17. 2 Pet. 1, 16. ** Rom.
16, 19. 1 Tes. 1, 5.

5 pentru că credința voa-
stră să nu fie în înțelep-
ciune omenească ci în pu-
terea * lui Dumnezeu.

* 2 Cor. 4, 7; 6, 7.

Ințelepciunea creștină.

6 Si noi vorbim înțelep-
ciune între cei desăvârșiți,

* dar înțelepciune ** nu a
veacului acestuia, nici a
stăpânitorilor veacului a-
cestuia cări † au să fie des-
ființați.

* Cap. 14, 20. Efes. 4, 13. Filip. 3, 15.

Evr. 5, 14. ** Cap. 1, 20; 3, 19. Vers. 1,
13. 2 Cor. 1, 12. Iac. 3, 15. † Cap. 1, 28.

7 Ci vorbim înțelepciun-
ea lui Dumnezeu într'o
taină care a fost ascunsă,
pe care * Dumnezeu a rân-
duit-o mai înainte de vea-
curi spre slava noastră;

* Rom. 16, 25, 26. Efes. 3, 5, 9. Col. 1,
26. 2 Tim. 1, 9.

8 pe care * nimeni dintre
stăpânitorii veacului aces-
tuia n'a cunoscut-o — (căci
dacă ** ar fi cunoscut-o,
n'ar fi răstignit pe Domnul
slavei): * Mat. 11, 25. Ioan 7, 48.
Fapt. 13, 27. 2 Cor. 3, 14. ** Luc. 23,
34. Fapt. 3, 17. Ioan 16, 3.

9 Dar după cum este
seris: Celeste * ochiul n'a
văzut și urechea n'a auzit
și în inimă de om nu s'au
suil, sunt celeste a pregătit
Dumnezeu celor ce-l iu-
besc, — * Isa. 64, 4

10 dar nouă Dumnezeu
ni * le-a descoperit prin
Duhul; căci Duhul cere-
tează toate, chiar și cele
adânci ale lui Dumnezeu.
* Mat. 13, 11; 16, 17. Ioan 14, 26; 16, 13.
† Ioan 2, 27.

11 Căci cine dintre oameni știe cele ale omului? * decât duhul omului care este în el? Tot aşa ** nimeni nu cunoaște cele ale lui Dumnezeu decât Duhul lui Dumnezeu. *Prov. 20, 27; 27, 19. Ier. 17, 9. **Rom. 11, 33, 34.

12 Și noi am primit, nu duhul lumii ci Duhul * care este dela Dumnezeu ca să cunoaștem cele dăruite nouă de Dumnezeu, * Rom. 8, 15.

13 pe cari le și vorbim, * nu în cuvinte învățătore dela înțelepciune omenească ci învățătore dela Duhul, unind cele duhovnicești cu cele duhovnicești.

* 2 Pet. 1, 16. Cap. 1, 17. Vers. 4.

14 Dar * omul sufletește nu primește cele ale Duhului lui Dumnezeu: căci ** ele sunt o nebunie pentru el și nu poate să le cunoască, fiindcă se judecă duhovnicește.

* Mat. 16, 23. **Cap. 1, 18, 23. † Rom. 8, 6—7. Iuda 19.

15 Iar cel duhovnicesc * judecă toate, dar el însuș nu este judecat de nimeni. * Prov. 28, 5. 1 Tes. 5, 21. 1 Ioan 4, 1.

16 Căci * cine a cunoscut gândul Domnului ca să-l învețe? Dar noi ** avem gândul lui Hristos.

* Iov 15, 8. Isa. 40, 13. Ier. 23, 18. Rom. 11, 34. **Ioan 15, 15.

Desbinările din Corint.

3 Și eu, fraților, n'am putut să vă vorbesc ca unor duhovnicești * ci ca unor firești, ** ca unor pruneci în Hristos.

* Cap. 2, 15. **Cap. 2, 14. † Eyr. 5, 13.

2 V'am hrănit cu lapte; * nu cu bucate; căci ** nu le puteați *suferi* încă. Căci nici acum nu puteți încă, *Evr. 5, 12, 13. 1 Pet. 2, 2. **Ioan 16, 12.

3 Căci tot firești sunteți. Căci când * între voi este gelozie și ceartă și desbinări, nu sunteți oare firești și umblați după felul omului? * Cap. 1, 11; 11, 18. Gal. 5, 20, 21. Iac. 3, 16.

4 Căci când unul zice: Eu * sănăt al lui Pavel. Iar altul: Eu sănăt al lui Apolo! nu sunteți voi oameni? * Cap. 1, 12.

5 Deci ce este Apolo? Și ce este Pavel? Slujitori * prin cari ați crezut, și după cum ** a dat fiecărui Domnul. *Cap. 4, 1. 2 Cor. 3, 3. **Rom. 12, 3, 6. 1 Pet. 4, 11.

6 Eu * am sădit Apolo ** a udat, dar † Dumnezeu a făcut să crească.

* Eapt. 18, 4, 8, 11. Cap. 4, 15; 9, 1; 15, 1. 2 Cor. 10, 14, 15. **Eapt. 18, 24, 27; 19, 1. † Cap. 1, 30; 15, 10. 2 Cor. 3, 5.

7 Astfel nici * celce sădește este ceva, nici celce udă, ci Dumnezeu care face să crească.

* 2 Cor. 12, 11. Gal. 6, 3.

8 Celee sădește și celce udă tot una sunt; dar * fiecare își va lua răsplată potrivit muncii sale.

* Ps. 62, 12. Rom. 2, 6. Cap. 4, 5. Gal. 6, 4, 5. Apoc. 2, 23; 22, 12.

9 Căci * suntem împreună lucrători ai lui Dumnezeu; voi sunteți pământul arai al lui Dumnezeu, zidirea ** lui Dumnezeu.

* Eapt. 15, 4. 2 Cor. 6, 1. ** Efes. 2, 20. Col. 2, 7. Eyr. 3, 3, 4. 1 Pet. 2, 5.

Incerarea focului.

10 După * harul lui Dumnezeu care mi-a fost dat, ca un meșter zidăr înțelegăt eu am pus temelia ** și altul zidește deasupra. Dar fiecare † să ia seama cum zidește deasupra.

* Rom. 1, 5; 12, 3. ** Rom. 15, 20. Vers. 6. Cap. 4, 15. Apoc. 21, 14. † 1 Pet. 4, 11.

11 Căci nimeni nu poate pune altă temelie decât cea * pusă, care ** este Isus Hristos. * Isa. 28, 16. Mat. 16, 18. 2 Cor. 11, 4. Gal. 1, 7. ** Efes. 2, 20.

12 Iar dacă cineva zidește deasupra pe temelie aur, argint, pietre de preț, temne, sănăt, fructe,

13 Iulcruul fiecărui * se va arăta: pentru că ziua îl va face cunoscut, căci se descopere ** în foc † și foloul însuș va încrește ce fel este iulcruul fiecărui.

* Cap. 4, 5. ** 1 Pet. 1, 7; 4, 12. † Iue. 9, 35.

14 Dacă iulcruul cuiva, pe

care-l va zidi deasupra, va rămâne, va * lua o răsplată;

* Cap. 4, 5.

15 iar dacă iulcruul cuiva va fi ars de foc, el va fi păgubit, dar el însuș va fi măntuit, însă aşa * ca prin foc.

* Iuda 23.

Templul lui Dumnezeu.

16 Nu * știți că voi sunteți templul lui Dumnezeu și că Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi?

*Cap. 6, 19. 2 Cor. 6, 16. Efes. 2, 21, 22. Eyr. 3, 6. 1 Pet. 2, 5.

17 Dacă strică cineva templul lui Dumnezeu, îl va strica Dumnezeu; căci templul lui Dumnezeu este sfânt și aşa sunteți voi.

18 Nimeni * să nu se amegească pe sine însuș; dacă i se pare cuiva că este înțelegăt între voi în veacul acesta, să se facă nebun ca să fie înțelegăt.

* Prov. 3, 7. Isa. 5, 21.

19 Căci * înțelepciunea lumii acesteia este o nebunie înaintea lui Dumnezeu. Căci este scris: Celee ** prinde cu mâna pe înțelegătii în viclenia lor.

* Cap. 1, 20; 2, 6. ** Iov 5, 13.

20 Și iarăș: Domnul * cunoaște gândurile înțeleptilor că sunt deșerte.

* Ps. 94, 11.

21 De aceea nimeni * să

nu se înude în omuni; căci toate sunt ale voastre.

* Cap. 1. 12; 4. 6. Vers. 4—6.

22 Fie Pavel, fie Apolo, fie Chifa, fie lume, fie viață, fie moarte, fie cele de față, fie cele viitoare, toate * sunt ale voastre,

* 2 Cor. 4. 5, 15.

23 iar * voi sunteți ai lui Hristos, iar Hristos este al lui Dumnezeu. * Rom. 11. 8. Cap. 11. 3. 2 Cor. 10. 7. Gal. 3. 29.

Ce sunt apostolii.

4 Așa să ne socotească pe noi omul: ca * slujitorii ai lui Hristos și ca economii** ai tainelor lui Dumnezeu. * Mat. 24. 45. Cap. 3. 5; 9. 17. 2 Col. 6. 4; Cor. 1. 25. ** Lc. 12. 42. Tit. 1. 7. 1 Pet. 4. 10.

2 Aici însă ce se cere unor economi este ca omul să fie găsit credincios.

3 Dar pentru mine este ceva foarte neînsemnat că să fiu judecat de voi sau de vreo judecată omenească; da, nici eu nu mă judec pe mine însuși.

4 Căci nu cunosc nimic împotriva mea însuși, dar * nu prin aceasta sunt îndreptățit; cel ce mă judecă este Domnul. * Iov 9. 2. Ps. 130. 3; 143. 2. Prov. 21. 2. Rom. 3. 20; 4. 2.

5 De aceea * nu judecăți nimic mai înainte de vreme, până nu va veni Domnul, care ** va și da la

lumină cele ascunse ale întunericului și va face cunoșcut sfaturile inimilor și atunci și fiecare își va avea lauda dela Dumnezeu.

* Mat. 7. 1. Rom. 2. 1, 16; 14. 4, 10, 13. Apoc. 20. 12. ** Cap. 3. 13. † Rom. 2. 20.

6 Dar acestea, * fraților, le-am strâmulat la mine însuși și la Apolo pentru voi, ca ** să învățăți în noșă † nu treceți peste cele ce sunt serise, ca să nu vă făliți unul cu căte umul împotriva celuilalt.

* Ioan 1. 12; 3. 4. ** Rom. 12. 3. † Cap. 3. 21; 6. 2, 6.

7 Căci cine te deosește? Si ce * ai, ce n'ai primit? Iar dacă ai primit, pentru ce te lauzi ca și cum n'ai fi primit?

* Ioan 3. 27. Iac. 1. 17. 1 Pet. 4. 10.

Privelîștea apostolilor.

8 Acum sunteți și sătui; acum văță * și îmbogățăți; fără noi ați și domnit; și dacă ați fi domnit măcar, ca să domnii și noi împreună cu voi! * Apoc. 3. 17.

9 Căci, mi se pare, Dumnezeu ne-a arătat pe noi apostolii ca pe cei din urmă, ca pe niște * osândiți la moarte, pentru că ** suntem făcuți o priveliște lumii, atât ingerilor, cât și oamenilor.

* Ps. 44. 22. Rom. 8. 36. Cap. 15. 30, 31. 2 Cor. 4. 11; 6. 6. ** Eev. 10. 33.

10 Noi * suntem nebuni** pentru Hristos; iar voi sunteți cuminți în Hristos! noi † suntem neputincioși, iar voi tari! voi în slavă iar noi în dispreți!

* Filip. 2. 3. ** Fapt. 17. 18; 26. 21. Cap. 6. 18, etc. 2. 14; 3. 18. 2 Reg. 9. 11. † 2 Cor. 13. 9.

11 Până * în ceasul deacum și flămânzim și înseamnă și suntem goi ** și suntem bătuți † cu pumnii și suntem fără locuință statornică,

* 2 Cor. 4. 8; 11. 23—27. Filip. 4. 12.

** 1 Cor. 22. 6. Rom. 8. 35. † Fapt. 23. 2.

12 și ne * osteneam lăudând cu mâinile noastre; înfruntați, ** binecuvântăm; prigoniți, suferim;

* Fapt. 18. 3; 20. 31. † Tes. 2. 9. 2 Tes. 1. 8. 1 Tim. 4. 10. ** Mat. 5. 41. Luc. 6. 28; 23. 34. Fapt. 7. 60. Rom. 12. 14, 20. 1 Pet. 2. 23; 3. 9.

13 vorbiți de rău, ne rușim; am ajuns ca * gunoaiele lumii, lepădătura tuturor până acum.

* Plin. 3. 45.

14 Nu ca să vă rușinez neriu acestea, ci mustrându-vă ca * pe copiii mei iubiti.

* 1 Tes. 2. 11.

15 Căci chiar dacă ați avea zece mii de învățători în * Hristos, nu aveți însă mulți părinți; căci eu văm născut în Hristos Iisus prin evanghelie.

* Fapt. 18. 11. Rom. 15. 20. Cap. 3. 6. Gal. 4. 19. Film. 10. Iac. 1. 18.

16 Deci vă îndemn, iuați-vă după * mine. * Cap. 11. 1. Filip. 3. 17. 1 Tes. 1. 6. 2 Tes. 3. 9.

17 Pentru aceasta chiar vă am trimis pe Timotei, * care ** este copilul meu iubit și credincios în Domnul. El vă va aduce aminte și căile mele cele în Hristos, după cum îi învăță † prelucrindenea în * † orice biserică.

* Fapt. 19. 22. Cap. 16. 10. Filip. 2. 19. 1 Tes. 3. 2. ** 1 Tim. 1. 2. † Cap. 11. 2. † Cap. 7. 17. † Cap. 14. 33.

Impărăția lui Dumnezeu.

18 Dar unii * s'au fălit că și cum n'aș veni la voi.

* Cap. 5. 2.

19 Dar * voi veni în cadrând la voi, dacă va voi Domnul, ** și voi cunoaște nu vorba celorce s'au fălit, ei puterea lor;

* Fapt. 19. 21. Cap. 16. 5. 2 Cor. 1. 15, 23. ** Fapt. 18. 21. Rom. 15. 32. Eev. 6. 3. Iac. 4. 15.

20 căci împărăția * lui Dumnezeu nu este în vorbă, ci în putere.

* Cap. 2. 4. 1 Tes. 1. 5.

21 Ce voiți? Să vin la voi eu * o nuia sau cu iubire și un duh de blândeță? * 2 Cor. 10. 2; 13. 10.

Curvarul din Corint.

5 Acum se aude peste tot că între voi este curvie, și o astfel de curvie cum nu este nici între * Neamuri, încât ** să aibă ci-

neva pe nevestațialului său.

* Efes. 5. 3. ** Lev. 18. 8.
Deut. 22. 20; 27. 20. † 2 Cor. 7. 12.

2 Și * voi văți fălit și nu văți ** întristat mai degrabă, ca să fie ridicat din mijlocul vostru cel ce a făptuit luerul aceasta.

* Cap. 4. 18. ** 2 Cor. 7. 7, 10.

3 Căci eu, * nefiind de față cu trupul, dar fiind de față cu duhul, am și judecat ca și cum aş fi de față pe cel ce a lucrat astfel aceasta, * Col. 2. 5.

4 În numele Domnului nostru Isus, fiind adunăți împreună voi și duhul meu, cu * pulerea Domnului nostru Isus, * Mat. 16. 19; 18. 18. Ioan 20. 23. 2 Cor. 2. 10; 13. 3, 10.

5 să * dați pe unul ca acesta Salanei ** spre peirea cărñii, pentruca duhul lui să fie măntuit în ziua Domnului Isus. * Iov 2. 6. Ps. 109. 6. 1 Tim. 1. 20. ** Fapt. 26. 18.

Hristos — Mielul nostru de Paște.

6 Lăudarea * voastră nu este bună. Nu știți că puțin ** aluat dospește toată frămăntătura?

* Vers. 2. Cap. 3. 21; 4. 19. Iac. 4. 16. ** Cap. 15. 33. Gal. 5. 9. 2 Tim. 2. 17.

7 Curății bine alualul cel vechiu, ca să fiți o frămănlătură nouă, după cum sunteți fără aluat. Căci și

Păștile * noastre Hristos ** a fost jertfit.

* Isa. 53. 7. Ioan 1. 29. Cap. 15. 3. 1 Pet. 1. 19. Apoc. 5. 6, 12. ** Ioan 19. 14.

8 De aceea să * serbăm nu ** cu aluat vechiu nici cu † aluat de răulate și vîcenie, ci cu azimi de curătenie și adevăr.

* Exod. 12. 15; 13. 6. ** Deut. 16. 3. † Mat. 16. 6, 12. Marc. 8. 15. Luc. 12. 1.

Cristianii și curvarii.

9 Vă am scris în epistola mea ca să * nu vă însotîști cu curvarii, * Vers. 2, 7. 2 Cor. 6. 14. Efes. 5. 11. 2 Tes. 3. 14.

10 nu * de loc cu curvarii lumii ** acesteia sau cu cei lacomi de bani și cu răpăreți sau cu închinători la idoli, fiindcă atunci trebuie să ieșiți din † lume, * Cap. 10. 27. ** Cap. 1. 20. † Ioan 17. 15. † Ioan 5. 19.

11 Ci vă am scris că dacă * vreunul numindu-se frate este curvar sau lacom de bani sau închinător la idoli, sau batjocoritor sau bețiv sau răpăreț, să nu vă însotîști cu unul ca acesta nici ** să nu mâncați împreună, * Mat. 18. 17. Rom. 16. 17. 2 Tes. 3. 6, 14. 2 Ioan 10. ** Gal. 2. 12.

12 Căci ce am eu să judec pe cei * de afară? Nu judecați voi oare pe cei ** din lăuntru?

* Marc. 4. 11. Col. 4. 5. 1 Tes. 4. 12. 1 Tim. 3. 7. ** Cap. 6. 1—4.

13 Dar pe cei de afară îi judecați Dumnezeu. Ridicați pe cel rău * dintră voi însivă.

* Deut. 13. 5; 17. 7; 21. 21; 22. 21, 22, 24.

Judecați în biserică din Corint.

14 Indrăznește cineva dintră voi, având o treabă împotriva altuia, să se judece înaintea celor nedrepți și nu înaintea sfintilor?

15 Sau nu știți că sfintii * vor judeca lumea? Și dacă lumea este judecată de voi, sunteți voi oare neyredinici de cele mai neînsemnate judecați?

* Ia. 49. 14. Dan. 7. 22. Mat. 19. 28. Iun. 22. 30. Apoc. 2. 26; 3. 21; 20. 4.

16 Nu știți că noi vom judeca * pe îngeri? Cu cât mai mult cele ce țin de viață aceasta!

* 2 Pet. 2. 4. Iuda 6.

17 Deci * dacă aveți judecați pentru cele ce țin de viață aceasta, oare punctii judecați pe ceice sunt îdisprețuiți în biserică?

* Cap. 5. 12.

18 Spre rușinea voastră zic. Astfel nu este între voi nici unul înțelept, care să putea hotărî între frați săi?

19 Dar frate cu frate se judecă și aceasta la necredincioși!

20 Deci acum este cu to-

tul o greșală în voi, că aveți judecați unii cu alții. Pentruce * nu lăsați mai bine să vi se facă nedrepitate? Pentruce nu lăsați mai bine să vi se facă pagubă? * Prov. 20. 22. Mat. 5. 39, 40. Luc. 6. 29. Rom. 12. 17, 19. 1 Tes. 5. 15.

21 Ci voi însivă faceți nedrepitate și pricinuiți pagubă, și * aceasta fraților!

* 1 Tes. 4. 6.

22 Sau nu știți că cei nedrepți nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu? Nu fiți înselați; nici * curvarii, nici închinătorii la idoli, nici preacurvarii, nici mălachii, nici cei ce se împreună cu parte bărbătească, * Cap. 15. 50. Gal. 5. 21. Efes. 5. 5. 1 Tim. 1. 9. Evr. 12. 14; 13. 4. Apoc. 22. 15.

23 10 nici hoții, nici cei lacomi de bani, nici bețivii, nici baljocoritorii, nici răpăreții, nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu.

24 11 Și astfel erați unii! * Dar ** văți spălat, dar ați fost sfintiți, dar ați fost îndreptășii în numele Domnului Isus Hristos și în Duhul Dumnezeului nostru.

* Cap. 12. 2. Efes. 2. 2; 4. 22; 5. 8. Col. 3. 7. Tit. 3. 3. ** Cap. 1. 30. Evr. 10. 22.

Despre curvarie.

25 12 Toate * îmi sunt îngăduite, dar nu loate folosesc. Toate îmi sunt îngăduite

dar eu nu voiu fi stăpânit de ceva. * Cap. 10. 23.

13 Mâncările * sunt pentru pântece și pântecele pentru mâncări; dar Dumnezeu va desființa și pe acesta și pe acelea. Dar trupul nu este pentru curvie ci pentru ** Domnul și † Domnul pentru trup.

* Mat. 15. 17. Rom. 14. 17. Col. 2. 22, 23. ** Vers. 15. 19, 20. 1. Tes. 4. 3, 7. † Efes. 5. 23.

14 Iar Dumnezeu * a sculat și pe Domnul și pe noi ne va scula prin ** puterea sa.

* Rom. 6. 5, 8; 8. 11. 2 Cor. 4. 14. ** Efes. 1. 19, 20.

15 Nu știi că trupurile * voastre sunt mădulare ale lui Hristos? Deci voiu ridică eu mădularele lui Hristos și le voiu face mădulare ale unei curve? Să nu fie aşa! * Rom. 12. 5. Cap. 12. 27. Efes. 4. 12, 15, 16; 5. 30.

16 Sau nu știi că cele se lipesc de o curvă este un singur trup *cu ea*? Căci: Cei doi, zice, vor fi * o singură carne,

* Fac. 2. 24. Mat. 19. 5. Efes. 5. 31.

17 Iar * celce se lipesc de Domnul este un singur duh.

* Ioan 17. 21—23. Efes. 4. 4; 5. 30.

18 Fugiți * de curvie. Orice păcat, pe care îl face un om este afară din trup; dar

cele cărui păcatuiesc ** împotriva chiar trupului său. * Rom. 6. 12, 13. Evt. 13. 4. ** Rom. 1. 24. 1. Tes. 4. 4.

19 Sau nu * știi că trupul vostru este templul Domnului? Sfântul care este în voie care-l aveți dela Dumnezeu? Si ** voi nu sunteți ai voștri însăși;

* Cap. 3. 16. 2 Cor. 6. 16. ** Rom. 14. 7.

20 Căci * ați fost cumpărăți cu preț; slăviți dar pe Dumnezeu în trupul vostru

* Fapt. 20. 28. Cap. 7. 23. Gal. 3. 14. Evt. 9. 12. 1 Pet. 1. 19, 19. 2 Pet. 2. 1. Apoc. 5. 9.

Despre căsătorie.

7 Iar despre cele ce mi-ai seris, bine * este pentru om să nătingă femeie.

* Vers. 8. 26.

2 Dar din pâncina curvarilor fiecare bărbat să-și aibă nevastă-să, și fiecare femeie să-și aibă bărbatul ei.

3 Bărbatul * să dea nevestei ce-i datorește, asemenea și nevasta bărbatului. * Evt. 21. 10. 1 Pet. 3. 7.

4 Nevasta nu este stăpână pe trupul ei ci bărbatul; asemenea și bărbatul nu este stăpân pe trupul lui ci nevasta.

5 Nu * vă lipsiți unul de altul, afară numai dacă este din învoială pentru o

vreme cuvenită, ca să vă dealețuiți cu rugăciunea, și fară să fiți la un loc, ca să ** nu vă ispitească salana din pâncina neînțeluirii voastre.

* Ies. 2. 16. Zah. 7. 3. Exod. 19. 15. 1. Iacob. 21. 4, 5. ** 1. Tes. 3. 5.

6 Iar aceasta o zic ca îngăduință nu * ca o poartă.

* Vers. 12, 25. 2 Cor. 8. 8; 11, 17.

7 Totușă aș * vrea ca toți oamenii să fie ca ** mine însumi; dar † fiecare are unul său dela Dumnezeu, unul într'un fel iar altul într'altul. * Fapt. 26. 29. ** Cap. 9. 5. * Mat. 19. 12. Cap. 12. 11.

8 Iar celor necăsătoriți și văduvelor le zic: este bine * pentru ei dacă vor rămâne ca și mine.

* Vers. 1. 26.

9 Dar dacă * nu se înfrângă, să se căsătorească: căci este mai bine să se căsătorească decât să arde.

* 1 Tim. 5. 14.

10 Iar celor căsătoriți le poruncesc, nu * eu ci Domnul: Nevesta ** să nu se despartă de bărbat

* Vers. 12, 25, 40. ** Mat. 2. 14, 16. Mat. 5. 32; 19. 6, 9. Marc. 10. 11, 12. Iacob. 16. 18.

11 (iar și dacă e despartită să rămâne necăsătorită sau să fie împăcată cu bărbatul ei); și bărbatul să nu-și lase nevasta.

Despărțirea între soții credincioși și cei necredincioși.

12 Iar celorialți le zic eu, nu * Domnul: Dacă vreun frate are o nevastă necredincioasă și ea se învoiește să locuiască cu el, să n'o lase. * Vers. 6.

13 Si dacă vreio femeie are un bărbat necredincios și el se învoiește să locuiască cu ea, să nu-și lase bărbatul.

14 Căci bărbatul necredincios este sfînt în nevasta sa și nevasta necredincioasă este sfîntă în fratele; altfel copiii voștri ar * fi necurați, dar acum sunt sfânti. * Mat. 2. 15.

15 Totușă dacă necredinciosul se desparte, să se despartă; fratele sau sora nu este roabil în unele ca acestea. Că Dumnezeu ne-a chemat în * pace.

* Rom. 12. 18; 14. 19. Cap. 14. 33. Evt. 12. 14.

16 Căci ce știi tu, nevasta, dacă vei măntui * pe bărbatul tău? sau ce știi tu bărbațe, dacă vei măntui pe nevastă-tă?

* 1 Pet. 3. 1.

Fiecare la locul lui.

17 Decât numai cum a împărțit fiecărui Domnul, cum a chemat Dumnezeu pe fiecare, așa să umble.

Și aşa * rânduiesc eu în toate bisericile.

* Cap. 4. 17. 2 Cor. 11. 28.

18 A fost cineva chemat sătiaț imprejur? Să nu se facă netăiat imprejur. A fost cineva chemat în netăiere imprejur? Să nu se facă tăiat imprejur.*

* Fapt. 15. 1, 5, 19, 24, 28. Gal. 5. 2.

19 Tăierea imprejur * nu este nimic și netăierea imprejur nu este nimic, ci ** ținerea poruncilor lui Dumnezeu. * Gal. 5. 6; 6. 15.

20 Fiecare să rămână în chemarea aceea în care a fost chemat.

21 Ai fost chemat rob? Nu-ți fie grija; ci și dacă poți să ajungi slobod, folosește-te mai degradă.

22 Căci robul chemat în Domnul este un * slobozit al Domnului; asemenea și cel slobod care a fost chemat este rob ** al lui Hristos. * Ioan 8. 36. Rom. 6. 18, 22. Film. 16. ** Cap. 9. 21. Gal. 5. 13. Efes. 6. 6. 1 Pet. 2. 16.

23 Voi ați fost cumpărați cu * preț, nu vă faceți robi ai oamenilor.

* Cap. 6. 20. 1 Pet. 1. 18, 19. Lev. 25. 42.

24 Fraților, fiecare * să rămână la Dumnezeu în aceea ce a fost chemat.

* Vers. 20.

Despre fetele fecioare.

25 Iar despre fecioare n'am * poruncă dela Domnul, dar îmi dau o părere ca unul care ** a căptă milă dela Domnul ca să fie † credincios.

* Vers. 6, 10, 40. 2 Cor. 8. 8, 10.

** 1 Tim. 1. 16. † Cap. 4. 2. 1 Tim. 1. 5.

26 Socoșc deci că aceasta este bine pentru nevoie de acum, *adică* este bine pentru om să fie astă cum este. * Vers. 1, 8.

27 Ești legal cu nevastă. Nu căuta deslegare. Ești deslegat de nevastă? Nu căuta nevastă.

28 Dar și dacă te-ai înșura, n'ai păcălit; și fecioara dacă se mărită, n'a păcălit: dar unii ca aceștia vor avea nețaz în carne, și eu aş vrea să vă crut.

29 Dar zic aceasta, * fraților, vremea este scurtă de tot: de aici înainte și ceice au neveste să fie ca și cum n'ar avea,

* Rom. 13. 11. 1 Pet. 4. 7. 2 Pet. 3. 8, 9.

30 și ceice plâng ca și cum n'ar plâng, și ceice se bucură ca și cum nu s'ar bucura, și ceice cumpără ca și cum n'ar sătăpi.

31 și ceice se folosesc de lume ca și cum nu s'ar

* folosi din plin; căci ** înțâișarea lumii acesteia frice.

* Cap. 9. 18. ** Ps. 39. 6. Iac. 1. 10; 4. 16. † Pet. 1. 24; 1. 7. Ioan 2. 17.

32 Și voiesc ca să fiți fără griji. Cel * neinsurat îngrijește de cele ale Domnului, cum să placă Domnului; * 1 Tim. 5. 5.

33 dar celeste este însurat îngrijește de cele ale lumii, cum să placă nevestei sale.

34 Și este o deosebire și între nevastă și fecioară: eu nemăritată se ** îngrijește de cele ale Domnului ca să fie sfântă și eu trupul și eu duhul; iar cea care nu mărital îngrijește de cele ale lumii, cum să placă bărbatului ei.

* Luc. 10. 40, etc.

35 Și aceasta o zic spre folosul vostru chiar, nu că arunc asupra voastră în față, ci pentru ceeace este cuvâncios și ca să slujă Domnului fără împărtășire.

36 Iar dacă socotește cineva că se poartă urit față de fecioara sa, dacă este trecută de floarea vârstei sale și dacă trebuie să fie astfel, să facă ce voiește; nu păcătuiește, — să se călătoarească.

37 Cine stă însă nemăscat în inimă sa, neavând nevoie, ci are stăpânire peste voința sa, și a judecat aceasta în inimă sa că să țină pe fecioară-sa, bine va face.

38 Astfel * și celeste mărită pe fecioară-sa face bine, și celeste n'o mărită mai bine va face. * Evt. 13. 4.

39 Nevasta * este legală cătă vreme trăiește bărbatul ei; iar dacă bărbatul a adormit, este slobodă să se mărite cu cine voiește, numai în ** Domnul.

* Rom. 7. 2. ** 2 Cor. 6. 14.

40 Dar, după * părerea mea, mai fericită este dacă rămâne așa cum este; și mi se pare ** că și eu am Duhul lui Dumnezeu.

* Vers. 25. ** 1 Tim. 4. 8.

Carnea rămasă dela ierife.

8 Iar despre * cele înjungătate idolilor, știm că toți avem cunoștință. ** Cunoștința † îngâmăță dar dragoștea zidește.

* Fapt. 15. 20, 29. Cap. 10. 19. ** Rom. 14. 14, 23. † Rom. 14. 3, 10.

2 Dacă * i se pare cuiva că a cunoscut ceva, n'a cunoscut încă după cum trebuie să cunoască.

* Cap. 13. 8, 9, 12. Gal. 6. 3. 1 Tim. 6. 4.

3 Dar dacă iubește ci-

neva pe Dumnezeu, acela este ⁺cunoscut de el.

*Ezod. 33, 12, 17. Nah. 1,7. Mat. 7,23. Gal. 4, 9. 2 Tim. 2, 19.

1 Deci despre mâncarea celor înjunghiate idolilor stim că un idol ⁺nu este nimic în lume și ^{**}că nu este alt Dumnezeu decât numai Unul singur.

* Isa. 41, 24. Cap. 10, 19. ** Dent. 4, 39; 6, 4. Isa. 44, 8. Marc. 12, 29. Vers. 6. Efes. 4, 6. 1 Tim. 2, 5.

5 Căci și dacă sunt așa ziși ⁺dumnezei fie în cer, fie pe pământ, ca și cum ar fi mulți dumnezei și mulți domini, * Ioan 10, 34.

6 Totuș pe ntru noi ⁺este un singur Dumnezeu: Tatăl, din ^{**}care sunt toate și noi pe ntru el; și un ⁺singur Domn, Isus Hristos, prin [†]care sunt toate și noi prin el.

*Mat. 2, 10. Efes. 4, 6. ** Fapt. 17, 28. Rom. 11, 36. † Ioan 13, 13. Fapt. 2, 36. Cap. 12, 3. Efes. 4, 5. Filip. 2, 11. †† Ioan 1, 3. Col. 1, 16. Evt. 1, 2.

7 Dar nu în toți este cunoștința aceasta; ci unii în cugelul pe care-l au până acum despre idol mânâncă din *ele* ca fiind înjunghiate idolului și cugelul lor fiind slab se întinează. *

* Cap. 10, 28, 29. Rom. 14, 14, 23.

8 Iar o mâncare ⁺nu ne va pune pe noi înaintea lui

Dumnezeu; nici dacă năvom mâncă, năvem lipsă nici dacă vom mâncă, nu prisosim.

* Rom. 14, 17.

9 Luați însă seama ⁺nu cumva această sloboznie a voastră să fie o pără de potințire ^{**} pentru cei slabii.

* Gal. 5, 13. ** Rom. 14, 13, 20.

10 Căci dacă te va vedea cineva pe tine care a cunoștință șezând la masă în templu de idoli, sau cugelul ⁺lui dacă el este slab, nu va fi îmbărbătă ca să mânânce cele înjunghiate idolului?

* Cap. 10, 28, 32.

11 Căci prin ⁺cunoștință piere cel slab, fratele pentru care a murit Hristos.

* Rom. 14, 15, 20.

12 Si astfel, ⁺păcătuind împotriva fraților și vădu mând cugelul lor slab, păcătuți împotriva lui Hristos.

* Mat. 25, 40, 45.

13 Chiar de aceea, dacă o mâncare face pe fratele meu să se potințească, nu voi mânca în veac carne, ca să nu fac pe fratele meu să se potințească.

* Rom. 14, 21. 2 Cor. 11, 29.

Dreptul lucrătorului creștin

9 Nu ⁺sânt eu slobod? Nu ^{**}sânt eu apostol? N'am văzut eu oare pe Isus,

Dominul nostru? Nu [†]sunt încă voi lucrarea mea în **Dominul?**

*Fapt. 9, 11; 13, 2; 26, 7. 2 Cor. 12, 12. †Rom. 9, 7, 8. 1 Tim. 2, 7. 2 Tim. 1, 14. ⁺Fapt. 9, 3, 17; 18, 9; 22, 14, 18; 24, 11. Cap. 15, 8. †Cap. 3, 6; 4, 16.

1 Dacă altora nu sunt apostol, totuș măcar vouă și sunt; căci voi sunteți pecelea ⁺apostoliei mele în **Iisusul.** * 2 Cor. 3, 2; 12, 12.

2 Aceasta este apărarea mea către ceice mă iau în creștere.

3 Nu ayem ⁺noi oare drept de mâncăm și să bem?

* Vers. 14. 1 Tes. 2, 6. 2 Tes. 3, 9.

4 Nu avem noi oare drept să ducem încoaace și tunoile o soră ca nevastă, ca și ceilalți apostoli și frații ⁺al Domnului și Chifa? **

* Mat. 13, 55. Marc. 6, 3. Luce. 6, 15. 1, 1, 19. ** Mat. 8, 14.

5 Sau numai eu și Barnaba năvem ⁺drept să nu mărâm? * 2 Tes. 3, 8, 9.

6 Sau cine slujește ⁺vreodată cu ostaș cu plată dela sine numai? Cine sădește ^{**}o vie și nu mânâncă rodul ei? [†]nu cine păstrește și o turmă și nu mânâncă din țigăle turmei?

* Cor. 10, 4. 1 Tim. 1, 18; 6, 12. Tim. 2, 3; 4, 7. ** Dent. 20, 6. Prov. 27, 28. Cap. 3, 6—8. † Ioan 21, 15. 1 Pet. 5, 2.

7 Vorbesc eu oare acela ca om sau nu cumva pune și legea acestea?

9 Căci în legea lui Moise este scris: ⁺Nu lega gura bouului care treeră. Oare de boi îi este grija lui Dumnezeu? * Deut. 25, 4. 1 Tim. 5, 18.

10 Sau zice înadins pentru noi? Da, căci pentru noi s'a scris că cele ⁺ară trebuie să are în nădejde și cele treeră, să *treere* în nădejdea că va avea parte.

* 2 Tim. 2, 6.

11 Dacă ⁺noi v'am semănat cele duhovnicești, mare lucru este dacă vom secera cele firești ale voastre?

* Rom. 15, 27. Gal. 6, 6.

12 Dacă alții au parte de acest drept asupra voastră, nu mai degrabă noi? Dar ⁺nu ne-am folosit de dreptul acesta ci suferim toate ca ^{**}să nu punem vreo piedică evangheliei lui Hristos.

* Fapt. 20, 33. Vers. 15, 18. 2 Cor. 11, 7, 9; 12, 13. 1 Tim. 2, 6. ** 2 Cor. 11, 12.

13 Nu ⁺știi că ceice lăcază cele sfinte mânâncă din cele din templu? Ceice stăruiesc la altar își au partea lor cu altarul?

* Lev. 6, 16, 26; 7, 6, etc. Num. 5, 9, 10; 18, 8—20. Deut. 10, 9; 18, 1.

14 Tot așa a rânduit și Domnul ⁺pentru ceice vesesc evanghelie: să trăiască din evanghelie.

* Mat. 10, 10. Luce. 10, 7. ** Gal. 6, 6. 1 Tim. 5, 17.

Pavel nu s'a folosit de dreptul lui.

15 Dar eu nu m'am folosit de nimic din acestea. Si n'am scris acestea ca sa se faca asa cu mine: caci este bine ** pentru mine mai degrabă să mor, decât să-mi zădărnicească cineva pricina mea de laudă.

* Vers. 12. Fapt. 18. 3; 20. 34. Cap. 4. 12. 1 Tes. 2. 9. 2 Tes. 3. 8. ** 2 Cor. 11. 10.

16 Caci dacă vestesc evanghelia, n'am pricină de laudă; caci o neapărătă trebuință * este asupra mea, și vai de mine dacă nu vestesc evanghelia. * Rom. 1. 14.

17 Caci dacă fac aceasta de bunăvoie, am * o răsplată; dar dacă nu de bunăvoie, o economic ** îmi este încredințată.

* Cap. 3. 8. 14. ** Cap. 4. 1. Gal. 2. 7. Filip. 1. 17. Col. 1. 25.

18 Deci care-mi este răsplată? Ca * vestind evanghelia să fac evanghelia lipsită de cheltuiala, ca să nu ** mă folosesc din plin de dreptul meu în evanghelie. * Cap. 10. 33. 2 Cor. 4. 5; 11. 7. ** Cap. 7. 31.

19 Caci deși sănt slobod * față de toți, m'am făcut pe mine însuși rob tuturor, ** ca să căștig pe mai mulți. * Vers. 1. ** Gal. 5. 13. † Mat. 18. 15. 1 Pet. 3. 1.

20 Si m'am făcut Iudeilor * ca Iudeu, ca să căștig pe Iudei; celor de supt lege, ca supt lege, nefiind însuși supt lege, ca să căștig pe cei de supt lege; * Fapt. 16. 3; 18. 18; 21. 23, etc.

21 celor * ce n'au legea, ** ca neavând eu legea (nu că sănt fără lege față de Dumnezeu, ci supus legii lui Hristos), ca să căștig pe cei fără lege.

* Gal. 3. 2. ** Rom. 2. 12, 14. † Cap. 7. 22.

22 M'am făcut slab celor * slabii, ca să căștig pe cei slabii; m'am făcut tuturor ** toate ca † oricum să mantuiesc pe unii.

* Rom. 1. 1. 2 Cor. 11. 29. ** Cap. 10. 31. † Rom. 15. 14. Cap. 7. 16.

23 Si fac toate pentru evanghelie ca să mă fac împreună părtaş al ei.

Felul de luptă al lui Pavel.

24 Nu știi că ceice n'leargă în locul de alergare, toți aleargă, dar unul singur ia premiu! Tot așa alergați ca să-l dobândiți * Gal. 2. 2; 5. 7. Filip. 2. 16; 3. 10. 2 Tim. 4. 7. Iev. 12. 1.

25 Însă orice luptător la joc se infrânează de toate. Ei deci, ca să ia cunună putrezitoare, da noi una neputrezitoare, * Efes. 6. 12. 1 Tim. 6. 12. 2 Tim. 2. 4. 7. ** 2 Tim. 4. 8. Iac. 1. 12. 1 Pet. 1. 4; 5. 4. Apoc. 2. 10; 3. 11.

26 Eu acum alerg așa cum ca * pe neștiute; mă lupt cu pumnul așa, nu ca să cum aş bate văzduhul. * 2 Tim. 2. 5.

27 * Ci-mi învinețesc Irupul cu pumnul și mi-l lărușe ca pe un rob, ** ca nu cumva, dupăce am fost crainic alitora, eu însuși mă fac neprimit. †

* Rom. 8. 13. Col. 3. 5. ** Rom. 6. 18, 10. † Ier. 6. 30. 2 Cor. 13. 6. 6.

Pilde din Vechiul Testament.

10 Caci nu voiesc, fraților, să nu știi că părinții noștri toți erau supt nor * și toți au trecut prin mare, **

* Exod. 13. 21; 40. 34. Num. 9. 18; 14. 14. Deut. 1. 33. Neem. 9. 12, 19. Ps. 78. 11; 105. 39. ** Exod. 14. 22. Num. 33. 10. 4. 23. Ps. 78. 13.

2 și toți au fost boțuși pentru Moise în nori în mare,

3 și toți au mâncat a-creas mâncare * duhovnică, * Exod. 16. 15, 35. Neem. 9. 15, 20. Ps. 78. 24.

4 și toți au băut aceeași băutură * duhovnică, întrucătă bău dintr-o stâncă duhovnicăescă ce-i urma, iar stâncă era Hristos

* Exod. 17. 6. Num. 20. 11. Ps. 78. 15.

5 Totuș Dumnezeu n'a avut placere în mai mulți

dintre ei; caci au * fost răsturnați în pustie.

* Num. 14. 29, 32, 35; 26. 64, 65. Ps. 106. 26. Iev. 3. 17. Iuda 5.

6 Si acestea au fost pilde pentru noi ca să nu fim poftitorii de rele, cum * au poftit și ei.

* Num. 11. 4, 33, 34. Ps. 106. 14.

7 Si * nu fiți închinători la idoli ca unii dintre ei, după cum este scris: Poporul ** a șezul să mănușe și să bea și său seculal să joace.

* Vers. 14. ** Exod. 32. 6

8 Nici să * nu curvum cum au curvit unii dintre ei și au ** căzut într-o singură zi douăzeci și frei de mii. * Cap. 6. 18. Apoc. 2. 14.

** Num. 25. 1, 9. Ps. 106. 29.

9 Si să nu ispitim pe Domnul, cum au ispitit unii * dintre ei și au ** pierit de serpi. * Exod. 17. 2, 7. Num. 21. 5. Deut. 6. 16. Ps. 78. 18, 56; 95. 9; 106. 14. ** Num. 21. 6.

10 Si nu cărtiți, cum au cărtit unii * dintre ei și au ** pierit de pierzătorul, †

* Exod. 16. 2; 17. 2. Num. 14. 2, 29; 16. 41. ** Num. 14. 37; 16. 49. † Exod. 12. 23. 2 Sam. 24. 16. 1 Cron. 21. 15.

11 Si acestea li se întâmplau lor ca pilde dar au * fost scrise spre cumințirea noastră, peste cari ** au ajuns sfârșiturile veacurilor.

* Rom. 15. 4. Cap. 9. 10. ** Cap. 7. 29. Filip. 4. 5. Evi. 10. 25, 37. 1 Ioan 2. 18.

12 Încât cui* i se pare că să să ia seama să nu eadă.

* Rom. 11. 20.

13 Nu vă apucăi nici o îspită care să nu fi fost omenească; dar Dumnezeu * este credincios, care nu ** va îngădui ca să fiți îspităi peste ce puteți, ci deodată cu îspita va face și ieșirea, ca s'o puteți răbdă.

* Cap. 1. 9. ** Pe. 125. 3. 2 Pet. 2. 9. † Ier. 29. 11.

Despre cina Domnului.

14 Deaceea, iubiți mei, fugiți * de încinăreia la idoli.

* Vers. 7. 2 Cor. 6. 17. 1 Ioan 5. 21.

15 Vorbesc ca unor oameni cuminți; * judecați voi ce zic. * Cap. 8. 1.

16 Paharul * binecuvântării pe care-l binecuvântăm, nu este el o părăsie cu săngele lui Hristos? Pânea ** pe care o frângem nu este ea o părăsie cu trupul lui Hristos?

* Mat. 26. 26-28. ** Fapt. 2. 42, 46. Cap. 11. 23, 24.

17 Pentru că noi * suntem mulți, suntem o singură pâne, un singur trup; căci loți luăm o parte dintr-o singură pâne.

* Rom. 12. 5. Cap. 12. 27.

18 VeДЕi pe Israelul * după carne; ** ceice mă-

nâncă jertfele nu sunt oară părăși cu altarul?

* Rom. 4. 12. Gal. 6. 16. ** Rom. 4. 1. 9. 3, 5. 2 Cor. 11. 38. † Lev. 3. 3; 7. 10.

19 Ce spun eu deci? Că ce s'a îngunghiat pentru idoli este ceva? Sau că dolul este ceva? * Cap. 8. 4.

20 Că zic că ce îngunghii Neamurile îngunghie * dracilor și nu lui Dumnezeu și nu voiește ca voi să vă faceți părăși cu draci.

* Lev. 17. 7. Deut. 32. 17. Ps. 106. 31. Apoc. 9. 20.

21 Nu * puteți bea paharul Domnului și paharul * dracilor. Nu puteți să luă parte la masa Domnului și la masa dracilor.

* 2 Cor. 6. 15, 16. ** Deut. 32. 18.

22 Sau * întărâtam pe Domnul la gelozie? Nu cumva suntem ** mai tare decât el?

* Deut. 32. 21. ** Eze. 22. 14.

Cugelul nostru și al altuia.

23 Toate * sunt îngăduite dar nu toate folosesc; toate sunt îngăduite, dar nu toate zidesc. * Cap. 6. 12.

24 Nimeni * să nu caule al său, ei *fiecare* al altuia * Rom. 15. 1.. 2. Vers. 33. Cap. 13. 8. Filip. 2. 4, 21.

25 Mâncăți orice* se vînde în măcelărie, necerând ceva din pricina cugelului

* 1 Tim. 4. 4.

26 Căci al * Domnului este pământul și plinătațea lui. * Exod. 19. 5. Deut. 10. 14. † Ps. 74. 1; 50. 12. Vers. 28.

27 Dacă vă va cîmăla în ospăț cineva dintre necredincioși și voiți să vă duceți, mâncăți orice * vă dele pus înainte, necerând ceva din pricina cugelului.

* Luc. 10. 7.

28 Iar dacă vă zice cineva: Aceasta a fost jertății nu mâncăți din pricina * aceluia, care vă înștiințat și din pricina cugelului.

* Cap. 8. 10, 12.

29 Zic însă: cugelul, nu al tău, ci al altuia; căci pe truc * este judecată globozenia mea de un alt cugel? * Rom. 14. 16.

30 Dacă eu iau parte cu mulțumire, de ce sunt hulit pentru aceea pentru * care căruia mulțumesc?

* Rom. 14. 6. 1 Tim. 4. 3, 4.

31 Deaceea, * fie că mâncăți, fie că beți, fie că faceți ceva, faceți toate spre slava lui Dumnezeu.

* Col. 3. 17. 1 Pet. 4. 11. 1 Pet. 14. 1.

32 Nu * dați prilej de poftenire fie Iudeilor fie Grecilor fie bisericii ** lui Dumnezeu.

* Rom. 14. 13. Cap. 8. 18. 2 Cor. 6. 3.

** Fapt. 20. 28. Cap. 11. 22. Tim. 3. 5.

33 după cum și eu* placitorul în toate, necăulând

** folosul meu însumi ei pe al celor mulți ca să fie mântuși.

* Rom. 15. 2. Cap. 9. 9, 22. ** Vers. 24.

Tinuta femeii în adunări.

11 Luăți-vă după mine, * după cum și eu m'am luat după Hristos.

* Cap. 4. 16. Efes. 5. 1. Filip. 3. 17. 1 Tes. 1. 6. 2 Tes. 3. 9.

2 Si vă laud că în * toate vă aduceți aminte de mine și țineți ** datinele, după cum vi le-am încredințat.

* Cap. 4. 17. ** Cap. 7. 17.

3 Dar voiește să știi că Hristos * este capul ** ori căruia bărbat, iar bărbatul este capul * femeii și Dumnezeu este capul lui Hristos.

* Efes. 5. 23. ** Fac. 3. 16. 1 Tim. 2. 11, 12. 1 Pet. 3. 1, 5, 6. † Ioan 14. 28. Cap. 3. 23; 15. 27, 28. Filip. 2. 7-9.

4 Orice bărbat care se roagă sau proorocește * având ceva pe cap, necinstește pe capul său.

* Cap. 12. 10, 28; 14. 1, etc.

5 Dar orice femeie, * care se roagă sau proorocește cu capul neinvălit, necinstește pe capul ei; căci este tot atâtă ca și cum ar fi rasă. *** * Fapt. 21. 9. ** Deut. 21. 12.

6 Căci dacă o femeie nu se învălește, să se și tunză; iar dacă este rușinos * pentru o femeie ca să se tunză sau să se radă, să se învălească. * Num. 5. 18. Deut. 22. 5.

7 Căci un bărbat în adevăr nu trebuie să-și învălească el capul, fiindcă este * chipul și slava lui Dumnezeu; dar femeia este slava bărbatului.

* Fac. 1. 26, 27; 5. 1; 9. 6.

8 Căci nu * bărbatul este din femeie ci femeia din bărbat; * Fac. 2. 21, 22.

9 căci nici n'a * fost făcut bărbatul pentru femeie ci femeia pentru bărbat;

* Fac. 2. 18, 21, 23.

10 deaccea femeia trebuie să * aibă un semn de stăpânire asupra capului ei din pricina îngerilor. **

* Fac. 24. 65. ** Ecl. 5. 6.

11 Însă * nici femeia nu este fără bărbat, nici bărbatul fără femeie, în Dumnezeu.

* Gal. 3. 28.

12 Căci după cum femeia este din bărbat, tot așa și bărbatul prin femeie, iar toate * sunt din Dumnezeu. * Rom. 11. 36.

13 Judecați în voi însivă: este cuviincios oare ca o femeie să se roage lui Dumnezeu neînvălită?

14 Și nu vă învăță chiar firea că nu bărbat dacă poartă părul lung și este o necinste?

15 Dar o femeie dacă poartă părul lung și este o slavă. Pentru că părul

lung și este dat drept în vălitoare.

16 Iar dacă * cineva pare că e iubitor de ceartă, nu n'avem un astfel de obicei și nici ** bisericile lui Dumnezeu.

1 Tim. 6. 4. ** Cap. 7. 17; 14. 8.

Despre cina Domnului.

17 Poruncind însă aceasta, nu vă laud, pentru că nu veniți împreună spre mai bine ci spre mai rău.

18 Căci mai întâi de toată, când veniți împreună în adunare aud * că sunt deo- binări între voi și în par- o cred. * Cap. 1. 10—12; 3. 1.

19 Căci trebuie * să fie septe între voi ca ** să se arate între voi cei încu- viințați.

* Mat. 18. 7. Luc. 17. 1. Fapt. 20. 30
1 Tim. 4. 1. 2 Pet. 2. 1, 2. ** Luc. 2. 3
1 Ioan 2. 19. Deut. 13. 3.

20 Deci când veniți împreună în acelaș loc, nu este cu putință ca să mânăcați cina Domnului:

21 Căci când mânăcați fiecare ia mai dinainte cina să deosebită; și unul este flămând iar altul * este beat. * 2 Pet. 2. 13. Iuda 12.

22 N'aveți dar case că să mânăcați și să beți? Sau disprețuți biserica * lui Dumnezeu și dați de rușine ** pe ceică n'au? Ce să

* vă zic? Să vă laud? În aceasta nu vă laud.

* Cap. 10. 32. ** Iac. 2. 6.

23 Căci eu am * primit dela Domnul ceeaace v'am și dat, cum că ** Domnul Iisus în noaptea când era dat prins a luat pâne.

* Mat. 15. 3. Gal. 1. 1, 11, 12. ** Mat. 26. 26. Marc. 14. 22. Iacob. 22. 19.

24 Și după ce a mulțumit, a frânt-o și a zis: Aceasta este trupul meu, care este pentru voi, faceți aceasta spre pomenirea mea.

25 Asemenea și paharul după cinare, zicând: Acest pahar este legămantul cel nou în sângele meu; faceți aceasta ori de câte ori îl beți, spre pomenirea mea.

26 Pentru că decâteleori mânăcați pânea aceasta și beți paharul acesta vestiți moartea Domnului până * va veni el. * Ioan 14. 3; 21. 22.

Fapt. 1. 11. Cap. 4. 5; 15. 23. 1 Tes. 4. 16. 2 Tes. 1. 10. Iuda 14. Apoc. 1. 7.

27 Încât * cine mânăca pânea sau bea paharul Domnului cu nevrednicie, va fi vinovat de trupul și sângele Domnului.

* Num. 9. 10, 13. Ioan 6. 51, 63, 64; 13. 27. Cap. 10. 21.

28 Dar omul * să se cerce pe sine însuși și astfel să mânănce din pâne și să bea din pahar.

* 2 Cor. 13. 5. Gal. 6. 4.

29 Căci cine mânăncă și bea, își mânăncă și bea judecata dacă nu deosebește trupul.

30 De aceea mulți între voi sunt slabii și bolnavi și destui dorm;

31 dar dacă * ne-am judeca pe noi însine, n'am fi judecați; * Ps. 32. 5. 1 Ioan 1. 9.

32 dar când suntem * jucați, suntem cuminți de Domnul ca să nu fim oșândiți cu lumea.

* Ps. 94. 12, 13. Evt. 12. 5—11.

33 Încât, frații mei, când veniți împreună ca să mânăcați, așteptați-vă unii pe alții.

34 Iar dacă cineva este flămând, * să mânânce acasă; ** ca să nu veniți împreună spre judecată. Celelalte le voi urândui înălăț ce voi urându-vă veni.

* Vers. 21. ** Vers. 22. † Cap. 7. 17. Tit. 1. 5. †† Cap. 4. 19.

Darurile duhovnicești.

12 Iar despre * cele duhovnicești, fraților, nu voiesc să fiți neștiutori.

* Cap. 14. 1, 37.

2 Știi că * atunci când erați Neamuri, erați duși spre idoli ** cei muți, ca și cum ați fi fost mânăți.

* Cap. 6. 11. Efes. 2. 11, 12. 1 Tes. 1. 9. Tit. 3. 3. 1 Pet. 4. 3. ** Ps. 115. 5.

3 Deaccea vă fac cunoscut că * nimeni vorbind

prin Duhul lui Dumnezeu, nu zice: Isus este anumeat! Si nimeni** nu poate zice: Isus este Domn! decat prin Duhul Sfant.

* Mat. 9. 39. 1 Ioan 4. 2. 9. ** Mat. 16. 17. Ioan 15. 26. 2 Cor. 3. 5.

1 Sunt * insa felurimi de daruri, dar acela si Duh. *Rom. 12. 4, etc. Evr. 2. 4. 1 Pet. 4. 10. ** Efes. 4. 4.

5 Si sunt * felurimi de slujbe, dar acela si Domn. * Rom. 12. 6-8. Efes. 4. 11.

6 Si sunt felurimi de lucrari, dar este acela Dumnezeu care* lucreaza toate in toti. * Efes. 1. 23.

7 Si * fiecaruia i se dă aratarea Duhului spre folos. * Rom. 12. 6-8. Cap. 14. 26. Efes. 4. 7. 1 Pet. 4. 10, 11.

8 Caci unuia i se da prin Duhul un cuvant* de intelepciune, iar altuia un cuvant** de cunoștință, după acela si Duh, *Cap. 2.6,7. **Cap.1.5; 13.2. 2 Cor. 8.7.

9 altuia* credinta in acela si Duh; altuia daruri** de tămiduire in acela si Duh; *Mat. 17. 19, 20. Cap.13.2. 2 Cor. 4. 13. ** Marc. 16. 18. Iac. 5. 14.

10 altuia* lucrari de minuni; altuia proorocie;** altuia† deosebiri de duhuri; altuia felurile † feluri de limbi; altuia talmacire de limbi: * Vers. 28, 29. Marc. 16. 17. Gal. 3. 5. ** Röm. 12. 6. Cap. 13. 2; 14. 1, etc. † Cap. 14. 29. 1 Ioan 4. 1. †† Fapt. 2. 4; 10. 46. Cap. 13. 1.

11 Toate acestea insa lucreaza unul si acela si Duh imparind * fiecaruia in parte cum** voieste.

* Rom. 12. 6. Cap. 7. 7. 2 Cor. 10. 18. Ef. 4. 7. ** Ioan 3. 8. Evr. 2. 4.

Mădularele trupului.

12 Caci după cum*trupul este unul singur si are multe mădulare si toate mădularele trupului desi sunt multe sunt un singur trup, tot așa** este si Hristosul. * Rom. 12. 4, 6. Efes. 4. 4, 16. ** Vers. 27. Gal. 3. 10.

13 Caci intr'un * singur Duh noi toti am fost boalați ca să fim un singur trup, fie** Iudei, fie Greci, fie robi, fie slobazi; si toti † am fost adăpati dintr'un singur Duh.

* Rom. 6. 5. ** Gal. 3. 28. Efes. 2. 13, 14,16. Col. 3. 11. † Ioan 6. 63; 7. 37-39.

14 Caci trupul nu este un singur mădular ci multe.

15 Daca piciorul va zice: Pentruca nu sunt mană, nu sunt din trup! — nu pentru aceasta nu este din trup.

16 Si dacă urechea va zice: Pentruca nu sunt ochi, nu sunt din trup! — nu pentru aceasta nu este din trup.

17 Daca tot trupul ar fi un ochiu, unde ar fi auzul? Daca totul ar fi auz, unde este mirosul?

18 Si acum Dumnezeu a pus* mădularele — pe treure dintre ele — in trup cum** a voit el. * Vers. 28. Rom. 12. 3. Cap. 3. 5. Vers. 11.

19 Si dacă toate ar fi un singur mădular, unde ar fi trupul?

20 Dar acum sunt multe mădulare dar un singur trup.

21 Si nu poate ochiul * zica manii: N'am trebunța de tine! Sau capul * de tămiduirei, ajutorarii, † cîrmuirii, ** felurite feluri de limbi.

* Efes. 4. 11. ** Efes. 2. 20; 3. 5. †Fapt. 13. 1. Rom. 12.6. ††Vers. 10. ††Vers. 9. †† Num. 11.17. *** Rom. 12. 8. 1 Tim. 5. 17. Evr. 13. 17, 24.

22 Si mult mai degrabă, mădularele trupului cari pot a fi mai slabe, sunt neapărat trebuitoare,

23 si pe cele ale trupului cari ni se par a fi mai de nevoie le îmbrăeam cu mai multă cinstă; si cele neavuincioase ale noastre ar mai multă bunăcuvîntă,

24 iar cele cuvîncioase ale noastre n'au trebunță:

† Dumnezeu a întocmit trupul dând mai multă slujte celui căruia si lipsele,

25 ca sa nu fie desbinare in trup, ci ca mădularele sa ingrijeasca de o potrivă unele de altele.

26 Si dacă sufere un mădular, toate mădularele suferă impreună; si dacă este

cinstit un mădular, toate mădularele se bucură impreună cu el.

27 Si voi * sunteți trupul lui Hristos si mădularele ** lui fiecare in parte.

*Rom. 12. 5. Efes. 1. 23; 4. 12; 5. 23, 30. Col. 1. 24. ** Efes. 5. 30.

28 Si Dumnezeu * a pus pe unii in biserică mai înțai apostoli, ** al doilea prooroci, † al treilea învățători, apoi minuni, †† apoi daruri * de de tămiduire, ajutorări, † cîrmuirii, ** felurite feluri de limbi.

* Efes. 4. 11. ** Efes. 2. 20; 3. 5. †Fapt. 13. 1. Rom. 12.6. ††Vers. 10. ††Vers. 9. †† Num. 11.17. *** Rom. 12. 8. 1 Tim. 5. 17. Evr. 13. 17, 24.

29 Oare toti sunteți apostoli? Oare toți sunt prooroci? Oare toți sunt învățători? Oare toți fac minuni?

30 Oare toți au daruri de tămiduire? Oare toți vorbesc in limbi? Oare toți talmăcesc?

31 Răvnii insa * darurile mai mari. Si vă și arăt o cale neîntrecută.

* Cap. 14. 1, 39.

Iubirea.

13 Daca vorbesc in limbile oamenilor si ale ingerilor, dar n'am iubire, n'am făcut aramă sunatoare sau un chimval zângăitor.

2 Si dacă am un dar de proorocie* și știu toate tainele și toată cunoștința și dacă am totă credință încât** să strămut munți, dar n' am iubire, nu sănt nimic.

* Cap. 12. 8. - 10, 28; 14. 1, etc. Mat. 7. 22. ** Mat. 17. 20. Marc. 11. 23. Iacob. 17. 6.

3 Si dacă* voi da de mâncare *la săraci* toată avearea mea, și dacă voi da trupul meu ca să fie ars, dar n' am iubire, nimic nu-mi folosește. * Mat. 6. 1, 2.

4 Iubirea* este îndelung-răbdătoare, iubirea este plină de bunătate, iubirea nu pismuieste, iubirea nu este laudăroasă, nu se în-gâmășă. * Prov. 10. 12. 1 Pet. 4. 8.

5 nu se poartă necuviin-cios, nu* caută ale sale, nu se întârâfă la mânie, nu pune în socoteală răul;

* Cap. 10. 24. Filip. 2. 4.

6 nu* se bucură de ne-dreptate, ci se ** bucură împreună cu adevărul;

* Ps. 10. 3. Rom. 1. 32. ** 2 Ioan. 4.

7 suferă toate, crede toate, nădăjduiește toate, răbdă toate.*

* Rom. 15. 1. Gal. 6. 2. 2 Tim. 2. 24.

8 Iubirea niciodată nu pierde; dar fie proorocii, ele vor fi destiințate; fie limbi, ele vor încela; fie cunoș-tința, ea va fi destiințată.

9 Căci*cunoaștem în parte și proorocim în parte.

* Cap. 8. 2.

10 Dar când va veni ^o este desăvârșit, ce este în parte va fi destiințat.

11 Când eram copil, vor-biam ca un copil, gândiam ca un copil, îmi dău cu părerea ca un copil; când m' am făcut bărbat, am de-stiințat cele ale copilului.

12 Căci acum vedem printr-o oglindă, intunecat dar atunci față ** în față, acum cunoște în parte, dar atunci voi cunoaște de plin, după cum și eu am fost cunoscut deplin.

* 2 Cor. 3. 18; 5. 7. Filip. 3. 12. ** Mat. 18. 10. 1 Iacob. 3. 2.

13 Si acum rămâne a-cesele trei: credința, nădej-dea, iubirea; iar cea mai mare dintre acestea este iubirea.

Darul limbilor și al proorociei.

14 Urmăriți * iubirea și râvniiți la cele duhov-nicești, dar** mai ales la proorocii.

* Cap. 12. 31. ** Num. 11. 25. **

2 Pentru că cine vorbește* în limbă nu vorbește o-menilor, ci lui Dumnezeu căci nimeni nu înțelege; și în duhul vorbește taine.

* Fapt. 2. 4; 10. 4.

3 Dar cine proorocșe vorbește oamenilor zidu și îndemn și măngâiere.

4 Cine vorbește în limbă

ne zidește pe sine însuș, dar cine prooroceste în-tele biserica.

5 Doresc ca voi toți să vorbiți în limbi, dar mai mult să proorociți: și cine proorocșe este mai mare decât cine vorbește în limbi, afară numai dacă îlmâcește, ca biserică să rupete zidire.

6 Si acum, fraților, dacă voi veni la voi vorbind în limbi, ce vă voi folosi, dacă nu vă voi vorbi sau în descoperire* sau în cu-nostință sau în proorocie sau în învățătură? * Vers. 26.

7 Chiar cele neînsuflare când dau un sunet, fie fluer, fie harfă, dacă nu vor da sunetelor o deose-bire, cum se va cunoaște ce se cântă cu fluerul sau ce se cântă cu harfa?

8 Căci dacă și trâmbița nu da un sunet nelămurit, atunci se va pregăti de ră-zboiu?

9 Așa și voi, prin limba noastră, dacă nu veți da un cuvânt lesne de înțeles cum se va cunoaște ce se vorbește? Căci veți fi ca mii cari vorbesc în vânt.

10 Sunt nu știu câte fe-hiri de graiuri în lume și niciunul nu este fără în-teles.

11 Deci dacă nu știu în-telesul graiului, voi fi un barbar pentru cele vor-bește și cele vorbește va fi un barbar pentru mine.

12 Astfel și voi, fiindcă sunteți râvnitorii de *daruri* duhovnicești, căutați ca să aveți prisos pentru zidirea bisericii.

13 De aceea cine vorbește în limbă, să se roage ca să tălmâcească.

14 Căci dacă mă rog în limbă, duhul meu se roagă, iar mintea mea este ne-roditore.

15 Ce este deci? Mă voi ruga cu duhul dar mă voi ruga și cu mintea; voi* cânta cu duhul, dar voi cânta și cu ** mintea.

* Efes. 5. 19. Col. 3. 16. ** Ps. 47. 7.

16 Fiindcă dacă binecuvintezi cu duhul, cum va zice Amin *la** mulțumirea ta celei ține locul celui de rând, fiindcă nu știe ce zici? * Cap. 11. 24.

17 Căci tu în adevăr mulțumești bine, dar celălalt nu este zidit.

18 Mulțumesc lui Dum-nezeu, că eu vorbesc în limbi mai mult decât voi toți.

19 Dar în biserică vreau mai bine să vorbesc cinci cuvinte cu mintea mea, ca

să învăț și pe alții, decât zece mii de cuvinte în limbă.

20 Fraților,* nu fiți copii la minte, ci fiți prunca** în privința răuății, dar la minte fiți în plină vârstă. * Ps. 131, 2. Mat. 11, 25; 18, 3; 19, 14. Rom. 6, 19. Cap. 3, 1. Efes. 4, 14. Efr. 5, 12, 13. ** Mat. 18, 3. 1 Pet. 2, 2.

21 În * lege este scris:** În alte limbi și prin buze străine voiu vorbi poporului acestuia, și nici aşa nu mă vor asculta, zice Domnul. * Ioan 10, 34. ** Isa. 28, 11, 12.

22 Încât limbile sunt ca semn, nu credincioșilor, ci necredincioșilor; iar proorocia este *ca semn*, nu pentru necredincioși, ci pentru credincioși.

23 Dacă deci biserica întreagă se va aduna în acelaș loc și toți vorbesc în limbi și vor intra de cei de rând sau necredincioși, nu vor * zice oare că suntem nebuni? * Fapt. 2, 13.

24 Iar dacă toți vor prooroci, și va intra vreun necredincios sau unul de rând, el este încredințat de toți, el este judecat de toți,

25 cele ascunse ale iniții sale se fac învederă; și aşa va cădea pe fața lui și se va închina lui Dumnezeu, vestind: * Cu a-

devărat Dumnezeu este în tre voi. * Isa. 45, 14. Zah. 8, 20.

26 Ce este deci, fraților! Când veniți împreună, fiecare are un psalm, are o învățătură, * are o descoperire, are o limbă, are o tălmăcire. Toate ** să fie spre zidire.

* Vers. 6. Cap. 12, 8–10. ** Cap. 12, 7
2 Cor. 12, 19. Efes. 4, 12.

27 Dacă vorbește cineva în limbă, să fie doi sau cel mult câte trei și pe rând și unul să tălmăcească.

28 Dar dacă nu este încă maciu, să tacă în biserică și să-și vorbească siesă și lui Dumnezeu.

29 Și proorocii să vorbească doi sau trei și * cei lalți să judece. * Cap. 12, 10.

30 Dar dacă se va face o descoperire altuia care stă jos, cel * dintâi să tacă * 1 Tes. 5, 19, 20.

31 Căci puteți toți să proorociți câte unul, ca toți să se învețe și toți să fie îndemnați.

32 Și duhurile * proorocilor sunt supuse proorocilor. * 1 Ioan 4, 1.

33 Căci Dumnezeu nu este un *Dumnezeu* al neînduieri, ci al păcii, ca în toate bisericile sfintilor * Cap. 11, 10.

34 Femeile * să tacă în biserici; căci nu li se dă

voie să vorbească ci să ** fie supusă, după cum zice *în legea*. * 1 Tim. 2, 11, 12. Oap. 11, 3. Efes. 5, 22. Col. 3, 18. Tit. 2, 5. 1 Pet. 3, 1. † Foc. 3, 16.

35 Iar dacă voiesc să învețe ceva să întrebe acasă pe bărbații lor; căci este rușine pentru o femeie să vorbească în biserică.

36 Ce? dela voi a ieșit cuvântul lui Dumnezeu? nu numai la voi a ajuns el?

37 Dacă * i se pare cuivații este prooroc sau duhovnicesc, să cunoască bine că celece vă scriu sunt o poruncă a Domnului.

* 2 Cor. 10, 7. 1 Ioan 4, 6.

38 Dar dacă nu știe cineva, să nu știe.

39 Astfel, frații mei, răvnii * proorocirea și nu împiedecați vorbirea în limbi.

* Cap. 12, 31. 1 Tes. 5, 20.

40 Dar toate * să se facă ca bunăvîntință și ca rânduială. * Vers. 33.

Invierea și urăările lui Hristos.

15 Vă fac cunoscut fraților, evanghelia pe care * vă am binevestit-o, pe care ati primit-o, ** în care și slăbi, * Gal. 1, 11. ** Rom. 5, 2.

2 prin * care și sunteți măntuitori, dacă țineți cu tărie cuvântul eu care vă am

binevestit, așa rănuim daca în zădărăți ** crezut.

* Rom. 1, 16. Cap. 1, 21. ** Gal. 3, 4.

3 Căci vă am * dat mai întâi ceea ce am și primi, că Hristos a murit pentru păcatele noastre potrivit † scripturilor,

* Cap. 11, 2, 23. ** Gal. 1, 12. † Ps. 22, 15, etc. Isa. 53, 5, 6, etc. Dan. 9, 26. Zah. 13, 7. Lnc. 24, 26, 46. Fapt. 3, 18; 26, 23. 1 Pet. 1, 11; 2, 24.

4 și că a fost înmormântat și că a înviat a treia zi potrivit scripturilor,*

* Ps. 2, 7; 16, 10. Isa. 53, 10. Osea 6, 2. Lnc. 24, 26, 46. Fapt. 2, 25–31; 13, 33–35; 26, 22, 23. 1 Pet. 1, 11.

5 și * că să arătat lui Chifa, după aceea celor ** disprezece.

* Lnc. 24, 34. ** Mat. 28, 17. Marc. 16, 14. Lnc. 24, 36. Ioan 20, 19, 26. Fapt. 10, 41.

6 În urmă să arătat deodată la peste cinci sute de frați, dintre cari cei mai mulți rămân până acum, iar unii au adormit.

7 După aceea să arătat lui Iacov, în urmă tuturor * apostolilor.

* Lnc. 24, 50. Fapt. 1, 3, 4.

8 Iar la urmă * tuturor ca unei stârpituri mi să arătat și mie.

* Fapt. 9, 4, 17; 22, 14, 18. Cap. 3, 1.

9 Căci eu sănăt cel mai * mic dintre apostoli, ca unul care nu sănă destoinic să fiu numit apostol, pentru-

că am ** prigoñit biserica lui Dumnezeu.

*Efes. 3. 8. **Fapt. 8. 3; 9. 1. Gal. 1. 13. Filip. 3. 6. 1 Tim. 1. 13.

10 Însă prin * harul lui Dumnezeu sânt ceeace sănt: și harul său față de mine nu s'a făcut zădarnic ei am ** muncit mai mult decât ei toți: dar nu eu ei harul lui Dumnezeu care este cu mine.

* Efes. 3. 7, 8. ** 2 Cor. 11. 23; 12. 11. † Mat. 10. 20. Róm. 15. 18, 19. * 2 Cor. 3. 5. Gal. 2. 8. Efes. 3. 7. Filip. 2. 13.

11 Deci fie cu, fie ci, noi așa propovăduim și voi așa ați crezut.

Insemnatatea invierii lui Hristos.

12 Iar dacă se propovăduiește că Hristos a fost seculat dintre cei morți, pârga** celor adorăți. * 1 Pet. 1. 3. ** Fapt. 26. 28. Vers. 23. Col. 1. 18. Apoc. 1. 5.

13 Iar dacă nu este o inviere a morților, și Hristos n'a fost seculat:

* 1 Tes. 4. 14.

14 Iar dacă Hristos n'a fost seculat, propovăduirea noastră este zădarnică și credința voastră este zădarnică și ea;

15 dar suntem aflați și martori mincinoși ai lui Dumnezeu, fiindcă am mărturisit * împotriva lui Dumnezeu, că a seculat pe Hristos pe care nu l-a seculat, dacă cu adevărat morții nu se scoală.

* Fapt. 2. 24; 32; 4. 10, 33; 13. 30.

16 Căci dacă morții nu se scoală, nici Hristos n'a fost seculat;

17 și dacă Hristos n'a fost seculat, zădarnică este credința voastră, sunteți încă * în păcatele voastre.

* Róm. 4. 23.

18 Deci și cei adorăți în Hristos sunt pierduți.

19 Dacă * numai în viață aceasta am nădăduit în Hristos, suntem mai de plâns decât toți oamenii.

* 2 Tim. 3. 19.

20 Acum însă Hristos * a fost seculat dintre cei morți, pârga** celor adorăți. * 1 Pet. 1. 3. ** Fapt. 26. 28. Vers. 23. Col. 1. 18. Apoc. 1. 5.

21 Căci deoarece * prin om este moarțea, prin ** om este și invierea morților.

* Rem. 5. 12, 17. ** Rom. 11. 25. Róm. 6. 9.

22 Căci după cum în Adam toți mor, astfel și în Hristos toți vor fi să cuți vii.

23 Dar fiecare * în ceata sa: pârga este Hristos, apoi ceice sunt ai lui Hristos la venirea sa,

* Vers. 20. 1 Tes. 4. 15. 17.

24 după aceea vine sfârșitul, când el va da lui Dumnezeu și Tatăl împărăția, * când va fi desfăș

† orice domnie și orice slăpâniere și putere.

* Dan. 7. 14, 27.

25 Căci trebuie ca el să împărațească până * va pune pe toți vrăjmașii săi subt picioarele sale.

* Efes. 110. 1. Fapt. 2. 34, 35. Efes. 1. 22.

Evr. 1. 18; 10. 13.

26 Cel din urmă vrăjmaș * care va fi desfășurat este moartea.

* 2 Tim. 1. 10. Apoc. 20. 14.

27 Căci El a * supus toate subl picioarele lui. Iar când zice că toate au fost supuse, este vădit că afară de Cel ce i-a supus toate.

* Ps. 8. 6. Mak. 28. 18.

Evr. 2. 8. 1 Pet. 3. 22.

28 Iar când *ii va supune toate, atunci ** și Fiul Însuș va fi supus Celui ce i-a supus toate, ca Dumnezeu să fie toate în toți.

* Filip. 3. 21. ** Cap. 3. 23; 11. 3.

29 Altfel ce vor face cei ce sunt botezați pentru cei morți? Dacă morții nu se scoală nicidecum, pentru ce mai sunt botezați pentru ei?

30 Pentruce * suntem și noi în primejdie în fiecare ceas?

* 2 Cor. 11. 26. Gal. 5. 11.

31 Pe lauda * voastră, fraților, pe care o am în Hristos Isus Domnul nostru, eu ** mor în fiecare zi.

* 1 Tes. 2. 18. ** Rom. 8. 36. Cap. 4. 9.

2 Cor. 4. 10, 11; 11. 23.

32 Dacă după felul oa-

menilor m'am * luptat cu fiarele în Efes, care-mi este folosul? Dacă morții nu se scoală, să ** mânăcăm și să bem, căci mâne vom muri.

* 2 Cor. 1. 8. ** Ef. 2. 24.

Isa. 22. 13; 56. 12. Iac. 12. 19.

33 Nu vă amăgiți: tovărășii * rele strică obiceinile bune.

* Cap. 5. 6.

34 Treziți-vă, * cum e drept, și nu păcătuți; căci ** unii n'au nicio cunoaștință de Dumnezeu, spre † rușinea voastră o spun.

* Róm. 13. 11. Efes. 5. 14. ** 1 Tes. 4. 5.

* Cap. 6. 5.

Cum vor invia morții.

35 Dacă va zice cineva: Cum * se scoală morții? Și eu ce fel de trup vin ei?

* Ezech. 37. 3.

36 Nechibzuitule, tu ce * suntem nu este făcut viu dacă nu moare de tot;

* Ioan 12. 24.

37 și ce suntem, nu suntem trupul care are să fie ei un grăunte gol, cum se nemerește, de grâu sau de cehă din celealte semințe.

38 Iar Dumnezeu îi dă un trup după cum a voit și fiecareia dintre semințe trupul ei.

39 Nu orice carne este aceeași carne; ci alta este cea de oameni și alta carne de dobitoace și alta

carnea de păsări și alta de pești.

10 Și sunt și trupuri cerești și trupuri pământesti; dar alta este slava celor cerești și alta a celor pământesti.

11 Alta este slava soarelui și alta slava lunii și alta slava stelelor; căci stea se dicocește de stea în slavă.

12 Astfel * este și înviețea morților. Este sămână în putrezire, se scoală în neputrezire;

* Dan. 12. 3. Mat. 13. 43.

13 este * sămână în necinse, se scoală în slavă; este sămână în slabiciune, se scoală în putere;

* Filip. 3. 21.

14 este sămână trup sufletesc, se scoală trup duhovniceșc; dacă este un trup sufletesc este și unul duhovniceșc.

15 Astfel și este scriis: Cel dintâi om Adam s'a făcut * un suflet viu; cel din urmă Adam, ** un duh și dătător de viață.

* Fac. 2. 7. ** Rom. 5. 14. † Ioan 5. 21; 6. 33, 39, 40, 54, 57. Filip. 3. 21. Col. 3. 4.

16 Dar nu cel duhovniceșc este întâi ci cel sufletesc, după aceea cel duhovniceșc.

17 Cel dintâi om * este

din pământ, ** — țărâna, al doilea om este dințeș.

* Ioan 3. 31. ** Fac. 2. 7; 3. 19. † Ioan 3. 13, 31.

18 Cum este cel ce este țărâna, astfel sunt și ceice sunt țărâna, și cum * este cel cereșc astfel sunt și cei cerești. * Filip. 3. 20, 21.

19 Și după cum * am purtat chipul celuice este țărâna, vom ** purta și chipul celui cereșc.

* Fac. 5. 3. ** Rom. 8. 29. 2 Cor. 3. 1, 4. 11. Filip. 3. 21. 1 Ioan 3. 2.

20 Însă zic aceasta, fraților: carnea * și sângele nu pot să moștenească împărăția lui Dumnezeu, nici putrezirea nu moștenește neputrezirea.

* Mat. 16. 11. Ioan 3. 3.

21 Iată, vă spun o taină; nu * toți vom adormi dar ** toți vom fi schimbați,

* 1 Tes. 4. 15—17. ** Filip. 3. 21.

22 Într-o clipă, într-o clipă de ochiu, la cea din urmă trămbiță; căci trămbiță va suna și morții se vor scula fără putrezire și noi vom fi schimbați.

* Zah. 9. 14. Mat. 24. 31. Ioan 5. 29. 1 Tes. 4. 16.

23 Căci trebuie ca acest trup * supus putrezirii să îmbrace neputrezirea și muritorul acesta să îmbrace nemurirea. * 2 Cor. 5. 4

24 Dar când trupul a acesta supus putrezirii va

îmbrăca neputrezirea și muritorul acesta va îmbrăca nemurirea, atunci se va înfămpla cuvântul care este scriis: Moartea * a fost înghiștită în biruință.

* Isa. 28. 8. Evi. 2.14, 15. Apoc. 20. 14.

25 Unde îți este, moarte, * biruință? Unde îți este, moarte, boldul? * Osea 13. 14.

26 Boldul morții este părintal și puterea * păcatului este legea.

* Rom. 4. 15; 5. 13; 7. 5, 13.

27 Dar * mulțumită fie lui Dumnezeu, care ne dă biruința ** prin Domnul Iisus Hristos.

* Rom. 7. 25. ** 1 Ioan 5. 4, 5.

28 De aceea, * frații mei îubiți, fiți nemirați, necliniți, prisosind totdeauna în Ierul Domnului, căci șiți că ** osteneala voastră nu este zădănică în Domnul. * 2 Pet. 3. 14. ** Cap. 3. 8.

Strângerea de ajutoare.

16 Căl pentru strângerea * de ajutoare care este pentru sfinți, și cum am poruncit bisericilor Galatiei, așa faceți și voi,

* Fapt. 11. 29; 24. 17. Rom. 15. 26.

† Cor. 8. 4; 9. 1, 12. Gal. 2. 10.

2 În * ziua întâi a săptămâni, fiecare dintre voi să pună deoparte acasă, strângând după cum 1-ar merge bine, ca să nu se

făcă străngeri de ajutoare atunci când voi veni.

* Fapt. 20. 7. Apoc. 1. 10.

3 Si când voi sosi la voi, pe * cei pe cari îi veți găsi buni, îi voi trimite cu epistole, ca să ducă darul vostru la Ierusalim.

* 2 Cor. 8. 19.

4 Si dacă * este vrednic să mă duc și eu, vor merge cu mine. * 2 Cor. 8. 4, 19.

5 Voi veni însă la voi, când * voi trece prin Macedonia; căci tree prin Macedonia, * Fapt. 19. 21. 2 Cor. 1. 16.

6 și poate voi rămânea la voi sau și voi ierna, ca să mă petrecreți * unde mă voi duce. * Fapt. 15. 3: 17. 15; 21. 5. Rom. 15. 24. 2 Cor. 1. 16.

7 Căci nu voiesc să vă văd în treacăt acum; căci nădăduiesc să rămân cătăva vremi la voi, dacă va îngădui * Domnul.

* Fapt. 18. 21. Cap. 4. 19. Iac. 4. 15.

8 Voi rămânea însă în Efes până la Cincizecime.

9 Căci mi * s'a deschis o ușă mare și de foles și ** mulți îmi stau împotriva.

* Fapt. 14. 27. 2 Cor. 2. 12. Col. 4. 3. Apoc. 3. 8. ** Fapt. 19. 9.

10 Si dacă * va veni Timotei, luați seama ca să fie la voi fără teamă, căci el lucează în Ierul ** Domnului ca și mine.

* Fapt. 19. 22. Cap. 4. 17. ** Rom. 16. 21. Filip. 2. 20, 22. 1 Tes. 3. 2.

11 Deci să nu-l disprețuiască cineva. * Si petreceți-l în ** pace ca să vină la mine; căci îl aştepț cu frații. * 1 Tim. 4. 12. ** Papt. 15. 33.

12 Si căt pentru Apolo, * fratele, l-am indemnăt mulți ca să vină la voi cu frații; și nu i-a fost deloc voia ca să vină acum, dar va veni când va avea prilej.

* Cap. 1. 12; 3. 5.

Indemnături

13 Vegheați, * stați tari în credință, fiți ** bărbați, înăriți-vă. †

* Mat. 24. 42; 25. 13. 1 Tes. 5. 6. 1 Pet. 5. 8. ** Cap. 15. 1. Filip. 1. 27; 4. 1. 1 Tes. 3. 8. 2 Tes. 2. 15. † Efes. 6. 10. Col. 1. 11.

14 Tot ce * faceți să se facă în iubire.

* Cap. 14. 1. 1 Pet. 4. 8.

15 Si vă îndemn, fraților, — (stăti casa * lui Stefană că este pârga** Ahaiei și s'au rânduit pe ei înșiși spre slujba sfinților); †

* Cap. 1. 16. ** Rom. 16. 5. † 2 Cor. 8. 4; 9. 1. Evt. 6. 10.

16 să fiți și voi supuși * umora ca aceștia și oricăruia care lucrează împreună și se ** ostenesc.

* Evt. 13. 17. ** Evt. 6. 10.

17 Mă bucur de venirea lui Stefană și Fortunat și Ahaie, căci * au împlinit lipsa voastră.

* 2 Cor. 11. 9. Filip. 2. 30. Filip. 13.

18 Căci * mi-au odihnit duhul meu și al vostru. Deci ** recunoașteți pe unii ca aceștia.

* Col. 4. 8. ** Filip. 2. 29. 1 Tes. 5. 12.

Urări de sănătate.

19 Vă îmbrățișeazăți bisericiile Asiei. Vă îmbrățișeazăți mult Acuila și Prisca, în Domnul, împreună * cu biserica cea care este în casa lor.

* Rom. 16. 5. 15. Filip. 2.

20 Vă îmbrățișeazăți loți frații. Îmbrățișați-vă * unii pe alții cu o sărutare sfântă.

* Rom. 16. 16.

21 Îmbrățișarea * mea cu mâna mea, a lui Pavel.

* Col. 4. 18. 2 Tes. 3. 17.

22 Dacă cineva nu * iu băste pe Domnul, să ** fie anatemă. Maranata. †

* Efes. 6. 24. ** Gal. 1. 8. 9. † Hada 14. 1.

23 Harul * Domnului Isus Hristos lie cu voi.

* Rom. 16. 20.

24 Iubirea mea este cu voi loți în Hristos Isus Amin.

A DOUA EPISTOLĂ A LUI PAVEL APOSTOLUL CĂTRE CORINTENI.

Urare.

1 Pavel, apostol * al lui Hristos Isus prin voia lui Dumnezeu, și Timotei fratele, către biserica lui Dumnezeu care este în Corișt ** cu loți sfinții cari sunt în toată Ahaia:

* 1 Cor. 1. 1. Efes. 1. 1. Col. 1. 1.

† 1 Tim. 1. 1. 2 Tim. 1. 1. ** Filip. 1. 1.

Col. 1. 2.

2 Har * vonă și pace de la Dumnezeu Tatăl nostru și dela Domnul Isus Hristos.

* Rom. 1. 7. 1 Cor. 1. 3. Gal. 1. 3.

† Filip. 1. 2. Col. 1. 2. 1 Tes. 1. 1. 2 Tes.

1. 2. Filip. 3.

Mângâierile apostolului.

3 Binecuvântat * este Dumnezeul și Tatăl Domnului nostru Isus Hristos, Tatăl îndurărilor și Dumnezeul oricărei mângâieri,

* Efes. 1. 3. 1 Pet. 1. 3.

4 care ne mângâie în tot nețeazul nostru, ca prin mângâierea cu care suntem mângâiați noi înșine de Dumnezeu să putem mângâia pe ceice sunt în orice nețeaz.

5 Pentru că după cum suferințele * lui Hristos prisosește asupra noastră, tot așa

prisosește și mângâierea noastră prin Hristos.

* Papt. 9. 4. Cap. 4. 10. Col. 1. 24.

6 Si fie că suntem în nețeaz, este pentru mângâierea și mântuirea voastră; fie că suntem mângâiați, este pentru mângâierea voastră, care lucrează în suferirea cu răbdarea a celorși suferință pe cari le suferim * și noi. * Cap. 4. 15.

7 Si nădejdea noastră pentru voi este tare, știind că, * după cum sunteți părtași ai suferințelor, astfel sunteți și ai mângâierii.

* Rom. 8. 17. 2 Tim. 2. 12.

8 Căci nu vom să nu știți, fraților, de nețeazul * nostru care ni s'a făcut în Asia, că am fost îngreuiati foarte mult, peste puterea noastră, încât desnădăjuisem și de viață.

* Papt. 19. 23. 1 Cor. 15. 32; 16. 9.

9 Dar chiar aveam în noi înșine hotărîrea morții, ca să nu * ne încredem în noi înșine ci în Dumnezeu care scoală morții:

* Ier. 17. 5. 7.

10 * care ne-a scăpat dintr-o moarte aşa de mare și ne scăpă; în care nădăj-

dnim că ne va mai scăpa
încă, * 2 Pet. 2. 9.

11 ajulând * și voi împreună cu cererea voastră pentru noi ea pentru țărul ** de har făcut nouă prin multe fețe, să se aducă mulțumiri de mulți pentru noi. * Rom. 15. 30. Filip. 1. 19. Film. 22. ** Cap. 4. 15.

Mărturia cugetului apostolului.

12 Căci lăudarea noastră este aceasta: mărturia cugetului nostru că ne-am purtat în lume și mai ales către voi în sfîntenie și curățenie * dela Dumnezeu, nu ** în înțelepciune fizescă ei în harul lui Dumnezeu.

* Cap. 2. 17; 4. 2. ** 1 Cor. 2. 4, 18.

13 Căci nu vă scriem altele decât cele ce citiți sau și recunoașteți și am nădejde că veți recunoaște până urmă,

14 după cum ne-ăți și recunoscut în parte, că * noi suntem pricina voastră de laudă, după cum și voi ** sunteți a noastră în viața Domnului nostru Isus.

* Cap. 5. 12. ** Filip. 2. 16; 4. 1. 1 Tim. 2. 19, 20.

15 Și în această deplină încredere voiam * să vîn mai întâi la voi ca să aveți un ** al doilea har,

* 1 Cor. 4. 19. ** Rom. 1. 11.

16 și să treac pe la voi în Macedonia, și iarăș * din Macedonia să vîn la voi și să fiu petrecut de voi în Judea. * 1 Cor. 16. 5, 6.

17 Dăci când am voit a ceeasta, nu cumva am înțeles că ușurință? Sau oare ceeace vreau, vreau potrivit cărui * ca să fie la mine Da da și Nu nu? * Cap. 10. 2.

18 Dar Dumnezeu este credincios că eu înțeles către voi nu este Da și Nu.

19 Căci Fiul * lui Dumnezeu Isus Hristos, care a fost propovăduit între voi prin noi, prin mine și Silvan și Timotei, nu a fost Da și Nu, ci ** în el este Da * Marc. 1. 1. Luc. 1. 35. Fapt. 9. 20 ** Evt. 13. 8.

20 Căci * oricăte fiigăduințe ale lui Dumnezeu ar fi, în el sunt Da; de aceea și prin el Aminul este spre slava lui Dumnezeu prin noi. * Rom. 15. 8, 9.

21 Iar celce ne întărește împreună cu voi în Hristos, și ne-a*uns, este Dumnezeu, * 1 Ioan 2. 26, 27.

22 care ne-a * și pe celuil și ne-a ** dat arvuna Dulhului în inimile noastre * Efes. 1. 13; 4. 30. 2 Tim. 2. 19. Apoc. 2. 17. ** Cap. 5. 5. Efes. 1. 14.

Pricina amânării venirii.

23 Eu însă chem * pe Dumnezeu martor peste suflul meu că pentruca ** nu vă crut n'am mai venit în Corint.

* Rom. 1. 9. Cap. 11. 31. Gal. 1. 20. Filip. 1. 8. ** 1 Cor. 4. 21. Cap. 2. 8; 18. 20; 13. 2, 10.

24 Nu că * avem stăpâni peste credința voastră, el suntem ajutători ai bucuriei voastre; căci voi stați în ** credință. * 1 Cor. 3. 5.

1 Pet. 5. 3. ** Rom. 11. 20; 1 Cor. 15. 1.

25 Dar am judecat în mine însumi aceasta că să * nu vîn iarăș la voi cu întristare.

* Cap. 1. 23; 12. 20, 21; 13. 10.

26 Căci dacă eu vă întristez, cine mai este care nu înveselește dacă nu cel întristat de mine?

3 Si am și scris aceasta, ca nu dupăce voi veni și * am întristare din partea acelora de cari trebuiau să mă bucur; având ** încredere în voi toți că bucuria mea este a voastră și tuturor. * Cap. 12. 21.

** Cap. 7. 18; 8. 22. Gal. 5. 10.

4 Căci vă am seris cu multă înâmhire și cu strângere de inimă, cu multe lacrimi; nu * ca să fiți întrălați, ci ca să cunoașteți lăbirea pe care o am mai eu prisosință către voi.

* Cap. 7. 8, 9, 12.

Iertarea celui pedepsit.

5 Dar dacă * cineva a pricinuit întristare, nu m'a ** întristat pe mine, ci în parte (ca să nu vă îngreuez) pe voi își.

* 1 Cor. 5. 1. ** Gal. 4. 12.

6 Destul este pentru nimul ca acela pedeapsa aceasta care i s'a dat de * mai mulți, * 1 Cor. 5. 4, 5. 1 Tim. 5. 20.

7 Încă voi dimpotrivă * este mai bine să-l ierți și să-l măngâiați, ca nu cumva umul ca acesta să fie înghițit de o multă prea mare întristare. * Gal. 1. 6.

8 De aceea vă îndemn să hotărîți iubire în privința lui.

9 Căci pentru aceasta am și scris, ca să cunoște dovedirea voastră, dacă sunteți * ascultători în teate.

* Cap. 7. 15; 10. 6.

10 Iar cui îi ierți și eu; căci și eu, dacă am ierțat ceva, am ierțat pentru voi în fața lui Hristos.

11 Ca să nu dăm căstig Salanei asupra noastră: căci planurile lui nu ne sunt necunoscute.

12 Si când am venit * la Troia pentru evanghelia lui Hristos și-mi era deschisă o ușă ** în Domnul,

* Fapt. 16. 8; 20. 6. ** 1 Cor. 16. 9.

13 n'am * avut liniște în

duhul meu, fiindcă n' am găsit pe Tit, fratele meu, ci după ce mi-am luate rămas bun dela ei, am ieșit în Macedonia. * Cap. 7, 5, 6.

Slujba apostolului.

11 Mulțumită fie dar lui Dumnezeu, care totdeauna ne duce în carul biruinței sale în Hristos și arată prin noi în orice loc miresul * cunoștinței lui.

* Cănt. 1, 3.

15 Pentru că suntem un bun mires al lui Hristos către Dumnezeu în * ceice sunt măntuiri și în ** ceice sunt pierduți;

* 1 Cor. 1, 18. ** Cap. 4, 3.

16 Unora * mires din moarte spre moarte, iar alțora mires din viață spre viață. Și cine ** este îndeștul pentru acestea?

* Luc. 2, 34. Ioan 9, 39. 1 Pet. 2, 7, 8. ** 1 Cor. 15, 10. Cap. 3, 5, 6.

17 Căci noi nu amestecăm * ca cei mulți cuvântul lui Dumnezeu: ci ca din curățenie, ci ca din Dumnezeu vorbim înaintea lui Dumnezeu în Hristos.

* Cap. 4, 2; 11, 13. 2 Pet. 2, 3.

Destoinicia apostolului.

3 Incepem * să vă dăm în grija iarăș de noi în sine? Afară numai dacă avem înțelegere, ca unii, de

epistole ** de dare în grija către voi sau dela voi?

* Cap. 5, 12; 10, 8, 12; 12, 11. ** Cap. 18, 27.

2 Voi * sunteți epistola noastră, scrisă în inimile noastre, cunoscută și cunoscută de toți oamenii, * 1 Cor. 9, 9.

3 Căci voi sunteți aratați că sunteți o epistolă a lui Hristos, și ușoară de noi, scrisă * nu cu cernecală, ei cu duhul Dumnezeului ce lui viu; nu pe ** tăblițe de piatră, ci pe † tăblițe de carne, pe inimi.

* 1 Cor. 3, 5. ** Exod. 24, 12; 31, 18. † Ps. 40, 8. Ier. 31, 33. Ezec. 11, 19; 36, 26. Eze. 8, 10.

4 Și avem o astfel de încredere prin Hristos către Dumnezeu;

5 nu * că prin noi în sine suntem destoinici să socotim ceva ca dela noi în sine, ci destoinicia ** noastră este dela Dumnezeu * Ioan 15, 5. Cap. 2, 16. ** 1 Cor. 15, 10 Filip. 2, 13.

6 care ne-a și făcut destoinici că slujitorii * ai unui nou legământ, ** nu ai slujei și a duhului; căci slovenii † omoră, iar * † Duhul face viu.

* 1 Cor. 3, 5; 15, 10. Cap. 5, 18. Eze. 3, 7. Col. 1, 25, 29. 1 Tim. 1, 11, 12. 2 Tim. 1, 11. ** Ier. 31, 31. Mat. 26, 23. Eze. 8, 6, 8. † Rom. 2, 27, 29; 7, 6. † Rom. 3, 20; 4, 15; 7, 9—11. Gal. 3, 10. * Ioan 6, 63. Rom. 8, 2.

Legământul cel nou și cel vechi.

7 (iar dacă slujba * morții săpătă în slove ** pe pietre a venit cu slavă, înainte † copiii lui Israel nu pătrunseseră să-și ajințească privirea pe fața lui Moise din priețina slavei fetei lui, care slavă avea să fie desfășurată, * Rem. 7, 10. ** Exod. 34, 1, 28. Rom. 10, 1, etc. † Exod. 31, 29, 30, 35.

8 cum nu va fi cu slavă mult mai mult slujba * Duhului?

* Gal. 3, 5.

9 Căci dacă slujba osănătă a avut slavă, cu cât mai mult prisosește în slavă slujba * dreptății.

* Rom. 1, 17; 3, 21.

10 Căci ceeaace a fost făcut slăvit nici n'a fost făcut slăvit în această privință, din priețina slavei care întrece cu mult.

11 Căci dacă ceeaace este desfășurat a venit cu slavă, cu mult mai mult ceeaace rămâne este în slavă.

12 Având deci o astfel de nădejde, ne folosim * de multă înțelegere.

* Cap. 7, 4. Efes. 6, 19.

13 Și nu suntem ca Moise care * își punea măhramă pe față, ca să nu-și ajințească ochii copiii lui Israel la sfârșitul a ceeaace este desfășurat. ** * Exod. 31, 10, 35. ** Rom. 10, 4. Gal. 3, 23.

14 Dar gândurile lor au fost * învârtosate. Căci până în zilele de astăzi aceeaș măhramă rămâne nedescoperită la cetearea Vecluiului Testament, fiindcă în Hristos, măhramă este desfășurată.

* Isa. 6, 10. Mat. 13, 11, 14. Ioan 12, 40. Iap. 28, 26. Rom. 11, 7, 8, 25. Căp. 3, 4.

15 Ci până astăzi când este cehul Moise, este o măhramă pe inima lor.

16 Dar cănd * prieținul se va întoarce la Domnul măhramă este luată ** la o parte.

* Exod. 34, 34. Rom. 11, 23, 26. ** Isa. 25, 7.

17 Iar Domnul * este Duhul și unde este Duhul Domnului, acolo este slobozime. * 1 Cor. 15, 45. Vers. 6.

18 Dar noi toți, privind că * înțelegem oglindă, cu față descoperită slava ** Domnului, suntem schimbați în același chip din slavă în slavă ca prin Domnul Duhul. * 1 Cor. 13, 12. ** Cap. 4, 4, 6. 1 Tim. 1, 11. † Rom. 8, 29. 1 Cor. 15, 49. Col. 3, 10.

Propovăduirea Evangeliei.

4 De aceea având această slujbă după cum am căpătat milă, ** nu leșinăm. * Cap. 3, 6. ** 1 Cor. 7, 25. 1 Tim. 1, 13.

2 Că am înălțurat dela noi cele rușinoase care se fac în ascuns, neumbând în violenie nici amestec-

când * cuvântul lui Dumnezeu, ci ** prin arătarea adevărului ne † facem cunoaști pe noi însine către orice euget de oameni înaintea lui Dumnezeu.

* Cap. 2. 17. 1 Tes. 2. 3, 5. ** Cap. 6. 1, 7; 7. 14. † Cap. 5. 11.

3 Și chiar dacă și evanghelia noastră este învăluită,* este învăluită în cei pierduți,

* 1 Cor. 1. 18. Cap. 2. 15. 2 Tes. 2. 10.

4 în cari * dumnezeul ** veacului acestuia a orbit gândurile necredincioșilor ca să nu vadă lumina † evangheliei slavei lui Hristos, care †† este chipul lui Dumnezeu.

* Ioan 12. 31; 14. 30; 16. 11. Efes. 6. 12.

** Ioan 6. 10. Ioan 12. 40. Cap. 3. 14.

† Cap. 3. 8, 9, 11, 18. Vers. 6. †† Ioan 1. 18; 12. 45; 14. 9. Filip. 2. 6. Col. 1. 15. Ef. 1. 3.

5 Căci * nu ne propovăduim pe noi însine, ci pe Hristos Isus ca Domn, iar pe noi ** însine ca robii voștri pentru Isus. * 1 Cor. 1. 13, 23; 10. 33. ** 1 Cor. 9. 19. Cap. 1. 24.

6 Fiindcă Dumnezeu, care * a zis: Să strâlucească lumina din înlunecere! el este cel ce a ** strălucit în inimile noastre † spre luminarea cunoașterii slavei lui Dumnezeu în fața lui Isus Hristos. * Fac. 1. 3. ** 2 Pet. 1. 19. † Vers. 4. 1 Pet. 2. 9.

Greutățile slujbei.

7 Dar avem comoara și ceasta în vase * de lut, pentruca ** nespusa mărimile și puterii să fie dela Dumnezeu și nu dela noi.

* Cap. 5. 1. ** 1 Cor. 2. 3. Cap. 12. 8.

8 Suntem apăsați * în orice chip, dar nu strâmtorâți; aduși în nedumire, dar nu lipsiți de nădejde; * Cap. 7. 5.

9 Prigoniști, dar nu părăsiți; aruncați jos, * dar nu pierduți; * Ps. 37. 21.

10 Totdeauna * purtând în trupul nostru omorirea lui Isus ca ** și viața lui Isus să fie arătată în trupul nostru. * 1 Cor. 15. 31. Cap. 4. 6; 9. Gal. 6. 17. Filip. 3. 10. ** Rom. 8. 17. 2 Tim. 2. 11, 12. 1 Pet. 4. 13.

11 Căci noi cei vîi pururea * suntem dați la moarte pentru Isus ca și viața lui Isus să fie arătată în carnea noastră cea muritoare. * Ps. 44. 22. Rom. 8. 36. 1 Cor. 15. 31. 39

12 Astfel moartea * îl creaază în noi, iar viața în voi. * Cap. 13. 9.

13 Și având acelaș * duh de credință, după cum este scris: Am crezut ** deaceea am vorbit! și noi credem deaceea și vorbim;

* Rom. 1. 12. 2 Pet. 1. 1. ** Ps. 116. 10.

14 știind că cel ce * a scutat pe Domnul Isus ne va scula și pe noi cu Isus și

ne va însăși împreună cu voi.

* Rom. 8. 11. 1 Cor. 6. 14.

15 Căci toate * sunt pentru voi, ca harul, ** fiind înmulțit prin mai mulți, să facă să prisocescă mulțumirea spre slava lui Dumnezeu.

* 1 Cor. 3. 21. Cap. 1. 6. Col. 1. 21.

† Tim. 2. 10. ** Cap. 1. 11; 8. 19; 9. 11, 12.

Pricinile de încredere.

16 De aceea nu leșinăm, ci și dacă omul nostru din afară se prăpădește, dar cel dinăuntru * al nostru se înviește din zi în zi.

* Rom. 7. 22. Efes. 3. 16. Col. 3. 10. 1 Pet. 3. 4.

17 Căci neeazul nostru ușor * și de o clipă lucrează pentru noi într-o măsură mai covârșitoare o greutate vecinică de slavă, * Mat. 5. 12. Rom. 8. 18. 1 Pet. 1. 6; 5. 10.

18 În timp ce nu ne îndreptăm * privirea la cele ce sunt văzute ci la cele ce nu sunt văzute; căci cele văzute sunt trăcătoare dar cele nevăzute sunt vecinice.

* Rom. 8. 24. Cap. 5. 7. Ef. 1. 1.

19 Căci știm că dacă va fi desfăcută casa noastră pământescă a cortului, * avem în ceruri o clădire dela Dumnezeu, o casă nefăcută de mâni, vecinică. * Iov 4. 19. Cap. 4. 7. 2 Pet. 1. 13, 14.

20 Căci * noi toți trebuie să fim arătați înaintea scaunului de judecată al

deasupra cu locuința noastră ceea din cer, * Rom. 8. 23.

3 dacă într-adevăr fiind îmbrăcați * nu vom fi găsiți goi. * Apoc. 3. 18; 16. 15.

4 Căci în adevăr ca unii cari suntem în acest cort, susținăm, fiind îngreunăți, nu pentru că voim să fim desbrăcați, ci să fim îmbrăcați * pe deasupra, ca ce este muritor să fie înghițit de viață. * 1 Cor. 15. 53, 54.

5 Iar celece * ne-a lucrat chiar pentru aceasta este Dumnezeu, care ne-a ** dat arvuna Duhului;

* Isa. 29. 23. Efes. 2. 10. ** Rom. 8. 23. Cap. 1. 22. Efes. 1. 14; 4. 30.

6 Având deci îndrăzneală totdeauna și știind că în timp ce suntem acasă în acest trup, suntem departe de Domnul.

7 (Căci umblăm * prin credință nu prin vedere).

* Rom. 8. 24, 25. 1 Cor. 13. 12. Cap. 4. 18.

Ef. 1. 1.

8 Și avem îndrăzneală, zic, și ne place * mai bine să fim departe de casă din trup și să fim acasă la Domnul.

* Filip. 1. 23.

9 De aceea și căutăm, fie că suntem acasă, fie că suntem departe de casă, să-i fim bineplăcuți.

10 Căci * noi toți trebuie să fim arătați înaintea scaunului de judecată al

hi Hristos, ea** fiecare să ia cu sine cele făcute prin trup, potrivit cu ce a făptuit; fie bine, fie rău.

* Mat. 25. 31, 32. Rom. 14. 10. ** Rom. 2. 6. Gal. 6. 7. Efes. 6. 8. Col. 3. 24. 25. Apoc. 22. 12.

Făptura cea nouă.

11 Cunoseând deci frica de Domnul, înduplecăm pe oameni, dar lui Dumnezeu ** îi suntem arătați; și nădăjduiesc că și în cugetele voastre suntem arătați.

* Iov. 31. 23. Ef. 10. 31. Iuda 23. ** Cap. 4. 2.

12 Nu * ne facem cunoșcuți vouă iarăs pe noi în sine cine suntem, ci zicem acestea dându-vă prilej de laudă ** pentru noi, ca să aveți cu ce să răspundetă celor ce se laudă în înfățișare și nu în inimă.

* Cap. 3. 1. ** Cap. 1. 14.

13 Căci dacă * ne-am ieșit din fire, este pentru Dumnezeu, sau dacă suntem întregi la minte, suntem pentru voi.

* Cap. 11. 1, 16, 17; 12. 6, 11.

14 Căci iubirea lui Hristos ne strângă, încrucișat am judecat aceasta, că unul a murit * pentru toți; deci toți au murit.

* Rom. 5. 15.

15 Și a murit pentru toți ca * ceice trăiesc să nu mai trăiască pentru ei însuși ei

pentru cele ce a murit și să a sculat pentru ei.

* Rom. 6. 11, 12; 14. 7, 8. ** 1 Cor. 6. 19. Gal. 2. 20. 1 Tes. 5. 10. 1 Pet. 4. 2.

16 Încăt * noi de acum nu cunoaștem pe nimăn după carne și chiar dacă am cunoscut pe Hristos după carne, totuș acum ** nu-l mai cunoaștem *ată*.

* Mat. 12. 50. Ioan 15. 14. Gal. 5. 6. Filip. 3. 7, 8. Col. 3. 11. ** Ioan 6. 63.

17 Încăt dacă este * cineva în Hristos, este o zi dire ** nouă; cele † vechi au trecut, iată toate s-au făcut noi.

* Rom. 8. 9; 16. 7. Gal. 6. 15. ** Gal. 5. 6; 6. 15. † Isa. 43. 18, 19; 65. 17. Efes. 2. 15. Apoc. 21. 5.

18 Dar toate sunt dela Dumnezeu, care * ne-a împăcat cu sine prin Hristos și ne-a dat slujba împăcării.

* Rom. 5. 10. Efes. 2. 16. Col. 1. 20. 1 Ioan 2. 2; 4. 10.

19 Că adică Dumnezeu * era în Hristos împăcând lumea cu sine, nefrecându-le în socoteală greșelile lor și punând în noi învântul împăcării.

* Rom. 3. 24, 25

20 Săntem deci împăternicii * pentru Hristos ca și cum ** Dumnezeu ar în demna prin noi; vă rugăm, pentru Hristos, împăcați vă cu Dumnezeu.

* Iov. 33. 23. Mat. 2. 7. Cap. 3. 4. Efes. 6. 20. ** Cap. 6. 1.

21 Pe * cel ce a cuno-

put păcat, l-a făcut păcat pentru noi, ca noi să ne facem dreptatea lui Dumnezeu în el. ** * Isa. 53. 6, 9, 12. Oml. 3. 13. 1 Pet. 2. 22, 24. 1 Ioan 3. 5. ** Rom. 1. 17; 5. 19; 10. 3.

Râvna lui Pavel pentru slujba lui.

6 Și luerând împreună cu el, * vă ** și îndemnăm că nu fi primit harul lui Dumnezeu în zădar.

* 1 Cor. 3. 9. ** Cap. 5. 20. † Ef. 12. 15.

2 (căci el zice: La * vreme plăcută le-am ascuttat și într-o zi de măntuire le-am ajutat; iată acum este vremea bineplăcută; iată acum este ziua măntuirii) — * Isa. 49. 8.

3 Ne * dând în nimic niciun prilej de policiere ca slujba noastră să nu fie defăimată;

* Rom. 14. 13. 1 Cor. 9. 12; 10. 32.

4 ci în orice chip făcându-ne cunoscut pe noi în sine, ca slujitorii * ai lui Dumnezeu în multă răbdare, în nețezuri, în nevoi, în strămoșări.

* 1 Cor. 4. 1.

5 În * bătăi, în temnițe, în tulburări, în ostenele, în vechieri, în posturi.

* Cap. 11. 23, etc.

6 Prin curățenie, prin cunoștință, prin îndelungă-răbdare, prin bunătate, prin Duhul Sfânt, prin iubire neprefăcută,

7 prin * cuvântul adevăratului, prin puterea ** lui Dumnezeu; prin armele † dreptății dela dreapta și dela stânga,

* Cap. 4. 2; 7. 14. ** 1 Cor. 2. 4. † Cap. 10. 4. Efes. 6. 11, 13. 2 Tim. 4. 7.

8 Prin slavă și înjosire, prin defăimare și laudă; ca amăgitorii și totuș * iubitorii de adevăr;

* Cap. 4. 2; 5. 11; 11. 6.

9 Ca necunoscuți și totuș cunoșcuți bine; ca * murind și iată trăim; ca ** pedepsiți și nu omorâți;

* 1 Cor. 4. 9. Cap. 1. 9; 4. 10, 11.

** Ps. 118. 18.

10 Ca întristăți, dar totdeauna bucurându-ne; ca săraci, dar îmbogățind pe mulți; ca neavând nimic și stăpânind toate.

Dragoste apostolului pentru ei.

11 Gura noastră este deschisă către voi. Corintenitor, inima noastră este lărgită.

* Cap. 7. 3.

12 Voi nu sunteți la strâmoșare în noi, dar sunteți la strâmoșare în măruntaiele * voastre. * Cap. 12. 15.

13 Și ca răsplată dreaptă (vorbesc * ca unor copii ai mei), lărgiți-vă și voi.

* 1 Cor. 4. 14.

Credinciosii și necredinciosii.

14 Nu * trageți cu necredinciosii într'un jug nepo-

trivit; căci ce ** însoțire are dreptatea cu fărădele-gea? Sau ce părtășie are lumina cu întunericul?

* Deut. 7. 2, 3. 1 Cor. 5. 9; 7. 39.
** 1 Sam. 5. 2, 3. 1 Reg. 18. 21. 1 Cor. 10. 21. Efes. 5. 7, 11.

15 Și care este învoirea lui Hristos cu Belial, sau ce parte are un credincios cu un necredincios?

16 Și ce potrivire are templul lui Dumnezeu cu idolii? Căci noi * suntem templul Dumnezeului celui viu, după cum a zis Dumnezeu: Voiu ** locui între ei și voi umbla între ei și eu voi fi Dumnezeul lor și ei vor fi popornul meu.

* 1 Cor. 3. 16; 6. 19. Efes. 2. 21, 22. Eyr. 3. 6. ** Exod. 29. 45. Lev. 26. 12. Ier. 31. 38; 32. 38. Ezec. 11. 20; 36. 28; 37. 26, etc. Zah. 8. 8; 13. 9.

17 Deaceea * ieșeți din mijlocul lor și fiți deosebiți, zice Domnul, și nătingeți nimic necurat; și eu vă voi primi la mine,

* Isa. 52. 11. Cap. 7. 1. Apoc. 18. 4.

18 și vă * voi fi Tată, și voi îmi vezi și fii și fiice, zice Domnul Cel A-totputernic.

* Ier. 31. 1, 9. Apoc. 21. 7.

7 Având deci * aceste fă-găduințe, iubișilor, să ne curățim pe noi însine de orice întinăciune a cărnii și a duhului, desăvârșind

slinjenia în frica de Dumnezeu. * Cap. 6. 17, 18. 1 Ioan 3. 8

Bucuria lui Pavel.

2 Faceți-ne loc, n'am ne-dreptățit pe * nimeni, n'am stricat pe nimeni, n'am în-șelat pe nimeni;

* Fapt. 20. 33. Cap. 12. 17.

3 N'o spun că să văoste-nesc, căci * am zis mai înainte că sunteți în inimile noastre spre a muri împreună și a trăi împreună, * Cap. 6. 11, 19.

4 Am multă * îndrăz-neală față de voi, am multă pricina de laudă pentru voi; sănt plin ** de mân-găiere, și sănt covârșit de bucurie cu loată întristarea noastră.

* Cap. 3. 12. ** 1 Cor. 1. 4. Cap. 1. 14

† Cap. 1. 4. Filip. 2. 17. Col. 1. 24.

5 Căci și după ce am venit * în Macedonia, carneala noastră n'a avut liniște, că am ** fost zdrobiti în orice chip: din și afară erau lupte, dinlăuntru erau temeri.

* Cap. 2. 13. ** Cap. 4. 8. † Deut. 32. 25

6 Dar Dumnezeu * care măngâie pe ceci smeriți-ne-a măngâiat prin venirea lui Tit. * Cap. 1. 4

7 Și nu numai prin ve-nirea * lui ci și prin mân-găierea cu care a fost măngâiat el la voi, când ne-a spus dorul vostru, lăcră-

marea voastră, bunăvoița voastră pentru mine, încât m'am bucurat cu atât mai mult.

* Cap. 2. 13.

8 Fiindcă * și dacă v'am întristat în epistola mea, nu-mi pare rău; deși mi-a părut rău, căci văd că epistola aceea v'a întristat, deși pentru puțină vreme,

* Cap. 2. 4.

9 Acum mă bucur nu pentru că ați fost întristați * căi pentru că ați fost întristași spre pocăință; căci ați fost întristați după Dumnezeu, ca să nu fiți păgubiți cu nimic de noi.

* 2 Sam. 12. 13. Mat. 26. 75.

10 Căci întristarea după Dumnezeu lucrează pocăință spre măntuire de care nu-ți pare rău; dar * întristarea lumii lucrează moarte.

* Prov. 17. 22.

11 Căci iată, chiar această întristare după Dumnezeu, ce sărguință a lăcrat în voi, ce desvinovățire, ce măhnire, da, ce teamă, ce dorință, ce răvnă, ce răzbunare! În orice chip nu-ți dovedit că voi însivă sunteți curați în acela făptă

vederă la voi înaintea lui Dumnezeu.

* Cap. 2. 4.

13 Deaceea am fost măngâiați. Dar pe lângă măngâierea noastră ne-am bucurat peste măsură mai mult de bucuria lui Tit, pentru că duhul lui a * fost usurat de voi toți.

* Rom. 5. 32.

14 Pentru că dacă m'am lăudat lui eu ceva pentru voi, n'am fost dat de rușine; că după cum v'am vorbit toate în adevăr astfel și lăudarea noastră înaintea lui Tit s'a aflat că e adevăr.

15 Și măruntaele lui sunt mai cu prisosință pentru voi, când își aduce aminte de aseultarea * voastră a tuturor, cum l-ați primit cu frică și tremur.

* Cap. 2. 9. Filip. 2. 12.

16 Mă bucur că în * orice privință pot să mă încred în voi.

* 2 Tes. 3. 4. Film. 8. 21.

Dărmicia Macedonenilor.

8 Și vă facem cunoștență fraților, harul lui Dumnezeu care a fost dat în bisericile Macedoniai,

2 că în multă încercare de necaz prisosul bucuriei lor și săracia lor adâncă * a prisosit spre bogăția dărmicietlor.

* Maro. 12. 44.

3 Mărturisesc, că au dat

după puterea lor și peste puterea lor de bunăvoie,

1 cerându-ne cu multă stăruință harul acesta * și părția la slujba față de sfinții. * Fapt. 11. 29; 24. 17. Rom. 15. 25, 26. 1 Cor. 16. 1, 3, 4. Cap. 9. 1.

5 Și aceasta nu numai cum am nădăjduit, ci mai întâi pe ei însiși s-au dat Domnului și nouă prin voia lui Dumnezeu.

6 Încât noi * am îndemnat pe Tit ca, după cum a început mai înainte, să și săvârșească între voi și harul acesta.

* Vers. 17. Cap. 12. 18.

7 Ci după eu și prisoșii în * orice prin credință și prin cuvânt și prin cunoștință și prin orice sărăguință și prin iubirea voastră către noi, să ** prisoșii și în acest har.

* 1 Cor. 1. 5; 12. 13. ** Cap. 9. 8.

8 Nu * zic că o poruncă, ei punând la încercare prin sărăguință altora și curăția iubirii voastre.

* 1 Cor. 7. 6.

9 Căci cunoașteți harul Domnului nostru Isus Hristos, * că deși era bogat, totuș s'a făcut sărac pentru voi, ca voi prin sărăcia lui să fiți îmbogățiti.

* Mat. 8. 20. Lue. 9. 58. Filip. 2. 6, 7.

10 Și îmi dau * o părere în aceasta; căci aceasta ** este de folos pentru voi, ca

unii care cei dintâi ați început de acum un an, nu numai să faceți, ci să și voi. * 1 Cor. 7. 25. ** Prov. 19. 15. Mat. 10. 42. 1 Tim. 6. 18, 19. Ro. 13. 16. † Cap. 9. 2.

11 Sfârșiti dar acum și facerea; ca după cum a fost bunăvoie de a voi, astfel să fie și de a slăbi după puțința voastră.

12 Căci * dacă este bunăvoie, este bine primi după cât are cineva nu după cât n'are.

* Marc. 12. 43, 44. Lue. 21.

13 Căci nu zic aceasta pentru ca alții să fie ușoarați, iar voi împovărați.

14 Ci în vremea de acum ca să fiți deopotrivă, prisoșul vostru să fie pentru lipsa lor, ca și prisosul lor să fie pentru lipsa voastră, ca să fie o potrivire;

15 după cum este scris Cine * a strâns mult n'a avut de prisos și cine a strâns puțin n'a avut lipsă.

* Exod. 16. 18.

A doua trimitere a lui Tit

16 Dar mulțumită fie lui Dumnezeu care dă aceeași sărăguință în inima lui Tit pentru voi.

17 Căci a primit întră devăr îndemnul * nostru și fiind mai sărgitor a plecat de bunăvoie la voi.

* Vers. 6.

18 Și noi am trimis îm-

preună cu el pe fratele * și căruia laudă în evanghelie este prin toate bisericii;

* Cap. 12. 18.

19 dar nu numai așa ci și a fost ales * de bisericii și tovarăș al nostru de călătorie în harul acesta care este slujit de noi spre ** slava Domnului însuși și ea dovedă de bunăvoie noastră, * 1 Cor. 16. 3, 4. ** Cap. 4. 15.

20 Ferindu-ne că să nu ne facă cineva muștrăi în ureastă dărmicie slujită de noi;

21 căci ne gândim * la cele bune nu numai înaintea Domnului ci și înaintea oamenilor.

* Rom. 12. 17. Filip. 4. 8. 1 Pet. 2. 12.

22 Am trimis dar împreună cu ei pe fratele nostru, pe care l-am încredințat de multe ori în multe ca fiind sărgitor, dar acum este mult mai sărgitor prin multă încredere ce are în voi.

23 Fie că este vorba de Tit, el este părțial meu și împreună lucrător cu mine față de voi; fie că este vorba despre frații noștri, ei sunt trimiși * ai bisericiilor, ei sunt slava lui Hristos.

* Filip. 2. 25.

24 Deci arătați-le în fața bisericiilor dovedă iubirii

voastre și a laudei * noastre pentru voi. * Cap. 7. 14; 9. 2.

Răsplata dărmicie creștină.

9 Căci despre slujba * către sfinții îmi esle de prios să vă seriu;

* Fapt. 11. 29. Rom. 15. 26. 1 Cor. 16. 1. Cap. 8. 4. Gal. 2. 10.

2 căci știi bunăvoie * voastră cu ** care mă laud pentru voi la Macedoneni, că Ahaia † este gata de acum un an, și răvna voastră a stârnit pe mai mulți dintre ei.

* Cap. 8. 19. ** Cap. 8. 24. † Cap. 8. 10.

3 Dar am * trimis pe frații ca lauda noastră pentru voi să nu fie zădărnicită în partea aceasta; ca după cum ziceam, să fiți gata.

* Cap. 8. 6, 17, 18, 22.

4 Ca nu cumva, când vor veni ca mine Macedoneni și vă vor găsi negată, să fiind de rușine noi, (că să nu zicem voi) în ureastă ineredere.

5 Am socotit deci de neapărătură trebuință să îndemn pe frații ca să vină mai multe la voi și să pregătească mai înainte binecuvântarea voastră sărgăduită mai dinainte, ca aceasta să fie gata ca o binecuvântare, nu ca o zgârcenie.

6 Dar * zice aceasta: Cine sămăna cu cruceare va și seceră cu cruceare; și cine

sămână cu binecuvântări va și secera cu binecuvântări.

*Prov. 11. 24; 19. 17; 22. 9. Gal. 6. 7, 9.

7 Fiecare să facă după cum s'a hotărît în inima sa, nu * cu părere de rău sau de silă; căci Dumnezeu ** iubește pe cele dă voios.

* Deut. 15. 7. ** Exod. 25. 2; 35. 5.

Prov. 11. 25. Rom. 12. 8. Cap. 8. 12.

8 Și Dumnezeu este * puternic ca să facă să prisosească orice har spre voi, pentru că având toldeaua toată îndestularea în orice, să prisosiți în orice lucru bun,

* Prov. 11. 24, 25; 28. 27. Filip. 4. 19.

9 după cum este scris: A risipit, * a dat celor nevoiași, dreptatea lui rămâne în vac. * ps. 112. 9.

10 Și celce face * rost de sămânță sămănătorului și pâne pentru mâncare, va face rost și va înmulți sămânța voastră pentru sămânțat și va face să crească roadele dreptății ** voastre: —

* Isa. 55. 10. ** Osea 10. 12. Mat. 6. 1.

11 Fiind îmbogății în orice pentru orice dărmicie, care * lucrează prin noi mulțumire lui Dumnezeu.

* Cap. 1. 11; 4. 15.

12 Căci slujirea acestei slujbe nu numai că umple * de tot lipsurile slinților, dar și prisosește prin multe mulțumiri către Dumnezeu.

* Cap. 8. 14.

13 Căci prin dovada slujirii acesteia pe care o au, ei slăvesc * pe Dumnezeu pentru ascultarea pe care o mărturisî și față de evanghelia lui Hristos și pentru dărmicia darurilor voastre ** către ei și către toți.

* Mat. 5. 16. ** Efr. 13. 16.

14 Și prin cererile lor pentru voi, au o iubire a-prinsă pentru voi din pri-cina harului * lui Dumnezeu, care este peste măsură asupra voastră. * Cap. 8. 1.

15 Mulțumită fie lui Dumnezeu pentru * darul lui de nespus. * Iac. 1. 17.

Pavel își apără slujba lui.
10 Iar eu * însuși Pavel, vă îndemn prin blândețea și bunătatea lui Hristos, en care de față sănătatea și bunătatea lui Hristos, să încrănește el al lui Hristos așa suntem și noi. * Ioan 7. 24. Cap. 5. 12; 11. 18. ¹¹ Cor. 14. 37. Ioan 4. 6. ¹² 1 Cor. 3. 8; 9. 1. Cap. 11. 23.

2 vă rog ca atunci când voi fi de față să * nu îndrăznește cu încrederea cu care socotesc să cutez împotriva unora, cari socotesc că noi am umbla pură și că răsuțim.

* 1 Cor. 4. 21. Cap. 13. 2, 16.

3 Căci deși umblăm în carne, nu ne luptăm pură și cărni.

4 Căci * armele luptei noastre nu sunt ale căr-

nii, ci † puternice pentru Dumnezeu spre † dărmămare de înțăriri;

* Efes. 6. 13. 1 Tes. 5. 8. ** 1 Tim. 1.

19 2 Tim. 2. 3. ²³ Fapt. 7. 22. 1 Cor.

25. Cap. 6. 7; 13. 3, 4. ²⁴ Ier. 1. 10.

5 dărmămand * gândurile și orice înălțime care se ridică împotriva cunoștinței de Dumnezeu și robind orice gând spre ascultarea de Hristos; * 1 Cor. 1. 19; 3. 19.

6 și * fiind gata ** să răsănuim orice neasentitare, când ascultarea voastră va fi făcută deplină.

* Cap. 13. 2, 10. ** Cap. 2. 9; 7. 15.

7 Vă uitați la * celece sună în față? Dacă ** se încredește în sine că este al lui Hristos, să socotească aceasta iarăși în sine însuși, că, după cum este el al lui Hristos așa suntem și noi. * Ioan 7. 24. Cap. 5. 12; 11. 18. ¹¹ Cor. 14. 37. Ioan 4. 6. ¹² 1 Cor. 3. 8; 9. 1. Cap. 11. 23.

8 Căci și dacă mă voi lăuda ceea ce mai mult cu * pulerea noastră (pe care Dumnezelul ne-a dat-o spre zidirea voastră și nu spre dărmarea voastră), nu ** mă voi rușina:

* Cap. 13. 10. ** Cap. 7. 14; 12. 6.

9 ca să nu par că vă întricoșă oarecum prin epistolele mele.

10 Căci epistolele sale, și ei, sunt cu greulă și

tari, dar * starea de față a trupului său este slabă și cuvântul ** lui de disprețuit.

* 1 Cor. 2. 3, 4. ¹ Vers. 1.

Cap. 12. 5, 7, 9. Gal. 4. 13. ² 1 Cor. 1.

17; 2. 1, 4. Cap. 11. 6.

11 Unul ca acesta să scoatească aceasta că ce fel suntem cu cuvântul prin epistole, când noi nu suntem de față, așa suntem și în faptă când suntem de față.

Pavel și prolinicil lui.

12 Căci * nu îndrăznește să ne numără sau să ne punem deopotrivă pe noi în sine cu unii dintre aceia cari se laudă pe ei însiși; ei ei măsurându-se pe ei însiși și punându-se deopotrivă pe ei însiși cu ei însiși, nu sună pricepuți.

* Cap. 3. 1; 5. 12.

13 Noi * însă nu ne vom lăuda afară din măsura noastră, ci după măsura prăjiniilor de măsurătoare pe care ne-a tras-o nouă Dumnezeul măsurării, ca să ajungem și până la voi. * Vers. 15.

14 Căci nu ne întindem pe noi în sine prea mult, că și cum n' am ajunge la voi, căci * și până la voi am ajuns în evanghelia lui Hristos. * 1 Cor. 3. 5, 10; 4. 15; 9. 1.

15 Nu ne lăudăm afară de măsura noastră, adică

în * osteneli străine, ci având nădejde, dacă credința voastră crește, să ne lărgim cu prisosință între voi potrivit prăjinii noastre de măsurat, * Rom. 15, 20.

16 ca să vestim evanghelia în locuri dincolo de voi, și nu ca să ne lăudăm cu cele ce sunt gata înăuntru prăjinii de măsurat a altora.

17 Iar cine * se laudă, să se laude în Domnul.

* Isa. 65, 16; Jer. 9, 24, 1 Cor. 1, 31.

18 Căci nu * cine se laudă pe sine însuș este găsit bun, ci acela pe ** care Domnul îl laudă.

* Prov. 27, 2. ** Rom. 2, 29, 1 Cor. 4, 5.

Apostoliții mincinoși.

11 O, aş vrea să-mi îngăduiți pușină nebunie! * Ci îngăduiți-mi în adevăr! * Vers. 16. Cap. 5, 13.

2 Căci sănt gelos de voi, * eu o gelozie a lui Dumnezeu, căci v' am ** logodit cu un singur bărbat, ca să îmfățișez † lui Hristos o fecioară curată. ††

* Gal. 4, 17, 18. ** Osea 2, 19, 20. † Cor. 4, 15. † Col. 1, 28. †† Lev. 21, 13.

3 Mă tem însă ca nu cumva, după cum ſarpele * a amăgit pe Eva prin vienia lui, gândurile voastre să fie stricate ** dela

neîmpărțirea și curătenia către Hristos. * Fac. 3, 4. Ioan 8, 44. ** Efes. 6, 24. Col. 2, 4, 8, 10. 1 Tim. 1, 3; 4, 1. Efir. 13, 9. 2 Pet. 3, 1.

4 Căci negreșit dacă cel ce vine propovăduiește nu alt Isus, pe care noi nu l-am propovăduit, sau *deci* primiți un altfel de dub pe care nu l-ați primit, sau o altfel de evanghelie, * pe care n'ați primit-o, l-ați în găduri bine. * Gal. 1, 7.

5 Căci socotesc că în nimic nu sănt în urma lor mai de frunte apostoli * 1 Cor. 15, 10. Cap. 12, 11. Gal. 2, 6.

6 Dar deși sănt * neînvințăți în cuvânt, nu însă în ** cunoștință, ci în orice nu am arătat aceasta în toată față de voi.

* 1 Cor. 1, 17; 2, 1, 13. Cap. 10, 10.

** Efes. 3, 4. † Cap. 4, 2; 5, 11; 12, 11.

7 Sau am făcut un pacat că am vestit în două evangheliea lui Dumnezeu smerindu-mă pe mine în sumi * ca voi să fiți înalțați?

* Fapt. 18, 3. 1 Cor. 9, 6, 12. Cap. 10, 1.

8 Am prădat alte bisericici luând plată *dela ele* ca să vă pot sluji vonă.

9 și când am fost difață la voi și am avut lipsă, n'am * fost sarcină nimănui. Căci frații ** căruiau venit din Macedonia au umplut măsura lipsurilor

mele, și în orice m' am păzit pe mine însuți ca să † nu vă cad greu și mă voi păzi. * Fapt. 20, 33. Cap. 12, 13. 1 Tes. 2, 9. 2 Tes. 3, 8, 9. ** Filip. 4, 10, 13, 16. † Cap. 12, 14, 16.

10 Adevărul lui Hristos este în * mine, laudarea aceasta ** nu-mi va fi îngăduită în ținuturile Ahaiei!

* Rom. 9, 1. ** 1 Cor. 9, 15.

11 Pentru ce?... * Pentru că nu vă iubesc?... Știe Dumnezeu. * Cap. 6, 11; 7, 3; 12, 15.

12 Dar ceeace fac, voi urmări, ca * să taiu prilejul celor ce voiesc prilej, ca în ceeace se laudă ei să fie aflată ca și noi.

* 1 Cor. 9, 12.

13 Căci unii ca aceștia sunt * apostoli mincinoși, lucrători ** vielini, luând elțip de apostoli ai lui Hristos. * Fapt. 15, 24. Rom. 16, 18. Gal. 1, 7; 6, 12. Filip. 1, 15. 2 Pet. 2, 1. Ioan 4, 1. Apoc. 2, 2. ** Cap. 2, 17. Filip. 3, 2. Tit. 1, 10, 11.

14 Și nu este de mirare, căci însuș Satana ia chip de inger * al luminii.

* Gal. 1, 8.

15 Nu este deci mare lucru dacă și slujitorii * lui Iau chip de slujitorii ai dreptății, al căror ** sfârșit va fi după faptele lor.

* Cap. 3, 9. ** Filip. 3, 19.

Necazurile apostolului.

16 Iarăș * zic, să nu credă cineva că sănt nebun; iar

dacă nu, primiți-mă și ca pe un nebun, ca să mă laud și eu căt de puțin.

* Vers. 1. Cap. 12, 6, 11.

17 Ceeace vorbesc, nu vorbesc după Domnul, ci ea din nebunie în *** această incredere a lăudării.

* 1 Cor. 7, 6, 12. ** Cap. 9, 4.

18 Deoarece * mulți se laudă potrivit cărnii, mă voi lăuda și eu.

* Filip. 3, 3, 4.

19 Căci voi îngăduiți bucurios pe nebuni, voi * cari sunteti cuminți. * 1 Cor. 4, 10.

20 Căci * îngăduiți dacă vă robește cineva cu sila, dacă vă roade cineva, dacă vă ia banii cineva, dacă se poartă cineva mândru, dacă vă lovește cineva în față.

* Gal. 2, 4; 4, 9.

21 O spun ca o necinste, că și cum am * fi fost slabii! Dar în ce ** ar îndrăsnii cineva (vorbesc în nebunie), îndrăsnesc și eu.

* Cap. 10, 10. ** Filip. 3, 4.

22 Sunt ei Evrei? Sî eu. Sună ei Israeliți? Sî eu. Sună ei sămânță a lui Avraam? Sî * eu.

* Fapt. 22, 3. Rom. 1, 11. Filip. 3, 5.

23 Sună ei slujitorii ai lui Hristos? (Vorbesc ca un om ieșit din minți:) eu și mai mult! În osteneli, * mai mult, în temnițe, peste

măsuri, în bătăi, ** peste măsuri, în morți † de multe ori. * 1 Cor. 15, 10. ** Fapt. 9, 16; 20, 23; 21, 11. Cap. 6, 4, 5. † 1 Cor. 15, 30—32. Cap. 1, 9, 10; 4, 11; 6, 9.

24 Dela Iudei de cinci ori am căpătat patruzeci * de lovitură fără una,

* Dout. 25, 3.

25 de trei ori am fost bătut * cu muiile, odată am fost împroșcat ** cu pietre, de trei ori am suferit spargere † de vas, o noapte și o zi am fost în adâncul mării; * Fapt. 16, 22. ** Fapt. 14, 19. † Fapt. 27, 41.

26 în călătorii de multe ori, în primejdii de răuri, în primejdii de fălhări, în * primejdii din partea nemului meu, în primejdii din partea Neamurilor, în ** primejdii în cetate, în primejdii în pustietate, în primejdii în mare, în primejdii între frați minciunosi, * Fapt. 9, 23; 13, 50; 14, 5; 17, 5; 20, 3; 21, 31; 23, 10, 11; 25, 3. ** Fapt. 14, 5; 19, 23.

27 În osteneală și muncă, în veghieri * de multe ori, în foame ** și sete, în poștiri adeseori, în frig și goliuine.

* Fapt. 20, 31. Cap. 6, 5. ** 1 Cor. 4, 11.

28 Pe lângă cele de afară este ceeace apăsa supra mea în fiecare zi: grija * tuturor bisericilor.

* Fapt. 20, 18, etc. Rom. 1, 14.

29 Cine * este slab, și cănu sănt slab? Cine este făcut să se polienească și cănu ard? * 1 Cor. 8, 13; 9, 27.

30 Dacă trebuie să mă laud, mă * voi lăuda că cele ale slăbiciunii mele

* Cap. 12, 5, 9, 10.

31 Dumnezeu * și Tatăl Domnului Isus, care * este binecuvântat în veci, că că nu mint.

* Rom. 1—9; 9, 1. Cap. 1, 23. Gal. 1, 9; 1 Tes. 2, 5. ** Rom. 9, 5.

32 În * Damasc căpătia poporului împăratului Areia păzia cetatea Damasenilor ca să mă prindă. * Fapt. 9, 24, 2.

33 și am fost lăsat în jos într-un coș mare, printr-o ferestruică, prin zid și am scăpat din mâinile lui

Descoperirile lui Pavel

12 Trebuie să mă laud căcărcă nu este de folos; voi veni însă la vedenii și descoperiri ale Domnului.

2 Știu pe un om în * Hristos care acum patru sprezece ani a fost ** răpit până la treile cer (dacă în trup nu știu, sau altă din trup nu știu, Dumnezeu știe). * Rom. 16, 5. Cap. 5, 17. Gal. 1, 22. ** Fapt. 22, 11.

3 Și știu un astfel de om (dacă în trup sau fără

trup nu știu, Dumnezeu știe).

4 că a fost răpit în Raiu și a auzit cuvinte de neagră pe cari nu este înăuduit omului să le vorbească. * Luc. 23, 43.

5 Cu unul ca acesta mă voi lăuda, dar * eu mine însuși nu mă voi lăuda decât numai în slăbiciunile mele.

* Cap. 11, 30.

6 Căci dacă voi voi * să mă laud, nu voi fi nebun, căci voi spune adevărul; dar mă fereșc ca să nu mă vocotească cineva mai puțin de ceeace mă vede că sunt sănătatea dela mine.

* Cap. 10, 8; 11, 16.

7 Și ca să nu mă înalță prea mult din pricina mărimii peste măsură a descoperirilor, mi s'a dat un ștepuș * în carne, un înger ** al Satanei, ca să mă bată cu pumnii pentruca să nu mă înalță prea mult.

* Ezech. 28, 24. Gal. 4, 13, 14. ** Iov 2, 7. Luce. 13, 16.

8 De trei * ori am rugat pe Domnul pentru aceasta, ca să-l depărteze dela mine. * Dout. 3, 23—27. Mat. 26, 44.

9 Și el mi-a zis: Harul meu îți este deajuns, căci puterea mea în slăbiciune se desăvârșește. Foarte bu-euros deci mă * voi lăuda mai mult cu slăbiciunile

mele, ca ** puterea lui Hristos să locuiască asupra mea. * Cap. 11, 30. ** 1 Pet. 4, 14.

10 De aceea am placere * în slăbiciuni, în înfrântări, în nevoi, în prigoni, în strâmlorări pentru Hristos, căci ** când sunt slab atunci sunt tare.

* Rom. 5, 3. Cap. 7, 4. ** Cap. 13, 4.

Sluția lui Pavel.

11 M'am făcut nebun: * voi măți silici. Căci eu trebuie să fiu lăudat de voi: căci în nimic ** n'am fost în urma celor mai de frunte apostoli, deși nu sunt nimic. † * Cap. 11, 1, 16, 17. ** Cap. 11, 5. Gal. 2, 6—8. † 1 Cor. 3, 7; 15, 8, 9. Efes. 3, 8.

12 Negreșit, semnele * unui apostol au fost lăurate între voi în orice răbdare prin semne și minuni și puteri. * Rom. 15, 18, 19. 1 Cor. 9, 2. Cap. 4, 2; 6, 4; 11, 6.

13 Căci * în ce ati fost mai pe jos față de celealte biserici, decât numai că eu * însuși nu v'am fost săracină? Iertați-mi nedreptatea aceasta!...† * 1 Cor. 1, 7. ** 1 Cor. 9, 12. Cap. 11, 9. † Cap. 11, 7.

14 Iată * pentru a treia oară sănt gata să vin la voi și nu vă voi fi săracină; căci nu ** cauți ale voastre ci pe voi. Căci nu † copiii sunt datori să

strângă pentru părinții lor
ci părinții pentru copiii lor.
* Cap. 13. 1. ** Fapt. 20. 33. 1 Cor. 4.
14. 15. † 1 Cor. 4. 14.

15 Eu însă foarte bucur
ros voiu * cheltui și mă
voiu cheltui de tot pentru
** sufletele voastre. Dacă
vă iubesc mai mult, sănăt
iubit oare mai puțin? †
*Filip. 2. 17. † Tes. 2. 8. **Ioan 10. 11.
Cap. 1. 6. Col. 1. 24. 2 Tim. 2. 10.
† Cap. 6. 12, 13.

16 Fie și așa, dar nu *
vă am împovărat eu insuți;
ci fiind viclean, vă am prins
eu meșteșug viclean.

*Cap. 11. 9.

17 Nu cumva * am iras
căstig dela voi prin vreun
ul din cei pe cari i-am
trimes la voi? * Cap. 7. 2.

18 Am * îndemnat pe Tit
și am trimes împreună cu
el pe ** fratele: nu cumva
Tit a tras căstig dela voi?
N-am umblat noi în acelaș
Duh? N-am umblat noi pe
aceleași țărme?

* Cap. 8. 6, 16, 22. ** Cap. 8. 18.

19 Demult * vi se pare
că ne apărăm față de voi.
Noi vorbim înaintea ** lui
Dumnezeu în Hristos. Dar
toate, † iubiților, sunt pen
tru zidirea voastră.

* Cap. 5. 12. ** Rom. 9. 1. Cap. 11. 31.
† 1 Cor. 10. 33.

20 Căci mă tem că nu
cumva, după ce voiu veni,
să vă găseșc nu aşa cum

voiesc, și * să fiu găsit de
voi aşa cum nu voiți; ca
nu cumva să fie ceartă, ge
lozie, mânie, desbinări, vor
biri de rău, șoptiri, îngâu
fări, turburări.

* 1 Cor. 4. 21. Cap. 10. 2; 13. 2, 10

21 Ca nu cumva după ce
voiu veni iarăși, să * nu
smerească Dumnezeul meu
față de voi și să plâng pe
mulți dintre ceice ** au pă
căluit mai înainte și nu
s'au pocăit de necurățenia
și curvia † și destrăbălarea
pe cari le-au săptuit.

*Cap. 2. 1, 4. **Cap. 13. 2. † 1 Cor. 5. 1

Cele din urmă înștiințări

13 A * treia oară vin
acum la voi; pe spusa
a doi ** martori și a trei va
fi statornicita orice vorbă
* Cap. 12. 14. ** Num. 35. 30. Deut. 11
6; 19. 15. Mat. 18. 16. Ioan 8. 17. Evi
10. 28.

2 Am zis * mai înainte
când eram de față a doua
oară și zic mai dinainte **
și acum, când nu sănăt de
față, celorce au păcătuit și
tuturor celorlalți, că, dacă
voiu veni, nu † voiu cruță
*Cap. 10. 2. **Cap. 12. 21. †Cap. 1. 23

3 Fiindcă voi căutați o
dovadă de Hristos care vor
bește * în mine și care față
de ** voi nu este slab, ci
este puternic între voi:

* Mat. 10. 20. 1 Cor. 5. 4. Cap. 2. 10

** 1 Cor. 9. 2.

Căci * a fost răstignit
în slabiciune dar trăiește
** prin puterea lui Dumne
zeu, căci și noi † suntem
slabi în el, dar vom trăi
împreună cu el prin pu
tere lui Dumnezeu față
de voi. * Filip. 2. 7, 8. † Pet. 3. 8.
** Rom. 6. 4. † Cap. 10. 3, 4.

5 Cercetați-vă * pe voi
însivă dacă sunteți în cre
dină: cercetați-vă pe voi însivă.
Nu vă cunoașteți în
ce vă privește pe voi însivă că ** Isus Hristos este
în voi? Afară numai dacă
în adevăr sunteți dovediți
netrebiuci. † * 1 Cor. 11. 28.
**Rom. 8. 10. Gal. 4. 19. † 1 Cor. 9. 27.

6 Nădăjduiesc însă că
veți cunoaște că noi nu
suntem dovediți netrebiuci.

7 Să ne rugăm la Dum
nezeu ca să nu faceți nici
un rău; nu pentruca să ne
*arăfăm noi dovediți buni,
ci pentruca voi să faceți
ce este bine, iar noi să fim
ca dovediți netrebiuci.

* Cap. 6. 9.

8 Căci nu putem face
nimic împotriva adevărului
ei pentru adevăr.

9 Căci ne bucurăm când
* noi suntem slabii iar voi

sunteți puternici; pentru a
aceasta ne și rugăm: desă
vârșirea ** voastră.

* 1 Cor. 4. 10. Cap. 11. 30; 12. 5, 9, 10.
** 1 Tes. 3. 10.

10 De aceea * nefiind de
față seriul acesta, ca dacă
voiu fi de față, să ** nu
intrebuițeșez asprime, po
trivit † puterii pe care mi-a
dat-o Domnul spre zidire
și nu spre surpare.

* 1 Cor. 4. 21. Cap. 2. 3; 10. 2; 12. 20, 21.
** Tit. 1. 13. † Cap. 10. 8.

Urări de sănătate.

11 În cîlo, fraților, bucu
rați-vă, * desăvârșili-vă; fiți
măngăiați; gândiți acceaș
trăiți în ** pace; și Dumne
zeul iubirii și a păcii va
fi cu voi. * Rom. 12. 16, 18; 15. 5.
1 Cor. 1. 10. Filip. 2. 2; 3. 16. 1 Pet. 3. 8.

** Rom. 15. 33.

12 Îmbrățișați-vă * unii
pe alții cu o sărulare
slănătă. *Rom. 16. 16. 1 Cor. 16. 20.
1 Tes. 5. 26. 1 Pet. 5. 14

13 Vă îmbrățișează toți
sfinții.

14 Harul * Domnului Isus
Hristos și iubirea lui Dum
nezeu și părtășia ** Sfântu
lui Duh fie cu voi toți!

* Rom. 16. 24. ** Filip. 2. 1.

EPISTOLA LUI PAVEL CĂTRE GALATENI

Urare.

1 Pavel, apostol (nu dela oameni nici * prin om ci prin ** Isus Hristos și Dumnezeu Tatăl care † l-a scutat dintre cei morți),

* Vers. 11, 12. ** Fapt. 9, 6; 22, 10, 15, 21; 26, 16. Tit. 1, 3. † Fapt. 2, 24.

2 și toți frații cari * sunt împreună cu mine, bisericilor ** Galatiei:

* Filip. 2, 22; 4, 21. ** 1 Cor. 16, 1.

3 Har * vouă și pace de la Dumnezeu Tatăl și de la Dumul nostru Isus Hristos, * Rom. 1, 7. 1 Cor. 1, 3. 2 Cor. 1, 2. Efes. 1, 2. Filip. 1, 2. Col. 1, 2. † Tes. 1, 1. 2 Tes. 1, 2. 2 Ioan 3.

4 care * să dat pe sine însuș pentru păcatele noastre ca să ne scoată afară din ** veacul de față cel rău, după voia lui Dumnezeu și Tatăl nostru,

* Mat. 20, 28. Rom. 4, 25. Cap. 2, 20. Tit. 2, 14. ** Isa. 65, 17. Ioan 15, 19; 17, 14. Ef. 2, 5; 6, 5. 1 Ioan 5, 19.

5 căruia fie slavă în vechi vecilor! Amin.

Nestatoriția Galatenilor.

6 Mă mir că așa de repede vă mulțuși de la cel ce vă chemat în harul lui Hristos la o altfel de evanghelie,*

* Col. 5, 8.

7 care, nu * este o altă *evanghelie*: decât că sunt unii cari ** vă tulbură și violesc să răstoarne evanghelia lui Hristos.

* 2 Cor. 11, 4. ** Fapt. 15, 1, 24. 2 Cor. 2, 17; 11, 13. Cap. 5, 10, 12.

8 Ci chiar dacă noi * sau un înger din cer vă va vesti o altă evanghelie decât ceea ce vă am vestit noi, să fie analema. * 1 Cor. 16, 22.

9 Cum am zis mai înainte, zic și acum iarăși: Dacă cineva vă vestește o evanghelie altă decât ceea ce ați primit, să fie analema. * Deut. 4, 2; 12, 32. Prov. 30, 6. Apoc. 22, 18.

10 Căci oare * caut ** eu acum să câștig pentru mine pe oameni sau pe Dumnezeu? Sau caut † să plac oamenilor? Dacă aș mai plăcea oamenilor, n'ăș fi robul lui Hristos.

* 1 Tes. 2, 4. ** 1 Sam. 24, 7. Mat. 28, 11. † Ioan 3, 19. † 1 Tes. 2, 4. Iac. 4, 4.

Evanghelia lui Pavel.

11 Căci vă fac cunoșcut, fraților, că evanghelia care a fost vestită de mine nu este după om.

* 1 Cor. 15, 1.

12 Căci nici n'ăș primit-o nici * n'ăș învățat-o

GALATENI 1, 2.

dela om ci ** am primit-o prin descoperirea lui Isus Hristos. * 1 Cor. 15, 1, 3. Vers. 1. ** Iles. 3, 3. Fapt. 9, 1; 22, 4; 26, 11.

13 Căci ați auzit de purtarea mea altădată în Iudeism că prigoniam pesel * măsură biserica lui Dumnezeu și o prăpădiam. **

* 1 Tim. 1, 13. ** Fapt. 8, 3.

14 Și înaintam în Iudeism mai mult decât mulți de o vârstă cu mine în neamul meu, fiind cel mai înțocat răvnitor * de fătinele strămoșilor ** mei.

* Fapt. 22, 3; 26, 9. Filip. 3, 6.

** Ier. 9, 14. Mat. 15, 2. Marc. 7, 5.

15 Dar când a binevoit Dumnezeu, care * m'a pus deoparte din pânteccele mănci mele și m'a chemat prin harul său,

* Isa. 49, 1, 5. Ier. 1, 5. Fapt. 9, 15; 10, 2; 22, 14, 15. Rom. 1, 1.

16 să * descopere pe Fiul său în mine, ca să-l vestește ** prin Neamuri, de lindă nu m'ă sfântuit cu carneea † și sângelul,

* 2 Cor. 4, 6. ** Fapt. 9, 15; 22, 21; 26, 17, 18. Rom. 11, 13. Efes. 3, 8. † Mat. 16, 17. 1 Cor. 15, 50. Iles. 6, 12.

17 nici nu m'ă suț la Ierusalim la ceice erau apostoli mai înaintea de mine, ei am plecat în Arabia și n'ăș întors iarăși la Damasc.

18 Apoi după trei ani m'ă suț * la Ierusalim ca

să fac cunoștință cu Chifa și am rămas la el cincisprezece zile. * Fapt. 9, 26.

19 Dar n'ăș văzut pe * altul din apostoli decât pe ** Iacob, fratele Domnului. * 1 Cor. 9, 5. ** Mat. 13, 55. Marc. 6, 3.

20 Și în cele ce va seriu, iată, * înaintea lui Dumnezeu, nu miș.

* Rom. 9, 1.

21 După aceea * am venit în ținuturile Siriei și ale Ciliciei. * Fapt. 9, 30.

22 Și eram încă necunoscut la față bisericilor * Iudeii, cari sunt în Hristos. ** * 1 Tes. 2, 14. ** Rom. 16, 7.

23 Auziau însă numai că: Prigonitorul nostru de odinioară a cum vestește credința pe care o prăpădia odinioară.

24 Și slăvian pe Dumnezeu în mine.

Inciuțințarea apostolilor.

2 Apoi, după patrusprezece ani m'ă suț din nou la Ierusalim cu Barnaba, luând cu mine și pe Tit.

* Fapt. 15, 2.

2 Și m'ă suț potrivit unei descoperiri și am * pus înaintea lor evanghelia pe care o propovăduiesc între Neamuri, dar de o parte, celor însemnați, ca nu cumva să alerg sau să fi alergat ** în zădar. * Fapt. 15, 12. ** Filip. 2, 16. 1 Tes. 3, 5.

3 Dar nici Tit care era eu mine, fiind Grec, n'a fost silit să fie tăiat împrejur.

4 Și aceasta din pricina fraților * mincinoși furiași, cari veniseră pe furia să iscodească slobozenia ** noastră pe care o avem în Hristos Isus, ca să † ne robească cu desăvârșire.

*Fapt. 15. 1, 24. 2 Cor. 11. 26. **Cap. 3. 25; 5. 1, 13. † 2 Cor. 11. 20. Cap. 4. 3, 9.

5 Aceștora nici un ceas măcar nu le-am înfrat în voie cu supunerea, ca adevarul * evanghelici să rămână la voi.

* Vers. 14. Cap. 3. 1; 4. 16.

6 Iar dela ceice * erau socoliți a fi ceva (orice erau ei odinioară pentru mine nu face nici o deosebire: Dumnezeu ** nu cauță la față omului) — mie însă cei socoliți ceva nu † mi-au adăogat nimic, *Cap. 6. 3. **Fapt. 10. 34. Rom. 2. 11. † 2 Cor. 12. 11.

7 ci dimpotrivă, dupăce au văzut * că mie îmi ** este încredințată evanghelia netăierii împrejur, după cum lui Petru evanghelia tăierii împrejur.

* Fapt. 13. 46. Rom. 1. 5; 11. 13. 1 Tim. 2. 7. 2 Tim. 1. 11. ** 1 Tes. 2. 4.

8 (căci celce a lucrat în Petru pentru apostolia tăierii împrejur a lucrat *

și în mine față de Neamuri), ** * Fapt. 9. 1a 13. 2; 22. 21; 26. 17, 18. 1 Cor. 15. 10 Cap. 1. 16. Col. 1. 29. ** Cap. 3. 6

9 și dupăce au cunoscut harul * care mi-a fost dat mie, Iacob și Chifa și Ioan, ei cari sunt socoliți că sunt stâlpi, ** mi-au dat mie și lui Barnaba mâna dreaptă de părtăsie ca noi să mergem la Neamuri iar ei la tăierea împrejur.

* Mat. 16. 18. Efes. 2. 20. Apoc. 21. 14

** Rom. 1. 5; 12. 3, 6; 15. 15. 1 Cor. 16. 10. Efes. 3. 8.

10 Când numai să ne aducem aminte de săraci, toemai * ceeace m'am și sărguit să fac.

* Fapt. 11. 30; 24. 17. Rom. 15. 25 1 Cor. 16. 1. 2 Cor. 8. 9 Capitole.

Pavel înfruntă pe Petru

11 Iar * când a venit Chifa la Antiohia, m'am împotrivat lui în față fiind că era osândit. * Fapt. 15. 35

12 Căci mai înainte de a veni unii dela Iacob, * mâncă împreună cu Neamurile; dar când au venit, se da la o parte și se deosebia, lemându-se de cel din tăierea împrejur.

* Fapt. 10. 28; 11. 3

13 Și eu el s'au fățărni că și ceilalți Iudei, încât și Barnaba a fost amăgit prin fățănicia lor.

14 Dar când am văzut că ei nu caleă drept, potrivit * adevărului evangheliei, am zis lui Chifa înaintea ** tuturor: Dacă † tu, fiind Iudeu, trăiești ca Neamurile și nu ca Iudeu, cum să te îlești Neamurile să trăiască așa cum trăiesc Iudeii? * Vers. 5.

** 1 Tim. 5. 20. † Fapt. 10. 28; 11. 3.

15 Noi * din fire suntem Iudei, și nu păcătoși ** din Neamuri; * Fapt. 15. 10, 11.

** Mat. 9. 11. Efes. 2. 3, 12.

16 Știind * însă că omul nu este îndreptățit din faptele legii ci ** prin credința în Isus Hristos, chiar noi am crezut în Hristos Isus ca să fim îndreptățiti din credința lui Hristos și nu din † faptele legii, pentru că din faptele legii nici o carne nu va fi îndreptățită.

* Fapt. 13. 38, 39. ** Rom. 1. 17; 3. 22, 28; 8. 3. Cap. 3. 24. Evr. 7. 18, 19. † Ps. 143. 2. Rom. 3. 20. Cap. 3. 11.

17 Iar dacă noi în timp ce căutăm să fim îndreptățiti în Hristos, am fost îslați și noi înșine păcătoși, * oare Hristos este un îlușitor al păcatului? Să nu fie aşa! * 1 Ioan 3. 8, 9.

18 Căci dacă zidesc iarăș cele ce am dărămat, mă învederez pe mine însumi călcător al legii.

19 Căci eu prin * lege am ** murit față de lege ca să trăiesc † față de Dumnezeu.

* Rom. 8. 2. ** Rom. 6. 14; 7. 4, 6.

† Rom. 6. 11. 2 Cor. 5. 15. 1 Tes. 5. 10. Evr. 9. 14. 1 Pet. 4. 2.

20 Am fost răslignit * cu Hristos și trăiesc... dar nu mai trăiesc eu, ei Hristos trăiește în mine; — iar ceeace trăiesc acum în carne, trăiesc ** în credință, credința care este în Fiul lui Dumnezeu, care m'a iubit † și s'a dat pe sine însuș pentru mine.

* Rom. 6. 6. Cap. 5. 24; 6. 14. ** 2 Cor. 5. 15. 1 Tes. 5. 10. 1 Pet. 4. 2. † Cap. 1. 4. Efes. 5. 2. Tit. 2. 14.

21 Nu lapăd harul lui Dumnezeu, căci dacă * dreptatea este prin lege, Hristos a murit deci degeaba. * Cap. 3. 21. Evr. 7. 11. Rom. 11. 6. Cap. 5. 4

Legea și credința.

3 O, Galateni fără minte! Cine * vă fermecat ** pe voi înaintea ochilor cărora Isus Hristos a fost zugrăvit ca răstignit?

* Cap. 5. 7. ** Cap. 2. 14; 5. 7.

2 Numai aceasta voiesc să aflu dela voi: din faptele legii alii primit Dubul * sau ** din auzirea credinței? * Fapt. 2. 38; 8. 15; 10. 47; 10. 8. Vers. 14. Efes. 1. 13. Evr. 6. 4. ** Rom. 10. 16, 17.

3 Așa de fără minte sunteți? Dupăce ați început *

în Duhul acum sfârșiti în carne?**

* Cap. 4. 9. ** Evt. 7. 16; 9. 10.

† În zădar * ați pătimit atâtea, dacă chiar în zădar! * Evt. 10. 35, 36. 2 Ioan 8.

5 Deci celeste * vă dă Duhul și increază minuni între voi o face din faptele legii sau din auzirea credinței? * 2 Cor. 3. 8.

6 După cum Avraam * a crezut pe Dumnezeu și i s-a socotit ea dreptate.

* Evt. 15. 6. Rom. 4. 3, 9, 21, 22. Evt. 2. 23.

7 Cunoașteți deci că cei ce * sunt din credință, aceștia sunt fii ai lui Avraam.

* Ioan 8. 39. Rom. 4. 11, 12, 16.

8 Și scriptura, văzând * mai dinainte că Dumnezeu îndreptăște pe Neamuri din credință, a dat mai dinainte lui Avraam vestea bună zicând: În ** lîne vor fi binecuvântate toate Neamurile. * Rom. 9. 17. Vers. 22. ** Evt. 12. 3; 18. 18; 22. 18. Fapt. 3. 26.

9 Așa că cei din credință sunt binecuvântați împreună cu credinciosul Avraam.

10 Căci toți căi sunt din faptele legii, sunt sub blesistem; căci este seris: Blesistem * este oricine care nu stăruiește în toate cele serise în cartea legii ca să le facă. * Deut. 27. 26. Ier. 11. 3.

11 Iar că * prin lege nimeni nu este îndrepățit la Dumnezeu, este învederat, fiindcă: Dreptul ** va trăi din credință. * Cap. 2. 16. ** Hab. 2. 4. Rom. 1. 17. Evt. 10. 38.

12 Legea însă * nu este din credință, ci zice: Deci ** va face cele ale legii va trăi prin ele. * Rom. 4. 4, 5. 10. 5; 11. 6. ** Lev. 18. 5; Neem. 9. 20. Eze. 20. 11. Rom. 10. 5.

13 Hristos * ne-a răscumărat din blestemul legii făcându-se blestem pentru noi, pentru că este seris: Blestemul ** este oricine care este atârnat pe lemn.

* Rom. 8. 3. 2 Cor. 5. 21. Cap. 1. 3.

** Deut. 21. 23.

14 Pentru că * binecuvântarea lui Avraam să aibă loc la Neamuri în Hristos Isus, ca să luăm prin credință făgăduința Domnului. **

* Rom. 4. 9, 13.

** Ier. 32. 15; 44. 3. Ier. 31. 33; 32. 10.

Eze. 11. 19; 36. 27. Ioc. 2. 28. 29. Zah. 12. 10. Ioan 7. 39. Fapt. 2. 33.

Făgăduința și Legea.

15 Fraților, (vorbesc că un om) nimeni dar nu desfințează un legământ * întărit al unui om, sau mai adăuga că la el. * Evt. 9. 11.

16 Iar făgăduințele au fost rostită lui * Avraam și seminței sale. El nu zice: Și semințelor! ca de multe, ci ca de una singură: Și

seminței tale! care este Hristos. ** * Evt. 12. 3, 7; 17. 7. Vers. 8. ** 1 Cor. 12. 12.

17 Eu dar zic aceasta: un legământ întărit mai mult de Dumnezeu, nulă înălțătură * legea venită ** după patru sute treizeci de ani, încât să desfințeze făgăduința. * Evt. 12. 40, 41. ** Rom. 1. 13, 14. Vers. 21.

18 Căci dacă moștenirea este din lege, nu ** mai este din făgăduință; dar Dumnezeu a făcut darul lui Avraam prin făgăduință.

* Rom. 8. 17. ** Rom. 4. 14.

19 Ce este cu legea deci? Ea * a fost adăogată din pînă înălțătură căreia i s-a făcut făgăduință; și a fost înălțătură * prin îngerî, prin mâna unui mijlocitor. **

Ioan 15. 22. Rom. 4. 15; 5. 20; 7. 8, 13.

Tim. 1. 9. ** Vers. 16. † Fapt. 7. 50.

Evt. 2. 2. †† Evt. 24. 19, 21, 22. Deut.

5. 22. 23. 27. 31. Ioan 3. 17. Fapt.

38. 1 Tim. 2. 5.

20 Și mijlocitorul nu este mijlocitorul al unuia singur, dar * Dumnezeu este singur singur. * Rom. 3. 29, 30.

21 Este deci legea împotriva făgăduințelor lui Dumnezeu? Să nu fie așa! Căci dacă * ar fi fost dată o lege ca putând să facă riu, eu adevărat dreptatea ar fi din lege. * Cap. 2. 21.

22 Dar scriptura a * închis toate ** supt păcat, ca să făgăduința să fie dată credinciosilor din credința lui Isus Hristos. † Vers. 8. ** Rom. 3. 9, 19, 23; 11. 32. † Rom. 4. 11, 12, 16.

23 Și noi mai mai întâi de a veni credință, eram paști supt lege, ca închiși pentru credință care avea să fie descooperită.

24 Înălțăt legea * să a făcut îndrumătorul nostru spre Hristos, ca ** să fim îndrepățiti din credință.

* Mat. 5. 17. Rom. 10. 4. Col. 2. 17. Evt. 9. 9, 10. ** Fapt. 13. 39. Cap. 2. 16. Mat. 5. 17.

25 Iar după ce a venit credință, nu mai suntem supt îndrumător.

26 Căci toți * sunteți fii ai lui Dumnezeu prin credință în Hristos Isus.

Ioan 1. 12. Rom. 8. 14, 16. Cap. 1. 5.

1 Cor. 3. 1, 2.

27 Căci * căi dintre voi ați fost botezați pentru Hristos vă ajungi îmbrăcat cu ** Hristos.

* Rom. 6. 3. ** Rom. 13. 14.

28 Nu * este nici Iudeu, nici Grec, nu este nici rob, nici slăbod, nu este parte bărbătească și parte femeiască: căci toți sunteți una ** în Hristos Isus.

* Rom. 10. 12. 1 Cor. 12. 13. Cap. 5. 6. Col. 3. 11. ** Ioan 10. 16; 17. 29, 21. Efes. 2. 14, 16; 4. 4, 15.

29 Iar dacă * sunteți ai lui Hristos, sunteți deci să-mântă lui Avraam, moștenitorul** potrivit făgăduinței. * Fac. 21, 10, 12. Rom. 9, 7. Evr. 11, 18. ** Rom. 8, 17. Cap. 4, 7, 28. Efes. 3, 6.

Moștenitorul și credința.

4 Zic însă: cătă vreme moștenitorul este pruncu se deosebește întru nimic de rob, deși este domn peste toate,

2 ci este supră epitetul și îngrijitorii până la ziua hotărîță mai înainte de tatăl.

3 Astfel și noi, când eram * prunci eram robiți supră începuturile nedesăvârșite ale lumii. * Vers. 9. Cap. 2, 4; 5, 1. Col. 2, 8, 20. Evr. 9, 10.

4 Dar când * a venit plinirea vremii, Dumnezeu a trimis dela sine pe Fiul său, născut ** din femeie, și născut supră †† lege, *

* Fac. 49, 10. Dan. 9, 24. Marc. 1, 15. Efes. 1, 10. ** Ioan 1, 14. Rom. 1, 3. Filip. 2, 7. Evr. 2, 14. † Fac. 3, 15. Isa. 7, 14. Mic. 5, 3. Mat. 1, 23. Luc. 1, 31; 2, 7. †† Mat. 5, 17. Luc. 2, 27.

5 ca să * răscumpere pe cei de supt lege, ca ** să căpătăm înfierea.

* Mat. 20, 28. Cap. 3, 13. Efes. 1, 7. Tit. 2, 14. Evr. 9, 12. 1 Pet. 1, 18, 19. ** Ioan 1, 12. Cap. 3, 26. Efes. 1, 5.

6 Și fiindcă sunteți fiu, Dumnezeu a trimis dela sine pe Duhul * Fiului său

în inimile noastre, care strigă: Ava, Tată.

* Rom. 5, 5; 8, 16.

7 Încât nu mai ești rob ci fiu; iar dacă * ești fiu, ești și moștenitor prin Dumnezeu.

* Rom. 8, 16, 17. Cap. 3, 20.

Galatenii și învățătorii minciinoși.

8 Ci atunci necunoscând * pe Dumnezeu, erați robi ** acelora cari din fire nu sunt dumnezei.

* Efes. 2, 12. 1 Tes. 4, 5. ** Rom. 1, 26. 1 Cor. 12, 2. Efes. 2, 11, 12. 1 Tes. 1, 9.

9 Dar acum, după ce * ați cunoscut pe Dumnezeu, sau mai bine după ce ați fost cunoscuți de Dumnezeu, cum ** vă întoarceți iarăș la începuturile și ne desăvârșite, slabe și sărăce, cărora iarăș voiți să le fiți robi din nou?

* 1 Cor. 8, 3; 13, 12. 2 Tim. 2, 10. ** Cap. 3, 3. Col. 2, 20. † Rom. 8, 3.

10 Voi păziți zile * și luni și vremi hotărîte și ani! * Rom. 14, 5. Col. 2, 16.

11 Mă tem de voi ca nu cumva să * mă fi ostenit în zădar pentru voi.

* Cap. 2, 2; 5, 2, 4. 1 Tes. 3, 6.

12 Vă rog, fraților, fiți ca mine, căci și eu sunt ca voi. Nu * mății nedreptățit cu nimic. * 2 Cor. 2, 5.

13 Și stii că * din pri cina slabiciunii cărnii vă

vedil evanghelia întâia **

†††; * 1 Cor. 2, 3. 2 Cor. 11, 30; †† 7, 9. ** Cap. 1, 6.

14 și ce era o ispăță pen tru voi în carnea mea nății disprețuit, nici nății scu pal, ci mății primiț ca * pe un inger al lui Dumnezeu, ††† ** pe Hristos Isus.

* 9 Sam. 19, 27. Zah. 12, 8. Mal. 2, 7.

†† Mid. 10, 40. Luce. 10, 18. Iona 13, 20.

††† Iona 2, 13.

15 Unde este deci feri dreala voastră? Căci vă mărturisesc că dacă ar fi fost tu puținăță vății fi scos o chii voștri și mi i-ăți li dat mie.

16 Astfel deci mă am făcut oare vrăjmașul vostru pentru că * vă vorbesc ade vărul?

* Cap. 2, 5, 14.

17 Ei vă răvnesc nu cu rând bun, * ci voiesc să vă despartă ca să răvniți după ei * Rom. 10, 2. 2 Cor. 11, 2.

18 Este bine să fi răvăitor în ce este bine tot deauna și nu numai când sănătate de față la voi.

19 Copilasii mei, * pentru cari iarăș sunt în dureri de facere până când va lăua chip Hristos în voi.

* 1 Cor. 4, 15. Filip. 10. Iac. 1, 18.

20 Aș vrea să fiu de față la voi chiar acum și să-mi schimb glasul, căci sunt în nedumerire în privința voastră.

GALATENI 4.

427

Pilda Agarei și a Sarei.

21 Spuneți-mi voi cări voți să fiți sub lege, nu auziți legea?

22 Căci este scris că Avraam a avut doi fii, pe unul * din cea roahă și pe altul ** din cea slobodă.

* Fac. 16, 15. ** Fac. 21, 2.

23 Și cel din cea roahă a * fost născut după carne, iar ** cel din cea slobodă a fost născut prin făgăduință; * Rom. 9, 7, 8. ** Fac. 18, 10, 14; 21, 1, 2. Evr. 11, 11.

24 cari au alt înțeles: căci aceste *femei* sunt două legăminte, unul dela muntele Sinai, * născând spre robie, care este Agar. —

* Deut. 23, 2.

25 Și „Agar” este muntele Sinai în Arabia; — și ea stă în acelaș rând cu Ierusalimul de acum, căci robește cu fiu săi,

26 Dar Ierusalimul * de sus este slobod, ca unul care este mama noastră.

* Isa. 2, 2. Evr. 12, 22. Apoc. 3, 12; 21, 2, 10.

27 Căci este scris: Vesel este-te * tu, stearpo, care nu naști; isbucnește în bucurie și strigă tu care n'ai dureri de facere; pentru că mulți sunt copiii celei singuratice, mai mulți decât ai celeiice are bărbat.

* Isa. 54, 1.

28 Voi însă, fraților, sunteți copii * ai făgăduinței ca Isaac.

* Fapt. 3. 25. Rom. 9. 8. Cap. 3. 29.

29 Dar după cum atunci celce * a fost născut după carne prigonia pe cel *născut* după Duh, așa ** este și acum.

* Fap. 21. 9. ** Cap. 5. 11; 6. 12.

30 Dar ce zice scrip-tura? * Dă afară ** pe roabă și pe fiul ei: căci fiul și roabei nu va moșteni cu fiul celei slobode.

* Cap. 3. 8, 22. ** Fap. 21. 10, 12.

† Ioan 8. 35.

31 Deacea, fraților, noi nu suntem copii ai roabei ci * ai celei slobode.

* Ioan 8. 36. Cap. 5. 1, 13.

5 Hristos ne-a slobosit pentru slobozenie. Stați îți deci și nu vă încureați iarăș în ** jugul robiei.

* Ioan 8. 32. Rom. 6. 18. 1 Pet. 2. 16.

** Fapt. 15. 10. Cap. 2. 4; 4. 9.

Slobozenia creștină.

2 Iată cu, Pavel, vă zic, că dacă * veți fi tăiați împrejur, Hristos nu vă va folosi nimic. * Fapt. 15. 1; 16. 3.

3 Și mărlurisesc iarăș oricărui om tăiat împrejur, că * este dator să facă toată legea.

* Cap. 3. 10.

4 Sunteți * despărții de Hristos voi cări voiți să

fiți îndreptăți prin Iepur, ați căzut din ** har.

* Rom. 9. 31, 32. Cap. 2. 21. ** Evr. 12. 16

5 Căci noi prin Duhul așteptăm * din credință nu dejdea dreptății.

* Rom. 8. 24, 25. 2 Tim. 1. 7

6 Căci * în Hristos Isus nici tăierea împrejur nu poate ceva, nici netăierea împrejur, ci credința ** care lucrează prin iubire

* 1 Cor. 7. 19. Cap. 3. 28; 6. 15. Col. 3. 11. ** 1 Tes. 1. 3. Iac. 2. 18, 20, 22

7 Voi alergați * bine; căruia ** vă împiedecă ca să nu vă supuneți adevărului?

* 1 Cor. 9. 24. ** Cap. 3. 1

8 Induplecarea aceasta nu este dela cele * vă cheamă.

* Cap. 1. 6

9 Puțin * aluat dospește toată frământătura.

* 1 Cor. 5. 6, 15.

10 Eu * am încredere în Domnul cu privire la voi că nimic alt nu veți gândi, iar celece ** vă tulbură vă purta judecata, oricine ar fi el.

* 2 Cor. 2. 8; 5.

** Cap. 1. 7. † 2 Cor. 10. 6.

11 Eu * dar, fraților, dacă mai propovăduiesc la ierea împrejur, pentru că * mai sunt prigoniți? Deși dar să desființați † piatra de potențire a crucii.

* Cap. 6. 12. ** 1 Cor. 15. 30. Col. 1.

29; 6. 17. † 1 Cor. 1. 23.

12 Și * dacă s-ar tăia în-

țur de tot ceice ** vă răs-folesc! * Ios. 7. 25. 1 Cor. 5. 13. Col. 1. 8; 9. ** Fapt. 15. 1, 2, 24.

Indemn să trăiască în dragoste.

13 Căci voi, fraților, ați fost chemați la slobozenie; numai nu întrebunțați slobozenia voastră ca prijei pentru carne, ci ** să luă ca robi unii altora prin spire.

* 1 Cor. 8. 9. 1 Pet. 2. 16. 2 Pet. 2. 19. Col. 4. ** 1 Cor. 9. 19. Cap. 6. 2.

14 Căci toată * legea este împlinită într'un singur cunună, în acesta: ** Iubește pe aproapele tău ca pe însuți.

* Mat. 7. 12; 22. 40. Iac. 2. 8. ** Lev. 19. 18. Mat. 22. 39. Rom. 13. 8, 9.

15 Iar dacă vă mușcați unii pe alții și vă mâncăți, luati seama să nu fiți mișuți unii de alții.

Faptele fizii pământeni și Duhul.

16 Că zic: umblați * în Duhul și nu veți împlini multă cărnii. * Rom. 6. 12; 8. 14. Col. 3. 14. Vers. 25. 1 Pet. 2. 11.

17 Căci carneea * pofteste împotriva Duhului, iar Duhul împotriva cărnii; căci ceea ce stau împotriva unui altuia, ca ** să nu faceți ceea ce ați voi.

* Rom. 7. 23; 8. 6, 7. ** Rom. 7. 15, 19.

18 Dar dacă * sunteți mă-

nați de Duhul nu sunteți supt lege. * Rom. 6. 14; 8. 2.

19 Și faptele * cărnii sunt arătate, ca unele cari sunt: curvie, necurățenie, destrăbălare, * 1 Cor. 3. 3. Efes. 5. 3. Col. 3. 5. Iac. 3. 14, 15.

20 Închinare la idoli, fermecătorie, văjimășii, cearță, gelozie, întărițări, zavistă, desbinări, sekte,

21 pismuiri, beții, ospețe desfățătoare și cele asemenea acestora, pe cari vi le spun mai înainte, după cum vă am spus mai înainte, că ceice * făptuiesc unele ca acestea nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu. * 1 Cor. 6. 9. Efes. 5. 5. Col. 3. 6. Apoc. 22. 15.

22 Iar roada * Duhului este iubire, bucurie, pace, îndelungă - răbdare, bunătate, ** înimă bună, † credințioșie, ††

* Ioan 15. 2. Efes. 5. 9. ** Col. 3. 12. Iac. 3. 17. † Rom. 15. 14. †† 1 Cor. 13. 7.

23 Băndeță, înfrâncare; împotriva * unora ca acestea nu este lege. * 1 Tim. 1. 9.

24 Și ceice sunt ai lui Hristos Isus au răstignit * carneea împreună cu patimile și poftele ei.

* Rom. 6. 6; 13. 14. Cap. 2. 20. 1 Pet. 2. 11.

25 Dacă * trăim în Duhul să și păsim în Duhul.

* Rom. 8. 4, 5. Vers. 16.

26 Să * nu fim iubitori

de slavă deșartă, întărătându-ne unii pe alții, pizmuindu-ne unii pe alții.

* Filip. 2. 3.

Indemn la sprijinirea altora.

6 Fraților, chiar dacă * un om va fi apucat de vreo greșală, voi cări sunteți duhovnicești, ** îndreptați pe unul ca acestia cu † duhul blândeței; luând seama asupra ta însuți ca † să nu fii ispitit și tu.

* Rom. 14. 1; 15. 1. Evr. 12. 13. Iac. 5. 19. ** 1 Cor. 2. 15; 3. 1. † 1 Cor. 4. 21. 2 Tes. 3. 15. 2 Tim. 2. 25. †† 1 Cor. 7. 5, 10, 12.

2 Purtați * greutățile unii altora, și astfel împliniți legea ** lui Hristos.

* Rom. 15. 1. Cap. 5. 13. 1 Tes. 5. 14. ** Ioan 13. 14, 15, 34; 15. 12. Iac. 2. 8. 1 Ioan 4. 21.

3 Căci dacă * i se pare cuiva că este ceva, deși nu este nimic, ** se amăgește pe sine însuș.

* Rom. 12. 3. 1 Cor. 8. 2. Cap. 2. 6. ** 2 Cor. 3. 5; 22. 11.

4 Dar să-și încerce fiecare * fapta sa însuș și atunci va avea cuvânt de laudă numai față de sine și nu ** față de altul.

*1 Cor. 11.28. 2 Cor. 13.5. **1 Mc. 18.11.

5 Căci fiecare * își va purta sarcina sa însuș.

* Rom. 2. 6. 1 Cor. 3. 8.

Indemn la dărdnicie.

6 Dar celțe* ia învățătură în envânt să facă

parte celui ce dă învățătura de toate bunurile

* Rom. 15. 27. 1 Cor. 9. 11. 11

7 Nu * fiți amăgiți, Dumnezeu ** nu se lasă luate în râs: căci ce † va sămăna omul aceea va și seccera

* 1 Cor. 6. 9; 15. 33. ** Iov 13. 9

† Lue. 16. 25. Rom. 2. 6. 2 Cor. 9. 6.

8 Pentru că celțe * să mănușă în carne sa va se căra din carne putrezire, iar celțe sămăna în Duhul va seccera din Duhul viață vecinică.

* Iov 4. 8. Prov. 11. 18; 22. 8. Osenii 7; 10. 12. Rom. 8. 13. Iac. 3. 18.

9 Și să * nu obosim să când binele, căci la vremea nimerită vom seccera, dacă ** nu leșinăm.

* 1 Cor. 15. 58. 2 Tes. 3. 13. ** Mat. 24. 13. Evr. 3. 6; 14; 10. 36; 12. 3, 5. Apoc. 2. 10.

10 Așa* dar, după cum avem vremea nimerită să ** facem binele către toți, dar mai ales către cei din casa † credinței. * Ioan 9. 4. 12. 35. ** 1 Tes. 5. 15. 1 Tim. 6. 10. Tit. 3. 8. † Efes. 2. 19. Evr. 36.

Singura laudă a apostolului

11 Vedeti cu ce slove mari vă am scris cu însuș măna mea.

12 Toți căți voiesc să aibă față bună în carne, acestia vă * silesc să vă lăiați împrejur, numai ** că să nu fie prigoniți † ei pentru crucea lui Hristos

*Cap. 2. 3, 14. **Filip. 3.18. †Cap. 5. 11

13 Căci nici chiar cei îmiați împrejur nu păzesc legea, ci voiesc ca voi să își lăiați împrejur ca să le laude ei în carne voastră.

14 Pentru mine * însă deosebitie fie ca să mă laud decât în crucea Domnului nostru Isus Hristos, prin care lumea îmi este răsălită ** și eu lumii.

*Filip. 3. 3, 7, 8. **Rom. 6. 6. Cap. 2.20.

15 Căci * nici tăierea împrejur nu este ceva, nici netăierea împrejur, ci o zidire ** nouă. * 1 Cor. 7. 19.

Cap. 5. 6. Col. 3. 11. ** 2 Cor. 5. 17.

16 Și * căți vor păși după ** dreptarul acesta, pace fie peste ei și milă, și peste Israelul † lui Dumnezeu.

* Ps. 125. 5. ** Filip. 3. 16. † Rom. 2. 29; 4. 12; 9. 6—8. Cap. 3. 7, 9, 29. Filip. 3. 3.

17 De aici înainte nimeni să nu-mi facă neajunsuri, căci eu port * în trupul meu semnele împunsăturilor Domnului Isus. * 2 Cor. 1. 5; 4. 10; 11. 23. Cap. 5. 11. Col. 1. 24.

18 Harul * Domnului nostru Isus Hristos fie cu duhul vostru, fraților. Amin.

* 2 Tim. 4. 22. Filim. 25.

EPISTOLA LUI PAVEL APOSTOLUL CĂTRE EFESENI.

Urare.

1 Pavel, apostol al lui Hristos Isus prin * voia lui Dumnezeu, sfinților ** cunți sunt în Efes și † credințioșilor în Hristos Iisus:

* Cor. 1. 1. ** Rom. 1. 7. 2 Cor. 1. 1. † Cor. 4. 17. Cap. 6. 21. Col. 1. 2.

2 Har vouă * și pace dela Dumnezeu Tatăl nostru și dela Domnul Isus Hristos.

* Gal. 1. 3. Tit. 1. 4.

Binecuvântările lui Dumnezeu.

3 Binecuvântat* fie Dumnezeu și Tată al Domnului nostru Isus Hristos, care ne-a binecuvântat cu orice binecuvântare duhovniciească în cele cerești în Hristos, * 2 Cor. 1. 3. 1 Pet. 1. 3.

4 după cum ne-a * ales el mai înainte ** de intemeierea lumii, ca să fim †

sfînti și fără cusr înaintea sa, în dragoste,

* Rom. 8. 28. 2 Tes. 2. 13. 2 Tim. 1. 9. Iac. 2. 5. 1 Pet. 1. 2; 2. 9. ** 1 Pet. 1. 2. 20. † Iac. 1. 75. Cap. 2. 16; 5. 27. Col. 1. 22. 1 Tes. 4. 7. Tit. 2. 12.

5 rânduindu-ne mai * dinainte ca să ne infieze ** pentru sine prin Isus Hristos, potrivit † bună-plăcerii voiei sale.

* Rom. 8. 29. 30. Vers. 11. ** Ioan 1. 12. Rom. 8. 15. 2 Cor. 6. 18. Gal. 4. 5. † Ioan 3. 1. † Mat. 11. 26. Luc. 12. 32. 1 Cor. 1. 21. Vers. 9.

6 spre lauda slavei harului său cu * care ne-a dăruit în Cel Iubit: **

* Rom. 3. 24; 5. 15. ** Mat. 3. 17; † 7. 5. Ioan 3. 35; 10. 17.

7 în * care avem răscumpărarea noastră prin sângele lui, iertarea greșătelor noastre potrivit bogăției ** harului său,

* Fapt. 20. 28. Rom. 3. 24. Col. 1. 14. Evr. 9. 12. 1 Pet. 1. 18, 19. Apoc. 5. 9. ** Rom. 2. 4; 3. 24; 9. 23. Cap. 2. 7; 3. 8. 16. Filip. 4. 19.

8 pe care l-a făcut să prisosească spre noi în orice înțelepciune și pricepere,

9 făcându-ne cunoscut * faina voiei sale, după plăcerea sa pe care ** și-a pus-o în gând mai dinainte, * Rom. 16. 25. Cap. 3. 4, 9. Col. 1. 26. ** Cap. 3. 11. 2 Tim. 1. 9.

10 pentru economia plinirii * vremurilor cuvenite, ea ** să-și adune iarăș sub

un cap toate în Hristos, cele din ceruri și cele de pe pământ; în el, zic,

* Gal. 4. 4. Evr. 1. 2; 9. 10. 1 Pet. 1. 19. ** 1 Cor. 3. 22, 23; 11. 3. Cap. 2. 15; 15. † Filip. 2. 9, 10. Col. 1. 20.

11 în * care am și fost făcuți moștenitori, fiind rânduți mai ** dinainte după † planul celui care lucrează toate potrivit slăbului voii sale,

* Fapt. 20. 32; 26. 18. Rom. 8. 17. Col. 1. 12; 3. 24. Tit. 3. 7. Iac. 3. 7. 1 Pet. 1. 4. ** Vers. 5. † Iac. 46. 10, 11.

12 ca * să simpre sprijinim slavei sale noi, cari ** am nădăjduit mai înainte în Hristos:

* Vers. 6. 14. 2 Tes. 2. 13. ** Iac. 1. 10.

13 în care și voi, auzind cuvântul * adeyărului, c vanghelie măntuirii voasă, — în care și crezând ați fost pecetuiți cu ** Du hul Sfânt al făgăduinței, * Ioan 1. 17. 2 Cor. 6. 7. ** 2 Cor. 1. 22. Cap. 4. 30.

14 care * este arvuna moștenirii noastre, pentru ** răscumpărarea † stăpânirii dobândite de Dumnezeu, spre † lauda slavei lui.

* 2 Cor. 1. 22; 5. 5. ** Iac. 21. 28. Rom. 8. 32. Cap. 4. 30. † Fapt. 20. 28. ‡ Vers. 6. 12. 1 Pet. 2. 9.

Rugăciunea lui Pavel

15 Pentru aceasta și eu, auzind * de credință în Domnul Isus care este în voi și de înbirea către toți sfînti,

* Col. 1. 4. Filii

16 nu * încetez să mulțumesc pentru voi făcând punere în rugăciunile mele. * Ioan. 1. 9. Filip. 1. 3, 4. Col. 1. 3. 1 Tes. 1. 2. 2 Tes. 1. 3.

17 ca Dumnezeul * Domnului nostru Isus Hristos, fată slavei, să ** vă dea un duh de înțelepciune și descooperire în cunoașterea deplină a lui,

* Ioan 20. 17. ** Col. 1. 9.

18 având luminății ochii * înimii voastre ca să cunoașteți care este nădejdea ** chemării lui, care este bogăția slavei moștenirii † lui în sfînti, * Fapt. 26. 18. ** Cap. 2. 12; 4. 4. † Vers. 11.

19 și căt de peste măsură este mărimea puterii lui către noi, cari credem, după * luerarea tăriei virtuții lui,

* Cap. 3. 7. Col. 1. 29; 2. 12.

20 pe care a lăsat-o în Hristos seculându-l * dințre cei morți și așezându-l ** la dreapta lui în cele cerești,

* Fapt. 2. 24, 33. ** Ps. 110. 1. Fapt. 7. 55, 56. Col. 3. 1. Evr. 1. 3; 10. † 12.

21 * sus peste orice domnie ** și stăpânire și putere și domnire și peste orice nume ce se numește, nu numai în veacul acesta ci și în cel viitor.

* Filip. 2. 9, 10. Col. 2. 10. Evr. 1. 4.

** Rom. 8. 38. Col. 1. 16; 2. 15.

22 Si i-a supus toate * supt picioarele lui și pe

el l-a dat cap ** peste toate, bisericii. * Ps. 8. 6. Mat. 28. 18. 1 Cor. 15. 27. Evr. 2. 8. ** Cap. 4. 15. 16. Col. 1. 18. Evr. 2. 7.

23 care * este trupul lui, plinătatea ** celui ce † plinăște toate în toți.

* Rom. 12. 5. ** 1 Cor. 12. 12. 27. † Cap. 4. 12; 5. 23, 30. Col. 1. 18, 24.

Măntuirea prin har.

2 Si pe voi * vă făcut vîi, cari erați ** morți în greșalele și păcatele voastre, * Ioan 5. 24. Col. 2. 13. ** Vers. 5. Cap. 4. 18.

2 în * cari ați nimblat o-dinioară potrivit veacului lumii acesteia, potrivit domnului ** puterii văzduhului, duhului care lucrează acum în fiili neascultării; * 1 Cor. 6. 11. Cap. 4. 22. Col. 1. 21; 3. 7. 1 Ioan 5. 19. ** Cap. 6. 12. † Cap. 5. 6. Col. 3. 6.

3 între * cari și noi toți am petrecut o-dinioară în poftele ** cărnii noastre, făcând voile cărnii și ale gândurilor și eram † din fire copii ai măniei ca și ceilalți; * Tit. 3. 3. 1 Pet. 4. 3. ** Gal. 5. 16. † Ps. 51. 5. Rom. 5. 12, 14.

4 Dar Dumnezeu fiind bogat * în milă, pentru multă sa iubire cu care ne-a iubit,

* Rom. 10. 12. Cap. 1. 7. Vers. 7.

5 chiar * când eram noi morți prin greșalele noastre ne-a ** făcut vîi îm-

preună cu Hristos, — (prin har sunteți măntuși),
* Rom. 5. 6, 8, 10. Vers. 1. ** Rom. 6. 4, 5. Col. 2. 12, 13; 3. 1, 3.

6 și ne-a secolat împreună cu el și ne-a așezat împreună cu el în cele cerești, * în Hristos Isus: * Cap. 1. 20.

7 ca să arate în veacurile cari vin bogăția peste măsură a harului său în bunătatea * sa față de noi în Hristos Isus.

* Tit. 3. 4. Rom. 3. 24.

8 Căci * prin har sunteți măntuși prin ** credință; și aceasta nu din voi, este darul † lui Dumnezeu:

* Vers. 5. ** Rom. 4. 16. 2 Tim. 1. 9. † Mat. 16. 17. Ioan 6. 44, 65. Rom. 10. 14, 15, 17. Cap. 1. 19. Filip. 1. 29.

9 nu * din fapte ca să nu se laude cineva.

* Rom. 3. 20, 27, 28; 4. 2; 9. Tit. 1. 6. 1 Cor. 1. 29—31. 2 Tim. 1. 9. Tit. 3. 5.

10 Căci noi suntem lăudarea * lui, fiind făcuți în Hristos Isus pentru fapte bune, pe cari Dumnezeu mai dinainte le-a ** pregătit, ca să umblăm în ele.

* Deut. 32. 6. Ps. 100. 3. Is. 19. 25; 29, 23; 44. 21. Ioan 3. 3, 5. 1 Cor. 3. 9, 2 Cor. 5. 5, 17. Cap. 4. 24. Tit. 2. 14. ** Cap. 1. 4.

Neamurile și Iudeii uniți.

11 Deaceea aduceți-vă aminte că odinioară voi, Neamurile în carne, cei numiți

Netăiere împrejur de cea numită Tăiere împrejur, * făcută cu mâna în carne, *1 Cor. 12. 2. Cap. 5.8. Col. 2.21; 2.13

12 că * în vremie acesa ** erați fără Hristos, în străinății de cetățenia lui Israel și străini de legii muntelor †† făgăduinței, nea vând *† nădejde și fără †† Dumnezeu în lume.

* Rom. 2. 28, 29. Col. 2. 11. ** Cap. 4. 18. Col. 1. 21. † Ezeo. 13. 9. Ioan 10. 15. †† Rom. 9. 4, 8. †† 1 Tes. 4. 13. †† Gal. 4. 8. 1 Tes. 4. 5.

13 Acum * însă în Hristos Isus voi, cari altă dată erați departe, ** văți făcut aproape prin sângele lui Hristos.

* Gal. 3. 28. ** Fapt. 2. 39. Vers. 17.

14 Căci el * este pacea noastră, care a ** făcut cele două una, și a surpat păretele din mijloc al îngrădirii, * Mic. 5. 5. Ioan 16. 33. Fapt. 10. 36. Rom. 5. 1. Col. 1. 20. ** Ioan 10. 16. Gal. 3. 28.

15 dupăce a desființat * în carne sa vrăjmășia, ** adică legea poruncilor care stă în orânduire, ca să facă în sine însuș pe cei doi să fie un singur om † nou, făcând *astfel* pace,

* Col. 2. 14, 20. ** Col. 1. 22. † 2 Cor. 5. 17. Gal. 6. 15. Cap. 4. 24.

16 și să împace*eu Dumnezeu pe amândoi într'un singur trup prin cruce, du-

pace a omorit ** vrăjmășia prin ea. * Col. 1. 20—22.

* Rom. 6. 6; 8. 3. Col. 2. 14.

17 Si a venit * și a vestit pace vouă celor ** de departe și pace celor de aproape; * Isa. 57. 19. Zah. 9. 10. Fapt. 2. 39; 10. 36. Rom. 5. 1. Vers. 13. 14. ** Ps. 148. 14.

18 căci prin * el avem amândoi intrarea la Tatăl într'un singur Duh.

* Ioan 10. 9; 14. 6. Rom. 5. 2. Cap. 3.12. Evr. 4. 16; 10. 19, 20. 1 Pet. 3. 18. ** 1 Cor. 12. 13. Cap. 4. 4.

Un templu sfânt în Domnul.

19 Deci dar nu mai sunteți străini și locuitori vremelnicii, ci sunteți împreună cetăteni * ai sfintilor și casnici ** ai lui Dumnezeu, * Filip. 3.20. Evr. 12. 22, 23. ** Gal. 6.10. Cap. 3. 15.

20 fiind zidiți * pe ** temelia apostolilor † și proorocilor, piatra †† din capul unghiu lui fiind însuș Hristos Isus,

*1 Cor. 3. 9,10. Cap. 4.12. 1 Pet. 2.4,5.

** Mat. 16. 18. Gal. 2. 9. Apoc. 21. 14.

†1 Cor. 12. 28. Cap. 4. 11. †† Ps. 118.22. Iu. 28. 16. Mat. 21. 42.

21 în care * orice zidire bine împreună crește că să fie un templu ** sfânt în Domnul, * Cap. 4. 15, 16. ** 1 Cor. 3. 17; 6. 19. 2 Cor. 6. 16.

22 în * care și voi sunteți zidiți împreună ca să fiți o locuință a lui Dumnezeu în Duhul. *1 Pet. 2. 5.

Taina chemării Neamurilor.

3 Pentru aceasta eu, Pa-
vel, înțețuiațul * lui Hristos Isus pentru ** voi, Neamurilor...

*Fapt. 21.33; 28. 17, 20. Cap. 4.1; 6.20. Filip. 1. 7, 13, 14, 16. Col. 4. 3, 18. 2 Tim. 1. 8; 2. 9. Film. 1, 11. ** Gal. 5. 9. Col. 1. 24. 2 Tim. 2. 10.

2 (Dacă negreșit alii auzit de economia * harului lui** Dumnezeu care mi-a fost dată mie pentru voi,

*Rom. 1. 5; 11.13. 1 Cor. 4.1. Cap. 4.7. Col. 1. 25. ** Fapt. 9. 15; 13. 2. Rom. 12. 3. Gal. 1. 16. Vers. 8.

3 că * potrivit unei descooperiri ** mi s'a făcut †cunoșcut laina, cum †† am seris mai înainte pe scurt, * Fapt. 22. 17; 21; 26. 17, 18. ** Gal. 1. 12. † Rom. 16. 25. Col. 1. 26, 27. ††Cap. 1. 9, 10.

4 după care puteți, ceteind, să înțelegeți priceperea mea în * laina lui Hristos, *1 Cor. 4. 1. Cap. 6. 19.

5 care * în alte veacuri n'a fost făcută cunoscut fililor oamenilor, cum ** a fost descoperită acum sfintilor săi apostoli și prooroci prin Duhul, * Fapt. 10. 28. Rom. 16. 25. Vers. 9. ** Cap. 2. 20.

6 *anume* că: Neamurile sunt * împreună moștenitoare și un trup împreună și împreună ** părtași † ai făgăduinței în Hristos Isus prin evanghelie,

* Gal. 3. 28, 29. Cap. 2. 14. ** Cap. 2. 15, 16. † Gal. 3. 14.

7 al cărei *slujitor am fost făcut eu potrivit **darului barului lui Dumnezeu, care mi-a fost dat potrivit cu lucrarea † puterii lui.

* Rom. 15. 16. Col. 1. 23, 25. ** Rom. 1. 5. † Rom. 15. 18. Cap. 1. 19. Col. 1. 29.

8 Mie, * celui cu mult mai mic decât toți sfintii, mi-a fost dat harul acesta ca să ** binevestesc Neamurilor bogății și de nepătruns ale lui Hristos,

* 1 Cor. 15. 9. 1 Tim. 1. 13, 15. ** Gal. 1. 16; 2. 8. 1 Tim. 2. 7. 2 Tim. 1. 11. † Cap. 1. 7. Col. 1. 27.

9 și să pun în lumină înaintea tuturor care este economia tainei * ascunsă ** din veacuri în Dumnezeu care † a făcut loate.

* Vers. 3. Cap. 1. 9. ** Rom. 16. 25. Vers. 5. 1 Cor. 2. 7. Col. 1. 26. † Ps. 33. 6. Ioan. 1. 3. Col. 1. 16. Evt. 1. 2.

10 Ca * înțelepciunea lui Dumnezeu cea de multe feluri să ** fie făcută cunoscut acum prin biserică domniilor și stăpânirilor † în cele cerești, * 1 Pet. 1. 12.

** Rom. 8. 38. Cap. 1. 21. Col. 1. 6. 1 Pet. 3. 22. † 1 Cor. 2. 7. 1 Tim. 3. 16.

11 după * planul veacurilor, pe care l-a făcut în Hristos Isus, Domnul nostru, * Cap. 1. 9.

12 în care avem îndrăzneala și intrarea * în **deplină încredere prin credința în el.

* Cap. 2. 18. ** Evt. 4. 16.

13 De aceea cer * să nu leșinați în necazurile mele pentru voi ** cari sunt și slava voastră). —

* Fapt. 14. 22. Filip. 3. 14. 1 Te. 3. ** Vers. 1. † 2 Cor. 4. 6.

Rugăciunea lui Pavel pentru toți.

14 Pentru aceasta îmi plec genuinchiile înaintea Tatălui.

15 din care își trage mamele orice * familie în creșteri și pe pământ,

* Cap. 1. 10. Filip. 2. 9. 11

16 ca să vă dea, potrivit cu * bogățile slavei lui, să ** fiți întăriți cu putere prin Duhul lui în ce privește omul † din lăuntru.

* Rom. 9. 23. Cap. 1. 7. Filip. 4. 19. Col. 1. 27. ** Cap. 6. 10. Col. 1. 11. † Rom. 7. 22. 2 Cor. 4. 16.

17 ca * Hristos să locuiască prin credință în inițiale voastre, ca ** înrădăcinați și întemeiați în iubire,

* Ioan. 14. 23. Cap. 2. 22. ** Col. 1. 23; 24

18 să * puteți pe deplin să înțelegeți împreună cu toți sfintii, care ** este hîraginea și lungimea și adâncimea și înălțimea

* Cap. 1. 18. ** Rom. 10. 3, 11. 12

19 și să cunoașteți în birea lui Hristos care în trece cunoștința, ca să fiți plini pânăla * loată plinătatea lui Dumnezeu.

* Ioan. 1. 16. Cap. 1. 23. Col. 2. 9, 10

20 Iar celuice * poate să facă mult ** mai mult decât toate cele ce cerem sau îndrim, potrivit † puterii care lucrează în noi,

* Ioan. 16. 25. Iuda 24. ** 1 Cor. 2. 9.

† Vers. 7. Col. 1. 29.

21 a lui * fie slava în biserică și în Hristos Isus în toate neamurile veacului veacurilor! Amin.

* Rom. 11. 36; 16. 27. Evt. 18. 21.

Unirea credinței.

4 Vă îndemn deci eu, * cel întemeiațal în Domnul, ca să umblați ** într'un chip vrednic de chemarea cu care ați fost chemați,

* Cap. 3. 1. Filipp. 1. 9. ** Filip. 1. 27. Col. 1. 10. 1 Tes. 1. 12.

2 cu * toată smerenia și blândețea, cu îndelungă-răbdare, îngăduindu-vă unii pe alții în iubire;

* Fapt. 20. 19. Gal. 3. 22, 23. Col. 3. 12, 13.

3 sărguindu-vă să păstrați unirea Duhului în legătura păcii, * — * Col. 3. 14.

4 Este un singur * trup și un singur ** Duh, după cum ați și fost chemați pentru o singură naștere † și chemării voastre;

* Rom. 12. 5. 1 Cor. 12. 12, 13. Cap. 2.

16. ** 1 Cor. 12. 4, 11. † Cap. 1. 18.

5 un singur * Domn, o singură ** credință, un singur botez; † * 1 Cor. 1. 13; 8. 6; 12. 9. 2 Cor. 11. 4. ** Vers. 13. Iuda 3. † Gal. 3. 27, 28. Evt. 6. 6.

6 un singur * Dumnezeu

și Tată al tuturor, ** care este peste toți și prin toți și în toți. * Mat. 2. 10. 1 Cor. 8. 6; 12. 6. ** Rom. 11. 36.

7 Iar fiecaruia * dintr-unii și să dat harul după măsura darului lui Hristos.

* Rom. 12. 3, 6. 1 Cor. 12. 11.

8 De aceea zice: Suindu-se * la înălțime a ** adus roabă robindu-se și a dat dăruiri oamenilor.

* Ps. 68. 18. ** Jude. 5. 12. Col. 2. 15.

9 (Iar * acest: „Să suțin”, ce este decât că să și pogoril în părțile mai de jos ale pământului?

* Ioan. 3. 13; 6. 33, 62

10 Cel ce să pogoril este același care să * suțin mai pesus de toate cerurile că ** să umple toate).

* Fapt. 1. 9, 11. 1 Tim. 3. 16. Evt. 4. 14; 7. 26; 8. 1; 9. 24. ** Fapt. 2. 33.

11 Si el * însuș a dat pe unii apostoli, pe alții prooroci, pe alții evangheliști, ** pe alții păstori și învățători, ††

* 1 Cor. 12. 28. Cap. 2. 20. ** Fapt. 21. 8. 2 Tim. 4. 5. † Fapt. 20. 28. †† Rom. 12. 7.

12 spre * desăvârsirea sfintilor, pentru lucrul de slujire, pentru ** zidirea trupului † lui Hristos,

* 1 Cor. 12. 7. ** 1 Cor. 14. 26. † Cap. 1. 23. Col. 1. 24.

13 până când toți vom ajunge la unirea credinței și * a cunoștinței depline a Fiului lui Dumnezeu, la

un bărbat desăvârșit, ** la măsura de vîrstă a plinătății lui Hristos,

* Col. 2. 2. ** 1 Cor. 14. 20. Col. 1. 28.

14 ca să nu mai fîm pruncii, * bătuți ** de valuri și duși încoace și încolo de orice vînt † al învățăturii, prin înșelăciunea oamenilor, prin vicenia lor, în † uneltirea rătăcirii;

* Isa. 28. 9. 1 Cor. 14. 20. ** Evr. 13. 9.

† Mat. 11. 7. †† Rom. 16. 18. 2 Cor. 2. 17.

15 ci, spunând * adevărul în iubire, să ** creștem în toate pânăla el, † care este capul, Hristos, * Zah. 8. 16. 2 Cor. 4. 2. Vers. 25. 1 Ioan. 3. 18. ** Cap. 1. 22; 2. 21. † Col. 1. 18.

16 din * care tot trupul bine împreunat și bine închegat împreună prin fiecare încheietură de provizie, face potrivit lucrării fiecărei părți, în măsura sa, creșterea trupului spre zidirea sa însuș în iubire.

* Col. 2. 19.

Sfîntenia creștină.

17 Zic deci aceasta și mărturisesc în Domnul că să * nu mai umblați cum umblă Neamurile în ** deșertăciunea minții lor,

* Cap. 2. 1—3. Vers. 22. Col. 3. 7. 1 Pet. 4. 3. ** Rom. 1. 21.

18 fiind înțunecați * în gândul lor, înstrăinali ** de viața lui Dumnezeu, prin neștiință care este în

ei, prin învârtoșarea † inimii lor,

* Fapt. 26. 18. ** Cap. 2. 12. Gal. 4. 8. 1 Tes. 4. 5. † Rom. 1. 21.

19 ca * unii cari fiind lipiți de simțire s'au ** dat pe ei înșiși destrăbălării, ca să lucreze orice necurătenie.

* 1 Tim. 4. 2. ** Rom. 1. 24. 26. 1 Pet. 4. 3.

20 † Dar voi n'ați învățat astfel pe Hristos,

21 dacă * într'adevăr l-ați auzit și ați fost învățați în el, după cum este adevărul în Iisus: * Cap. 1. 18.

22 că * ați lepădat în ce privește purlarea vieții de mai înainte, pe omul ** cel vechi, care este supus puțezirii potrivit † poftelor înșelăciunii,

* Col. 2. 11; 3. 8, 9. Evr. 12. 1. 1 Pet. 2. 1. ** Rom. 6. 6. Cap. 2. 2, 3. Vers. 17. Col. 3. 7. † 1 Pet. 4. 3.

23 și sunteți înnoiți * în duhul minții voastre,

* Rom. 12. 2. Col. 3. 10

24 și * v'ăți îmbrăcat în omul cel nou, care este zidit ** după Dumnezeu în drepte și sfîntenia adevărului.

* Rom. 6. 4. 2 Cor. 5. 17. Gal. 6. 15. Cap. 6. 11. Col. 3. 10. ** Cap. 2. 10.

25 De aceea fiindcă ați lepădat minciuna, vorbiți * adevărul fiecare cu aproapele său, pentru că suntem ** mădulare unii ai altora

* Zah. 8. 16. Vers. 15. Col. 3. 9. ** Rom. 12. 5.

26 Mâniați-vă * și nu părtuiți; să n'apună soarele peste înțărătarea voastră,

* Ps. 4. 4; 37. 8.

27 nici nu dați * loc diavolului.

* 2 Cor. 2. 10, 11. Iac. 4. 7. 1 Pet. 5. 8.

28 Cel ce fura să nu mai fiore: ci mai degrabă să munceaseă lucrând * cu chiar mâinile sale ce este bine, ca să aibă să dea celuice ** are trebuință.

* Fapt. 20. 35. 1 Tes. 4. 11. 2 Tes. 3. 8, 11, 12. ** Luc. 3. 11.

29 Nici un * cuvânt sărit să nu iasă din gura voastră, ci dacă este vreunul ** bun, pentru † zidire, după trebuință, ca să dea har celor ce-l aud.

* Mat. 12. 36. Cap. 5. 4. Col. 3. 8.

** Col. 4. 6. 1 Tes. 5. 11. † Col. 3. 16.

30 Să * nu întristați pe Duhul Sfânt al lui Dumnezeu, prin ** care ați fost pecețuiți pentru ziua răscumpărării. †

* Isa. 7. 13; 63. 10. Eze. 16. 43.

1 Tes. 5. 19. ** Cap. 1. 13. † Luc. 21.

31 Rom. 8. 23. Cap. 1. 14.

31 Orice * amărăciune și aprindere și mânie și strigare și defăimare ** să fie fulăturată dea voi împreună cu orice † răutate.

* Col. 3. 8, 19. ** Tit. 3. 2. Iac. 4. 11. 1 Pet. 2. 1. † Tit. 3. 3.

32 Să fiți * buni unii către alții, îndurători, iertători ** unii altora după cum

și Dumnezeu v'a iertat în Hristos. * 2 Cor. 2. 10. Col. 3. 12, 13. ** Mat. 6. 14. Mate. 11. 25.

5 Fiți deci următori * ai lui Dumnezeu, ca niște copii iubiți,

* Mat. 5. 45, 48. Luc. 6. 36. Cap. 4. 32.

2 și umblați * în iubire, cum ** și Hristos v'a iubit și s'a dat lui Dumnezeu pe sine însuș pentru noi, ca dar și jertfă spre miroș † de bună mireasmă.

* Isaia 13. 34; 15. 12. 1 Tes. 4. 9. 1 Ioan 3. 11, 23; 4. 21. ** Gal. 1. 4; 2. 20. Evr. 7. 27; 9. 14, 26; 10. 10, 12. 1 Ioan 3. 16. † Iac. 8. 21. Lev. 1. 9. 2 Cor. 2. 15.

Rodul luminii.

3 Iar curvă * și orice necurăjenie sau lăcomie de bani nici ** să nu se numească între voi, cum se cuvine unor sfinți,

* Rom. 6. 13. 1 Cor. 6. 18. 2 Cor. 12. 21. Cap. 4. 19, 20. Col. 3. 5. 1 Tes. 4. 3, etc. ** 1 Obr. 5. 1.

4 nici * murdărie, nici vorbire neroadă, nici glumă proastă, cari ** nu se cad, † ci mai degrabă mulțumire.

* Mat. 12. 35. Cap. 4. 29. ** Rom. 1. 28. † 1 Cor. 6. 9. Gal. 5. 19, 21.

5 Căci știți aceasta, că oricare curvar sau necurat sau lăcom de bani, care este un închinător la idoli, * n'arc ** moștenire în împărtăția lui Hristos și a lui Dumnezeu. * Col. 3. 5. 1 Tim. 6. 17. ** Gal. 5. 21. Apoc. 22. 15.

6 Nimeni * să nu vă a-

măgească cu vorbe goale; căci pentru acestea vine ** mănia lui Dumnezeu peste † lili neascultării.

* Ier. 29. 8. Mat. 24. 4. Col. 2. 4, 8, 18. 2 Tes. 2. 3. ** Rom. 1. 18. † Cap. 2. 2.

7 Deci nu vă faceți împreună părăși cu ei.

8 Căci altădată erați * întuneric, iar acum lumină în Domnul; umbrați ** ca niște copii † ai luminii,

* Isa. 9. 2. Mat. 4. 16. Fapt. 26. 18. Rom. 1. 21. Cap. 2. 11, 12; 4. 18. Tit. 3. 3. 1 Pet. 2. 9. ** Ioan 8. 12; 12. 46. 2 Cor. 3. 18; 4. 6. 1 Tes. 5. 5. 1 Ioan 2. 9. † Lue. 16. 8. Ioan 12. 36.

9 (căci rodul * luminii stă în orice bunătate și în dreptate și în adevăr),

* Gal. 5. 22.

10 cercând * ce este bineplăcut Domnului. * Rom. 12. 2. Filip. 1. 10. 1 Tes. 5. 21. Tim. 2. 3.

11 Să nu * fiți părăși la faptele ** neroditoare ale întunericului ei mai degrabă mușrați-le. †

* 1 Cor. 5. 9, 11; 10. 20. 2 Cor. 6. 14. 2 Tes. 3. 6, 14. ** Rom. 6. 21; 13. 12. Gal. 6. 8. † Lev. 19. 17. 1 Tim. 5. 20.

12 Căci * cele făcute în ascuns de ei, este rușinosă și spune.

* Rom. 1. 24, 26. Vers. 3.

13 Dar toate * dăea sunți mușrate, sunt arătate de lumină, căci tot ce este arătat, este lumină.

* Ioan 3. 20, 21. Evr. 4. 13.

14 Deacea zice: Deșteapla-le, * în care dormi

și scoală-te ** din morți și Hristos va luce peste lini
* Isa. 60. 1. Rom. 13. 11, 12. 1 Cor. 6. 34. 1 Tes. 5. 6. ** Ioan 5. 25. Rom. 6. 4, 5. Cap. 2. 5. Col. 3. 1.

Paza creștinului.

15 Luăți amintire * deci eu deamărtinul cum umbrați, nu ca neînțelepți ei ca în telepți, * Col. 4. 5.

16 Cumpărându-vă * bine vremea nimerită, căci ** zilele sunt rele.

* Gal. 6. 10. Col. 4. 5. ** Erol. 11. 2; 12. 1 Ioan 12. 35. Cap. 6. 13.

17 Deacea * nu fiți fără minte ei înțelegeți ** care este voia Domnului.

* Col. 4. 5. ** Rom. 12. 2. † 1 Tes. 4. 3; 5. 18.

18 Să nu * vă îmbătași de vin în care este desfrâname, ei fiți plini de Duhul;

* Prov. 20. 1; 23. 20, 30. Isa. 5. 11, 22. Lue. 21. 34.

19 vorbind între voi cu * psalmi și cântări de laudă și cântări duhovnicești, lău dând și cântând în inimă voastră Domnului:

* Fapt. 16. 25. 1 Cor. 14. 26. Col. 3. 16. Ico. 5. 13.

20 mulțumind * lotodăunitor pentru toate lui Dumnezeu și Tatăl, în ** numele Domnului nostru Isus Hristos, * Ps. 34. 1. Isa. 63. 7. Col. 3. 17. 1 Te. 5. 18. 2 Tes. 1. 3. ** Evr. 13. 15. 1 Pet. 2. 5; 4. 11.

21 fiind supuși * unii altora în frica lui Hristos

* Filip. 2. 3. † Pet. 5. 7

Datoriile soților între ei.

22 Nevestelor * fiți supuse bărbătilor voștri ca ** Domnului,

* Ene. 3. 16. 1 Cor. 14. 31. Col. 3. 18. Tit. 2. 5. 1 Pet. 3. 1. ** Cap. 6. 5.

23 Pentru că bărbatul * este capul nevestei dupăcum și Hristos ** este capul bisericii, fiind el însuși măntuitorul trupului. * 1 Cor. 11. 3. ** Cap. 1. 22; 4. 15. Col. 1. 18.

24 Ci dupăcum biserica este supusă lui Hristos, așa și nevestele sunt supuse bărbătilor în * orice.

* Col. 3. 20, 22. Tit. 2. 9.

25 Bărbătilor, * iubiți-vă nevestele, dupăcum și Hristos a iubit biserica și să ** dat pe sine însuși pentru ea, * Col. 3. 19. 1 Pet. 3. 7. ** Fapt. 20. 28. Gal. 1. 4; 2. 20. Vers. 2.

26 ca să o sfîntească dupăce a curățit-o prin * spălarea de apă prin evânt. **

* Ioan 3. 5. Tit. 3. 5. Evr. 10. 22. † Ioan 5. 6. ** Ioan 15. 3; 17. 17.

27 ca să-și înfățișeze biserică, să lăvă și, neavând pată ** sau încrățitură sau ceva de felul acestora, ci să fie sfântă și fără cusur.

* 2 Cor. 11. 2. Col. 1. 22. ** Cantic. 4. 7. † Cap. 1. 4.

28 Astfel sunt datori și bărbății să-și iubească nevestele ca înseși trupurile lor. Cine își iubește nevasta, se iubește pe sine însuși;

29 căci nimeni nu și-a urât vreodată carneea sa înăsăș, ci o hrănește și desmiardă, ca și Hristosul biserică,

30 fiindcă * suntem mădulare ale trupului său, — din carnea lui și din oasele lui.

* Ene. 2. 23. Rom. 12. 5. 1 Cor. 6. 15; 12. 27.

31 Pentru aceea * va lăsa omul pe tatăl și pe mama sa și se va lipi de nevastă sa și cei doi ** vor fi o singură carne. * Ene. 2. 24. Mat. 19. 5. Marc. 10. 7, 8. ** 1 Cor. 6. 16.

32 Taina aceasta este mare: — dar eu zic cu privire la Hristos și cu privire la biserică. —

33 Însă și * voi, fiecare astfel să-și iubească nevasta ca pe sine însuși, iar nevasta să ** se teamă de bărbat.

* Ver. 25. Col. 3. 19. ** 1 Pet. 3. 6.

Datoriile copiilor către părinți.

6 Copiilor, ascultați * pe părinții voștri în Domnul; căci aceasta este drept.

* Prov. 23. 22. Col. 3. 20.

2 Cinstește * pe tatăl tău și pe mama ta (este înțâia poruncă cu făgăduință),

* Exod. 20. 12. Deut. 5. 16; 27. 16. Ier. 35. 18. Eze. 22. 7. Mal. 1. 6. Mat. 15. 4. Marc. 7. 10.

3 ca să-ți fie bine și să

trăiești ani mulți pe pământ.

4 Si voi, taților * nu întărați la mânie pe copiii voștri, ci creșteți-i ** în înstruirea și cunințarea Domnului. * Col. 3. 21. ** Fac. 18. 19. Deut. 4. 9; 6. 7, 20; 11. 19. Ps. 78. 4. Prov. 19. 18; 22. 6; 29. 17.

Datorile robilor și stăpânitorilor.

5 Robilor, * ascultați pe domnii voștri după carne, cu ** temere și tremur în curațenia inimii voastre, ca pe Hristos;

* Col. 3. 22. 1 Tim. 6. 1. Tit. 2. 9. 1 Pet. 2. 18. ** 2 Cor. 7. 15. Filip. 2. 12. † 1 Corin. 29. 17. Col. 3. 22.

6 Mu * în slujire de ochi, că unii cari plac oamenilor, ei ca robi ai lui Hristos făcând voia lui Dumnezeu din suflet; * Col. 3. 22, 23.

7 slujind cu bunăvoieță ca Domnului și nu oamenilor,

8 știind * că fiecare, dacă va face ceva bun, îl va lăua cu sine dela Domnul, fie ** rob, fie slobod.

* Rom. 2. 6. 2 Cor. 5. 10. Col. 3. 24. ** Gal. 3. 28. Col. 3. 11.

9 Si voi, domnilor, * faceți același față de ei, încetând cu amenințarea, ** știind că Domnul lor și al vostru este în ceruri și că el nu este căutare la față. * Col. 4. 1. ** Lev. 25. 43. † Ioan 13. 13. 1 Cor. 7. 22. †† Rom. 2. 11. Col. 3. 25.

Armele creștinului.

10 Încolo, fiți puternici în Domnul și în * tăria puterii lui.

* Cor. 1. 19; 3. 16. Col. 1. 11

11 Imbrăcați-vă * cu toată armătura lui Dumnezeu ca să puteți sta împotriva neltirilor diavolului.

* Rom. 13. 12. 2 Cor. 6. 7. Vers. 13 1 Tes. 5. 8.

12 Pentru că n'avem luptă împotriva săngelui și cărării, * ci împotriva căpelor măilor, ** împotriva domnilor, împotriva stăpânitorilor și lumii întunericului și cestuii, împotriva celor duhovnicești ale răutății în locurile ceresti. * Mat. 16. 17. 1 Cor. 15. 50. ** Rom. 8. 38. Cap. 1. 21. Col. 2. 15. † Luc. 22. 53. Ioan 12. 31; 14. 30. Cap. 2. 2. Col. 1. 13

13 Pentru aceea * luați totată armătura lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotriva în ** ziua cea de răsări, după ce veți fi desfășurată toate, să stați în picioare * 2 Cor. 10. 4. Vers. 11. ** Cap. 5. 16

14 De aceea stați în picioare, după ce veți fi încins * mijlocul cu adevăr și că văți îmbrăcați ** cu plăsoarea dreptății,

* Isa. 11. 5. Luc. 12. 35. 1 Pet. 1. 13

** Isa. 59. 17. 2 Cor. 6. 7. 1 Tes. 5. 8

15 și că văți încălcat * picioarele cu pregătirea evangheliei păcii.

* Isa. 52. 7. Rom. 10. 15

16 În toate mai luând cu voi scutul * credinței, prin care veți putea stinge toate săgețile arzătoare ale celui rău, * 1 Ioan 5. 4.

17 și luați * coiful măntuirii și sabia ** Duhului care este cuvântul lui Dumnezeu:

* Isa. 59. 17. 1 Tes. 5. 8. ** Efr. 4. 12. Apoc. 1. 16; 2. 16; 19. 15.

18 rugându-vă cu orice rugăciune * și cerere prin Duhul în orice vreme potrivită, și vechind ** la aceasta cu orice slăruință † și cerere pentru toți sfinții,

* Luc. 18. 1. Rom. 12. 12. Col. 4. 2. 1 Tes. 5. 17. ** Mat. 26. 41. Marc. 13. † Cap. 1. 16. Filip. 1. 4. 1 Tim. 2. 1.

19 și pentru * mine, că să-mi fie dat cuvânt la deschiderea gurii mele, ca să fac cunoscut cu ** îndrăsneala taină evangheliei,

* Fapt. 4. 29. Col. 4. 3. 2 Tes. 3. 1. ** 2 Cor. 3. 12.

20 pentru care sunt * un împăternicit în ** Iași, ca să vorbesc cu † îndrăsneala

în ea cum trebuie să vorbesc.

* 2 Cor. 5. 20. ** Fapt. 26. 29; 28. 20. Cap. 3. 1. Filip. 1. 7, 13, 14. 2 Tim. 1. 16; 2. 9. Filip. 10. † Fapt. 28. 31. Filip. 1. 20. 1 Tes. 2. 2.

Trimiterea epistolei prin Tihic.

21 Iar ca * să știi și voi cele ale miele, ce fac, toate vi le va face cunoscut Tihic,

** iubitul frate și credințios slujitor în Domnul, * Col. 4. 7. ** Fapt. 20. 4. 2 Tim. 4. 12 Tit. 3. 12.

22 pe care l-am * trimis la voi chiar pentru aceasta, ca să cunoașteți cele despre noi și să vă măngâie inimile. * Col. 4. 8.

23 Pace * fraților și iubire cu credință dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul Isus Hristos.

* 1 Pet. 5. 14.

24 Harul să fie cu toți cei ce iubesc pe Domnul nostru Isus Hristos * în curație. * Tit. 2. 7.

EPISTOLA LUI PAVEL APOSTOLUL CĂTRE FILIPENI.

Urare.

1 Pavel și Timotei, robi ai lui Hristos Isus, tuturor sfinților în * Hristos Isus

cari sunt în Filippi, cu episcopii și diaconii.

* 1 Cor. 1. 2.

2 Har * vouă și pace dela

Dumnezeu Tatăl nostru și
dela Domnul Isus Hristos.

* Rom. 1. 7. 2 Cor. 1. 2. 1 Pet. 1. 2.

Dragostea lui Pavel.

3 Mulțumesc * Dumnezeului meu în orice aducere aminte a mea de voi,
* Rom. 1. 8. 9. 1 Cor. 1. 4. Efes. 1. 15.
16. Col. 1. 3. 1 Tes. 1. 2. 2 Tes. 1. 3.

4 În orice cercere a mea pentru voi toți, săcându-mi toldeuna cu bucurie cererea.

5 Pentru * părția voastră la înaintarea evangheliei din cea dintâi zî până acum, * Rom. 12. 13; 15. 26.
2 Cor. 8. 1. Cap. 4. 14. 15.

6 Fiind încredințat de aceasta chiar, că cel ce a început în voi o lucrare bună o va sfârși până ** în ziua lui Isus Hristos:

* Ioan 6. 29. 1 Tes. 1. 3. ** Vers. 10.

7 După cum este drept pentru mine ca să gândesc aceasta despre voi toți, pentru că vă am în inimă mea atât în legăturile * mele cât și în apărarea ** mea și în întărirea evangheliei, și voi ** toți fiind părți împreună cu mine ai harului.

* Vers. 17. ** 2 Cor. 3. 2; 7. 3. 1 Efes.

3. 1; 6. 20. Col. 4. 3. 18. 2 Tim. 1. 8.

† Cap. 4. 14.

8 Căci martor îmi este Dumnezeu * căt ** vă doresc pe toți în îndurările lui Hristos Isus. * Rom. 1. 9; 9. 1.
Gal. 1. 20. 1 Tes. 2. 5. ** Cap. 2. 26; 4. 1.

9 Și mă rog aceasta, că iubirea voastră să prisoască tot mai mult și mai mult în cunoștință și în orice principe.

* 1 Tes. 3. 12. Film. 6.

10 că să * cercați cele deosebite, ca ** să fiți limpezi și fără poluarea pentru † ziua lui Hristos,

* Rom. 2. 18; 12. 2. Efes. 5. 19.

** Fapt. 24. 16. 1 Tes. 3. 13; 5. 23.

† 1 Cor. 1. 8.

11 fiind plini de roade dreptății, care este prin * Isus Hristos, spre slava ** și lauda lui Dumnezeu.

* Ioan 15. 4. 5. Efes. 2. 10. Col. 1. 13.

** Ioan 15. 8. Efes. 1. 12. 14.

Inaintarea evangheliei.

12 Voiesc însă să știi, fraților, că cele întâmplări mele s'au întors mai degrabă spre înaintarea evangheliei.

13 Astfel că legăturile mele s'au arătat ca fiind în Hristos în * tot pretoriul și tuturor celorlalți

* Cap. 4. 22.

14 și că cei mai mulți dintre frați încrezându-se în Domnul prin legăturile mele, îndrăznesc mai mult să vorbească fără teamă cuvântul lui Dumnezeu.

15 Unii negreșit propo văduiesc pe Hristos și din pizmă și ceartă, * iar alții și din bună plăcere.

* Cap. 2. 2.

16 Aceștia o fac însă din iubire, știind că sănătatea * pentru apărarea evangheliei,

* Vers. 7.

17 dar ceilalți știind pe Hristos din duh de partidă, nu cu gând curat, sociind să stârnească necaz legăturilor mele.

18 Ce dar? — Totuș, în orice chip, fie subt cuvântul neadevărat, fie prin adevar, Hristos este vestit și mă bucur de aceasta și mă voi și bucură.

19 Căci știu că aceasta se va sfârși pentru mine spre mântuire, prin cerearea voastră * și prin ajutorul Duhului ** lui Isus Hristos, * 2 Cor. 1. 11. ** Rom. 8. 9.

20 Potrivit așteptării sfârșuitoare * și nădejdirii mele, că nu voi fi dat de rușine ** în nimic, dar că † cu toată îndrăzneala, ca toldeuna, așa și acum Hristos va fi mărit în trupul meu, fie prin viață fie prin moarte.

* Rom. 8. 19.

** Rom. 5. 5. † Efes. 6. 19. 20.

21 Căci pentru mine a trăi este Hristos și a mori căstig.

22 Dacă dar a trăi în carne, — dacă aceasta va aduce rod din luerul meu, atunci nu știu ce să aleg.

23 Sănătatea însă de amândouă: având dorința

ca să mă mut ** și să fiu eu Hristos, căci este cu mult mai bine,

* 2 Cor. 5. 8. ** 2 Tim. 4. 6.

24 Totuș a mai rămâneau în carne este mai trebuieuiciu penitru voi.

25 Și fiind încredințat * de aceasta, știu că voi rămânea și voi rămânea aici cu voi toți pentru înaintarea voastră și bucuria credinței,

* Cap. 2. 24.

26 ca priceina voastră de laudă * cu mine să prisoască în Hristos Isus prin venirea mea iarăș la voi.

* 2 Cor. 1. 14; 5. 12.

Indemnă la stăruință.

27 Numai purtați-vă * într-un chip vrednic de evanghelia lui Hristos, că fie că voi veni și vă voi vedea, fie că nu sănătatea, să and cele despre voi, că ** stați lari într-un singur duh, împătrindu-vă împreună cu țunul sufletății penitru credința evangheliei,

* Efes. 4. 1. Col. 1. 10. 1 Tes. 2. 12; 4. 1.

** Cap. 4. 1. † 1 Cor. 1. 10. †† Iudea 3.

28 și nesperiindu-vă în nimic de protivnici: ceeace este pentru ei o dovedă de pieire, iar pentru voi de mântuire, și ** aceasta dela Dumnezeu.

* 2 Tes. 1. 5. ** Rom. 8. 17. 2 Tim. 2. 11.

29 Pentru că văd * și să dat harul pentru Hristos,

nu ** numai ca să credeți în el, ci să și suferiți pentru el,

* Fapt. 5. 41. Rom. 5. 3. ** Efes. 2. 8.

30 având * aceeaș luptă după cum ** ați văzut-o la mine și auziți acum că este în mine. * Col. 2. 1.

** Fapt. 16. 19, etc. 1 Tes. 2. 2.

Indemn la smerenie.

2 Dacă este deci vreo mânăgâiere în Hristos, dacă este vreo usurare de iubire, dacă este vreo părăsie * a Duhului, dacă este vreo duioșie și îndurare, **

* 2 Cor. 13. 14. ** Col. 3. 12.

2 împliniști-mi * bucuria ca să gândiți aceeaș, având aceeaș iubire, cu un suflet, gândind ** una și aceeaș.

* Ioan 3. 29. ** Rom. 12. 16; 15. 5. 1 Cor. 1. 10. 2 Cor. 13. 11. Cap. 1. 27; 3. 16; 4. 2. 1 Pet. 3. 8.

3 Nu faceți nimic * din duh de partidă, nici din slavă deșartă, ci cu smerenie ** de gândire, socotindu-vă unul pe altul mai pe sus decât pe sine însuș, * Gal. 5. 26. Cap. 1. 15, 16. Iac. 3. 14. ** Rom. 12. 16. Efes. 5. 21. 1 Pet. 5. 5.

4 necăulând fiecare ale sale și * fiecare și cele ale altora. * 1 Cor. 10. 24, 33; 13. 5.

5 Gândiți * în voi aceasta ce era și în Hristos Isus, * Mat. 11. 29. Iac. 13. 15. 1 Pet. 2. 21. 1 Ioan 2. 6.

6 care, * fiind în formă

de Dumnezeu, n'a ** socotit ceva de răpit că să fie deo potrivă cu Dumnezeu,

* Ioan 1. 1, 2; 17. 5. 2 Cor. 4. 4. Col. 1.

15. Evr. 1. 3. ** Ioan 5. 18; 10. 35

7 ci * s'a desbrăcat pe sine însuș, luând formă de rob, ** făcându-se † în ase mănărea oamenilor

* Ps. 22. 6. Isa. 53. 3. Dan. 9. 26

Marc. 9. 12. Rom. 15. 3. ** Isa. 42. 1

49. 3. 6; 52. 13; 53. 11. Ezech. 34. 23, 21

Zah. 3. 8. Mat. 20. 28. Luc. 22. 27

† Ioan 1. 14. Rom. 1. 3; 8. 3. Gal. 4. 1

Evr. 2. 14, 17.

8 și în infățișare fiind șiflat ca un om, s'a smerit pe sine, făcându-se * ascultător până la moarte moarte însă de cruce.

* Mat. 26. 29, 42. Ioan 10. 18. Evr. 3. 8; 12. 2.

9 De aceea și Dumnezeu l-a * înălțat foarte sus și l-a ** dăruit numele care este mai pesus de orice nume * Ioan 17. 1, 2, 5. Fapt. 2. 33. Evr. 2. 9 ** Efes. 1. 20, 21. Evr. 1. 4.

10 pentru că * în numele lui Isus să se plece orice genunchiu al celor cerești și al celor pământești și al celor de susț pământ, * Isa. 45. 23. Mat. 28. 18. Rom. 14. 11. Apoc. 5. 13.

11 și orice * limbă să mărturisească spre slava lui Dumnezeu Tatăl, că Isus Hristos este Domn. * Ioan 13. 13. Fapt. 2. 36. Rom. 14. 9. 1 Cor. 8. 6; 12. 3.

Indemn la sfințenie.

12 Astfel dar, iubiiții mei, după cum * totdeauna ați consultat, nu numai ca fiind eu de față, ci cu mult mai mult acum în lipsa mea, lucrați cu frică ** și cu trecură măntuirea voastră.

* Cap. 1. 5. ** Efes. 6. 5.

13 Căci Dumnezeu * este cel ce lucrează în voi și a voi și a lueră pentru buna sa placere.

* 2 Cor. 3. 5. Evr. 13. 21.

14 Faceți totățe, fără * cărtală și fără îndoiechi, **

* 1 Cor. 10. 10. 1 Pet. 4. 9. ** Rom. 14. 1.

15 ca să fiți fără vină și fără răutate copii * ai lui Dumnezeu, fără cinsură în ** mijlocul unui neamăstrâmb și sucit, între care strălu-

ciță luminători în lume, * Mat. 5. 45. Efes. 5. 1. ** 1 Pet. 2. 12. Deut. 32. 5. †† Mat. 5. 14, 16. Efes. 5. 8.

16 având la voi cuvântul vieții, ca pricină de laudă * pentru mine, laziua lui Hristos, că n'am ** alergat în zădar nici nu m'am ostenuit în zădar.

* 2 Cor. 1. 14. 1 Tes. 2. 19. ** Gal. 2. 2.

1 Tes. 3. 5.

17 Că și dacă * sunt turnat ca o jertfă de băutură peste jertfa și ** slujba ere dinței voastre, mă † bucur și mă bucur cu voi toți. * 2 Tim. 4. 6. ** Rom. 15. 16. † 2 Cor. 7. 14. Col. 1. 24.

18 Și în acelaș chip bu-

curați-vă și voi și bucurați-vă împreună cu mine.

Pavel laudă pe Timotei.

19 Nădăjduiesc dar în Domnul Isus ca să vă trimiți îndată pe Timotei, * pentru că să fiu și eu cu inimă bună după ce voi cunoaște cele despre voi.

* Rom. 16. 21. 1 Tela. 3. 2.

20 Căci n'am pe nimenei * de aceeaș inimă cu mine care să se îngrijească în adevăr de cele despre voi;

* Ps. 55. 13.

21 căci toți caută * cele ale lor, nu cele ale lui Isus Hristos.

* 1 Cor. 10. 24, 33; 13. 5. 2 Tim. 4. 10, 16.

22 Cunoașteți însă încercarea lui, că el a slujit ca un rob împreună cu mine, ca * un copil tatălui, pentru evanghelie.

* 1 Cor. 4. 17. 3 Tim. 1. 2. 2 Tim. 1. 2.

23 Nădăjduiesc deci să-l trimiți îndată ce voi vedea cum se vor întoarce cele despre mine.

24 Am * însă incredere în Domnul că și eu voi veni în curând.

* Cap. 1. 25. Filii. 22.

Laudă lui Epafrodit.

25 Am socotit dar de trebuință să trimiți la voi pe Epafrodit, * fratele și împreună lucrător ** și împreună ostaș al meu, și

trimisul și slujitorul † vostru în †† trebuința mea.

* Cap. 4. 18. ** Filip. 2. † 2 Cor. 8. 23.
†† 2 Cor. 11. 9. Cap. 4. 18.

26 Fiindcă * vă doria pe toți și era foarte turburat penetră ați auzit că a fost bolnav. * Cap. 1. 8.

27 Și într'adevăr a fost bolnav aproape de moarte; dar Dumnezeu a avut milă de el și nu numai de el ci și de mine, ca să n'aim întristare peste întristare.

28 Deci l-am trimis mai în grabă, ca văzându-l să vă bucurați iarăși și eu să fiu mai neîntristat.

29 Primiți-l deci în Domnul cu toată bucuria, și a veți în cîste* pe unii ca aceștia,

*1 Cor. 16. 18. 1 Tes. 5. 12. 1 Tim. 5. 17.

30 fiindcă pentru lucru lui Hristos a fost aproape de moarte, după ce și-a pus viața în primejdie, ca * să împlinească lipsa voastră în slujirea către mine.

*1 Cor. 16. 17. Cap. 4. 10.

3 Încolo, frații mei, bucurăți-vă * în Domnul.

* 2 Cor. 13. 11. Cap. 4. 4. 1 Tes. 5. 16.

Ferirea de învățători minciuniști.

Ca să vă seriu aceleasi, mie nu-mi este anevoie, iar vouă vă este de temei.

2 Păzîți-vă * de cainii aceia! Păzîți-vă de lucrăto-

rii ** răi! Păzîți-vă † de serijilătură!

* Isa. 56. 10. Gal. 5. 13. ** 2 Cor. 13. 13. † Rom. 2. 28. Gal. 5. 2.

3 Căci noi suntem făcărea împrejur, * noi care ** slujim lui Dumnezeu prin Duhul și ne † läudăm în Hristos Isus și nu ne încredem în carne.

* Deut. 10. 16; 30. 6. Ier. 4. 4. Rom. 29. 4. II. 12. Col. 2. 11. ** Ioan 4. 23 24. Rom. 7. 6. † Gal. 6. 14.

4 Cu toate că eu * am duc să am încredere și în carne. Dacă vreunui altuia î se pare că poate avea încredere în carne, mie mai mult: * 2 Cor. 11. 18, 21

5 prin lăiere împrejur * a opta zi, din ** neamul lui Israel, din † seminția lui Beniamin, Evreu †† din Eret; în privința legii, Făriseu, *† * Fap. 17. 12. ** 2 Cor. 11. 22. † Rom. 11. 1. †† 2 Cor. 11. ** *† Fapt. 28. 6; 26. 4, 5.

6 În privința * răvnei prizonitor ** al bisericii, în privința dreptății care este prin lege, fără †† vină.

* Fapt. 22. 3. Gal. 1. 13, 14. ** Fapt. 8. 3; 9. 1. † Rom. 10. 5. †† Ier. 1. 6

7 Dar pe cîtele * ce îmi erau căstiguri, le-am socotit pagubă pentru Hristos

* Mat. 13. 41

8 Ci într'adevăr și socotește că toate sunt pagubă pentru înălțimea cunoștinței * lui Hristos Isus, Dom

niș meu, pentru care m'am pagubit de toate și le socotește ca gunoaie ca să căștig pe Hristos

* Isa. 63. 11. Ier. 9. 23, 24. Ioan 17. 3. † Ioh. 2. 2. Col. 2. 2.

9 și să fiu aflat în el nu având ea dreptate a mea * pe cea din lege, ci pe cea ** prin credință în Hristos, dreptatea dela Dumnezeu, pe temeiul credinței,

* Rom. 10. 3, 5. ** Rom. 1. 17; 3. 21, 22; 9. 30; 10. 3. 6. Gal. 2. 16.

10 ca să-l cunosc pe el și puțerea învierii lui și părășia * patimilor lui fiind făcut asemenea morții lui, * Rom. 6. 3, 4; 5; 8. 17. 2 Cor. 1. 10, 11. 2 Tim. 2. 11, 12. † Pet. 4. 13.

11 dacă cumva voi ajunge * la învierea cea dințre cei morți. * Fap. 26. 7.

12 Nu că am și luat premul sau chiar sunt * desăvârsit; ** însă urmăresc că și-l dobândesc după cum am fost dobândit și eu de Hristos Isus.

* 1 Tim. 6. 12. ** Eyr. 12. 23.

13 Fraților, eu nu mă socotesc încă pe mine înnumi că l-am dobândit. Dar una /ac, uitând * cele din urmă, și întinzându-mă din ** răspușteri spre cele dinainte,

* Ps. 45. 10. Luc. 9. 62. † Cor. 5. 16. ** 1 Cor. 9. 24, 26. Eyr. 6. 1.

14 alerg drept la * întărire prenumiul chemării **

de sus a lui Dumnezeu în Hristos Isus

*2 Tim. 4. 7, 8. Eyr. 12. 1. ** Eyr. 3. 1.

Alipirea de Hristos.

15 Deci țoți căi suntem desăvârșiți * să gândim aceasta; și dacă gândiți ** ceea ce altfel Dumnezeu vă va descoperi și aceasta.

* 1 Cor. 2. 6; 14. 20. ** Gal. 5. 10.

16 Numai la ceeace * am ajuns ** să păsim prin aceea. † * Rom. 12. 16; 15. 5. ** Gal. 6. 16. † Cap. 2. 2

17 Fraților, fiți împreună următori ai mei * și îndrepătați-vă privirea la cei ce umblă așa cum ne aveți ** pildă pe noi. *1 Cor. 4. 16; 11. 1. Cap. 4. 9. 1 Tes. 1. 6. ** 1 Pet. 5. 3.

18 Căci umblă mulți, pe cari de mai multe ori vi-i spuneam, iar acum spun chiar plângând, că sunt vrăjămașii * crucii lui Hristos:

* Gal. 1. 7; 2. 21; 6. 12. Cap. 1. 15, 16

19 al căror sfârșit * este peirea, al căror dumnezeu ** este pântecele și † a căror slavă este în rușinea lor, cari gândesc †† cele pământești.

* 2 Cor. 11. 15. 2 Pet. 2. 1. ** Rom. 16. 18. 1 Tim. 6. 5. Tit. 1. 11. * Osea 4. 7. 2 Cor. 11. 12. Gal. 6. 13. †† Rom. 8. 5.

20 Căci cetățenia * noastră este în ceruri de ** unde și aşteptăm † ca Mântuitor pe Domnul Isus Hristos,

* Efes. 2. 6, 19. Col. 3. 1, 3. ** Fapt. 1. 11. † 1 Cor. 3. 7. 1 Tez. 1. 10. Tit. 2. 13.

21 care* va schimba la chip trupul smereniei noastre, făcându-l asemenea la față cu trupul slavei lui, potrivit lucrării ** de a puțea să-și ſupuie chiar toate.

* 1 Cor. 15. 43, 48, 49. Col. 3. 4. 1 Ioan 3. 2. ** Efes. 1. 19. † 1 Cor. 15. 26, 27.

4 Încăt, frații mei iubiți și doriți, * bucuria ** și cununa mea, așa ștași necliniți † în Domnul, iubiților. * Cap. 1. 8. ** 2 Cor. 1. 14. Cap. 2. 16. 1 Tes. 2. 19, 20. † Cap. 1. 27.

Indemnuri.

2 Indemn pe Evodia și indemn pe Sintiehe ca să aibă acelaș gând * în Domnul.

* Cap. 2. 2; 3. 16.

3 Da, te rog și pe liné, adevărat tovarăș de jug, ajută-le ca pe uncle cari au luptat * împreună cu mine în evanghelie, împreună și cu Clement și cu ceilalți împreună lucrători ai mei, ale căror nume sunt în cartea ** vieții.

* Rom. 16. 3. Cap. 1. 27. **Exod. 32. 32. Pe. 69. 28. Dan. 12. 1. Lnc. 10. 20. Apoc. 3. 5; 13. 8; 20. 12; 21. 27.

Indemn la bucurie și rugăciune.

4 Bucurați-vă * totdeauna în Domnul! Iarăș voiu zice: bucurați-vă! * Rom. 12. 12.

Cap. 3. 1. 1 Tca. 5. 16. 1 Pet. 4. 13.

5 Blândețea voastră să

fie cunoscută de toți oamenii. Domnul este aproape *

* Evr. 10. 26. Iac. 5. 8, 9. 1 Pet. 4. 1. 2 Pet. 3. 8, 9. 2 Tes. 2. 2.

6 Nu * vă îngrijorați de nimic, ci în orice, faceți cunoscut cererile voastre către Dumnezeu prin rugăciune și prin cerere cu mulțumiri. * Ps. 55. 22. Prov. 16. ? Mat. 6. 25. Lnc. 12. 22. 1 Pet. 5. 7.

7 Și pacea* lui Dumnezeu, care este mai pesus de orice minte, va păzi în mile voastre și gândurile voastre în Hristos Isus.

* Ioan 14. 27. Rom. 5. 1. Col. 3. 1.

8 Încolo, fraților, toate căle sunt adevărate, toate căle sunt de cinstă, toate căle sunt drepte, toate căle sunt curate, toate căle sunt foarte de iubit, toate* căle sunt bine de auzit, dacă este vreo virtute și dacă este vreo laudă, acestea puneți-le în minte: * 1 Tca. 5. 22.

9 și cele ce * ați învățat și ați luat dela mine și ați auzit și ați văzut la mine, acestea faceți-le: și Dumnezeul ** păcii va fi cu voi

* Cap. 3. 17. ** Rom. 15. 33; 16. 20. 1 Cor. 14. 33. 2 Cor. 13. 11. 1 Tca. 5. 22. Evc. 13. 20.

Pavel multumește pentru darurile primite.

10 M-am bucurat însă mult în Domnul că acum în sfârșit ați înflorit odată iar ca să vă gândiți * la

cele penitru mine; pentru vă și vă gândiați dar n'aveați vreme cu prilej.

* 2 Cor. 12. 9.

11 Nu că zic în vederea lipsii *mele*; căci am învățat, în cele ce sunt, să fiu * mulțumit cu ce am.

* 1 Tim. 6. 6, 9.

12 Știu * să fiu smerit și să am și de prisos; sănătatea deprins să fiu în orice și în toate și să fiu sătul și flămând și să am de prisos și să fiu și în lipsă.

* 1 Cor. 4. 11. 2 Cor. 6. 10; 11. 27.

13 Toate* le pot în cel ce mă întărește,

* Ioan 15. 5. 2 Cor. 12. 9.

14 Totuș ați* făcut bine, făcându-vă părtășii împreună cu mine la neacazul meu.

* Cap. 1. 7.

15 Dar știți și voi, Filișenilor, că la începutul evangheliei, când am ieșit din Macedonia, nicio * biserică n'a fost în părtășie cu mine în socoteală de dare și primire, decât numai voi singuri.

* 2 Cor. 11. 8, 9.

16 Pentru că și în Tesalonică și odată și de două ori mi-ati trimis pentru îmbuinența mea.

* Cap. 1. 13.

23 Harul * Domnului Isus Hristos fie cu duhul vostru! Amin. * Rom. 16. 24.

Urări de sănătate.

21 Imbrățișați pe oricare sfânt în Hristos Isus. Vă imbrățișați frații cari* sunt cu mine.

* Gal. 1. 2.

22 Vă imbrățișați toți sfinții, dar mai * ales cei din casa Cesarului.

* Cap. 1. 13.

23 Harul * Domnului Isus Hristos fie cu duhul vostru! Amin.

* Rom. 16. 24.

PISTOLA LUI PAVEL APOSTOLUI CĂTRE COLOSENI.

Uraie.

1 Pavel, apostol * al lui Hristos Isus, prin voia lui Dumnezeu, și Timotei fratele: * Efes. 1.1.

2 sfintilor, cari sunt în Colose și fraților credințiosi în *Hristos: Iar vouă și pace dela Dumnezeu Tatăl nostru.

* 1 Cor. 4.17. Efes. 6.21. Gal. 1.3.

Credința și dragostea Colosenilor.

3 Mulțumim * lui Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Isus Hristos, rugându-ne Iohdeanu pentru voi, * 1 Cor. 1.4. Efes. 1.16. Filip. 1.3; 4.6.

4 dupăce, am auzit de credința voastră în Hristos Isus și de iubirea * ce aveți către toți sfintii.

* Efes. 1.15. Vers. 9. Filip. 5. Evr. 6. 10

5 pentru nădejdea, care vă este păstrată * în ceruri, pe care ați auzit-o mai înainte în cuvântul adevărului evangheliei,

* 2 Tim. 4.8. 1 Pet. 1.4.

6 care a ajuns până la voi ca și * în toată lumea și este aducătoare ** de rod și crește ca și înțre voi, din ziua în care ați auzit-o

și ați cunoscut harul † lui Dumnezeu în adevăr:

* Mat. 24.14. Marc. 16.15. Rom. 10.18
Vers. 23. ** Marc. 4.8. Iacob. 15.16
Filip. 1.11. † 2 Cor. 6.1. Efes. 8.9
Tit. 2.11. 1 Pet. 5.12.

7 după cum ați învățat dela Epafra, * iubit rob în preună cu noi, care este pentru voi un credințios slujitor ** al lui Hristos. * Cap. 4.12. Filip. 23. ** 2 Cor. 11.29
1 Tim. 4.6.

8 și care ne-a încunostintitătătă despre iubirea * voastră în Duhul. * Rom. 15.30

9 De aceea * și noi, din ziua în care am auzit, nu înțețim să ne rugăm pentru voi și să ** cerem ca să fiți umpluți de cunoștință deplină a voii lui în orice înțelepciune † și priere. duhovnicească,

* Efes. 1.15, 16. Vers. 3, 4. ** 1 Cor. 1.6

† Rom. 12.2. Efes. 10.17. † Efes. 1.9

10 pentru că în el * au fost făcute toate în ceruri și pe pământ, cele văzute și cele nevăzute, fie scaune de domnii, ** fie domnii, fie căpetenii, fie stăpâni. Toate sunt făcute prin † el pentru el, * Iacob. 1.3. 1 Cor. 8.8

† Efes. 3.6. Evr. 1.2. ** Rom. 8.38.

† Efes. 1.21. Cap. 2.10, 15. 1 Pet. 3.22.

† Rom. 11.36. Evr. 2.10.

11 fiind împoterniciți *

COLOSENI 1.

în orice putere potrivită să fie slavii lui, pentru orice răbdare ** și îndelungă îngăduință, cu bucurie; †

* Efes. 3. 16; 6. 10. ** Efes. 4. 2
† Fapt. 5. 41. Rom. 5.3.

Hristos, răscumpărarea noastră.

12 mulțumind * Tatălui care vă făcut destoinici pentru partea sorțului sfintilor în lumină; * Efes. 5.20. Efap. 3.15. Fapt. 26.18. Efes. 1.11.

13 care ne-a scăpat din slăpânrarea * înfunerecului și ** ne-a strămutat în împărăția Fiului iubirii sale, * Efes. 6.12. Evr. 2.14. 1 Pet. 2.9.
** 1 Tes. 2.12. 2 Pet. 1.11.

14 în * care avem răscumpărarea noastră, iertarea păcatelor noastre;

* Efes. 1.7.

15 care este chipul * lui Dumnezeu celui nevăzut, cel întâi născut ** din înătăzidirea,

* 2 Cor. 4.4. Evr. 1.3. ** Apoc. 3.14.

16 pentru că în el * au fost făcute toate în ceruri și pe pământ, cele văzute și cele nevăzute, fie scaune de domnii, ** fie domnii, fie căpetenii, fie stăpâni. Toate sunt făcute prin † el

pentru el, * Iacob. 1.3. 1 Cor. 8.8

† Efes. 3.6. Evr. 1.2. ** Rom. 8.38.

† Efes. 1.21. Cap. 2.10, 15. 1 Pet. 3.22.

† Rom. 11.36. Evr. 2.10.

17 și el * este mai în-

țințe de toate și toate stau împreună în el,

* Iacob. 1.1, 3; 17. 5. 1 Cor. 8.6.

18 și el * este capul trupului, al bisericii; el este începutul, întâiul născut ** dintre cei morți, ca să țină cel dintâi loc în toate,

* 1 Cor. 11.3. Efes. 1.10, 22; 4.15; 5.23.

** Fapt. 26.23. 1 Cor. 15.20, 23. Apoc.

1. 5.

19 Pentru că Tatăl a binevoit ca toată plinătatea să locuiască în * el,

* Iacob. 1.16; 3.34. Cap. 2.9; 3.11.

20 și prin el să împace loate * față de sine, ** săcând pace prin sângele crucii sale; prin el, zic, fie † pe cele de pe pământ, fie pe cele din ceruri.

* Efes. 2.14—16. ** 2 Cor. 5.18.

† Efes. 1.10.

21 Si pe voi cari * odinioară erați înstrăinăți și vrăjmași în ce privește gândirea voastră în faptele rele, ** vă a împăcat însă acum,

* Efes. 2.1, 2, 12, 19; 4.18. ** Tit. 1.15, 16.

22 în * trupul cărnii lui prin moarte, ca ** să vă înfățișeze sfintii și curați și fără vină înaintea lui:

* Efes. 2.15, 16. ** Luc. 1.75. Efes. 1.

41; 5.27. 1 Tes. 4.7. Tit. 2.14. Iuda 24.

23 dacă în adevăr rămâneți în credință, înțemeiați * și întăriți și nu vă lăsați eliniți ** de la nădejdea evangheliei, pe care ați † au-

zif-o, care a fost propovădinită la orice †făptură ce este supt eccl, al cărei †slujitor m'am făcut eu Pavel.
* Efes. 3. 17. Cap. 2. 7. ** Iean 15. 6.
† Rom. 10. 18. †† Vers. 6. †† Fapt. 1.17.
2 Cor. 3. 6; 4. 1; 5. 18. Efes. 3. 7. Vers. 25.
1 Tim. 2. 7.

Slujba lui Pavel pentru Neamuri.

24 Acum * mă bucur în suferințele pentru ** voi și împlinesc lipsurile † neacuzurilor lui Hristos în carne mea, penînă †† trupul lui, care este biserică,
* Rom. 5. 3. 2 Cor. 7. 4. ** Efes. 3. 1, 13.
† 2 Cor. 1. 5, 6. Filip. 3. 10. 2 Tim. 1. 8;
2. 10. †† Efes. 1. 23.

25 al cărei slujitor m'am făcut, potrivit economiei * lui Dumnezeu, ce mi s'a dat față de voi, ca să întregesc cu vîntul lui Dumnezeu, *1 Cor. 9. 17. Gal. 2. 7. Efes. 3. 2. Vers. 23.

26 adică taina * cea ascunsă din veacuri și din neamuri; dar ** acum a fost arătată sfintilor săi,

* Rom. 16. 25. 1 Cor. 2. 7. Efes. 3. 9,
** Mat. 13. 11. 2 Tim. 1. 10.

27 cărora * Dumnezeu a voit să le facă cunoscut care este bogăția ** slavei tainei acesteia între Neamuri, adică Hristos în voi, nădejdea † slavei;

* 2 Cor. 2. 14. ** Rom. 9. 23. Efes. 1. 7; 3. 8. † 1 Tim. 1. 1.

28 pe care noi îl vestim, îndemnând * pe oricare om

și învățând pe oricare om în orice înțelepciune, ca ** să însășișăm pe oricare om desăvârșit în Hristos.

* Fapt. 20. 20, 27, 31. ** 2 Cor. 11. 1
Efes. 5. 27. Vers. 22.

29 Pentru aceasta * mă și osteneșc, luptându-mă ** potrivit lucrării lui care lucrează în mine cu putere. † *1 Cor. 16. 10. ** Cap. 2. 1
† Efes. 1. 19; 3. 7, 20.

Lupta apostolului.

2 Căci voiesc să știți că de mare luptă * am petru voi și cei din Laodicea și pentru toți căți n'au valuzul față mea în carne,

* Filip. 1. 30. Cap. 1. 29. 1 Tes. 2. 1

2 ca * să le fie mângâiate inimile, fiind încheガu împreună ** în iubire și pentru orice bogăție a încredințării depline a piercerii, pentru cunoașterea și deplină a tainei lui Dumnezeu, a lui Hristos,
* 2 Cor. 1. 6. ** Cap. 3. 14. † Filip. 3. 8
Cap. 1. 9.

3 În * care sunt ascunse toate comoriile înțelepciunii și cunoștinței.

*1 Cor. 1. 24; 2. 6, 7. Efes. 1. 8. Cap. 1. 9

Umblarea în Hristos.

4 Zic aceasta, ca * nimic să nu vă înșeale prin voi bătălii înduplecătoare.

* Rom. 16. 18. 2 Cor. 11. 13. Efes. 1. 14
5. 6. Vers. 8. 18.

5 Căci și dacă * sânt de

parte cu carne, dar cu trupul sănătății cu voi, bucurându-mă și privind rânduliala ** voastră și statornicia † credinței voastre în Hristos. *1 Cor. 5. 3. 1 Tes. 2. 17.
** 1 Cor. 14. 40. † 1 Pet. 5. 9.

6 Deci, cum * ați primit pe Hristos Isus Domnul, lăsa umblați în el,

* 1 Tes. 4. 1. Iude. 3.

7 Înradăcinați și zidiți în el și întăriți prin credință, după cum ați fost învățați, prisosind în mulțumiri.

Invățăturile mincinoase.

8 Lăuați scama * ca nu cumva să fie cineva care vă răpește prin filosofie și umăgire deșartă, potrivit datinei ** oamenilor, potrivit începuturilor nelesăvârșite ale lumii † și nu potrivit lui Hristos.

* Ier. 29. 8. Rom. 16. 17. Efes. 5. 6.
Vers. 18. Evr. 13. 9. ** Mat. 15. 2. Gal.
1. 14. Vers. 22. † Gal. 4. 3, 9. Vers. 20.

9 Penitru că în el * locuiește toată plinătatea a Dumnezeirii, trupește,

* Ioan 1. 14. Cap. 1. 19.

10 și sunteți deplini * în el, care ** este capul oricărui domnii † și stăpâniri,

* Ioan 1. 16. ** Efes. 1. 20, 21. 1 Pet. 3. 22.
† Cap. 1. 16.

11 în care și ați fost tălați împrejur * cu o laiere împrejur nefăcută de mâna, în desbrăcarea **

trupului cărnii, în tăierea împrejur a lui Hristos.

* Deut. 10. 16; 30. 6. Ier. 4. 4. Rom. 2. 29.
Filip. 3. 3. ** Rom. 6. 6. Efes. 4. 22.
Cap. 3. 8, 9.

12 fiind înmormântați * împreună cu el în botez, în care ați fost și senați ** împreună cu el prin credință † în Iucărarea lui Dumnezeu care †† l-a separat dintre cei morți.

* Rom. 6. 4. ** Cap. 3. 1. † Efes. 1. 19;
3. 7. †† Fapt. 2. 24.

13 Si pe voi * cari erați morți în greșalele voastre în netăierea împrejur a cărnii voastre, pe voi, zic, vă făcut vîi împreună cu el, dupăce ne-a ierlat toate greșalele noastre,

* Efes. 2. 1, 5, 6, 11.

14 dupăce a șters * zapisul ce era scris de mâna împotriva noastră, cu porunci, care ne era prolinic, și l-a ridicat din mijloc, pironindu-l pe cruce;

* Efes. 2. 15, 16.

15 desbrăcând * domniile și puterile, ** le-a scos la arătare cu îndrăsneală, ieșind biruitor asupra lor prin cruce.

* Iac. 3. 15. Ps. 68. 18. Isa. 53. 12.
Mat. 12. 29. Lue. 10. 18; 11. 22. Iean. 12.
31; 16. 11. Efes. 4. 8. Evr. 2. 14. ** Efes.
6. 12.

Legea și Hristos.

16 Deci să * nu vă judece cineva pentru mâna-

care ^{**} sau pentru băutură, sau cu [†] privire la o zi de sărbătoare, sau de lună nouă sau de Sabat.

[†] Rom. 14, 3, 10, 13. ^{**} Rom. 14, 2, 17. 1 Cor. 8, 8. [†] Rom. 14, 5. Gal. 4, 10.

17 cari ^{*} sună o umbră a celor viitoare iar trupul este al lui Hristos.

^{*} Evr. 8, 5; 9, 9; 10, 1.

18 Nimeni ^{*} să nu vă facă să pierdeți premiul, făcându-și voia lui însuș în smerenie și închinarea la ingeri, amestecându-se ^{**} în cele ce n'a văzut, fiind îngămat în zădar de gândirea căruii sale,

^{*} Vers. 4. ^{**} Ezec. 13, 3. 1 Tim. 1, 7.

19 și neînțând tare Capul, ^{*} din care tot trupul luându-și hrana și bine încheiat împreună prin încheieturi și legături, crește cu creșterea lui Dumnezeu.

^{*} Efes. 4, 15, 16.

20 Dacă ați murit ^{*} cu Hristos față de începuturile ^{**} nedăvărșite ale lunii, pentru ce, ca și cum ați trăi în lume, vă supuneți la poruncă:

^{*} Rom. 6, 3, 5; 7, 4, 6. Gal. 2, 19. Efes. 2, 15. ^{**} Vers. 8.

21 Nu ^{*} pune mâna, nici nu gusta, nici nu ^{**} atinge! —

^{*} Gal. 4, 8, 9. ^{**} 1 Tim. 4, 3.

22 (cari toate sunt sortite putrezirii prin între-

buințare) după ^{*} poruncile și învățăturile oamenilor [†]

^{*} Isa. 29, 13. Mat. 15, 9. Tit. 1, 14.

23 Cari au ^{*} în același o înșațire de înțelepciune, prințro închinare ^{**} de bunăvoie și smerenie și necruțare față de trup, [†] nu sunt de niciun preț în potriva mulțumirii căruii

^{*} 1 Tim. 4, 8. ^{**} Vers. 18.

Viața creștinului ascunsă cu Hristos.

3 Deci, dacă ați ^{*} fost sau lați împreună cu Hristos, căutați cele de sus, unde este Hristos, șezând ^{**} la dreapta lui Dumnezeu.

^{*} Rom. 6, 5. Efes. 2, 6. Cap. 2, 19.

^{**} Rom. 8, 34. Efes. 1, 20.

2 Puneți-vă mintea la cele de sus nu la cele de pe pământ.

3 Căci ^{*} voi ați murit și ^{**} viața voastră este ascunsă cu Hristos în Dumnezeu

^{*} Rom. 6, 2. Gal. 2, 20. Cap. 2, 20.

^{**} 2 Cor. 5, 7. Cap. 1, 5.

4 Când ^{*} se va arăta Hristos, viața ^{**} noastră, atunci veți fi arătați și voi cu el în [†] slavă.

^{*} 1 Ioan 3, 2. ^{**} Ioan 11, 25; 14, 6.

[†] 1 Cor. 15, 43. Filip. 3, 21.

Indemn la sfintenie și la dragoste.

5 Omorîți ^{*} deci mădulele voastre cele de pe pământ: curvă, [†] necurăție, patimă, poftă rea ^{††} și

licomie de bani care [†] îndepărtează închinare la idoli,

^{*} Rom. 8, 13. Gal. 24. ^{**} Rom. 6, 13.

[†] Efes. 5, 3. ^{††} 1 Tes. 4, 5. ^{**} Efes. 5, 5.

6 din pricina ^{*} cărora văcine mână lui Dumnezeu peste fiți neascultării. ^{**}

^{*} Rom. 1, 18. Efes. 5, 6. Apoc. 22, 15.

^{**} Efes. 2, 2.

7 între ^{*} cari ați umblat și voi altădată, când trăiați în acestea.

^{*} Rom. 6, 19, 26; 7, 5. 1 Cor. 6, 11.

[†] Efes. 2, 2. Tit. 3, 3.

8 Lepădați dar ^{*} acum și voi toate: mână, aprindere, răutate, defâșurare, vorbire de rușine ^{**} din gura voastră. ^{*} Efes. 4, 22. Evr. 12, 1. Iac. 1, 21. 1 Pet. 2, 1. ^{**} Efes. 4, 29; 5, 4.

9 Nu ^{*} vă mințiiți unui pe altu, fiindcă ^{**} vă lăsi desbrăcat de omul cel vechi cu luptele lui.

^{*} Lev. 19, 11.

^{**} Efes. 4, 25. ^{**} Efes. 4, 22, 24.

10 și vă lăsi imbrăcați cu cel nou care se ^{*} înnoiește în cunoștință deplină, după ^{**} chipul celui ce lăsă făcut,

^{*} Rom. 12, 2. ^{**} Efes. 4, 23, 24.

[†] Efes. 2, 10.

11 unde nu este Grec ^{*} și Iudeu, tăiere împrejur și netăiere împrejur, barbar, Schit, rob, slobod, ^{**} și Hristos este totul și în toți. ^{*} Rom. 10, 12. 1 Cor. 12, 13. Gal. 3, 28; 5, 6. Efes. 6, 8. ^{**} Efes. 1, 23.

12 Imbrăcați-vă deci, ^{*} ca aleșii ai lui Dumnezeu, simți și iubîș, cu o inimă de indurare, cu bunătate,

smerenie, blândeță, îndelungă-răbdare, ^{*} Efes. 4, 24.

^{**} 1 Tes. 1, 4. [†] Pet. 1, 2. 2 Pet. 4, 10.

[†] Gal. 5, 22. Efes. 4, 2, 32. Filip. 2, 1.

13 îngăduindu-vă ^{*} unui pe alții și iertând unui altora, dacă are cineva vreo plângere împotriva cuiva; după cum și Hristos vă iertat așa și voi.

^{*} Marc. 11, 25. Efes. 4, 2, 32.

14 Iar ^{*} peste toate acestea imbrăcați-vă ^{**} cu iubire, care este legătura [†] desăvârșirii.

^{*} 1 Pet. 4, 8. ^{**} Ioan 13, 34. Rom. 13, 8.

[†] Cor. 13. Efes. 5, 2. Cap. 2, 2. 1 Tes.

4, 9. 1 Tim. 1, 5. 1 Ioan 3, 23; 4, 21.

[†] Efes. 4, 3.

15 Și pacea ^{*} lui Hristos să hotărască în inimile voastre, la ^{**} care ați și fost chemați într'un singur trup; [†] și ^{††} fiți mulțumitori.

^{*} Rom. 14, 17. Filip. 4, 7.

^{**} 1 Cor. 7, 15. [†] Efes. 2, 16, 17; 4, 4.

^{††} Cap. 2, 7. Vers. 17.

16 Cuvântul lui Hristos să locuiască în voi cu bogăție, în orice înțelepciune; învățându-vă și îndemnându-vă unui pe alții prin psalmi și cântări de laudă și cântări duhovnicești, ^{**} cântând în har în inimile voastre lui Dumnezeu.

^{*} 1 Cor. 14, 26. Efes. 5, 19. ^{**} Cap. 4, 6.

17 Și orice ^{*} faceți, în cuvânt sau în lucru, ^{**} faceți toate în numele Domnului

I s u s, mulțumind ** lui Dumnezeu Tatăl prin el.
 * 1 Cor. 10. 31. ** Rom. 1. 8. Efes. 5. 20.
 Cap. 1. 12; 2. 7. 1 Tes. 5. 18. Evr.
 13. 15.

Datorile casnice.

18 Nevestelor, *fiți supuse bărbaților voștri, după cum ** se cuvine în Domnul.
 * Efes. 5. 22. Tit. 2. 5. 1 Pet. 3. 1.
 ** Efes. 5. 3.

19 Bărbaților * iubiți-vă nevestele și nu fiți amărăți ** împotriva lor.

** Efes. 5. 25, 28, 33. 1 Pet. 3. 7.
 ** Efes. 4. 31.

20 Copiilor, * ascultați de părinții voștri în ** toate; căci aceasta este bineplăcut în Domnul.

* Efes. 6. 1. ** Efes. 5. 24. Tit. 2. 9.

21 Taților, * nu întârâtați pe copiii voștri ca să nu fie desnădăduiți. * Efes. 6. 4.

22 Robilor, * ascultați în ** toate pe domnii voștri după carne, † nu în slujiri de ochi ca ceice caută să placă oamenilor, ci în cunrătenia inimii, temându-vă de Domnul.

* Efes. 6. 5. etc. 1 Tim. 6. 1. Tit. 2. 9.
 * 1 Pet. 2. 18. ** Vers. 20. Film. 16.

23 Orice * faceți, iuerați din suflet ca pentru Domnul și nu pentru oameni,

* Efes. 6. 6, 7.

24 Știind că * dela Domnul veți primi răsplata moștenirii. Slujiți ** ca robi Domnului Hristos.

* Efes. 6. 8. ** 1 Cor. 7. 22.

25 Căci cine face nedreptate va lăsa cu sine nedreptatea ce a făcut și nu * este căutare la față. * Rom. 3. 11.
 Efes. 6. 9. 1 Pet. 1. 17. Deut. 10. 17.

4 Domnilor, dați * robilor ce este drept și ce este potrivit, știind că și voi aveți un Domn în ceruri

* Efes. 6. 9.

Indemn la rugăciune.

2 Stăruiți * în rugăciune veghind în ea cu ** mulțumiri, * Luc. 18. 1. Rom. 12. 12.
 Efes. 6. 18. 1 Tes. 5. 17, 18. ** Cap. 7. 3. 15.

3 rugându-vă * toldeodată și pentru noi că Dumnezeu să ne deschidă ** o ușă pentru cuvânt, ca să voi bîm taina † lui Hristos pentru † care și sănt legat
 * Efes. 6. 19. 2 Tes. 3. 1. ** 1 Cor. 16. 9.
 2 Cor. 2. 12. † Mat. 13. 11. 1 Cor. 4. 1.
 Efes. 6. 19. Cap. 1. 26; 2. 2. † Efes. 6. 20. Filip. 1. 7.

4 ca să o fac cunoscut cum trebuie să vorbesc.

5 Umblați * în înțelegiune față de cei de afară cumpărându-vă ** vremea nimerită.

* Efes. 5. 15. 1 Tes. 4. 12. ** Efes. 5. 10.

6 Cuvântul vostru să fie totdeauna în har * dres ** cu sare, ca † să știi cum trebuie să răspundeți lie căruia.

* Cap. 3. 16. ** Mac. 9. 50. † 1 Pet. 3. 15

Trimiterea lui Tihic și Onisim.

7 Cele * despre mine toate vă le va face cunoscut Tihile, iubitul frate și credincios slujitor și rob împreună cu mine în Domnul:

* Efes. 6. 21.

8 pe care l-am * trimis la voi pentru aceasta chiar, ca să cunoașteți cele despre noi și să vă măngâie înimile,

* Efes. 6. 22.

9 împreună cu Onisim, * credinciosul și iubitul frate, care este din ai voștri; ei vă vor face cunoscut toate cele de aici.

* Film. 10.

10 Vă îmbrățișază Aris-tarh, * tovarășul meu de robie și Marcu ** nepotul lui Barnaba, (despre care ați primit poruncă...), dacă va veni la voi, primiți-l,

* Fapt. 19. 29; 20. 4; 27. 2. Film. 24.

** Fapt. 15. 37. 2 Tim. 4. 11.

11 și Ius, care se zice Iusl, cari sunt din tăierea împrejur; aceștia singuri *lui* sunt împreună lucrători pentru împărația lui Dumnezeu, oameni cari mi-au fost de îmbărbătare.

12 Vă îmbrățișază Epafra, * care este din ai voștri, rob al lui Hristos Ius, totdeauna luptându-se **

pentru voi în rugăciunile sale ca să stăti desăvârșit și pe deplin încredințați în orice voie a lui Dumnezeu.

* Cap. 1. 7. Film. 23. ** Rom. 15. 30.
 † Mat. 5. 48. 1 Cor. 2. 6; 14. 20. Filip. 3. 15. Evr. 5. 14.

13 Căci și mărlurisesc că are multă osteneală pentru voi și pentru cei din Laodicea și cei din Ierapole.

14 Vă îmbrățișază Luca, * doctorul iubil, și Dima. **

* 2 Tim. 4. 11. ** 2 Tim. 4. 10. Film. 24.

15 Imbrățișați pe frații din Laodicea și pe Nimfa și biserică * ea care este în casa lui.

* Rom. 16. 5. 1 Cor. 16. 19.

16 Și când va fi cedită la voi epistola, * faceți ca să fie cedită și în biserică Laodiceenilor și să celiți și voi pe cea din Laodicea.

* 1 Tes. 5. 27.

17 Și spuneți lui Arhip: * Ia seama la slujba ** pe care ai luat-o în Domnul că s-o împlinești.

* Film. 2. ** 1 Tim. 4. 6.

18 Imbrățișarea * mea este cu înșăș mână mea a lui Pavel. Aduceți-vă ** aminte de legăturile mele. Harul să fie † cu voi.

* 1 Cor. 16. 21. 2 Tes. 3. 17. ** Evr. 13. 3.
 † Evr. 13. 25.

ÎNTAIA EPISTOLA A LUI PAVEL APOSTOLUL CĂTRE TESALONICENI

Urare.

1 Pavel și Silvan * și Timotei, bisericii Tesalonicanilor în Dumnezeu Tatăl și în Domnul Isus Hristos: Har ** youă și pace.
* 2 Cor. 1. 19. 2 Tes. 1. 1. 1 Pet. 5. 12.
** Efes. 1. 2.

*Izbăndă Evangheliei la
Tesalonic.*

2 Mulțumim * lui Dumnezeu totdeauna pentru voi toți, făcând pomenire *de voi* în rugăciunile noastre,

* Rom. 1. 8. Efes. 1. 16. Filipp. 4.

3 aducându-ne aminte neîncetat * de lucrul ** credinței voastre și de osteneala iubirii voastre și de răbdarea nădejdirii voastre în Domnul nostru Isus Hristos înaintea lui Dumnezeu și Tatăl nostru.

* Cap. 2. 13. ** Ioan 6. 29. Gal. 5. 6.

Cap. 3. 6. 2 Tes. 1. 3, 11. Iac. 2. 17.

† Rom. 16. 6. Efr. 6. 10.

4 Căci știm, frați iubiți de Dumnezeu, alegerea * voastră. * Col. 3. 12. 2 Tes. 2. 13.

5 Pentru că evanghelia * noastră n'a fost față de voi numai în cuvânt, ci și în putere și în Duhul Sfânt ** și în multă încredințare deplină, după cum și știți ** ce fel de oameni

am fost noi între voi pe tru voi.

* Marc. 16. 20. 1 Cor. 2. 4; 4. 7. ** 2 Cor. 6. 6. † Col. 2. 2. Efr. 2. 8
† Cap. 2. 1, 5, 10, 11. 2 Tes. 3. 7.

6 Și voi * văți făcut în mători ai noștri și ai Domnului, primind cuvântul în mult necaz cu ** bucuria Duhului Sfânt,

* 1 Cor. 4. 16; 11. 1. Filipp. 3. 17
Cap. 2. 14. 2 Tes. 3. 9. ** Fapt. 5. 10
Efr. 10. 34.

7 Înălț văți făcut pilda tuturor credincioșilor din Macedonia și din Ahaia.

8 Căci dela voi cuvântul Domnului a * răsunat, nu numai în ** Macedonia și în Ahaia, ci credința voastră către Dumnezeu, a ieșit în orice loc, înălț n'a vîm trebuință să vorbim ceva.

* Rom. 10. 18. ** Rom. 1. 8. 2 Tes. 1. 4

9 Căci chiar ei vorbesc despre noi ce * fel de intrare am avut la voi și ** cum văți întors la Dumnezeu dela idoli, ca să sluiji Dumnezeului celui viu și adevărat,

* Cap. 2. 1. ** 1 Cor. 12. 2. Gal. 4. 8

10 și să * așteptați pe Fiul său din ** ceruri, pe care î-a sculat dintre cel

1 TESALONICENI 1, 2.

morți, pe Isus, care ne

împărt din † mănia ce vine.

* Iacob. 2. 7. Filipp. 3. 20. Tit. 2. 13.

† Pet. 3. 12. Apoc. 1. 7. ** Fapt. 1. 11.

† Ap. 4. 16. 2 Tes. 1. 7. † Fapt. 2. 24.

† Mat. 3. 7. Rom. 5. 9. Cap. 5. 9.

Cum a propovăduil Pavel.

2 Căci voi * înșivă știți, fraților, că intrarea noastră în voi n'a fost în zădar.

* Cap. 1. 5. 9.

2 Ci, deși am suferit mai multe și am fost înfrunțăți rușinos în Filipi, * după cum știți, am ** luat în drăsineală în Dumnezeul nostru, să vorbim † către voi, evanghelia lui Dumnezeu cu multă † luptă.

* Filipp. 16. 22. ** Cap. 1. 5. † Fapt. 17. 2.

† Filipp. 1. 30. Col. 2. 1.

3 Căci * indemnarea noastră nu este din rătăcire, nici din necurățenie, nici în înșelăciune;

* 2 Cor. 7. 2. Vers. 5. 2 Pro. 1. 16.

4 ci, după cum * am fost găsiți buni de Dumnezeu ca să ** ni se încredințeze evanghelia, tot așa vorbim, în plăcând † oamenilor ci lui Dumnezeu, care † ne crează inimile.

* 1 Cor. 7. 25. † Tim. 1. 11. 12.

** 1 Cor. 9. 17. Gal. 2. 7. Tit. 1. 3.

† Gal. 1. 10. † Pro. 17. 3. Rom. 5. 27.

5 Căci niciodată n'am * întrebuințat cuvânt de îngușire, după cum știți, nici eu așeunzis de lăcomie de

bani, Dumnezeu ** este martor, * Fapt. 20. 33. 2 Cor. 2. 17; 4. 2; 7. 2; 12. 17. ** Rom. 1. 9.

6 nici * căutând slavă de la oameni, nici dela voi, nici dela alții, deși putem să fim ** cu greulatate ca apostoli † ai lui Hristos.

* Ioan 5. 41, 44; 12. 43. 1 Tim. 5. 17.

** 1 Cor. 9. 4, 6, 12, 18. 2 Cor. 10. 1, 2, 10, 11; 13. 10. 2 Tes. 3. 9. Filipp. 8. 9. † 2 Cor. 11. 9; 12. 13. 14. 2 Tes. 3. 8.

7 Ci * am fost blâzni ** în mijlocul vostru, cum desmiardă o doică pe copiii ei. * 1 Cor. 9. 1, 2, 5. ** 1 Cor. 2. 3; 9. 22. 2 Cor. 13. 4. 2 Tim. 2. 24.

8 Astfel, plini de iubire pentru voi, eram bucuroși să vă dăm * nu numai evanghelia lui Dumnezeu ci și sufletele ** noastre chiar, pentru că vă făcuserăți iubiți nouă.

* Rom. 1. 11; 15. 29. ** 2 Cor. 12. 15.

9 Căci vă aduceți aminte, fraților, de osteneala noastră și de munca noastră: noapte și zi * lucrand spre ** a nu îngreia pe cineva dintre voi, vă am propovăduit evanghelia lui Dumnezeu.

* Fapt. 20. 34. 1 Cor. 4. 12. 2 Cor. 11. 9. 2 Tes. 3. 8. ** 2 Cor. 12. 13. 14.

10 Voi * sunteți martori și Dumnezeu *deusemenea*, cu ** cătă sfîntenie și dreptate și neprihânire am fost către voi cari credeti,

* Cap. 1. 5. ** 2 Cor. 7. 2. 2 Tes. 3. 7.

11 dupăcum știți, îndemnându-vă și povătuind pe fiecare dintre voi ca un tată pe copiii săi, și mărturisindu-vă

12 să * umblați în chip vrednic de Dumnezeu care ** vă chiamă la împărația și slava sa.

* Efes. 4. 1. Filip. 1. 27. Col. 1. 10. Cap. 4. 1. ** 1 Cor. 1. 9. Cap. 5. 24. 2 Tes. 2. 14. 2 Tim. 1. 9.

Suferințele Tesalonicanilor.

13 Și pentru aceasta și noi mulțumim lui Dumnezeu neîncetat * că atunci când ați primit cuvântul anuzit dela noii, care este al lui Dumnezeu, ați primit nu ** un cuvânt al oamenilor, ei, după cum este cu adevărat, cuvântul lui Dumnezeu, care și lucează în voi cari credeli. * Cap. 1. 3. ** Mat. 10. 40. Gal. 4. 14. 2 Pet. 3. 2.

14 Căci voi, fraților, v'afii făcut următori ai bisericilor * lui Dumnezeu cari sunt în Iudea în Hristos Isus: pentru că și suferit și voi aceleași ** dela cei de un neam cu voi, ca și ei dela † Iudei; * Gal. 1. 22. ** Fapt. 17. 5, 13; † Efr. 10. 33, 34.

15 cari * au omorit și pe Domnul Isus, și pe proorocii ** lor, și pe noi ne-au prigoniți și nu sunt plăcuți lui Dumnezeu și † sunt

protivnici tuturor oamenilor, * Fapt. 2. 23; 3. 15. 5. 30; 7. 52. ** Mat. 5. 12; 23. 31, 1. Luc. 13. 33, 34. Fapt. 7. 52. † Eș. 3. 1.

16 * oprindu-ne să vorbim Neamurilor ca ** să fie mantuie, pentru că să umple totdeauna măsură păcatelor lor. Dar mânia a † dat peste ei până capul * Luc. 11. 52. Fapt. 13. 50; 14. 5, 19; 19. 5; 18. 12; 19. 9; 22. 21, 22. ** Fapt. 16. 16. Mat. 23. 32. † Mat. 24. 6, 14.

Trimeterea lui Timotei.

17 Dar noi, fraților, fiind lipsiți de voi, pentru o vreme de un ceas, cu față * nu cu inimă, ne-am săli și mai mult, cu mult dor, ca să vă vedem ** față.

* 1 Cor. 5. 3. Col. 2. 5. ** Cap. 3. 10.

18 De aceea am voit să venim la voi, cu Pavel, și odată și de două ori; și ne-a împiedecat Satana. *

* Rom. 1. 13; 16. 22.

19 Căci care * este nădejdea noastră sau bucuria sau cununa ** laudei? Oare nu chiar voi înaintea Domnului nostru Isus la † veirea lui? * 2 Cor. 1. 14. Filip. 2. 16; 4. 1. ** Prov. 16. 31. † 1 Cor. 15. 23. Cap. 3.13. Apoc. 1. 7; 22. 12.

20 Căci voi sunteți slava și bucuria noastră.

3 De aceea ne mai * putând răbda, am ** găsit bine să rămânem singuri în Atene, * Vers. 5. ** Fapt. 17. 16.

2 și am trimis pe

Timotei, * fratele nosfru și alțijitor al lui Dumnezeu, și împreună lucrător cu noi în evanghelia lui Hristos, ca să vă întărească și să vă îmbărbăteze în privința credinței voastre, * Rom. 16. 21. 1 Cor. 16. 10. 2 Cor. 1. 19.

3 ca * nimeni să nu fie înguduit în neacuzurile acelea. Căci voi înșivă știți că spre ** aceasta suntem puși. * Efes. 3. 13. ** Fapt. 9. 16; 14. 22; 20. 23; 21. 11. 1 Cor. 4. 9. 1 Tim. 3. 12. 1 Pet. 2. 21.

4 Căci și * când eram la voi vă spuneam mai înainte că avem să fim în nevoie, după cum a și fost și știți. * Fapt. 20. 24.

5 De aceea și eu ne mai putând răbda, * am trimis ca să cunoasc credința voastră, ca ** nu cumva să vă fi ispititorul și osteneala † noastră să fie în zadar. * Vers. 1. ** 1 Cor. 7. 5. 1 Cor. 11. 3. † Gal. 2. 2; 4. 11. Filip. 2. 16.

Întoarcerea lui Timotei cu slirile.

6 Acum însă, * fiindcă Timotei a venit la noi dela voi și ne-a adus știri bune despre credința și iubirea voastră, și că aveți o bună înțire totdeauna despre noi, dorind ** să ne vedeați, ea și noi pe voi, * Fapt. 18. 1, 5. ** Filip. 4. 8.

7 de aceea am * fost măngâiați, fraților, în privința

voastră, în toată nevoia și necazul nostru, prin credința voastră;

* 2 Cor. 1. 4; 7. 6, 7, 13.

8 pentru că acum trăim dacă voi stați lări * în Domnul.

* Filip. 4. 1.

9 Pentru că ce * mulțumiri putem da în schimb lui Dumnezeu pentru voi, pentru toată bucuria cu care ne bucurăm pentru voi înaintea Dumnezeului nostru,

* Cap. 1. 2.

10 cerând * peste măsură, noapte ** și zi, ca să † vă vedem față și † să împliniți lipsurile credinței voastre? * Fapt. 26. 7. 2 Tim. 1. 3.

** Rom. 1. 10, 11; 15. 32. † Cap. 2. 17. † 2 Cor. 13. 9, 11.

11 Iar însuș Dumnezeu și Tatăl nostru și Domnul nostru Isus să * ne netezzească drumul spre voi:

* Marc. 1. 3.

12 și pe voi Domnul să * vă îmbogățească și să vă facă să prisosiți în iubire unii către alții ** și către toți, ca și noi către voi, * Cap. 4. 10. ** Cap. 4. 9; 5. 15. 2 Pet. 1. 7.

13 spre a vă întări inițiale ca * să fie fără vină în sfîntenie înaintea lui Dumnezeu și Tatăl nostru la venirea Domnului nostru Isus cu ** toți sfinții săi. * 1 Cor. 1. 8. Filip. 1. 10. Cap. 5. 23. 2 Tes. 2. 17. 1 Ioan 3. 20, 21. ** Zah. 14. 5. Iuda 14.

Indemn la sfîntenie.

4 Încolo deci, fraților, vă rugăm și vă îndemnăm în Domnul Isus, ca, după cum ați* primit dela noi cum trebuie să umblați și să plăceți** lui Dumnezeu, cum și umblați, — să prisojni și † mai mult.

* Filip. 1. 27. Col. 2. 6. ** Cap. 2. 12. † Col. 1. 10.

2 Căci știți ce porunci vădam prin Domnul Isus.

3 Căci aceasta este voia lui Dumnezeu, sfîntirea** voastră, ca să vă feriți de curvие. †

* Rom. 12. 2. Efes. 5. 17. ** Efes. 5. 27. † Col. 6. 15, 18. Efes. 5. 3. Col. 3. 5.

1 Fiecare dintre voi să știe* să-și stăpânească vasul său în sfîntire și cinste.

* Rom. 6. 19. 1 Cor. 6. 13, 18.

5 nu* în patimă de poftă ca** și Neamurile cari † nu cunosc pe Dumnezeu.

* Rom. 1. 21, 26. Col. 3. 5. ** Efes. 4. 17, 18. † Col. 15. 34. Gal. 4. 8. Efes. 2. 12; 4. 18. 2 Tes. 1. 8.

6 Nimeni* să nu treacă marginile și să nu ia mai mult în treabă dela fratele său, pentru că Domnul este răsbunătorul ** tuturor a-cestora, dupăcum văd și spus mai înainte și văd adeverit.

* Lev. 19. 11, 13. 1 Cor. 6. 8. ** 2 Tes. 1. 8.

7 Căci Dumnezeu nu

ne-a chemat la necurățenie ci* la sfîntire.

* Lev. 11. 44; 19. 2, 1 Cor. 1. 2. Efes. 19. 14. 1 Pet. 1. 14, 15.

8 De aceea * cele ce dispărțuiește, nu dispărțuiește pe om, ci pe Dumnezeu care** vă a dat Duhul sănătății. * Luc. 19. 16. ** 1 Cor. 4. 10; 7. 40. 1 Ioan. 3. 24.

Indemn la dragoste și mame

9 Iar despre iubirea fratelască n'aveți * trebuință ca să vă scriu; căci voi în-și-vă** sunteți învățați de Dumnezeu ca să* vă iubiți unii pe alții.

* Cap. 5. 1. ** Ier. 31. 34. Ioan. 6. 46; 14. 26. Efes. 3. 11. 1 Ioan. 2. 20. †

† Mat. 22. 39. Ioan. 13. 34; 15. 12. Efes. 5. 2. 1 Pet. 4. 8. 1 Ioan. 3. 11, 23; 4. 19.

10 Căci și* faceți aceasta către toți frații din Marea donia întreagă. Vă îndemnăm dar, fraților, să** prisojni și mai mult

* Cap. 1. 7. ** Cap. 5. 12.

11 și să aveți ambicio să* fiți liniștiți și să** în erați ale voastre și să lu erați cu mâinile voastre, dupăcum văd poruncit.

* 2 Tes. 3. 11. 1 Pet. 4. 15. ** Efes. 20. 35. Efes. 4. 28. 2 Tes. 3. 7, 8. 12.

12 ca* să umblați cuvințios față de cei de afară și să n'aveți trebuință de nimeni. * Rom. 13. 13. 2 Cor. 8. 21. Col. 4. 5. 1 Pet. 2. 12.

Despre venirea Domnului

13 Nu vom să nu știți, fraților, despre cei ador-

niți, ca* să nu vă întristați cu și ceilalți cari ** n'au nădejde. * Lev. 19. 28. Deut. 14. 1. 2. 2 Sam. 12. 20. ** Efes. 2. 12.

14 Căci dacă* credem că Isus a murit și a înviat, așa și Dumnezeu va aduce împreună cu el pe** cei adormiți prin Isus.

* 1 Cor. 15. 13. ** 1 Cor. 15. 18, 23. Chap. 3. 18.

15 Căci vă spunem aceasta prin* cuvântul Domnului: că noi cei ** vii, ceice rămâne până venirea Domnului, nu vom întrece nicidecum pe cei adormiți.

* 1 Reg. 13. 17, 18; 20. 35. ** 1 Cor. 15. 51.

16 Pentru că însuș Domnul* cu o strigăre, cu glasul arhanghelului și cu trâmbița** lui Dumnezeu, se va pogori din cer; și cei morți † în Hristos vor invia întâi.

* Mat. 24. 30, 31. Fapt. 1. 11, 2 Tes. 1. 7. ** 1 Cor. 15. 52. † 1 Cor. 15. 23, 52.

17 Apoi* noi cei vii, ceice rămâne, vom fi răpiți în nori împreună cu cei spre întâmpinarea Domnului în** văzduh: și astfel vom † fi toldeaua cu Domnul.

* 1 Cor. 15. 51. ** Fapt. 1. 9. Apoc. 11. 12. † Ioan. 12. 26; 14. 3; 17, 24.

18 De aceea * măngâiați-vă unii pe alții cu aceste cuvinte.

* Cap. 5. 11.

Indemn la veghere.

5 Iar despre vremi * și despre soroace, fraților, n'aveți** trebuință să vi se serie.

* Mat. 24. 3, 36. Fapt. 1. 7. ** Cap. 4. 9.

2 Căci voi înșivă știți prea bine că ziua* Domnului vine așa ca un hot noaptea.

* Mat. 24. 43, 44; 25. 13. Luc. 13. 39, 40. 2 Pet. 3. 10. Apoc. 3. 3; 16. 15.

3 Când zic ei: Pace și liniște! atunci le vine o prăpădenie* lăsă veste, că** durerea de facere celeice are în pântece; și nu vor scăpa nicidecum.

* Isa. 13. 6—9. Luc. 17. 27—29; 21. 34. 35. 2 Tes. 1. 9. ** Ier. 13. 21. Osea 13. 13.

4 Dar* voi, fraților, nu sunteți în întuneric, ea ziua aceea să vă apuce ca un hot.

* Rom. 13. 12, 13. 1 Ioan 2. 8.

5 Căci voi loți sunteți fii* ai luminii și fii ai zilei; noi nu suntem ai noptii, nici ai întunericului. * Efes. 5. 8.

6 Deei dar* să nu dormim ca ceilalți ci să** veghem și să fim treji.

* Mat. 25. 5. ** Mat. 24. 42; 25. 13. Rom. 13. 11—13. 1 Pet. 5. 8.

7 Căci ceice* dorm, dorm noaptea; ** și ceice se îmbată, se îmbată noaptea.

* Luc. 21. 34, 36. Rom. 13. 13. 1 Cor. 15. 34. Efes. 5. 14. ** Fapt. 2. 15.

8 Dar noi, fiindcă sun-

tem ai zilei, să fim treji, îmbrăcând * platoșa cre-dinței și iubire și drept-coș nădejdea măntuirii.

* Isa. 58, 17. Efes. 6, 14, 16, 17.

9. Pentru că Dumnezeu * nu ne-a pus spre mânie ei ** spre dobândirea măntuirii, prin Domnul nostru Isus Hristos,

* Rom. 9, 22. Cap. 1, 10. 1 Pet. 2, 8. Iuda 4. ** 2 Tes. 2, 13, 14.

10 care * a murit pentru noi ca, fie că veghem, fie că dormim, să trăim împreună cu el.

* Rom. 14, 8, 9. 2 Cor. 5, 15.

11 De aceea * măngâiați-vă unii pe alții și zidiți-vă unul pe altul, după cum și faceți. * Cap. 4, 18.

Dragostea pentru cîrmuitorii.

12 Vă rugăm dar, fra-ților, să * recunoașteți pe cei ce se osteneșc între voi și sunt puși mai mari ai voștri în Domnul și po-vățitorii voștri, * 1 Cor. 16, 18. Filip. 2, 29. 1 Tim. 5, 17. Evr. 13, 7, 17.

13 și să-i socotiți nespus de sus în iubire pentru lu-crul lor. Fiți în pace * unii cu alții.

* Marc. 9, 50.

14 Vă îndemnăm dar, fra-ților, mustați * pe cei fără rânduială, măngâiați ** pe cei mici la suflet, sprijiniți † pe cei slabii, fiți

†† îndelung-răbdători către toți.

* 2 Tes. 3, 11, 12. ** Evr. 12, 17.

† Rom. 14, 1; 15, 1. Gal. 6, 1.

†† Gal. 5, 22. Efes. 4, 2. Col. 3, 19.

2 Tim. 4, 2.

15 Vedeti * să nu răspă-lească cineva cuiva rău pentru rău, ci totdeauna ** urmăriți binele unui către alții și către toți.

* Lev. 19, 18. Prov. 20, 22; 24, 29.

Mat. 5, 39, 44. Rom. 12, 17. 1 Cor. 6, 7.

1 Pet. 3, 9. ** Gal. 6, 10. Cap. 3, 12.

Felurile îndemnuri.

16 Bucurați-vă * totde-una; * 2 Cor. 6, 10. Filip. 4, 4.

17 rugați-vă * neîncetat,

* Luc. 18, 1; 21, 36. Rom. 12, 12. Efes. 6, 18. Col. 4, 2. 1 Pet. 4, 7.

18 mulțumiți în orice, căci aceasta este voia lui Dumnezeu în Hristos Isus pentru voi.

* Efes. 5, 20. Col. 3, 17

19 Nu * stingeți Duhul; * Efes. 4, 30. 1 Tim. 4, 14. 2 Tim. 1, 6. 1 Cor. 14, 30.

20 nu * disprețuiți pro-rocile; * 1 Cor. 14, 1, 39

21 cercați * toate; țineți * ce este bine;

* 1 Cor. 2, 11, 15. 1 Ioan. 4, 1. ** Filip. 4, 8

22 feriți-vă * de orice în fătășare a răului. * Cap. 4, 12

Urări de încheiere.

23 și însuș Dumnezeul păcii * să ** vă sănătatea desăvârșit; și înțreg duhul vostru și sufletul și trupul să fie păzit fără vină la

venirea Domnului nostru Iisus Hristos.

* Filip. 4, 9. ** Cap. 3, 13. † 1 Cor. 1, 8.

24 Credincios * este cel ce vă cheamă, care va și face. * 1 Cor. 1, 9; 10, 13. 2 Tes. 3, 3.

25 Fraților, rugați-vă * pentru noi.

* Col. 4, 3. 2 Tes. 3, 1.

26 Imbrățișați * pe toți frații cu o sărătare sfântă.

* Rom. 16, 16.

27 Vă rog ierbinte în Domnul ca * epistolă să fie cedită la toți frații.

* Col. 4, 16. 2 Tes. 3, 4.

28 Harul * Domnului nostru Iisus Hristos fie cu voi.

* Rom. 16, 20, 24. 2 Tes. 3, 18.

A DOUA EPISTOLĂ A LUI PAVEL APOSTOLUL CĂTRE TESALONICENI.

Urare.

1 Pavel și Silvan și * Ti-motei: bisericii Tesalonicenilor în ** Dumnezeu Tatăl nostru și în Domnul Isus Hristos.

* 2 Cor. 1, 19. ** 1 Tes. 1, 1.

2 Har * vouă și pace dela Dumnezeu Tatăl nostru și dela Domnul Isus Hristos.

* 1 Cor. 1, 3.

Înaintarea Tesalonicenilor în credință.

3 Suntem datori * să mulțuim totdeauna lui Dumnezeu pentru voi, fra-ților, după cum se cuvine, pentru că credința voastră crește peste măsură și iubirea fiecăruia dintre voi

toți a unora către alții se înmulțește;

* 1 Tes. 1, 2, 3; 3, 6, 9. Cap. 2, 13.

4 Încăt noi însine ne * lăudăm cu voi în bisericiile lui Dumnezeu pentru ** răbdarea voastră și credința în toate prigoniile voastre și în necazurile pe care le suferiți;

* 2 Cor. 7, 14; 9, 2. 1 Tes. 2, 19, 20. ** 1 Tes. 1, 3. † 1 Tes. 2, 14.

5 care este o * dovedă în-vederăță a dreptei judecăți a lui Dumnezeu, că voi să fiți învredniciti de împă-răția lui Dumnezeu pentru ** care și suferiți;

* Filip. 1, 28. ** 1 Tes. 2, 14.

6 dacă * cu adevărat este drept la Dumnezeu să dea în schimb necaz celor ce vă necăjesc,

* Apoc. 6, 10.

7 și vouă, cari sunteți necăjiți, usurare * cu noi, la descoperirea Domnului **

Isus din cer cu îngerii pu-
terii sale,

* Apoc. 14. 13. ** 1 Tes. 4. 16. Iuda 14.

8 Într-o * văpăie de foc,
dând răsbunare celor ce **
nu cunosc pe Dumnezeu și
celor ce nu încurcă de e-
vangelia Domnului nostru
Isus, * Evr. 10. 27; 12. 29. 2 Pet. 3. 7.
Apoc. 21. 8. ** Ps. 79. 6. 1 Tes. 4. 5.
Rom. 2. 8.

9 ca unii * care vor suferi
pedeapsă, *adică* peire veci-
nică dela față Domnului
și dela ** slava lăriei lui,
* Filip. 3. 19. 2 Pet. 3. 7. ** Deut. 33. 2.
Isa. 2. 19. Cap. 2. 8.

10 când * va veni ca să
fie proslăvit în sfintii săi
și ** să fie privit cu mirare
în ziua aceea în toți cei ce
au crezut (pentru că mărturia
noastră către voi a fost
crezută).

* Ps. 89. 7. ** Ps. 68. 35.

*Rugăciunea apostolului
pentru ei.*

11 Pentru aceasta ne și
rugăm Iohdeuna pentru
voi, ca Dumnezeul nostru
să * vă învrednicească de
chemarea sa și să împli-
nească toată bună plăcerea
bunătății ** sale și lucrarea
credinței în putere,

* Vers. 5. ** 1 Tes. 4. 3.

12 ca * numele Domnului
nostru Isus să fie proslăvit
în voi și voi în el, potrivit
harului Dumnezeului no-

stru și al Domnului Isus
Hristos. * 1 Pet. 1. 7; 4. 11

Despre venirea Domnului

2 Vă rugăm dar, * fraților,
pentru venirea Domnului
lui nostru Isus Hristos și
** adunarea noastră împre-
ună la el, * 1 Tes. 4. 16. ** Mat.
24. 31. Marc. 13. 27. 1 Tes. 4. 17.

2 ca să * nu vă lăsați că-
tinați îndată din minte, nici
să nu vă spăimântați nici
prin duh, nici prin cuvânt,
nici prin epistolă; ca fiind
dela noi, ca și cum ziua
Domnului ar fi chiar de
față.

* Mat. 24. 4. Efes. 5. 6. 1 Ioan 4. 1

3 Să * nu vă amăgeașa
cineva cu nici un chip.
Pentru că *ziua aceea* nu **
va fi până nu va veni mai
întâi lepădarea dela cre-
dință și nu va fi fost des-
coperit omul * nelegiuiri
fiul ** peirii,

* Mat. 24. 4. Efes. 5. 6. ** 1 Tim. 4. 1

† Dan. 7. 25. 1 Ioan 2. 18. Apoc. 13. 11
etc. †† Ioan 17. 12.

4 împotrivitorul și care a
* înălță mai ** pe sus de tot
ce se numește Dumnezeu
sau ce este de mare cinstă,
încât el însuș se așează în
templul lui Dumnezeu, în-
fățișându-se pe sine că este
Dumnezeu.

* Isa. 14. 13. Ezec. 28. 2, 6, 9. Dan. 7.
25; 11. 36. Apoc. 13. 6. ** 1 Cor. 8. 4

5 Nu vă aduceți aminte

de, pe când eram încă la
vă, vă spuneam acestea?

6 Si acum știi ce-l o-
prește ca să fie descoperit
la sorocul său,

7 căci taina * nelegiuiri
lucreză acum, numai este
unul care oprește acum,
până va fi luat din mijloc.

* 1 Ioan 2. 18; 4. 3

8 Si atunci va fi descoperit
cel nelegiuiri, pe * care
Domnul Isus îl va nimici
cu ** suflarea gurii sale și-l
va desfășura prin arătarea *
venirii sale,

* Dan. 7. 10, 11. ** Iov 4. 9. Isa. 11. 4.

† Apoc. 6. 5. Apoc. 2. 16; 19. 15, 20, 21.

† Cap. 1. 8, 9. Evr. 10. 27.

9 adică pe *acela* a căruia
venire este potrivit * lu-
crării Satanei în orice pu-
tere și semne ** și minuni
ale minciunii * Isa. 8. 41.
Efes. 2. 2. Apoc. 18. 23. ** Deut. 13. 1.
Mat. 24. 24. Apoc. 13. 13; 19. 20.

10 și în orice amăgire a
nedreptății pentru cei ce
merg spre peire, * pentru că
nău primit iubirea adevă-
rului, ca să fie măntuiri.

* 2 Cor. 2. 15; 4. 3.

11 Si deaceea * Dumnezeu
le trimite o lucrare de ră-
lăcire ca să ** credă o
minciună,

* Rom. 1. 24. etc. 1 Reg. 22. 22.
Izec. 14. 9. ** Mat. 24. 5, 11. 1 Tim. 4. 1

12 ca să fie judecați toți
cei ce nău crezut adevărul,
ci au * găsit plăcere în ne-
dreptate.

* Rom. 32.

Alegerea Tesalonicenilor.

13 Iar noi * suntem da-
lori să mulțumim lui
Dumnezeu Iohdeuna pen-
tru voi, frați iubiți de
Domnul, că Dumnezeu **
vă ales dela început spre
măntuire, în † sfântirea
Duhului și în credința a-
devărului, * Cap. 1. 3. ** 1 Tes. 1. 4.
† Efes. 1. 4. †† Ioh. 1. 75. 1 Pet. 1. 2.

14 Ia care vă și che-
mat prin evanghelia noa-
stră spre dobandirea * sla-
vei Domnului nostru Isus
Hristos.

* Ioan 17. 22. 1 Tes. 2. 12. 1 Pet. 5. 10.

15 Deci dar, fraților, stați
* lai și țineți bine datinele
în cari ați fost învățați, **
fie prin cuvânt, fie prin
epistola noastră. * 1 Cor. 16. 13.
Filip. 4. 1. ** 1 Cor. 11. 2. Cap. 3. 6.

16 Iar însuș * Domnul
nostru Isus Hristos și
Dumnezeu Tatăl nostru,
care ** ne-a iubit și ne-a
dat o măngâiere vecinică
și o naștere * bună, în har,
* Cap. 1. 1, 2. ** Ioan 4. 10. Apoc. 1. 5.
† 1 Pet. 1. 3.

17 să * vă măngâie ini-
mile și să ** vă întărească
în orice fapă și cuvânt
bun.

* 1 Cor. 1. 8. 1 Tes. 3. 13. ** 1 Pet. 5. 10.

Indemn la rugăciune.

3 In sfârșit, fraților, ruga-
ți și-vă * pentru noi ca cu-
vântul Domnului să alege

și să fie proslăvit cum este
și la voi,

* Efes. 6. 19. Col. 4. 3. † Tes. 5. 25.

2 și ea să * fim scăpați
de oamenii necuviințiosi și
răi; căci nu loți au cre-
dință. **

*Rom. 15. 31. **Fapt. 28.24. Rom. 10.16.

3 Dar eredineios * este
Domnul care vă va ** întări
și vă va păzi de cel rău.

* 1 Cor. 1. 9. 1 Tes. 5. 24. **Ioan 17. 15.
2 Pet. 2. 9.

4 Și avem * încredere în
Domnul cu privire la voi,
că faceți și veți face cele
ce poruncim.

* 2 Cor. 7. 16. Gal. 5. 10.

5 Iar Domnul * să vă îndrepteze inimile spre iubirea lui Dumnezeu și spre
răbdarea lui Hristos.

* 1 Cron. 29. 18.

*Despărțirea de cei neascu-
tători.*

6 Vă poruncim, fraților,
în numele Domnului no-
stru Isus Hristos, să * vă
feriți de ** orice frate care
umbă și fără rânduială și
nu după datina † pe care
a primit-o dela noi.

* Rom. 16. 17. Vers. 14. 1 Tim. 6. 5.
2 Ioan 10. ** 1 Cor. 5. 11, 13. † 1 Tes. 4.
11; 5. 14. Vers. 11, 12, 14. † Cap. 2. 15.

7 Căci voi înșivă știți
cum * trebuie să ne urmați,
pentru că ** n'âm fost fără
rânduială între voi,

* 1 Cor. 4. 16; 11. 1. 1 Tes. 1. 6, 7.
† 1 Tes. 2. 10.

8 nici n'âm mâncați în
dar pâne dela cineva, și
în osteneală * și muncă, în
crând noapte și zi, ca să
nu îngreuiem pe cineva
dintre voi. * Fapt. 18. 3; 20. 30
2 Cor. 11. 9. 1 Tes. 2. 9.

9 Nu * că n'avem drept
ci ca să ne dăm pe ** noi
înșine pildă vouă spre a
ne urma.

* 1 Cor. 9. 6. 1 Tes. 2. 6. ** Vers. 7.

10 Căci chiar când eram
la voi v'âm poruncit acea-
sta: că dacă cineva * nu vo-
iește să lucreze, nici să nu
mănuște. * Fap. 3. 19. 1 Tes. 4. 11.

11 Căci auzim de unii
cari umblă * fără rânduială
între voi, cari nu lucrează
nicio ** ci se amestecă în
toate. * Vers. 6. ** 1 Tes. 4. 11.
1 Tim. 5. 13. 1 Pet. 4. 15.

12 Dar unora ca acești
le poruncim * și-i îndem-
năm în Domnul Isus
Hristos, ca să lucreze în
liniște și să-și ** mănuște
pânea lor însăși.

* 1 Tes. 4. 11. ** Efes. 4. 10.

13 Voi însă, fraților, * nu
obosiți săcând binele.

* Gal. 6. 9

14 Iar dacă cineva n'as-
culta de cuvântul nostru
prin epistola aceasta, în
semnăți-vi-l; nu * vă ame-
tecați cu el ca să fie ru-
șinat.

* Mat. 18. 17. 1 Cor. 5. 9. Vers. 6

15 Și * totuș nu-l soco-

lui ca pe un vrăjmaș ci **
țovăluști-l ca pe un frate,
† 19. 17. 1 Tes. 5. 14. ** Tit. 3. 10.
Incheiere.

16 Iar însuș Domnul *
dăci să vă dea pacea to-
deuna în orice loc. Domn-
ul fie cu voi toti.

* Rom. 15. 33; 16. 20. 1 Cor. 14. 33.

† Cor. 13. 11. 1 Tes. 5. 23.

17 Imbrățișarea * mea cu
însăș mână mea a lui Pavel,
care este un semn în orice
epistolă: așa scriu.

* 1 Cor. 16. 21. Col. 4. 18.

18 Harul * Domnului no-
stru Isus Hristos fie cu voi
toti.

* Rom. 16. 20.

ÎNTÂIA EPISTOLĂ A LUI PAVEL APOSTOLUL CĂTRE TIMOTEL.

Urare.

1 Pavel, apostol al lui
Hristos Isus, după * po-
runca lui ** Dumnezeu
Mântuitorul nostru și a lui
Hristos Isus, nădejdea †
noastră, * Fapt. 9. 15. Gal. 1. 1. 11.
** Cap. 2. 3; 4. 10. Tit. 1. 3; 2. 10; 13. 4.
Iuda 25. † Col. 1. 27.

2 lui Timotei, * adevără-
tul ** meu copil în cre-
dință: Har, † milă, pace de-
la Dumnezeu Tatăl și dela
Hristos Isus Domnul no-
stru!

* Fapt. 16. 1. 1 Cor. 4. 17.
Filip. 2. 19. 1 Tes. 3. 2. ** Tit. 1. 4.
† Gal. 1. 3. 2 Tim. 1. 2. 1 Pet. 1. 2.

*Invățăturile mincinoase și
Evanghelia.*

3 Dupăcum te-am înde-
nemnat să rămâi în Efes,
când plecam * în Macedo-
nia, ca ** să poruncești u-

nora să nu învețe pe alții
într'altfel, * Fapt. 20. 1. 3. Filip. 2.
24. ** Gal. 1. 6, 7. Cap. 6. 3, 10.

4 nici să nu * ia aminte
la istorisiri închipuite și la
înșirări de ueamuri ce n'au
margină, ca unele cari pri-
ciniuiesc ** mai mult nein-
țelegeri decât economia lui
Dumnezeu care este în cre-
dință, așa fac acum.

* Cap. 4. 7; 6. 4, 20. 2 Tim. 2. 14; 16. 23.
Tit. 1. 14; 3. 9. ** Cap. 6. 4.

5 Iar ținta * poruncii este
iubire din ** inimă curată
și din cuget bun și din
credință fără fățănicie,

* Rom. 13. 8, 10. Gal. 5. 14. ** 2 Tim.
2. 22.

6 de la cari unii ne ne-
merind ținta, s'au abătut
la vorbire deșartă, *

* Cap. 6. 4, 20.

7 voind să fie invățători

de lege, nepricepând cu mintea nici cele ce spun, nici cele despre cari se rostesc * cu incredere. * Cap. 6. 4.

8 Știm însă că legea * este bună dacă se folosese cineva de ea potrivit legii,

* Rom. 7. 12.

9 deoarece știm * că legea nu este pusă pentru cel drept, ci pentru cei fără lege și nesupuși, pentru negliuți și păcăloși, pentru necuvioși și lumeați, pentru omorîtori de tată și omorîtori de mamă, pentru omorîtori de oameni,

* Gal. 3. 19; 5. 23.

10 pentru curvari, pentru ceice se împreună cu parte bărbătească, pentru vânzători de oameni, pentru mincinoși, pentru ceice jură strâmb, și pentru orice alteceva ce este împotriva învățăturii * sănătoase, * Cap. 6. 3. 2 Tim. 4. 3. Tit. 4. 9; 2. 1.

11 după evanghelia slavie fericitului * Dumnezeu, care ** mi-a fost încredințată mie. * Cap. 6. 15. ** 1 Cor. 9. 17. Gal. 2. 7. Col. 1. 25. 1 Tes. 2. 4. Cap. 2. 7. 2 Tim. 1. 11. Tit. 1. 8.

Harul facut lui Pavel.

12 Mulțumesc celuice*ni a întărit, *adică* lui Hristos Isus Domnul nostru, pentru că ** m'a socotit credincios, punându-mă la stîrjbă lui; * 2 Cor. 12. 9. ** 1 Cor. 7. 25. † 2 Cor. 3. 5; 4. 1. Col. 1. 25.

13 deși*mai înainte eram un hulitor și un prigonalor și un batjocoritor; dar am căpătat milă, căci am făcut-o neștiind, ** în necredință. * Fapt. 8. 3; 9. 1. 1 Cor. 9. 19. Filip. 3. 6. ** Luce. 23. 34. Ioan 9. 39, 41. Fapt. 3. 17; 26. 9.

14 Și harul * Domnului nostru a prisosit peste măsură eu ** credința și $\frac{1}{2}$ iubirea care este în Hristos Isus. * Rom. 5. 20. 1 Cor. 15. 10. ** 2 Tim. 1. 13. † Luce. 7. 47.

15 Credincios * și vrednic de primit este cuvântul că Hristos ** Isus a venit în lume ca să mănuiască pe păcăloși, dintre cari cel dintâi sănătă.

* Cap. 3. 1; 4. 9. 2 Tim. 2. 11. Tit. 3. 9. ** Mat. 9. 13. Marc. 2. 17. Luce. 5. 32. 19. 10. Rom. 5. 8. 1 Ioan 3. 5.

16 Ci pentru aceasta am căpătat * milă, ca Isus Hristos să arate în mine mai întâi toată îndelungă sa răbdare, spre ** pildă a celor ce au să credă în el, spre viață vecinică.

* 2 Cor. 4. 1. ** Fapt. 13. 30.

17 Iar Impăratului*vecinilor, neputrezitorului, * nevăzutului, $\frac{1}{2}$ singurului † Dumnezeu, fie * $\frac{1}{2}$ cînste și slavă în vecii vecilor! Amin, * Ps. 10. 16; 145. 13. Dan. 7. 14. Cap. 6. 15, 16. ** Rom. 1. 23. † Ioan 1. 18. Efr. 10. 27. 1 Ioan 14. 12. † Rom. 16. 27. Iude 25. * $\frac{1}{2}$ 1 Cron. 20. 11.

Lupta cea bună.

18 Iți * pun înainte această poruncă, copilul meu Timotei, potrivit ** cu prooecile cari au fost mai înainte despre tine, ca prin ele să te $\frac{1}{2}$ luptă lupta cea bună,

* Cap. 6. 13, 14, 20. † Tim. 2. 2. ** Cap. 4. 14. † Cap. 6. 12. 2 Tim. 2. 3; 4. 7.

19 având * credință și un cuget bun, pe care unii a-runcându-l dela ei, au suferit ** spargere de corabie în ce privește credință;

* Cap. 3. 9. ** Cap. 6. 9.

20 dintre cari este Imenul și Alexandru, ** pe cari i-am $\frac{1}{2}$ dat Satanei, ca să fie învățați să nu hulească. †

2 Tim. 2. 17. ** 2 Tim. 4. 14. † 1 Cor. 5. 5. † Fapt. 13. 45.

Rugăciunea pentru toți.

2 Mai înainte de toate deci îndemn ca să se facă cereri, rugăciuni, mijlociri, mulțumiri, pentru toți oamenii;

2 pentru * împărați și pentru ** toți cari sunt în stăpâniri înalte, ca să petrecem viață liniă și liniștită în orice cucerenie și bunăcuiință.

* Ezra 6. 10. Ier. 29. 7. ** Rom. 13. 1.

3 Aceasta este frumos * și primit înaintea ** lui Dumnezeu Mântuitorul nostru, * Rom. 12. 2. Cap. 5. 4. ** Cap. 1. 1. 2 Tim. 1. 9.

4 care * voiește ca toți oamenii să fie măntuitori și ** să vină la cunoștință deplină a adevărului.

* Eze. 18. 23. Ioan 3. 16, 17. Tit. 2. 11. 2 Pet. 3. 9. ** Ioan 17. 3. 2 Tim. 2. 25.

5 Căci * este un singur Dumnezeu și un ** singur Mijlocitor al lui Dumnezeu și al oamenilor: omul Hristos Isus, * Rom. 3. 29, 30; 10. 12. Gal. 3. 20. ** Efr. 8. 6; 9. 16.

6 care * s'a dat pe sine însuș preț de răscumpărare pentru toți, mărturia ** arătată la vremurile eveniente; †

* Mat. 20. 28. Marc. 10. 45. Efes. 1. 7. Tit. 2. 14. ** 1 Cor. 1. 6. 2 Tim. 1. 10. 2 Tim. 1. 8. † Rom. 5. 5. Gal. 4. 4. Efes. 1. 9; 3. 5. Tit. 1. 3.

7 pentru * care eu am fost pus propovăduitor și apostol, (spun ** adevărul nu mint), un învățător $\frac{1}{2}$ al Neamurilor în credință și aderevă.

* Efes. 3. 7, 8. 2 Tim. 1. 11. ** Rom. 9. 1. † Rom. 11. 13; 15. 16. Gal. 1. 16.

8 Vreau deci ca bărbații să se roage în * orice loc, ridicând * mâini cuviocăse, fără mânie și fără gând de ceartă. * Mat. 1. 11. Ioan 4. 21.

** Ps. 134. 2. Isa. 1. 15.

Datorile femeilor.

9 Asemenea femeile * să se gătească cu o îmbrăcămințe cuviocăsoasă, cu sfință și cumpătare, nu cu împletituri ale părului și

aur sau mărgăritare sau veșminte foarte scumpe,
* 1 Pet. 3. 3.

10 ci * prin fapte bune, cum se cuvine femeilor cari mărturisesc că se tem de Dumnezeu. * 1 Pet. 3. 4.

11 Femeia să ia învățatură în liniște în orice supunere.

12 Dar femeii * nu-i dau voie să învețe pe alții nici ** să stăpânească pe bărbat, ci să fie în liniște.

* 1 Cor. 14. 34. ** Efes. 5. 24.

13 Căci Adam * a fost plăsmuit întâi apoi Eva.

* Fac. 1. 27; 2. 18, 22. 1 Cor. 11. 8, 9.

14 Și Adam * n'a fost amăgit; ci femeia fiind amăgită a căzut în călcare de poruncă. * Fac. 3. 6. 2 Cor. 11. 3.

15 Dar ea va fi măntuită prin nașterea de copii, dacă ele rămân în credință și iubire și sfântire cu cumpătare.

Datorii Episcopilor.

3 Credincios * este cuvântul: dacă dorește cineva episcopie, ** bun lucru și poftește. * Cap. 1. 15. ** Fapt. 20. 28. Filip. 1. 1. † Efes. 4. 12.

2 Trebuie deci ca episcopul * să fie fără nici un fel de vină, bărbat ** al unei singure neveste, cumpătat, cumințe, vrednic de cinste, primitor de oaspeți,

îndemnătate să învețe pe alții, * Tit. 1. 6, etc. ** Cap. 5. 9
† 2 Tim. 2. 24.

3 nu dedat vinului, * nu deprins să bată, ** ci bland, † nu gâlcevisor, nu † iubitor de argint,

* Vers. 8. Tit. 1. 7. ** 2 Tim. 2. 21
† 1 Pet. 5. 2. † 2 Tim. 2. 24.

4 chivernisindu-și bine casa, ținându-și * copiii în supunere, cu toată bunăcuvîntia. * Tit. 1. 6

5 (Dar dacă nu știe cineva să-și cârmuiască în săș casa sa, cum va purta el grijă de biserică lui Dumnezeu?)

6 Nu de curând venit, ca să nu se umfle de mândrie și să cadă * în judecata diavolului. * Isa. 14. 12

7 Dar trebuie să aibă și o bună mărturie dela * coi de afară, ca să nu cadă în muștrare și ** în cursa diavolului.

* Fapt. 22. 12. 1 Cor. 5. 12. 1 Tes. 4. 12
** Cap. 6. 9. 2 Tim. 2. 26.

Datorii diaconilor.

8 Asomenea diaconii * trebuie să fie vrednici de cinste, nu cu cuvântul în două feluri, nu ** dedăți la vin mult, nu lacomi de căstig urit, * Fapt. 6. 3
** Lev. 10. 9. Ezec. 44. 21. Vers. 3

9 având * taina credinței într'un cuget curat.

* Cap. 1. 19

10 Dar și aceștia să fie mai întâi cercați, apoi să slujească ei ca diaconi, dacă sunt fără vină.

11 Femeile de asemenea: * să fie vrednice de cinste, nu clevefitoare, cumpătate, predințioase în toate.

* Tit. 2. 3.

12 Diaconii să fie bărbăți și unei singure neveste, șîrmuindu-și bine copiii și casele lor.

13 Căci * ceice * au slujit bine ca diaconi își dobânzesc o treaptă bună și multă îndrăzneală în credință care este în Hristos Isus.

* Mat. 25. 21.

Taina evlaviei.

14 Iți scriu acestea, deși nădăjduiesc să vin la tine mai curând.

15 Iar dacă zăbovesc mult, să știi cum trebuie să se poarte cineva * în casa lui Dumnezeu, care este biserică Dumnezeului lui viu, stâlpul și sprijinul tare al adevărului.

* Efes. 2. 21, 22. 2 Tim. 2. 20.

16 Și cu adevărul mare este taina cucerinie: Cei ce * să arătă în carne, a fost ** îndreptățit în Duhul, a fost văzut † de îngeri, a fost propovăduit †† între Neamuri, a fost *†

crezut în lume, a fost înălțat †* în slavă.

* Ioan 1. 14. 1 Ioan 1. 9. ** Mat. 3. 16. Ioan 1. 32, 33; 15. 26; 16, 8, 9. Rom. 14. 1 Pet. 3. 18. 1 Ioan 5. 6, etc. † Mat. 28. 2. Marc. 16. 5. Iac. 2. 13; 24. 4. Ioan 20. 12. Efes. 3. 10. 1 Pet. 1. 12. †† Fapt. 10. 34; 13. 46, 48. Rom. 10. 18. Gal. 2. 8. Efes. 3. 5, 6, 8. Col. 1. 27, 28. Cap. 2. 7. †† Col. 1. 6, 23. †† Iac. 24. 51. Fapt. 1. 9. 1 Pet. 3. 22.

Invățătorii minciinoși.

4 Duhul însă spune lămurit * că ** în vremurile din urmă unii se vor lepăda de credință, luând amăgiitoare și †† învățături de draci,

* Ioan 16. 13. 2 Tes. 2. 3. 2 Tim. 3. 1, etc. 2 Pet. 3. 3. 1 Ioan 2. 18. Iuda 4. 18. ** 1 Pet. 1. 20. † 2 Tim. 3. 13. 2 Pet. 2. 1. Apoc. 16. 14. †† Dan. 11. 35, 37, 38. Apoc. 9. 20.

2 cari vorbesc * minciuni în fătărnicie, însfierați în cugetul lor, ca și cu fierul ** roș; * Mat. 7. 15. Rom. 16. 18. 2 Pet. 2. 3. ** Efes. 4. 19.

3 oprind * căsătorirea și poruncind a se feri de măncări, ** pe cari Dumnezeu le-a făcut să fie luate † cu mulțumiri †† de cei credințioși și cari au cunoscut pe deplin adevărul.

* 1 Cor. 7. 28, 36, 38. Col. 2. 20, 21. Evr. 13. 4. ** Rom. 14. 3, 17. 1 Cor. 8. 8. † Fac. 1. 29; 9. 3. †† Rom. 14. 6. 1 Cor. 10. 30.

4 Penitru că orice făptură a lui Dumnezeu este bună și nimic nu este de lepă-

dat dacă se ia cu mulțumiri;

5 căci este sfîntul prin cuvântul lui Dumnezeu și rugăciune.

Indemnuri către Timotei.

6 Supunând fraților acești, vei fi un bun slujitor al lui Hristos Isus, fiindcă te hrănești * cu cunvintele credinței și ale bunei învățături pe care ai urmat-o până acum.

* 2 Tim. 3, 14, 15.

7 Dar ferește-te de basme * lumești și băboști. Deprinde-te ** însă pe tine însuți la cucerinie.

* Cap. 1, 4; 6, 20. ** 2 Tim. 2, 16, 23; 4, 4. Tit. 1, 14. ** Evr. 5, 14.

8 Pentru că deprimarea * trupească este de folos la puțin; iar ** cucerinie este de folos la toate, având ♀ făgăduința vieții de acum și a celei viitoare.

* 1 Cor. 3, 8. Col. 2, 23. ** Cap. 6, 5.

† Ps. 37, 4; 81, 11; 112, 2, 3; 115, 19.

Mat. 6, 33; 19, 29. Marc. 10, 30.

Rom. 8, 28.

9 Credințios * și vrednic de toată primirea este cuvântul.

* Cap. 1, 15.

10 Căci pentru aceasta ne osiemem * și ne loplăm pentru că ne-am ** pus nădejdea în Dumnezeul cel viu, care ♀ este Mântuitorul tuturor oameniilor, mai ales al credințiosilor.

* 1 Cor. 4, 11; 12.

** Cap. 6, 17. † Ps. 36, 6; 107, 2, 6, etc.

Felurile sfături priviloare la slujba lui.

11 Poruncește * acestei și învață-le la alții.

* Cap. 6, 9.

12 Nimeni * să nu-ți disprețuiască tinerețea, ci * să fă-te pildă a credințiosilor, în cuvânt, în purtare, în iubire, în credință, în curăție.

* 1 Cor. 16, 11. Tit. 2, 15

** Tit. 2, 7. 1 Pet. 5, 3.

13 Până vin eu, ia seama la ceteră, la indemnare, la învățătură.

14 Nu * și nepășător de darul care este în tine, care și-a fost dat prin ** proorocie cu † punerea mâinilor cetei presbiterilor.

* 2 Tim. 1, 6. ** Cap. 1, 18. † Fapt. 6, 6; 8, 17; 13, 3; 9, 6. Cap. 5, 22. 2 Tim. 1, 6

15 Îndeletnicește-te cu a cestea; și în acestea, ca înaintarea ta să fie arătată tuturor.

16 Ia seama * la tine în suți și la învățătura ta. Rămâi în acestea; căci făcând aceasta te ** vei mântuiri și pe tine însuți și pe † ceicele asecată.

* Fapt. 20, 28. ** Ezec. 33, 9. † Rom. 11, 14. 1 Cor. 9, 22. Pet. 5, 20.

Mustrarea frățească.

5 Nu * înfrunta pe un om mai în vîrstă, ci în deamnață ca pe un fată, pe cei mai tineri ca pe frați,

* Lev. 19, 32

2 pe femeile mai bătrâne și pe mame, pe cele mai tinere ca pe surori, în orice curăție.

Despre văduve.

3 Cinstește pe văduvele vări sunt * într'adevăr văduve.

* Vers. 5, 16.

4 Dar dacă vreo văduvă are copii sau urmași, ci și se învețe să-și arate cucerinicia ~~mai~~ întâi față de ena lor și să * dea răsplătiri părinților lor; căci ** aceasta este primit înaintea lui Dumnezeu.

* Mac. 4, 5, 10, 11. Mat. 15, 4. Efes. 6, 1, 2. ** Cap. 2, 3.

5 Iar cea * într'adevăr văduvă și rămasă singură și-a pus nădejdea în Dumnezeu și slăbuciește ** noapte și zi în cereri și rugăciuni.

* 1 Cor. 7, 32. ** Luc. 2, 39; 18, 1. † Fapt. 26, 7.

6 Dar * cea care trăiește în desfătare a murit de viață.

* Iac. 5, 5.

7 Poruncește și acestea * ca să fie fără nici un fel de vină. * Cap. 1, 3; 4, 11; 6, 17.

* 2 Tes. 3, 11.

8 Iar dacă cineva nu poartă grija de ai săi și * mai ales de ai casei sale, și ** lăgăduiț credința și † este mai rău decât un necredincios. * Isa. 58, 7. Gal. 6, 10.

** 2 Tim. 3, 5. Tit. 1, 16. † Mat. 18, 17.

9 O văduvă să fie treută pe listă, dacă nu are

mai puțin de șaizeci de ani, dacă a fost * nevasta unui singur bărbat,

* Luc. 2, 36. Cap. 3, 2.

10 dacă are mărturie de fapte bune, dacă a crescut copii, dacă a primit * străini ca ospăți, dacă a spălat ** picioarele sfinților, dacă a venit în ajutor celor ne căjiți, dacă a fost următoare de aproape în orice lăptă bună. * Fapt. 16, 15. Evr. 13, 2. 1 Pet. 4, 9. ** Fap. 18, 4; 19, 2. Luc. 7, 38, 43. Ioan 13, 5, 14.

11 Dar să nu primești pe văduvele mai tinere: căci când s'au aprins împotriva lui Hristos, doresc să se mărite,

12 având osândă, fiindcă au lepădat credința cea dințăi.

13 Si totodată * se învață și fără lueru, umblând din casă în casă, dar nu numai fără lueru, ci și limbute, și amestecându-se în toate, vorbind cele ce nu trebuie.

* 2 Tes. 3, 11.

14 Vreau * deci ca văduvele cele mai tinere să se mărite, să ** nască copii, să fie stăpâne de casă, să nu dea protivnicului niciun prilej de înfruntare.

* 1 Cor. 7, 9. ** Cap. 6, 1. Tit. 2, 8.

15 Căci unele s'au și abătut după Satana.

16 Dacă vreau credincios

sau vreo credincioasă arcă văduve, să le vie în ajutor și să nu fie îngreunață biserica, pentru că să vină în ajutor celor * într'adevăr văduve.

* Vers. 3. 5.

Despre presbiteri.

17 Presbiterii * cari cărmuiesc bine să ** fie învădenicii de îndoială cinstă, mai ales ceice se ostenește în cuvânt și în învățătură.

*Rom. 12. 8. 1 Cor. 9. 10, 14. Gal. 6. 6. Filip. 2. 29. 1 Tes. 5. 12, 13. Evt. 13. 7, 17. ** Fapt. 28. 10.

18 Căci scriptura zice: Nu legă gura bouului * care treieră grâu. și: Vrednic** este lucrătorul de plata sa.

* Deut. 25. 4. 1 Cor. 9. 9. ** Lev. 19. 13. Deut. 24. 14, 15. Mat. 10. 10. Luc. 10. 7.

19 Impotriva unui presbiter nu primi învinuire, decât în fața a doi * sau trei martori. * Deut. 19. 15.

20 Pe * ceice păcătuiesc mustăță-i înaintea tuturor ca ** și ceilalți să aibă teamă.

*Gal. 2. 11, 14. Tit. 1. 13. ** Deut. 13. 11.

21 Te * îndemn înaintea lui Dumnezeu și a lui Hristos Isus și a tuturor îngerilor aleși, să păzești acestea fără hotărire mai dinainte, nefăcând nimic cu părtinire.

* Cap. 6. 13. 2 Tim. 2. 14; 4. 1.

22 Nu pune mânila * în

grabă peste nimeni, nici nu ** te face părtaș de păcate sărăine. Păstreazăți curat pe tine însuți.

* Fapt. 6. 6; 13. 3. Cap. 4. 14. 2 Tim. 1. 6. ** 2 Ioan 11.

23 Nici nu mai bea nu mai apă ci folosește-lă de puțin vin pentru * stomacul tău și pentru desele tale slăbiciuni. * Ps. 101. 16.

24 Păcatele * unor oameni sunt învederate mai dinainte, mergând înainte spre judecată; iar pe alii de asemenei îi urmează pe urmă. * Gal. 5. 19

25 Asemenea și faptele bune sunt învederate mai dinainte, și cele ce sunt într'altfel nu pot fi ascunse.

Despre robi.

6 Toți cății sunt robi * sub jug să socotească pe stăpâni lor vrednici de orice cinstă, ca ** numele lui Dumnezeu și învățătura să nu fie hulite. * Efes. 6. 5. Col. 3. 22. Tit. 2. 9. 1 Pet. 2. 18. ** Isa. 52. 6. Rom. 2. 24. Tit. 2. 5, 8.

2 Iar ceice au stăpâni credincioși, să nu-i disprețuiască fiindcă * sunt frați, ci să le slujească și mai mult fiindcă ceice au parte de buna lor lucrare sunt credincioși și iubiți. Înțeță-i și îndeamnă acestea. **

* Col. 4. 1. ** Cap. 4. 11

Înălțătorii mincinoși și iubirea de bogății.

3 Dacă cineva învață * pe alii într'altfel și nu ** se ține de cuvintele sănătoase, de cele despre Domnul nostru Isus Hristos și că învățătura potrivit cucerniciei. * Cap. 1. 3. ** Cap. 1. 10. Tit. 1. 13; 4. 3. Tit. 1. 9. Tit. 1. 1.

4 este îngâmbat, neștiind nimic * ci bolind de cercuri și lupte de cuvinte, ** din cari se naște pizmuire, șeară, defăimări, bănuieri de rele, * 1 Cor. 8. 2. Cap. 1. 7.

** Cap. 1. 4. 2 Tim. 2. 23. Tit. 3. 9.

5 ciocniri * într'una de oameni ** stricăți la minte și lipsiți de adevăr, cari căsător că cucernicia ** este un mijloc de căștig.

* 1 Cor. 11. 16. Cap. 1. 6. ** 2 Tim. 3. 8.

† Tit. 1. 11. ‡ 2 Pet. 2. 3.

6 Dar cucernicia * cu mulțumire este un mijloc de căștig mare.

* Rom. 16. 17. 2 Tim. 3. 5.

7 Căci noi n'am adus nimic * în lume fiindcă nici nu puteam duce ceva afară cu noi. * Ps. 37. 16. Prov. 15. 16; 16. 8. Evt. 13. 5.

8 Căci dacă avem * hrană de toate zilele și îmbrăcămintă, vom fi mulțumiți cu neastea. * Iov. 1. 21. Ps. 49. 17. Prov. 27. 24. Ecl. 5. 15.

9 Dar cei * ce vor să fie

1 TIMOTEL 6.

bogați cad în ispită și laț ** și în multe pofte nebune și vătămătoare, cari că fundă pe oameni în pierzare și pieire. * Evt. 23. 20.

Evt. 13. 5. ** Prov. 15. 27; 20. 12; 28. 20. Mat. 13. 22. Iac. 5. 1. † Cap. 3. 7.

10 Căci * iubirea de argint este o rădăcină a tuturor retelelor, pe care unii dorind-o cu infocare s'au rătăcit dela credință și s'au străpuns cu multe dureri.

* Cap. 1. 19.

Lupta cea bună.

11 Dar * tu, om ** al lui Dumnezeu, fugi de acestea; și urmărește dreptatea, cucernicia, credința, iubirea, răbdarea, blândețea îngăduitoare. * Exod. 23. 8. Deut. 16. 19. ** 2 Tim. 2. 22.

12 Luptă-te * lupta cea bună a credinței, apucă ** viața vecinie, la care ai căsătorit și ai mărturisit mărturisirea aceea bună înaintea multor martori.

* Deut. 33. 1. 2 Tim. 3. 17. ** 1 Cor. 9. 25, 26. Cap. 1. 18. 2 Tim. 4. 7. † Filip. 3. 12, 14. Vers. 19.

13 Iți poruncește * înaintea lui Dumnezeu, cel ** ce a dat viață tuturor și înaintea lui Hristos Isus care că făcău înaintea lui Pontiu Pilat acea mărturisire bună, * Evt. 10. 23. ** Cap. 5. 21. † Deut. 32. 39. 1 Sam. 2. 6. Ioan 5. 21.

14 ca să ţii porunca a-
ceasta sără prihană, fără
niciun fel de vină, până
* la arătarea Domnului no-
stru Isus Hristos,
* Mat. 27.11. Ioan 18.37. Apoc. 1.5; 3.14.

15 pe care o va arăta
la vremurile sale cuvenite
Fericitul * și singurul Pu-
ternic, Impăratul ** celor
ce împărtășesc și Domnul
celor ce domnesc,

* Filip. 1. 6, 10. 1 Tes. 3. 13; 5. 23.
** Cap. 1. 11, 17.

16 care * singur are ne-
murierea, locuind într-o lu-
mină de neapropiat, pe
care ** nimeni dintre o-
ameni nu l-a văzut, nici nu-l
poate vedea! Lui fiecărui
și putere vecinie! Amin.
* Apoc. 17. 14; 19. 16. ** Cap. 1. 17.
† Exod. 33. 20. Ioan 6. 46.

Indemn pentru bogăți.

17 Poruncește bogăților
în veacul de acum ca să
nu gândească despre ei lu-
cruri înalte, nici să * aibă
incredere în nestatornicia
bogăților, ** ci în †
Dumnezeu care †† ne dă

spre folosire toate cu bo-
găție,

* Efes. 3. 21. Filip. 4. 20. Iudea
Apoc. 1. 6; 4. 11; 7. 12. ** Iov 31. 21
Ps. 52. 7; 62. 10. Marc. 10. 24. Iudea 1
21. † Prov. 23. 5. †† 1 Tes. 1. 9. Cor
3. 15; 4. 10.

18 ca să lucreze binele,
să fie bogăți * în fapte
bune, să fie darnici, ** gata
să dea, † * Fapt. 14. 17; 17. 23
** Iov. 12. 21. Cap. 5. 10. Tit. 3. 8
Iudea 2. 5. † Rom. 12. 13.

19 punându-și la o parte
* drept comoară o temelie
bună pentru viitor ca să
apucă ** ceeaace este în
înțelevări viață.

* Gal. 6. 6. Iev. 13. 16. ** Mat. 6. 20
19. 21. Iudea 12. 33; 16. 9.

Incheiere către Timotei

20 O, Timotei, păzește *
ce și s-a încredințat, abă-
tându-te ** dela vorbirile
deșarte lumești și dela îm-
potrivirile științei minciinilor
numite astfel, * Vers. 12
** 2 Tim. 1. 14. Tit. 1. 9. Apoc. 3. 3

21 pe care unii lău-
dând-o, n'au nimerit * țința
în ce privește credința
Harul ** fie cu voi!

* Cap. 1. 4, 6; 4. 7. 2 Tim. 2. 14, 16, 23
Tit. 1. 14; 3. 9. ** Cap. 1. 6, 19. 2 Tim
2. 18.

Δ DOUA EPISTOLĂ A LUI PAVEL APOSTOLUL CĂTRE TIMOTEI.

Urare.

Pavel, apostol * al lui
Hristos Isus, prin voia
Dumnezeu, potrivit fă-
duinței vieții ** care este
Hristos Isus: * 2 Cor. 1. 1.

** Efes. 3. 6. Tit. 1. 2. Iev. 9. 15.

2 lui * Timotei iubitul
neu copil: Har, îndurare
în pace dela Dumnezeu
fatal și dela Hristos Isus
Domnul nostru. * 1 Tim. 1. 2.

*Dragostea lui Pavel către
Timotei.*

3 Mulțumesc * lui Dum-
nezeu, căruia ** îi slujesc
din strămoși cu un cuget
curat, că fac neîncetat † po-
menire de tine noapte și
în rugăciunile mele,

* Rom. 1. 8. Efes. 1. 16. ** Fapt. 22. 3;
30. 1; 24. 14; 27. 23. Rom. 1. 9. Gal. 1. 14.
† 1 Tes. 1. 2; 3. 10.

4 dorind să te văd, căci
mi-aduc aminte * de lacră-
mile tale, ca să mă umplu
de bucurie. * Cap. 4. 9, 21.

5 Mi-aduc aminte de cre-
dința * fără fălărracie care
este în tine, care a locuit
mai întâi în bunica ta Lois
și în mama ** la Eunice și
înțelegință că este și
în tine.

* 1 Tim. 1. 5; 4. 6. ** Fapt. 16. 1.

6 Pentru această pricină

îți aduc aminte să înflăcă-
rezi * darul lui Dumnezeu,
care este în tine prin pu-
nerea mânilor mele.

* 1 Tes. 5. 19. 1 Tim. 4. 14.

7 Căci Dumnezeu * nu
ne-a dat un duh de sfârală
ci ** de putere și iubire și
cuminție.

* Rom. 8. 15. ** Iov. 24. 49. Fapt. 1. 8.

8 Deci * nu te rușina de
mărturia ** Domnului no-
stru, nici de mine, întem-
nițiatul † lui, ci †† suferă
răul împreună cu mine
pentru evanghelic, potrivit
puterii lui Dumnezeu,
* Rom. 1. 16. ** 1 Tim. 2. 6. Apoc. 1. 2.
† Efes. 3. 1. Filip. 1. 7. †† Col. 1. 24.
Cap. 4. 5.

9 * care ne-a mântuial și
ne-a ** chemat cu o che-
mare sfântă, nu † după sap-
tele noastre, ci †† după plă-
nul și harul care ne-a fost
dat în Hristos Isus mai în-
țelegință * † de vremuri vecinice,
* 1 Tim. 1. 1. Tit. 3. 4. ** 1 Tes. 4. 7.
Iev. 3. 1. † Rom. 3. 20; 9. 11. Tit. 3. 5
† Rom. 8. 28. †† Rom. 16. 25. Efes. 1.
4; 3. 11. Tit. 1. 2. 1 Pet. 1. 20.

10 iar acum ne-a fost *
făcut cunoscut prin ară-
tarea Măntuitorului nostru
Hristos Isus, care ** a des-
ființat moarlea și a dat la

lumină viața și nepuțrezi-
rea prin evanghelie.

* Rom. 16, 26. Efes. 1, 9. Col. 1, 26.
Tit. 1, 3. 1 Pet. 1, 20. ** 1 Cor. 15, 51.
55. Evr. 2, 14.

11 pentru care* eu am
fost pus propovăduitor și
apostol și învățător.

* Eapt. 9, 15. Efes. 3, 7, 8. 1 Tim. 2, 7.
Cap. 4, 17.

12 Pentru această * pri-
cini și sufăr acesta, dar
nu mă rușinez; căci ** știu
pe cine am crezut și sănăt
încredințat că el este pu-
ternic să păzească* cei i-am
încredințat pentru ** ziua
aceea.

* Efes. 3, 1. Cap. 2, 9. ** 1 Pet. 4, 19.
† 1 Tim. 6, 20. ** Vers. 18. Cap. 4, 8.

13 Să ai * ca izvod de cu-
vințe ** sănătoase cele ce ai
auzit dela mine în * ere-
dință ** și iubirea care este
în Hristos Isus.

* Cap. 3, 14. Tit. 1, 9. Evr. 10, 23.
Apoc. 2, 25. ** Rom. 2, 20; 6, 17. † Cap.
2, 2. ** 1 Tim. 1, 14.

14 Păstrează frumosul *
odor încredințat tăie, păzeș-
te-l prin Duhul Sfânt, care
** locuiește în noi.

* 1 Tim. 6, 20. ** Rom. 8, 11.

Lauda lui Onisifor.

15 Știi aceasta că loți *
cei sunt în Asia și au în-
tors față ** dela mine din-
tre cari este Figel și Er-
mogen.

* Eapt. 19, 10. ** Cap. 4, 10, 16.

16 Domnul să dea * milă

casei ** lui Onisifor; căci
de multe ori m'a însușești
și nu ** s'a rușinat de bu-
tul ** meu.

* Mat. 5, 7. ** Cap. 4, 19. † Filo 1.
** Vers. 8. ** Eapt. 28, 20. Efes. 6, 20.

17 Ci, când a fost în
Roma, m'a căutat eu să
guință și m'a aflat.

18 (Domnul să-i * dea și
afle milă dela Domnul în
** ziua aceea). Și tu cu
noști mai bine căl a slujit
† el în Efes.

* Mat. 25, 34-40. ** 2 Tes. 1, 10.
Vers. 12. † Evr. 6, 10.

Indemn la tărie în credință

2 Deci, tu copilul * meu,
2 împuțernicește-te ** în
harul care este în Hristos
Isus.

* 1 Tim. 1, 2. Cap. 1, 2. ** Efes. 6, 10.

2 Și * celeste ai auzit dela
mine prin mulți martori,
încredințează-le ** la oameni
credincioși, cari vor
fi desloinici † să învețe și
pe alții. * Cap. 1, 13; 3, 10, 14.
** 1 Tim. 1, 18. † 1 Tim. 3, 2. Tit. 1, 9.

3 Suferă * rău împreună
cu mine ca ** un bun os-
taș al lui Hristos Isus.

* Cap. 1, 8; 4, 5. ** 1 Tim. 1, 18.

4 Nimeni * slujind ca os-
taș nu se încurcă în lucru-
rile vieții, ca să placă ce-
luice l-a seris la oaste.

* 1 Cor. 9, 25.

5 Iar și * dacă se luptă
cineva la jocuri, nu este

încununat dacă nu se va
înțepă potrivit legii.

* 1 Cor. 9, 25, 26.

6 Plugarul * care se oste-
nește trebuie să se împăr-
țească el întâi de roade.

* 1 Cor. 9, 10.

7 Înțelege ce zic; căci
Domnul îți va da prece-
dere în toate.

8 Adu-ți aminte de Isus
Hristos scuțat * dintre cei
morți, din ** sămânța lui
David, după † evanghelia
mea,

* Eapt. 2, 30; 13, 23. Rom. 1, 3, 4.
** 1 Cor. 15, 1, 4, 20. † Rom. 2, 16.

9 În * care sufer răul
până ** la legături, ca un
lucrător de rele, dar † cu-
vântul lui Dumnezeu nu
este legat.

* Eapt. 9, 16. Cap. 1, 12. ** Efes. 3, 1.
Filip. 1, 7. Col. 4, 3, 18. † Eapt. 28, 31.
Efes. 6, 19, 20. Filip. 1, 13, 14.

10 Pentru această răbd
toate * pentru cei aleși, că
** și ei să aibă parte de
mântuirea care este în
Hristos Isus, cu slavă veci-
nică.

* Efes. 3, 13. Col. 1, 24. ** 2 Cor. 1, 6.

11 Credincios * este cu-
vântul: Căci dacă ** am
murit cu el, vom și trăi
cu el;

* 1 Tim. 1, 15. ** Rom. 6, 5, 8. 2 Cor. 4, 10.

12 dacă * răbdăm, vom și
împărați cu el; dacă ** îl
vom lăgădui, și el ne va
lăgădui; * Rom. 8, 17. 1 Pet. 4, 13.

** Mat. 10, 33. Marc. 8, 38. Luce. 12, 9.

13 dacă * și suntem ne-
credincioși, el rămâne cre-
dincios, penitru că nu se **
poate, lăgădui pe sine însuș.

* Rom. 3, 3; 9, 6. ** Num. 23, 19.

*Partarea față de cei ce se
abat dela credință.*

14 Adu-le aminte de a-
cestea mărturisind * înaintea
lui Dumnezeu să ** nu
facă luptă de cuvinte, cecă-
ce nu este de niciun folos
ei spre dărâmarea celor ce
ascultă. * 1 Tim. 5, 21; 6, 13. Cap. 4,
1. ** 1 Tim. 1, 4; 6, 4. Tit. 3, 9, 11.

15 Silește-le să te înfă-
țișezi pe tine însuși lui
Dumnezeu dovedit bun, un
lucrător ne dat de rușine,
urmând drept cuvântul a-
devărului.

16 Si ferește-te de * lu-
meștile vorbiri deșerle; căci
ei vor înainta mai departe
în necucernicie,

* 1 Tim. 4, 7; 6, 20. Tit. 1, 14.

17 și cuvântul lor va
roade ca gangrena, dintre
cari este Imeneu * și Filet,

* 1 Tim. 1, 20.

18 oameni cari n'au ne-
merit ținta în ce privește *
adevărul, zicând ** că în-
vierea s'a și făcut și răs-
toarnă credința unora.

* 1 Tim. 6, 21. ** 1 Cor. 15, 12.

19 Totuș temelia * cea
lare a lui Dumnezeu stă,
având pecetea aceasta:
Domnul cunoaște ** pe cei

ce sunt ai săi! Și: Oricine numește numele Domnului să se depărteze dela ne-dreptate. *Mat. 24, 34. Rom. 8, 37. † Ioan 2, 19. ** Naum. 1, 7. Ioan 10, 14, 27. Num. 16, 5.

20 Într-o * casă mare nu sunt numai vase de aur și de argint, ci și de lemn și de lut, și unele ** sunt spre cinste iar altele spre necinste.

* 1 Tim. 3, 15. ** Rom. 9, 21.

21 Deci * dacă cineva se va curăți pe sine de acestea, va fi un vas spre cinste, sfânt, folositor ** stăpânului, pregătit pentru orice lucrare bună.

* Isa. 52, 11. ** Cap. 3, 17. Tit. 3, 1.

Purificarea față de cei ce se abat dela curăție.

22 Dar fugi de postele finirelui și urmărește * dreptatea, credința, iubirea, pacea cu ceice cheamă ** numele Domnului din † inimă curată. * 1 Tim. 6, 11. ** Fapt. 9, 14. 1 Cor. 1, 2. † 1 Tim. 1, 5; 4, 12.

23 Și ferește-te de cer-cetările * nechibzuite și lip-site de învățătură, deoarece știi că ele nasc lupte. * 1 Tim. 1, 4; 4, 7; 6, 4. Vers. 16. Tit. 3, 9.

24 Și robul * Domnului nu trebuie să se lupte ci să fie bland către toți, ** îndemânatice să-i învețe, răbdător de rele,

* Tit. 3, 2. ** Tim. 3, 2, 3. Tit. 1, 9.

25 Îndreptând cu * blân-

deță pe ceice se împotri-vesc, poale ** le-ar da cumiva Dumnezeu pocăință spre cunoașterea † deplină a adevărului, * Gal. 6, 1. 1 Tim. 6, 11. 1 Pet. 3, 15. ** Fapt. 8, 22. † 1 Tim. 2, 4. Cap. 3, 7. Tit. 1, 1.

26 și să se trezească din * lațul diavolului fiind vâ-nați de el pentru voia lui.

* 1 Tim. 3, 7.

Răulataea oamenilor dela urmă.

3 Cunoaște însă accasta, că în * zilele din urmă vor veni vremuri grele.

* 1 Tim. 4, 1. Cap. 4, 3. 2 Pet. 3, 3. 1 Ioan 2, 18. Iuda 18.

2 Căci oamenii vor fi iubitori de ei * înșși, iubitori de argint, ** lăudăroși, † îngâmfați, †† hulitori, †† nesupuși părintilor, †* nemulțămilori, necuvioși, * Filip. 2, 21. ** 2 Pet. 2, 3. † Iuda 16. †† 1 Tim. 6, 4. †† 1 Tim. 1, 20. 2 Pet. 2, 12. Iuda 10. †* Rom. 1, 30.

3 fără * iubire firească, neinduplați, clevetitori, ** neinfrânați, † neîmblânziți, neiubitori de bine,

* Rom. 1, 31. ** Rom. 1, 31. † 2 Pet. 3, 3.

4 vânzători, * pornișii fără chibzuială, îngâmfați, iubitori ** mai mult de plăceri decât iubitori de Dumnezeu,

* 2 Pet. 2, 10. ** Filip. 3, 19. 2 Pet. 2, 13, etc. Iuda 4, 19.

5 având o formă de cu-cernicie dar făgăduind pu-

terea * ei; depărtează-te și de aceștia. ** * 1 Tim. 5, 8.

Tit. 1, 16. ** 2 Tes. 3, 6. 1 Tim. 6, 5.

6 Căci dintr-aceștia sunt * ceice se vâră în case și robesc femeioare încărcate de păcate, mânate de fe-lurite pofte,

* Mat. 23, 14. Tit. 1, 11.

7 totdeauna învățând și nepulând veni * nici odată la cunoștința deplină a adevărului. * 1 Tim. 2, 4.

8 Și după cum * Iane și Iambre s-au împotrivit lui Moise, așa și aceștia se împotrivesc adevărului, oameni ** stricați la minte, netrebmici † în ce privește credința.

* Exod. 7, 11. ** 1 Tim. 6, 5. † Rom. 1,

28. 2 Cor. 13, 5. Tit. 1, 16.

9 Dar nu vor înainta mai mult căci nebunia lor va fi învederăț tuturor, cum * a fost și a celorora.

* Exod. 7, 12; 8, 18; 9, 11.

10 Tu însă * mi-ai urmat

de aproape învățătura, felul vieții, planul, credința, îndelunga-răbdare, iubirea, răbdarea,

* Filip. 2, 22. 1 Tim. 4, 6.

11 prizonirile, suferin-țele, ce fel mi s-au făcut în * Antiohia, în ** Iconia, în † Listra; ce fel de prizoniri am răbdat: — și

din †† Ioate m'a scăpat Domnul.

* Fapt. 13, 45, 50. †† Fapt. 14, 2, 5.

† Fapt. 14, 19, etc. †† Ps. 34, 19. 2 Cor. 1, 10. Cap. 4, 17.

12 Și toți, * cari voiesc să trăiască în cucerenie în Hristos Isus, vor fi pri-gonniți.

* Ps. 34, 19. Mat. 16, 24. Ioan 17, 14. Fapt. 14, 22. 1 Cor. 15, 19. 1 Tes. 3, 3.

13 Oamenii răi însă * și amăgori vor înainta spre mai rău ducând în rătă-cire și fiind duși în rătă-cire.

* 2 Tes. 2, 11. 1 Tim. 4, 1. Cap. 2, 16.

14 Iar tu * rămâi în cele ce ai învățat și ai fost în-tărit, deoarece știi dela cine le-ai învățat.

* Cap. 1, 13; 2, 2.

15 Și fiindcă din pruncie cunoști Scripturile sfinte, * cari pot să te facă înțelepți spre măntuire, prin cre-dința care este în Hristos Isus.

* Ioan 5, 39.

16 Orice * scriptură este însuflată de Dumnezeu și folositoră ** spre învăță-tură, spre mustrare, spre îndreptare, spre înțelepți-re care este în dreptate,

* 2 Pet. 1, 20, 21. ** Rom. 15, 4.

17 ca * omul lui Dumnezeu să fie desăvârșit, gătit ** deplin spre orice lucrare bună. * 1 Tim. 6, 11. ** Cap. 2, 21.

Stăruința în propovăduire.
4 Mărturisesc * înaintea lui Dumnezeu și a lui Hristos Isus, care ** are să judece viii și morții, atât pe arătarea lui cât și pe împărația lui: * 1 Tim. 5. 21; 6. 13. Cap. 2. 14. ** Fapt. 10. 42.

2 propovăduiește cuvântul, stăruiește la vreme, ne la vreme, muștră, * ceartă, îndeamnă ** cu orice îndelungă - răbdare și învățătură. * 1 Tim. 5. 20. Tit. 1. 13; 2. 15. ** 1 Tim. 4. 13.

3 Căci * fi o vreme când nu vor suferi învățătura ** sănătoasă, ci își vor îngrămădi învățători după † poftele lor fiind gădilași la auz, * Cap. 3. 1. ** 1 Tim. 1. 10. † Cap. 3. 6.

4 și își vor întoarce auzul dela adevăr, și se vor abate * la basme.

* 1 Tim. 1. 4; 4. 7. Tit. 1. 14.

5 Tu însă fii treaz în toate, sufere * răul, fă lăcru de evanghelist, ** împlineste-ți bine slujba.

* Cap. 1. 8; 2. 8. ** Fapt. 21. 8. Efes. 4. 11.

Timotei rugă să vină la Pavel.

6 Căci eu * sănt chiar îturnat ca o jertfă de băutură, și vremea mutării ** mele este aproape.

* Filip. 2. 17. ** Filip. 1. 23. 2 Pet. 1. 14.

7 M'am luptat * lupta cea bună, am sfârșit a-

lergarca, am păzit credința; * 1 Cor. 9. 24, 25. Filip. 3. 11 1 Tim. 6. 12. Evr. 12. 1.

8 de acum îmi stă într-un cununa * dreptății, pe care mi-o va da Domnul, dreptul Judecător, în * ziua aceea, dar nu numai mie ci și tuturor celor au iubit arătarea lui.

* 1 Cor. 9. 25. Iac. 1. 12. 1 Pet. 5. 1 Apoc. 2. 10. ** Cap. 1. 12.

9 Silește-te să vîi curând la mine.

10 Căci * Dima m'a părăsit, fiindcă a iubit ** venitul de acum și a plecat la Tesalonic, Crescens în Galatia. Tit în Dalmatia * Col. 4. 14. Filip. 24. ** 1 Ioan 2. 16.

11 Numai * Luca ** este cu mine. Ia pe Marcu și adu-l cu tine, căci îmi este folositor pentru slujba * Cap. 1. 15. ** Col. 4. 14. Filip. 21. † Fapt. 12. 25; 15. 37. Col. 4. 10.

12 Pe Tihic * l-am trimis la Efes. * Fapt. 20. 4. Efes. 6. 21 Col. 4. 7. Tit. 3. 12.

13 Când vîi, adu-mi manuau pe care am lăsat-o în Troa la Carp, și cărțile, mai ales cele de piele.

14 Alexandru * arămarul mi-a făcut multe rele. Domnul îi va da ** după faptele lui.

* Fapt. 19. 33. 1 Tim. 1. 20. ** 2 Sam. 3. 39. Ps. 28. 4. Apoc. 18. 6.

15 Păzește-te și tu de el;

elci tare să împotrivă cu vîntelor noastre.

16 În întâia mea apărare nimeni nu mi-a venit în ajutor, ci * toți m'au părăsit: să ** nu li se pună în socoieală.

* Cap. 1. 15. ** Fapt. 7. 60.

17 Dar * Domnul a stat înăuntru mine și m'a înțărât în ** prin mine să fie veșnică pe deplin propovăduirea și să audă toale Neamurile; și am fost scăpat din † gura leului.

* Mat. 10. 19. Fapt. 23. 11; 27. 23.

** Fapt. 9. 15; 26. 17, 18. Efes. 3. 8.

† Pa. 22. 21. 2 Pet. 2. 9.

18 Domnul * mă va scăpa de orice lucru rău și mă va măntui până la împă-

răția lui cea cerească. A lui ** să fie slava în vecii vecilor! Amin. * Ps. 121. 7. ** Rom. 11. 36. Gal. 1. 5. Evr. 13. 21.

Urări de sănătate.

19 Imbrățișează pe Prisca și Acula și casa ** lui Onisifor.

* Fapt. 18. 2. Rom. 16. 13. ** 2 Tim. 1. 16.

20 Erast * a rămas în Corint, iar pe Trofim ** l-am lăsat în Milet bolnav. * Fapt. 20. 22. Rom. 16. 23. ** Fapt. 20. 4; 21. 29.

21 Silește-te * să vîi înainte de iarnă. Te imbrățișează Eubul și Pudens și Linus și Claudia și toți frații.

* Vers. 9.

22 Domnul * Isus Hristos fie cu duhul tău! Harul fie cu voi. * Gal. 6. 18. Filip. 25.

EPISTOLA LUI PAVEL CĂTRE TIT.

Urare.

1 Pavel, rob al lui Dumnezeu, și apostol al lui Isus Hristos, potrivit credinței aleșilor lui Dumnezeu, și cunoștinței * depline a adevărului, care este potrivit cucerniciei, **

* 2 Tim. 2. 25. ** 1 Tim. 3. 16; 6. 3.

2 pe temeiul nădejdii * de viață vecină, ** pe care a făgăduit-o mai înainte de vremuri vecinice

Dumnezeu care nu minte, †

* 2 Tim. 1. 1. Cap. 3. 7. ** Num. 23. 19.

2 Tim. 2. 13. † Rom. 16. 25. 2 Tim. 1. 9.

1 Pet. 1. 20.

3 iar * la vremurile sale cunvenite a făcut cunoșcut cuvântul său în propovăduirea care ** mi-a fost încredințată mie, după † porunca lui Dumnezeu, Măntuitorul nostru; —

* 2 Tim. 1. 10. ** 1 Tes. 2. 4. 1 Tim. 1. 11.

† 1 Tim. 1. 1; 2. 3; 4. 10.

4 lui Tit, * adevăratul **

meu copil, potrivit credinței † de obște: Iar † și pace dela Dumnezeu Tatăl și dela Hristos Isus Măntuitorul nostru!

* 2 Cor. 2. 13; 7. 13; 8. 6, 16, 23; 12. 18. Gal. 2. 3. ** 1 Tim. 1. 2. † Rom. 1. 12. 2 Cor. 4. 13. 2 Pet. 1. 1. †† Efes. 1. 2. Col. 1. 2. 1 Tim. 1. 2. 2 Tim. 1. 2.

Tit să pună presbiteri în Creta.

5 Pentru aceasta te-am lăsat în Creta, ca să rănduiești * mai departe cele rămase neorânduite și să pui ** în fiecare cetate bresbiteri, cum ți-am poruncit:

*1 Cor. 11.34. **Fapt. 14.23. 2 Tim. 2.2.

6 dacă * este cineva fără vină, bărbat ** al unei singure neveste, având † copii credincioși, cari nu sunt invinuți de destrăbălare sau nesupuși.* 1 Tim. 3. 2, etc.

** 1 Tim. 3. 12. † 1 Tim. 3. 4, 12.

7 Căci episcopul trebuie să fie fără vină, ca * economist al lui Dumnezeu, nu plăcând siesi, nu pornit la mânie, nu dedat ** vinului, nu deprins să bată, nu de dat la căștig urât, †

* Mat. 24. 45. 1 Cor. 4. 1, 2. ** Lev. 10. 9. Efes. 5. 18. 1 Tim. 3. 3, 8. † 1 Tim. 3. 3, 8. 1 Pet. 5. 2.

8 ci * primitor de oaspeți, iubitor de bine, cuminți, drept, cuvios, înfrânat,

* 1 Tim. 3. 2.

9 ținându-se * de cuvânt-

tul ** credincios, care este potrivit învățăturii, ca să fie în stare, atât ca să îndemne în învățătură sănătoasă † căt și să mustre pe ceice vorbesc împotriva.

* 2 Tes. 2. 15. 2 Tim. 1. 13. ** 1 Tim. 1. 15; 2. 4, 9; 6. 3. 2 Tim. 2. 2. † 1 Tim. 1. 10; 6. 3. 2 Tim. 4. 3. Cap. 2. 1.

Invățătorii mininoși.

10 Căci mulți sunt * nesupuși, vorbitori în deșert și amăgori, ** mai ales cei din lăierea împrejur,

* 1 Tim. 1. 6. ** Rom. 16. 10

11 cărora * trebuie a le astupă gura, ca unii cari dărapăna ** eace întregi, învățând pe alții, pentru căștig rușinos, celece nu trebuie. * Fapt. 15. 1. ** Mat. 23. 14. 2 Tim. 3. 6. † 1 Tim. 6. 6.

12 Unul * dintre ei, chiar un prooroc al lor, a zis Cetani și sunt totdeauna mininoși, fiare rele, până tece leneșe. * Fapt. 17. 28

13 Mărturia aceasta este adevărată. Pentru această pricină * muștră-i aspru, ca să fie sănătoși în credință, ** * 2 Cor. 13. 10. 2 Tim. 4. 2. ** Cap. 2. 2

14 să nu * ia seama la basme iudaicești și la poruncile ** unor oameni cari își întorc fața dela adevăr. * 1 Tim. 1. 4; 4. 7. 2 Tim. 4. 4. ** Ia 29. 18. Mat. 15. 9. Col. 2. 22.

15 Toate * sunt curate pentru cei curați, iar pentru cei ** necurați și necre-

șincioși nimic nu este curat, ci atât mintea lor căt

† cugetul lor este necurat.

* Iac. 1. 39—41. Rom. 14. 14, 20.

† Cor. 6. 12; 10. 23, 25. 1 Tim. 4. 3, 4.

** Rom. 14. 33.

16 Ei mărturisesc că cunosc pe Dumnezeu, dar îl îngăduiesc prin * faptele lor, fiind uricioși și nesupuși și netrebnici pentru ** orice faptă bună. * 2 Tim. 3. 5. Iuda 4. ** Rom. 1. 28. 2 Tim. 3. 8.

Cum să sfătuiască pe oameni.

2 Dar tu vorbește cele ce se cuvîn învățăturii * sănătoase:

* 1 Tim. 1. 10; 6. 3. 2 Tim. 1. 13. Cap. 1. 9.

2 Ca bătrâni să fie trezi, cinstiți, cuminți, sănătoși în credință, * în iubire, în răbdare.

* Cap. 1. 13.

3 * Ca bătrânele de asemenea să aibă o cuviință sfântă în înfățișare, nu elevitoare, nici robite de vin mult, învățătoare de bine,

* 1 Tim. 2. 9, 10; 3. 11. 1 Pet. 3. 3, 4.

4 ca să deprindă pe cele tinere să * fie iubitoare de bărbății lor, iubitoare de copiii lor, * 1 Tim. 5. 14.

5 să fie cuminți, curate, gospodine bune, supuse * bărbăților lor, ca ** să nu fie hulit cuvântul lui Dumnezeu.

* 1 Cor. 14. 34. Efes. 5. 22. Col. 3. 18.

1 Tim. 2. 11. 1 Pet. 3. 1, 5. ** Rom. 2.

24. 1 Tim. 6. 1.

6 Pe cei mai tineri de

asemenea îndeamnă-i să fie cuminți,

7 arătându-le pe tine însuți în * toate o pildă de fapte bune, de nestrîcăciune în învățătură, de bună cuviință, **

* 1 Tim. 4. 12. 1 Pet. 5. 3. ** Efes. 6. 24.

8 de cuvânt * sănătos, lipsit de învinuire, pentru că ** celce este împotriva să † se rușineze, neavând să zică nimic rău despre noi. * 1 Tim. 6. 3. ** Neem. 5. 9. 1 Tim. 5. 14. 1 Pet. 2. 12, 15; 3. 16. 2 Tim. 3. 14.

9 Indeamnă pe robi * să fie supuși slăpânilor lor în toate, și să le fie bineplăcuți, să nu le întoarcă vorba, * Efes. 6. 5. Col. 3. 22. 1 Tim. 6. 1, 2. 1 Pet. 2. 18. ** Efes. 5. 24.

10 să nu dea ceva la o parte pentru ei înșiși, ci să arate toată bună credință, ca * să împodobească în toate învățătură, care este a lui Dumnezeu, Măntuitorul nostru.

* Mat. 5. 16. Filip. 2. 15.

Harul lui Dumnezeu arătat.

11 Căci harul * lui Dumnezeu, aducător de măntuire tuturor oamenilor, s'a ** arătat,

* Rom. 5. 15. Cap. 3. 4, 5. 1 Pet. 5. 12.

** Iac. 3. 6. Ioan 1. 9. 1 Tim. 2. 4.

12 * învățându-ne ca le-pădând necucernicia și ** poftele lumenești, să tăim cu înțelepciune și cu dreptate

și eu cucernicie în veacul de acum, * Lue. 1. 75. Rom. 6. 19. Efes. 1. 4. Col. 1. 22. 1 Tes. 4. 7. ** 1 Pet. 4. 2. 1 Ioan 2. 16.

13 așteptând * fericita nădejde ** și arătarea † slavei mărelui nostru Dumnezeu și Mântuitor Isus Hristos,

* 1 Cor. 1. 7. Filip. 3. 20. 2 Pet. 3. 12.

** Fapt. 24. 15. Col. 1. 5, 23. Cap. 1. 2; 3. 7. † Col. 3. 4. 2 Tim. 4. 1, 8. Evr. 9. 28. 1 Pet. 1. 7. 1 Ioan 3. 2.

14 care s'a * dat pe sine însuș pentru noi, ca să ne răscumpere din orice nelegiuri și să-și curățească ** un popor ca stăpânire a sa, răvnitor † de fapte bune.

* Gal. 1. 4; 2. 20. Efea. 5. 2. 1 Tim. 2. 6.

** Evr. 9. 14. † Exod. 15. 16; 19. 5. Deut. 7. 6; 14. 2; 26. 18. 1 Pet. 2. 9.

†† Efes. 2. 10. Cap. 3. 8.

15 Vorbește acceslea și îndeamnă și mustăță * cu toatălă stăpânirea. Nimeni ** să nu te disprețuiască.

* 2 Tim. 4. 2. ** 1 Tim. 4. 12.

Ce trebuie să-i învețe Tit.

3 Adu-le aminte să * fie supuși stăpânirilor, dre-gătorilor, să ** asculte, să fie gata la orice faptă bună, * Rom. 13. 1. 1 Pet. 2. 13. ** Col. 1. 10. 2 Tim. 2. 21. Evr. 13. 21.

2 să nu defaime pe * nimeni, să nu fie gâlcevitori, ** să fie învoitori, † arătând orice blândeță †† către toți oamenii.

* Efes. 4. 31. ** 2 Tim. 2. 24, 25.

† Filip. 4. 5. †† Efes. 4. 2. Col. 3. 12.

3 Căci și noi eram * altă dată fără minte, neascu-tători, fiind duși în răta-cire, robi ai poftelor și le iuritelor plăceri, petrecând în răutate și pizmuire, u-răcioși, urându-ne unii pe-alții. *1 Cor. 6.11. Efes. 2. 3. Col. 1. 21; 3. 7. 1 Pet. 4. 3.

4 Dar când s'a arătat bunătatea * și dragostea de oameni a lui Dumnezeu, ** Mântuitorul nostru,

* Cap. 2. 11. ** 1 Tim. 2. 3

5 ne-a mântuit nu * din faptele cele *făcute* în dreptate, pe cari le-am făcut noi, ci după mila sa, prin baia nașterii ** de a doua oară și prin înnoirea Du-hului Sfânt,

* Rom. 3. 20; 9. 11; 11. 6. Gal. 2. 16. Efes. 2. 4, 8, 9. 2 Tim. 1. 9. ** Ioan 3. 3, 5. Efes. 5. 26. 1 Pet. 3. 21.

6 pe care 1-a * turnat peste noi cu bogăție, prin Isus Hristos Mântuitorul nostru,

* Ezeo. 36. 25. Ioc. 2. 18. Ioan 1. 16. Fapt. 2. 23; 10. 45. Rom. 5. 5.

7 ca * fiind îndreptății prin harul lui, să ne facem ** moștenitorii ai vieții vechi-nice potrivit nădejdirii. †

* Rom. 3. 24. Gal. 2. 10. Cap. 2. 11. ** Rom. 8. 23, 24. † Cap. 1. 2.

8 Credincios * este cu-vântul și vreau să stăru-iesc cu tărie asupra aces-lera, ca ceice au crezut pe Dumnezeu, să poarte grija

* stea în fruntea ** fap-telor bune. Acestea sunt bune și folositoare pentru oameni. * 1 Tim. 1. 15. Cap. 1. 9.

** Vers. 1. 14. Cap. 2. 14.

9 Dar de * întrebări pro-ștești și de înșirări de ne-amuri și de certuri și de lupte despre lege, ferește-te, căci ** sunt nefolosi-toare și zădarnice. * 1 Tim. 1. 4. 2 Tim. 2. 28. Cap. 1. 14. ** 2 Tim. 2. 14.

10 Ferește-le * de omul desbinător după ** întâia și a doua mulțrare,

* 2 Cor. 13. 2. ** Mat. 18. 17. Rom. 16. 17. 2 Tes. 3. 6. 14. 2 Tim. 3. 5. 2 Ioan 10.

11 pentru că stii că unul ca acesta s'a abătut de tot și păcătuiește, fiind osân-dit * de sine însuș.

* Fapt. 13. 46. *Indemnuri deosebite.*

12 Când voi trimite pe

Arteia la tine sau pe Tihic, * silește-te să vii la mine în Nicopol; căci acolo am hotărît să iernez.

* Fapt. 20. 4. 2 Tim. 4. 12.

13 Pe Zena învățătorul de iege și pe Apolo * tri-mite-i înainte în călăto-ria lor cu sărguință ca să nu le lipsească nimic.

* Fapt. 8. 24.

14 Si să învețe și ai no-stri să * stea în fruntea faptelelor bune pentru tre-buinițele neapărate, ca să nu ** fie neroditori.

* Vers. 8. ** Rom. 15. 28. Filip. 1. 11. 4. 17. Col. 1. 10. 2 Pet. 1. 8.

15 Toți ceice sunt cu mine te îmbrățișează. Im-brățișează pe ceice ne iu-besc în credință. Harul să fie cu voi toți!

EPISTOLA LUI PAVEL CĂTRE FILIMON.

Urare.

1 Pavel, înțemnițat * al lui Hristos Isus, și Timotei fratele, către Filimon, iub-itul și împreună lucră-torul ** nostru. * Efes. 3. 1; 4. 1. 2 Tim. 1. 8. Vers. 9. ** Filip. 2. 25.

2 și Apfiei sora *noastră* și lui Arhip * ostașul no-stru ** împreună cu noi,

și bisericii † care este în casa ta: * Col. 4. 17. ** Filip. 2. 25.

† Rom. 16. 5. 1 Cor. 16. 19.

3 Har * vouă și pace dela Dumnezeu Tatăl no-stru și dela Domnul Isus Hristos. * Efes. 1. 2.

4 Mulțumesc * Dumnezeului meu făcând totdea-

una pomenire de tine în rugăciunile mele,

* Efes. 1. 16. 1 Tes. 1. 2. 2 Tes. 1. 3.

5 auzind * de iubirea ta și de credința pe care o ai către Domnul Isus și către toți sfinții,

* Efes. 1. 15. Col. 1. 4.

6 ea părtășia credinței tale să se facă lăruatoare pentru Hristos, în recunoașterea * deplină a oricărui bine ce este în noi.

* Filip. 1. 9, 11.

7 Căci noi am avut multă bucurie și măngâiere în iubirea ta, fiindcă inimile sfinților au fost răcorite * prin tine, frate.

* 2 Cor. 7. 13. 2 Tim. 1. 16. Vers. 20

Rugămintea lui Pavel pentru Onisim.

8 Deaccea, deși am multă îndrăzneală în Hristos ca * să-ți porunceșc ce se cuvine,

* 1 Tes. 2. 6.

9 totuș te rog pentru iubire mai mult, fiind așa cum sănătuiești, Pavel cel bătrân, iar * acum și un înțemnițat al lui Hristos Isus,

* Vers. 1.

10 te rog pentru copilul meu, pe care l-am născut * în legături, pe Onisim, ** * Col. 4. 9. ** 1 Cor. 4. 15. Gal. 4. 19.

11 care altădată îți era nefolositor dar acum mult folositor și ţie și mie,

12 pe care îți l-am tri-

mis înapoi, pe el, adică chiar inima mea:

13 pe care voi am să-l țin la mine, ca * să-mi slujească în locul lău în legăturile evangheliei,

* 1 Cor. 16. 17. Filip. 2. 20.

14 dar n' am voit să fac nimic fără părere ta pentru că binele dela tine să nu fie ca de silă ei de bunăvoie.

* 2 Cor. 9. 7.

15 Căci poate * pentru aceasta să a despărțit de tine puțină vreme ca să-l ai vecinie,

* Fac. 45. 6, 8.

16 deacum nu ca rob ei mai pe sus de rob, ca pe un frate * iubit, mai ales mie și * eu atât mai mult, și în carne și în Domnul

* Mat. 23. 8. 1 Tim. 6. 2. ** Col. 3. 22

17 Deci dacă mă ai părăsat, * primește-l la tine ca pe mine.

* 2 Cor. 8. 23.

18 Iar dacă te-a nedreptășit în ceva sau îți datorează ceva, pune aceasta în socoteala mea:

19 Eu, Pavel, am scris cu înșăță mâna mea, eu voi plăti, ca să nu-ți zic că chiar tu însuți te datorizezi mie.

20 Așa, frate, să trag și cest folos dela tine în Domnul; ușurează-mi * inima în Hristos. * Vers. 7.

21 Având încredere în ascultarea ta, î-am scris

ștind * că vei face și mai mult decât cele ce zic.

* 2 Cor. 7. 16.

Urări de sănătate.

22 Tolodată însă pregătește-mi și un loc de găzduire; căci nădăjduiesc * că prin ** rugăciunile voastre vă voi fi dăruit.

* Filip. 1. 25; 2. 24. ** 2 Cor. 1. 11.

23 Te îmbrățișează Epafra * cel înțemnițat împre-

ună cu mine în Hristos Isus.

* Col. 1. 7; 4. 12.

24 Tot așa și Marcu, * Aristarh, ** Dimi, † Luca, ‡ impreună luerători cu mine.

* Fapt. 12. 12, 25. ** Fapt. 19. 29; 27. 2 Col. 4. 10. † 2 Tim. 4. 10. ‡ 2 Tim. 4. 11.

25 Harul * Domnului nostru Isus Hristos fie cu duhul vostru! Amin.

* 2 Tim. 4. 22.

PISTOLA LUI PAVEL APOSTOLUL CĂTRE EVREI

Cea din urmă descoperire.

1 După ce a vorbit de de mult în multe părți * și în multe chipuri părinților în prooroci,

* Num. 12. 6, 8.

2 la sfârșitul * acestor zile Dumnezeu ne-a vorbit ** în Fiul, pe care l-a pus moștenitorul tuturor, prin ‡ care a făcut și vecinie;

* Deut. 4. 30. Gal. 4. 4. Efes. 1. 10.

** Ioan 1. 17; 15. 15. Cap. 2. 3. † Ps. 2. 8.

Mat. 21. 38; 28. 18. Ioan 3. 35. Rom.

8. 17. ‡ Ioan 1. 3. 1 Cor. 8. 6. Col. 1. 16.

3 care * fiind strălucirea slavei lui și întipăritura Ființei lui și înținând ** toate cu cuvântul puterii sale, după ce a făcut ‡ curățirea păcatelor, a șezut ‡ la

dreapta Măreșiei în cele de sus,

* Ioan 1. 14; 14. 9. 2 Cor. 4. 4. Col. 1. 15.

** Ioan 1. 4. Col. 1. 17. Apoc. 4. 11.

† Cap. 7. 27; 9. 12, 14, 26. ‡ Ps. 110. 1.

Efes. 1. 20. Cap. 8. 1; 10. 12; 12. 2

1 Pet. 3. 22.

3 fiind făcut cu atât mai bun decât îngerii cu călă * moștenit un nume mai deosebit decât ei.

* Efes. 1. 21. Filip. 2. 9, 10.

Fiul mai pe sus de îngeri.

5 Căci cărui dintre îngeri a zis vreodată: Tu eşti Fiul * meu, eu astăzi te-am născut! Si iarăș: Eu ** îi voi fi Tată și el îmi va fi Fiul?

* Ps. 2. 7. Fapt. 13. 33. Cap. 5. 5.

** 2 Sam. 7. 14. 1 Cron. 22. 10; 28. 6.

Ps. 89. 26, 27.

6 Si, când aduce iarăș în pământ locuit pe Întăiul născut, * zice: Si loți ** îngerii lui Dumnezeu să se închine lui.

* Rom. 8, 29. Col. 1, 18. Apoc. 1, 5. ** Deut. 32, 43. Ps. 97, 7. 1 Pet. 3, 22.

7 Si despre îngerii zice: Celece face * pe îngerii său vânturi și pe slujitorii săi o pară de foc. * Ps. 104, 4.

8 Iar despre Fiul zice: Scaunul * tău de domnie, Dumnezeule, este în veacul veacului, și toiaugul dreptății este toiaugul împărăției tale. * Ps. 45, 6, 7.

9 Tu ai iubit dreptatea și ai urât nelegiuirea: deacea, Dumnezeule, Dumnezeul tău te-a * uns cu undelemn de bucurie mai pe sus de lovarășii tăi.

* Isa. 61, 1. Fapt. 4, 27; 10, 38.

10 Si: Tu, Doamne, la * început ai întemeiat pământul și cerurile sunt lucrările mâinilor tale;

* Ps. 102, 25, etc.

11 ele * vor pieri dar tu rămâi mereu și toate se vor învechi ca o haină.

* Isa. 34, 4; 51, 6. Mat. 24, 35. 2 Pet. 3, 7, 10. Apoc. 21, 1.

12 Si le vei face sul ca pe un veșmânt și vor fi schimbate ca o haină: dar tu ești acelaș și anii tăi nu se vor împuțina.

13 Si despre cari dintre îngerii a zis vreodată: řezi

* la dreapta mea până voi pune pe vrăjmașii tăi așternut picioarelor tale?

* Ps. 110, 1. Mat. 22, 44. Marc. 12, 36. Luc. 20, 42. Vers. 3. Cap. 10, 12.

14 Nu sunt ei oare * loți duhuri slujitoare trimise spre slujbă pentru ceice au să moștenească ** mânătuirea?

* Ps. 10, 16; 32, 1, 2, 24. Ps. 34, 7; 91, 11; 103, 20, 21. Dan. 3, 8, 28; 7, 10; 10, 11. Mat. 18, 10. Luc. 1, 19; 2, 9, 13. Fapt. 12, 7, etc.; 27, 23. ** Rom. 8, 17. Tit. 3, 7. Iac. 2, 5. 1 Pet. 3, 7.

El a vestit o mare mânătuire

2 De aceea trebuie să luăm aminte cu atât mai mult la cele auzite, că nu cunva să ne strecurăm pe lângă ele.

2 Căci dacă cuvântul vorbit * prin îngerii a fost neclinit și orice ** abaltere și neascultare a lual dreptă răsplătire,

* Deut. 33, 2. Ps. 68, 17. Fapt. 7, 53. Gal. 3, 19. ** Num. 15, 30, 31. Deut. 4, 3; 17, 2, 5, 12; 27, 26.

3 cum * vom scăpa noi, dacă vom fi nepăsători la o astfel de mare mânătuire, care ** luându-și începutul prin aceea că a fost vorbită de Domnul, a fost întărită față de noi de ceice au auzit.

* Cap. 10, 28, 29; 12, 25. ** Mat. 4, 17. Marc. 1, 14. Cap. 1, 2. † Luc. 1, 2.

4 Dumnezeu deasemenea dând * mărturie împreună

cu ei prin ** semne și minuni și felurite puteri și prin împărățirile † Duhului Sfânt † după voia lui.

* Marc. 16, 20. Fapt. 14, 3; 19, 11. Rom. 16, 18, 19. 1 Cor. 2, 4. ** Fapt. 9, 22, 43. † 1 Cor. 12, 4, 7, 11. † Efes. 1, 5, 9.

Dumnezeu i-a supus totul.

5 Căci nu îngerilor a supus el pământul locuit * care are să vină și despre care vorbim.

* Cap. 6, 5. 2 Pet. 3, 13.

6 Dar cineva a mărlușit undeva zicând: Ce * este omul ca să-ți aduci aminte de el? Sau fiul omului că te uiți cu luare aminte spre el?

* Iov 7, 17. Ps. 8, 4, etc.; 144, 3.

7 L-ai făcut pentru puțină vreme mai pe jos de îngerii, l-ai încununat cu slavă și cinsti și l-ai pus peste lucrurile mâinilor tale.

8 Ai supus toate * supă picioarele lui. Căci prin aceea că i-a supus toate, n-a lăsat nimic nesupus lui; acum însă nu ** vedem încă toate supuse lui.

* Mat. 28, 18. 1 Cor. 15, 27. Efes. 1, 22. Cap. 1, 13. ** 1 Cor. 15, 25

9 Dar vedem pe Isus, * care a fost făcătorul puțin mai pe jos de îngerii, încununat ** cu slavă și cinsti pentru palima morții, pentru ca ele, ca ** prin moarte să desființeze pe cele care

prin harul lui Dumnezeu să guste moarte pentru † fiecare.

* Filip. 2, 7—9. ** Fapt. 2, 33. † Ioan 3, 16; 12, 32. Rom. 5, 18; 8, 32. 2 Cor. 5, 15. 1 Tim. 2, 6. 1 Ioan 2, 2. Apoc. 5, 9.

10 Căci acelaia pentru care sunt toate și prin care sunt toate, fiindcă duce pe mulți și la slavă, și se cuvenia ** să desăvârșească † prin patimi pe începătorul mânătuirii † lor.

* Iac. 24, 46. ** Rom. 11, 36. † Fapt. 3, 15; 5, 31. Cap. 12, 2. † Luc. 13, 32. Cap. 5, 9.

11 Căci și cel * ce sfintește și ceice sunt ** sfinti, loți sunt dintr-unul: din care priceină nu se † rușinează să-i numească frați, *Cap. 10, 14. ** Fapt. 17, 26. † Mat. 28, 10. Ioan 20, 17. Rom. 8, 29.

12 zicând: Voiu vesti * numele tău fraților mei, în mijlocul adunării îți voi cânta laudă. **

* Ps. 22, 22, 25. ** Ps. 18, 2. Isa. 12, 2.

13 Si iarăș: Eu îmi voi pune încrederea în el. Si iarăș: Iată-mă, * eu și copiii pe cari ** mi i-a dat Dumnezeu.

* Isa. 8, 18. ** Ioan 10, 29; 17, 6, 9, 11, 12.

14 Deci, fiindcă copiii sunt părăși săngelui și cărñii și * el în chip asemănător a luat parte la ele, ca ** prin moarte să desființeze pe cele care

Si Dumnezeu s'a odihnit in ziua a saptea de toate lucrarile lui.

* Fac. 2. 2. Exod. 20. 1; 31. 17.

5 Si iarăs in acest loc: De vor intra ei in odihna mea!

6 Deci, fiindca rămâne încă să intre unii în ea, și cei * mai dinainte cari au avut propovăduitură vestea bună n'au intrat din pricina neascultării, * Cap. 3. 19.

7 El hotărăște iar o zi anumită: „Astăzi”, * zicând în David după atâta vreme, cum s'a spus mai înainte: Astăzi dacă veți auzi glasul lui, nu vă învârloșați înimile.

* Ps. 95. 7. Cap. 3. 7.

8 Căci, dacă Iosua le-ar fi dat odihna, n'ar fi vorbit el după acestea de altă zi.

9 Deci dar rămâne încă o odihna ca cea de Sabat pentru poporul lui Dumnezeu.

10 Căci cine a intrat in odihna lui, acela s'a și odihnit de lucrarile sale, ca Dumnezeu de ale lui.

11 Să ne sărguim dar ca să întrăm in acea odihna, ca nimici să nu cadă in aceeaș * pildă de neascultare. * Cap. 3. 12, 18, 19.

12 Căci cuvântul lui Dumnezeu este viu * și lucrările și mai ** tăietor de-

căt orice sabie * cu două tăișuri și pătrunzând †† până la despărțirea sufletului și duhului, încheieturilor și măduvei și judecă cugetele și gândurile iniții.

* Ies. 49. 2. Ior. 23. 29. 2 Cor. 10. 4, 5. 1 Pet. 1. 23. ** Prov. 5. 4. † Efes. 6. 17. Apoc. 1. 16; 2. 16. †† 1 Cor. 14. 24, 25.

13 Si nicio * săptură nu este nearătată înaintea lui: ci toate sunt goale și desvelte ** înaintea ochilor celui cu care avem a face

* Ps. 33. 13, 14; 90. 8; 139. 11, 12. ** Iov. 26. 6; 34. 21. Prov. 15. 11.

Isus ca mare preot.

14 Având deci un mare preot, * care ** a străbătut cerurile, pe Isus, Fiul lui Dumnezeu, să * ne ținem bine mărturisirea. * Cap. 3. 1. ** Cap. 7. 26; 9. 12, 24. † Cap. 10. 23

15 Căci n'avem * un mare preot, care nu poate suferi împreună cu noi în slăbiciunile noastre, ci unul ispitit în ** toate asemenea nouă, dar † fără păcat.

* Iса. 53. 3. Cap. 2. 18. ** Luc. 22. 28

† 2 Cor. 5. 21. Cap. 7. 26. 1 Pet. 2. 22.

1 Ios. 3. 5.

16 Deci să * ne apropiem cu îndrăsneală de scaunul de domnie al harului, ca să luăm milă și să aflăm har spre ajutor, la vreme de nevoie.

* Efes. 2. 18; 3. 12. Cap. 10. 19, 21, 22.

Hristos și Melhisedec.

5 Căci orice mare preot, fiind luat dintre oameni, este așezat * pentru oameni în ** cele către Dumnezeu, și * să aducă daruri și cerște pentru păcate,

* Cap. 8. 3. ** Cap. 2. 17. † Cap. 8. 3, 10. 9; 10. 11; 11. 4.

2 care * poate fi îngăduitor cu cei neștiatori și rănicitori, fiindca și ** el înțeles este împresurat de slăbiciune.

* Cap. 2. 18; 4. 15. ** Cap. 7. 28.

3 Si din pricina * aceleia slăbiciuni este dator să aducă pentru păcate, după eum pentru popor, aşa și pentru sine. * Lev. 4. 3; 9. 7; 16. 6, 16-17. Cap. 7. 27; 9. 7.

4 Si nimeni * nu-și ia cîinstea aceasta pentru sine, ci dacă este chemat de Dumnezeu după cum a fost și Aaron. **

* 2 Cron. 26. 18. Ios. 3. 27. ** Exod. 28. 1. Num. 16. 5, 40. 1 Cron. 23. 13.

5 Așa * și Hristosul nu s'a slăvit pe sine însuș ca să fie făcut mare preot, ci celce i-a zis: Tu ești Fiul ** meu, cu astăzi te-am născut.

* Ios. 8. 54. ** Ps. 2. 7. Cap. 1. 5.

6 După cum zice și în alt loc: Tu * ești preot în veac după rânduiala lui Melhisedec.

* Ps. 110. 4. Cap. 7. 17, 21.

7 El în zilele cărnii sale, fiindca a adus * cereri și

rugăciuni stăruitoare, cu ** strigăt tare și lacrami către acela care * putea să-l măntuiască din †† moarte, și fiind ascultat pentru evlavie sa.

* Mat. 26. 39, 42, 44. Mare. 14. 36, 39. Ios. 17. 1. ** Pe. 22. 1. Mat. 27. 46, 50. Mare. 15. 34, 37. † Mat. 26. 53. Mare. 14. 36. †† Mat. 26. 37. Mare. 14. 33. Ios. 22. 43. Ios. 12. 27.

8 deși * era Fiul, totuștă învățat ascultarea ** din celeee a pătimit.

* Cap. 3. 6. ** Filip. 2. 8.

9 Si fiind făcut desăvârșit, * s'a făcut tuturor celor ce ascultă de el pricinitorul măntuirii vecinice;

* Cap. 2. 10, 11, 40.

10 fiind numit de Dumnezeu mare preot după * rânduiala lui Melhisedec, * Vers. 6. Cap. 6. 20.

11 despre care avem multe * de spus și cu anevioie de lămurit, fiindca văți făcut zăbavniții ** cu auzurile.

* Ios. 16. 12. 2 Pet. 3. 16. ** Mat. 13. 15.

Pruncia cititorilor.

12 Căci deși din pricina vremii ar fi trebuit să fiți și învățători, aveți trebuită și iarăs ca cineva să vă învețe cele * dintâi începuturi ale cuvintelor lui Dumnezeu și ați ajuns să aveți trebuință de lapte ** și nu de hrana tare.

* Cap. 6. 1. ** 1 Cor. 3. 1-3.

stăpânirea morții, adică pe diavolul,

* Ioan 1. 14. Rom. 8. 3. Filip. 2. 7.

** 1 Cor. 15. 54, 55. Col. 2. 15. 2 Tim. 1. 10.

15 și să izbăvească pe toți ceice de frica morții * erau ținuți toată viața în robie.

* Luc. 1. 74. Rom. 8. 15. 2 Tim. 1. 7.

16 Căci negreșit nu de îngeri se îngrijește el, ci de sămânța lui Avraam se îngrijește.

17 Deaceea trebuie ca în toate să fie făcul asemenea * fraților, ca să fie un mare preot milos ** și credincios în eele către Dumnezeu, spre a ispăși păcatele poporului.

* Filip. 2. 7. ** Cap. 4. 15; 5. 1, 2.

18 Căci * în ceeace a suferit, fiind el însuș ispitit, poate să ajute celorce sunt ispitili. * Cap. 4. 15, 16; 5. 2; 7. 25.

Isus este mai mare decât Moise.

3 Deaceea, frați sfinți, părăsi ai chemării * cerești, îndreptați-vă luarea aminte la Apostolul ** și Marele Preot al mărturisirii noastre, *adică Isus*,

* Rom. 1. 7. 1 Cor. 1. 2. Efes. 4. 1.

Filip. 3. 14. 2 Tes. 1. 11. 2 Tim. 1. 9.

2 Pet. 1. 10. ** Rom. 15. 8. Cap. 2. 17;

4. 14; 5. 5; 6. 20; 8. 1; 9. 11; 10. 21.

2 care esle credincios ce luice l-a rânduit cum a fost

și Moise * în toată casa Lui * Num. 12. 7. Vers. 8

3 Căci el a fost învrednicit de o slavă cu altă mare decât Moise, cu cât celeste * a zidit casa arămai multă cinste decât casa. * Zah. 6. 12. Mat. 16. 10.

4 Căci orice casă este zidită de cineva, dar celeste * zidit toate este Dumnezeu. * Efes. 2. 10; 3. 9. Cap. 1. 2.

5 Si într'adevăr, Moise * a fost credincios în toată casa Lui ca slugă, ** că mărturie * a celor ce aveau să fie vorbite mai târziu. * Vers. 2. **Exod. 14. 31. Num. 12. 7. Deut. 3. 24. Ios. 1. 2; 8. 31. † Deut. 18. 15, 18, 19.

6 Iisus însă este ca Iisus * peste ** casa lui însăși, a cărui casă suntem noi, dacă † vom ținea tare până sfârșit îndrăzneala și pricina de laudă a nădejdii. * Cap. 1. 2. **1 Cor. 3. 16; 6. 19. 2 Cor. 6. 16. Efes. 2. 21, 22. 1 Tim. 3. 15. 1 Pet. 2. 5. † Mat. 10. 22; 24. 13. Rom. 5. 2. Col. 1. 23. Vers. 14. Cap. 6. 11; 10. 33.

Să nu ne împietrim iniția.

7 Deaceea, după cum zice Duhul * Sfânt: Astăzi, ** dacă veți auzi glasul lui, * 2 Sam. 23. 2. Fapt. 1. 16. **Ps. 95. 7. Vers. 15.

8 nu vă învârtoași inițiale, ca în întărâlarc, în ziua ispitirii în pustie,

9 unde părinții voștrii

m'au ispitit prin încercare și au văzut lucrările mele patruzece de ani.

10 Deaceea m'am mănat pe neamul acesta, și am zis: Ei toldeau în se rălăresc cu înima și n'au cunoscut căile mele!

11 Cum am jurat în mânia mea: De vor intra ei în odihna mea! —

12 Luati seama, fraților, că nu cumva să fie în cineva dintre voi o inimă rea de necredință ca să se depărteze dela Dumnezeul cel viu.

13 Ci îndemnați-vă unii pe alții, în fiecare zi până se zice încă: „Astăzi!” că să nu fie învârtoșat cineva dintre voi prin înselăciunea păcatului.

14 Căci ne-am făcut părăși lui Iisus, numai dacă * vom ținea tare până sfârșit începutul încrederii.

* Vers. 6.

15 Întrucât se zice: Astăzi * dacă veți auzi glasul lui, nu vă învârtoași inițiale ca în întărâtare.

* Vers. 7.

16 Căci cine * sunt ceice au întărâtat după ce au auzit? Ci oare nu toți ceice ieșiseră din Egipt prin Moise? * Num. 14. 2. 4. 11, 24, 30. Deut. 1. 34, 36, 38.

17 Si pe cine să măniat

el patruzece de ani? Oare nu pe ceice păcătuiseră, ale * căror ciolane au căzut în pustie?

* Num. 14. 22, 29, etc.; 26. 65. Ps. 106. 26. 1 Cor. 10. 5. Iuda 5.

18 Si cărora * s'a jurat el că n'au să intre în odihna lui dacă nu celorce n'au ascultat?

* Num. 14. 30. Deut. 34. 35.

19 Si vedem * că n'au putut să intre din pricina necredinței. * Cap. 4. 6.

Să intrăm în odihna lui.

4 Deci fiindcă rămâne încă o făgăduință spre a intra în odihna lui, să * ne temem că nu cumva cineva dintre voi să pară că a rămas în urmă. * Cap. 12. 15.

2 Căci în adăvăr și noi am avut o veste bună propovăduită nouă ca și ei; dar lor cuvântul care a fost auzit nu le-a folosit, fiindcă n'a fost amestecat cu credința la ceice au auzit.

3 Căci noi * ceice am crezut intrările în acea odihină, după cum a zis: Cum am ** jurat în mânia mea: de vor intra ei în odihna mea! deși lucrările erau făcute dela întemeierea lui.

* Cap. 3. 14. ** Ps. 95. 11. Cap. 3. 11.

4 Căci despre ziua așaptea a zis undeva astfel:

13 Căci cine are parte numai de lapte este neîncercat în cuvântul dreptății căci este un prunc; *
* 1 Cor. 13. 11; 14. 20. Efes. 4. 14.
1 Pet. 2. 2.

14 iar hrana tare este pentru cei desăvârșiți, cari prin obicinuință au simțurile deprinse să deosebească * binele și răul.

* Isa. 7. 15. 1 Cor. 2. 14, 15.

Cei căzuți dela credință.

6 De aceea să lăsăm * cu vântul începșului lui Hristos și să înaintăm cu sârguință spre desăvârșire, nepunând iarăș temelia po căinței de faptele moarte** și a credinței în Dumnezeu, * Filip. 3. 12—14. Cap. 5. 12. ** Cap. 9. 14.

2 a învățăturii despre * bolezuri și despre ** punerea mâinilor și despre învierea morților † și despre †† judecata vecinică.

* Fapt. 19. 4, 5. ** Fapt. 8. 14—17; 19. 6.

† Fapt. 17. 31, 32. †† Fapt. 24. 25.

Rom. 2. 16.

3 Si aceasta o vom face, dacă*va îngădui Dumnezeu.

* Fapt. 18. 21. 1 Cor. 4. 19.

4 Căci este cu nepuțință ca ceice au fost luminații * odată și au gustat darul ** cerești și s'au făcut părtăși † ai Duhului Sfânt

* Mat. 12. 31, 32. Cap. 10. 26. 2 Pet. 2. 20, 21. 1 Ioan 5. 16. ** Cap. 10. 32. † Ioan 4. 10; 6. 32. Efes. 2. 8.

5 și au gustat cuvântul bun al lui Dumnezeu și puterile veacului viitor,*
* Gal. 3. 2, 5. Cap. 2. 1

6 și cari *toluș* au căzut, să fie înnoiți iarăș * spre po căință, fiindcă ** ei răstignesc din nou pentru ei înșiși pe Fiul lui Dumnezeu și-l dau de ocară.

* Cap. 2. 5. ** Cap. 10. 39

7 Căci pământul care a băut ploaia ce vine adesea peste el și care dă verdeajă folositoare acelora pentru cari și este Iucrat, are parte de binecuvântare * dela Dumnezeu; * Ps. 65. 10.

8 dar, * dacă face spini și pălămidă, este lepădat și aproape de blestem și sfârșitul lui este să fie ars

* Isa. 5. 6

Făgăduința dată lui Avraam

9 Dar despre voi, iubițiilor, suntem încredințați de mai bune lucruri și cari țin de mântuire, chiar dacă vorbim astfel.

10 Căci * Dumnezeu ** nu este nedrept ca să uite lucrul † vostru și iubirea pe care ați arătat-o pentru numele lui, întrucât ați slujit †† și slujili sfîntilor.

* Prov. 14. 31. Mat. 10. 42; 25. 40

Ioan 13. 20. ** Rom. 3. 4. 2 Tes. 1. 6, 7

† 1 Tes. 1. 3. †† Rom. 15. 25. 2 Cor. 8.

4; 9. 1, 12. 2 Tim. 1. 18.

11 Dar dorim ca fiecare

* dintre voi să arate aceașă sârguință pentru încredere, ** deplină a nădejdii până la sfârșit,

* Cap. 3. 6, 14. ** Col. 2. 2.

12 ca să nu fiți trăndavî și următori ai celorce prin credință și îndelungă răbdare moștenesc * făgăduințele.

* Cap. 10. 36.

13 Căci Dumnezeu când lăcut făgăduința lui Avraam, fiindcă n'avea să lăure pe nimeni mai mare, * jurat pe sine însuș,

* Ps. 22. 16, 17. Ps. 105. 9. Luc. 1. 73.

14 zicând: Cu adevărat binecuvântând te voiu binecuvânta și înmulțind te voiu înmulții.

15 Si astfel, fiindcă a lăut îndelungă răbdare, a lăbândit făgăduința.

16 Căci oamenii jură pe telce este mai mare și jurământul * le este sfârșitul oricărui cuvânt de împotrivire spre întărire.

* Exod. 22. 11.

17 În aceasta Dumnezeu voind să arate și mai mult moștenitorilor * făgăduinței nestrămutarea ** sfatuui său, a venit la mijloc cu un jurământ,

* Cap. 11. 9. ** Rom. 11. 20.

18 ca prin două fapte nestrămutate, în cari este și nepuțință ca Dumnezeu să mintă, să avem puter-

nica mângâiere, noi cari am scăpat ca să apucăm nădejdea pusă * înaintea noastră,

* Cap. 12. 1.

19 pe care o avem ca o ancoră neclintită tare a sufletului și care * intră până în ceeace este în lăuntrul perdelei,

* Lev. 16. 15. Cap. 9. 7.

20 unde * Isus a intrat pentru noi ca înainte mernător, fiind lăcut ** mare preot în veac după rânduiala lui Melhisedec.

* Cap. 4. 14; 8. 1; 9. 24. ** Cap. 3. 1; 5. 6, 10; 7. 17.

Melhisedec mai mare decât Levi.

7 Căci acest Melhisedec, * împărat al Salemului, preot al Dumnezeului Preainalt, care a întâmpinat pe Avraam care se întorcea dela lăierea împăraților și l-a binecuvântat,

* Fap. 14. 18, etc.

2 căruia Avraam i-a împărțit și zeciuială din toate însemnează mai întâi împărat al dreptății, iar apoi și împărat al Salemului, adică împărat al păcii,

3 fără tată, fără mamă, fără spînă de neam, neavând nici început de zile, nici sfârșit al vieții, dar fiind lăcut asemenea Fiului lui Dumnezeu), rămâne preot pururea.

4 Vedeți dar căt de mare este acest om, caruia * Avraam i-a dat zecineală din cele mai bune prăzi, el patriarchul! * Fiec. 14. 20.

5 Și într-adevăr cei * din fiili lui Levi, cari primesc preoția, au poruncă potrivit legii să ia zeciuieți dela popor, adică dela frații lor, măcar că și aceștia au ieșit din coapsa lui Avraam.

* Num. 18. 21, 26.

6 iar celece nu-și trage obârșia din ei, prin spăția de neam, a luat zeciuială dela Avraam, și * a binecuvântat pe ** celecă are făgăduințele. * Fiec. 14. 19. ** Rom. 4. 13. Gal. 3. 16.

7 Dar fără vreun cuvânt de împotrivire, cel mai mic este binecuvântat de cel mai mare.

8 Și aici oameni cari mor iau zeciuieți, iar acolo unul care * are mărturia că trăiește. * Cap. 5. 6; 6. 20.

9 Și, cum am zice, prin Avraam a dat zeciuială și Levi, care ia zeciuieți;

10 căci era încă în coapsa tatălui său, când l-a întâmpinat Melhisedec.

Preoția lui Hristos și preoția levitică.

11 Deci dar, dacă * desăvârșirea era prin preoția levitică, (căci poporul pe temeiul ei a primit legea,) ce trebuință mai era ca să

se ridice un altfel de preot după rânduiala lui Melhisedec și care nu se zice după rânduiala lui Aaron? * Gal. 2. 21. Vers. 18. 19. Cap. 8. 7.

12 Căci fiind schimbăță preoția, este de neapărată trebuință să se facă și o schimbare a legii.

13 Căci acela, cu privire la care sunt zise acestea, face parte dintr-o altă seminție din care nimeni n'a slujit altarului.

14 Pentru că este prea învederat că Domnul nostru a răsărit din * Iuda, seminție cu privire la care Moise n'a zis nimic despre preoții. * Iea. 11. 1. Mat. 1. 3. Lue. 3. 33. Rdm. 1. 3. Apoc. 5. 5.

15 Și încă aceasta este cu mult mai învederat dacă, după asemănarea lui Melhisedec, se ridică un altfel de preot,

16 care să a facut nu după legea unei porunici ce ține de carne, ci după puterea unei vieți nepieritoare.

17 Căci i se dă mărturia aceasta: Tu * ești preot în veac după rânduiala lui Melhisedec.

* Ps. 110. 4. Cap. 5. 6, 10; 6. 20.

18 Căci este desființarea poruncii care a fost mai înainte, din pricina slăbiciunii * și a nefolosului ei, * Rom. 8. 3. Gal. 4. 9.

19 (căci Iegea * n'a dus nimenic la desăvârșire) și aducerea peste ca a unei nădejdi ** mai bune prin care ne apropiem de Dumnezeu.

* Fapt. 13. 39. Rom. 3. 20, 21, 28; 8. 3. Gal. 2. 16. Cap. 9. 9. ** Cap. 6. 18; 8. 6.

20 Și întrucât aceasta nu se face fără jurământ,

21 (căci aceia au fost făcuți preoți fără jurământ, iar acesta cu jurământ, prin cel ce îl zice: Domnul a jurat * și nu se va căi: Tu ești preot în veac!

* Ps. 110. 4.

22 Prin chiar aceasta Isus s'a făcut * chezaș al unui legământ cu atât mai bun. * Cap. 8. 6; 9. 15; 12. 24.

23 Și aceia într-adevăr erau mai mulți făcuți preoți, pentru că erau împiedecați prin moarte să rămână pururea,

24 dar el, pentru că rămâne în veac, are preoția nestrămutată.

25 De aceea și poate să măntuiască până la desăvârșire pe ceice se apropi de Dumnezeu prin el, căci el trăiește totdeauna să mijlocească * pentru ei.

* Rom. 8. 34. 1 Tim. 2. 5. Cap. 9. 24. 1 Ioan 2. 1.

26 Căci un astfel de mare preot nu se cuvenia nouă, sfânt, * fără răutate,

fără pală, deosebit de păcătoși și ** fiind făcut mai înalt decât cerurile,

* Cap. 4. 15. ** Efes. 1. 20; 4. 10. Cap. 8. 1.

27 care nu are în fiecare zi neapărată trebuință, ca cecilalți mari preoți, să aducă jertfe mai înălți * pentru păcatele sale și ** apoi pentru ale poporului; căci a făcut aceasta † odată pentru totdeauna aducându-se pe sine însuș.

* Lev. 9. 7; 16. 6, 11. Cap. 5. 3; 9. 7.

** Lev. 16. 15. † Rom. 6. 10. Cap. 9. 12, 28; 10. 12.

28 Căci legea pune mari preoți oameni * cari au slăbiciune, dar cuvântul jurământului care este în urma legii, pune pe Fiul care ** este făcut desăvârșit pentru vecinie.

* Cap. 5. 1, 2. ** Cap. 2. 10; 5. 9.

Isus și nouă legământ.

8 Iar ca vârf la cele ce zicem: noi avem un astfel de mare preot, care * s'a aşezat la dreapta scaunului de domnie al Mareției în ceruri, * Efes. 1. 20. Col. 3. 1. Cap. 1. 3; 10. 12; 12. 2.

2 ca slujitor al locurilor sfinte * și al cortului ** aderărat pe care l-a înălțit Domnul, nu omul.

* Cap. 9. 8; 12. 24. ** Cap. 9. 11.

3 Căci orice mare preot * este pus ca să aducă dăruiri și jertfe; de aceea era

** de neapărată trebuie să ca și acest mare preot să își avut ceva ce să aduca. * Cap. 5. 1. ** Efes. 5. 2. Cap. 9. 14.

4 Deci dacă ar fi pe pământ, nici năr fi preot, fiindcă sunt ceice aduc dărurile potrivit legii.

5 Cari slujesc unei închiriajuituri și unei umbre* a celor cerești, după cum a fost înștiințat Moise de Dumnezeu, când avea să facă cortul; căci: Vezi, ** zice, să faci loate potrivit pildei ce și-a fost arătată pe munte. * Col. 2. 17. Cap. 9. 23; 10. 1. ** Exod. 25. 40; 26. 30; 27. 8; Num. 8. 4. Iap. 7. 44.

6 Acum însă Hristos a dobândit* o slujbă cu altă deosebită cu cât este și mijlocitor al unui legământ mai bun, care este legiuil pe temeiul unor făgăduințe mai bune.

* 2 Cor. 3. 6, 8. 9. Cap. 7. 22.

Petrea vechiului legământ.

7 Căci* dacă cel dintâi legământ ar fi fost desăvârșit, nu s-ar fi căutat loc pentru un al doilea.

* Cap. 7. 11, 18.

8 Căci mușrându-i zice: Iată* vin zile, zice Domnul, și voiu săvârși un nou legământ pentru casa lui Israel și pentru casa lui Iuda;

* Ier. 31. 31-34.

9 nu după legământul pe care l-am făcut cu părinții lor în ziua când i-am apucat de mâna ca să-i scot din țara Egiptului, pentru că n-ai stăruit în legământul meu și mie nu mi-a păsat de ei, zice Domnul.

10 Pentru că acesta* este legământul pe care-l voiu încheia cu casa lui Israel după acele zile, zice Domnul: Voiu pune legile mele în gândul lor și le voiu serie și pe înima lor și** le voiu fi Dumnezeu și ei îmi vor fi popor.

* Cap. 10. 16. ** Zih. 8. 8.

11 Și nu* vor mai învăța fiecare pe concetăcanul său și fiecare pe fratele său zicând: Cunoaște pe Domnul! pentru că tu îi măvor cunoaște dela mic pâna la mare dintre ei.

* Isa. 54. 13. Ioan 6. 45. 1 Ioan 2. 27.

12 Pentru că voiu fi milostiv cu nedreptățile lor și* nu-mi voiu mai aduce delec aminte de păcatele lor și de fărădelegile lor.

* Rom. 11. 27. Cap. 10. 17.

13 Prin aceea că zice* un „Nou legământ”, a învechit pe cel dintâi; iar ce este învechit și îmbătrânit este aproape de pierire.

* 2 Cor. 5. 17.

Zugrăvirea vechiului cort.

9 Deci și cel dintâi legământ avea întocmiri pentru slujba dumnezeiască și pentru sfântul locaș* din lumea aceasta.

* Exod. 25. 8.

2 Căci* a fost întocmit un cort, ** cel dintâi, care se numește Sfânta, în care era sășnicul † și masa †† și punerea înainte a pânilor; * Exod. 26. 1. ** Exod. 26. 35; 40. 4. † Exod. 25. 31. †† Exod. 25. 23, 30. Lev. 24. 5, 6.

3 iar după* perdeaua a doua, cortul care se numește Sfânta sfintelor,

* Exod. 26. 31, 33; 40. 3, 21. Cap. 6. 19.

4 având lămaiecoarea de aur și* chivotul legământului ferecat peste tot cu aur, în care era un vas** de aur care avea mana, și loiaugul lui Aaron, † care odrăslise și tablele †† legământului.

* Exod. 25. 10; 26. 36; 40. 3, 21.

** Exod. 16. 33, 34. † Num. 17. 10.

†† Exod. 25. 16, 21; 34. 29; 40. 20.

Deut. 10. 2, 5. 1 Reg. 8. 9, 21. 2 Cron. 5. 10.

5 Iar deasupra* lui heruvimii slavei umbrind scaunul îndurării; despre acestea nu este acum de vorbit cu deamărunțul.

* Exod. 25. 18, 22. Lev. 16. 2. 1 Reg. 8. 6, 7.

6 Și acestea fiind întocmite astfel, preoții* intră totdeauna în întâiul cort.

săvârșind slujbele dumnezești, * Num. 28. 3. Dan. 8. 11.

7 iar în al doilea, numai marele preot, odată* pe an, nu fără sânge pe** care-l aduce pentru sine și pentru greșelile din neștiință ale poporului.

* Exod. 30. 10. Lev. 16. 2, 11, 12, 15, 34. Vers. 25. ** Cap. 5. 3; 7. 27.

8 Duhul Sfânt* învede rând aceasta că** nu era încă arătată, calea Sfintei sfintelor călă vreme își mai are locul sănă întâiul cort,

* Cap. 10. 19, 20. ** Ioan 14. 6.

9 care este o asemănare față de vremea de acum, în care se aduc daruri și jertfe, cari* nu pot desăvârși în ce privește cunegătorul pe celce face slujba dumnezeiască,

* Gal. 3. 21. Cap. 7. 18, 19; 10. 1, 11.

10 slujbă care să nu mai în mânări* și băuturi și felurite** spălări, întocmiri ale cărnii puse până la o vreme de îndreptare.

* Lev. 11. 2. Col. 2. 16. ** Num. 19. 7, etc. † Efes. 2. 15. Col. 2. 20. Cap. 7. 16.

Hristos și jertfa lui.
11 Dar Hristos venit ca mare preot* al bunurilor** viitoare, prin † cortul mai mare și mai desăvârșit, nu făcut de mâna, a dică nu din acceaș zidire,

* Cap. 3. 1. ** Cap. 10. 1. † Cap. 8. 2.

12 nici cu* sânge de ţapi

și viței, ci ** cu sângele său însuș, a intrat odată pentru toldeaua în Sfânta sfintelor, dupăce a dobândit + o răscumpărare vecinică. ††
 * Cap. 10. 4. ** Fapt. 20. 28. Efes. 1. 7. Col. 1. 14. 1 Pet. 1. 19. Apost. 1. 5; 5. 9. † Zah. 3. 9. Vers. 26. 28. Cap. 10. 10. †† Dan. 9. 24.

13 Căci dacă sângele * de țapă și de tauri și ** cenușa unei junci cu care se stropește pestele cci întinășii, sfînteste pentru curățirea cărnii,

* Lev. 16. 14, 16. ** Num. 19. 2, 17, etc.

14 cu cât mai mult sângele * lui Hristos, care, ** prin Duhul cel vecinic, s'a adus pe sine însuș fără cursur lui Dumnezeu, vă†cu- răți cugetul vostru de faptele * moarte ca să slujiți †† Dumnezeului celui viu?

* 1 Pet. 1. 19. 1 Ioan 1. 7. Apoc. 1. 5.

** Rom. 1. 4. 1 Pet. 3. 18. † Efes. 5. 2.

Tit. 2. 14. Cap. 7. 27. †† Cap. 1. 3; 10.

22. †† Cap. 6. 1. †† Luc. 1. 74. Rom. 6.

13. 22. 1 Pet. 4. 2.

15 Și * pentru aceasta el este mijlocitor ** al unui legământ nou, încât prin aceea că s'a făcut o moarte pentru + răscumpărarea de abaterile de supt întâiul legământ, cei †† ce au fost chemați, să capete făgăduința moștenirii vecinice.

* 1 Tim. 2. 5. ** Cap. 7. 22; 6. 6; 12. 24. †† Rom. 3. 25; 5. 6. 1 Pet. 3. 18. †† Cap. 3. 1.

16 Căci unde este un tes-

tament, este de neapărată trebuință ca să fie adusă moartea celuice l-a făcut.

17 Pentru că un testament * are putere la cei în mîrți, fiindcă niciodată n'are tărie, când trăiese celice l-a făcut. * Gal. 3. 15.

18 De aceea * nici întâiul legământ n'a fost început fără sânge. * Exod. 24. 6, etc.

19 Căci, dupăce fiecare poruncă, potrivit legii, a fost rostită de Moise către tot poporul, dupăce a luat * sângele vițelor și al țapilor, cu ** apă și lână săcojie și isop, a stropit atât carteau însăș cât și pe tot poporul,

* Exod. 24. 5, 6, 8. Lev. 16. 14, 15, 18.

** Lev. 14. 4, 6, 7, 19, 51, 52.

20 zicând: Acesta* este sângele legământului pe care vi l-a poruncit Dumnezeu.

* Exod. 24. 8. Mat. 26. 28.

21 Și a stropit deasemenea cu sânge cortul * și loate vasele pentru slujba dumnezeiască. * Exod. 29. 12, 36. Lev. 8. 15, 19; 18. 14, 15, 16, 18, 19.

22 Și aproape toate sunt curățite prin sânge potrivit legii, și * fără vărsare de sânge nu este iertare.

* Lev. 17. 11.

23 Deci era într'adevăr de neapărată trebuință, ca închipuirile * celor ce sunt în ceruri să fie curățite

prin acestea, iar înceși cele cerești prin jertfe mai bune decât acestea.

* Cap. 8. 5.

24 Căci * Hristosul a intrat, nu într'o Sfânta sfintelor făcută de mână, încocană ** a celor adevărate, ci chiar în cer, ca să se șinăfătișeze acum pentru noi înaintea feței lui Dumnezeu; * Cap. 6. 20. ** Cap. 8. 2. † Rom. 8. 34. Cap. 7. 25. 1 Ioan 2. 1.

25 nici ca să se aducă de mai multe ori jertfa pe sine însuș, după cum marel preot * intră în Sfânta sfintelor în fiecare an, cu sânge străin; * Vers. 7.

26 fiindcă altfel trebuia să fi pătimit de mai multe ori dela înțeleierea lumii; ci acum la sfârșitul * veacurilor s'a arătat odată ** pentru desființarea păcatului prin jertfa sa.

* Vers. 12. Cap. 7. 27; 10. 10. 1 Pet. 3.

18. ** 1 Cor. 10. 11. Gal. 4. 4. Efes.

1. 10.

27 Și * întrucât este hotărât oamenilor să moară odată, iar ** după aceea vine judecata, * Fac. 3. 19. Eccl. 3. 20. ** 2 Cor. 5. 10. Apoc. 20. 12, 13.

28 astfel și Hristosul, * fiind adus ** odată ca să poarte păcatele multora, † se va arăta a doua oară, deosebit de păcat, spre

mântuire celorce †† și aşteaptă,

* Rom. 6. 10. 1 Pet. 3. 18. ** 1 Pet. 2. 24. 1 Ioan 3. 5. † Mat. 26. 23. Rom. 5. 15. †† Tit. 2. 13. 2 Pet. 3. 12.

Hristos și voia lui Dumnezeu.

10 Căci legea având umbra * bunurilor ** viitoare, nu însăș icoana lumerilor, nu † poate niciodată prin aceleași jertfe cari se aduc neîncetă în fiecare an să desăvârșească †† pe ceice se apropie.

* Col. 2. 17. Cap. 8. 5; 9. 23. ** Cap. 9. 11. † Cap. 9. 9. †† Vers. 14.

2 Fiindcă n'ar fi încetat ele oare să fie aduse, din principiu că închinătorii, fiind curățăți odată, n'ar mai fi avul nici o cunoștință de vină de păcate?

3 Dar * astfel în aceste jertfe este în fiecare an o aducere aminte de păcate.

* Lev. 16. 21. Cap. 9. 7.

4 Căci este cu neputință * ca sângele de tauri și de țapă să ridice păcatele.

* Mie. 6. 6, 7. Cap. 9. 13. Vers. 11.

5 De aceea când intră în lume zice: N'ai voit jertfa și dar ci mi-ai întocmit un trup;

6 nu ţi-au plăcut arderi de tot * și jertfe pentru păcat.

* Ps. 40. 6, etc.; 50. 8, etc. Isa. 1. 11. Ier. 6. 20. Amos. 5. 21, 22.

7 Atunci am zis: Iată, eu vin (în sulul cărții este

seris despre mine) ca să fac voia ta, Dumnezeule.

8 Zicând mai sus: N'ai voit și nu îi-ai plăcut jertfe, daruri și arderi de tot și jertfe pentru păcat (cari sunt aduse potrivit legii),

9 atunci a zis: Iată eu vin, ca să fac voia ta. El desființează deci ce este întâi ca să stătornicească ce este a doua oară.

10 Prin * această „voie” am fost sfântiți noi prin ** darul trupului lui Isus Hristos odată pentru totdeauna.

* Ioan 17.39. Cap. 13. 12. ** Cap. 9. 12.

11 Și într-adevăr oricare preot stă în picioare în fiecare * zi slujind și aducând de mai multe ori aceleși jertfe, cari ** nu pot niciodată să înlăture cu totul păcatele.

* Num. 28. 3. Cap. 7. 27. ** Vers. 4.

12 Aceasta * însă, după ce a adus o singură jertfă pentru păcate, s'a așezat pentru totdeauna la dreapta lui Dumnezeu,

* Col. 3. 1. Cap. 1. 3.

13 așteptând deacum înainte până ce vrăjmașii * săi vor fi puși asternut picioarelor sale. * Ps. 110. 1.

Fapt. 2. 35. 1 Cor. 15. 25. Cap. 1. 13.

14 Căci printre un singur dar a desăvârșit * pentru

totdeauna pe ceice sunt sfântiți. * Vers. 1.

15 Dar și Duhul Sfânt ne mărturisește: căci după ce a zis:

16 Aceasta este legământul * pe care-l voiu întocmi pentru ei, după acele zile, zice Domnul: dând legile mele în inimile lor, le voiu serie și pe gândul lor, a-daugă:

* Ier. 31. 33, 34. Cap. 8. 10, 12.

17 Și nu-mi voiu mai aduce aminte de păcatele lor și de fărădelegile lor.

18 Unde este deci iertare a acestora, nu mai este dar pentru păcate.

Indemn la încredere și tărie.

19 Având deci, fraților, îndrăsneală * ca să intrăm în Sfânta sfintelor prin sângele ** lui Isus, * Rom. 5. 2. Efes. 2. 18; 3. 12. ** Cap. 9. 8, 12.

20 pe calea * cea nouă și vie pe care a deschis-o pentru noi prin ** perdeaua, adică, prin carneia lui,

* Ioan 10. 9; 14. 6. Cap. 9. 8. ** Cap. 9. 3.

21 și având un mare preol * peste casa ** lui Dumnezeu, * Cap. 4. 14. ** 1 Tim. 3. 16.

22 să * ne apropiem cu înimă adevărată, în deplină ** încredere de credință, fiindcă suntem prin stropire curățit în inimile noastre de un cuget rău și

fiindcă suntem scăldăți †† cu trupul în apă curată:

* Cap. 4. 16. ** Efes. 3. 12. Iac. 1. 6. † Ieac. 3. 21. † Cap. 9. 14. †† Ezeq. 36. 17. 2 Cor. 7. 1.

23 să * ținem cu tărie mărturisirea nădejdii noastre neclintită, căci celce a făgăduit este credincios. **

* Cap. 4. 14. ** 1 Cor. 1. 9; 10. 13.

† Tes. 5. 24. 2 Tes. 3. 3. Cap. 11. 11.

24 Și să luăm aminte unui asupra altora, să ne întărtăm la iubire și fapte bune,

25 ne părăsind * strângerea noastră laolaltă, după cum au unii obiceiu, cărora îndemnându-ne *unii pe alții*, și cu ** atât mai mult cu căt vedeți apropiindu-se și ziuă.

* Fapt. 2. 42. Iuda 19. ** Rom. 13. 11.

† Filip. 4. 5. 2 Pet. 3. 9, 11, 14.

26 Căci dacă * păcătuim cu voia, dupăce ** am primit cunoștința adevărului, nu mai rămâne jertfă pentru păcate, * Num. 16. 30. Cap. 6. 4. ** 2 Pet. 2. 20, 21.

27 ei o înfricoșetare aşteptare a judecății și iumătatea * focului care va mișcui pe protivnici.

* Ezeq. 36. 5. Tef. 1. 18; 3. 8. 2 Tes. 1. 8. Cap. 12. 29.

28 Cine * a disprețuit lega lui Moisie, moare fără milă pe temeiul a doi sau trei martori. **

* Cap. 2. 2. ** Deat. 17. 2. 6; 19. 15. Mat. 18. 16. Ioan 8. 17. 2 Cor. 13. 1.

29 De căt * mai rea pe-deapsă vi se pare că va fi învrednicile celele a călcaț în picioare pe Fiul lui Dumnezeu și a socotit de rând ** sângele legământului, prin care fusese sfânt și care a batjocorit † pe Duhul harului?

* Cap. 2. 3; 12. 25. ** 1 Cor. 11. 29.

Cap. 13. 20. † Mat. 12. 31, 32. Efes. 4. 30.

30 Căci știm pe celice a zis: A * mea este răsbunarea, eu voiu răsplăti. Și iarăș: Domnul ** va judeca pe poporul său.

* Deut. 32. 35. Rom. 12. 19. ** Deut. 32. 36. Ps. 50. 4; 135. 14.

31 Înfricoșător * este a cădea în mâinile Dumnezeului celui viu. * Loo. 12. 5.

Lupta dela început a cititorilor.

32 Aduceti-vă * dar aminte de zilele de mai înainte, în care, dupăce ați fost luminați, ** ați răbdat o mare † luptă de suferințe, * Gal. 3. 4. 2 Ioan. 8. ** Cap. 6. 4. Filip. 1. 29, 30. Col. 2. 1.

33 fie că ați fost puși spre priveliște * prin muștrări și necazuri, fie că văți faceți părtași ** ai celorce se aflau astfel.

* 1 Cor. 4. 9. ** Filip. 1. 7; 4. 14. † Tes. 2. 14.

34 Căci ați suferit împreună cu cei închiși * și ați primit cu bucurie ră-

pirea ** averilor voastre, cunoscând că aveți † pentru voi o avere mai bună și care †† rămâne.

*Filip. 1. 7. 2 Tim. 1. 16. **Mat. 5. 12. Fapt. 5. 41. Iac. 1. 2. † Mat. 6. 20; 19. 21. Luc. 12. 33. 1 Tim. 6. 19. †† Mat. 5. 12; 10. 32.

35 Deci nu dați la o parte îndrăzneala voastră care are o mare răsplătire.

36 Căci * aveți trebuință de răbdare ca, dupăce ați făcut voia lui Dumnezeu, să luați ** cu voi făgăduința.

*Luc. 21. 19. Gal. 6. 9. Cap. 12. 1. **Col. 3. 24. Cap. 9. 15. 1 Pet. 1. 9.

37 Căci încă * puțin, foarte puțin, celele ** vinea veni și nu va întârzia.

*Luc. 18. 8. 2 Pet. 3. 9. **Hab. 2. 3, 4.

38 Dar dreptul * meu va trăi din credință și dacă dă înapoi, sufletul meu n'are plăcere în el.

* Rom. 1. 17. Gal. 3. 11.

39 Dar noi nu suntem ai dării înapoi * spre peire, ci ai credinții ** spre dobandirea sufletului.

* 2 Pet. 2. 20, 21. ** Fapt. 16. 30, 31.

1 Tes. 5. 9. 2 Tes. 2. 14.

Credința.

11 Iar credința este încredințarea despre cele * nădăduite, o dovdă despre lucrurile ce nu sunt văzute.

* Rom. 8. 24, 25. 2 Cor. 4. 18; 5. 7.

2 Căci * prin ea au căpătat mărturie bătrâni.

* Vera. 39.

3 Prin credință pricepem că veacurile * au fost întocmite prin **cuvântul** lui Dumnezeu, încât cecace este văzut n'a fost făcut din celele se arată.

* Fap. 1. 1. Ps. 33. 6. Ioan 1. 3. Cap. 1. 2. 2 Pet. 3. 5.

Pilda de credință.

4 Prin credință Abel * a adus lui Dumnezeu o mai bună jertfă decât Cain, prin care a primit mărturia că este drept; Dumnezeu mărturisind în privința darurilor lui; și prin ea el deși a murit vorbește încă. **

* Fap. 4. 4. 1 Ioan 3. 12. **Fap. 4. 10.

5 Prin credință, Enoch * a fost strămutat ca să nu vadă moartea și n'a fost aflat întrucăt Dumnezeu îl strămutase. Căci, mai înainte de strămutarea sa, a primit mărturia că a plăcut lui Dumnezeu:

*Mat. 23.35. Cap.12.24. Fap. 5. 22, 21.

6 Și fără credință nu este cu puțință a-i plăcea; întrucăt celele se apropie de Dumnezeu trebuie să credă că el este și că este răsplătitorul celor căutați.

7 Prin credință Noe, * dupăce a fost înștiințat de

Dumnezeu despre celele nu se vedea încă, fiind cuprins de o teamă sfântă, a ** pregătit o corabie pentru măntuirea casei sale, prin care a osândit lumea și s'a făcut moștenitor al dreptății, † care este potrivit credinței.

* Fap. 6. 13, 22. **1 Pet. 3. 20. † Rom. 3. 22; 4. 13. Filip. 3. 9.

Pilda lui Avraam și Sarai.

8 Prin credință Avraam, * fiind chemat, s'a supus ca să iasă la locul pe care avea să-l ia ca moștenire și a ieșit neștiind încotro merge. * Fap. 12. 1, 4. Fapt. 7. 2-4.

9 Prin credință a stat vremelnic în țara făgăduinței, ca într-o țară străină, locuind în * corturi, cu Isaac și Iacob, împreună moștenitori ** cu el ai aceleiaș făgăduințe,

*Fap.12.8; 13.3,18; 16. 1, 9. **Cap.6.17.

10 căci aștepta cetatea care are temelii, * al ** cărei meșter și ziditor este Dumnezeu. * Cap. 12. 22; 13. 14. **Cap. 3. 4. Apoc. 21. 2, 10.

11 Prin credință chiar și * Sara a ** primit putere să pre înlemeiere de sămânță și afară din vremea cuvenită a vîrstei, fiindcă a socotit credincios † pe celele a făgăduit.

* Fap. 17. 19; 18. 11, 14; 21. 2. **Luc. 1. 36. † Rom. 4. 21. Cap. 10. 23.

12 Pentru aceea și dela unul singur și încă * amorții, au fost născuți oameni în mulțime ca ** stelele cerului și ca nisipul lăra nu-măr care este pe țărmul mării.

* Rom. 4. 19. ** Fap. 22. 17. Rom.4.18.

13 Aceștia toși au murit în credință, neluând * cu ei făgăduințele, ci ** văzându-le de departe și urându-le bun venit, și mărturisind † că sunt străini și călători pe pământ.

*Vers. 39. **Vers. 27. Ioan 8. 56. † Fap. 23. 4; 47. 9. 1 Cron. 29. 15. Pa. 30. 12; 119. 19. 1 Pet. 1. 17; 2. 11.

14 Căci ceice zic unele ca acestea: arătă * că ei caută cu stăruință o patrie.

* Cap. 13. 14.

15 Și într'adevăr, dacă aveau în minte pe aceea din care ieșiseră, aveau vreme ca să se întoarcă.

16 Dar acum doresc una mai bună adică cerească. Pentru aceea Dumnezeu nu se rușinează de ei ca să * fie numit Dumnezeul lor; căci le-a ** pregătit o cetate. * Exod. 3. 6, 15. Mat. 22. 32. Fapt. 7. 32. ** Filip. 3. 20. Cap. 13. 14.

17 Prin credință Avraam * a adus jertfă pe Isaac, când a fost încercat; și el, care primise cu bucurie făgăduințele, aducea **jerifă, pe singurul născut,

* Fap. 22. 1, 9. ** Iac. 2. 21.

18 el căruia i s'a zis: In * Isaac ţi se va numi sămânța! * Fac. 21. 12. Rom. 9. 7.

19 Scolind că Dumnezeu este puternic * ca să scoale și dintre cei morți; de unde în pildă l-a și primit înăpoi. * Rom. 4. 17. 19. 21.

Pilda lui Isaac, Iacob și Iosif.

20 Prin credință Isaac * a binecuvântat pe Iacob și pe Esau, chiar cu privire la celece aveau să vină. * Fac. 27. 27, 39.

21 Prin credință Iacob a binecuvântat, * când era să moară, pe fiecare din fiili lui Iosif și s'a ** închinat rezemal pe vârful loiaigului său.

* Fac. 48. 5, 16, 20. ** Fac. 47. 31.

22 Prin credință Iosif, * când i s'a apropiat sfârșitul, a pomenit despre ieșirea copiilor lui Israel și a dat poruncă în privința oaselor sale. * Fac. 50. 24, 25. Exod. 13. 19.

Pilda lui Moise.

23 Prin credință Moise, * dupăce a fost născut, a fost ascuns trei luni de părinții lui, pentru că au văzut că băialul era frumos și nu s'au temut de porunca ** împăratului. * Exod. 2. 2. Fapt. 7. 20. ** Exod. 1. 16, 22.

24 Prin credință Moise, * când s'a făcut mare, n'a

primit să fie numit fiul fiicei lui Faraon,

* Exod. 2. 10, 11.

25 alegând * mai bine să sufere răul cu poporul lui Dumnezeu decât să se bucură de plăcerile pentru o vreme ale păcatului,

* Ps. 84. 10.

26 socotind ocara * Iul Hristos mai mare bogăție decât comorile Egiptului; căci se uita la răsplătire. ** * Cap. 13. 13. ** Cap. 10. 33.

27 Prin credință a * părăsit Egiptul, ne temându-se de mânia împăratului; căci a stăruit ca ** văzând pe celece nu se vede.

* Exod. 10. 28, 29; 12. 37; 13. 17, 18. ** Vers. 13.

28 Prin credință a * făcut Paștile și străpircă săngelui, ca celece pierdea pe cei întâi-născuți să nu a lingă pe ai lor.

* Exod. 12. 21, etc.

29 Prin credință au * trecut prin Marca Roșie ca pe pământ uscat; pe când Egiptenii, făcând încercare cu ea, au fost înghițiti.

* Exod. 14. 22, 29.

Pilda curbei Rahav.

30 Prin credință zidurile * Ierihonului au căzut, dupăce au fost înconjurateșapte zile. * Ios. 6. 20.

31 Prin credință Rahav * curva n'a pierit împreună

cu cei neascultători, fiind că promise cu pace ** pe îscoditori.

* Ios. 6. 23. Iac. 2. 25. ** Ios. 2. 1.

32 Și ce să mai zic? Căci nu-mi va ajunge vreamea dacă istorisesc despre Ghedeon, * Barac, ** Samson, † Ieftaic, †† despre David *† și Samuel †* și despre prooroci,

* Jude. 6. 11. ** Jude. 4. 6. † Jude. 13.

†† Jude. 11. 1; 12. 7. †† 1 Sam. 16. 1, 13; 17. 45. †† 1 Sam. 1. 20; 12. 20.

33 cari prin credință au biruit împărății, au lucrat dreptale, au *dobândit făgăduințe, au ** astupat gurile leilor,

* 2 Sam. 7. 11, etc. ** Jude. 14. 5, 6.

† Sam. 17. 34, 35. Dan. 6. 22.

34 au *stins puterea folului, au ** scăpat de ascuțisuri de sabie, s'au împărtinicit din slăbiciune, † s'au făcut tari în războiu, au făcut †† să plece tabere de străini;

* Dan. 3. 25. ** 1 Sam. 20. 1. 1 Reg. 19.

† 2 Reg. 6. 16. † 2 Reg. 20. 7, etc. Iov.

12. 10. Ps. 6. 8. †† Jude. 15. 8, 15.

1 Sam. 14. 13, etc.; 17. 51, 52. 2 Sam. 8.

1, etc.

35 femeile * au primit prin înviere pe morții lor, iar alii întinși pe roală au fost chinuiți, ** nepriimind răseumpărarea, ca să dobândească o mai bună înviere;

* 1 Reg. 17. 22.

† Reg. 4. 35. ** Fapt. 22. 25.

36 iar alii au fost în-

cereați prin batjocuriri și biciuri, ba încă prin legături * și temniță;

* Fap. 39. 20. Ier. 20. 2; 37. 15.

37 au * fost uciși cu piețe, au fost fierăstruiți, au fost îspiliți, au murit de moarte cu sabia, au umblat ** încoace și încolo în piei de oaie, în piei de capră; fiind în lipsă, ne căjiți, suferind răul,

* 1 Reg. 21. 13. 2 Cron. 24. 21. Fapt.

7. 58; 14. 19. ** 2 Reg. 1. 8. Mat. 3. 4.

+ Zah. 13. 4.

38 (ei de cari lumea nu era vrednică) au rătăcîl în pustii și în munți și în * peșteri și în crăpăturile pământului. * 1 Reg. 18. 4; 19. 9.

39 Si aceștia toți, deși au primit mărturie * prin credință lor, n'au luat cu sine făgăduința, * Vers. 2. 13.

40 Dumnezeu având în vedere mai dinainte ceea * mai bun pentru noi ca ei să nu ajungă ** la desăvârșire fără noi. * Cap. 7. 22; 8. 6. ** Cap. 5. 9; 12. 23. Apoc. 6. 11.

Pilda lui Hristos.

12 Deaceea și noi, fiind că avem împrejurul nostru un așa de mare nor de martori, lepădând * orice greutate și păcatul ce lesește însășoară, să ** alergăm cu stăruință † în lupta ce ne stă înainte,

* Col. 3. 8. 1 Pet. 2. 1. ** I Cor. 9. 24.

Filip. 3. 13, 14. † Rom. 12. 12. Cap. 10. 36.

2 privind țintă la Isus, căpetenia și desăvârșirea credinței noastre, care * pentru bucuria care stătea înaintea lui a suferit crucea, dupăce a desprețuit rușinea, și șade ** la dreapta scaunului de domnie al lui Dumnezeu.

*Luc. 24. 26. Filip. 2. 8, etc. 1 Pet. 1. 11.

** Ps. 110. 1. Cap. 1. 3, 13; 8. 1. 1 Pet. 3. 22.

3 Căci * gândii-vă bine la celece a suferit în sine o așa de mare împotrivire cu vorba dela cei păcătoși împotriva lui însuș, ca ** să nu obosiți, leșinând în sufletele voastre.

*Mat. 10. 24, 25. Ioan 15. 20. **Gal. 6. 9.

Stăruința în încercări.

4 Nu văți împotrivă înțelegătorul sănge luptându-vă împotriva păcatului.

* 1 Cor. 10. 13. Cap. 10. 32-34.

5 Și ați uitat de tot indemnul care vă vorbește ca unor fiți: Fiul meu, nu * socotii puțin lucru înțelepțirea dela Domnul, nici nu lesina când ești monstrat de el.

* Iov 5. 17. Prov. 3. 11.

6 Căci Domnul înțelepțește pe * acela pe care-l iubește și biciuște pe oricare fiu pe care-l primește la sine. * Ps. 94. 12; 119. 75. Prov. 3. 12. Iac. 1. 12. Apoc. 3. 19.

7 Suferiți * spre înțelepțire: Dumnezeu se poartă cu voi ca și eu fiu; căci care fiu este acela pe care nu-l înțelepțește tatăl?

* Deut. 8. 5. 2 Sam. 7. 14. Prov. 13. 24; 19. 18; 23. 13.

8 Iar dacă sunteți fără înțelepțire, la care * toți și au tăcut părtași, sunteți dar copii din flori și nu fiți.

* Ps. 73. 14. 1 Pet. 5. 9.

9 Apoi am avut pe părintii cărnii noastre ca să ne înțelepțească și ne sfiam de ei: oare să nu ne supunem eu mult mai mult Tatălui * duhurilor și să trăim?

* Num. 16. 22; 27. 16. Iov 12. 10. Ecl. 12. 7. Isa. 42. 5; 57. 16. Zah. 12. 1.

10 Căci ei ne înțelepțiau pentru puține zile după cum li se părea bine, iar el spre folosul nostru ca * să ne împărtășim din sfințenia lui.

* Lev. 11. 44; 19. 2. 1 Pet. 1. 15, 16.

11 Orice înțelepțire pentru acum nu pare înțelegătorul că este de bucurie, ci de înfristare, dar mai în urmă dă celor deprinși prin ea rodul * de pace al dreptății. * Iac. 3. 18.

Pilda lui Esau.

12 Deaceea îndreptați * iar mâinile lăsate în jos și genunchii slăbănoși

* Iov 4. 3, 4. Iul. 80. 6.

13 și faceți*urme drepte pentru picioarele voastre, ca ce este schiop să nu se abată ci ** mai degrabă să fie vindecat.

* Prov. 4. 26, 27. ** Gal. 6. 1.

14 Urmăriți * pacea cu toți și sfințirea, fără ** care nimeni nu va vedea pe Domnul,

* Ps. 34. 14. Rom. 12. 18; 14. 19. 2 Tim. 2. 22. ** Mat. 5. 8. 2 Cor. 7. 1. Efes. 5. 5.

15 priveghind*ca**să nu rămână vreunul în urmă dela harul lui Dumnezeu, ca și nu cumva vreo rădacina de amărăciune crescând în sus, să vă tulbure și să fie molipsiți prin ea cei mulți. * 2 Cor. 6. 1.

* Gal. 5. 4. †Deut. 29. 18. Cap. 3. 12.

16 Ca nu cumva să * fie vreun curvar sau vreun lumenec ea Esau, care ** pentru o singură mâncare și-a vândut dreptul de înțelnișcător.

* Efes. 5. 3.

Gal. 3. 5. 1 Tes. 4. 3. ** Fac. 35. 33.

17 Căci știi că și mai în urmă când a vrut * să moștenească binecuvântarea, a ** fost lepădat, (căci n'aflat loc pentru pocăință), deși o căuta cu la-crăimi.

* Eac. 27. 34, 36, 38. ** Cap. 6. 6.

Indemn la sfințire.

18 Căci nu văți apropiat de un munte * care se

piptăie și aprins de foc, nici de nor înlunecos nici de înlunecime nici de furlună,

* Exod. 19. 12, 18. 19; 20. 18. Deut. 4. 11; 5. 22. Rom. 6. 14; 8. 15. 2 Tim. 1. 7.

19 nici de sunetul de trâmbiță nici de glasul de cuvinte, pe care ceice 1-au auzit au cerut * să nu li se mai vorbească;

* Exod. 20. 19. Deut. 5. 5, 25; 18. 16.

20 (căci nu puteau suferi ce li se poruncise: Chiar * un dobitoc dacă va atinge muntele, va fi omorât cu pietre. * Exod. 19. 13.

21 Și * așa de înfricoșătoare era arălarea că Moise a zis: Sânt înspăimântat și tremur! * Exod. 19. 16.

22 ci văți apropiat de * muntele Sion și de ** cetatea Dumnezeului celui viu, de Ierusalimul ceresc și de zecimile de mii de ingeri,

* Gal. 4. 26. Apoc. 3. 12; 21. 2, 10.

** Filip. 3. 20. † Deut. 3. 32. Ps. 68. 17. Iuda 13.

23 de adunarea în sărbătoare și de biserică celor înțai-născuți, * seriști ** în ceruri, și de Dumnezeu, Judecătorul † tuturor și de duhurile dreptilor †† desăvârșitori,

* Exod. 4. 22. Iac. 1. 18. Apoc. 14. 4.

** Luc. 10. 20. Filip. 4. 3. Apoc. 13. 8.

† Eac. 8. 25. Ps. 94. 2. †† Filip. 3. 12. Cap. 11. 40.

24 și de Isus, mijlocito-

rul * unui nou legământ și de sângele ** stropirii care vorbește mai bine decât † Abel.

*Cap. 8. 6; 9. 15. **Exod. 24. 8. Cap. 10. 22. 1 Pet. 1. 2. † Fac. 4. 10. Cap. 11. 4.

25 Luați seama să nu lepădați pe celice vorbește; căci dacă * ei n'au scăpat când au lepădat pe cele rostia pe pământ cuvinte dumnezești, cu mult mai mult *nu vom scăpa* noi cari ne întoarcem dela celice *este* din cer,

* Cap. 2. 2, 3; 3. 17; 10. 28, 29.

26 al * cărui glas a zguduit atunci pământul, iar acum a făgăduit zicând: Înă odată ** voi clăti nu numai pământul ei și cerul. * Exod. 19. 18. ** Iag. 2. 6.

27 Iar acest „încă odată” învederează schimbarea * celorce sunt zguduite ca a unor lucruri făcute, ca să rămână celece nu sunt zguduite. * Ps. 102. 26. Mat. 24. 35. 2 Pet. 3. 10. Apoc. 21. 1.

28 Pentru aceea, fiindcă primim o împărătie neclintită, să avem har, prin care să slujim lui Dumnezeu cu bună plăcere, cu evlavie și sfială.

29 Căci Dumnezeul * nostru este un foc mistuitor. * Exod. 24. 17. Deut. 4. 24; 9. 3. Ps. 50. 3; 97. 3. Isa. 66. 15. 2 Tes. 1. 8. Cap. 10. 27.

Returite indemnuri creștinești.

13 Iubirea * frătească să rămâie.

* Rom. 12. 10. 1 Tes. 4. 9. 1 Pet. 1. 22; 2. 17; 3. 8; 4. 8. 2 Pet. 1. 7. 1 Iean 3. 11, etc.; 4. 7, 20, 21.

2 Nu uitați * iubirea de găzduire, căci prin aceasta unii, ** fără să știe au găzduit îngeri.

* Mat. 25. 35. Rom. 12. 13. 1 Tim. 3. 2. 1 Pet. 4. 9. ** Fac. 18. 3; 19. 2.

3 Aduceți-vă * aminte de cei legați, ca legați împreună cu ei, de ceieci sufăr răul, ca fiind și voi însvă în trup.

* Mat. 25. 36. Rom. 12. 15. 1 Cor. 12. 26. Col. 4. 18. 1 Pet. 3. 8.

4 Căsătoria să fie în cinste în toate și patul neîntinat, căci * Dumnezeu va judeca pe curvari și preacurvari.

* 1 Cor. 6. 9. Gal. 5. 19, 21. Efes. 5. 5. Col. 3. 5, 6. Apoc. 22. 15.

5 Purtarea voastră să fie fără iubire de argini, fiți mulțumiți * cu cele ce aveți acum. Căci el însuș a zis: Nu ** te voiu lăsa nicidecum și nu te voiu părăsi cu niciun chip.

* Mat. 6. 25, 34. Filip. 4. 11, 12. 1 Tim. 6. 6, 8. ** Fac. 28. 15. Deut. 31. 6, 8. Ios. 1. 5. 1 Cron. 28. 20. Ps. 37. 25.

6 Încăt zicem plini de îndrăzneală: Domnul * este ajutorul meu, nu mă voi teme: cc-mi va face omul?

* Ps. 27. 1; 56. 4, 11, 12; 118. 6.

Indemn la urmarea lui Hristos.

7 Aduceți-vă * aminte de povățitorii voștri, cari v'au vorbit cuvântul lui Dumnezeu, și privind de aproape sfârșitul viețuirii lor, urmați-le ** credința.

* Vers. 17. ** Cap. 6. 12.

8 Iisus Hristos este același * ieri și azi și în veci.

* Iean 8. 58. Cap. 1. 12. Apoc. 1. 4.

9 Nu * fiți purtați încotro și încolo de învățături felurite și străinice: căci este bine ca înima să fie întărită prin har, nu ** prin mâncări, din cari n'au avut folos cei ce umblă cu ele.

* Efes. 4. 14; 5. 6. Col. 2. 4, 8. 1 Iean 4. 1.

10 Noi avem * un altar dela care n'au drept să înținăce ceice slujesc corului.

* 1 Cor. 9. 13; 10. 18.

11 Căci trupurile acelor îbiloace, al * căror sânge île dus pentru păcat în măntă sfintelor de marele preot, sunt arse afară din tabără. * Exod. 29. 14. Lev. 4. 11, 10. 21; 6. 30; 9. 11; 16. 27. Num. 19. 3.

12 Pentru aceea și Iisus, să să sfîrtească poporul prin sângele său însuș, a * pășit afară din poartă.

* Iean 19. 17, 18. Fapt. 7. 58.

13 Deci dar să ieșim la

el afară din tabără, susținând ocara * lui.

* Cap. 11. 26. 1 Pet. 4. 14.

14 Căci * n'avem aici o celate care să rămână, ej căutăm cu stăruință pe cea viitoare. * Mic. 2. 10. Filip. 3. 20. Cap. 11. 10, 16; 12. 22.

15 Prin * el deei să aducem tot de a una lui Dumnezeu o jertfă ** de laudă, adică răului și buzelor cari mărtuiesc numele lui. * Efes. 5. 20. 1 Pet. 2. 5.

** Lev. 7. 12. Ps. 50. 14, 23; 69. 30, 31; 107. 22; 116. 17. † Osea 14. 2.

16 Si * nu uitați facerea de bine și dărmicia; căci Dumnezeu găsește plăcere în jertfe ** de acestea.

*Rom. 12. 13. **2 Cor. 9. 12. Filip. 4. 18. Cap. 6. 10.

17 Ascultați * de povățitorii voștri și supuneți-vă lor, căci ei ** veghează pentru sufletele voastre ca unii cari dau seamă, ca să facă această cu bucurie și nu suspinând; căci aceasta vă este nefolositor.

* Filip. 2. 29. 1 Tes. 5. 12. 1 Tim. 5. 17. Vers. 7. ** Ezec. 3. 17; 33. 2, 7. Fapt. 20. 26, 28.

Doriri din partea apostolului.

18 Rugați-vă * pentru noi, căci suntem încredințați că avem un euget bun, ** fiindcă voim să ne purtăm bine în toate.

* Rom. 15. 30. Efes. 6. 19. Col. 4. 3. 1 Tes. 5. 25. 2 Tes. 3. 1. ** Fapt. 23.

24. 16. 2 Cor. 1. 12.

19 Si mai mult * vă îndemn să faceți aceasta ca să vă fiu înapoiat mai curând.

* Film. 22.

20 Iar Dumnezeul * păcii, care ** a scos afară dintr-învecinătatea morții pe marele păstor al oilor † prin sănătatea și legământului vecinie, *adică* pe Domnul nostru Isus,

* Rom. 15. 33. 1 Tes. 5. 23. ** Fapt. 2. 24, 32. Rom. 4. 24; 8. 11. 1 Cor. 6. 11; 15. 15. 2 Cor. 4. 14. Gal. 1. 1. Col. 2. 12. 1. Tes. 1. 10. 1 Pet. 1. 21. † Isa. 40. 11. Eze. 34. 23; 37. 24. Ioan 10. 11, 14. 1 Pet. 2. 25; 5. 4. †† Zah. 9. 11. Cap. 10. 20.

21 să * vă desăvârșească în orice lucrare bună ca să faceți voia lui, făcând ** în noi ce este bineplăcut înaintea lui, prin Iisus

Hristos; căruia † fie slava în vecii vecilor! Amin.

* 2 Tes. 2. 17. 1 Pet. 5. 10. ** Filip. 2. 13. † Gal. 1. 5. 2 Tim. 4. 18. Apoc. 1. 6.

Urări de sănătate.

22 Vă îndemn însă, fraților, îngăduiți cuvântul de îndemn; căci * vă am și scris epistola pe scurt.

* 1 Pet. 5. 12.

23 Să știți că să dat druhmul * fratelui ** Timotei, cu care vă voi vedea, dacă vine mai curând.

* 1 Tes. 3. 2. ** 1 Tim. 6. 12.

24 Imbrățișați pe toți povățuitorii * voștri și pe toți sănătății. Vă imbrățișeazăți cei din Italia.

* Vers. 7. 17.

25 Harul * fie cu voi totuști Amin.

* Tit. 3. 15.

EPISTOLA SOBORNICEASCĂ A LUI IACOV.

Incerțările.

1 Iacob, * rob ** al lui Dumnezeu și al Domnului Iisus Hristos, celor † douăsprezece seminții cari †† sunt în împrăstiere, vă dorește bucurie.

* Fapt. 12. 17; 15. 13. Gal. 1. 19; 2. 9.

Indă 1. ** Tit. 1. 1. † Fapt. 26. 7.

†† Deut. 32. 26. Ioan 7. 35. Fapt. 2. 5;

8. 1. 1 Pet. 1. 1.

2 Frații mei, * socotii mare bucurie când veți cădea în felurite ** îspite, * Mat. 5. 12. Fapt. 5. 41. Evt. 10. 3. 1 Pet. 4. 13, 16. ** 1 Pet. 1. 6.

* Ioan 3. 27. 1 Cor. 4. 7. ** Num. 23. 19.

1 Sam. 15. 29. Mal. 3. 6. Rom. 11. 29.

†† Deut. 32. 26. Ioan 7. 35. Fapt. 2. 5;

8. 1. 1 Pet. 1. 1.

* Róm. 5. 3.

† Dar răbdarea să-si zui și podoaba feței ei a pierit: așa și bogatul se va vesteji în umbretele sale.

12 Fericit * este omul care rabdă îspita, pentru că după ce va fi găsit bun, va lăua cununa ** vieții pe care † a făgăduit-o Domnul celor ce-l iubesc.

* Iov 5. 17. Prov. 3. 11, 12. Evt. 12. 5. Apoc. 3. 19. ** 1 Cor. 9. 25. 2 Tim. 4. 8. Cap. 2. 5. 1 Pet. 5. 4. Apoc. 2. 10. † Mat. 10. 22; 19. 28, 29. Cap. 2. 5.

Dumnezeu nu îspitește.

13 Nimeni când este îspitat să nu zică: Sânătatea îspitată de Dumnezeu. Căci Dumnezeu este neispitat de nimic și el nu îspitește pe nimeni.

14 Dar fiecare este îspitat, fiind tras și momit de pofta sa.

15 Apoi poftă, * după ce a zămislit, naște păcat; iar păcatul, odată săvârșit, naște ** moarte.

* Iov 15. 35. Ps. 7. 44. ** Rom. 6. 21, 23.

Implinirea cuvântului.

16 Nu vă rătăciți, frații mei iubiți.

17 Orice * dare bună și orice dar desăvârșit se poartă de sus dela Tatăl Luminilor, la ** care nu este schimbare sau umbră de mutare.

* Ioan 3. 27. 1 Cor. 4. 7. ** Num. 23. 19. 1 Sam. 15. 29. Mal. 3. 6. Rom. 11. 29.

18 El, * de bunăvoia sa,

ne-a născut prin cuvântul adevărului, ca** să sim o pârgăț a făpturilor sale.

* Ioan 1. 13; 3. 3. 1 Cor. 4. 15. 1 Pet. 1. 23. ** Efes. 1. 12. † Ier. 2. 3. Apoc. 14. 1.

19 Să știi, frații mei iubili: orice om să* fie ager la auzire, încep ** la vorbire, încep la mânie: † * Ecl. 5. 1. ** Prov. 10. 19; 17. 27. Ecl. 5. 2. † Prov. 14. 17; 16. 32. Ecl. 7. 9.

20 căci mânia omului nu lucează dreptatea lui Dumnezeu.

21 De aceea, îepădând * orice murdărie și revărsare de răutate, primiți cu blândeță cuvântul sădît, care ** poale să vă măntuiască sufletele.

* Col. 3. 8. 1 Pet. 2. 1. ** Fapt. 13. 26. Rom. 1. 16. 1 Cor. 15. 2. Efes. 1. 13. Tit. 2. 11. Evr. 2. 3. 1 Pet. 1. 9.

22 Fiți dar împlinitorii * ai cuvântului și nu numai auzitorii, înșelându-vă pe voi însivă. * Mat. 7. 21. Luce. 6. 46; 11. 28. Rom. 2. 13. 1 Ioan 3. 7.

23 Pentru că dacă* cineva este auzitor al cuvântului și nu împlinitor, el seamănă cu un bărbat care își privește în oglindă fața sa din naștere;

* Luce. 6. 47, etc. Cap. 2. 14, etc.

24 căci s'a privit pe sine și a plecat și a uitat înădată ce fel de om era.

25 Cine* s'a uitat însă de aproape în legea ** de-

săvârșită, aceea a slobozniei, și a stărtuit în ea, nefăcându-se un auzitor ulituc, ci un făcător cu fapta, acesta va fi † fericit în săcerea lui.

* 2 Cor. 3. 18. ** Cap. 2. 12. † Ioan 13. 17.

26 Dacă i se pare cuiva că este religios în timp ce nu și * ține limba în frâu, ci își amăgește inima, religia acestui om este deșartă. * Ps. 34. 13; 39. 1. 1 Pet. 3. 10.

27 Religia curată și fără pată la Dumnezeu și Tatăl este aceasta: a * cerceta pe orfani și ** pe văduve în necazul lor și a se păzi pe sine însuș neinținat de lume.

* Isa. 1. 16, 17; 58. 6, 7. Mat. 25. 30.

** Rom. 12. 2. Cap. 4. 4. 1 Ioan 5. 10.

Osândirea deosebirilor greșite.

2 Frații mei, să nu aveți credința Domnului nostru Isus Hristos, *Domnul slavei*, cu căutare * la fața omului. ** * 1 Cor. 2. 8. ** Lev. 19. 15. Deut. 1. 17; 16. 19. Prov. 24. 23; 26. 21. Mat. 22. 16. Vers. 9. Iuda 16.

2 Căci dacă va intra în sinagoga voastră un bărbat, având un inel de aur în deget, în veșmânt strălucitor și va intra și un sărac în veșmânt soios

3 și vă veți uita cu luană aminte spre cele poartă veșmântul cel strălucitor și veți zice: Tu șezi aș-

bine! Si săracului îi veți zice: Tu stai colo sau șezi sub scăunelul picioarelor mele!

4 Oare nu faceți voi o deosebire în voi însivă și văți făcut judecători cu gânduri rele?

5 Ascultați, frații mei iubili, oare nu și-a * ales Dumnezeu pe cei săraci față de lume, ca să fie bogății ** în credință și moștenitorii ai împărației pe care † a făgăduit-o celor ce-l iubesc?

* Ioan 7. 48. 1 Cor. 1. 26, 23. ** Luce. 12. 21. 1 Tim. 6. 18. Apoc. 2. 9. † Exod. 20. 6. 1 Sam. 2. 30. Prov. 8. 17. Mat. 6. 3. Luce. 6. 20; 12. 32. 1 Cor. 2. 9.

† Tim. 4. 8. Cap. 1. 12.

6 Iar voi * ați necinstit pe sărac. Oare nu bogății vă asupresc și vă ** tărăsc înaintea judecătorilor?

* 1 Cor. 11. 22. ** Fapt. 13. 50; 17. 6; 18. 12. Cap. 5. 6.

7 Nu hulese ei numele cel bun care a fost chemat pelesă voi?

8 Dacă într'adevăr împlinii legea împărtăsească potrivit scripturii: * Iubește pe aproapele tău ea pe tine însuți! bine faceți.

* Lev. 19. 18. Mat. 22. 39. Rom. 13. 8, 9. Gal. 5. 14; 6. 2.

9 Dar dacă voi căutați * la fața omului, luceați păcat, fiind dovediți de lege călcători ai ei.

* Vers. 1.

10 Căci cine va păzi toată legea dar va păcăluî într'o singură poruncă, să a făcut * vinovat de toate.

* Deut. 27. 26. Mat. 5. 19. Gal. 3. 10.

11 Căci cine a zis: * Nu preacurvi, a zis și: Nu omori; iar dacă nu preacurvești dar omori, te-ai făcut călcător de lege.

* Exod. 20. 13, 14.

12 Vorbiți așa și faceți așa ca unii cari au să fie judecați printr'o lege * a slobozneniei.

* Cap. 1. 25.

13 Căci judecata * este fără milă pentru cele nu face milă; mila ** se făște împotriva judecății.

* Iov 22. 6, etc. Prov. 21. 13. Mat. 6. 15; 18. 35; 25. 41, 42. ** Ioan 4. 17, 18.

Credință fără fapte.

14 Ce * folos este, frații mei, dacă zice cineva că are credință, dar n'are fapte? Oare îl poate mănuia credința?

* Mat. 7. 26. Cap. 1. 23.

15 Dacă * un frate sau o soră sunt goi și au lipsă de hramă de fiecare zi,

* Iov 31. 19, 20. Iunc. 3. 11.

16 și cineva dintre voi le * va zice: Mergeți în pace, încălziți-vă și săturați-vă! dar nu le dați cele trebuințioase trupului, ce folos este?

* 1 Ioan 3. 18.

17 Așa și credința, dacă

nu va avea fapte este moartă în sine.

18 Dar va zice cineva: Tu ai credință și eu am fapte. Arată-mi credința ta fără fapte, și* eu îți voi arăta din faptele mele credința mea. *Cap. 3. 13.

19 Tu crezi că Dumnezeu este unul? Bine faci; și* dracii cred și se înfioară! *Mat. 8. 29. Marc. 1. 24; 5. 7. Lue. 4. 31. Fapt. 16. 17; 19. 15.

20 Voiești dar să stii, om deșerți, că credința fără fapte este nereditoare?

21 Oare Avraam, tatăl nostru, n'a fost îndreptățit din fapte, fiindcă* a adus jertfă pe altar pe Isaac, fiul său? *Pac. 22. 9. 12.

22 Vezi că* credința lucează împreună cu faptele lui, și credința a fost făcută desăvârșită din fapte. *Evr. 11. 12.

23 Și a fost împlinită scriptura care zice: Iar Avraam a* crențut pe Dumnezeu, și i s'a socotit ca dreptate; și a fost numit prieten** al lui Dumnezeu. *Fac. 15. 6. Rom. 4. 3. Gal. 3. 6. **2 Cron. 20. 7. Is. 41. 8.

24 Vedeți că omul este îndreptățit din fapte și nu numai din credință.

25 Dar asemenea și Rahav* curva, n'a fost oare îndreptățită din fapte, fiind-

că a primit pe soli și i-a scos afară pe altă cale? *Ios. 2. 1. Evr. 11. 31.

26 Căci după cum trupul său duh este mort așa și credința fără fapte este moartă.

Cumpătarea în vorbire.

3 Nu * fiți mulți învățători, frații mei, știind** că vom lăua mai mare judecată. *Mat. 23. 8. 10. Rom. 2. 20, 21. 1 Pet. 5. 3. **Lue. 6. 37.

2 Căci toți ne potinem în* multe feluri. Dacă* nu se potinește cineva în cuvânt, acesta este †un bărbat desăvârșit, în stare să înfrâneze și tot trupul.

*1 Reg. 8. 46. 2 Cron. 6. 36. Prov. 20. 9. Ref. 7. 20. 1 Ioan 1. 8. **Ps. 34. 13. Cap. 1. 26. 1 Pet. 3. 10. †Mat. 12. 37.

3 Iar dacă punem frațele în gurile cailor* ca să ni-i supunem, ducem după noi și tot trupul lor.

*Ps. 32. 9.

4 Iată chiar corăbile, deși sunt așa de mari și mânate de vânturi iușii, sunt duse de o cărmă foarte mică încootru voiește pornirea celuice le cărmuiește.

5 Așa și limba* este un mic mădular și se fălește cu lăuri mari. **Iată un mic foc ce mare pădure aprinde!

*Prov. 12. 18; 15. 2. **Ps. 12. 3; 73. 8. 9.

6 Și limba* este un foc: lumea nedreptății! Limba este așezată între mădu-larele noastre, ea mânjește **tot trupul și aprinde cu flacără roala nașterii și este aprinsă cu flacări de gheenă. *Prov. 16. 27. **Mat. 15. 11, 18, 19, 20. Marc. 7. 15, 20, 23.

7 Căci orice fire de fiare și păsări, de târâtoare și de viețuitoare de mare este domolită și a fost domolită de firea omenească.

8 Dar limba nimeni din-tră oameni nu poate s-o domolească; este un rău fără odihnă, este plină* de otravă aducătoare de moarte. *Ps. 140. 3.

9 Cu ea binecuvântăm pe Domnul și Tatăl și cu ea blestemăm pe oameni, cari* sunt făcuți după asemănarea lui Dumnezeu.

*Fac. 1. 26; 5. 1; 9. 6.

10 Din aceeaș gură ieșe binecuvântare și blestem. Nu trebuie, frații mei, ca acestea să fie așa.

11 Nu cumva izvorul aruncă din aceeaș deschizătură apă dulce și amară?

12 Oare poale, frații mei, un smochin să facă măslinile sau o viță smochine? Nici apa sărată nu poate face apă dulce.

Înțelepciunea care vine de sus.

13 Cine* este înțelept și înțelegător între voi? Să-și arate din purtarea bună faptele** lui cu blândeță † de înțelepciune.

*Gal. 6. 4. **Cap. 2. 18. †Cap. 1. 21.

14 Iar dacă aveți gelozie* amară și duh de partidă în inima voastră nu ** vă făliți și nu mințiți împotriva adevărului.

*Rom. 13. 13. **Rom. 2. 17, 23.

15 Această* înțelepciune nu vine de sus ci este pământească, sulțetească, drăcească.

*Filip. 3. 19. Cap. 1. 17.

16 Căci unde este* gelozie și duh de partidă, acolo este neorânduială și orice luptă rea.

*1 Cor. 3. 3. Gal. 5. 20.

17 Dar înțelepciunea* de sus este mai întâi curată, apoi pacinică, învoitoare, ascultătoare, plină de milă și de roade bune, neindoielnică, fără războanie.**

*1 Cor. 2. 6, 7. **Rom. 12. 9. 1 Pet. 1. 22; 2. 1. 1 Ioan 3. 18.

18 Și* rodul dreptății este sămănat în pace de ceice fac pace. *Prov. 11. 18. Osea 10. 12. Mat. 5. 9. Filip. 1. 11. Evr. 12. 11.

Lupta împotriva poftelor.
4 De unde sunt războaie și de unde lupte între voi? Nu vin băre de aici,

din poftele voastre cari * să se oștesc în mădularele voastre?

* Rom. 7. 23. Gal. 5. 17. 1 Pet. 2. 11.

2 Poți și n'aveți; omo-ri și pizmuți și nu pu-teți dobândi: vă luptați și vă răsboiți; și n'aveți pen-trucă nu cereți.

3 Cereți * și nu primiți, pen-trucă ** cereți rău, ca să cheltuiji în plăcerile voastre.

* Iov 27. 9; 35. 12. Ps. 18. 41. Prov. 1. 28. Isa. 1. 15. Ier. 11. 11. Mic. 3. 4. Zah. 7. 18. ** Ps. 66. 18. 1 Ioan 3. 22; 5. 14.

4 Preacurvelor, * nu știi că prietenia ** lumii este **vrăjmăsie cu Dumnezeu? Deci cine † va voi să fie prieten al lumii să face vrăjmaș al lui Dumnezeu.

* Ps. 73. 27. ** 1 Ioan 2. 15. † Ioan 15. 19; 17. 14. Gal. 1. 10.

5 Sau vi se pare că în zădar vorbește scriptura? Oare cu pismă dorește Du-hul * pe care l-a făcut să locuiască în noi? * Fiec. 6. 5; 8. 21. Num. 11. 29. Prov. 21. 10.

6 Însă dă un mai mare har. Deacea scrip-tu-ra zice: Dumnezeu * se împo-trivește celor mândri dar dă har celor smeriți.

* Iov 22. 29. Ps. 138. 6. Prov. 3. 34; 29. 23. Mat. 23. 12. Luc. 1. 52; 14. 11; 18. 14. 1 Pet. 5. 5.

7 Supuneli-vă deci lui Dumnezeu; dar împotrivi-

ți-vă * diabolului și el va fugi dela voi.

* Efes. 4. 27; 6. 11. 1 Pet. 5. 9.

8 Aropiați-vă * de Dumnezeu și el se va apro-pria de voi. Curății-vă ** mânile, păcăloșilor, și sfînții-vă † inimile cei ‡ cu suflul împărățit.

*2 Cron. 15. 2. ** Isa. 1. 16. †1 Pet. 1. 22. 1 Ioan 3. 3. ‡ Cap. 1. 8.

9 Simți * durere și în-tristați-vă și plângeli; ră-suł vostru să se prefacă în întristare și bucuria în rușine de voi însivă.

* Mat. 5. 4.

10 Smeriți-vă * înaintea Domnului și el vă va înnălța. * Iov 22. 29. Mat. 13. 12. Luc. 14. 11; 18. 14. 1 Pet. 5. 6.

11 Nu * vă vorbiți de rău unui pe alții, fraților. Cine vorbește de rău pe fratele său sau ** judecă pe fra-tele său, vorbește de rău legea și judecă legea; iar dacă judeci legea, nu ești făcător al legii ci judecător. * Efes. 4. 31. 1 Pet. 2. 1. ** Mat. 7. 1. Luc. 6. 37. Rom. 2. 1. 1 Cor. 4. 5.

12 Unul singur este le-giuitor și judecător: Cel ce * poate să măntuiască și să peardă; dar tu ** cine ești, care judeci pe aproapele tău? * Mat. 10. 29. ** Rom. 14. 4, 13.

Către cei ce fac planuri.

13 Veniți * acum ceice ziceți: Astăzi sau mâne vom pleca la cetatea culare și

vom face acolo anul și vom face negustorie și vom călăgă.

* Prov. 27. 1. Luc. 12. 18, etc.

14 Voi cari nu știi cele de mâne. Ce este viața voastră? Căci sunteți un abur * care se arată puțin și apoi pieri. * Iov 7. 7. Ps. 102. 3. Cap. 1. 10. 1 Pet. 1. 24. 1 Ioan 2. 17.

15 În loc să ziceți: Dacă va * voi Domnul și vom trăi, vom face și aceasta sau aceea. * Eapt. 18. 21. 1 Cor. 4. 19; 16. 7. Epr. 6. 3.

16 Dar acum vă lăudați cu lăudăroșile voastre; orice * laudă de felul acesta este rea. * 1 Cor. 5. 6.

17 Deci cine * știe să facă bine și nu face, acela are păcat. * Luc. 12. 47. Ioan 9. 41; 15. 22. Rom. 1. 20, 21, 32; 2. 17, 18, 23.

Către bogății cei răi.

18 Veniți acum * ceice sun-teți bogăți! Plângeli, jă-lindu-vă de muncile cari vin peste voi.

* Prov. 11. 28. Luc. 6. 21. 1 Tim. 6. 9.

19 Bogățile voastre au pulrezit și veșmintele * voasire au fost mâncate de molii.

* Iov 18. 28. Mat. 6. 20. Cap. 2. 2.

20 Aurul și argintul vostru sunt pline de rugină; și rugina lor va fi o mărturie împotriva voastră și ca focul va mâncă trupu-

rile voastre. Văți * adunat comoară în zilele deapoi!

* Rom. 2. 5.

21 Iată plata * lucrătorilor cari au secerat țarinele voastre, care este opriță de voi prin înșelătoare, strigă: și strigătele ** secerătorilor au intrat în urechile Domnului Sabaot.

*Luc. 19. 13. Iov 24. 10, 11. Ier. 22. 13. Mai. 3. 5. ** Deut. 24. 15.

22 Văți * desfăștat pe pămâni și văți desmierdat, văți sălurat inimile într'o zi de înjunghiere.

* Iov 21. 13. Amos 6. 1, 4. Luc. 16. 19, 25. 1 Tim. 5. 6.

23 Ați * osândit, ați omo-rit pe cel drept; el nu vi se împotriyește. * cap. 2. 6. Despre răbdare și jurământ.

24 Fiți îndelung răbdători deci, fraților, până la venirea Domnului. Iată plugarul își așteaptă ro-dul de preț al pământului, fiind îndelung - răbdător pentru el, până primește ploaie * lămpurie și lăzie.

* Deut. 11. 14. Ier. 5. 24. Osea 6. 9. Joel 2. 23. Zah. 10. 1.

25 Fiți și voi îndelung-răbdători, înțărili-vă ini-mile pen-trucă * venirea Domnului este aproape.

* Filip. 4. 5. Epr. 10. 25, 37. 1 Pet. 4. 7.

26 Nu * suspinați unii împo-triva altora, fraților, ca să nu fiți judecați; iată ju-

de cătorul stă ** înaintea ușilor.

* Cap. 4. 11. ** Mat. 24. 33. 1 Cor. 4. 5.

10 Fraților, luăți * ca pildă de suferință și de în-delungă-răbdare pe pro-rocii cari au vorbit în numele Domnului.

* Mat. 5. 12. Evr. 11. 35, etc.

11 Iată fericim * pe ceice au răbdat: ați auzit de răbdarea ** lui Iov și ați văzut sfârșitul dela Domnul, † pentru că Domnul † este foarte milos și îndurător.

* Ps. 94. 12. Mat. 5. 10, 11; 10. 22.

** Iov 1. 21, 22; 2. 10. † Iov 42. 10, etc.

† Num. 14. 18. Ps. 103. 8.

Despre răbdare și jurământ.

12 Dar înainte de toate, frații mei, * nu jurați nici pe cer nici pe pământ nici cu vreun alt jurământ: ci „da” al vostru fie „da”, și „nu” al vostru „nu”, ca să nu cădeți sub judecată.

* Mat. 5. 34, etc.

Despre rugăciune.

13 Sufere cineva dintre voi? Să se roage. Este cineva cu inimă bună? Să cânte laude.*

* Efes. 5. 19. Col. 3. 16.

14 Este cineva bolnav între voi? Să chemă Ia-sine pe presbiterii bisericii și ei să se roage pentru el, ungându-l * cu untdelemn în numele Domnului.

* Marc. 6. 13; 16. 18.

15 Si rugăciunea credin-ței va măntui pe bolnav și Domnul îl va scula; și dacă a făcut păcate, i se va ierta. * Ies. 33. 24. Mat. 9. 2.

16 Mărturisiti-vă deci păcatele unii altora și ruga-ți-vă unii pentru alții ca să fiți lămađuiți: mult * poate cererea dreptului când lu-crează.

* Iac. 20. 17. Num. 11. 2. Deut. 9. 18 - 20. Ios. 10. 12. 1 Sam. 12. 18. 1 Reg. 13. 6. 2 Reg. 4. 33; 19. 15, 20; 20. 2, 4, etc. Ps. 10. 17; 34. 15; 145. 18. Prov. 15. 29; 28. 9. Ies. 9. 31. 1 Ies. 3. 22.

17 Ilie era un om de aceleasi * patimi ca noi și ** să rugăt cu rugăciune ca să nu ploaie și nu plouă pe pământ trei ani și șase luni.

* Iap. 14. 15. ** 1 Reg. 17. 1. † Iac. 4. 26.

18 Si iarăs * să rugăt și cerul a dat ploaie și pământul a odrăslit rodul lui.

* 1 Reg. 18. 42, 45.

19 Frații mei, dacă * cineva dintre voi se va ră-tăci dela adevăr și-l va în-toarce cineva, * Mat. 18. 15.

20 să știe că celce și intors pe un păcălos din ră-tăcirea căii lui, va * măntui un suflet din moarte și va ** acoperi o mulțime de păcate.

* Rom. 11. 14. 1 Cor. 9. 22. 1 Tim. 4. 16.

** Prov. 10. 12. 1 Pet. 4. 8.

INTÂIA EPISTOLĂ SOBORNICEASCĂ A LUI PETRU.

Urare.

1 Petru, apostol al lui Iisus Hristos, către cei din Imprăștiere în * Pont, Galatia, Capadoccia, Asia și Bitinia, cari stau vremelnic, aleși

* Ies. 7. 35. Iap. 2. 5, 9, 10. Iac. 1. 1.

2 după * știința de mai înainte a lui Dumnezeu Tatăl, în ** sfîntirea Duhului, pentru ascultarea și stropirea † cu săngele lui Iisus Hristos: Har † vouă și pacea * să fie înmulțită. * Efes. 1. 4. Cap. 2. 9. ** Rom. 8. 29; 11. 2. † 2 Tes. 2. 13. †† Evr. 10. 22; 12. 24. †† Rom. 1. 7. 2 Pet. 1. 2. Iud. 2.

Mulțamiri pentru nădejdea

măntuirii.

3 Binecuvântat * este Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, care, după ** mare mila sa, ne-a † născut din nou pentru o nădejde vie prin †† invierea lui Iisus Hristos dintre cei morți,

* 2 Cor. 1. 3. Efes. 1. 3. ** Tit. 3. 5.

† Ies. 3. 3, 5. Iac. 1. 18. †† 1 Cor. 15.

20. 1 Tes. 4. 14. Cap. 3. 21.

4 pentru o moștenire care nu putrezește * și fără pată și neveștejită, păstrată ** în ceruri pen-tru voi,

* Cap. 5. 4. ** Col. 1. 5. 2 Tim. 4. 8.

5 * cari sunteți păziți prin puterea lui Dumnezeu prin credință pentru o măntuire gata să fie des-coperită în vremea deapoi,

* Ies. 10. 28, 29; 17. 11, 12, 15. Iud. 1.

6 în * care vă veseliți, deși dacă trebuie, sunteți întrăsiți ** puțin acum în felurile ispite,

* Mat. 5. 12. Rom. 12. 12. 2 Cor. 6. 10. Cap. 4. 13. ** 2 Cor. 4. 17. Cap. 5. 10.

7 pentru că cercarea * cre-dinței voastre, mai de preț decât a aurului pieritor, care este totuș cercat ** prin foc, † să fie aflată spre laudă †† și slavă și cînste la descoperirea lui Iisus Hristos:

* Iac. 1. 2. ** Iac. 1. 3, 12. Cap. 4. 12.

† Iov 23. 10. Ps. 66. 10. Prov. 17. 3.

Isa. 48. 10. Zah. 13. 9. 1 Cor. 3. 13.

†† Rom. 2. 7, 10. 1 Cor. 4. 5. 2 Tes. 1. 7-12.

8 pe * care, deși nu 1-ăți văzut, îl iubiți; în ** care, deși nu-l veДЕti acum, dar crezând, vă veseliți cu bu-curie de nespus și slăvită,

* 1 Ies. 4. 20. ** Ies. 20. 29. 2 Cor.

5. 7. Evr. 11. 1. 27.

9 primind sfârșitul * cre-dinței voastre, măntuirea sufletelor voastre.

* Rom. 6. 22.

10 Despre * această mă-nuire, proorocii, cari au

proorocit despre harul rănduit pentru voi, au căutat en stăruință și au cercetat cu deamărunțul,

* Ftc. 49. 10. Dan. 2. 44. Hag. 2. 7.

Zah. 6. 12. Mat. 13. 17. Luc. 10. 21.

2 Pet. 1. 19-21.

11 cercetând ce vreme sau ce fel de vreme arăta Duhul * lui Hristos, care era în ei, când mărlurisia mai dinainte patimile ** rânduite pentru Hristos și slavele urmând după acestea.

* Cap. 3. 19. 2 Pet. 1. 21. ** Ps. 22. 6. Isa. 53. 3, etc. Dan. 9. 26. Luc. 24. 25. 26, 44, 46. Ioan 12. 41. Fapt. 26. 22, 23.

12 Și * le-a fost descoperit că nu ** pentru ei însăși, ci pentru voi, slujau ei aceste lucruri, cari vă au fost vestite acum prin cele vă vestit evanghelia prin Duhul † Sfânt trimis din cer; la cari † lucruri îngerii doresc să se uite de aproape.

* Dan. 9. 24; 12. 9, 13. ** Evr. 11. 13, 39, 40. † Fapt. 2. 4. ‡ Exod. 25. 20. Dan. 8. 13; 15. 5, 6. Efes. 3. 10.

Indemn la sfîntenie.

13 Pentru aceea, închinându-vă * coapsele gândirii voastre, fiți ** treji și nădăduiți în chip desăvârșit în harul care vă se va aduce la descoperirea † lui Isus Hristos.

* Lue. 12. 35. Efes. 6. 14. ** Lue. 21. 34. Rom. 13. 13. 1 Tes. 5. 6, 8. Cap. 4. 7; 5. 8. † Lue. 17. 30. 1 Cor. 1. 7. 2 Tes. 1. 7.

14 Ca niște copii ai asociației, neasemănându-vă * poftelor de mai înainte când erați în ** neștiință voastră: * Rom. 12. 2. Cap. 4. 2. ** Fapt. 17. 30. 1 Tes. 4. 5.

15 ci, * după cum Celea vă chemat este sfânt, fiți și voi sfinți în orice purtare a voastră;

* Luc. 1. 74, 75. 2 Cor. 7. 1, 1 Tes. 4. 3, 4, 7. Evr. 12. 14. 2 Pet. 3. 11.

16 pentru că scris este: Fiți * sfinți pentru că eu sunt sfânt.

* Lev. 11. 44; 19. 2; 20. 7.

17 Și dacă chemați că Tată pe cel ce * fără căutare la față judecă după fapta liecărnii, purtați-vă ** cu temere în timpul vremelniciei † voastre,

* Deut. 10. 17. Fapt. 10. 34. Rom. 2. 11. ** 2 Cor. 7. 1. Filip. 2. 12. Evr. 12. 28. + 2 Cor. 5. 6. Evr. 11. 13. Cap. 2. 11.

18 deoarece știi că * nu prin cele putrezitoare, argint sau aur, ați fost răscumpărați din purtarea voastră deșarță învățată ** dela părinți; * 1 Cor. 6. 20; 7. 23. ** Exod. 20. 18. Cap. 4. 3.

19 ci eu * săngele scump al lui Hristos, ca al unul mic ** fără cusur și fără pată,

* Fapt. 20. 28. Efes. 1. 7. Evr. 9. 12, 14. Apoc. 5. 9. ** Eze. 12. 5. Isa. 53. 7. Ioan 1. 29, 36. 1 Cor. 5. 7.

20 * cunoscut fiind într-adevăr mai înainte de înțemeierea lumii, dar a-

rătat la ** sfârșitul vremurilor pentru voi,

* Rom. 3. 25; 16. 25, 26. Efes. 3. 9, 11. Col. 1. 26. 2 Tim. 1. 9, 10. Tit. 1. 2, 3. Apoc. 13. 8. ** Gal. 4. 4. Efes. 1. 10. Evr. 1. 2; 9. 26.

evanghelici care vă fost vestit.

* Ps. 102. 12, 26. Isa. 40. 8. Luc. 16. 17. ** Ioan 1. 1, 14. 1 Ioan 1. 1, 3.

Hristos, piatra din unghiu.

2 Deci, ca unii cari ați lepădat * orice răutate și orice violență și fătărmicie și pizmuiri și orice vorbiri de rău,

* Efes. 4. 22, 23, 31. Col. 3. 8. Evr. 12. 1. Iac. 1. 21; 5. 9. Cap. 4. 2.

2 ea * niște prunei născuți de curând, doriți cu încocare laptele ** duhovnicesc neprefăcut, ca să creșteți prin el spre mântuire,

* Mat. 18. 3. Marc. 10. 15. Rom. 6. 4. 1 Cor. 14. 20. Cap. 1. 23. ** 1 Cor. 3. 2. Evr. 5. 12, 13.

3 dacă totuș ați gustat * că Domnul este bun;

* Ps. 34. 8. Evr. 6. 5.

4 de care apropiindu-vă ea de piatra cea vie, lepădată * în adevăr de oameni, dar aleasă și de preț la Dumnezeu,

* Ps. 108. 22. Mat. 21. 42. Fapt. 4. 11.

5 și * voi înșivă ea niște pietre vii, sunteți zidiți o casă ** duhovnicescă. o preoție † sfântă, ca să aduceți jertfe ‡ duhovnicesci bine primite *† lui Dumnezeu prin Isus Hristos.

* Efes. 2. 21, 22. ** Evr. 3. 6. † Isa. 61. 6; 60. 21. Vers. 9. ‡ Osea 14. 2. Mal. 1. 11. Rom. 12. 11. Evr. 13. 15, 16. *† Filip. 4. 18. Cap. 4. 11.

6 Pentru că se cuprinde în scriptură: Iată * eu pun în Sion o piatră cap din unghiu, aleasă, de preț; și cine crede în el nu va fi rușinat. * Isa. 28. 16. Rom. 9. 32.

7 Deci pentru voi cari credeți, ea are prețul acesta; iar pentru cei necredincioși, piatra * pe care au lepădat-o ziditorii, aceasta a fost făcută cap de unghiu;

* Ps. 118. 22. Mat. 21. 42. Fapt. 4. 11.

8 și: o piatră * de potințire și o stâncă de cădere, căci ei ** se potințesc de cuvânt, fiind neascultători: la aceasta îi au și fost rănduiți.

* Isa. 8. 14. Luc. 2. 34. Rom. 9. 33.

** 1 Cor. 1. 23. † Exod. 9. 16. Rom. 9.

22. 1 Tes. 5. 9. Iuda 4.

9 Dar voi sunteți o seminție * aleasă, o preoție ** împărtășească, un neam † sfânt, un popor ‡ dobândit pentru Sine, ca să veștiți minunățiile celuice vă chemat din întuneric * † la lumina lui minunată;

* Deut. 10. 15. Cap. 1. 2. ** Exod. 19. 5. 6. Apoc. 1. 6; 5. 10. † Ioan. 17. 19. 1 Cor. 3. 17. 2 Tim. 1. 9. ‡ Deut. 4. 20; 7. 6; 14. 2; 26. 18, 19. Fapt. 20. 28. Efes. 1. 14. Tit. 2. 14. † Fapt. 26. 18. Efes. 5. 8. Col. 1. 13. 1 Tes. 5. 4, 5.

10 Voi cari * altădată nu erați popor, dar acum sunteți popor al lui Dumnezeu, cari nu căpătaserăți milă,

dar acum ați căpătat milă * Osea 1. 9, 10; 2. 23. Rom. 9. 9.

Buna purtare.

11 Iubiților, vă îndemnă să fiindcă * sunteți locuitorii vremelnici și trecători, și ** vă feriți de poftele cuțin de carne, ca unele cărți se războiesc împotriva sufletului.

* 1 Cron. 29. 15. Ps. 39. 12; 119. 10. Evr. 11. 13. Cap. 1. 17. ** Rom. 13. 14. Gal. 5. 16. † Iac. 4. 1.

12 Având * o purtare bună între Neamuri, pentru că în ceeace vă vorbește de rău, ca pe niște săcaștori de rele, să slăvească pe Dumnezeu în ** ziua cercetării pentru † faptele voastre bune pe cari îți privesc.

* Rom. 12. 17. 2 Cor. 8. 21. Filip. 2. 16. Tit. 2. 8. Cap. 3. 16. ** Mat. 5. 16. † Luc. 19. 44.

13 Supuñeți-vă * oricărui întocmiri omenești pentru Domnul: fie împăratului, ca înalt stăpânitor, * Mat. 22. 21. Rom. 13. 1. Tit. 3. 1.

14 Fie dregătorilor, că trimișii de el spre * răsunarea împotriva făcătorilor de rele și spre ** laudă făcătorilor de bine.

* Rom. 13. 4. ** Rom. 13. 9.

15 Pentru că aşa este voia lui Dumnezeu, că * făcând binele să astupăți gura neștiinței oamenilor lără minte; * Tit. 2. 8. Vera 19.

16 * ca fiind slobozi și nu răntitum ați avea slobozina drept acoperământ al răntății, ci ca niște robi ** ai lui Dumnezeu.

* Gal. 5. 1, 13. ** 1 Cor. 7. 22.

17 Cinstiți * pe toți oamenii. Iubiți ** frăția. Temeți-vă † de Dumnezeu. Cinstiți pe împăratul.

* Rom. 12. 10. Filip. 2. 28. ** Evr. 13. 1. Cap. 1. 22. † Prov. 24. 21. Mat. 22. 21. Rom. 13. 7.

Datoriile slugilor.

18 Voi slugi * de casă, supuñeți-vă cu toată temerirea stăpânilor, nu numai celor buni și blâzni ci și celor sucităi. * Efes. 6. 5. Tit. 3. 22. 1 Tim. 6. 1. Tit. 2. 9.

19 Căci acesta este un har * dacă cineva din principiu eugene lui lață de Dumnezeu, suferă întristări, pătimind pe nedrept.

* Mat. 5. 10. Rom. 13. 5.

20 Căci ce * fel de laudă este, dacă veți răbdă, după ce păcatuți și sunteți pălmuți? Ci dacă veți răbdă după ce faceți bine și pătimiți, aceasta este un har la Dumnezeu.

* Cap. 3. 14; 4. 14, 15.

21 Căci la * aceasta ați fost chemați: pentru că și Iristos ** a pătimit pentru voi, lăsându-vă o pildă †

ca să urmați de aproape urmele lui:

* Mat. 16. 24. Fapt. 14. 22. 1 Tes. 3. 3. 2 Tim. 3. 12. ** Cap. 3. 18. † Ioan 13. 15. Filip. 2. 5. 1 Ioan 2. 6.

22 * Care n'a făcut păcat, nici nu s'a aflat violenie în gura lui,

* Isa. 53. 9. Luc. 23. 41. Ioan 8. 46. 2 Cor. 5. 21. Evr. 4. 15.

23 care, fiind * înfruntat, nu răspundea prin înfruntări; pătimind, nu amenința, dar se ** încredința pe sine celuice judecă drept;

* Isa. 53. 7. Mat. 27. 39. Ioan 8. 48, 49. Evr. 12. 3. ** Luc. 23. 46.

24 * care a purtat păcatele noastre în trupul lui pe lemn, ca ** noi, după ce am murit față de păcate, să trăim pentru dreptate; prin † ale cărui semne de lovitură ași fost vindecați.

* Isa. 53. 4, 5, 6, 11. Mat. 8. 17. Evr. 9. 28.

** Rom. 6. 2, 11; 7. 6. † Isa. 53. 5.

25 Căci vă rătăcăți * ca niște oi, dar acum vă încințați la ** Păstorul și Episcopul sufletelor voastre.

* Isa. 53. 6. Ezec. 34. 6. ** Ezec. 34. 23; 37. 24. Ioan 10. 11. 14, 16. Evr. 13. 20. Cap. 5. 4.

Datoriile soților.

3 Deasemenea, voi nevestelor, * fiți supuse bărbătilor voștri, ca, chiar dacă unii n'ascultă de cuvânt, ** să fie căstigați fără

cuvânt, prin purtarea \dagger nevestelor lor,

* 1 Cor. 14. 34. Efes. 5. 22. Col. 3. 18. Tit. 2. 5. ** 1 Cor. 7. 16. \dagger Mat. 18. 15. 1 Cor. 9. 19-22.

2 văzând * de aproape purtarea voastră curată în temere, * Cap. 2. 12.

3 a căror podoaabă * să nu fie ea de afară a impletirii părului și a punerii de scule de aur sau îmbrăcării de haine,

* 1 Tim. 2. 9. Tit. 2. 3, etc.

4 ci să fie omul * ascuns al inimii în podoaaba neprezitoare a unui duh bland și liniștit, care este de mult preț înaintea lui Dumnezeu. * Ps. 45. 13. Rom. 2. 29; 7. 22. 2 Cor. 4. 16.

5 Căei astfel se împodobiană altădată și sfintele femei, cari nădăjduiau în Dumnezeu, supunându-se bărbătașilor lor,

6 după cum Sara asculta de Avraam, numindu-l * domn, ale cărei fete văți făcău, făcând binele și nelemandu-vă de nicio frică. * Fac. 18. 12.

7 Voi * bărbătașilor, deasemenea, locuți împreună cu ele după cunoștință, dând cinstă vasului femeiesc, ca mai slab, ca ** fiind împreună moștenitoare ale harului vieții, ca

\dagger să nu fie curmate rugăciunile voastre.

* 1 Cor. 7. 3. Efes. 5. 25. Col. 3. 19.

** 1 Cor. 12. 23. 1 Tes. 4. 4. \dagger Iov 19. 6. Mat. 5. 28; 24; 18. 19.

Indemn la răbdare și pacă.

8 Însărsit, fiți toți * de acelaș gând, împreună cu limitorii, iubitorii de frații, ** miloși, \dagger smeriți;

* Rom. 12. 16; 15. 5. Filip. 3. 16.

** Rom. 12. 10. Evr. 13. 1. Cap. 2. 17.

\dagger Efes. 4. 32. Col. 3. 12.

9 nerăsplătitind * rău pentru rău sau aspiră înfruntare pentru aspiră înfruntare, dimpotrivă binecuvântând; pentru că aceasta ați fost chemați ca să ** moșteniți o binecuvântare.

* Prov. 17. 13; 20. 22. Mat. 5. 39.

Rom. 12. 14, 17. 1 Cor. 4. 12. 1 Tra. 5.

15. ** Mat. 25. 34.

10 Căci cine * voiește să iubească viața și să vadă zile bune, să-și ** opreasă limba dela rău și buzele că să nu vorbească violenie; * Ps. 34. 12, etc. ** Iac. 1. 26. Cap. 2. 1, 22. Apoc. 14. 5.

11 și să se abată * dela rău și să facă binele, ** să caute pacea și să o urmărească.

* Ps. 37. 27. Isa. 1. 16, 17. 3 Ioan 11.

** Rom. 12. 18; 14. 19. Evr. 12. 14.

12 Pentru că ochii Domnului sunt peste cei drepti și * urechile lui spre cererea lor; dar fița Domnului este împotriva săcătorilor de rele.

* Ioan 9. 31. Iac. 5. 16.

13 Si * cine este acela care să vă facă rău, dacă sunteți răvnitori de bine?

* Prov. 16. 7. Rom. 8. 28.

14 Dar * și dacă ați suferi pentru dreptate, fericiți sunteți. Si nu ** vă temeți de teama lor nici nu vă fulburați, * Mat. 5. 10-12. Iac. 1. 12. Cap. 2. 19; 4. 14. ** Isa. 8. 12, 13. Ier. 1. 8. Ioan 14. 1, 27.

15 ci sfintiți în inimile voastre pe Hristos că Domn: fiți gata * totdeauna să dați răspuns la oricine vă cere socoteală de nădejde, care este în voi, însă cu blândeță și cu temere, * Ps. 119. 46. Fapt. 4. 8. Col. 4. 6. ? Tim. 2. 25.

16 având * un cuget bun, ca ** în ceeaace sunteți vorbiți de rău să fie dați de rușine ceice disprețuiesc purtarea voastră bună în Hristos.

* Evr. 13. 18. ** Tit. 2. 8. Cap. 2. 12.

17 Căci mai bine este că să suferiți săcând binele, dacă așa ar vrea voia lui Dumnezeu, decât săcând răul.

Pilda lui Isus Hristos.

18 Penitru că și Hristos a suferit pentru păcate o singură dată, * cel \dagger drept pentru cei nedrepti, că să ne aducă la Dumnezeu;

fiind omorit ** în carne \dagger dar făcut viu \ddagger în duh;

* Rom. 5. 6. Evr. 9. 26, 28. Cap. 2. 21;

4. 1. ** 2 Cor. 13. 4. \dagger Col. 1. 21, 22.

\ddagger Rom. 1. 4; 8. 11.

19 în care să și dus și a propovăduit * duhurile în ** închisoare,

* Cap. 1. 12; 4. 6. ** Isa. 42. 7; 43. 9; 61. 1.

20 neascultătoare altădată, când aștepta * îndelunga-răbdare a lui Dumnezeu, în zilele lui Noe, pe când se pregătia corabia. ** în \dagger care puțini, adică opt suflete, au fost scăpați prin apă;

* Fac. 6. 3, 5, 13. ** Eze. 11. 7. \dagger Fac. 7. 7; 8. 18. 2 Pet. 2. 5.

21 care icoană * închisă putoare vă măntuiește acum și pe voi, adică boala, nu lepădarea necurățeniei ** cărnii, ci \dagger cerearea unui cuget bun către Dumnezeu, prin învierea \ddagger lui Isus Hristos.

* Eze. 5. 26. ** Ier. 3. 5. \dagger Rom. 10. 10.

\ddagger Cap. 1. 3.

22 care * este la dreapta lui Dumnezeu, fiind dus în cer, fiindu-i supuși ** ingeri și stăpâniri și puteri.

* Ps. 110. 1. Rom. 8. 34. Efes. 1. 20. Col. 3. 1. Evr. 1. 3. ** Rom. 8. 38. 1 Cor. 15. 24. Efes. 1. 21.

Purtarea de acum încolo.

4 Deci fiindcă Hristos * a suferit în carne, înarmați-vă și voi cu aceeaș

gândire, pentru că cine ** a suferit în carne, a isprăvit-o cu păcatul,
* Cap. 3. 18. ** Rom. 6. 2, 7. Gal. 5. 24.
col. 3. 3, 5.

2 ca * să nu mai trăiască vremea care îi mai rămâne ** în carne pentru poftele oamenilor, ei † pentru voia lui Dumnezeu.

* Rom. 14. 7. Cap. 2. 1. ** Gal. 2. 20.
Cap. 1. 14. † Ioan. 1. 13. Rom. 6. 11.
2 Cor. 5. 15. Iac. 1. 18.

3 Căci destul * că în vremea trecută am ** lăcerat în total voia Neamurilor, când umblam în destrăbălări, în poftă, în nesațiu de bătrâni, în ospete desfătătoare, în petreceri cu băuturi și în închinări la idoli neieritate,
* Ezec. 44. 6; 45. 9.
Fapt. 17. 30. ** Efes. 2. 2; 4. 17. 1 Tes. 4. 5. Tit. 3. 3. Cap. 1. 14.

4 În cari se miră că nu alergați împreună cu ei la aceeaș revârsare de desfrâname, desfăimându-vă; *
* Fapt. 13. 45; 18. 6. Cap. 3. 16.

5 și ei vor da socoteală celuice este gata să * juudece pe vii și pe morți.
* Fapt. 10. 42; 17. 31. Rom. 14. 10, 12.
1 Cor. 15. 51, 52. 2 Tim. 4. 1. Iac. 5. 9.

6 Căci pentru aceasta să vestit * evanghelia și celorice sunt morți, ca să fie judecați potrivit oamenilor, în carne, dar să trăiască în duh potrivit lui Dumnezeu,
* Cap. 3. 19.

Felurile indemnuri.

7 Dar sfârșitul * tuturor lăcerurilor este aproape. Deci fiți ** cumpătați și treziți-vă la rugăciuni,
* Mat. 24. 13, 14. Rom. 13. 12. Filip. 4. 5. Evr. 10. 25. Iac. 5. 8. 2 Pet. 3. 9, 11. 1 Ioan 2. 18. ** Mat. 26. 41. Lue. 21. 34. Col. 4. 2. Cap. 1. 13; 5. 8.

8 având înainte * de toate o iubire fierbinte unii către alții, pentru că ** iubirea acopere o mulțime de păcate.
* Col. 3. 14. Evr. 13. 1.
** Prov. 10. 12. 1 Cor. 13. 6. Iac. 5. 20.

9 Fiți * primitorii de oaspeți unii către alții, fără ** cărtire.
* Rom. 12. 13. Evr. 13. 2.
**2 Cor. 9. 7. Filip. 2. 14. Filip. 14.

10 Fiecare, după cum a primit un dar, * slujindu-vă cu el între voi, ** că buni economi ai harului felurit al lui Dumnezeu.
* Rom. 12. 6. 1 Cor. 4. 7. ** Mat. 24. 45; 25. 14, 21. Lue. 12. 42. 1 Cor. 4. 1, 2. Tit. 1. 7. † 1 Cor. 12. 4. Efes. 4. 11.

11 Dacă * vorbește cineva, să vorbească așa că și când ar fi cuvintele ale lui Dumnezeu; dacă ** slujește cineva, slujind ca din puterea pe care o dă Dumnezeu, pentru ca în toate Dumnezeu să fie slăvit prin Iisus Hristos, căruia † și este slava și stăpânirea în vecii vecilor! Amin. * Ier. 23. 22. ** Rom. 12. 6–8. 1 Cor. 3. 10. † Efes. 5. 20. Cap. 2. 5. † 1 Tim. 6. 16. Cap. 5. 11. Apoc. 1. 6.

Mângăieri de nădăjduil.

12 Prea-iubiților, nu vă mirați de focul * aprins între voi, care a venit peste voi spre încercare, ca și cum vi s'ar întâmpla ceva străin. * 1 Cor. 3. 13. Cap. 1. 7.

13 Ci * întrucât aveți parte ** de suferințele lui Hristos, bucurăți-vă; că și la descoperirea slavei lui să vă bucurați, veselindu-vă nespus.

* Fapt. 5. 41. Iac. 1. 2. ** Rom. 8. 17. 2 Cor. 1. 7; 4. 10. Filip. 3. 10. Col. 1. 24. 3 Tia. 2. 12. Cap. 5. 1, 10. Apoc. 1. 9. † Cap. 1. 5, 6.

14 Dacă * sunteți ocăriți pentru numele lui Hristos, fericiți sunteți, pentru că Dumul slavei și al lui Dumnezeu se odihnește asupra voastră. **

* Mat. 5. 11. 2 Cor. 12. 10. Iac. 1. 12. Cap. 2. 19, 20; 3. 14. ** Cap. 2. 12; 3. 16.

15 Căci să nu sufere cineva * dintre voi ca omorâtitor, sau hoț, sau rău-făcător, sau ** ca amestecându-se în treburile altora.
* Cap. 2. 20. ** Tes. 4. 11. 1 Tim. 5. 13.

16 Iar dacă cineva sufere ca creștin, să nu se rușineze, ci * să slăvească pe Dumnezeu în numele acesta.
* Fapt. 5. 41.

17 Pentru că este vremea nimerită ca * judecata să înceapă dela casa lui Dumnezeu; și dacă ** în-

cepe întâi dela noi, care † va fi sfârșitul celorice născută de evanghelia lui Dumnezeu?

* Isa 10. 12. Ier. 25. 29; 49. 12. Ezec. 9. 6. Mal. 3. 5. ** Lue. 23. 31. † Lue. 10. 12, 14.

18 Si * dacă dreptul abia este măntuit, unde se va arăta nelegiuțul și păcătosul? * Prov. 11. 13. Lue. 23. 31.

19 Astfel și ceice suflare după voia lui Dumnezeu, să-și * încredințeze sufletele credinciosului Ziditor, făcând binele.

* Ps. 31. 5. Lue. 23. 46. 2 Tim. 1. 12.
Sfaturi către presbiteri.

5 Deci pe presbiterii * cari sunt între voi, îi îndemn eu care sunt împreună presbiter cu ei și marilor ** al patimilor lui Hristos și părășit al slavei ce are să fie descoperită:

* Filip. 9. ** Lue. 24. 48. Fapt. 1. 8, 22; 5. 32; 10. 39. † Rom. 8. 17, 18. Apoc. 1. 9.

2 păstorii * turma lui Dumnezeu, care este între voi, veghind asupra ei nu ** cu asuprire, ci de bunăvoie, potrivit lui Dumnezeu, nici † pentru un căstig rușinos, ci cu nepregetare, așa cum

* Ier. 21. 15–17. Fapt. 20. 28.
** 1 Cor. 9. 17. † 1 Tim. 3. 3, 8. Tit. 1. 7.

3 nici cașicul stăpâniți * eu apăsare pe cei dați vouă prin sorti, ** ci fă-

cându-vă † pilde ale turmei.

*Eze. 34. 4. Mat. 20. 25, 26. 1 Cor. 3. 9.

2 Cor. 1. 24. ** Ps. 33. 12; 74. 2.

† Filip. 3. 17. 2 Tes. 3. 9. 1 Tim. 4. 12.

Tit. 2. 7.

4 Si când se va arăta marele Păstor, * veți lău cununa ** de † nevestești a slavei. *Evr. 13. 20. **1 Cor. 9. 25. 2 Tim. 4. 8. Iac. 1. 12. † Cap. 1. 4.

Sfaturi către tineri.—Smerenia.

5 Deasemenea voi cei mai tineri, supuneți-vă presbiterilor și toți * îmbrăcați-vă unii pe alții cu smerenia, pentru că Dumnezeu ** se împotrivă: celor mândri, dar dă har † celor smeriți.

* Rom. 12. 10. Eze. 5. 21. Filip. 2. 3.

** Iac. 4. 6. † Isa. 57. 15; 66. 2.

6 Smeriți-vă * deci sub măna cea tare a lui Dumnezeu, ca să vă înalte la vremea cuvenită,

* Iac. 4. 10.

7 Aruncând toată * grijă voastră pe el, pentru că el îngrijește de voi.

* Ps. 37. 5; 55. 22. Mat. 6. 25; Iac. 12. 11, 22. Filip. 4. 6. Evr. 13. 5.

8 Treziți-vă * privegheți: ** protivnicul vostru, diavolul, umbă la un leu care rănește, căutând pe cine să îngheță.

* Luc. 21. 34, 36. 1 Tes. 5. 6. Cap. 4. 7.

** Iov. 1. 7; 2. 2. Luc. 22. 31. Apoc. 12. 12.

9 Impotriviți-vă * lui Întăriți în credință, știind **

că același suferințe se împlinesc și în frații voștri în lume.

* Eze. 6. 11, 13. Iac. 4. 7. ** Fapt. 14. 22. 1 Tes. 3. 3. 2 Tim. 3. 12. Cap. 2. 21.

10 Iar Dumnezeul oricărui har, care * vă chemă la slava lui vecinică în Hristos, după ce veți suferi puțină ** vreme, el însuș vă va desăvârși, † vă va întări, †† vă va împăterni, vă va întemeia.

*1 Cor. 1. 9. 1 Tim. 6. 12. **2 Cor. 4. 17. Cap. 1. 6. † Evr. 13. 21. Iuda 24. †† 2 Tes. 2. 17; 3. 3.

11 A lui * să tie stăpânițea în vecii vecilor. Amin.

* Cap. 4. 11. Apoc. 1. 6.

Urări de sănătate.

12 Vă am scris * puține cuvinte prin Silvan, ** credinciosul frate, după cum †† se socotesc, îndemnând și mărturisind că adevăratul har al lui Dumnezeu este acesta în care stați.

* 2 Cor. 1. 19. ** Evr. 13. 22. † Fapt. 20. 24. 1 Cor. 15. 1. 2 Pet. 1. 12.

13 Vă îmbrățișeazăți împreună aleasa, care este în Babilon și Marcu, * fiul meu.

* Fapt. 12. 12, 25.

14 Imbrățișați-vă * unii pe alții cu o sărutare de iubire. Pace ** fie vouă tuturor cari sunteti în Hristos!

* Rom. 16. 16. 1 Cor. 16. 20. 2 Cor. 13. 12. 1 Tes. 5. 26. ** Eze. 6. 23.

A DOUA EPISTOLĂ SOBORNICEASCĂ A LUI PETRU.

Urare.

1 Simon Petru, rob și apostol al lui Isus Hristos, celorce au căpătat o credință deopotrivă * de acumpă cu a noastră priindreptatea Dumnezeului și Mântuitorului nostru Isus Hristos: * Rom. 1. 12. 2 Cor. 4. 13. Eze. 4. 5. Tit. 1. 4.

2 Har * vouă și pacă să fie înmulțită în cunoștință deplină a lui Dumnezeu și a lui Isus Domnul nostru.

* Dan. 4. 1; 6. 25. 1 Pet. 1. 2. Iuda 2. *Virtuțile creștine.*

3 Întrucât dumnezeiașca lui putere ne-a dăruit toate cele privitoare la viață și cucerenie, prin * cunoștință deplină a celuice ** ne-a chemat prin slava și virtutea sa,

* Iom. 17. 3. ** 1 Tes. 2. 12; 4. 7. 2 Tes. 2. 14. 2 Tim. 1. 9. 1 Pet. 2. 9; 3. 9.

4 prin * care ne-a dăruit lăgăduințele de preț și mari, ca prin ele să vă faceți părtași ** ai firii dumnezești, după ce ați fugit † de stricăciunea care este în lume prin poftă...;

* 2 Cor. 7. 1. **2 Cor. 3. 18. Eze. 4. 24. Ev. 12. 10. 1 Ioan. 3. 2. † Cap. 2. 18, 20.

5 și tocmai pentru aceasta punând * din partea

voastră orice sărguință, mai adăugați la credința voastră virtutea; iar la virtute cunoștință; **

* Cap. 3. 18. ** 1 Pet. 3. 7.

6 iar la cunoștință înfrângerea; iar la înfrângere răbdarea; iar la răbdare cucernicia;

7 iar la cucernicie drăgostea frătească; * iar la dragostea frătească iubirea.

* Gal. 6. 10. 1 Tes. 3. 12; 5. 15. 1 Ioan 4. 21.

8 Căci dacă acestea sunt în voi și prisosești, ele vă fac să nu fiți leneși, nici * neroditori în ce privește cunoștință deplină a Domnului nostru Isus Hristos.

* Iom. 15. 2. Tit. 3. 14.

9 Căci cine nărește acestea, este * orb; scurt la vedere și a uitat curățirea ** de păcatele sale de altădată. * 1 Ioan 2. 9, 11. ** Eze. 5. 26. Evr. 9. 14. 1 Ioan 1. 7.

10 De aceea cu atât mai mult, fraților, sărguință-vă să * vă întăriți chemarea și alegerea voastră; căci lăcând acestea, nu veți ** greși niciodată.

* 1 Ioan 3. 19. ** Cap. 3. 17.

11 Căci astfel vi se va da cu bogăție intrarea în în părăția vecinică a

Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos.

Mărturia despre Isus.

12 Pentru aceea voi * îngriji totdeauna să vă aduc aminte de acesta, deși ** știți și sunteți întăriți în adevărul de față.

* Rom. 15. 14, 15. Filip. 3. 1. Cap. 3. 1. 1 Ioan 2. 21. Iuda 5. ** 1 Pet. 5. 12. Cap. 3. 17.

13 Și sociosesc că este drept, câtă * vremie sănt în acest cort, să ** vă deștept prin aducere aminte.

* 2 Cor. 5. 1, 4. ** Cap. 3. 1.

14 fiindcă știu * că lepădarea cortului meu va veni grabnic după cum mi-a săcut cunoscut și Domnul ** nostru Isus Hristos.

* Deut. 4. 21, 22; 31. 14. 2 Tim. 4. 6. ** Ioan 21. 18, 19.

15 Dar mă voiu sărgui că după plecarea mea, să puteți în orice vreme să vă aduceți aminte de acestea.

16 Căci noi n'am urmat niște basme * închipuite, născocite cu îscusință, când v'am făcut cunoscut puterea Domnului nostru Isus Hristos și venirea lui, ci am fost ** marlori cu ochii ai măreției lui.

* 1 Cor. 1. 17; 2. 1, 5. 2 Cor. 2. 17; 4. 2. ** Mat. 17. 1, 2. Marc. 9. 2. Ioan 1. 14. 1 Ioan 1. 1; 4. 14.

17 Căci el * a luat dela Dumnezeu Tatăl cinstă și

slavă, când i s'a adus acest glas de slava cea mărește. Aceste este Fiul meu cel iubit în care mi-am găsit plăcerea. * Mat. 3. 17; 17. 6. Marc. 1. 11; 9. 7. Lue. 3. 22; 9. 35.

18 Și noi înșine am auzit acest glas adus din cer, pe când eram eu el, pe muntele * cel sfânt.

* Exod. 3. 5. Ios. 5. 15. Mat. 17. 6.

19 Și avem cuvântul proorocesc făcut mai temeinic, la care bine faceți că luati aminte, că la o * candelă strălucitoare într-un loc păchos până să se lumineze de ziua și să răsără luceafărul ** dimineații în inimile voastre, * Ps. 119. 105. Ioan. 5. 35. ** 2 Cor. 4. 6, 6. Apoc. 2. 28; 22. 16.

20 Știind aceasta mai întâi, că nici o * proorocie a *scripturii nu se tâlcuiește singură. * Rom. 12. 6.

21 Căci nicio * proorocie n'a venit vreodată prin voința omului: ci ** oamenii săi ai lui Dumnezeu au vorbit mânați de Duhul Sfânt.

* 2 Tim. 3. 16. 1 Pet. 1. 11. ** 2 Sam. 23. 2. Lue. 1. 70. Fapt. 1. 16; 3. 18.

Învățătorii minciinoși.

2 Dar au fost * și prooroci minciinoși în popor după cum și ** între voi vor fi învățători minciinoși, care vor băga pe fură seete de pieire, tăgăduind † chiar pe

șăpănuл care † i-a răs- rumpărăл, aducând *† asu- jor o grabnică pieire. * Deut. 13. 1. ** Mat. 24. 41. Fapt. 20. 10. 1 Cor. 11. 19. 1 Tim. 4. 1. 2 Tim. 3. 1. 6. 1 Ioan 4. 1. Iuda 18. † Iuda 4. 11. 1 Cor. 6. 20. Col. 3. 13. Efes. 1. 7. Ite. 10. 29. 1 Pet. 1. 18. Apoc. 5. 9. * Filip. 3. 19.

2 Si mulți vor urma după destrăbălările lor; și din pricina lor calea aderărilui va fi hulită,

3 și în * lăcomie de bani vor căuta un cășig ** dela voi prin cuvântări plăsimuile; dar judecata † lor fădemult nu întârziează și pieirea lor nu dormitează. * Rom. 16. 18. 2 Cor. 12. 17, 18. 1 Tim. 4. 5. Tit. 1. 11. ** 2 Cor. 2. 17. Cap. 1. 16. † Deut. 32. 35. Iuda 4. 15.

4 Căci dacă n'a cruțat Dumnezeu pe *ingerii, cari ** au păcatuit ei i-a aruncaț în Tartar, și i-a increștinat că să fie păstrați în adâncuri de întuneric pentru judecăță; —

* Iov. 4. 18. Iuda 6. ** Ioan. 8. 44. 1 Ioan 3. 8. † Lue. 8. 31. Apoc. 20. 2, 3.

5 și n'a cruțat lumea veche ei a păzit pe Noe, * al optulea propovăduitor ** de dreptate, când a adus † potopul peste lumea celor necucernici;

* Iac. 5. 1, 7, 23. Eyr. 11. 7. 1 Pet. 3. 20. ** 1 Pet. 3. 19. † Cap. 3. 6.

6 și dupăce a prefăcut în cenușă cetățile * Sodo-

mei și Gomorei, le-a o- sândit printre răsturnare deplină, punându-le**pildă celorce aveau să fie necucernici; * Iac. 19. 24.

Deut. 29. 23. Iuda 7. ** Num. 26. 10.

7 și * a scăpat pe dreptul Lot, tare muncit de pe- trecerea în destrăbălare a celor nelegiuți; * Tae. 19. 16.

8 (căci dreptul acesta care locuia între ei prin vedere și auzire își chiu- niua * zi de zi susțul său drept cu luerurile lor ne- legiuuite) —

* Ps. 119. 139, 158. Ezec. 9. 4.

9 Domnul știe * să scape din ispită pe cei cucernici și să păstreze pe nedrepti ca să fie pedepsiți în ziua judecății;

* Ps. 34. 17, 19. 1 Cor. 10. 13.

10 și mai ales pe * ceice umblă după carne în polța necurăției și disprețuiesc stăpânirea. Îndrăzneți, ** îngâmfați, ei nu se entre- mură hulind slavele,

* Iuda 4. 7, 8, 10, 16. ** Iuda 8.

11 pe când ingerii, *fiind mai mari în tările și pu- tere, n'aduc înaintea Domnului nicio judecată hulitoare împotriva lor.

* Iuda 9.

12 Aceștia însă ca * niște dobitoace fără minte, nă- cuți firește ca să fie prinse și nimicite, hulind în cele

ce nu știu, vor fi nimiciți și ei în stricăciunea lor,

* Ier. 12, 3. Iuda 10.

13 * suferind nedreptatea răsplătă a nedreptății; ei socotesc plăcere ** desfătarea în timpul zilei, pete și întinăciuni, † desmierdându-se în înșelăciunile lor în timp ce ospătează †† cu voi, * Filip. 3, 19. **Rom. 13, 13. Iuda 12. †† 1 Cor. 11, 20, 21.

14 având ochii plini de preacurvie și cari nu pot încesta dela păcal, momind sufletele neîntărite; având * inima deprinsă la lăcomie de bani, copii ai blestemului;

* Iuda 11.

15 părăsind calea dreptății, s'au rătăcit, urmând calea lui Balaam, * fiul lui Beor, care a iubit plata nedreptății,

* Num. 22, 5, 7, 21, 23, 28. Iuda 11.

16 dar a fost mustrat pentru călcarea lui de lege: o măgăriță fără glas a grăit cu glas de om și a opriț nebunia proorocului.

17 Aceștia * sunt puțuri fără apă și neguri mânate de furtună; pentru cari este păstrată întunecimea întunerecului.

* Iuda 12, 13.

18 Căci rostind * mari umflări de vorbe de deserăciune, momese prin poftele cărnii, prin destrăbătările lor pe ceice deabia

** au fugit de ceice trăiesc în rătăcire; * Iuda 16. Filip. 2, 40. ** Cap. 1, 4. Vers. 20.

19 făgăduindu-le slobozenia, * când ei înșiși sunt robi ** ai stricăciunii; căci de cine este biruit cineva, aceluia îi este rob.

* Gal. 5, 13. 1 Pet. 2, 16. ** Ioan 8, 34. Rom. 6, 16.

20 Căci dacă, * după ce au ** fugit de necurăteniile lumii prin † cunoștința deplină a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos, iarăs s'au încurcați în ele și sunt biruiți, stărea lor depe urmă a ajuns mai rea decât cea dintâi.

* Mat. 12, 45. Luce 7, 26. Eze. 6, 4, etc.; 10, 26, 27. ** Cap. 1, 4. Vers. 18. † Cap. 1, 2.

21 Căci mai * bine era pentru ei să nu fi cunoscut deplin calea dreptății, decât după ce au cunoscut-o deplin, să se întoarcă dela sfânta poruncă incredințată lor.

* Luce 12, 47, 48. Ioan 9, 41; 15, 22.

22 Li s'a întâmplat după pilda adevarăță: Cânele * s'a întors la vârsătura sa, și scroafa spălată ca să se tăvălească în mocirlă.

* Pro. 26, 11.

Venirea Domnului.

3 Vă scriu acum, prea-iubișilor, această a doua epistolă și în amândouă vă deștept * mintea voastră

înțirătă spre a vă aduce amintire, * Cap. 1, 13.

2 că să vă amintiți de cunvințele vorbite mai înainte de sfinții prooroci și * de porunca Domnului și Mântuitorului prin apostolii voștri:

* Iuda 17.

3 cunoscând mai întâi * aceasta, că în zilele de pe urmă vor veni batjocoritori cu batjocură, umblând ** potrivit cu înșeși poftele lor * 1 Tim. 4, 1. 2 Tim. 1, Iuda 18. ** Cap. 2, 10.

4 și zicând: Unde * este făgăduința venirii lui? Căci de când au adormit părinții, toate rămân cum erau dela începutul facerii lumi. * Isa. 5, 19. Ier. 17, 15. Eze. 12, 22, 27. Mat. 24, 48. Luce 12, 45.

5 Căci ei uită aceasta cu voia, că de demult au fost ceruri și un pământ încheiat * din apă și prin apă prin ** cuvântul lui Dumnezeu.

* Mat. 1, 6, 9. Ps. 33, 6. Eze. 11, 3.

* Ps. 24, 2; 136, 6. Col. 1, 17.

6 prin care * lumea care era atunci a pierit potopită cu apă.

* Fac. 7, 11; 21—23. Cap. 2, 5.

7 Dar cerurile * cari sunt acum și pământul au fost păstrate prin acelaș cuvânt pentru foc, ** fiind ținute pentru ziua judecății

și pieirii oamenilor necuernici.

* Vers. 10. ** Mat. 25, 41. 2 Tes. 1, 8.

8 Si nu uități acest lucru, prea-iubișilor, că o singură zi la Domnul este ca o mie de ani și o * mie de ani ca o singură zi.

* Ps. 90, 4.

9 Domnul nu * întârziază cu făgăduința, după cum socotesc unii că este întâzire; ci rabdă îndelung ** pentru voi, nevrând † să piară vreunii, ci †† toți să vină la pocăință.

* Hab. 2, 3. Evt. 10, 37. ** Isa. 30, 18. 1 Pet. 3, 20. Vers. 15. † Eze. 18, 23, 32; 33, 11. †† Rom. 2, 4. 1 Tim. 2, 4.

10 Dar ziua Domnului va * veni ca un hoț și în ziua aceea cerurile ** vor trece cu mare vâjăit, iar stihile aprinse vor fi desfăcute și pământul și lumerurile cari sunt în el vor fi arse de tot.

* Mat. 24, 43. Luce 12, 39. 1 Tes. 5, 2. Apoc. 3, 3; 16, 15. ** Ps. 102, 26. Isa. 51, 6. Mat. 24, 35. Marc. 13, 31. Rom. 8, 12. Evt. 1, 11. Apoc. 20, 11; 21, 1.

Indemn la sfintenie.

11 Fiindcă toate acestea deci au să fie desfăcute, ce fel trebuie să fiți voi în * purtări sfinte și în cuernicii,

* 1 Pet. 1, 15.

12 așteptând * și grăbind venirea zilei lui Dumnezeu, din pricina căreia cerurile fiind aprinse,

vor ** fi desfăcute și slăbile se vor topi arzând.

* 1 Cor. 1. 7. Tit. 2. 13. ** Ps. 60. 3. Isa. 34. 4. † Mic. 1. 4. Vers. 10.

13 Dar noi, potrivit săgăduinței lui, așteptăm céruri * noui și pământ nou în care locuiesc dreptatea.

* Isa. 65. 17; 66. 22. Apoc. 21. 1, 27.

14 Pentru aceea, prea- iubiților, fiindcă așteptăm acestea, sărguții-vă că să * fiți aflați în pace, nepărați și fără vînă înaintea lui;

* 1 Cor. 1. 8; 15. 58. Filip. 1. 10. 1 Tes. 3. 18; 5. 23.

15 și socotiți că inde lunga-răbdare* a Domnului nostru este mântuire, după cum vă scris și prea-iubitul nostru frate Pavel, potrivit înțelepciunii date lui, * Rom. 2. 4. 1 Pet. 3. 20. Vers. 9.

16 ca și în toate episo-

tele lui, când vorbește * în ele despre acestea, în cari unele sunt greu de înțeles, pe cari cei neștiutori și neîntăriți le întorlochiază ea și pe celealte scripturi, spre pieirea lor însile.

* Rom. 8. 19. 1 Cor. 15. 24. 1 Tes. 4. 15.

17 Voi deci, prea-iubiților, fiindcă știți *acestea* * mai dinainte, păziți-vă ** ca nu cumva, lăsându-vă duși de rătăcirea celor fărădelege, să cădeți din sta tiornicia voastră.

* Marc. 13. 23. Cap. 1. 12. ** Efes. 4. 14. Cap. 1. 10, 11; 2. 18.

18 Că * creșteți în harul și cunoștința Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos. A lui ** să fie slava și acum și în ziua vecinieci! Amin.

* Efes. 4. 15. 1 Pet. 2. 2. ** 2 Tim. 4. 18. Apoc. 1. 6.

ÎNTAIA EPISTOLĂ SOBORNICĂ RĂSCĂ A LUI IOAN.

Cuvântul vieții.

1 Ce * era dela început, ce am auzit, ce ** am văzut și † mărturisim și † vă vestim viața cea vecinieă, cea care * era la Tatăl și năsă arătat;

* Ioan 1. 1. Cap. 2. 13.

** Ioan 1. 14. 2 Pet. 1. 16. Cap. 4. 14.

† Iac. 24. 39. Ioan 20. 27.

2 (și viața * să arătat ** și noi am văzut și † mărturisim și † vă vestim viața cea vecinieă, cea care * era la Tatăl și năsă arătat);

* Ioan 1. 4; 11. 25; 14. 6. ** Rom. 16. 26.

1 Tim. 3. 16. Cap. 3. 5. † Ioan 21. 24.

Fapt. 2. 32. † Cap. 5. 20. † Ioan 1. 1, 2.

3 ce * am văzut și am auzit, vă vestim și vouă, că și voi să aveți părtășie cu noi. Si părtășia ** noastră este cu Tatăl și cu Fiul său Isus Hristos.

* Fapt. 4. 20. ** Ioan 17. 21. 1 Cor. 1. 9. Cap. 2. 24.

4 Si scriem acestea, ca bucuria * voastră să fie împlinită.

* Ioan 15. 11; 16. 24. 2 Ioan 12.

Dumnezeu este lumină.

5 Si aceasta este solia * pe care am auzit-o dela el și pe care vă vestim: că Dumnezeu ** este lumină și în el nu este niciun întuneric. * Cap. 3. 11. ** Ioan 1. 9; 8. 12; 9. 5; 12. 35, 36.

6 Dacă * zicem că avem părtășie cu el și umblăm în întuneric, mințim și nu facem adevărul.

* 2 Cor. 6. 14. Cap. 2. 4.

7 Iar dacă umblăm în lumină, după cum el însuș este în lumină, avem părtășie unui cu alții și săngele * lui Isus, Fiul său, ne curățește de orice păcat.

* 1 Cor. 6. 11. Efes. 1. 7. Iov. 9. 14.

1 Pet. 1. 19. Cap. 2. 2. Apoc. 1. 5.

8 Dacă * zicem că năavem păcat, ne amăgim pe noi însine și ** adevărul nu este în noi.

* 1 Reg. 8. 46. 2 Cron. 6. 36. Iov. 9. 2;

15. 14; 25. 4. Prov. 20. 9. Ecl. 7. 20.

7 Ec. 3. 2. ** Cap. 2. 4.

9 Dacă * ne mărturisim

păcatele, el este credincios și drept ca să ne ierte păcatele și să ** ne curățească de orice nedreptate.

* Ps. 32. 5. Prov. 28. 13. ** Ps. 5. 2. Vers. 5.

10 Dacă zicem că năam păcatuit, îl facem mincinos și cuvântul lui nu este în noi.

11 Copilașii mei, acestea vă scriu ca să nu păcătuiți. Si dacă a păcătul cineva, avem * un Advocaț la Tatăl, pe Isus Hristos cel drept. * Rom. 8. 31. 1 Tim. 2. 5. Iov. 7. 25; 9. 24.

12 Si el însuș este * îspășirea pentru păcatele noastre, dar nu numai penitru ale noastre ci ** și penitru ale lumii întregi.

* Rom. 3. 25. 2 Cor. 5. 18. Cap. 1. 7; 4. 10. ** Ioan 1. 29; 4. 42; 11. 51, 52. Cap. 4. 14.

Păcirea poruncilor.

13 Si prin aceasta cunoaștem că îl cunoaștem, dacă păzim poruncile lui.

14 Cine * zice: Il cunoște și nu păzește poruncile lui, este un ** mincinos și adevărul nu este în el.

* Cap. 1. 6; 4. 20. ** Cap. 1. 8.

15 Iar cine * păzește cuvântul lui, în el ** iubirea lui Dumnezeu este cu adevărul desăvârșită. Prin † aceasta cunoaștem că suntem în el. * Ioan 14. 21, 23. ** Cap. 4. 12. † Cap. 4. 13.

6 Cine * zice că rămâne în el, este dator ca și el însuș să umble ** astfel cum a umblat el.

* Ioan 15. 4, 5. ** Mat. 11. 29. Ioan 13. 16. 1 Pet. 2. 21.

Dragostea frătească.

7 Prea-iubișilor, nu * vă scriu o poruncă nouă, ci o poruncă veche, pe care ** ați avut-o dela început. Porunca cea veche este cunțul pe care l-ați auzit.

* 2 Ioan 5. ** Cap. 3. 11. 2 Ioan 5.

8 Iarăș vă scriu o poruncă * nouă, ceeacc este adevărat în el și în voi, fiindcă ** întunerecul trece și lumina † adevărăla strălucește acum.

* Ioan 13. 34; 15. 12. ** Rom. 13. 12. Efes. 5. 8. 1 Tes. 5. 5, 8. † Ioan 1. 9; 8. 12; 12. 35.

9 Cine * zice că este în lumină și urăște pe fratele său, este în întunere până acum.

* 1 Cor. 13. 2. 2 Pet. 1. 9. Cap. 3. 14, 15.

10 Cine * iubește pe fratele său, rămâne în lumină și în el ** nu este niciun prilej de potențire.

* Cap. 3. 14. ** 2 Pet. 1. 10.

11 Iar cine urăște pe fratele său, este în întunere și umblă * în întunere și nu știe încotro se duce, pentru că întunerecul i-a orbit ochii. * Ioan 12. 35.

Desăruirea de lume.

12 Vă scriu, copilașilor, fiindcă păcatele * vă sunt iertate prin numele lui.

* Iac. 24. 47. Fapt. 4. 12; 10. 43; 13. 38. Cap. 1. 7.

13 Vă scriu, părinților, fiindcă ați cunoscut pe Cel ce este dela * început. Vă scriu, tinerilor, fiindcă ați biruit pe cel rău. Vă scriu, copilașilor, fiindcă ați cunoscut pe Tatăl.

* Cap. 1. 1.

14 Vă am scris, părinților, fiindcă ați cunoscut pe Cel ce este dela început. Vă am scris, tinerilor, fiindcă sunteți * tari și cuvântul lui Dumnezeu rămâne în voi și ați biruit pe cel rău.

* Efes. 6. 10.

15 Nu * iubiți lumea nici celece sunt în lume. Dacă ** iubește cineva lumea, iubirea Tatălui nu este în el. * Rom. 12. 2. ** Mat. 6. 24. Gal. 1. 10. Iac. 4. 4.

16 Fiindcă tot ce este în lume, pofta cărñii și pofta ochilor * și trufia viești, nu este dela Tatăl ci este din lume. * Iac. 5. 11.

17 Si lumea * trece și pofta ei, dar cine face voia lui Dumnezeu rămâne în veac.

* 1 Cor. 7. 31. Iac. 1. 10; 4. 14. 1 Pet. 1. 24. Antihristii.

18 Copilașilor, * este ** ccașul depe urmă; și după

cum ați auzit că vine antihrist, † și acum ‡ sunt mulți antihristi, de unde cunoaștem că * † este ccașul depe urmă.

* Ioan 21. 5. ** Evr. 1. 2. † 2 Tes. 2. 3, 10; 2 Pet. 2. 1. Cap. 4. 3. ‡ Nat. 24. 5, 9. 1. 2 Ioan 7. * † Tim. 4. 1. 2 Tim. 3. 1.

19 Ei au ieșit dintre * noi dar nu erau dintre noi; căci dacă ** ar fi fost dintre noi, ar fi rămas cu noi; ei au ieșit ca † să se arate că nu toți sunt dintre noi.

* Deut. 13. 13. Ps. 41. 9. Fapt. 20. 30.

** Mat. 24. 21. Ioan 6. 37; 10. 28, 29. ‡ Tim. 2. 19. * † Cor. 11. 19.

20 Si voi * aveți ungerea dela ** Cel Slănt și știți † toate.

* 2 Cor. 1. 21. Evr. 1. 9. Vers. 27.

** Marc. 1. 24. Fapt. 3. 14. † Ioan 10. 4. 5; 14. 26; 16. 13. Vers. 27.

21 Nu vă am scris fiindcă nu știți adevărul, ci pentru că știți și pentru că orice minciună nu este din adevăr.

22 Cine * este mincinosul dacă nu cel ce tagăduiește că Isus este Hristos? Acesta este antihristul, adică cel ce tagăduiește pe Tatăl și pe Fiul. * Cap. 4. 3. 2 Ioan 7.

23 Oricine * care tagăduiește pe Fiul nu are nici pe Tatăl; cine ** mărturisesc pe Fiul are și pe Tatăl. * Ioan 15. 23. 2 Ioan 9. ** Ioan 14. 7, 9, 10. Cap. 4. 15.

24 Cât despre voi, ce * ați auzit dela început, să rămânești în voi. Dacă va rămâne în voi ce ați auzit dela început, veți ** rămânești și voi în Fiul și în Tatăl.

* 2 Ioan 6. ** Ioan 14. 23. Cap. 1. 3.

25 Si * aceasta este făgăduința pe care el însuș ne-a făgăduit-o; viața vecinică. * Ioan 17. 3. Cap. 1. 2; 5. 11.

26 Vă am scris acestea despre * ceice vă amăgesc.

* Cap. 3. 7. 2 Ioan 7.

27 Si căt despre voi, ungerea * pe care ați primit-o dela el rămâne în voi și n-aveți ** trebuință să vă învețe cineva; ei, după cum ungerea lui vă învață despre toate și este adevărată și nu este o minciună și după cum vă învață ea, rămânești în el.

* Vers. 20. ** Ier. 31. 33, 34. Evr. 8. 16, 17. † Ioan 14. 26; 16. 13. Vers. 20.

Copiii lui Dumnezeu.

28 Si acum, copilașilor, rămâneți în el; că, atunci când * se va arăta el, să ** avem îndrăzneală și să nu fim dați de rușine de el la venirea lui.

* Cap. 3. 2. ** Cap. 4. 17.

29 Dacă * știți că el este drept, cunoașteți și că oricine ** care face dreptatea este născut din el.

* Fapt. 14. 22. ** Cap. 3. 7, 10.

3 Vedeți ce fel de iubire ne-a dăruit Tatăl ca să * suntem copii ai lui Dumnezeu; și suntem. Întru aceea ** lumea nu ne cunoaște, fiindcă nu l-a cunoscut pe el. * Ioan 1. 12. ** Ioan 15. 18, 19; 16. 3; 17. 25.

2 Prea-iubișilor, acum * suntem copii ai lui Dumnezeu și nu s'a arătat încă ** ce vom fi. Știm că atunci când se va arăta el, vom fi asemenea lui; fiindcă îl † vom vedea cum este.

* Isa. 56. 5. Rom. 8. 15. Gal. 3. 26; 4. 6. Cap. 5. 1. ** Rom. 8. 18. 2 Cor. 4. 17. † Rom. 8. 29. 1 Cor. 4. 9. Filip. 3. 21. Gal. 3. 4. 2 Pet. 1. 4. † Ioan 19. 26. Ps. 16. 11. Mat. 5. 8. 1 Cor. 13. 12. 2 Cor. 5. 7.

3 Și oricine * care are nădejdea aceasta în el, se curățează după cum el este curat. * Cap. 4. 17.

4 Oricine care face păcatul, face și nelegiuire * și păcatul este nelegiuire.

* Rom. 4. 15. Cap. 5. 17.

5 Și voi ști că el s'a arătat că să ** ridice păcatele; și în el † nu este păcat. * Cap. 1. 2. ** Isa. 53. 5, 6; 11. 1 Tim. 1. 15. Evr. 1. 3; 9. 26. 1 Pet. 2. 24. † 2 Cor. 5. 21. Evr. 4. 15; 9. 18; 1 Pet. 2. 24.

6 Oricine care rămâne în el nu păcătuiește; oricine * care păcătuiește, nu l-a văzut nici nu l-a cunoscut. * Cap. 2. 4; 4. 8. 3 Ioan 11.

7 Copilașilor, nimeni * să nu vă amăgească: cine ** face dreptatea este drept, după cum și el este drept. * Cap. 2. 26. ** Eze. 18. 5—9. Rom. 2. 13. Cap. 2. 29.

8 Cine * face păcatul este din diavolul, pentru că dela început diavolul păcătuiește. Întru aceea s'a arătat Fiul lui Dumnezeu, că ** să sfârâme lucrările diavolului.

* Mat. 13. 38. Ioan 8. 44. ** Fac. 3. 15. Iac. 10. 18. Ioan 16. 11. Evr. 2. 14.

9 Oricine * care este născut din Dumnezeu nu face păcat pentru că sămânța ** lui rămâne în el; și nu poate păcatui fiindcă este născut din Dumnezeu.

* Cap. 5. 18. ** 1 Pet. 1. 23.

10 Prin această sunt învederăți copiii lui Dumnezeu și copiii diavolului: oricine * care nu face dreptate nu este din Dumnezeu, nici ** cine nu iubeste pe frațele său.

* Cap. 2. 29. ** Cap. 4. 8.

Iubirea cu faptă.

11 Pentru că aceasta * este solia pe care ați auzit-o dela început, că să ne iubim ** unii pe alții.

* Cap. 1. 5; 2. 4. ** Ioan 13. 34; 15. 12. Vero. 23. Cap. 4. 7, 21. 2 Ioan 5.

12 Nu după cum era Cain * din cel rău și a ucis pe frațele său. Și pentru ce l-a ucis? Fiindcă lucrările

lui erau rele iar ale fratelui său drepte.

* Fac. 4. 4. 8. Evr. 11. 4. Iuda 11.

13 Nu vă mirați, fraților, dacă vă * urăște lunica.

* Ioan 15. 18, 19; 17. 14. 2 Tim. 3. 12.

14 Noi * știm că am treceat din moarte la viață pentru că iubim pe frați; cine ** nu iubeste, rămâne în moarte.

* Cap. 2. 10. ** Cap. 2. 9, 11.

15 Oricine * care urăște pe frațele său este omoritor de oameni; și știți că orice omoritor ** de oameni nu are viață vecinică rămânând în el.

* Mat. 5. 21, 22. Cap. 4. 20. ** Gal. 5. 21.

Apoc. 21. 8.

16 Prin această am cunoscut * iubirea, pentru că el și-a pus viață pentru noi; și noi suntem datorii să ne punem viețile pentru frați. * Ioan 3. 16; 15. 13. Rom. 5. 8. Efes. 5. 2, 25. Cap. 4. 9, 11.

17 Iar cine * are bunurile lumii și privește pe frațele său care are trebuință și își închide inima dela el, cum rămâne ** în el iubirea lui Dumnezeu?

* Deut. 15. 7. Luc. 3. 11. ** Cap. 4. 20.

18 Copilașilor, să * nu iubim cu vorba, nici cu limba, ci în faptă și în adevăr. * Eze. 33. 31. Rom. 12. 9. Efes. 14. 5. Iac. 2. 15, 16. 1 Pet. 3. 22.

19 Și prin această vom cunoaște că * suntem din adevăr și ne vom liniști înimile înaintea lui:

* Ioan 18. 37. Cap. 1. 8.

20 că dacă * ne osândește inima noastră, Dumnezeu este mai mare decât inima noastră și cunoaște toate.

* I Cor. 4. 4.

21 Prea-iubișilor, * dacă inima noastră nu ne osândește, avem ** îndrăzneală la Dumnezeu.

* Iov. 22. 26.

** Evr. 10. 22. Cap. 2. 28; 4. 17.

22 Și orice * cerem, primim dela el, pentru că păzim poruncile lui și ** facem cele plăcute înaintea lui.

* Ps. 34. 15; 145. 18, 19. Prov. 15. 29. Ier. 29. 12. Mat. 7. 8; 21. 22. Marc. 11. 24. Ioan 14. 13; 15. 7; 16. 28, 24. Iac. 5. 16. Cap. 6. 14. ** Ioan 8. 29; 9. 31.

23 Și * aceasta este porunca lui că să credem în numele Fiului său Isus Hristos și să ** ne iubim unii pe alții, după cum † ne-a dat poruncă.

* Ioan 6. 29; 17. 3. ** Mat. 22. 39. Ioan 31. 34; 5. 12. Efes. 5. 2. 1 Tes. 4. 9. 1 Pet. 4. 8. Vero. 11. Cap. 4. 21. † Cap. 2. 8, 10.

24 Și cinc * păzește poruncile lui rămâne în el, și el își el; ** și † prin această cunoaștem că el rămâne în noi, prin Duhul pe care ni l-a dat.

* Ioan 14. 23; 15. 10. Cap. 4. 12. ** Ioan 17. 21, etc. † Rom. 8. 9. Cap. 4. 13.

Prooroci mincinoși.

4 Prea-iubișilor, * nu credeți orice duh, ci ** cercați duhurile dacă sunt din Dumnezeu, fiindcă mulți † prooroci mincinoși au ieșit în lume.

* Ier. 29. 8. Mat. 24. 4. ** 1 Cor. 14. 29. 1 Tes. 5. 21. Apoc. 2. 2. † Mat. 24. 5, 24. Fapt. 20. 30. 1 Tim. 4. 1. 2 Pet. 2. 1. Cap. 2. 18. 2 Ioan 7.

2 Prin aceasta cunoașteți Duhul lui Dumnezeu: orice * duh care mărturisește pe Isus Hristos venit în carne este din Dumnezeu.

* 1 Cor. 12. 3. Cap. 5. 1.

3 Și orice * duh care nu mărturisește pe Isus nu este din Dumnezeu; și acesta este al lui antihrist, despre care ați auzit că vine și acum chiar ** este în lume. * Cap. 2. 22. 2 Ioan 7. ** 2 Tes. 2. 7. Cap. 2. 18. 22.

4 Voi * sunteți din Dumnezeu, copilașilor, și î-ați biruit, pentru că cel ce este în voi este mai mare decât cel ** ce este în lume. * Cap. 5. 4. ** Ioan 12. 31; 14. 30; 16. 11. 1 Cor. 2. 12. Efes. 2. 2; 6. 12.

5 Ei * sunt din lume; pentru aceea vorbesc ca din lume și lumea ** îi ascultă.

* Ioan 3. 31. ** Ioan 15. 19; 17. 14.

6 Noi suntem din Dumnezeu; cine * cunoaște pe Dumnezeu ne ascultă; cine nu este din Dumnezeu nu ne ascultă. Prin aceasta

cunoaștem duhul ** adevăratului și duhul rătăcirii.

* Ioan 8. 47; 10. 27. 1 Cor. 14. 37. 2 Cor. 10. 7. ** Isa. 8. 20. Ioan 14. 17.

Dumnezeu este iubire.

7 Prea-iubișilor, * să ne iubim unii pe alții, pentru că iubirea este din Dumnezeu și oricine care iubește este născut din Dumnezeu și cunoaște pe Dumnezeu. * Cap. 3. 10, 11, 23.

8 Cine nu iubește, n'a * cunoșcut pe Dumnezeu, ** pentru că Dumnezeu este iubire. * Cap. 2. 4; 3. 6. ** Vers. 16.

9 În aceasta a fost arătată iubirea lui Dumnezeu către noi, că * Dumnezeu a trimis în lume pe Fiul său singurul născut, ca ** să trăim prin el.

* Ioan 3. 16. Rom. 5. 8; 8. 32. Cap. 3. 16. ** Cap. 5. 11.

10 În aceasta este iubirea, nu * pentru că noi am iubit pe Dumnezeu, ci pentru că el ne-a iubit și a trimis pe Fiul său ca să fie ispășirea ** pentru pătele noastre. * Ioan 15. 16. Rom. 5. 8, 10. Tit. 3. 4. ** Cap. 2. 2.

11 Prea-iubișilor, dacă * Dumnezeu ne-a iubit astfel și noi suntem datori să ne iubim unii pe alții.

* Mat. 18. 33. Ioan 15. 12, 13. Cap. 3. 16.

12 Nimeni * n'a văzut pe Dumnezeu vreodată; dacă ne iubim unii pe alții,

Dumnezeu rămâne în noi și iubirea ** lui este desăvârșită în noi.

* Ioan 1. 18. 1 Tim. 6. 16. Vers. 20. † Col. 2. 5. Vers. 18.

13 Prin aceasta cunoaștem * că rămânește în el, și el în noi, fiindcă ne-a dat din Duhul lui.

* Ioan 14. 20. Cap. 3. 24.

14 Și noi * am privit și mărturisim că Tatăl ** a trimis pe Fiul ca să fie Măntuitorul lumii.

* Ioan 1. 14. Cap. 1. 1, 2. ** Ioan 3. 17.

15 Cine * va mărturisi că Isus este Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeu rămâne în el și el în Dumnezeu.

* Rom. 10. 9. Cap. 5. 1, 5.

16 Și noi am cunoșcut și suntem crezut iubirea pe care Dumnezeu către noi, Dumnezeu * este iubire; și el ne ** rămâne în iubire, rămâne în Dumnezeu și Dumnezeu rămâne în el.

* Vers. 8. ** Cap. 3. 24. Vers. 12.

17 În aceasta este făcută desăvârșită iubirea cu noi cu * să avem înfrâzneală în ziua judecății, căci cum este el aşa suntem și noi în lumea aceasta.

* Iac. 2. 13. Cap. 2. 26; 19, 21.

18 În iubire nu este temere; ci iubirea desăvârșită aruncă afară temere, fiindcă * temere are pe deapsă; și cine se teme nu

** este făcătorul desăvârșit în iubire. * Cap. 3. 3. ** Vers. 12.

19 Noi iubim pentru că el cel dintâi ne-a iubit.

20 Dacă * zice cineva: Iubesc pe Dumnezeu, și urăște pe fratele său, este un mincinos; căci cine nu iubește pe fratele său pe care l-a văzut, nu poate iubi pe Dumnezeu pe ** care nu l-a văzut.

* Cap. 2. 1; 3. 17. ** Vers. 12.

21 Și avem această poruncă * dela el, că cine iubește pe Dumnezeu, iubește și pe fratele său.

* Mat. 22. 37, 39. Ioan 13. 34; 15. 12. Cap. 3. 23.

Credința în Isus și urmăriile ei.

5 Oricine care crede * că Isus ** este Hristosul, este născut din Dumnezeu, și oricine care iubește pe cel ce a născut, iubește și pe cel născut din el.

* Ioan 1. 12. ** Cap. 2. 22, 23; 4. 2, 15. † Ioan 1. 13. †† Ioan 15. 23.

2 Prin aceasta cunoaștem că iubim pe copiii lui Dumnezeu când iubim pe Dumnezeu și facem poruncile lui.

3 Căci * iubirea lui Dumnezeu este aceasta: să păzim poruncile lui; și * poruncile lui nu sunt grele.

* Ioan 14. 15, 21, 23; 15. 10. 2 Ioan 6.

** Mie. 6. 8. Mat. 11. 30.

4 Pentru că orice * este

născut din Dumnezeu biruiește lumea; și aceasta este biruința care a biruit lumea; credința noastră.

* Ioan 16. 33. Cap. 3. 9; 4. 4.

5 Cine este cel ce biruiește lumea dacă nu cel ce crede că Isus este Fiul lui Dumnezeu?

* 1 Cor. 15. 57. Cap. 4. 15.

6 Aceasta este cel ce a venit prin * apă și sânge, *adică* Isus Hristos; nu în apă numai, ci în apă și în sânge; * Ioan 19. 34.

7 și Duhul * este cel ce mărturisește, fiindcă Duhul este adevărul.

* Ioan 14. 17; 15. 26; 16. 13. 1 Tim. 3. 16.

8 Pentru că sunt trei care mărturisesc: Duhul și apa și sângele; și aceștia trei se învoiesc într-o singură mărturie.

9 Dacă primim mărturia * oamenilor, mărturia lui Dumnezeu este mai mare, pentru că ** mărturia lui Dumnezeu este aceasta că a mărturisit despre Fiul său.

* Ioan 8. 17, 18. ** Mat. 3. 16, 17; 17. 5.

10 Cine * crede în Fiul lui Dumnezeu are mărturia în sine însuși; cine nu crede pe Dumnezeu, l-a ** săcăt mincinos, pentru că n'a crezut în mărturia pe care a mărturisit-o

Dumnezeu despre Fiul său. * Rom. 8. 16. Gal. 4. 6. ** Ioan 3. 33; 5. 28.

11 și * aceasta este mărturia: că Dumnezeu ne-a dat viața vecinică și ** această viață este în Fiul său.

* Cap. 2. 25. ** Ioan 1. 4. Cap. 4. 9.

12 Cine * are pe Fiul, are viață; cine n'are pe Fiul lui Dumnezeu, n'are viață. * Ioan 3. 36; 5. 24.

13 Vă am scris acestea * că ** să știi că aveți viață vecinică, voi cări credeli în numele Fiului lui Dumnezeu.

* Ioan 20. 31. ** Cap. 1. 1, 2.

Puterea rugăciunii.

14 și aceasta este îndrăzneala pe care o avem la el: că, dacă * cerem ceva după voia lui, ne ascultă.

* Cap. 3. 22.

15 și dacă știm că ne ascultă orice cerere, știm că avem cererile pe care le-am cerut dela el.

16 Dacă vede cineva pe fratele său păcăluind cu un păcat care nu este spre moarte, va cere și Dumnezeu * și va da viață pentru ceice nu păcăluiesc spre moarte. Este ** un păcat spre moarte; nu și zice că să facă cerere pentru păcatul acela.

* Iov 42. 8. Iac. 5. 14, 15. ** Mat. 12. 31, 32. Marc. 3. 29. Iac. 12. 10. Evr. 6. 4, 6; 10. 26. † Ier. 7. 16; 14. 11. Ioan 17. 9.

17 Orice * nedreptate este păcat; și este un păcat care nu este spre moarte. * Cap. 3. 4.

18 Știm că oricine * care a fost născut din Dumnezeu nu păcăluiește, ci cel ce a fost născut din Dumnezeu se păzește ** pe sine însuși și cel rău nu-l atinge.

* 1 Pet. 1. 23. Cap. 3. 9. ** Iac. 1. 27.

19 Știm că suntem din Dumnezeu și lumea întreagă * zace în cel rău.

* Gal. 1. 4.

20 și știm că Fiul lui Dumnezeu a venit și ne-a * dat pricină ca să ** cunoaștem pe Cel adevărat,

și suntem în Fiul său Isus Hristos; el † este adevăratul Dumnezeu † și viața vecinică.

* Luc. 24. 45. ** Ioan 17. 3. † Iac. 9. 6;

44. 6; 54. 5. Ioan 20. 28. Fapt. 20. 28.

Rom. 9. 5. 1 Tim. 3. 16. Th. 2. 13. Evi.

1. 8. † Vers. 11—13.

21 Copilașilor, păziți-vă * de idoli. * 1 Cor. 10. 44.

A DOUA EPISTOLĂ A LUI IOAN.

Urare.

1 Presbiterul către aleasa doamnă și către copiii ei, pe * cari-i iubesc în adevăr și nu numai eu, ci și toți cei care cunosc adevărul, **

* Vers. 3. 1 Ioan 3. 18. 3 Ioan 1.

** Ioan 8. 32. Gal. 2. 5, 14; 3. 1; 5. 7.

Col. 1. 5. 2 Tez. 2. 13. 1 Tim. 2. 4.

Evr. 10. 26.

2 pentru adevărul care rămâne în noi și va fi cu noi în veac.

3 Cu voi va fi * har, înțelegere, ca să umblăm poltrivit cu poruncile lui. Aceasta este porunca, după cum ** să ați auzit-o dela început, ca să umblați în ea.

* 1 Tim. 1. 2. ** Vers. 1.

Dragostea fratească.

4 M' am bucurat foarte

mult că am aflat dintr-o copilă și umblând * în adevăr, după cum am primit porunca dela Tatăl.

* 3 Ioan 3.

5 Si acum, rogu-te doamnă, nu * cașicium și aș serie o poruncă nouă, ci cea pe care am avut-o dela început, ca să ** ne iubim unii pe alții. * 1 Ioan 2. 7, 8; 3. 11. ** Ioan 13. 34; 15. 12. Efes. 5. 2. 1 Pet. 4. 8. 1 Ioan 3. 23.

6 Si această este * iubirea, ca să umblăm poltrivit cu poruncile lui. Aceasta este porunca, după cum ** să ați auzit-o dela început, ca să umblați în ea.

* Ioan 14. 15, 21; 15. 10. Ioan 2. 5; 5. 3.

** 1 Ioan 2. 24.

Invățătorii minciinoși.

7 Pentru că mulți * amăgitori au ieșit în lume, cari ** nu mărturisesc pe Iisus Hristos venind în carne. Aceștia este amăgitorul și antihristul. * 1 Ioan 4. 1. ** 1 Ioan 4. 2, 3. † 1 Ioan 2. 22; 4. 3.

8 Luati seama * la voi înșivă ca să ** nu pierdeți cele ce ați lăsat, ci să primiți o răsplătă deplină.

* Marc. 13. 9. ** Gal. 3. 4. Evr. 10. 32, 35.

9 Oricine * care trece înainte și nu rămâne în învățătură lui Hristos, n'are pe Dumnezeu; cine rămâne în învățătură, aceasta are și pe Tatăl și pe Fiul. * 1 Ioan 2. 23.

10 Dacă vine cineva la

voi și n'aduce învățătura aceasta, nu-l primiți în casă și nu-i * ziceți: Bun venit.

* Rom. 16. 17. 1 Cor. 5. 11; 16. 22. Gal. 1. 8, 9. 2 Tim. 3. 5. Tit. 3. 10.

11 Căci cine-i zice: Bun venit, se face părtăș cu lucrurile lui ecclre rele.

12 Având multe * să vă scriu, n'am voit să le scriu pe hârtie și cu cerneală, ci nădăduiesc să vin la voi și să vorbesc gură către gură, ca * bucuria noastră să fie împlinită.

* 3 Ioan 13. ** Ioan 17. 13. 1 Ioan 1. 4.

13 Te * îmbrățișează copiii surorii tale aleasă.

* 1 Pet. 5. 13.

A TREIA EPISTOLĂ A LUI IOAN.

Lauda lui Gaiu.

1 Presbiterul către Gaiu, prea-iubitul, pe * care îl iubesc în adevăr.

* 2 Ioan 1.

2 Prea-iubilule, doresc ca să mergi bine în toate și să fii sănătos, după cum merge bine și sufletul tău.

3 Căci m'am bucurat foarte mult când au venit frații și au mărturisit pentru adevărul tău, după cum umblă * în adevăr.

* 2 Ioan 4.

4 Eu n'am bucurie mai mare decât aceasta ca să aud că copiii * mei umblă în adevăr.

* 1 Cor. 4. 15. Film. 10.

5 Prea-iubilule, fac un lucru credincios în orice faci pentru frați și totodată străini,

6 cari au mărturisit înaintea bisericii despre iubirea ta: pe cari bine vei face să-i trimiți înainte în călătoria lor într'un chip vrednic de Dumnezeu.

7 Căci au plecat pentru Numele, incluând nimic * dela cei dintre Neamuri.

* 1 Cor. 9. 12, 13.

8 Noi suntem datori deci să primim bine pe unii ca aceștia, ca să ne facem împreună lucrători cu adevărul.

9 Am scris ceva bisericii; dar Diofref, care iubește să aibă întărietatea înălțării, nu ne primește.

10 Pentru aceea, dacă voi veni, îi voi aduce aminte de lucrurile pe care le face, flecărind de noi cu vorbe rele: și, nemulțumindu-se cu aceasta, nici el nu primește pe frați și împiedecă pe ceice voiesc, și-i dă afară din biserică.

11 Prea-iubilule, nu * te

lua după rău ci după bine. Cine face binele este din Dumnezeu; cine ** face răul n'a văzut pe Dumnezeu.

* Pa. 37. 27. Iso. 1. 16, 17. 1 Pet. 3. 11.

** 1 Ioan 2. 29; 3. 6, 9.

Lauda lui Dimitrie.

12 Lui * Dimitrie i s'a dat bună mărturie de loți și de înșuș adevărul; și chiar noi mărturisim și ** știi că mărturia noastră este adevărată.

* 1 Tim. 3. 7. ** Ioan 21. 24.

13 Multe * aveam să-ți scriu, dar nu voiesc să îți le scriu cu cerneală și condeiu.

* 2 Ioan 12

14 Nădăduiesc însă să te văd în curând și vom vorbi gură către gură. Pace ție. Te îmbrățișează prieteni; îmbrățișează pe prieteni pe nume.

EPISTOLA SOBORNICEASCĂ A LUI IUDA.

Urare.

1 Iuda, rob al lui Iisus Hristos, și frate * al lui Iacob: celor ** chemați, cari sunt iubiți în Dumnezeu Tatăl și păstrați † pentru Iisus Hristos:

* Luc. 6. 6. Fapt. 1. 13. ** Rom. 1. 7.

† Ioan 17. 11, 12, 15. 1 Pet. 1. 5.

2 Milă vouă și pacca * și iubirea să fie înmulțită.

* 1 Pet. 1. 2. 2 Pet. 1. 2.

Împotriva celor nelegiunii.

3 Prea-iubișilor, când îmi puneam toată silința să vă scriu despre măntuirea * noastră de obște, am avut nevoie să vă scriu în-

demnându-vă ca ** să luptați pentru credința încrederință sfinților odată pentru totdeauna.

* Tit. 1. 4. ** Filip. 1. 27. 1 Tim. 1. 18; 6. 12. 2 Tim. 1. 13; 4. 7.

1 Căci * s-au furișat *prin-tre voi* unii oameni, cari de mult sunt serși ** mai dinainte pentru această judecată, necucernici, schimbând † harul † Dumnezeului nostru în destrăbălare și tăgăduind * † pe singurul nostru Stăpân și Domn, Isus Hristos.

* Gal. 2. 4. 2 Pet. 2. 1. ** Rom. 9. 21, 22. 1 Pet. 2. 8. † 2 Pet. 2. 10. † Tit. 2. 11. Evr. 12. 15. * † Tit. 1. 16. 2 Pet. 2. 1. 1 Ioan 2. 22.

5 Veiesc dar să vă aduc aminte, fiindcă știți toate odată pentru totdeauna, că Domnul * dupăce a măntuit pe popor din Egipt, în urmă a ** pierdut pe ceice † n'au crezut.

* 1 Cor. 10. 9. ** Num. 14. 29, 37; 23. 64. Ps. 106. 26. Evr. 3. 17, 19. † Ioan 8. 44.

6 Si pe * îngeri cari nu și-au ** păzit obârșia, ci și-au părăsit locuința, i-a păstrat în vecinice legături sub întuneric pentru judecata zilei mari.

* 2 Pet. 2. 4. ** Apoc. 20. 10.

7 După cum Sodoma * și Gomora și cetățile dimprejurul lor, fiindcă s-au dat de tot la curvie în acelaș chip ca aceștia și au mers

după carne străină, stau înainte ca doavadă, suferind pedeapsa unui foc vecinic. * Fac. 19. 24. Deut. 28. 23. 2 Pet. 2. 6.

8 Totuș * asemenea și aceștia în visările lor păngăresc carne și disprețuiesc stăpânirea și hulesc ** slavele.

* 2 Pet. 2. 10. ** Exod. 22. 28.

9 Dar Mihail * arhanghelul, când pricindu-se cu diavoul se certă pentru trupul lui Moise, nu îndrăznia ** să aducă o judecată de hulă împotriva lui ci a zis: Domnul să te certe. †

* Dan. 10. 13; 12. 1. Apoc. 12. 7. ** 2 Pet. 2. 11. † Zah. 3. 2.

10 Aceștia * însă hulesc celece nu știu: și se strică în celece știu din fire că dobitoacele sără minte.

* 2 Pet. 2. 12.

11 Vai de ei! penitru că au umblat în calea lui * Cain și s'au dat ** cu totul în rălăcirea lui Balaa și pentru o plată, și au pierit în împotrivirea cu vorba † a lui Core!

* Fac. 4. 5. 1 Ioan 3. 12. ** Num. 22. 7, 21. 2 Pet. 2. 15. † Num. 16. 1, etc.

12 Aceștia sunt * niște stânci ascunse în mesele ** voastre de iubire, când ospătează * eu voi, păstorii cari se pasc sără teamă pe ei însiși; nori † sără apă,

înțâți † înainte de vânturi; pomii temnatici fără fruct, de două ori morți, deșurindăcinați; * † * 2 Pet. 2. 13. * Col. 11. 21. † Prov. 23. 14. 2 Pet. 2. 11. † Efes. 4. 14. * † Mat. 15. 13.

13 valuri * năbădăioase ale marii, spumegându-și ** rușinile lor; stele rătăcitoare, pentru cari † este păstrată negura întunericului în veac.

* Gen. 57. 20. ** Filip. 3. 19. † 2 Pet. 2. 17.

14 Dar și Enoch, al * șaptelea dela Adaină, a proorocit despre aceștia zicând: Iată a venit ** Domnul cu flințele sale zecimi de mii, * Eze. 5. 18. ** Deut. 33. 2. Dan. 7. 10. Job. 14. 5. Mat. 26. 31. 2 Tes. 1. 7. Apoc. 1. 7.

15 ca să facă judecată împotriva tuturor și să dovedească pe toți necucernicii vinovați de toate lumenările lor de necucernicie pe cari le-au făcut cu necucernicie, și de cuvintele aspre pe cari le-au vorbit împotriva lui păcălosii necucernici.

* 1 Sam. 2. 3. Ps. 31. 18; 94. 4. Mat. 3. 13.

16 Aceștia sunt cărtitori, nemăluți de soarta lor deși umblă după poftele lor (și gura * lor vorbește cuvinte umflate), deși se uită ** cu mirare la fețele oamenilor pentru folosul lor. * 2 Pet. 2. 18. ** Prov. 28. 21. Iac. 2. 1, 9.

17 Voi însă, * prea-iubițiilor, aduceți-vă aminte de cuvintele zise mai dinainte de către apostolii Domnului nostru Isus Hristos.

* 2 Pet. 3. 2.

18 cum vă spuneau: În vremea de pe urma vor * fi batjocoritori umblând după poftele lor necucernice.

* 1 Tim. 4. 1.

19 Aceștia sunt ceice * se despart, sufletești, ** neavând Duhul.

* Prov. 18. 1. Ezeic. 14. 7. Osea 4. 14; 9. 10. Evr. 10. 25. * Col. 2. 13. Iac. 3. 15.

Indemn și laudă.

20 Dar voi, prea-iubițiilor, zidindu-vă * pe credința voastră prea-sfântă, rugându-vă ** prin Duhul Sfânt. * Col. 2. 7. 1 Tim. 1. 14. ** Rom. 8. 26. Efes. 6. 18.

21 păstrați-vă în înbiră lui Dumnezeu, așteptând * mila Domnului nostru Isus Hristos pentru viața vecnică. * Pet. 2. 13. 2 Pet. 3. 12.

22 Si pe unii îndoelnicie mustați-i.

23 iar pe alii măntuți-i * smulgându-i ** din foc, iar de alii fie-vă milă cu temere, urând chiar cămașa † mânjăt de carne.

* Rom. 11. 14. 1 Tim. 4. 16. ** Amos. 4. 11. Zah. 3. 2. 1 Cor. 3. 13. † Zah. 3. 4, 5. Apoc. 3. 4.

21 Iar * celuice poate să
** vă păzească de potențire
și să vă pună înaintea sla-
vei lui desăvârșită în ne-
spusă bucurie;

* Rom. 16. 25. Efes. 3. 20. ** Col. 1. 22.

25 singurului * Dumnezeu

Mântuitorul nostru, prin
Iisus Hristos Domnul no-
stru, fie slavă, măreție, tă-
rie și stăpânire mai în-
ainte de tot veacul și acum
și în toate veacurile! Amin.

* Rom. 16. 27. 1 Tim. 1. 17; 2. 3.

APOCALIPSA LUI IOAN.

Descoperirea lui Iisus Hristos.

1 Descoperirea lui Iisus
Hristos, pe care * i-a
dat-o Dumnezeu, ca să a-
rate robilor săi celece tre-
buie să se întâpte ** în
eurând; și a trimis † și le-a
însemnat prin ingerul său
lui Ioan, robul său,

* Ioan 3. 32; 8. 26; 12. 49. ** Vers. 3.
Cap. 4. 1. † Cap. 22. 16.

2 care * a mărturisit des-
pre cuvântul lui Dumnezeu
și despre mărturia lui Iisus
Hristos, *adică* despre tot
** ce a văzut. * 1 Cor. 1. 6.
Vers. 9. Cap. 6. 9; 12. 17. ** 1 Ioan 1. 1.

3 Fericit * este cine ci-
tește și ceice ascultă cu-
vântul proorociei și păs-
trează cele scrise în ea;
căci vremea** este aproape!

* Luc. 11. 28. Cap. 22. 7. ** Rom. 13.
11. Iac. 5. 8. 1 Pet. 4. 7. Cap. 22. 10.

*Urare către cele șapte
Biserici.*

4 Ioan celor șapte bise-
rici, care sunt în Asia:

Har vouă și pace dela cel-
ce * este și care era ** și
care vine, și † dela cele
șapte Duhuri cari sunt
înaintea scaunului de dom-
nie al său,

* Exod. 3. 14. Vers. 8. ** Ioan 1. 1.
† Zah. 3. 9; 4. 10. Cap. 3. 1; 4. 5; 5. 6.

5 și dela Iisus Hristos, mar-
torul * credincios, ** întâiul
născut din morți și Domnul
† împăraților pământului.
Celuice ne iubeste † și
ne-a * † spălat de păcatele
noastre în sângele său,

* Ioan 8. 14. 1 Tim. 6. 13. Cap. 3. 14.

** 1 Cor. 15. 20. Col. 1. 18. † Efes. 1. 20.

Cap. 17. 14; 19. 16. † Ioan 13. 34; 15. 9.

Gal. 2. 20. † Ecr. 9. 14. 1 Ioan 1. 7.

6 și ne-a făcut * o împă-
rătie, preoți pentru Dumnezeu și Tatăl său;
a lui** fie slava și stăpâni-
rea în vecii vecilor. Amin.

* 1 Pet. 2. 5, 9. Cap. 5. 10; 20. 6.

** 1 Tim. 6. 16. Ecr. 13. 21. 1 Pet. 4.

11. 5. 11.

7 Iată, * vine cu nori, și
orice ochiu îl va vedea,
și ceice ** l-au străpuns; și

APOCALIPSA 1.

toate semințile pământu-
lui se vor jăli pentru el.
Așa, Amin!

* Dan. 7. 13; Mat. 24. 30; 26. 61. Cap.
1. 11. ** Zah. 12. 10. Ioan 19. 37.

8 Eu * sănă Alfa și Omega,
zie Domnul Dumnezeu,
care ** este și care era și
care vine, Cel Atoputernic.

* Ioan 4. 4; 44. 6; 48. 12. Vers. 11. 17.

Cap. 2. 8; 21. 6; 22. 13. ** Vers. 4.

Cap. 4. 8; 11. 17; 6. 5.

Vedenia lui Ioan în Patmos.

9 Eu, Ioan, fratele vo-
stru și împreună părtaş *
în necez și în ** împărație
și în răbdare în Iisus, am
fost în ostroval numit Pat-
mos pentru † cuvântul lui
Dumnezeu și pentru mărtu-
ria lui Iisus.

* Filip. 1. 7; 4. 14. 2 Tim. 1. 18.

** Rom. 8. 17. 2 Tim. 2. 12. † Vers. 2.

10 Am fost în Duh * în
ziua ** Domnului și am au-
zit în urma mea un glas
† mare; ca de trâmbiță
* Fapt. 10. 10. 2 Cor. 12. 2. Cap. 4. 2;
17. 3; 21. 16. ** Ioan 29. 26. Fapt. 20. 7.
1 Cor. 16. 2. † Cap. 4. 1; 10. 8.

11 zicând: * Ce vezi, serie
într-o carte și trimite-o ce-
tor șapte biserici: la Efes
și la Smirna și la Pergam
și la Tiatira și la Sardes și
la Filadelfia și la Laodicea.

* Vers. 2. Vers. 19.

12 Si m'am întors să văd
glasul care vorbia cu mine.
Si întoreându-mă, am * vă-
zut șapte sfesnice de aur,
* Exod. 25. 37. Zah. 4. 2. Vers. 20.

13 și * în mijlocul sfe-
șinelor unul asemuit cu
Fiul ** omului, îmbrăcat †
într'un vesmânt lung pâ-
năla pieoare și încins †
la piept cu o incegătoare
de aur. * Cap. 2. 1. ** Eze. 1. 26.

Dan. 7. 13; 10. 16. Cap. 14. 14. † Dan.
10. 5. † Cap. 15. 6.

14 Iar capul lui și perii
* lui erau albi ca lâna albă,
ca zăpada; și ochii ** lui
erau ca flăcăra de foc;

* Dan. 7. 9. ** Dan. 10. 6. Cap. 2.
18; 19. 12.

15 și pieoarele * lui ase-
menea ca arama lăcătoare,
ca arsă în cupor; și glasul
** lui ca un glas de ape
multe. * Eze. 1. 7. Dan. 10. 6.
Cap. 2. 18. ** Eze. 43. 2. Dan. 10. 6.
Cap. 14. 2; 19. 6.

16 Si avea șapte stele
în * mâna lui dreaptă; și
din ** gura lui ieșea o sabie
ascuțită cu două lășuri;
și † înfățișarea lui era cum
lucește soarele în pu-
tere sa.

* Vea. 20. Cap. 2. 1; 3. 1. ** Ia. 49. 2.
Efes. 6. 17. Ecr. 4. 12. Cap. 2. 12; 16;
19. 15, 21. † Fapt. 26. 13. Cap. 10. 1.

17 Si când l-am văzut, *
am căzut la picioarele lui
ca mort. Si el și-a ** pus
mâna dreaptă asupra mea
zicând: Nu te teme! Eu †
sunt cel dințai și cel din
urmă. * Eze. 1. 28. ** Dan.
8. 18; 10. 10. † Ia. 41. 4; 41. 6; 48. 12.
Cap. 2. 8; 22. 13. Vers. 11.

18 și Cel * viu; și am

fost mort, și iată, sănt viu
** în vecii vecilor, și am †
cheile morții și ale Hade-
sului. * Rom. 6, 9. ** Cap. 4, 9;
5, 14. † Ps. 68, 20. Cap. 20, 1.

19 Deci scrie celece * ai
văzut și celece ** sunt și ce-
lece † au să fie după ace-
stea. * Vers. 12, etc. ** Cap. 2, 1, etc.
† Cap. 4, 1, etc.

20 Taina celor * sapte
stele pe cari le-ai văzut
în dreapta mea și cele **
sapte sfeșnice de aur: cele
sapte stele sunt ingerii †
celor sapte biserici și cele
†† sapte sfeșnice sunt sapte
biserici. * Vers. 16. ** Vers. 12.
† Mal. 2, 7. Cap. 2, 1, etc. †† Zah. 4, 2.
Mal. 5, 15. Filip. 2, 15.

Către Biserica din Efes.

2 Serie ingerului bisericii
din Efes: Acestea zice
cel * ce ține cele sapte stele
în dreapta lui, celece umbă
** în mijlocul celor sapte
sfeșnice de aur:

* Cap. 1, 16, 20. ** Cap. 1, 13.

2 Știu * faptele tale și o-
steneala și răbdarea ta și
că nu poți suferi pe cei
răi și ai ** cercat pe ceice †
se zie pe sine apostoli și
nu sunt și i-ai aflat min-
cinoși; * Ps. 1, 6. Vers. 9, 13, 19.
Cap. 3, 1, 8, 15. ** 1 Ioan 4, 1. † 2 Cor.
11, 13. 2 Pet. 2, 1.

3 și ai răbdare și ai su-
ferit pentru numele meu
și n'ai * obosit.

* Gal. 6, 9. Evr. 12, 3, 5.

1 Dar am aceasta împo-
triva ta că ai părăsit în-
birea ta cea dintâi.

5 Deci adu-ști aminte de
unde ai căzut și pochileș-
te-te și fă faptele dintâi;
iar dacă nu, * eu vin la
tine și-ți voiua lua sfeșnicul
din locul lui, dacă nu te
vei pocăi. * Mat. 21, 41, 43.

6 Dar ai aceasta că u-
răști faptele Nicolaișilor, *
pe cari și eu le urăsc.

* Vers. 15.

7 Cine * are urechi să
asculte ce zice bisericilor
Duhul: Biruitorul îi voiu
da să ** mănânce din †
lemnul vieții, care este în
răiu lui Dumnezeu.

* Mat. 11, 15; 13, 9, 43. Vers. 11, 17, 29,
Cap. 3, 6, 18, 22; 13, 9. ** Cap. 22, 2, 14,
† Fie. 2, 9.

Către Biserica din Smirna.

8 Și ingerului bisericii
din Smirna serie: Acestea
zice cel * dintâi și cel din
urmă, care a fost mort și a
trăit. * Cap. 1, 8, 17, 18.

9 Știu * necazul tău și
sărăcia ta, (dar ești bo-
gat) ** și hula dela ceice †
se zie pe sine că sunt Iudei
și nu sunt ei †† sunt sina-
goga Satanei. * Vers. 2. ** Iac.
12, 21. 1 Tim. 6, 18. Iac. 2, 5. † Rom.
2, 17, 28, 29; 9, 6. †† Cap. 3, 9.

10 Nu te teme nicide-
cum * de celece ai să pă-
timești. Iată diavolul are
să arunce dintr voi în în-

chisoare că să fiți încercăți
și veți avea un necaz zece
zile. Ei ** credincios până
la moarte și-ți voiu da cu-
nuna † vieții. * Mat. 10, 22.
† Mat. 24, 13. †† Iac. 1, 12. Cap. 3, 11.

11 Cine * are urechi, să
asculte ce zice bisericilor
Duhul: Biruitorul nu va fi
vătămat nicidecum de
moartea a ** două.

* Vers. 7. Cap. 13, 9. ** Cap. 20, 14; 21, 8.
Către Biserica din Pergam.

12 Și ingerului bisericii
din Pergam serie: Aceasta
zice celce * are sabia ascu-
tită cu două făișuri.

* Cap. 1, 16.

13 Știu * unde ** locu-
iesc: acolo unde este scau-
nul de domnie al Satanei:
și ții numele meu și n'ai
tagăduit credința mea
chiar în zilele lui Antipa,
mărtorul meu credincios,
care a fost omorât la voi
unde locuiește Satana.

* Vers. 2. ** Vers. 9.

14 Dar am câteva îm-
potriva ta, fiindcă ai acolo
pe unii cari țin învățătura
lui Balaam, * care a învă-
țat pe Balac să arunce o
piatră de potenire înain-
te copiilor lui Israel, ca
ei să ** mănânce cele în-
junghiate idolilor și † să
curvească. * Num. 21, 14; 25, 1; 31,
16. 2 Pet. 2, 15. Iuda 11. ** Iap. 15,
20. 1 Cor. 8, 9; 10, 10, 19, 20. Vers. 20.
† 1 Cor. 6, 13, etc.

15 Astfel și tu ai pe unii
cari țin învățătura Nicolai-
șilor * la Ierusalim. * Vers. 6.

16 Pocăiește-le deci; iar
dacă nu, vin curând la
tine și * mă voi război cu
ei cu sabia gurii mele.
* Isai. 11, 4. 2 Tez. 2, 8. Cap. 1, 16; 19,
15, 21.

17 Cine * are urechi să
asculte ce zice bisericilor
Duhul: Biruitorului îi voiu
da din mana cea ascunsă,
și-i voiu da o pietricică
albă și pe pietricică un
nume ** nou scris pe care
nimeni nu-l știe, decât cel
care-l primește.

* Vers. 7, 11. ** Cap. 3, 12; 19, 12.

Către Biserica din Tiatira.

18 Și ingerului bisericii
din Tiatira serie: Acestea
zice Fiul lui Dumnezeu,
care * are ochii săi că fla-
căra de foc și picioarele
sale sunt asemenea aramei
incităre. * Cap. 1, 14, 15.

19 Știu * faptele tale și
iubirea ta și credința și
slujba și răbdarea, și că
faptele tale din urmă sunt
mai multe decât cele dintâi.

* Vers. 2.

20 Dar am împotriva ta
că îngădui pe femeia Ieza-
belă, * care se zice pe sine
proorocită; și ea învăță și
rălăcește pe robii mei ca
să ** curvească și să mă-

nânce cele înjunghiate idolilor. * 1 Reg. 16, 31; 21, 25. 2 Reg. 9, 7. ** Exod. 34, 15. Fapt. 15, 20, 29. 1 Cor. 10, 19, 20. Vers. 14.

21 Si i-am dat vreme* să se pocăiască și nu voiește să se pocăiască de curvia ei. * Rom. 2, 4. Cap. 9, 20.

22 Iată, o arunc în pat și pe ceice preacurvesc cu ea în necaz mare, dacă nu se vor pocăi de faptele ei.

23 Si voi omori negreșit pe copiii ei cu moarte; și toate bisericile vor cunoaște că eu * sănț celce cerețez rărunchi și inimi; și vă voi da fiecăruia polrivit cu faptele voastre. * 1 Sam. 16, 7. 1 Cron. 28, 9; 29, 17. 2 Cron. 6, 30. Ps. 7, 9. Jer. 11, 20; 17, 10; 20, 12. Ioan 2, 24, 25. Fapt. 1, 24. Rom. 8, 27. ** Ps. 63, 12. Mat. 16, 27. Rom. 2, 6; 14, 12. 2 Cor. 5, 10. Gal. 6, 5. Cap. 20, 12.

24 Dar vă zic călor rămași în Tiatira, căți n'aveți învățătura aceasta, cări n'ați cunoscut adâncurile Satanei, după cum zic căi: nu * pun peste voi altă greutate. * Fapt. 15, 28.

25 Numai țineți ceeace* aveți până voi veni.

* Cap. 3, 11.

26 Si cine biruiește și cine păstrează pânăla sfârșit faptele * mele, — lui îi

voiu da ** stăpânire peste Neamuri. * Ioan 6, 29. 1 Ioan 3, 23. ** Mat. 19, 28. Lue. 22, 29, 30. 1 Cor. 6, 3. Cap. 3, 21; 20, 4.

27 Si le * va păsori cu un toiac de fier, cum sunt sfârâmate vasele de pământ, după cum și eu am primit dela Tatăl meu:

* Ps. 2, 8, 9; 49, 14. Dan. 7, 22. Cap. 12, 5; 19, 15.

28 Si-i voi da steaua* de diuinieață.

* 2 Pet. 1, 19. Cap. 22, 16.

29 Cine * are urechi să asculte ce zice bisericilor Duhul. * Vers. 7.

Către Biserica din Sardes.

3 Si îngerului bisericii din Sardes scrie: Acestea zice celece * are cele șapte Duliuri ale lui Dumnezeu și cele șapte stele: Știu ** faptele tale, că ai nume că trăiești și țești mort.

* Cap. 1, 4, 16; 4, 5; 5, 6. ** Cap. 2, 2. * Efes. 2, 1, 5. 1 Tim. 5, 6.

2 Fii veghetor și întărește pe cele ce rămân cări au să moară; căci n'am găsit faptele tale desăvârșite înaintea Dumnezeului meu.

3 Adu-ți * aminte deci cum ai primit și ai auzit și păstrează și pocăiește-te. ** Deci dacă nu vei veghează, voi veni ca un hoț și nu vei cunoaște nicide-

cum în ce ceas voi veni la mine.

* 1 Tim. 6, 20. 2 Tim. 1, 13. Vers. 11. ** Vers. 19. † Mat. 24, 42, 43; 25, 13. 1 Cor. 13, 33. Lue. 12, 39, 40. 1 Tes. 5, 8-10. 2 Pet. 3, 10. Cap. 16, 15.

4 Dar ai în Sardes puține * nume, cari nu și-au înținut veșmintele; ** și vor urmă cu mine în † vesminte albe, fiindcă sunt credinici. * Fapt. 1, 15. ** Iuda 23, 1 Cor. 4, 4; 6, 1; 7, 9, 13.

5 Biruitorul va fi * îmbrăcat în vesminte albe; și nu-i voi șterge ** nicidecum numele din carteia † yelții și voi îi mărturisii numele lui înaintea Tatălui meu și înaintea îngerilor săi.

* Cap. 19, 8. **Exod. 32, 32. Ps. 36, 28. 1 Filip. 4, 3. Cap. 13, 8; 17, 8; 20, 12, 15, 27. † Mat. 10, 32. Lue. 12, 8.

6 Cine * are urechi, să asculte ce zice bisericilor Duhul. * Cap. 2, 7.

Către Biserica din Filadelfia.

7 Si îngerului bisericii din Filadelfia scrie: Acestea zice Cel * Sfânt, Cel ** Ad evărat, Cel care are cheia † lui Dayid, Cel care îi deschide și nimeni nu va închide, și care închide * și nimeni nu va deschide:

* Fapt. 3, 14. **1 Ioan 5, 20. Vers. 14. Cap. 1, 5; 1, 10; 19, 11. † Isg. 22, 22. Lue. 1, 32. Cap. 1, 18. † Mat. 16, 19. † Iov 12, 14.

8 Știu * faptele tale: iată

am pus înaintea ta o usă ** deschisă pe care nimeni nu poate să încidă, fiindcă ai o putere mică și ai păstrat cuvântul meu și n'ai lărgăduit numele meu.

* Vers. 1. **1 Cor. 16, 9. 2 Cor. 2, 13.

9 Iată voi da * din sinagoga Satainei, dintre ceice se zic pe sine că sunt Iudei și nu sunt, ci mint; iată, și ** voi face ca să vină și să se închine înaintea picioarelor tale și să cunoaște ei că eu te-am iubit.

* Cap. 2, 9. **Isa. 49, 23; 60, 14.

10 Fiindcă ai păzit cuvântul răbdării mele, și eu te * voi păzi de ceasul încercării ce are să vină peste tot ** pământul locuit, ca să încerce pe locuitorii depe pământ. †

* 2 Pet. 2, 9. ** Lue. 2, 4. † Isa. 24, 17.

11 Eu vin * curând. Tine ** ce ai ca nimeni să nu-ți ia cununa. †

* Filip. 4, 5. Cap. 1, 3; 22, 7, 12, 20. ** Vers. 3. Cap. 2, 25. † Cap. 2, 10.

12 Biruitorul îl voi face un * stâlp * în templul Dumnezeului meu și nu va mai ieși afară nicidecum: și voi ** scrie pe el numele Dumnezeului meu și numele cetății Dumnezeului meu, al nouului Ierusalim, † care se pogoară din cer

dela Dumnezeul meu, și ^{††} numele meu cel nou.

* 1 Reg. 7. 21. Gal. 2. 9. ** Cap. 2. 17; 14. 1; 22. 4. † Gal. 1. 26. Evc. 12. 22. Cap. 21. 2, 10. †† Cap. 22. 4.

13 Cine * are urechi, să asculte ce zice bisericilor Duhul. * Cap. 2. 7.

Către Biserica din Laodicea.

14 Si îngerului bisericii din Laodicea serie: Acestea * zice Aminul, martorul ** credincios și adeverat, începutul [†] zidirii lui Dumnezeu: * Ios. 65. 16. ** Cap. 1. 5; 19. 11; 22. 6. Vers. 7. † Col. 1. 15.

15 Știu * faptele tale, că nu ești nici rece nici fierbinte. O, dacă ai fi rece sau fierbinți! * Vers. 1.

16 Astfel fiindcă ești încropit: și nici fierbinți nici rece, am să te vârs din gura mea.

17 Peatrăcă zici: Sânt bogat * și m'aman îmbogății și n'am trebuință de nimic! și nu știu că ești cel ticălos și vrednic de plâns și sărac și orb și gol,

* Osea 12. 8. † Cor. 4. 8.

18 te sfătuiesc să * cumperi dela mine aur lămurit de foc, ca să fii bogat, și veșminte ** albe ca să fii îmbrăcat și să nu se arate rușinica golicinii tale, și alifie de ochi să-ți ungi ochii ca să vezi.

* Isa. 53. 1. † Mat. 13. 44; 25. 9.

**2 Cor. 5. 3. Cap. 7. 13; 16. 15; 19. 8.

19 Eu mustru * și înțelegesc pe toți ceice li iubesc: deci fii cu râvnă și pocăiește-le.

* Ios. 5. 17. Prov. 3. 11, 12. Evc. 12. 5, 6. Iac. 1. 12.

20 Iată, eu stau * la ușă și bat; dacă ** va auzi cineva glasul meu și va deschide ușa, voi u [†]intră la el și voi cina cu el și el cu mine.

* Cfn. 5. 2. **Luc. 12. 37. † Ioan 14. 23.

21 Biruitorul, — lui și * voi u da să șadă cu mine pe scaunul meu de domnie, după cum și eu am biruit și am șezut cu Tatăl meu pe scaunul său de domnie.

* Mat. 19. 28. Luc. 22. 30. † Cor. 6. 2. 2 Tim. 2. 12. Cap. 2. 26, 27.

22 Cine * are urechi, să asculte ce zice bisericilor Duhul. * Cap. 2. 7.

Bâtrâni și făpturite vii.

4 După acestea am văzut și iată o ușă deschisă în cer, și glasul * întâi pe care l-am auzit, un glas ca de trâmbiță, vorbind cu mine, zicând: Sui-te ** aici și-ți u voiu arăta cele ce trebuie să se întâpte după acestea. * Cap. 1. 10. ** Cap. 11. 12. † Cap. 1. 19; 22. 6.

2 Indată am * fost în Duh; și iată un scaun de domnie era pus în cer și

pe scaunul ** de domnie și [†] pe dinăuntrul ^{††} sezând.

* Cap. 1. 10; 17. 3; 21. 10. ** Isa. 6. 1. Ios. 17. 12. Eze. 1. 26; 10. 1. Dan. 7. 9.

3 Si Cel ce șdea era la vedere asemenea unei pieptre de iaspis și de sardiu; și de jurimprejurul scaunului de domnie era un curcubeu, * la vedere asemenea smaragdului.

* Eze. 1. 28.

4 Si de jurimprejurul * scaunului de domnie erau douăzeci și patru de scaune de domnie; și pe scaunele de domnie am văzut douăzeci și patru de presbiteri sezând, îmbrăcați ** în vesmintre albe și [†] pe capetele lor cumuni de aur.

* Cap. 11. 16. ** Cap. 3. 4; 5; 6. 11; 7. 9, 13. 14; 19. 14. † Vers. 10.

5 Si din scaunul de domnie ieșau fulgere și glasuri și tunete; și erau șapte lăcii de foc arzând ** înaintea scaunului de domnie, cari sunt cele [†] șapte Duhuri ale lui Dumnezeu.

* Cap. 8. 5; 16. 18. ** Exod. 37. 23. 2 Cron. 4. 20. Eze. 1. 31. Zah. 4. 2. † Cap. 1. 4; 3. 1; 5. 6.

6 Si înaintea scaunului de domnie era ca o mare * sticioasă asemenea cristalului și în ** mijlocul scaunului de domnie și împrejurul scaunului de domnie patru viețuitoare pline

de ochi pe dinainte și [†] pe dinapoi. * Exod. 38. 8. Cap. 15. 2. ** Eze. 1. 5. † Voi 3.

7 Si * înaintă viețuitoare era asemenea leului și a două viețuitoare asemenea vîțelului și a treia viețuitoare avea față ca de om și a patra viețuitoare era asemenea vulturului săbătorilor.

* Num. 2. 2, etc. Eze. 1. 10; 10. 14.

8 Si cele patru viețui toare, având fizice din ele căte șase * aripi, sunt pline de ochi de jurimprejur și pe dinăuntrul: ** și n'au odiină zi și noapte, zicând: Sfânt, † sfânt, sfânt, este Domnul † Dumnezeu, Cel [†] Atolputernic, care era și care este și care vine.

* Isa. 6. 2. ** Vers. 6. † Isa. 6. 3. † Ios. 1. 8. †† Cap. 1. 1.

9 Si când viețuitoarele vor da slavă și cînste și mulțumită celuice săde pe scaunul de domnie, celuice trăiesc * în vecii vecilor,

* Cap. 1. 18; 5. 14; 15. 7.

10 cei * douăzeci și patru de presbiteri vor cădea înaintea celuice săde pe scaunul de domnie, și ** se vor lăudina celuice trăiesc în vecii vecilor, și [†] vor arunca cununile lor înaintea scaunului de domnie zicând:

* Cap. 5. 8, 14. ** Vers. 9. † Vers. 4.

11 Vrednic * ești, Doamne

și Dumnezeul nostru, să primești slava și cinstea și puterea, pentru că ** tu ai făcut toate și pentru voia ta erau și au fost făcute.

* Cap. 5. 12. ** Fac. 1. 1. Fapt. 17. 24. Efes. 3. 9. Col. 1. 11. Cap. 10. 6.

Cartea cu șapte peceți.

5 Si am văzut în mâna dreaptă a Celui ce șdea pe scaunul de domnie o * carte scrisă pe dinăuntru și pe dinapoi, peccătuită ** cu șapte peceți.

* Ezech. 2. 9, 10. ** Isa. 29. 11. Dan. 12. 4.

2 Si am văzut un inger puternic, vestind cu glas mare: Cine este vrednic să deschidă carteia și să-i desfacă pecețile?

3 Si nimeni în cer, * nici pe pământ, nici sub pământ nu putea să deschidă carteia nici să se uite în ea.

* Vers. 13.

4 Si plângeam mult, pentru că nimeni n'a fost găsit vrednic să deschidă carteia, nici să se uite în ea.

5 Si unul dintre presbiteri mi-a zis: Nu plâng. Iată Leul * care este din seminția lui Iuda, Rădacina ** lui David, a biruit că să deschidă carteia și * cele șapte peceți ale ei.

* Fac. 49. 9, 10. Evt. 7. 14. ** Isa. 11. 1, 10. Rom. 15. 12. Cap. 22. 16. † Vers. 1. Cap. 6. 1.

6 Si am văzut într-o scaunul de domnie și cele

patru viețuitoare și între presbiteri un * Miel stând, ca înjunghiat, având șapte coarne și șapte ** ochi, care sunt cele † șapte Duhuri ale lui Dumnezeu, trimise în tot pământul.

* Isa. 53. 7. Ioan 1. 29, 36. 1 Pet. 1. 19. Cap. 13. 8. Vers. 9, 12. ** Zah. 3. 9; 4. 10. † Cap. 4. 5.

7 Si a venit și a luate din mâna dreaptă a Celui ce * șdea pe scaunul de domnie.

* Cap. 4. 2.

8 Si când a luat cartea, cele patru viețuitoare și cei * douăzeci și patru de presbiteri au căzut înaintea Mielului, având fiecare o harfă ** și potire de aur pline de tămâie, care † sunt rugăciunile sfintilor.

* Cap. 4. 8, 10. ** Cap. 14. 2; 15. 2. † Ps. 141. 2. Cap. 8. 3, 4.

9 Si ei căntă * o cântare nouă zicând: Vrednic ** ești tu să iei carteia și să deschizi pecețile ei: fiind că † ai fost înjunghiat și ai † răscumpărăt pentru Dumnezeu prin sângele tău, oameni din * orice seminție și limbă și popor și neam,

* Ps. 40. 3. Cap. 14. 3. ** Cap. 4. 11. † Vers. 6. † Fapt. 20. 28. Rom. 3. 24. † Cor. 6. 20; 7. 23. Efes. 1. 7. Col. 1. 14. Evt. 9. 12. 1 Pet. 1. 18, 19. 2 Pet. 2. 1. Ioan 1. 7. Cap. 14. 4. † Dan. 4. 1; 6. 25. Cap. 7. 9; 11. 9; 14. 6.

10 si i-ai * făcut Dumnezeului nostru o împăratie

și preoți și vor împărați pe pământ.

* Iacob. 19. 6. 1 Pet. 2. 5, 9. Cap. 1. 6; 20. 6; 22. 5.

11 Si am văzut și am auzit ca un glas de îngeri mulți, împrejurul * scaunului de domnie și al viețuitoarelor și al presbiterilor; și numărul lor era zecimi de mii ** de zecimi de mii și mii de mii,

* Cap. 4. 4, 6. ** Ps. 68. 17. Dan. 7. 10. Evt. 12. 22.

12 zicând eu glas mare: Vrednic * este Mielul cel înjunghiat ca să primească puterea și bogății și înțelepciune și tărie și cinstă și slavă și laudă. * Cap. 4. 11.

13 Si pe orice * făptură, care este în cer și pe pământ și sub pământ și pe mare și pe toate cele din ele, le-am auzit zicând: Celui ce ** șade pe scaunul de domnie și Mielului ţie lauda și cinstea și slava și stăpânirea în vecii vecilor! * Filip. 2. 10. Vers. 3. ** Oron. 29. 11. Rom. 9. 5; 16. 27. 1 Tim. 6. 16. 1 Pet. 4. 11; 5. 11. Cap. 1. 6. † Cap. 6. 16, 7. 10.

14 Si * cele patru viețuitoare ziceau: Amin! Si presbiterii au ** căzut jos și s-au închinat.

* Cap. 19. 4. ** Cap. 4. 9, 10.

Ruperea a patru peceți.

15 Si am * văzut când a deschis Mielul una din cele șapte peceți și am auzit pe una ** din cele pa-

tru viețuitoare zicând ca și cu un glas de funet: Vino și uită-te.

* Cap. 5. 5 – 7. ** Cap. 4. 7.

2 Si am văzut și iată, un cal * alb, și cele ** ședea pe el avea un arc și i † s'a dat o cunună; și a ieșit biruitor și ca să băruiască. * Zah. 6. 3. Cap. 9. 11. ** Ps. 45. 4, 5. † Zah. 6. 11. Cap. 14. 14.

3 Si când a deschis peccetea a doua, am * auzit pe a doua viețuitoare zicând: Vino și uită-te. * Cap. 4. 7.

4 Si * a ieșit un alt cal, un cal roș ca focul, și cele luice ședea pe el i s'a dat să ia pacea de pe pământ și să se înjunghie unii pe alții și i s'a dat o sabie mare.

* Zah. 6. 2.

5 Si când a deschis peccetea a treia, am * auzit pe a treia viețuitoare zicând: Vino și uită-te. Si am văzut și iată un ** cal negru și cele ședea pe el avea o cumpănă în mâna sa. * Cap. 4. 7. ** Zah. 6. 2.

6 Si am auzit ca un glas în mijlocul celor patru viețuitoare zicând: O măsură de grâu pentru un dinar și trei măsuri de orz pentru un dinar! Si nu vătăma un de elemul * și vinul. * Cap. 9. 4.

7 Si când a deschis peccetea a patra, am * auzit

glasul viețuitoarei a patra zicând: Vino și uită-te.

* Cap. 4. 7.

8 Si am văzut și iată un cal gălbui și celec se dea deasupra lui avea numele Moartea; și Hadesul urma cu ea; și li s'a dat slăpânire peste a patra parte a pământului ca să ** omoare cu sabie și soaime și moarte și † prin fiarele pământului.

* Zah. 6. 3. ** Eze. 14. 21. † Lev. 26. 22.

Ruperea peceții a cincea.

9 Si când a deschis pecețea a cincea, am văzut sub altar * sufletele ** celor înjunghiați pentru † curvântul lui Dumnezeu și pentru mărturia † pe care

o aveau. * Cap. 8. 3; 9. 13; 14. 18.

** Cap. 20. 1. † Cap. 1. 9. †† 2 Tim. 1. 8.

Cap. 12. 17; 19. 10.

10 Si au strigat cu glas mare zicând: Până * când, Stăpâne ** sfinte și adevărate, nu † judeci și nu răsbumi săngele nostru asupra locuitorilor de pe pământ?

* Zah. 1. 12. ** Cap. 3. 7. † Cap. 11. 18; 9. 2.

11 Si li s'a dat fiecăruia un veșmânt * alb și li s'a zis să ** se mai odihnească puțină vreme, până să se împlinească, și eei împreună robi ai lor și frații lor cări au să fie omoarii ca și el. * Cap. 2. 4; 5; 7. 9. 14. ** Evt. 11. 40. Cap. 14. 13.

Ruperea peceții a sasca.

12 Si am văzut când a deschis pecețea a sasca; și * s'a făcut un cutremur mare de pământ și soarele ** s'a făcut negru ca un sac de păr și luna întreagă s'a făcut ca săngele

* Cap. 16. 18. † Evt. 2. 10, 31; 3. 15. Mai. 24. 29. Fapt. 2. 20.

13 și * stelele cerului au căzut pe pământ, cum își aruncă un smochin, scuturat de vânt mare, smochinile sale iernalice.

* Cap. 8. 10; 9. 1.

14 Si cerul * s'a îndepărtat ca un sul când îl înășuri; și orice ** munte și ostrov s'au mișcat din locurile lor.

* Ps. 102. 26. Isa. 31. 4. Evt. 1. 12, 13

** Iov. 3. 23; 4. 24. Cap. 16. 20.

15 Si împărații pământului și mai marii și capitanii și bogății și puternicii și orice rob și slobod s'au * ascuns în peșteri și în stâncile munților. * Isa. 2. 19.

16 Si * zic munților și stâncelor: Cădeți peste noi și ascundeți-ne de față. Cetățe îșade pe scaunul de domnie și de mânia Mielului,

* Osea 10. 8. Evt. 23. 30. Cap. 9. 6.

17 pentru că * a venit ziua cea mare a mâniei lor și ** cine poate să stea?

* Isa. 13. 6. etc. Tct. 1. 14, etc. Cap. 16. 14. ** Ps. 76. 7.

Cei pecetniți.

7 Si după aceasta am văzut patru ingeri stând în cele patru unghii ale pământului, înănd cele patru vânturi ale pământului, ca ** să nu susțe vânt pe pământ, nici pe mare, nici peste vreun copac.

* Dan. 7. 2. ** Cap. 8. 4.

2 Si am văzut un alt inger venind dela răsăritul soarelui, având pe cetatea Dumnezeului celui viu: și a strigat cu glas mare celor patru ingeri cărora li se dăduse să vătăme pământul și marca,

3 zicând: Nu * vătămați pământul, nici marea, nici copacii, până vom pecetlii * pe robii Dumnezeului nostru pe frunților lor.

* Cap. 6. 6; 9. 4. ** Eze. 9. 4. Cap. 1. 1.

* Cap. 22. 4.

4 Si * am auzit numărul celor pecetniți: o ** sută paleuzeci și patru de mii pecetniți, din orice seminție a fiilor lui Israel:

* Cap. 9. 16. ** Cap. 14. 1.

5 din seminția lui Iuda douăsprezece mii pe cetățuși; din seminția lui Ruben douăsprezece mii; din seminția lui Gad douăsprezece mii;

6 din seminția lui Așer douăsprezece mii; din seminția lui Neftali două-

sprezece mii; din seminția lui Manase douăsprezece mii;

7 din seminția lui Simeon douăsprezece mii; din seminția lui Levi douăsprezece mii; din seminția lui Isaiâr douăsprezece mii;

8 din seminția lui Zabulon douăsprezece mii; din seminția lui Iosif douăsprezece mii; din seminția lui Beniamin douăsprezece mii *crau* pecetniți.

Sfinții și inimiculii.

9 După acestea am văzut și iată o gloată mare, * pe care nimeni nu putea să o numere, din ** orice neam și seminții și popoare și limbi, stând înaintea scaunului de domnie și înaintea Mielului, îmbrăcați † în veșminte albe și cu ramuri de liniic în mâinile lor.

* Rom. 11. 25. ** Cap. 5. 9. † Cap. 3. 5. 18; 4. 4; 6. 11. Vers. 14.

10 Si ei strigă cu glas mare zicând: Măntuirea * este a Dumnezeului nostru, care ** șade pe scaunul de domnie și a Mielului.

* Ps. 3. 8. Isa. 48. 21. Ier. 3. 23. Osea 13. 14. Cap. 19. 1. ** Cap. 5. 13.

11 Si * loți ingerii stăteau de jurimprejurul scaunului de domnie și *împrejurul* presbiterilor și celor patru viețuitoare; și au că-

zut pe fețele lor înaintea scaunului de domnie și s-au închinat lui Dumnezeu,

* Cap. 4, 6.

12 zicând: *Amin! Lauda și slava și înțelepciunea și mulțumita și cinstea și puterea și făria sunt ale Dumnezeului nostru, în veacii vecilor! Amin.

* Cap. 5, 13, 14.

13 Și unul dintre presbiteri a răspuns zicându-mi: Aceștia cari sunt îmbrăcați în veșminte *albe cine sunt și de unde au venit?

* vers. 9.

14 Și i-am zis: Domnul meu, tu știi. Și el mi-a zis: Aceștia sunt ceice vin din necazul cel mare și și-au spălat ** veșminteelor și le-au albit în sângele Mielului.

*Cap. 6, 9; 17, 6. **Isa. 1, 18. Evi. 9, 34. 1 Ioan 1, 7. Cap. 1, 5. Zah. 3, 3-5.

15 Pentru aceasta sunt înaintea scaunului de domnie al lui Dumnezeu și slujesc zi și noapte în templul său: și Cele ce săde pe scaunul de domnie își va întinde *cortul peste ei.

* Isa. 4, 5, 6. Cap. 21, 3.

16 Nu vor mai flămânzi, nici nu vor mai însetă, nici ** nu-i va bate soarele, nici vreo arșiță,

* Isa. 49, 10. **Ps. 121, 6. Cap. 21, 4.

17 pentru că Mielul care este în mijlocul scaunului

de domnie, va fi Păstorul lor * și-i va călăuzi la izvoarele apelor vieții; și * Dumnezeu va șterge orice lacrimă din ochii lor.

* Ps. 23, 1; 36, 8. Ioan. 10, 11, 14.

** Isa. 25, 8. Cap. 21, 4.

Ruperea pecetii a șapte.
8 Și când a deschis * pecetea a șapte, s'a făcut tăcere în cer ca o jumătate de ceas. * Cap. 6, 1.

2 Și * am văzut pe cel șapte ingeri cari stau înaintea lui Dumnezeu și ** li s'a dat șapte trâmbițe.

* Mat. 18, 10. Luc. 1, 19. ** 2 Cron. 29, 25, 28.

3 Și un alt inger a venit și a stătut la altar, având o tămăioare de aur; și l'a dat tămăie multă ca s'o dea rugăciunilor tuturor șinților pe altarul ** cel de aur înaintea scaunului de domnie.

* Cap. 5, 8. ** Exod. 30, 1. Cap. 6, 9.

4 Și fumul *tămăii s'a suit cu rugăciunile șinților din mâna ingerului înaintea lui Dumnezeu.

* Ps. 148, 2. Luc. 1, 10.

5 Și ingerul a luat tămăioarea și a umplut-o din focul altarului și a aruncat-o pe pământ; și s'a făcut tunel și glasuri și fulgere și un cutremur ** de pământ.

* Cap. 16, 18. ** 2 Sam. 22, 8. 1 Reg. 19, 11. Fapt. 4, 31.

Cehi dintâi patru trâmbițe.

6 Și cei șapte ingeri cari aveau șapte șapte trâmbițe au pregătit să trâmbițeze.

7 Și întâiul a trâmbițat și s'a făcut grindină și foc aruncat cu sânge și au fost aruncate pe ** pământ; și a treia parte din pământ a fost arsă de tot; și a treia parte din † copaci a fost arsă de tot, și orice ierbă verde a fost arsă de tot. * Ezeo. 38, 22. ** Cap. 6, 2. † Ezeo. 2, 13. Cap. 9, 4.

8 Și al doilea inger a trâmbițat, și * ca un munte mare aprins de foc a fost aruncat în mare; și ** a treia parte din mare s'a făcut sânge. * Ier. 51, 25. † Amos. 7, 4. ** Cap. 16, 3. † Ezeo. 14, 19.

9 Și * a murit a treia parte din săpturile cari sunt în mare, cari au sunătoare, și a treia parte din mării a fost nimicită.

* Cap. 16, 3.

10 Și al treilea inger a trâmbițat, și * a căzut din cer o stăcă mare aprinsă ca o flacă și a ** căzut peste a treia parte din râuri și peste izvoarele apelor.

* Isa. 14, 12. Cap. 9, 1. ** Cap. 16, 4.

11 Și numele stelei * se chiamă Pelin. Și ** a treia parte din ape s'a prefăcut în pelin și mulți din oa-

meni au murit de ape, fiindcă se răcuseră amare.

* Eze. 1, 20. ** Exod. 15, 23. Ier. 9, 15; 23, 15.

12 Și al * patrulea inger a trâmbițat și a fost lovită a treia parte din soare și a treia parte din lună și a treia parte din stele, ca să fie întunecată a treia parte a lor, și ziua să nu lumineze a treia parte a ei și noaptea asemenea.

* Isa. 13, 10. Amos. 8, 9.

13 Și am văzut și am * auzit un vultur sburând în mijlocul cerului zicând cu glas mare: Vai, ** vai, vai, de locuitorii depe pământ, din pricina celorlalte glasuri ale trâmbiței celor trei ingeri cari au să mai trâmbițe!

*Cap. 14, 6; 19, 17. **Cap. 9, 12; 11, 14.

Trâmbița a cincea.

9 Și al cincilea inger a trâmbițat; și * am văzut o stăcă căzută din cer pe pământ și i s'a dat cheia puțului ** Adâncului.

* Luc. 10, 18. Cap. 8, 10. ** Luc. 8, 31. Vers. 2, 11. Cap. 17, 8; 20, 1.

2 Și a deschis puțul Adâncului și s'a * suiat fum din puț, ca fumul unui cupitor mare și soarele și văzduhul au fost întunecate de fumul puțului.

* Ieoi 2, 2, 10.

3 Si din fum au ieșit lăcusele * pe pământ și li s'a dat putere, ** cum au putere scorpioile pământului. * Exod. 10. 4. Jude. 7. 12. ** Vers. 10.

4 Si li s'a zis să * nu vatâme iarba ** pământului, nici vreo verdeață, nici vreun copac, decât numai pe oameni, cari n'au pe cetea † lui Dumnezeu pe fruntea lor.

* Cap. 6. 6; 7. 3. ** Cap. 8. 7. Exod. 12. 23. Ezeq. 9. 4. † Cap. 7. 3.

5 Si li s'a dat să nu-i omoare ci * să fie muncili cinci luni; și muncirea lor este ca muncirea de scorpie când înțeapă pe om.

* Vers. 10. Cap. 11. 7.

6 Si în zilele aceleia oamenii vor căuta * moartea și n'o vor găsi; și vor dori să moară și moartea fugă de ei.

* Iov. 3. 21. Isa. 12. 9. Ier. 8. 3. Cap. 6. 16.

7 Si asemănarea * lăunstelor era asemenea cu caii pregătiți pentru războiu; și pe ** capetele lor erau ca niște cununi asemenea aurului și fețele † lor erau ca fețe de oameni.

* Iov. 2. 4. ** Num. 3. 17. † Dan. 7. 8.

8 Si aveau păr ca părul de femei și dinții * lor erau ca dinții de leu. * Iov. 1. 6.

9 Si aveau plăsoare ca plăsoare de fier; și vuietul aripilor lor era ca * vuietul

tul de care, de cai numai alergând la războiu.

* Iov. 2. 5. †

10 Si au * coade asemenea scorpilor și bolduri și puterea lor este în cizile lor ca să vatâme pe oameni cinci luni. * Vers. 10.

11 Au peste ei ca împriat * pe îngerul ** Adâncului, care pe evreește anumele Abadon și în greciește are numele Apolion

* Ezeq. 2. 2. ** Vers. 1.

12 Vaiul întâiul * a trecut; iată mai vin două Vaiuri după acestea.

* Cap. 8. 10.

Trâmbița a șasea.

13 Si al șaselea înger trâmbiță, și am auzit un glas din cele patru coarni ale altarului de aur care este înaintea lui Dumnezeu.

14 Zicând celui al șaselea înger, care are trâmbiță: Desleagă pe cei patru îngeri, cari sunt Iegălia * râul cel mare Eufrat.

* Cap. 16. 12.

15 Si cei patru îngeri, cari erau pregătiți pentru ceasul și ziua și luna și anul, au fost deslegali ca să omoare a treia parte din oameni.

16 Si numărul ostilor * de călăreți ** era de două

aci de mii de zecimi de mii; am auzit numărul lor. * Iov. 48. 17. Dan. 7. 10. ** Ezeq. 38. 4. † Iov. 7. 4.

17 Si astfel am văzut că în vedenie și pe ceice sădene pe ei având plăsoare ca de foc și de iacint și de pucioasă; și capetele * cailor erau ca niște capete de lei și din gurile lor ieșe foc și fum și pucioasă. * I. Cron. 32. 8. Ișm. 5. 28, 29. 23. Ezeq. 1. 28. ** Mat. 17. 2. Cap. 1. 16. † Cap. 1. 15.

18 De aceste trei răni au lor omorîți a treia parte din oameni, de focul și de fumul și de pucioasa ce ieșe din gurile lor.

19 Căci puterea cailor este în gura lor și în coile lor; căci cozile * lor sunt asemenea șerpilor, și tunetele și-au spus glasurile lor. * Isa. 9. 15.

20 Si cei rămași dintre oameni, cari n'au fost omorîți de aceste răni, nu * au pocăit de faptele mănușilor lor, ca să nu se închine la draci ** și la idolii și cei de aur și de argint și de aramă și de piatră și de lemn, cari nu pot nici să vadă, nici să audă, nici să simble.

* Deut. 31. 29. ** Lev. 17. 7. Deut. 32. 17. Pp. 106, 37. 1 Cor. 10. 20. † Ps. 115. 4; 135. 15. Dan. 5. 23.

21 Si nu s'au pocăit de omorârile lor, nici de fer-

mecătoriile, * nici de curvia, nici de furturile lor.

* Cap. 22. 15.

O carte adusă din cer.

10 Si am văzut pe un alt înger tare pogorindu-se din cer, înconjurat de un nor; și curcubeul * era pește, capul lui și fața ** lui era ca soarele și picioarele † lui era ca niște stâlpi de foc. * I. Cron. 32. 8. Ișm. 5. 28, 29. 23. Ezeq. 1. 28. ** Mat. 17. 2. Cap. 1. 16. † Cap. 1. 15.

2 Si avea în mână lui o cărticică deschisă. Si și-a pus piciorul * drept pe mare iar pe cel stâng pe pământ.

* Mat. 28. 18.

3 Si a strigat cu glas mare cum rănește un leu; și când a strigat, cele sapte tunete și-au spus glasurile lor. * Cap. 8. 5.

4 Si când au vorbit cele sapte tunete, eram să scriu; și am auzit un glas din cer zicând: Peccâtuiește * cele ce au spus cele sapte tunete și nu le scrie.

* Deut. 8. 26; 12. 4, 9.

5 Si îngerul pe care l-am văzut stând pe mare și pe pământ și-a * ridicat mâna dreaptă spre cer

* Exod. 6. 8. Dan. 12. 7.

6 și a jurat pe Cele treiicește în vecii vecilor, care * au făcut cerul și cele ce sunt în el, și pământul și cele ce sunt pe el, și ma-

rea și cele ce sunt în ea, că nu va mai fi vreme;**
* Neem. 9. 6. Cap. 4, 11; 14. 7. **Dan. 12. 7. Cap. 16. 17.

7 ei în* zilele glasului îngerului al șaptelea, când are să trâmbițeze, atunci taina lui Dumnezeu este isprăvită, cum a binevestit robilor săi proorocii.

* Cap. 11. 15.

8 Si glasul * pe care-l auzisem din cer, l-am auzit iarăs vorbind cu mine și zicând: Du-te, ia cărticica cea deschisă în mâna îngerului care slăpămare și pe pământ.

* Vers. 4.

9 Si m'am dus la înger, zicându-i să-nii dea cărticica. Si-nii zice: Ia-o * și mânâncă-o de tot și-ți va amări pântecele, dar în gura ta va fi dulce ca mierea.

* Ier. 15. 16. Eze. 2. 8; 3. 1. 3.

10 Si am lăsat cărticica din mâna îngerului și am mânâncat-o de tot; și a fost în gura * mea dulce ca mierea; și când am înghițit-o mi s'a amărât ** pântecele.

* Eze. 3. 3. ** Eze. 2. 10.

11 Si ei îmi zic: Trebuie să pătrăsesc și să proorocești despre popoare și despre Neamuri și despre limbi și despre mulți împărați.

Cei doi martori.

11 Si mi s'a dat o trești* asemenea unei verzi cînd: Scoală ** și nu soară templul lui Dumnezeu și altarul și pe cei se închină în el. * Eze. 40. 1 Zah. 2. 1. Cap. 21. 15. ** Num. 23. 16.

2 Si curtea* de afără templului scoate-o afară în o măsura, pentru că ** fost dată Neamurilor: vor cădea și sfânta celală patruzeci și două de luni.

* Eze. 40. 17, 20. ** Ps. 79. 1. Zah. 21. 24. † Dan. 8. 10. ‡ Cap. 13. 5.

3 Si voi din celor doi martori * ai mei și voi prooroci, ** îmbrăcați în saci, o și mie două sute și zeci de zile.

*Cap. 20. 4. **Cap. 19. 10. † Cap. 12. 6.

4 Aceștia sunt cei doi măslini și cele două sfenice care stau înaintea Domnului pământului.

*Ps. 52. 8. Ier. 11. 16. Zah. 4. 3, 11, 11.

5 Si dacă voiește cineva să-i vatâme, iese foc * din gura lor și mistuie pe vrăjășii lor; și dacă ** ar yol cineva să-i vatâme, aşa trebuie să fie omorât el.

* 2 Reg. 1. 10, 12. Ier. 1. 10; 5. 14. Eze. 43. 3. Osea 6. 5. ** Num. 16. 29

6 Aceștia au * putere să închidă cerul, ca să nu cadă ploaie în zilele proorociei lor și au ** putere peste ape să le schimbe în sânge și să lovească

pământul cu orice rană, uridecători vor voi. * 1 Reg. 1. 1. Ier. 5. 16. 17. ** Exod. 7. 19.

7 Si cînd își vor * sfârși mărturia, fiara ** care să vine din † Adâne va și face cîzboin cu ei și-i va birui și va omorî.

* Isa. 13. 32. ** Cap. 13. 1, 11; 17. 8. Zah. 9. 2. † Dan. 7. 21. Zah. 14. 2.

8 Si trupurile lor moarte vor sta pe ulița cetății * celei mari, care duhovnicile se numește Sodoma și Egipt, unde ** a fost răsărit și Domnul lor.

* Cap. 14. 8; 17. 1, 5; 18. 10. ** Evr. 13. 1. Zah. 18. 24.

9 Si * cei din popoare și omișii și limbi și Neamuri văd trupurile lor moarte trei zile și jumătate și ** nu îngăduie ca trupurile lor moarte să fie puse în mormânt.

* Cap. 17. 15. ** Ps. 79. 2. 3.

10 Si * locuitorii de pe pământ se bucură de ei și se veselesc și își trimînă dăunări ** onii altora, pentru că și acești doi prooroci munciau pe locuitorii de pe pământ.

* Cap. 12. 12; 13. 8.

† Ps. 9. 19, 22. † Cap. 16. 10.

11 Si * după acele trei zile și jumătate a intrat în ei duhul ** de viață din Dumnezeu; și ei au slătul pe picioarele lor; și o

mare lăma a căzut peste ceice îi priviau.

* Vaca 9. ** Izrael 37. 5, 9, 10, 14.

12 Si au auzit un glas mare din cer zicându-le: Sulișă, aici. Si * s'a suit în nor ** spre cer și vrăjămașii lor i-au privit.

* Isa. 14. 13. Cap. 12. 5. ** Ier. 60. 8. Zah. 1. 9. † 2 Reg. 2. 1. 5, 7.

13 Si în acel ceas s'a * făcut un cutremur mare de pământ, și a ** zecea pară din cetățe a căzut; și săpte mii de nume de oameni au fost omorâți în cutremurul de pământ și cei rămași s'a temut și au † dat slavă Dumnezeului cerului. *Cap. 6. 12. **Cap. 16. 19. † Ios. 7. 19. Zah. 14. 7; 15. 4.

14 Ai doilea * Vai a treut; iată al treilea Vai, vine curând.

* Trâmbița a saptea.

15 Si al saptelea înger * a trâmbițat; și ** s'a făcut multe glasuri în cer zicând: Impărăția † lumii a ajuns a Domnului nostru și a Hristosului său și † el va împărați în vecii vîcilor.

* Cap. 10. 7. ** Ier. 27. 13. Cap. 16. 17; 19. 6. † Cap. 12. 10. ‡ Dan. 2. 44; 7. 14, 18, 27.

16 Si cei * douăzeci și patru de presbiteri care săd înaintea lui Dumnezeu pe scaunele lor de dom-

nie, au căzut pe fețele lor, și s'au închinat lui Dumnezeu, *Cap. 4, 4; 5, 8; 19, 4.

17 Zicând: Ișii mulțumim, Doamne Dumnezeule, Adotputernice, care * ești și care erai, pentru că ai luat puterea ta cea mare și ai ** intrat în împărătie.

*Cap. 1, 4, 8; 4, 8; 16, 5. **Cap. 19, 6.

18 Si Neamurile * au fost înțărătate și mânia ta a venit, ** și vremea celor morți să fie judecați și vremea să dai plata lor robilor tăi proorocilor și sfinților și celor ce se tem de numele tău, celor mici și celor mari, și să ** prăpădești pe ceice prăpădeș pământul.

*Vers. 2, 9. **Dan. 7, 9, 19. Cap. 6, 10. †Cap. 19, 5. ††Cap. 13, 10; 18, 6.

19 Si templul * lui Dumnezeu în cer s'a deschis și chivotul legămuțului s'a arălat în templul său și s'au ** făcut fulgere și glasuri și tunete și un eutremur de pământ și ** grindină mare. *Cap. 15, 5, 8. **Cap. 8, 5; 16, 18. †Cap. 16, 21.

Femeia și balaurul.

12 Si un semn mare s'a văzut în cer; o femeie învelită în soare și luna sub picioarele ei și pe capul ei o cunună de douăsprezece stele.

2 și având în pântec strigă, fiind în dureri de facere și * muncindu-se în nască. *Isa. 66, 7. Gal. 4, 4.

3 Si un alt semn s'a văzut în cer; și iată un * balaur mare roș ca focul având ** șapte capete și zece coarne și † pe capetele lui șapte cumuni împărătești. *Cap. 17, 1.

**Cap. 17, 9, 10. †Cap. 13, 1.

4 Si coada * lui tărâșă a treia parle din ** stelele cerului și † le aruncă pe pământ. Si balaurul a slăbit înaintea †† femeii, care are să nască, pentru că să înghiță pe copilul săcărându-va naștere.

*Cap. 9, 10, 19. **Cap. 17, 18. †Dan. 8, 10. ††Vers. 2. ††Ezod. 1, 16.

5 Si ea a născut un fiu de parte bărbătească și el * are să păstorească toate Neamurile cu un loiaj de fier; și copilul ei a fost răpit la Dumnezeu și în scaunul său de domnie.

*Ps. 2, 9. Cap. 2, 27; 19, 15.

6 Si femeia * a fugit în pustie, unde are un loc gătit dea Dumnezeu ca să hrănească acolo o ** mie două sute șaizeci de zile, *Vers. 4. **Cap. 11, 3.

Răsboin din cer.

7 Si s'a făcut un răsboiu în cer; Mihail * și îngerii lui se răsboiau cu **

balaurul. Si Balaurul se răsboia și îngerii lui.

*Rom. 10, 13, 21; 12, 1. **Vers. 3.

†Rom. 10, 2.

8 Si ei n'au fost mai tari și locul lor nu s'a mai aflat în cer.

9 Si a fost aruncat jos balaurul cel mare, șarpele și din început, * care se numește Djavolul și Satan, care ** rătăcește tot omului locuit; – el a fost aruncat pe pământ și îngerii săi au fost † aruncați cu el.

*Rom. 10, 18. Iosu. 12, 31. **Pac. 3, 1, 4.

†Rom. 10, 2. ††Cap. 20, 3. ††Cap. 9, 1.

10 Si am auzit un glas mare în cer zicând: Acum s'a venit măntuirea și puterea și împărăția lui Dumnezeului nostru și stăpânirea Hristosului său, pentru că învinitorul fraților noștri, care-i ** învinuiește înaintea Dumnezeului nostru zi și noapte, a fost aruncat jos. *Cap. 11, 15; 10, 1. Ioy. 1, 9; 2, 5. Zah. 8, 1.

11 Si ei * l-au biruit din pricina săngelui Mielului și din pricina cuvântului cărturiei lor și nu ** și-au imbit viața chiar până la moarte.

*Rom. 8, 33, 34, 37; 16, 20. **Luc. 14, 26.

12 Pentru aceea veseliuți-vă, * ceruri, și ceice locuți în ele. Vai ** de pământ și de mare, fiindcă

diavolul s'a pogorît la voi cu mânie mare, știind că are puțină vreme.

*Ps. 96, 11. Iosu. 49, 13. Cap. 18, 20.

**Cap. 8, 13; 11, 10. †Cap. 10, 6.

Balaurul măniat pe femeie.

13 Si când a văzut balaurul că a fost aruncat pe pământ, a prigont pe *femeia care născuse purtea bărbătească. *Vers. 5.

14 Si * cele două aripi ale vulturului celui mare au fost dată femeiei că ** să shoare în † pustie la locul ei, unde este hrănita o ** vreme și vremuri și jumătate de vreme de departe de fața șarpelei.

*Exod. 19, 4. **Vers. 6. †Cap. 17, 3.

††Dan. 7, 25; 12, 7.

15. Si șarpele a * aruncat din gura lui apă ca un râu în urma femeii, ca să facă să o ia apa.

*Ies. 53, 10.

16 Si pământul a ajutat femeia și pământul și-a deschis gura și a înghițit râul pe care-l aruncase balaurul din gura lui.

17 Si balaurul s'a măniat pe femeie și a * plecat să facă răsboiu cu rămășița din sămânța ei, ceice ** păzește poruncile lui Dumnezeu și au mărturia † lui Isus. *Pac. 3, 15. Cap. 11, 7; 13, 7. **Cap. 14, 12. ††Cor. 2, 1.

†Iosu. 5, 10. Cap. 1, 2, 9; 6, 9; 20, 4.

Fiara care se suie din mare.

13 Si am stătut pe nisipul mării. Si am văzut suindu-se din mare o* fiară care ** avea zece coarne și șapte capete și pe coarnele ei zece cununi împărătesti și pe capetele ei nume de hulă.

* Dan. 7, 2, 7. ** Cap. 12, 3; 7, 3, 9, 12.

2 Si fiara * pe care am văzut-o era asemenea unui leopard și picioarele ei ** ca de urs și gura ei ca o gură de leu. Si balaurul i-a † dat puterea lui și scaunul *† lui de domnie †* și o stăpânire mare.

* Dan. 7, 6. ** Dan. 7, 5. † Dan. 7, 4.

† Cap. 12, 9. *† Cap. 16, 10. † Cap. 12, 14.

3 Si am văzut unul din capetele ei ca înjunghiat* de moarte și rana morții ei fusese vindecată. Si tot**pământul se minuna în urma fiarei. * Vers. 12, 14. ** Cap. 17, 8.

4 Si s'au închinat balaurului fiindea a dat fiarei stăpânirea; si s'au închinat fiarei zicând: Cine * este asemenea fiarei și cine poate să se răsboiască cu ea?

* Cap. 18, 18.

5 Si i s'a dat o gură * să vorbească lueruri mari și hule și i s'a dat putere să luerze patruzece ** și două de luni. * Dan. 7, 8, 11, 20; 11, 36. ** Cap. 11, 2; 12, 6.

6 Si și-a deschis gura în hule împotriva lui Dumnezeu, ca să hulească numele lui și locuința * lui și pe ceice locuiesc în cer.

* Ioan 1, 14. Col. 2, 9.

7 Si i s'a dat să facă * răsboiu cu sfinții și ** să-i biruiască. Si i s'a dat stăpânire peste orice seminție și popor și limbă și neam. * Dan. 7, 21. Cap. 11, 7; 12, 17. ** Cap. 11, 18; 17, 15.

8 Si toți locuitorii depe pământ, al cărui nume nu este scris, dela * intemeierea lumii, în cartea vieții Mielului celui înjunghiat, se vor închinde ei. **

* Exod. 32, 32. Dan. 12, 1. Filip. 4, 2. Cap. 3, 5; 20, 12, 15; 21, 27. ** Cap. 17, 8.

9 Dacă are cineva * urechi, să aude! * Cap. 2, 7.

10 Dacă cineva * duce în robie, se duce în robie; dacă va omori cineva ** cu sabia, trebuie ca el să fie omorât cu sabia. Aici † este răbdarea și credința sfinților. * Isa. 33, 1. ** Fac. 9, 6. Mat. 26, 52. † Cap. 14, 12.

Fiara care se suie din pământ.

11 Si am văzut o altă fiară suindu-se * din pământ. Si avea două coarne asemenea unui miel și vorbia ca un balaur. * Cap. 11, 7.

12 Si ea face toată stăpânirea celei dintâi fiare

înaintea ei. Si face ca pământul și locuitorii depe el să se închine fiarei celei dintâi, a * cărei rană de moarte fusese vindecată.

* Vers. 3.

13 Si face * semne mari, încât ** face să se pogoare și foc din cer pe pământ înaintea oamenilor.

* Deut. 13, 1-3. Mat. 24, 24. 2 Tes. 2, 9. Cap. 16, 14. ** 1 Reg. 18, 38. 2 Reg. 1, 10, 12.

14 Si rătăcește * pe locuitorii depe pământ ** din prieina semințelor cari i-au fost date să le facă înaintea fiarei, zicând locuitorilor depe pământ să facă o icoană fiarei, care are rana de sabie și † a trăit.

* Cap. 12, 9; 19, 20. ** 2 Tes. 2, 9, 10. † 2 Reg. 20, 7.

15 Si i s'a dat să dea duh icoanei fiarei, ca i-icoana fiarei să și vorbească și * să facă să fie omorîti toți ceice nu se vor închinde icoanei fiarei.

* Cap. 16, 2; 19, 20; 20, 4.

16 Si face ca la toți mici și mari și bogăți și săraci și slobozi și robi, să * li se dea un semn pe mâna lor cea dreaptă sau pe fruntea lor, * Cap. 14, 9; 19, 20; 20, 4.

17 ca nimeni să nu poată cumpăra sau vinde afară de cine are semnul, *adică*

numele * fiarei sau ** numărul numelui ei.

* Cap. 14, 12. ** Cap. 15, 2.

18 Aici * este înțelepciunea. Cine are prieșperea să socotească numărul ** fiarei; căci † este un număr de om. Si numărul ei este: Șase sute șaizeci și sase.

*Cap. 17, 9. **Cap. 15, 2. † Cap. 21, 17.

Mielul și cei răscumpărăti.

14 Si am văzut și iată Mielul*stând pe muntele Sion și cu el o ** sută patruzece și patru de mii † având scris pe frunțile lor numele său și numele Tatălui său. * Cap. 5, 6. ** Cap. 7, 4. † Cap. 7, 3; 13, 16.

2 Si am auzit un glas din cer ca * un glas de ape multe și ea un glas de luncă mare; și glasul pe care l-am auzit era ca al harfiștilor cari cântă ** cu harfele † lor.

* Cap. 1, 15; 19, 6. ** Cap. 5, 8.

† Cap. 5, 9; 15, 3.

3 Si ei cântă o cântare * nouă înaintea scaunului de domnie și înaintea celor patru viețuitoare și a presbiterilor; și nimeni nu poate să învețe cântarea de către cele o sută patruzece și patru de mii, *adică* cei răscumpărăti depe pământ.

* Vers. 1.

4 Aceştia sunt ceice nu s'au întinat cu femei; căci sunt verguri. Aceştia sunt ceice ** urmează pe Mielul ori unde ar merge. Aceştia au fost trăsăcumpărați dintr-oameni, ca să fie pârga † lui Dumnezeu și Mielului.

* 2 Cor. 11. 12. ** Cap. 3. 4; 7. 15, 17; 17. 14. † Cap. 5. 9. †† Iac. 1. 18.

5 Să în *gura lor n'a fost găsită minciună; sunt ** fără vină. * Ps. 32. 2. Tef. 3. 13. ** Efes. 5. 26. Iudea 24.

Judecățile lui Dumnezeu.

6 Să am văzut un alt înger sburând * în mijlocul cerului, având o ** evanghelie vecinică, pentruca să bineveslească celor ce să pe pământ și la orice † neam și seminție și limbă și popor. *Cap. 8. 18. **Efes. 3. 3—11. Tit. 1. 2. † Cap. 13. 7.

7 Să zice cu glas mare: Temeți-vă * de Dumnezeu și dați-i slavă. Fiindcă a venit ceasul judecății lui și finchiniți-vă ** Celui ce a făcut cerul și pământul și marea și izvoarele de apă.

* Cap. 1. 18; 15. 4. ** Neem. 9. 6. Ps. 33. 6; 124. 8; 146. 5, 6. † Cap. 14. 15; 17. 24.

8 Să un alt înger, al doilea, a urmat zicând: A * căzut, a căzut Babilonul ** cel mare, care a adăpat

toate Neamurile din vinul aprinderii curviei sale.

* Ier. 21. 9. Ier. 51. 8. Cap. 18. 2. ** Ier. 51. 7. Cap. 13. 8; 18. 19; 17. 2, 5; 18. 3, 10, 18, 19; 19. 2.

9 Să un alt înger, al treilea, le-a urmat zicând cu glas mare: Dacă se închină cineva * fiarei și iicoanei ei și primește un semn pe fruntea sa sau pe mâna sa, * Cap. 13. 14—16.

10 va bea * și el din vinul aprinderii lui Dumnezeu, care este turnat ** neameteat în † paharul mâniei lui și va fi muncit † în foc * și pucioasă înaintea îngerilor sfinți și înaintea Mielului. * Ps. 75. 8. Isa. 51. 17. Ier. 23. 15. ** Cap. 18. 6. † Cap. 16. 19. †† Cap. 20. 10. †† Cap. 19. 20.

11 Să sunul * muncii lor se suie în sus în veci de veci; și n'au odihnă nici zi nici noapte ceice se închină fiarei și iicoanei ei și dacă primește cineva semnul numelui ei.

* Isa. 34. 10. Cap. 19. 3.

12 Aici * este răbdarea sfinților ** cari păzesc poruncile lui Dumnezeu și credința lui Isus.

* Cap. 13. 10. ** Cap. 12. 17.

13 Să am auzit un glas din cer zicând: Serie; Fericiti * sunt morții, cari ** mor în Domnul deacum încolo; da, zice Duhul, ca

di † se odihnează de ostenele lor, căci faptele lor îi urmează.

Ier. 1. 1, 2. Cap. 20. 6. ** I Cor. 15. 18. † Cor. 1. 16. †† Tef. 1. 7. Evr. 4. 9, 10. Cap. 6. 11.

Secerișul și culesul viei.

14 Să am văzut și iată un nor alb și pe nor ședând Unul asemul * cu Fiul omului, având ** pe capul lui o cunună de aur și în mâna lui o secere ascuțită. * Ezé. 1. 26. Dan. 7. 13. Cap. 1. 13. ** Cap. 6. 2.

15 Să un alt înger a * ieșit din templu, strigând cu glas mare celuice șade pe nor: Trimite secerea ** la și seceră; pentru că a venit ceasul să seceri; fiindcă să a neșteat secerișul pământului. †

* Cap. 18. 17. ** Ier. 3. 13. Mat. 13. 39. Ier. 51. 33. Cap. 13. 12.

16 Să celee șade pe nor și-a aruncat secerea pe pământ și pământul a fost secerat.

17 Să un alt înger a ieșit din templul care este în cer, având și el o secere ascuțită.

18 Să un alt înger având putere asupra locului a ieșit * din altă parte și a strigat cu glas mare celuice avea secerea ascuțită, zicând: Trimite ** secerea la cea ascuțită și culege strugurii

viile pământului, fiindcă borboanele lor sunt deplin coapte. * Cap. 16. 8. ** Ier. 3. 13.

19 Să îngerul și-a aruncat secerea pe pământ și a cules via pământului și a aruncat-o în leșe. * în *teascul* cel mare al mâniei lui Dumnezeu.

* Cap. 19. 15.

20 Să teascul * a fost călcăt afară ** din cetate și din leșe a ieșit sânge până † la zăbalele cailor pe o depărtare de o mie șase sute de stadii.

* Ier. 63. 3. Plin. 1. 15. ** Evr. 13. 12. Cap. 11. 8. † Cap. 19. 14.

Cele șapte potire.

15 Să am * văzut în cer un alt semn mare și minunat: șapte ** îngeri având șapte râni, cari sunt cele din urmă, fiindcă † în ele mânia lui Dumnezeu este sfârșită. * Cap. 12. 1, 3. ** Cap. 16. 1; 21. 9. † Cap. 14. 10.

2 Să am văzut că o * mare sticioasă amestecată ** cu foc și † pe biruitorii asupra fiarei și a iicoanei ei și a numărului numelui ei, stând pe marea cea sticioasă, † având harfe ale lui Dumnezeu.

* Cap. 4. 6; 21. 18. ** Mat. 3. 11. † Cap. 13. 15—17. †† Cap. 5. 8; 14. 2.

3 Să ei cântă cântarea * lui Moise, robul lui Dumnezeu și cântarea

Mielului, zicând: Mari ** și minunate sunt luerările tale; Doamne Dumnezeule, Atotputernice! Drepte și adevărate sunt căile tale, Impăratul al vecinătăților!

* Exod. 15. 1. Deut. 31. 30. Cap. 14. 3.

** Deut. 32. 4. Ps. 111. 2; 139. 14. † Ps. 145. 17. Osea 14. 9. Cap. 16. 7.

1 Cine* nu se va teme, Doamne, și nu va slăvi numele tău? Pentru că tu singur ești sfânt; pentru că toate ** Neamurile vor veni și se vor închinde înaintea ta, pentru că faptele tale drepte au fost arătate.

* Exod. 15. 14–16. Ier. 10. 7.
** Isa. 66. 23.

5 Si după acestea am văzut și s'a deschis templul * cortului mărturiei în cer. * Num. 1. 50. Cap. 11. 19.

6 Si * cei șapte îngeri, cari au cele șapte râni au ieșit din templu, îmbrăcați ** în in curat strălucitor și în cinși împrejurul piepturilor cu cingători de aur. * Vers. 1. ** Exod. 28. 6, 8. Eze. 44. 17, 18. Cap. 1. 13.

7 Si * una din cele patru viețuitoare a dat celor șapte îngeri șapte potiri de aur pline de mânia lui Dumnezeu, care ** este viu în vecii vecilor. * Cap. 4. 6. ** 1 Tes. 1. 9. Cap. 4. 9; 10. 6.

8 Si templul * s'a umplut de lum din ** slava

lui Dumnezeu și din păterea lui; și nimeni nu poate să intre în templu până s'au sfârșit cele șapte râni ale celor șapte îngeri. * Exod. 40. 34. 1 Reg. 8. 10. 2 Cron. 5. 14. Isa. 6. 4. ** 2 Tes. 1. 9.

Vărsarea celor șapte potiri.

16 Si am auzit un glas mare ieșind din templu zicând celor * șapte îngeri: Mergeți și vărsați pământ cele șapte potiri ale mâniei** lui Dumnezeu.

* Cap. 15. 1. ** Cap. 14. 10; 15. 7.

2 Si cel dintâi s'a dus și s'a vărsat potirul pe * pământ; și s'a făcut ** o rană rea și pricinuită de durere pe oamenii care și au semnul fiarei și și se închină chipului ei.

* Cap. 8. 7. ** Exod. 9. 9–11. † Cap. 13. 16, 17. †† Cap. 13. 14.

3 Si al doilea și-a vărsat potirul în * mare; și ea s'a ** făcut sânge ca de om mort; și † orice suflet de viață care este în mare a murit.

* Cap. 8. 8. ** Exod. 7. 17, 20. † Cap. 8. 9.

4 Si al treilea și-a vărsat potirul în * râuri și în izvoarele apelor; și s'a ** făcut sânge.

* Cap. 8. 10. ** Exod. 7. 20.

5 Si am auzit pe îngeriul apelor zicând: Drept * ești tu, care ** ești și care

mai. Slântul, fiindcă ai judecat astfel.

* Chap. 15. 3. ** Cap. 1. 4, 8; 4. 8; 11. 17.

6 Fiindcă ei au * vărsat sângele sfinților ** și proorocilor și le-ai dat sânge sănătății bine: sunt vrednici.

* Mat. 23. 34, 35. Cap. 13. 15. ** Cap. 11. 14; 18. 20. † Isa. 49. 26.

7 Si am auzit altarul zicând: Da, Doamne * Dumnezeule, Atotputernice, adevărate ** și drepte sunt judecările tale.

* Chap. 15. 8. ** Cap. 13. 10; 14. 10; 19. 2.

8 Si al patrulea și-a vărsat potirul pe * soare și ** cuia dat să dogorească pe oameni cu foc.

* Chap. 8. 12. ** Cap. 9. 17, 18; 14. 18.

9 Si oamenii au fost doborâti de o arșiță mare; și au * hulit numele lui Dumnezeu care are puterea peste rânilor acestea și ** nu s'au pocăit ca să-i dea slavă.

* Vops. 11. 21. ** Dan. 5. 22, 23. Cap. 9. 20. † Cap. 11. 13; 14. 7.

10 Si al cincilea și-a vărsat potirul pe * scaunul de domnie al fiarei; și ** împărația ei s'a făcut înținuiecoasă; și își † mușcău limbile de durere.

* Chap. 13. 2. ** Cap. 9. 2. † Cap. 11. 10.

11 Si au * hulit pe Dumnezeul cerului din pricina durerilor lor și din pricina rânilor ** lor și †

nu s'au pocăi de faptele lor.

* Vers. 9. 21. ** Vers. 2. † Vers. 9.

12 Si al săselea și-a vărsat potirul peste * râul cel mare Eufrat; și ** apa lui a secat ca să fie pregătită calea împăraților cari vin dela răsăritul soarelui.

* Cap. 9. 14. ** Ier. 50. 38; 51. 36. † Isa. 41. 2, 23.

13 Si-am văzut ieșind din gura balaurului * și din gura fiarei și din gura proorocului mincinos, ** trei duhuri necurate † ca niște broaște. * 1 Ioan 4. 1–3. ** Cap. 12. 3, 9. † Cap. 19. 20; 20. 10.

14 Căci sunt * duhuri de draci, făcătoare ** de semne; cari se due la împărații întregului † pământ locuit, ca să-i adune pentru răsboiul †† zilei celei mari a lui Dumnezeu Celui Atotputernic.

* 1 Tim. 4. 1. Iac. 3. 15. ** 2 Tes. 2. 9. Cap. 13. 13, 14; 19. 20. † Luc. 2. 1. †† Cap. 17. 14; 19. 19; 20. 8.

15 (Iată, * eu vin ca un hot; fericit este cine veșiază și își păstrează vesmintele, ca ** să nu umbre gol și să se vadă rușinea lui). —

* Mat. 24. 43. 1 Tes. 5. 2. 2 Pet. 3. 10. Cap. 3. 3. ** 2 Cor. 5. 3. Cap. 3. 4, 18.

16 Si * i-au adunat la locul numit evreiește Armașghedon.

* Cap. 19. 19.

17 Si al săptela si-a
vărsat potirul în văzduh
si a ieșit din templu un
glas mare dela scaunul de
domnie zicând: S'a *făcut.
* Cap. 21. 6.

18 Si s'a făcut *fulgere
si glasuri si tunete; si s'a
**făcut un mare cutremur
de pământ, cum nu s'a
făcut de când a fost omul
pe pământ: aşa de mare
cutremur de pământ, aşa
de tare! * Cap. 4. 5; 8. 5; 11. 19.
** Cap. 11. 13. † Dan. 12. 1.

19 Si cetatea *cea mare
s'a făcut în trei părți si
cetățile Neamurilor au căzut.
Si Babilonul cel mare
a **lost amintit înaintea
lui Dumnezeu, ca să-i † dea
paharul vinului aprinderii
mâniei lui. * Cap. 14. 8; 17. 18.
** Cap. 18. 5. † Isa. 51. 17, 22.
Ier. 23. 15, 16. Cap. 14. 10.

20 Si orice *ostrov a fu-
git si munți n'au fost a-
flați. * Cap. 6. 14.

21 Si o *grindină mare
fiecare piatră ca de greu-
tatea unui talant se po-
goară din cer peste oameni;
si oamenii **au hu-
lit pe Dumnezeu din pri-
cina rănii † grindinii, pen-
tru că rana ei este foarte
mare. * Cap. 11. 19.

** Vers. 9. 11. † Exod. 9. 23—25.

Babilonul.

17 Si unul * din cei săptă
îngeri cari au cele
sapte potire a venit si a
vorbit cu mine zicând:
Vino, îți **voiu arăta jude-
cata curvei † celei mari
care † sade pe ape multe.
* Cap. 21. 9. ** Cap. 18. 19; 18. 16.
17. 19. † Naum 3. 4. Cap. 19. 2. †† Ier.
51. 13. Vers. 15.

2 cu *care au curvit împărații pământului; si cei
ce locuiesc pământul au **
fost îmbătați de vinul
curviei ei.

* Cap. 18. 3. ** Ier. 51. 7. Cap. 14.
8; 18. 3.

3 Si m'a dus în duh în-
tr-o *pustie. Si am văzut o
femeie șezând pe ** o fiară
de coloare stacojie, plină
de nume † de hulă, †† a-
vând săpte capete si zece
† coarne.

*Cap. 12. 6, 14. **Cap. 12. 3. †Cap. 13. 1.
†† Vers. 9. †† Vers. 12.

4 Si femeia era *învelită
în purpură si stacoju și
împodobilă ** cu aur si
pietre scumpe si mărgă-
ritare, având †un potir de
aur în mâna ei, plin †† de
urăciuni si necurăteniile
curviei ei.

* Cap. 18. 12, 16. ** Dan. 11. 38. † Ier.
51. 7. Cap. 18. 6. †† Cap. 14. 8.

5 Si pe fruntea ei un
nume scris: Taină. * Babi-
lonul cel **mare, mama †

urăciilor si a urăciunilor
pământului.

* Ier. 2. 7. ** Cap. 11. 8; 14. 8; 16. 10;
16. 2, 10, 21. † Cap. 18. 9; 19. 2.

6 Si am văzut * femeia
îmblănată de ** sâangele sfin-
ților si de sâangele marto-
rilor † lui Isus. Si când am
văzut-o m'am minunat mi-
nume mare.

* Cap. 18. 24. ** Cap. 13. 15; 16. 6.
† Ier. 6. 9, 10; 12. 11.

7 Si îngerul mi-a zis:
Pentruce te-ai minunat?
Eu îți voi spune taina fe-
meii si a fiarei care o
poartă, care are cele săpte
capete si cele zece coarne.

8 Fiară pe care ai vă-
zut-o era si nu este si are *
† se suie din Adânc si să
** meargă la pieire; si cei
ce locuiesc pe pământ, al †
caror nume nu este scris
în carteia vieții dela în-
tețierea lumii, se †† vor
minuna când vor vedea
fiara: că era si nu este si
va fi de față.

* Cap. 11. 7; 13. 1. ** Cap. 13. 10.
† Vers. 11. †† Cap. 13. 3. †† Cap. 13. 8.

9 Aici * este mintea care
are înțelepciune. -- Cele
** săpte capete sunt săpte
munți pe cari sade femeia.

* Cap. 13. 18. ** Cap. 13. 1.

10 Si sunt si săpte împărați;
cei cinci au căzut,
unul este, celălalt încă n'a
venit, si când va veni, tre-

buie să rămână puțină
vreme.

11 Si fiara care era si
nu este, este si ea însăși
al optulea si este dintre cei
săpte si * merge la pieire.
* Vers. 8.

12 Si cele *zece coarne
pe cari le-ai văzut sunt
zece împărați cari n'au
luat încă împărație ei pri-
mesc stăpânire ca împă-
rați un ceas cu fiară.

* Dan. 7. 29. Zah. 1. 18, 19, 21.
Cap. 13. 1.

13 Aceștia au un singur
gând si ei dau fiarei atât
puterea cât si stăpânirea
lor.

14 Aceștia * se vor răbobi
cu Mielul si Mielul ii va
bijuni pentru că ** este
Domnul domnilor si Im-
păratul împăraților; si †
vor birui si ceice sunt cu
el, chemați si aleși si cre-
dincioși. * Cap. 16. 14; 19. 19.
** Dom. 10. 17. 1 Tim. 6. 15. Cap. 19.
16. † Ier. 50. 41, 45. Cap. 14. 4.

15 Si mi-a zis: Apele *
pe cari le-ai văzut, unde
sade curva, sunt ** popoare
si gloate si Neamuri si
limbi.

* Isa. 8. 7. Vers. 1. ** Cap. 13. 7.

16 Si cele zece coarne,
pe cari le-ai văzut si fiara,
aceștia vor * ură pe curvă
si o vor face pustie si
goală ** si cărnurile ei le

vor măuca și oț vor arde de tot cu foc.

* Ier. 50, 41, 42. Cap. 16, 12. ** Eze. 16, 37—44. Cap. 18, 16. † Cap. 18, 8.

17 Căci * Dumnezeu a pus în inimile lor ca să facă gândul lui și să împlinească un singur gând și să dea fiarei împărația lor până** vor fi împlinite cuvintele lui Dumnezeu.

* 2 Tes. 2, 11. ** Cap. 10, 7.

18 Și semieia pe care ai văzut-o este: * cetatea cea mare, care ** are împărația peste împărații pământului. * Cap. 16, 19. ** Cap. 12, 4.

Căderea Babilonului.

18 După * acestea am văzut pogorindu-se din cer un alt inger, având o mare stăpânire și ** pământul a fost luminat de slava lui. * Cap. 17, 1. ** Eze. 43, 2.

2 Și a strigat cu glas fare zicând: A * căzut, a căzut Babilonul cel mare, și s'a ** făcut un loc de locuit al dracilor și o temniță a oricărui duh necurat și o lemnăță † a oricărei păsări necurate și urăte.

* Isa. 13, 19; 21, 9. Ier. 51, 8. Cap. 14, 8.

** Isa. 13, 21; 21, 8; 34, 11. Ier. 50, 39; 51, 37. † Isa. 14, 23; 34, 11. Marc. 5, 2, 3.

3 Pentru cătoate Neamurile au * băut din vinul aprinderii curviei ei și împărații pământului au curvit cu ea, și neguștorii ** pământului s-au im-

bogățit din puterea desfășării ei. * Cap. 14, 8; 17, 2. ** Vers. 11, 15. Isa. 47, 15.

4 Și am auzit un alt glas din cer zicând: Ieșiti * din ea, poporul meu, ca să nu fiți părăși cu păcatele ei și să nu luăți din rănilor ei: * Isa. 48, 20; 52, 11. Ier. 50, 8; 51, 6, 10. 2 Cor. 6, 17.

5 Pentru că * păcatele ei au ajuns până la cer și Dumnezeu ** și-a adus aminte de nedreptățile ei. * Fac. 18, 20, 21. Ier. 51, 9. Iona 1, 2. ** Cap. 16, 19.

6 Dați-i * înapoi cum a dat și ea și îndoiliți-i îndoit, după faptele ei; în paharul în care a amestecat ** ea, amestecați-i † îndoit.

* Ps. 137, 8. Ier. 50, 15, 19; 51, 24, 49. 2 Tim. 4, 14. Cap. 13, 10. ** Cap. 14, 10. † Cap. 16, 19.

7 Pe căt * s'a slăvit și s'a desfășat, atât dați-i muncire și întristare. Fiindcă zice în inimă ei: Sed ca împărațeasă ** și nu sună văduvă, și nu voiu vedea întristare nicidecum:

* Eze. 28, 2, etc. ** Isa. 47, 7, 8. Ier. 2, 15.

8 Pentru aceea într-o * singură zi și vor veni rănilor ei, moarte și întristare și foamele; și va fi arsă de tot în ** foc; pentru că † Domnul Dumnezeu care o judecă este tare.

* Isa. 47, 9. Vers. 10. ** Cap. 17, 16. † Ier. 50, 34. Cap. 11, 17.

Înirea asupra Babilonului.

9 Și împărații * pământului, cări au curvit și s'au desfășat cu ea, ** vor plângă și se vor jăli de ea zicând † vor vedea fumul arderii ei.

* Ier. 26, 16, 17. Cap. 17, 2. Vers. 3. ** Ier. 50, 46. † Vers. 18. Cap. 19, 3.

10 Stând de departe de teama muncirii ei și zicând: Vai, * vai, cetatea cea mare. Babilonul, cetatea cea tare! Pentru că într-un ** singur ceas ți-a venit judecata. —

* Ier. 21, 9. Cap. 14, 8. ** Vers. 17, 19.

11 Și neguștorii * pământului plângă și se întristează de ea, pentru că nimeni nu mai cumpără marfa lor:

* Eze. 27, 27—36. Vers. 3.

12 Marfa * de aur și argint și pietre scumpe și mărgăritare și de însubire și purpură și măltășiră și stacoju și orice lemn bine miroitor și orice vas de fildeș și orice vas din lemn scump și de aramă și fier și marmoră; * Cap. 17, 4.

13 și scorțisoară și mirodenii și mirosluri și mir și tămâie și vin și untdelemn și făină de grâu curbat și grâu și vîte și oii; și marfă de cai și căruje și robi și suflete * de oameni. * Eze. 27, 13.

14 Și roadele poftei sufletului tău s'au depărtat dela tine și toate cele alese și strălucesc au pierit dela tine și *oamenii* nu le vor mai afla nicidecum.

15 Neguștorii * de acestea, cari s'au îmbogățit dela ea, vor sta de parte de teama muncirii ei, plângând și întristându-se.

* Vers. 3, 11.

16 Zicând: Vai, vai, cetatea cea mare, cea * îmbrăcată în vesmânt de însubire și purpură și stacoju și împodobită cu aur și pietre scumpe și mărgăritare! * Cap. 17, 4.

17 Pentru că într-un * singur ceas a fost pusă înăbușirea așa de mare! — Și *** oricare cărmăciu și origine merge pe apă spre vreun loc și marinarii și cei ce lucrează pe mare, stateau de departe

* Vers. 10. ** Isa. 23, 14. Eze. 27, 23.

18 și * privind fumul arderii ei, strigau zicând: Care cetate este asemenea cu cetatea cea mare?

* Eze. 27, 30, 31. Vers. 9. ** Cap. 13, 4.

19 Și și-au aruncat * tărâna pe capetele lor și strigau, plângând și întristându-se, zicând: Vai, vai, cetatea cea mare, în care s'au îmbogățit din cele de preț ale ei loți cei ce au

cerăbii pe marel. Fiindcă într-un singur ceas** a fost pus înălță† Ios. 7, 6. 1-Sam. 4, 12. Iov. 2, 12. Ezeq. 27, 30. ** Vers. 8.

Bucuria cerului.

20 Veseliește-le de ea, cerele, * și sfîntilor și apostolilor și proorocilor, penîntrucă ** Duminezeu vă judecat judecata voastră față de ea. * Isa. 44, 23; 49, 13. Ier. 51, 48. ** Ios. 11, 49, 50. Cap. 19, 2.

21 Și un înger tare a ridicat o piatră, ea o piață mare de moară, și a aruncat-o în mare zicând: Cu * astfel de repezicună va fi aruncat Babilonul, cetatea cea mare, și nici-decum nu ** va mai fi aflată.

* Ier. 51, 64. ** Cap. 12, 8; 16, 20.

22 Și * glas de harfiști și de cântăreți și de cântători din fluer și de frâmbilăși nu va mai fi auzit nici-decum în tine; și uruit de piatră de moară nu va mai fi auzit nicidecum în tine. * Isa. 24, 8. Ier. 7, 34; 16, 9; 25, 10. Ezeq. 26, 13.

23 Și lumină * de candelă mu va mai străluci nicidecum în tine și glas de mire ** și de mireasă nu va mai fi auzit nicidecum în tine, fiindcă negușorii †tăi erau mai mari pământului, fiindcă † prin fermecătoria ta au fost

rătăcile toate Neamurile, * Ier. 25, 10. ** Ier. 7, 34; 16, 9; 25, 10; 33, 11. † Isa. 23, 8. ‡ 2.Reg. 9, 29. Naum. 3, 4. Cap. 17, 2, 5.

24 Și * în ea a fost alăt săngele proorocilor și sfîntilor și al tuturor celor înjunghiați ** pe pământ.

* Cap. 17, 6. ** Ier. 51, 49.

Nunta Mielului.

19 După acestea am auzit * ca un glas mare de gloată multă în cer, zicând: Aliluia! Mântuirea** și slava și cîinstea și puterea sunt ale Dumnezeului nostru!

* Cap. 11, 15.

** Cap. 4, 11; 7, 10, 12; 12, 10. 2 Pentru că judecătile lui sunt adevărate * și drepte; pentru că a judecat pe curva cea mare, care a stricat pământul în curvă ei, și a răsbunat ** săngele robilor lui din mâna ei.

* Cap. 15, 3; 16, 7. ** Dant. 32, 43. Cap. 6, 10; 18, 20.

3 Și au zis a doua oară: Aliluia! Și sunul * ei se suie în vecii vecilor.

* Isa. 34, 10. Cap. 14, 11; 8, 9, 18.

4 Și cei * douăzeci și patru de presbiteri și cele patru vietuitoare au căzut și s-au închinat lui Dumnezeu care săde pe scaunul de domnie, zicând: Amin!** Aliluia!

* Cap. 4, 4, 6, 10; 5, 14. ** Ios. 16, 36. Neem. 5, 13; 8, 6. Cap. 5, 14.

5 Și un glas a ieșit din

scăunul de domnie zicând: Iaudați * pe Dumnezeul nostru, voi teți robii lui și voi cari vă temeți de el, cei mici și ** cei mari.

* Ios. 1, 135, 1. ** Cap. 11, 18; 20, 12.

6 Și * am auzit ca un glas de gloată multă și ca un glas de ape multe și ca un glas de tunete tari zicând: Aliluia! pentru că Dumnezeul nostru, Cel Atotpuernic și-a lăsat împărăția.

* Ezeq. 1, 24; 43, 2. Cap. 14, 2. ** Cap. 11, 15, 17; 12, 10; 21, 22.

7 Să ne bucurăm și să ne veselim și să-i dăm la vă, fiindcă a * venit nunta Mielului și nevasta lui s'a pregătit.

* Ios. 22, 2; 25, 10. 2.Gor. 11, 2. Mine. 5, 32. Cap. 21, 2, 9.

8 Și i s'a dat * să se înbracee în veșmânt de însubire strălucit curat; căci veșmântul de în ** subire sunt faptele drepte ale sfîntilor. * Ps. 45, 13, 14. Ezeq. 10, 10. Cap. 3, 18. ** Ps. 132, 9.

9 Și-mi zice: Serie: Fericiti* sunt cei chemați la ospătul nunții Mielului. Și îmi zice: Acestea ** sunt cuvintele adevărate ale lui Dumnezeu.

* Mcl. 22, 2, 3. Ios. 14, 15, 16. ** Cap. 21, 5; 22, 6.

10 Și am * căzut înaintea picioarelor lui ca să-mu închin lui. Și-mi zice: Vezi să n'o faci; ** eu sănă-

impreună roh cu fine și cu frații tăi, cari † au mărturia lui Isus; închină-te lui Dumnezeu; căci mărturia lui Isus este duhul proorociei.

* Cap. 22, 8. ** Cap. 10, 26; 14, 14, 15. Cap. 22, 9. † I Ioan 5, 10. Cap. 12, 17.

Biruința asupra fiarei și proorocului mincinos.

11 Și * am văzut cerul deschis; și iată un ** cal alb și celec săde pe el numul Credincios † și Adeverat. Și el ‡ judecat și se răsboiește în dreptate.

* Cap. 15, 6. ** Cap. 6, 2. † Cap. 3, 14. ‡ Isa. 11, 4.

12 Și ochii * lui sunt o flacără de foc și pe capul ** lui sunt multe cuvâni împărătești † având un nume scris pe care nimenei nu-l să fie decât numai el.

* Cap. 1, 14; 2, 18. ** Cap. 6, 2. † Cap. 2, 17. Vers. 16.

13 Și este * îmbrăcat în tră haină străpînată cu sănge și numele lui se cheamă Cu vântul ** lui Dumnezeu.

* Isa. 63, 2, 3. ** Ioan 1, 1. † Ioan 5, 7.

14 Și ostile * cari sunt în cer îl urmău, pe cai albi, îmbrăcate ** în haine de în subire, alb și curat.

* Cap. 14, 20. ** Mat. 28, 3. Cap. 4, 1; 7, 9.

15 Și din * gura lui ieșă o sabie ascuțită, ca să lovească Neamurile cu ea; și el și ** va păsori cu un to-

iag de fier; și † el va călca teascul vinului aprinderii mânci lui Dumnezeu Cel Atotputernic.

* Isa. 11. 4. 2 Tes. 2. 8. Cap. 1. 16. Vers. 21. ** Ps. 2. 9. Cap. 2. 27; 12. 5. † Isa. 63. 3. Cap. 14. 19, 20.

16 Si el are* pe haina și pe coapsa lui un nume scris: Impărat** al împăraților și Domn al domnilor. * Vers. 12. ** Dan. 2. 47. 1 Tim. 6. 15. Cap. 17. 14.

17 Si am văzut un înger slând în soare; și el a strigat cu glas mare, când tuturor * păsărilor cari sboară în mijlocul cerului: Veniți** și adunați-vă la ospățul cel mare al lui Dumnezeu,

* Vers. 21. ** Eze. 39. 17.

18 ca* să mâncăți cărnuri de împărați și cărnuri de căpitanii și cărnuri de puternici și cărnuri de cai și ale celorce sed pe ei și cărnurile tuturor slobozii și robi, mici și mari.

* Eze. 39. 18, 20.

19 Si * am văzut fiara și pe împărații pământului și ostile lor adunate să facă războiu cu celice săde pe cal și cu oastea lui.

* Cap. 16. 16; 17. 13, 14.

20 Si * fiara a fost prinsă și cu ea proorocul minciinos, care făcuse înaintea ei semnele prin cari rătăcise pe ceice au luat sem-

nul fiarei și pe cei ce ** s'au închinat ieșanii ei; cei † doi au fost aruncati în iazul de foc care † arde cu pucioasă.

* Cap. 16. 13, 14. ** Cap. 13. 12, 15.

† Dan. 7. 11. Cap. 20. 10. † Cap. 14. 10; 21. 8.

21 Si cei rămași au fost omorâți * de sabia celuice săde pe cal, *adică sabia* care ieșia din gura lui; și toate ** păsările s'au † saturat de cărnurile lor.

* Vers. 15. ** Vers. 17, 18. † Cap. 17. 16.

Impărația lui Hristos.

20 Si am văzut un înger pogorindu-se din cer, * având cheia Adâncului și un lanț mare în mâna lui. * Cap. 1. 18; 9. 1.

2 Si a apucat pe balaur, * șarpele cel din început, care este Diavolul și Satana, și l-a legat pentru o mie de ani.

* 2 Pet. 2. 2, 4. Iuda 6. Cap. 12. 9.

3 Si l-a aruncat în Adânc și l-a închis; și a peteluit * deasupra lui, ca** să nu mai rătăcească Neamurile până se vor sfârși cei o mie de ani; după aceea trebuie ca el să fie deslegat pentru puțină vreme.

* Dan. 6. 17. ** Cap. 16. 14, 16. Vers. 8.

4 Si am văzut scaune * de domnie și au șezut pe ele și li s'a dat judecata, ** și am văzut sufletele † ce-

lor ce li se tăiașe capul pentru mărturia lui Isus și pentru *cuvântul* lui Dumnezeu și ceice † nu se închinaseră fiarei, nici ieșanii ei * † și nu primiseră semnul pe fruntea și pe mâna lor; și au trăit și au † împărațil cu Hristos o mie de ani.

* Dan. 7. 9, 22, 27. Mat. 19. 28.

Iude. 22. 30. ** 1. Cor. 6. 2, 3. † Cap. 6. 9.

† Cap. 13. 12. * † Cap. 13. 15, 16.

* Rom. 8. 17. 2 Tim. 2. 12. Cap. 5. 10.

5 Cei rămași dintre morți n'au trăit până vor fi sfârșiti cei o mie de ani. Aceasta este întâia înviere.

6 Fericit și sfânt este cine are parte de întâia înviere; asupra lor a doua moarte * n'are stăpânire, ci vor fi preoți ** ai lui Dumnezeu și ai lui Hristos și † vor împărați cu el o mie de ani.

* Cap. 2. 11; 21. 8. ** Isa. 61. 6. 1 Pet.

1. 9. Cap. 1. 6; 5. 10. † Vers. 4.

Satana deslegat și biruș.

7 Si când se vor împlini cei o mie de ani, Satana * va fi deslegat din închisoarea sa. * Stih. 2.

8 Si va ieși ca să * rătăcească Neamurile, cari sunt în cele patru unghii ale pământului, pe Gog ** și Magog, *că* să-i † adune la războiu, pe ei al

căror număr este ca nisipul mării. * Vers. 3, 10. ** Eze. 38. 2; 39. 1. † Cap. 16. 14.

9 Si * s'au suit pe fața pământului și au înconjurat labăra sfinților și ceteata cea iubită: și s'a pogorit foc din cer și i-a mistuit. * Isa. 8. 8. Eze. 38. 9, 16.

10 Si * diavolul care-i rătăcise a fost aruncat în iazul de foc și pucioasă, unde ** este atât fiara cât și proorocul mincinos; și vor fi muncităzi și noapte în vecii vecilor. * Vers. 8. ** Cap. 19. 20. † Cap. 14. 10, 11.

Judecata de apoi.

11 Si am văzut un mare scaun de domnie alb și pe Cel ce ședea deasupra, dela a cărui față au * fugit pământul și cerul și ** n'a fost aflat loc pentru ele.

* 2 Pet. 3. 7, 10, 11. Cap. 21. 1.

** Dan. 2. 35.

12 Si am văzut pe morți, pe cei mari * și pe cei mici stând înaintea scaunului de domnie și au fost deschise ** cărți; și o altă † carte a fost deschisă, care este *cartea vieții*; și morții au fost judecați din cele scrise în cărți, după † faptele lor.

* Cap. 19. 5. ** Dan. 7. 10. † Ps. 69. 28. Dan. 12. 1. Filip. 4. 3. Cap. 3. 5; 13. 8; 21. 27. † Ier. 17. 10; 32. 19. Nat. 16. 27. Rom. 2. 6. Cap. 2. 23; 22. 12. Vers. 13.

13 Si marea a dat pe

mortii cari sunt în ea și Moartea * și Hadesul au dat pe mortii cari sunt în ele; și au fost judecați fiecare după ** faptele lor.

* Cap. 6. 9. ** Vers. 12.

14 Si Moartea * și Hadesul au fost aruncate în iazul de foc. Aceasta este moartea a doua, iazul *** de foc. * 1 Cor. 15. 26, 54, 55. ** Vers. 6. Cap. 21. 8.

15 Si dacă cineva nu a fost aflat seris în cartea vieții, a fost aruncat * în iazul de foc. * Cap. 19. 20. Ceruri noui și pământ nou.

21 Si am * văzut un cer nou și un pământ nou; căci ** cerul dintâi și pământul dintâi se duseseră și marca nu mai este. * Isa. 65. 17; 66. 22. 2 Pet. 3. 13. ** Cap. 20. 11.

2 Si am văzut * cetatea sfântă, nouă Ierusalim, pогорîndu-se din cer dela Dumnezeu, gătită ** ca o mireasă împodobită pentru bărbatul ei.

* Isa. 52. 1. Gal. 4. 26. Eyr. 11. 10; 12. 22; 13. 14. Cap. 3. 12. Vers. 10. ** Isa. 54. 5; 61. 10. 2 Cor. 11. 2.

3 Si am auzit un glas mare din scaunul de domnie zicând: Iată cortul * lui Dumnezeu este cu oamenii și el va locui cu ei și ei vor fi poporul lui și Dumnezeu însuș va fi cu

ei și va fi Dumnezeul lor * Lev. 26. 11, 12. Eze. 43. 7. 20-6. 16. Cap. 7. 15.

4 Si * va șterge orice lacrimă din ochii lor; și ** moartea nu va mai fi, nici tânguire, nici strigăt, nici durere nu va mai fi, fiind că cele dintâi s-au dus.

* Isa. 25. 8. Cap. 7. 17. ** 1 Cor. 15. 26, 54. Cap. 20. 14. † Isa. 35. 10; 61. 3. 65. 19.

5 Si Cel ce * șade pe scaunul de domnie a zis: Iată ** eu fac toate noui. Si zice: Serie, fiindcă aceste tăuvinte sunt credințioase și adevărate.

* Cap. 4. 2, 9; 5. 1; 20. 11. ** Isa. 43. 10. 2 Cor. 5. 17. † Cap. 19. 9.

6 Si mi-a zis: Să * facuți Eu ** sănt Alfa și Omega, începutul și sfârșitul. Eu voiu † da celui însetat din izvorul apei vieții în dar, * Cap. 16. 17. ** Cap. 1. 8; 22. 13. † Isa. 12. 3; 55. 1. Ioan 4. 10, 14; 7. 37. Cap. 22. 17.

7 Biruitorul va moșteni acestea și cu * îi va fi Dumnezeu și el îmi va fi fiu. * Zah. 8. 8. Eyr. 8. 10.

8 Iar * în privința fricoșilor și necredințioșilor și urâcioșilor și omorîtorilor și curvarilor și fermecătorilor și închinătorilor la idoli și tuturor mincinoșilor, partea lor va fi în iazul ** care arde cu foc și

pucioasă, care este moarăea a doua.

* 1 Cor. 6. 9, 10. Gal. 5. 19-21. Efes. 5. 5. 1 Tim. 1. 9. Eyr. 12. 14. Cap. 22. 15. ** Cap. 20. 14, 15.

Noul Ierusalim:

9 Si unul din cei * șapte ingeri, cari au cele șapte potre, umplete cu cele din urmă șapte râni, a venit și a vorbit cu mine zicând: Vino aici, îți voi arăta pe mireasa, ** nevasta Mielului.

* Cap. 15. 1, 6, 7. ** Cap. 19. 7. Vers. 2.

10 Si m'a dus în * Duh pe un munte mare și înalt și mi-a arătat cetatea ** sfântă, Ierusalimul, pогорîndu-se din cer dela Dumnezeu,

* Cap. 1. 10; 17. 3. ** Eze. 48. Vers. 2.

11 având * sâlava lui Dumnezeu; luminătorul ei era asemenea cu o piatră foarte scumpă, ca piatra de iaspis, sticlând ca cristalul. * Vers. 23. Cap. 22. 5.

12 Ea avea un zid mare și înalt, avea douăsprezece * porți, și la porți doisprezece ingeri, și nume scrise deasupra, cari sunt ale celor douăsprezece seminții ale copiilor lui Israel.

* Eze. 48. 31-34.

13 Dinspre * răsărit erau trei porți; și dinspre miazănoapte trei porți; și din-

spre miazăzi trei porți; și dinspre apus trei porți.

* Eze. 48. 31-34.

14 Si zidul cetății avea douăsprezece temelii și pe ele * douăsprezece nume ale celor doisprezece apostoli ai Mielului.

* Mat. 16. 18. Gal. 2. 9. Efes. 2. 20.

15 Si cele trei vorbia cu mine avea * ca măsură o trestie de aur ca să măsoare cetatea și porțile ei și zidul ei.

* Eze. 40. 3. Zah. 2. 1. Cap. 11. 1.

16 Si cetatea este în patru unghiuri și lungimea ei este cât lățimea. Si a măsurat cetatea cu trestie până la douăsprezece mii de stadii: lungimea și lățimea și înălțimea ei erau deopotrivă.

17 Si a măsurat zidul ei, o sută patruzeci și patru de colți, după măsură de om, adică a ingerului.

18 Si ziditura zidului ei era de iaspis; și cetatea era de aur curat, asemenea cristalului curat.

19 Temeliile * zidului cetății erau împodobile cu orice piatră scumpă; înălția temelie era de iaspis, a doua de safir, a treia de hâlcodon, a patra de smaragd.

* Isa. 54. 11.

20 a cincea de sardox, a sasea de sardiu, a

șaptea de hrisolit, a opta de beril, a noua de topaz, a cecea de hrisopraz, a unsprezecea de iacint, a douăsprezecea de ametist.

21 Si cele douăsprezece porți erau douăsprezece mărgăritare: fiecare din porți era dintr-un singur mărgăritar. Si ulara cetății * era de aur curat, ca cristalul străveziei.

* Cap. 22. 2.

22 Si n'am văzut * templeru în ea, pentru că Domnul Dumnezeu Cel Atâtputernic este templul ei și Mielul.

* Ioan 4. 23.

23 Si cetatea * n'are trebuință de soare nici de lună ca să lumineze: fiindcă slava lui Dumnezeu a lumeniat-o și candela ei este Mielul. * Isa. 24. 23; 60. 19, 20. Vers. 11. Cap. 22. 5.

24 Si Neamurile * vor umbla prin lumina ei și împărații pământului îi aduc slava lor.

* Isa. 60. 3, 5, 11; 66. 12.

25 Si porțile * ei nu sunt închise nicidcum ziua, căci nu va fi ** noapte acolo. * Isa. 60. 11. ** Isa. 60. 20. Zah. 14. 7. Cap. 22. 5.

26 Si-i vor aduce * slava și cinstea Neamurilor.

* Vers. 24.

27 Si nu * intră nicidecum în ea nimic de rând,

nici cine face urâciune și minciună, ci numai cel seriș în cartea ** vieții Mielului. * Isa. 35. 8; 52. 1; 60. 21. toel 3. 17. Cap. 22. 14, 15. ** Filip. 4. 3. Cap. 3. 5; 13. 8; 20. 12.

Râul vieții.

22 Si mi-a arătat un râu * de apă de viață, curat ca cristalul, ieșind din scaunul de domnie al lui Dumnezeu și al Mielului.

* Eze. 47. 1. Zah. 14. 8.

2 In * mijlocul ulariei ei și al râului de o parte și de alta era pomul ** vieții, făcând douăsprezece feluri de roduri, dându-și rodul pe fiecare lună: și frunzele pomului sunt pentru * tămaduirea Neamurilor.

* Eze. 47. 12. Cap. 21. 21. ** Fac. 2. 9. Cap. 2. 7. † Cap. 21. 24.

3 Si nimic vrednic de blestem nu * va mai fi. Si scaunul ** de domnie al lui Dumnezeu și al Mielului va fi în ea; și robii lui îi vor sluji.

* Zah. 14. 11. ** Eze. 48. 35.

4 Si ei * vor vedea fața lui, și ** numele lui va fi pe frunțile lor.

* Mat. 5. 8. 1 Cor. 13. 12. 1 Ioan 3. 2. ** Cap. 3. 12; 14. 1.

5 Si nu va mai fi noapte; și n'au trebuință de lună de sfeșnic și de lumină de soare, pentru că Domnul ** Dumnezeu va

lumina peste ei și † vor împărații în vecii vecilor.

* Cap. 21. 23, 25. ** Ps. 36. 9; 84. 11. † Dan. 7. 27. Rom. 5. 17. 2 Tim. 2. 12. Cap. 3. 21.

Incheierea.

6 Si mi-a zis: Aceste * cuvinte sunt credințioase și adevărate și Domnul Dumnezeul duhurilor proorocilor a ** trimis pe ingerul său să arate roboilor săi cecile trebuie să se întâmplă în curând.

* Cap. 19. 9; 21. 5. ** Cap. 1. 1.

7 Si iată, * eu vin curând. — Fericit ** este cine păstrează cuvintele proorociei cărții acesteia.

* Cap. 3. 11. Vers. 10, 12, 20. ** Cap. 1. 3.

8 Si eu Ioan sănt cecile am auzit și am privit acestea. Si când am auzit și am privit, am * căzut să mă închin înaintea picioarelor ingerului care-mi arăta acestea.

* Cap. 19. 10.

9 Si el îmi zice: Vezi * să n'o faci; eu sănt rob împreună cu tine și cu frații tăi proorocii și cu ceice păstrează cuvintele cărții acesteia; închină-le lui Dumnezeu. * Dan. 8. 26.

10 Si-mi * zice: Nu pe cecului ** cuvintele proorociei cărții acesteia; căci vremea este aproape.

* Dan. 12. 4, 9. Cap. 10. 4. ** Cap. 1. 3.

11 Cine * face nedreptate să mai facă nedreptate; și cel ce este mânjat, să mai fie mânjat; și dreptul să mai facă dreptate; și cel sfânt să mai fie sfînt!

* Eze. 3. 27. Dan. 12. 10. 2 Tim. 3. 13.

12 Iată * eu vin curând și răsplata ** mea este cu mine ca să † dau fiecăruia după cum este fapta lui.

* Vers. 7. ** Isa. 40. 10; 62. 11. † Rom. 2. 6; 14. 12. Cap. 20. 12.

13 Eu * sănt Alfa și Omega, cel dintâi și cel din urmă, începutul și sfârșitul. * Isa. 41. 4; 44. 6; 48. 12. Cap. 1. 8, 11; 21. 6.

14 Fericiti * sunt ceice își spală îmbrăcămintele ca să aibă drept la ** pomul vieții și † să intre prin porți în cetate!

* Dan. 12. 12. 1 Ioan 3. 24. ** Cap. 2. 7. Vers. 2. † Cap. 21. 27.

15 Afără * sunt cainii ** și fermecătorii și curvarii și omorîtorii și închinătorii la idoli și oricine face și iubeste minciuna!

* 1 Cor. 6. 9, 10. Gal. 5. 19–21. Col. 3. 6. Cap. 9. 20, 21; 21. 8. ** Filip. 3. 2.

16 Eu, * Isus, am trimis pe ingerul meu să vă mărturisescă acestea în biserici. Eu ** sănt rădăcina și sămânța lui David, steaua † luminoasă, cea de dimineață.

* Cap. 1. 1. ** Cap. 5. 5. † Num. 24. 17. Zah. 6. 12. 2 Pet. 1. 19. Cap. 2. 28.

Chemare.

17 Si Duhul si mireasa * zice: Vino! Si cine aude sa zicea: Vino! Si ** cine insesteaza sa vină: cine doreste, sa ia apa vietii in dar.

* Cap. 21, 2, 9. ** Isa. 55, 1. Ioan 7, 37. Cap. 21, 6.

18 Eu marturisesc ori cui aude cuvintele proorociei carții acesteia, că, dacă * va adăuga cineva la ele, Dumnezeu îi va ** adăuga rănilor scrise în cartea † a aceasta.

* Deut. 4, 2; 12, 32. Proh. 30, 6.

** Exod. 32, 33. Ps. 69, 28. Cap. 3, 5; 13, 8. † Cap. 21, 2.

19 Si dacă va scoate cineva ceva din cuvintele cărții proorociei acesteia, Dumnezeu va scoate parte lui dela pomul vietii și din cetatea sfântă care sunt scrise în cartea a aceasta.

20 Celce marturiseste acestea zice: Da: * Eu vîn curând. — Amin! ** Vino, † Doamne Isuse!

* Vers. 12. ** Ioan 21, 25. † 2 Tim. 4, 8.

21 Harul * Domnului Isus Hristos fié cu toți sfintii! Amin.

* Rom. 16, 20, 24. 2 Tes. 3, 18.

S F A R S I T.